

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLAHİYAT ANABİLİM DALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI

CİNSEL SOSYALİZASYON SÜRECİ VE DİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Turhan Muharrem TURHAN

İstanbul-2009

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLAHİYAT ANABİLİM DALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI

CİNSEL SOSYALİZASYON SÜRECİ VE DİN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Turhan Muharrem TURHAN

Danışman: Doç. Dr. Ali COŞKUN

İSTANBUL - 2009

Marmara Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Tez Onay Belgesi

İLAHİYAT Anabilim Dalı DİN SOSYOLOJİSİ Bilim Dalı Yüksek Lisans
öğrencisi TURHAN MUHARREM TURHAN nın CİNSEL SOSYALİZASYON SÜRECİ
VE DİN adlı tez çalışması ,Enstitümüz Yönetim Kurulunun 16.07.2009 tarih ve 2009/12-
34 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile Yüksek Lisans Tezi
olarak kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi : 7.9.2009

- 1) Tez Danışmanı : DOÇ. DR. ALİ COŞKUN
2) Jüri Üyesi : PROF. DR. ZEKİ ARSLANTÜRK
3) Jüri Üyesi : PROF. DR. ZİYA YILMAZER

ÖNSÖZ

Cinsellik algısı, tutum ve davranışları, her geçen gün öylesine değişmektedir ki; çocuk doğurmadan cinsel ilişkide bulunmak, cinsel ilişkiye girmeden çocuk doğurmak, kişinin hemcinsiyle beraber olmak, çok kadın veya erkekle beraber bir cinsel ilişki gerçekleştirmek geçen yüzyıllara göre çok daha mümkün ve çok daha yaygın bir hal almıştır. Bunda cinsel sosyalizasyon ve dinsel sosyalizasyon faktörlerinin etkisi büyüktür. Cinsellik ve din ilk insandan bu yana en çok düşünülen en çok tartışılan ve en çok merak uyandıran konular olmuştur. Cinsellik konusunun görmezlikten gelinmesiyle etkisinden korunulduğu düşünülerek, yaşanan yüzyılın gidişatından habersiz yaşanılabilir. Ancak gerçeklere yüz çevirmenin birey ve toplumları ne derecede istikrarlı tutabileceği de düşünölmeye değer bir konudur.

Ahlak kurallarının öncelikli vazifesi, toplumda cinsel ilişkileri düzenlemek olmuştur. Çoğu düşünür ahlakın çoğunlukla cinsellik konusunun; nasıl, ne zaman, ne kadar meşru, iyi ve uygun olduğuyula ilgilendiğinde hemfikirdir. Cinsel ahlak sahibi olmak da kişinin kendisinin ve toplumun cinsellikle ilgili sınırlarını bilmesi açısından önemlidir. Günümüzde gençler, hatta yetişkinler, cinsellikle ilgili bilgi ve gereksinimlerini arkadaşlarından duyduklarıyla bilinçaltılarını olumsuz yönde etkileyen, onların cinsel duygularını sömüren ve karşı cinse bir seks objesi olarak bakmalarına yol açan pornografik araçlarla gidermeye çalışmaktadırlar. Oysa cinsellik üzerine verilebilecek eğitimler ve bu konuda hazırlanacak yayınlar ile cinselliğin, gençler için bir tabu ve bilinçaltına itilmesi gereken bir suçluluk olmaktan çıkıp, yaratılışın gereği doğal bir gereksinim olduğu anlaşılabilecektir.

Konu seçilirken akademik ve teorik bilgiler yanında eğitime yönelik pratik bilgiler verilmesi de amaçlanmıştır. Bu bakımdan çalışmanın büyük bir kısmının akademisyenler, araştırmacılar ve özellikle çocuk ve gençlerin yetiştirilmesinde sorumluluk sahibi olan anne-babalar ve öğretmenler için faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Dinlerle ilgili sayısız kitap ve araştırma bulunmaktadır, hatta bir kısmı dinleri karşılaştırmaya yönelik kitaplardır. Araştırma yapılırken bu eserlerin büyük kısmında cinsellik ve buna paralel cinsel ahlak konusunun göz ardı edildiği görölmüştür. Araştırmacılar için bir kaynak kitap oluşturmak gayreti ile geniş dokümanter ve istatistiksel bilgilere yer verdiğimiz çalışmada, cinsellik ve cinsel ahlak konularıyla

ilgili en mühim kaynaklar da itina ile incelenmiştir. Araştırmada cinselliğin bir çok yönü değerlendirildiği için, bu çalışma cinselliği, kirli ve kötü bir şeymiş gibi görenler ve cinsellik ile ilgili müstehcenlik ve eğlence arayanlar için hayal kırıklığı yaratacaktır.

Bu çalışma bir giriş ve beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, cinselliğin tarihi, teolojisi ve psikolojisi üzerinde durduk. İkinci bölümde, cinselliğin antropolojisi üzerinde durarak, kültürlerde, dinlerin kültüründe ve Türk kültüründe cinselliğin nasıl algılandığını ve cinselliğin kültürlerle nasıl yansıdığını göstermeye çalıştık. Üçüncü bölümde insanların yaşlara göre nasıl sosyalleştiklerini ve toplumun insanları nasıl sosyalleştirdiğini işledik. Burada ayrıca Türkiye’deki cinsellik sorunları üzerinde durduk ve cinsel eğitim sorunsalını anlatmaya çalıştık. Dördüncü bölümde, cinsel ahlak kavramının ne olduğu ve dinlerin cinsel ahlakının neler olduğunu belirlemeye çalıştık. Buradan hareketle cinsel sapma biçimlerini değerlendirdik ve cinsel sosyalizasyon ile ahlaki/dinsel sosyalizasyon ilişkilerini işlemeye çalıştık. Beşinci bölümde ise mülakat yoluyla yaptığımız uygulamalı araştırmanın bulgularının değerlendirmesini yaptık.

Çalışmamı hazırlarken farkında olarak veya olmayarak o kadar çok kişi yardımda bulundu ki herkesi burada anmak neredeyse imkânsız gibidir, ancak sabırlarından ve desteklerinden ötürü bazı isimleri burada anmak anlamlı olacaktır. Konunun amacına ulaşacak biçimde şekillendirilmesinden tezin yazımına kadar, araştırmanın bütün aşamalarında değerli yardımları ve rehberliği ile çalışmalarına katkıda bulunup, yol gösteren çok değerli hocam sayın Doç. Dr. Ali Coşkun’a şükranlarımı arz ederim. Bunun yanında sıkıntılı olduğum bir dönemde, bana ilmi sevdirep, beni hayata bağlayan ve bu akademik çalışmama vesile olan, kendisinden çok şey öğrendiğim saygı değer büyüğüm Prof. Dr. Zeki Arslantürk’e şükranlarımı sunmayı bir görev bilirim. Özel sektörde çalışan bir insan olmanın zorluklarına rağmen iş akışımı ona göre ayarlayıp bu çalışmayı yapmamda zaman ayırma bakımından bana çok katkısı olan başta Reis Makina A.Ş Yönetim Kurulu’na, Dr. Selim Temurci’ye, Yavuz Kurt’a, çalışma arkadaşlarım Turgut Özcan, Hasan Yılmaz, Samet Önder, Hatice Çakır ve Sema Çağlar’a şükranlarımı arz ederim. Konunun kaynaklarına daha sağlıklı ulaşmam ve sınırları çizmemde katkısı olan ve sohbetleriyle beni cesaretlendiren biyolog dostlarım, Gonca ve Sinan Aykut’a, tezle ilgili birçok konuda yardımını esirgemeyen Deniz Sancaroglu’na, gazete haberlerine

ulaşmamda emeği geçen Burak İpekeşen'e ve Ali Demir'e, arşivinden yararlandığım kitap sevdalısı rahmetli Yavuz Argıt'a, rahat bir çalışma ortamı sağladıkları için İSAM Kütüphanesi yönetim ve çalışanlarına teşekkürü borç bilirim. Son olarak Ankara kütüphanelerinde bulunan eserleri, görebilmem için İstanbul'a taşıma zahmeti gösteren sevgili kardeşim Bilge Turhan'a, aldığı psikoloji eğitimiyle doğru bir çalışma üzerinde olduğum vurgusunu sık sık tekrarlayan kardeşim Hicret Turhan'a, bu çalışmamda başından sonuna kadar desteklerini esirgemeyerek, beni yüreklendiren ve sıkıntılarıma katlanan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Turhan Muharrem TURHAN

Erenköy-2009

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyadı	: Turhan Muharrem TURHAN
Anabilim Dalı	: İlahiyat
Programı	: Felsefe ve Din Bilimleri – Din Sosyolojisi
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Ali COŞKUN
Tez Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans – 2009
Anahtar Kelimeler	: Cinsellik, Cinsiyet, Cinsel Ahlak, Cinsel Eğitim, Cinsel Sosyalleşme, Cinsel Sapma, Din, Din Sosyolojisi, Sosyalleşme-Sosyalizasyon

ÖZET

CİNSEL SOSYALİZASYON SÜRECİ VE DİN

Araştırmamız konu ile ilgili kaynak taraması sonucunda elde edilen teorik bilgilerden oluşan dört bölüm, mülakat çalışmasından oluşan uygulamalı bir bölüm ile giriş ve sonuç bölümleri dâhil olmak üzere toplam yedi bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde tarihin eski çağlarından bu yana cinselliğe nasıl bakıldığı, farklı medeniyetler ve toplumlardaki cinsellik ile ilgili tutum ve davranışların neler olduğu işlenmiştir. Dini boyut ele alınırken dinler tarihi bakış açısından ziyade teolojik bakış açısı ön plana çıkarılmıştır. Psikoloji ve psikanaliz başlıklarında ise cinselliğin bedensel, duygusal ve ruhsal yönlerine değinilmeye çalışılmıştır. Dinlerin cinsellik kültürü, eski Türk toplumunun cinsellik kültürü ve bu kültürdeki değişimleri ve günümüz Türk kültüründe cinselliğin nasıl algılandığının açıklanmasının amaçlandığı çalışmalar ise çalışmanın ikinci bölümünde yer almaktadır. Üçüncü bölümde insanların yaşlara göre nasıl sosyalleştiklerini ve toplumun insanları nasıl sosyalleştirdiği işlenmiştir. Ayrıca Türkiye’deki cinsellik sorunları üzerinde durulmuş ve cinsel eğitim sorunsalı anlatılmaya çalışılmıştır. Dördüncü bölümde, cinsel ahlak kavramının ve dinlerin cinsel ahlakının ne olduğu belirlenmek istenmiştir. Buradan hareketle cinsel sapma biçimleri değerlendirilmiş ve cinsel sosyalizasyon ile ahlaki/dinsel sosyalizasyon ilişkileri işlenmiştir. Beşinci bölümde mülakat yoluyla yapılan uygulamalı araştırmanın bulgularının değerlendirmesi yapılmıştır.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Turhan Muharrem TURHAN
Field : Theology
Programme : Philosophy and Religious Sciences – Sociology of
Religion Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Ali COŞKUN
Degree Awarded and Date : Master – 2009
Keywords : Sexuality, Gender, Sexual Ethics, Sexual Education,
Sexual Socialization, Sexual Deviation, Religion,
Sociology of Religion, Socialization

SUMMARY

SEXUAL SOCIALIZATION PROCESS AND RELIGION

Our research relevant literature consists of theoretical knowledge obtained as a result of the four sections, a practical part consisting of an interview study, including the inputs and results section consists of seven sections.

In the first part of ancient history since the looking after sexually how different civilizations and societies, attitudes and behaviors related to sexuality, what is happening can be processed. Discussed the history of religions perspective, while religious dimensions rather than the theological point of view were brought to the fore. Psychology and psychoanalysis in the title of the sexuality of physical, emotional and spiritual aspects to be addressed were studied. Religions of the sexual culture, ancient culture of Turkish society and culture changes in sexuality and perception of sexuality in contemporary Turkish culture studies intended open is located in the second part of the study. In the third section of people according to age and how society's social people how the business is socializing. In addition, problems in Turkey focuses on sexuality and sex education has been trying to explain problematic. In the fourth chapter, the concept of sexual morality, sexual morality of religion were asked what happened to be determined. Forms of sexual deviation movement here has been evaluated and moral and religious socialization and sexual socialization has on relationships. The fifth section reviews the findings from an interview made through practical research was done.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	x

GİRİŞ

A. KONU, AMAÇ VE ÖNEM.....	1
B. VARSAYIMLAR (HIPOTEZ VEYA DENENCELER).....	9
C. SINIRLAR, SINIRLILIKLAR VE KAPSAM.....	10
D. YÖNTEM	11
1. Örneklem Grubu ve Verilerin Toplanması	11
2. Verilerin Analizi.....	12
E. KAYNAKLAR VE İLGİLİ LİTERATÜR	13
F. TEMEL KAVRAMLAR.....	18

I.BÖLÜM

CİNSELLİĞİN TARİHİ, TEOLOJİSİ VE PSİKOLOJİSİ

A. ESKİ MEDENİYETLERDE CİNSELLİK.....	23
1.Tarih Öncesi Dönem.....	25
2. Mısır Medeniyeti	27
3. Babil Medeniyeti	28
4. İbrani Medeniyeti (İsrail).....	30
5. Yunan Medeniyeti	31
6. Roma Medeniyeti	34
7. Hint Medeniyeti.....	36
8. Çin Medeniyeti	40
9. Japon Medeniyeti	42
B. DİNLERDE CİNSELLİK.....	44
1. Musevilik (Yahudilik)	45
2. Hristiyanlık	50

3. İslamiyet.....	54
C. PSİKOLOJİDE CİNSELLİK.....	60
1.Dürtü Olarak Cinsellik.....	60
2. Güdü (motivasyon) Olarak Cinsellik.....	63
3. Duygu Olarak Cinsellik	65
D. PSİKANALİZDE CİNSELLİK	69

II. BÖLÜM

CİNSELLİĞİN ANTROPOLOJİSİ

A. CİNSELLİK KÜLTÜRÜ ve KÜLTÜR(LER) DE CİNSELLİK.....	82
1. Anaerkil Kuramı.....	86
2. Ataerkil Kuram.....	88
B. DİNLERDE CİNSELLİK KÜLTÜRÜ.....	88
C. TÜRK KÜLTÜRÜNDE CİNSELLİK.....	92

III. BÖLÜM

CİNSELLİĞİN SOSYOLOJİSİ:

CİNSEL SOSYALİZASYON ve CİNSEL EĞİTİM

A. YAŞLARA GÖRE CİNSEL SOSYALLEŞME	111
B. TOPLUMUN CİNSEL SOSYALLEŞTİRME OLARAK ARACILIĞI VE İŞLEVİ	118
1. Kısıtlayıcı Toplumlarda Cinsel Sosyalleşme	121
2. Yarı Kısıtlayıcı Toplumlarda Cinsel Sosyalleşme.....	121
3. İzin Verici Toplumlarda Cinsel Sosyalleşme	121
C. CİNSEL EĞİTİM.....	136
D. TÜRKİYE’DE CİNSELLİK SORUNLARI.....	145

IV. BÖLÜM

CİNSELLİĞİN DİN SOSYOLOJİSİ:

CİNSEL AHLAK VE CİNSEL SOSYALLEŞME

A. CİNSEL AHLAK NEDİR?	162
------------------------------	-----

B. DİNLERİN CİNSEL AHLAKI.....	171
1. Hint Dinlerinde Cinsel Ahlak.....	171
2. Budizm’de Cinsel Ahlak.....	175
3. Uzak Asya ve Japon Dinlerinde Cinsel Ahlak	177
4. Musevilikte (Yahudilikte) Cinsel Ahlak	177
5. Hristiyanlıkta Cinsel Ahlak.....	180
6. İslam’da Cinsel Ahlak	183
C. CİNSEL SAPMALAR: ÇEŞİTLERİ VE YAKLAŞIMLAR	190
1. Mastürbasyon	191
2. Fahişelik.....	192
3. Donjuanlık.....	193
4. Teşhircilik - Gösterme Hastalığı (Exhibionisme).....	195
5. Röntgencilik - Gözetleme Hastalığı (Scoptophilia).....	195
6. Sürtünme Hastalığı - Frotteurism	195
7. Azgın Erkeklik - Satiryaris.....	196
8. Azgın Kadınlık - Nymphomani	196
9. Eşcinsellik- Homoseksüellik, Çifte cinsellik- Biseksüellik, Travestilik, Transseksüellik ve Homofobi.....	196
10. Sadizm ve Mazoşizm.....	199
11. Fetişizm – Sembolcülük.....	201
12. Ölü Sevme (Nekrofil)	202
13. Hayvanlarla Cinsel İlişki (Zoophilie)	202
14. Sübyancılık ve Yaşlıları Sevme (Pedofili ve Jerontofili).....	202
15. Çok Kadın ve Erkekli İlişki (Triolismus).....	203
16. Encest (Aile ve Akraba İçi Cinsel İlişki/ Fücür).....	203
17. Diğer	204
D. CİNSEL SOSYALİZASYON ve AHLAKİ/ DİNSEL SOSYALİZASYON İLİŞKİLERİ.....	205

V. BÖLÜM

UYGULAMALI ARAŞTIRMA: CİNSEL AHLAKLA İLGİLİ BAZI ÖRNEK AKTÜEL EĞİLİMLER

A. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	213
1. Deneklerin Kimliği Yada Olgusal Durum	213

2. Deneklerin Cinsellik ve Cinsel Ahlakla İlişkili Tutum ve Eğilimleri	213
a. Deneklerin Cinsellikle İlgili Bilgileri Kimden ve Nasıl Aldıkları.....	213
b. Deneklerin İlk Cinsel Deneyimlerini Kaç Yaşında ve Nasıl Yaşadıkları.....	219
c. Deneklere Göre Cinsel Eğitim İçin En İyi Araç ve Kişilerin Neler Olduğu	221
ç. Deneklerin Din ve Ahlaka Aykırı Buldukları Fakat Cinsellik İçin Uygulanması Gerektiğini Düşündükleri Tutum ve Davranışlar	225
d. Deneklere Göre Cinsel Ahlakın Ne Olduğu ve Gerekliliği.....	228
e. Deneklere Göre Cinsel Sapma Olarak Görülen Davranışlar	232
f. Deneklere Göre Cinselliğin Hayatın Ne kadar Önemli Bir Parçası Olduğu.....	233
g. Deneklere Göre Aşk, Erotizm ve Pornografi Kavramlarının Neyi İfade Ettiği	234
ğ. Deneklere Göre Zinanın Dinen, Ahlaken ve Hukuken Ne Anlam İfade Ettiği	236
h. Deneklere Göre Cinselliğin Evlilikte Ne Kadar Önemli Olduğu	238
B. BULGULARIN YORUMLANMASI	240
SONUÇ.....	242
EKLER.....	248
MÜLAKAT FORMU	248
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	249

KISALTMALAR

a.g.e	Adı geçen eser
a.g.m	Adı geçen madde ve makale
a.g.y	Adı geçen yer
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AİDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
A.Ü.S.B.E	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
A.Ü.F.B.E	Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
bkz.	Bakınız
bs.	Baskı / Basım
C.	Cilt
CETAD	Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği,
çev.	Çeviren
der.	Derleyen
DİA	Diyanet İslam Ansiklopedisi
DNA	Deokrisibo Nükleik Asit
E.Ü.S.B.E	Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Hazl.	Hazırlayan
HIV	Human Immunodeficiency Virüs
İ.F.A.V	İlahiyat Fakültesi Vakfı
İ.Ö	İsa'dan Önce
İ.S	İsa'dan Sonra
İMV-SAM	İstanbul Mülkiyeliler Vakfı Sosyal Araştırmalar Merkezi
İ.Ü.S.B.E	İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Mad.	Madde / Maddesi
M.Ö	Milattan Önce
M.S	Milattan Sonra
Msn	Microsoft Network
Matb.	Matbaası
M.Ü.	Marmara Üniversitesi
M.Ü.İ.F.D	Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
M.Ü.İ.F.V	Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı
M.Ü.S.B.E	Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
s.	Sayfa
S.	Sayı
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TDK	Türk Dil Kurumu
TTK	Türk Tarih Kurumu
Trc.	Tercüme eden
TV	Televizyon
U.Ü.S.B.E	Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
v.b.	Ve benzeri
v.s.	Ve saire
Yay.	Yayını / Yayınları

GİRİŞ

A. KONU, AMAÇ VE ÖNEM

Yaşadığımız yüzyılda diğer birçok toplumda olduğu gibi Türk toplumunda da cinselliğe ilişkin bakış açısında ön yargıların etkili olduğu görülmektedir. Cinsellikle ilgili kural ve kaideleri her toplum kendi gelişimi içerisinde oluşturduğu değer sistemlerine göre şekillendirir. Bunun yanında cinsellik sosyal, kültürel, politik ve ekonomik etkenler tarafından şekillendirilirken, diğer yandan da tüm bunlara karşı kendini savunucu, güçlü bir unsur olmayı sürdürüp, değişime kapalı olmayı da sürdürebilir.

İnsan için “biyo-kültürel ve ahlaki-manevi bir varlıktır” tanımını yapmak doğru olacaktır. O, ne tek başına biyolojik bir varlık ne de kültürel bir varlıktır. İnsanın bu biyolojik ve kültürel çeşitliliği neticesinde, cinsel tutum ve davranışları insandan insana olabildiği gibi toplumdan topluma da değişiklik gösterebilir. Çünkü insanoğlu, ilk insandan bu yana cinsel tecrübeler edinmiş, cinselliğe kural ve kaideler getirmiştir. Bu sebeptendir ki, cinsellik ve din insanoğlunun en çok ilgi duydukları konular olmuşlardır. Cinsellik konusu tarihteki medeniyetlerin ve dinlerin bu anlamda toplumun ve bireylerin davranışlarını göstermek açısından incelenmeye değer bir konudur. Çünkü cinsellik algılandığı üzere yaratılış gereği hormonların bir ifade şekli olsa bile, birçok konuda insanın uzak geçmişi, yani tarihiyle ilişkilidir. İnsanın cinselliğe ilişkin davranışlarının temelinde, yalnızca anne-babasının değil, onlardan önceki sayısız kuşakların mirasları yatmaktadır. Bu kültürel etkiler ile birlikte insanların yetişme dönemlerinde etkili olan psikolojik ve bilinçaltına itilen faktörler kişilik gelişimin bir parçası olan cinsel gelişimi de etkilemektedir.

Çalışmamız cinselliğin eski medeniyetlerde, antropolojide, dinlerde, psikolojide, psikanalizde konuyla ilgili öğreti ve görüşlerin değerlendirmesini yapmaya çalışmaktadır. Yukarıda saydığımız bilim dallarında cinselliğin derin incelemesini değil, cinselliğin birbiri ardınca geçirdiği evrelerden alınmış örneklerle ve düşüncelerle aydınlatılmaya çalışılması amaçlanmıştır. Bu çalışma, bilimlerin özel olarak sosyolojinin ve din sosyolojinin ilgi sahasına giren konularına esas olabilecek

görüşlerin, uygulamaların birer tespit, tahlil ve özellikle cinsel sosyalizasyon ile dinsel sosyalizasyon süreçleri açısından izahını sunmak amacıyla.

Cinselliğin sosyal bilimciler tarafından uzun zamandır ihmal edilen bir konu olduğu gerçektir. İncelenen kaynaklarda en çok toplumsal cinsiyet konusuna ilgi duyulduğu görülmektedir. Bunların bir kısmı da akademik dünyada moda haline getirilmiş çalışmalardır. Bunun yanında konuya en çok ilgi duyanlar ve bu hususta eser hazırlayanlar cinsel sağlık ve doğum uzmanları olmuştur. İşlenen konunun mahremiyetini göz önünde bulundurduğumuzda sosyal bilimler dalında az sayıda çalışma yapıldığı ve yapılan çalışmalarda yazarların cinsel tercihleri, siyasi görüşleri nedeniyle kendi yargılarına fazlasıyla yer verdikleri görülmektedir.

Çalışma konumuzla ilgili Michel Foucault *Cinselliğin Tarihi* adlı eserinde konuyu tarihsel gelişimi ve birçok yönüyle ele almıştır. Eseri incelediğimizde Foucault'un cinselliği tarihsel eğilime dayalı bir ad olarak kanıtlama çabası içinde olduğu görülmektedir. Foucault eserinde cinselliğin kapitalizmde bastırılan değil tersine bu zamanda en çok üretilen şey olduğunu ele almaktadır. Cinselliğin devamlı bastırıldığını vurgulayan düşünürlerin aksine o söz konusu şeyin aslında cinselliğin üretimi olduğunu savunmaktadır. Bu yüzden *Cinselliğin Tarihi'nde* cinselliğin iktidarın boyun eğdirmeyi amaçladığı doğal bir durum olarak kavranmaması üzerinde durur. Eserin genelinde vermek istediği mesaj cinselliğin temel bir gerçeklik değil, tersine bedenin uyarılmasının, hazların yoğunlaşmasının, bilgilerin biçimlendirilmesinin, denetimlerin pekiştirilmesinin birbirine bağlandığı büyük bir yüzey ağı olduğudur. Bu çalışmanın yanında konunun dinlerdeki boyutunu bu derinlikte ele alan diğer bir eser Geoffrey Parrinder'ın yazdığı *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak* adlı eserdir. Eserin içeriğini yazarının kendi dilinden öğrenmek istediğimizde; “kitap cinsel ahlak konusunda dinlerin yarıştırılması değil, değişik dini geleneklerin incelenmesi anlamında, dinlerin karşılaştırıldığı bir kitaptır.”¹ tanımlamasıyla karşılaşırız.

Cinsellik, cinsel ahlak, dinlerde cinsellik, cinsel eğitim, Türkiye’de cinsellik gibi alanlarda dağınık olarak muhtelif kaynaklar mevcutsa da, bunların bir araya getirilmesi, yeni ve ilmi gelişmeler ışığında yorumlanmalarının gerekliliği bizi bu çalışmaya sürükleyen etken olmuştur. Cinsel sosyalizasyon ve dinsel sosyalizasyon arasındaki bağı inceleyeceğimizi daha önce belirtmiştik. Buna rağmen, bir sosyoloji

¹ Parrinder, Geoffrey, *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*, çev. Niran Elçi, İstanbul: Say Yay., 2003, s.13.

ve din sosyolojisi çalışması için niye diğer dallara yöneldiğimiz sorusu akla gelebilir. Burada bu ve benzer soruları aydınlatmak için okuyucuya bu bilim dallarının ne olduklarını, sosyoloji ve din sosyolojisi ile ilişkilerini tüm detaylarıyla anlatma gerekliliği duyulmamıştır. Bu sebeple ilgili başlıklar altında bu bilim dallarının sosyolojiyle ilişkileri ve din sosyolojisi açısından ne fayda teşkil ettikleri verilmeye çalışılmıştır.

“İlkel dinler veya tarihi büyük dinlerin sosyolojisi ve çağdaş toplumlarda din olgusu, dini tutum ve değişiklikler, dinin sanat, edebiyat, cinsiyet, ekonomi, ahlak, siyaset ve devlete varıncaya kadar çeşitli toplum kurumları ile olan karşılıklı fonksiyonel ilişkileri, dinden doğan grup ve topluluk şekillerinin deneysel ve objektif sosyolojik yaklaşım yöntemleri aracılığı ile incelenmesi, sırf bilimin yanı sıra toplumların hayatı ve geleceği bakımından da büyük önem arz etmektedir.”²

Araştırmamız konu ile ilgili kaynak taraması neticesinde elde edilen teorik bilgilerden oluşan dört bölüm, mülakat çalışmasından oluşan uygulamalı bir bölüm ile giriş ve sonuç bölümleri dâhil olmak üzere toplam yedi bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünden sonra yer alan çalışmamızın birinci bölümünde tarihsel metinler incelendiğinde insanoğlunun sahip olduğu bedeni güzelleştirmek ve değiştirmek adına tarihin en eski çağlarından bu yana ne gibi uğraşlar içinde olduğuna dikkat çekilmiştir. Buradan hareketle, tarihin eski çağlarından bu yana cinselliğe nasıl bakıldığına, farklı medeniyetler ve toplumlardaki cinsellik ile ilgili tutum ve davranışların neler olduğu arka planı belirlemek açısından gerekli görülmüştür.

“Din, genellikle, kurumları şekillendirerek, değerleri etkileyerek ve ilişkilere tesir ederek, sosyal fenomenler üzerinde güçlü bir belirleyiciliğe sahip olabilmektedir.” O, cinselliği inşa ederek cinsiyete dayalı ilkeleri bildirmedi de, diğer konularda olduğu gibi belirleyici rol oynamaktadır.³ Birinci bölümün alt başlığı olan dinlerde cinsellik bölümünde cinselliği ortaya çıkaran kültürel bağlamdaki dini inançlara ve uygulamalara gereken özeni göstermeksizin insan cinselliğini anlamının gerçekten zor gözüktüğü anlatılmaya çalışılmıştır. Bunu pekiştirmek için dinlerin cinselliğe nasıl baktığına kutsal kitaplardan ve peygamber hayatlarından örnekler verilmiştir. Bu kısımda dini boyut ele alınırken dinler tarihi bakış açısından ziyade teolojik bakış açısı ön plana çıkmıştır.

² Günay, Ünver, *Din Sosyolojisi*, İstanbul: İnsan Yayınları, 7.basım, 2006, s.50.

³ Zuckerman, Phil, *Din Sosyolojisine Giriş*, çev., İhsan Çapcıoğlu & Halil Aydınalp, Ankara: Birleşik Kitabevi, 2006, s.154.

Psikoloji başlığında ise işlenen alt başlıklarda, tüm fizyolojik sorunların aynı zamanda bir psikolojik açıklamasının olduğu, tüm psikolojik sorunların da fizyolojik açıklamalara gereksinim duyduğu anlatılmak istenmiştir. Bununla beraber psikoloji bölümünde özetle dürtü, güdü ve duygu olarak cinselliğin anlamı ve aşk ve evlilikte ne gibi etkileri olduğu açıklanmaya çalışılmıştır.

Frued ve ondan sonraki psikanalizciler cinsel yaşamın kökenlerinin ilk çocuklukta başladığını ortaya çıkarmış ve bir çocuğun çeşitli cinsel evrelerden geçtiğini göstermişlerdir. Bu tarz görüşler, bilimin Darwin'den sonra insanın varlık olarak yeniden değerlendirilmesini gerektirmiştir. Cinselliğin psikanalizi bölümü incelendiğinde görülecektir ki çocukluk çağında normal bir cinsel gelişme olanağı bulabilen, bu çağla ilgili cinsel evreleri gerektiği gibi yaşayabilen insanların ileride zihinsel, duygusal bakımdan normal gelişebildikleri anlaşılabacaktır. Bu gelişmelerin yerinde ve zamanında yaşanmaması durumunda kişilerin ruhsal karışıklıklar, kişilik bozuklukları ve cinsel sapmalar yaşayabileceği örneklerden hareketle söylenebilir. Bu bölümün cinsel sapmalar bölümünün de alt yapısını oluşturma görevi üstlendiğini de burada söylemek faydalı olacaktır. Çünkü uzmanların çoğu cinsel sapmaların nedenlerini hayatın ilk evrelerinde aramamız konusunda hemfikirdirler.

Yaşamın hemen her kesitinde öğrenilerek kazanılan davranışların izlerinin olduğunu söylemek mümkündür. İnsanlar organik süreçlerle kendi çevresini değiştirip yeniden biçimlendirmesi eylemi arasındaki bir etkileşimin sonucu olan normlar, töreler, gelenekler ve kurallar altında yaşarlar.⁴ İnsanın cinsel eğilimleri ve davranışları da kültürel sistemi ışığında yorumlanmaktadır. Bu vesileyle kültürün insan hayatında belirleyici bir unsur olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.⁵ Pratik olarak, bir İngiliz'in sokakta sevgilisiyle cinsel yakınlaşma içinde bulunması, Rusya'da bir selamlaşma biçimi olan dudaktan öpüşme davranışı, Brezilya'da karnaval zamanlarında insanların çıplak dolaşması, Hollanda'da sokakta iki erkeğin el ele yürüyüp dudaktan dudağa öpüşebilmeleri, Türkiye'de mini etekle geleneksel yaşam tarzı benimsenmiş bir köyde veya kasabada dolaşmaya karşı verilebilen tepkiler kültürün neticesidir. Çünkü insanlar yaşadıkları toplumun ve kültürün bir parçasıdır. Buradan hareketle çalışmamızın ikinci bölümünde antropolojinin ilgi alanına giren vaktiyle yaşamış olan en eski avcı-toplayıcı insan topluluklarından,

⁴ Malinowski, Bronislaw, *İnsan ve Kültür (Bir Bilimsel Kültür Kuramı ve Öbür Denemeler)*, Çev. Gümüş, M. Fatih, Ankara: V Yayınları, 1990, s.67.

⁵ Özbek, Metin, *Dünden Bugüne İnsan*, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, 2000, s.32.

günümüzün en gelişmiş toplumlarına kadar her düzeyde insan gruplarının cinselliğe bakışları ve cinselliği kültürlerine nasıl taşıdıkları incelenmiştir. Bununla beraber çalışmanın bu bölümünde dinlerin cinsellik kültürü, eski Türk toplumunun cinsellik kültürü ve bu kültürdeki değişimleri ve günümüz Türk kültüründe cinselliğin nasıl algılandığının açıklanması amaçlanmıştır.

Çalışmanın konusu en çok da sosyolojik açıdan gereklilik taşımaktadır. Çünkü sosyal şartların, her geçen gün moda ve marka adı altında verilmesiyle yayınların ve seksüel faaliyetlerin erken yaşlarda başlamasıyla, evlenme zorlukları, eğitim yetersizliği, cinsel sapmalar, dini ve ahlaki değerlerin yozlaşması ve etkisizleşmesiyle bireyler cinsel sosyalleşmelerini düşünülen seviyede ve düzgün bir şekilde tamamlayamamaktadırlar.

Cinsellikle ilgili yazılı olmayan kuralları toplumlar oluştururlar. Toplumun sosyalleştirmesine ve gelişimine paralel bu kuralların bir kısmında değişimler olur. Foucault'a göre cinsel davranışlar, karşı çıkmanın çok ağır bir suç olduğu temel yasakların nesneleridir.⁶ Bu sebeple yazılan kitaplar, din öğretileri ve kuralları, araştırmalar ne söylerse söylesin insanlar kendi yetişme tarzları, toplumsal ve siyasi baskılar, kendi tabuları neticesinde söylenenleri kendi algılamak istedikleri şekilde algılayacaklardır. Türkiye örneğinde olduğu gibi modern tanımı altında kadın ve erkeğe biçilmiş değerler standartlaştırılmış ve buna paralel reformlar gerçekleştirilmiştir. Ancak, kişiler kendi özgürlük alanlarındaki hem geleneksel hem de modern davranış ve değerleri kendilerine göre yorumlayarak hayata geçirmişlerdir. Bu da tasavvur edilenin dışında kadınlık-erkeklik, cinsel tutum ve davranışların ortaya çıkmasını sağlamıştır.⁷ Bu sebeptendir ki, kimi insanlara göre cinsellik bir araç, kimilerine göre ise bir amaç olacaktır. Ve bazıları cinselliğin mutluluk ve zevk kısmı ile ilgili olurken, bazıları da onun eziyet çekme ve çektirme kısmıyla ilgilenmeyi tercih edecektir.

Sosyalleşme insanın doğumundan ölümüne kadar devam eden bir süreç olarak kabul edilmektedir. Dollard ise sosyalleşmeyi yeni bir kişinin gruba eklenmesi ve toplumun kendi yaş ve cinsindeki kişilerden beklediği şeyleri yerine getirmesi olarak tanımlar.⁸ Buradan hareketle çalışmamızın üçüncü bölümünde insanların yaşadıkları

⁶ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, çev. Hülya Uğur Tanrıöver, 2.basım, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2007, s.126.

⁷ Mutluer, Nil, "Türkiye'de Cinsiyet Hallerinin Sınırları "Namussallaştırma", *Cinsiyet Halleri*, der. Nil Mutluer, İstanbul: Varlık Yayınları, 2008, s.14.

⁸ Koştaş, Münir, "Sosyalleşme", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt:29, s.329.

toplum içinde yaşlara göre nasıl sosyalleştikleri, sosyalleşmenin en çok hangi yaşlarda etkili olduğu, toplum kuralları, yazılı kurallar, arkadaş, aile, okul, medya, internet gibi sosyalleştirme araçlarının kişinin cinsel sosyalleşmesinde ne gibi etkileri olduğuna yer verilmiştir.

Cinsel eğitim, bireyin fiziksel, duygusal ve cinsel gelişimini anlaması, olumlu bir kişilik kavramı geliştirmesi, insan cinselliğine, başkalarının haklarına, görüş ve davranışlarına saygılı bir bakış açısı edinmesi, olumlu davranış biçimi ve değer yargıları geliştirmesi açısından önemlidir. Bu nedenle bölümün içinde işlediğimiz bir başka başlık da cinsel eğitimidir. Cinsel eğitimin verildiği ülkelerde, bu eğitimin öğrenciler üzerinde nasıl etkiler bıraktığı, eğitimin verilebileceği ülkelerde hangi modellerin ve eğitim müfredatının dikkate alınması gerektiği, ülkemizde cinsel eğitimle ilgili durumun ne olduğu da üzerinde durmaya çalıştığımız konulardır.

Birçok toplumda, cinsellik alanındaki beklentiler cinsiyetçi olabilmektedir. Örneğin bazı toplumda kadının namusu bir değer olarak kabul edilirken, bu erkekler için genellikle geçerli değildir. Tüm kültürlerde erkeğin kadından elde ettiği hazzın arttırılması yönünde örgütlendiğini söylemek konuyu basite indirgemek olabilir, lakin yaptığımız çalışmada bunun aksinin geçerli olduğu kültürlerin sayısının çok az olduğu görülmüştür.⁹ Tarım toplumu, endüstri toplumu ve bilgi toplumu kültürlerini bünyesinde barındıran, kuşak çatışmalarının sıkça yaşandığı ve ahlaki hassasiyetlerin kaybedilmesinin adeta modernliğin ön şartı kabul edildiği ülkemizde cinselliğin nasıl algılandığı ve Türkiye’de cinsellik sorunları ise üçüncü bölümde işlediğimiz diğer önemli başlıktır.

E. Durkheim, kişisel ahlaki davranış konusunda toplumun belirleyici ve sınırlayıcı bir fonksiyonu olduğu görüşündedir. Esasen ahlakı toplumdan ayrı düşünmek de mümkün gözükmemektedir.¹⁰ Ahlak kurallarının varlığı ve toplumun bireyi dizginlediği, onu keyfine göre hareket etmekten alıkoyduğu muhakkaktır. Cinsel hayat da ahlaki esaslardan etkilenecek oluşur. En ilkel toplumlarda bile evlilik kurumunun varlığı en basit anlamda cinsel ahlakın varlığına işarettir. Buradan hareketle çalışmamızın dördüncü bölümünde cinsel ahlak kavramının açılımı, cinsel ahlak teorisyenlerinin görüşleri ve dinlerin cinsel ahlakı işlenmiştir.

Bilindiği üzere sosyal yapının önemli bir unsurunu oluşturan sosyal norm ve değerler arasında dini normlar ve değerler önemli bir yere sahiptir. Toplum

⁹ Altman, Dennis, *Küresel Seks*, Çev. Serpil Çağlayan, İstanbul: Kitap Yayınevi, 2003, s.16-17.

¹⁰ Günay Ünver, *Din Sosyolojisi*, s.428.

bireylerinin bir mana etrafında bütünleşmelerini sağlayan bir etkilerinin olması yanında sosyal değişmeye paralel olarak bağımlı birer değişken olarak kendileri de değişmeye maruz kalırlar.¹¹ Din bazı durumlarda, sosyal değişmeye engel olabilir. Bununla beraber din, sosyal değişme için önemli bir faktör de olabilir. Çünkü hemen her dini sistem değişmeye karşı oldukça dayanıklı temel bir takım inançlara ve kutsal metinlere dayanmaktadır.¹² Kişinin sosyalleşmesinde veya sosyalleşmemesinde bu yüzden dinin de önemli bir etkisi vardır. Zuckerman’a göre insanların, bildiği, yaptığı, hissettiği, düşündüğü ve inandığı şeylerin niteliği, kişinin nasıl sosyalleştiği ya da sosyalleşiyor olduğu ile ilgilidir. Ona göre konuşulan dil diğerlerinden öğrenildiği gibi, evliliğin, cinsel ahlakın ifade ettiği anlamlar da aynı şekilde başkalarından öğrenilir.

Flugel’e göre süper ego muhtemelen içgüdüsel arzularla özellikle seksüel ve saldırganlık arzularıyla bir çatışma içine girmektedir. Flugel bu çatışmanın, süper egonun tanrı olarak yansıtılmasıyla rahatladığını düşünür. Ona göre; süper ego evrene bir tanrı şeklinde, içgüdüsel arzular da şeytan olarak yansıtılmaktadır.¹³ Yine Flugel’e göre eğer içgüdüler, dindar insanlarda süper ego tarafından yasaklanırsa bu, yasaklanan içgüdüsel aktivitelerin azalmasıyla son bulur. Cinsel aktiviteler ister Katolik ister Protestan ister Yahudi, ister başka bir dinin inananı olsun kendini dine adanmış kimselerde daha azdır. Bu şekildeki dinler cinsel yasakları ön planda tutarlar.¹⁴ Gençlik üzerinde dinin bütün olarak etkisi, görüldüğünden ve düşünüldüğünden daha büyük bir paya sahiptir. Buradan hareketle dindar gençler ile dindar olmayan gençler arasında cinsel yönelimleri ile ilgili tutum ve davranışları inceleyen araştırmalara yer verdiğimiz cinsel sosyalizasyon ve dinsel sosyalizasyon ilişkilerini işlediğimiz başlık ise bu çalışma için önem taşımaktadır. Dördüncü bölümde işlenen diğer konu ise cinsel ahlak eksikliğinin ve hayatın ilk evrelerinde yanlış yetiştirmelerin sebep olduğu cinsel sapma biçim ve davranışlarıdır.

Çalışmamızın beşinci bölümünde ise 5 denekle yüz yüze, sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniği olan mülakat tekniğiyle bir uygulamalı araştırma gerçekleştirdik. Üniversite eğitimi almış deneklerle yaptığımız mülakatlar ile “Cinsellik; din, ekonomi, siyaset ve eğitim gibi temel sosyal olgulardan bir tanesidir. Hatta zaman

¹¹ Coşkun, Ali, *Sosyal Değişme ve Dini Normlar*, İstanbul: DemYay., 2005, s.13.

¹² Coşkun, Ali, *Sosyal Değişme ve Dini Normlar*, s.65.

¹³ Flugel, J. C., *Man, Morals and Society*, London:Duckworth, 1945’den aktaran: Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, “Dini Davranış Teorileri”, çev. Kuşat, Ali, Korkmaz, Mehmet ve Güllü, İsmail, *Erciyes Üniversitesi SBE Dergisi*, Cilt:1, No:16, (2004) s.256.

¹⁴ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *agm*, s.256.

zaman diğerlerinin önüne geçmektedir” genel hipotezimizi ve alt hipotezlerimizi doğrulamaya çalıştık. Mülakat formunda deneklere yönelttiğimiz sorularla, onların, zina, cinsellik, aşk, erotizm, pornografi kavramlarından ne anladıklarını öğrenmek istedik. “Sizin için cinsellik evlilikte ne kadar önemlidir”, “ Cinsellik hayatın ne kadar önemli bir parçasıdır”, “cinsel ahlak nedir ve gerekli midir” gibi sorularla da cinselliğin deneklerin hayatında ne anlam ifade ettiğini ve deneklerin cinsel tutum ve davranışlarını belirlemeye çalıştık. Mülakat tekniği yoluyla elde edilen veriler analiz edilirken, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralellik ve farklılıklar saptanmış ve buna göre karşılaştırmalar yapılmıştır. Katılımcıların görüşlerini yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmiş ve elde edilen bulgular düzenlenerek yorumlanmıştır. Bu yol ile neden-sonuç ilişkileri çerçevesinde birtakım sonuçlara ulaşılmıştır.

Yaşadığımız yüzyılda cinsellikten bahsedilirken, genellikle açık bir biçimde fiziksel bir birleşme kastedilmektedir. Son zamanlarda insanlar cinsellik kelimesinden sadece sevişme eylemini anlamaktadırlar ve bu sözcüğü kullanırken sadece bu fiziksel teması anlatmaktadırlar. Çalışmamızda, cinsellik kelimesi, erkek ve kadın olarak ayrılan iki tür organik varlık yani cinsiyet, erkek ve kadınların tümü, kadın erkek ilişkilerini ifade eden ve cinsel ilişkide cinsel birleşmeyi anlatan anlamlarıyla kullanılmıştır. Çalışmanın tarihte cinsellik, dinlerde cinsellik ve toplumda cinsellik gibi kısımlarında, cinselliğin sadece cinsel birleşme olarak algılanmaması için, bu açıklamanın yapılması gerekli görülmüştür.

Bu çalışmanın gerçeğe dayalı ve bilimsel olması amaçlanmıştır bu yüzden konuyu anlatırken, sosyal bilimlere ve konunun ilgili başlıklarına ait teknik terimler kullanılmıştır. Bir araştırmada araştırmanın önemi ile amacı bir bütün oluşturur. Zira amacı belirleyen araştırma konusunun “araştırılma önem derecesi”dir. Araştırmada konu, çözümlenmeye çalışılan problem, meseledir.¹⁵ Yukarıda saydığımız nedenler yanında cinsel sosyalizasyon süreciyle din arasında bağ kurmamızda ve farklı dinlerin, kültürlerin, toplumların, kişilerin, cinselliğini ve cinsel ahlak anlayışlarını incelememizde ve yeri geldiğinde karşılaştırmamızdaki amaç, inancıyla cinselliğini beraber yaşayan başka dinden ve kültürden insanları da görmek ve bu sayede hem onları hem kendimizi daha iyi anlayabilmektir.

¹⁵ Coşkun, Ali, *Sosyal Değişme ve Dini Normlar*, s.34.

B. VARSAYIMLAR (HIPOTEZ VEYA DENENCELER)

Biyolojik olarak hayat sahnesine yeni çıkan bir çocuk, daha önceden organize olmuş bir toplumun içinde gözlerini açmaktadır. “Bu toplum, konuştuğu dili, cinsiyete uygun davranış modellerini, giyim, yeme-içme tarzı ve günlük hayatında etkili olan kurumları belirli bir süreç içerisinde oluşturmaktadır.”¹⁶ Çocuk gözlerini açtığı toplum içerisinde gelişimini tamamlarken, ondan etkilenir. “Sosyalleşme de, bireyin yaşamı boyunca devam eden, toplumun sosyo-kültürel normlarını öğrenme ve benimsemesi ile mümkün olmaktadır”.¹⁷ “Fert; temel toplumsal normları öğrenmek ve benimsemek zorundadır. Toplumsal uyum ancak bu şekilde gerçekleşebilmektedir.”¹⁸ Sosyalleşme esasında bir öğrenim ve öğretim süreci olduğundan öğretici ve öğrenen münasebetlerini kabul etmektedir. Buradan hareketle ailenin, arkadaşların, iş yeri ortamı ve sosyal çevrelerin, yazılı ve görsel medyanın, internetin bahsedilen münasebette öğretici olduklarını söylemek doğru olacaktır. Bu çerçevede araştırma “insanlar cinsel sosyalleşmelerini aile, arkadaş, çevre, medya ve internet gibi sosyalleştirme ajanlarının etkisiyle gerçekleştirirler” temel varsayım ve hipotezden hareketle gerçekleştirilmiştir.

Araştırma, “cinsellik; din, ekonomi, siyaset ve eğitim gibi temel sosyal olgulardan bir tanesidir. Hatta zaman zaman diğerlerinin önüne geçmektedir” şeklinde diğer genel bir hipotezden yola çıkılarak yapılmıştır. Bu ana hipotezlerimizin yanı sıra çalışmamızda doğruluğunu test etmek istediğimiz bazı alt hipotezlerimizi şu şekilde sıralayabiliriz:

- i. Kişilerin değer yargıları cinsel ahlakın oluşmasında etkilidirler.
- ii. Cinsel sapmalara ilişkin yaklaşımlar başta din ve ahlakın öğreti ve değerleri olmak üzere toplumun yaygın kültürünün etkisiyle şekillenmektedir.
- iii. Cinsellik erişkinlerde açlık, susuzluk, uykusuzluk, vb. biyolojik duygular gibi tatmin edilmesi gereken bir duygudur.
- iv. Cinsel duygular, geleneksel toplumlarda bastırılmış, gizlenmiş ve mahrem kabul edilen duygularken, modern toplumlarda bir cinsellik serbestliği ve hatta patlaması olarak karşımıza çıkmaktadır.

¹⁶ Connel, R.W., *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar (Toplum, Kişi ve Cinsel Politika)*, çev. Cem Soydemir, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1998, s.255.

¹⁷ Eren, Selim, “İnanç ve Sosyo-Kültürel Çevre Etkileşimi”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11-1 / 2007, s.134.

¹⁸ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, 4.basım, İstanbul: Çamlıca Yay., 2001, s.217.

C. SINIRLAR, SINIRLILIKLAR VE KAPSAM

a) Cinsellik konusu, hukuku, güvenliği, siyaseti, ekonomiyi, sanatı, edebiyatı, sporu, tıbbı, sağlığı, biyolojiyi, iklim ve coğrafyayı, felsefeyi, tasavvuf ve mistisizmi, toplumsal cinsiyeti ve feminist yaklaşımları da ilgilendirmektedir. Çalışmamızda cinsellik konusu; cinsiyet farklılaşmasını, cinsellik kültürünü, kadın erkek ilişkilerini ve cinsel birleşmeyi, cinsel sosyalleş(tir)me ve cinsel ahlaki kapsayan taraflarıyla sınırlandırılmıştır.

b) Cinsellik konusunda yayımlanmış yabancı kaynaklar da mevcut ve bol miktardadır. Biz bu çalışmada özellikle Türkçeye çevrilen başyapıtları, Türkçe hazırlanan araştırma, tez, kitap, makale ve gazete haberlerini kullanarak kaynak sınırlarımızı Türkçede yayımlanmış eserler olarak belirledik.

c) Uygulamalı araştırma eğitilmiş evreni ve 5 kişi olarak belirlediğimiz örneklem grubu ile sınırlıdır.

d) Uygulamalı araştırmada elde edilen bulgular söz konusu evren ve örneklem grubu ile sınırlı olup tüm Türkiye veya tüm dindar olan insanlar/dindar olmayan insanlar evrenine teşmil edilemez ve genelleştirilemez.

e) Uygulamalı araştırma deneklerin verdikleri bilgilerde doğru ve samimi oldukları şartı ile sınırlıdır.

f) Araştırma belli bir zaman diliminde yapıldığından, (Nisan-Temmuz/2009) araştırmaya iştirak edenlerin cinsel ve dinsel düşünce ve eğilimleri değişebilir. Bu yüzden araştırma yapıldığı zaman dilimi ile sınırlıdır.

D. YÖNTEM

Metodolojik anlamda “model, belli bir konunun belli metot ve tekniklerle araştırılması sonucunda ortaya çıkan tip¹⁹ veya “bir bütün meydana getiren ve çeşitli olay ve olguları açıklamakta kullanılan, aralarında, sistematik bağlantı bulunan soyutlanmış ilkeler ve kurallar bütünü”²⁰ olarak tanımlanabilir. Araştırma modeli iki metotla oluşturulmuştur. Bunlar, dokümantasyon ve tasvir metotlarıdır. Araştırmanın teorik kısımları belgelerde var olan bilgilerin dokümantasyon metoduna uygun olarak toplanması ve metodik olarak düzenlenmesi ile uygulamalı kısmı ise doğrudan gözlem metodu yoluyla ve mülakat tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Başka bir deyişle

¹⁹ Arslantürk, Zeki, *Araştırma Metot ve Teknikleri*, İstanbul: M.Ü.İ.F.V. Yay., 1995, s. 38-39 ve Coşkun, Ali, *Sosyal Değişme ve Dini Normlar*, s.37.

²⁰ Arslantürk, Zeki, *Araştırma Metot ve Teknikleri*, s. 191-192 ve Coşkun, Ali, *Sosyal Değişme ve Dini Normlar*, s.37.

araştırmanın, bir, iki, üç ve dördüncü bölümünü oluşturan teorik çerçeve çizilirken dolaylı gözlem tekniklerinden bilgi ve belge toplama (dokümantasyon) metot ve tekniklerinden yararlanılmıştır. Beşinci bölümde ise doğrudan gözlem ve onun mülakat tekniğinden yararlanılmıştır.

Uygulamalı araştırma, mülakat tekniği ile yapılmıştır. “Mülakat, sözlü iletişim yoluyla veri toplama tekniğidir. Bu teknik tasvir metodunu gerçekleştirmede bilgi toplama teknikleri arasında yer almaktadır. Mülakat çoğunlukla, yüz yüze yapılmakta ise de, telefon, televizyon, internet gibi anında ses ve resim iletilicileriyle de yapılabilmektedir.”²¹ Nitel araştırmada en sık kullanılan yöntemlerden mülakatın kullanıldığı bu araştırmada toplumun farklı sosyal ve ekonomik çevrelerinde yer alan insanlar ile yüz yüze görüşmeler yapılmış, günlük yaşamda kullanılan en yaygın iletişim biçimi olan “konuşma” ile veri toplanmaya çalışılmıştır.

1. Örneklem Grubu ve Verilerin Toplanması

Uygulamalı araştırmada, mülakat tekniği ile toplumun farklı kesimlerinin temsil edilmesini sağlayabilmek için denek grubunu oluşturan kişilerin farklı sosyal ve ekonomik çevrelerde yer almalarına özellikle dikkat edilmiştir. Bu kişiler ile görüşmeler yapılarak, kişilerin cinsellik ile ilgili yaklaşımları belirlenmeye çalışılmıştır. Katılımcılar, kadın ve erkeklerden oluşan 5 kişilik bir denek grubudur.

Kişilerin cinsellik ile ilgili yaklaşımlarına ilişkin veriler, kişilerle birebir görüşmeler yapılarak 2009 yılında Nisan-Temmuz ayları içinde toplanmıştır. Söz konusu kişiler ile mülakatlar yapılmadan önce bir kısmından randevu alınmıştır.

Görüşmeler, ses kayıt cihazı kullanılarak ve genel olarak anında not alma şeklinde yapılmıştır. Bireysel olarak gerçekleştirilen görüşmelerde “mülakat formu” oluşturularak önceden belirlenmiş konulara bağlı kalınmış, bu konuların yanında başka ek sorular da sorularak daha ayrıntılı bilgi alınması amaçlanmıştır. Bu mülakat formu ile benzer konulara yönelmek yoluyla farklı bireylerden sistematik ve karşılaştırılabilir benzer bilgilerin alınması hedeflenmiştir. Katılımda çeşitlilik sağlanarak, evrene genelleme yapmak değil, kişilerin konuları ve çeşitli durumları arasında ne tür ortaklıkların, benzerliklerin veya farklılıkların var olduğunu keşfetmek amaçlanmıştır.

²¹ Arslantürk, Zeki, Amman, M.Tayfun, *Sosyoloji*, s.117.

Mülakat formunda, cinsellik kavramı ile ilgili kişilerin görüş ve düşüncelerini anlamaya çalıştığımız 10 soru yer almaktadır. Bunlara ek olarak kişisel bilgilerin de yer aldığı 5 soru daha eklenerek mülakat formu tamamlanmıştır. Sorulan 10 soruya verilen yanıtlar, çözümlenerek ilgili başlıklar altında derlenmiştir.

Yüz yüze görüşmeler sırasında bazı problemler ile karşılaşmıştır. Görüşmeye katılan kişilerin, araştırmada isimlerinin kullanılıp kullanılmayacağı yönündeki endişeleri giderilmeye çalışılmıştır. Görüşmenin ses kayıt cihazı ile yapılması halinde kendini ifade edemeyeceğini belirten ve rahatsız olan kişilerle görüşme not alma şeklinde gerçekleşmiştir. Sorular ile ilgili karşılaşılan en büyük problem ise bazı katılımcıların birkaç soruyu yanıtlamak istememesi ya da çok kısa yanıt vermeleridir. Bu tür zorluklar özellikle katılımcılara sorulan “ilk cinsel deneyimin kaç yaşında ve nasıl olduğu”, katılımcıların “din ve ahlaka aykırı buldukları fakat cinsellik için uygulanmasının gerektiğini düşündükleri tutum ve davranışlar”ın neler olduğu ve “cinsellik hayatın ne kadar önemli bir parçasıdır” sorularında karşımıza çıkmıştır.

2. Verilerin Analizi

Yapılandırılmış (yönlendirici olan) görüşme yöntemi yoluyla elde edilen verilerin analizinde, görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki paralellik ve farklılıklar saptanmış ve buna göre karşılaştırmalar yapılarak görüşme verileri değerlendirilmiştir.

Katılımcılardan elde edilen veriler değerlendirilirken, katılımcıların görüşlerini yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sıklıkla yer verilerek elde edilen bulgular düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmuştur. Görüşmede elde edilen verilerin yorumlanması sırasında katılımcıların ifadelerine de yer verilirken, görüşülen kişilerin gerçek isimleri değil rumuz olarak seçilmiş takma isimler kullanılmıştır.

E. KAYNAKLAR VE İLGİLİ LİTERATÜR

Türkiye’de şimdiye kadar cinsel sosyalizasyon ve din ile ilgili yeterli akademik çalışma yapılmamıştır. Türkiye’de bu konunun genellikle tıp dalında çalışma yapan kişilerce, kadın doğum mütehassısı olup işin sosyolojik boyutunu yazma gereği duymuş uzmanlarca, gazetelerde uzmanlığı olmayan köşe yazarlarınca kaleme alındığı ve kitaplaştırıldığı görülmüştür. Bizim ulaştığımız kaynakların çoğunluğu

yabancı eserlerden çevrilmiş çalışma ve yayınlardan oluşmaktadır. Bu konuda daha fazla çalışma yapılması bir ihtiyaçtır. Araştırmamız esnasında yapılan bu değerli çalışmalardan istifade ettik. Bu çalışmaların önemli olanları şunlardır:

Kendilerinden istifade ettiğimiz bu çalışmaları kısaca tanıtmak gerekirse:

1. Michel Foucault'un (2007) *Cinselliğin Tarihi* eserinde daha önceki basımlarda 3 ciltten oluşan çalışmayı tek bir ciltte topladığı görülmektedir. Foucault'a göre cinsellik, baskıcı bir iktidarın altında özgürleşme mücadelesi veren doğal bir güdü değil, yeni bir iktidar biçiminin işleyişinde merkezi konumda bulunan bir tertibattır. Bu tertibat, kendimizi birer özne olarak kurmamızda vazgeçilmez işlevler yüklenir; cinsel etkinliğimizin bizdeki en doğal, en temel dolayısıyla en öznel boyut olduğunu tekrar tekrar anımsatır. Foucault eserinde adı geçen tertibata göre bir özne olarak kendimizi tanımak istiyorsak, cinsellik denen şey üzerine kafa yormalı, onu alabildiğine anlaşılır kılmalı, söyleme dökmeli ve ne olduğumuzu ona sormalıyız demektedir.

2. Geoffrey Parrinder (2003) *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak* adlı eserinde cinsellik ile dini, hem Doğu hem de Batı dinlerinin çok eski gelenek ve uygulamalarından, tıp, psikoloji ve kadın haklarının günümüzdeki etkilerine kadar, büyük dünya dinlerinin tarihi ve çağdaş bağlamları içinde anlatmıştır. Yaptığımız çalışmada gördüğümüz, kitabın, cinsellik konusunda, bütün büyük dinleri içeren, ciddi bir araştırmanın yapıldığı tek kitap olma özelliği taşıdığıdır.

3. Andre Morali Daninos (1973) *Cinsel İlişkiler Sosyolojisi* adlı eserinde, bize, cinselliğin insanı dıştan ele geçiren şeytani bir güç olmadığını anlatmıştır. Ona göre cinsellik, psikanalizin halk arasında beceriksizce ya da kötü niyetle öne sürdüğü gibi, her ferdin, çevresine uyabilmek için engelsiz ve zorlu bir cinsel yaşam sürmesi gerekliliğine uygun düşmemektedir. Aynı şekilde cinselliğin, cinsiyetin kayıtsız şartsız işlemesi demek olmadığı gibi bir boşalma aracı, bir vakit geçirme çaresi, bir spor türü, bir hakkı aramanın ifade tarzı ya da kişisel sorunlara bulunmuş beceriksizce bir çözüm tarzı olmadığını savunması da dikkatimizi çekmektedir. Andre Morali, bize, cinselliğin, bireysel fizyolojiden ve toplumların işleyişinin normal verilerinden biri olduğunu göstermiştir ve onun toplumda yerinin bulunması, bireyle toplumun gerçek çıkarına uygun tarzda ifadesinin oluşturulmasının sağlanmasına dikkat çekmiştir.

4. Murtaza Mutahharı, *İslam'da ve Batıda Cinsel Ahlak* (1995) adlı eserinde cinsel ahlak düşünürlerinin cinsel alanda konulan kuralların, baskıların bireylerin ruh sağlığını bozduklarını ileri sürmelerini ve cinsel ahlak ile ilgili görüşlerini incelemektedir. İslam'a göre bireyin, Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için kendi iradesiyle ve isteyerek cinsel güdülerini kontrol etmesini anlatırken, batılı cinsel ahlak anlayışlarının bir değerlendirmesini sunmaktadır.

5. Ali Rıza Demircan'ın, (1982) *İslam'a Göre Cinsel Hayat* adlı eseri yarı akademik, yarı popüler bir kitap olup, Türkiye'de çok satan kitaplar arasındadır.

6. Abdurrahman Kasapoğlu, "Kur'an'ın İffet Anlayışı (Batılı Cinsel Ahlak Anlayışlarıyla Bir Mukayese)" (2003) adlı makalesinde Murtaza Mutahharı'nın çalışmasına benzer bir değerlendirme yapmıştır. Mutahharı'nın eserinden farklılık gösteren tarafı, Kuran'da iffet anlayışını, kavramlar, örnekler, ayetler ve peygamber hayatlarıyla detaylı bir şekilde işlemesi olmuştur.

7. Andre Morali Daninos (1974) bir başka eseri olan *Cinsel İlişkiler Tarihi*'nde geniş bir konu olan cinselliğin tarihini, uzun-derin incelemeyi değil, cinselliğin akıp giden evriminin birbiri ardınca geçirdiği evrelerden alınmış örnekleriyle bu konuyu aydınlatmaya çalışmıştır. Bizim de çalışmasında kendisine katıldığımız nokta, tarihsel olgulardan alınacak dersin, bu olguları oldum olası ortaya çıkaran ya da başlatan coşku ve düşünce akımlarının incelenmesiyle anlaşılır hale sokulmazsa yüzeysel kalacağıdır.

8. Wilhelm Reich, (1995) *Cinsel Ahlakın Boy Göstermesi* adlı eserinde cinsel arzuların bastırılmasının kökeninin araştırmasından yola çıkarak, cinsel bozukluklarla sinir hastalıklarını tarih içersindeki yerlerine oturtmaya çalışan Malinowski'nin Trobriand Adaları'nda yaşayan ilkel insanların cinsel yaşamları ve alışkanlıkları konusundaki gözlemlerine dayanmaktadır. Reich'e göre, gençlerin cinsel yaşamını sınırlandırıp cezalandırmaya yönelik tutumlar insan türüne özgü cinsel doyum çarkına iktisadi çıkarların karışmasından doğmaktadır ki, çalışmanın geneline baktığımızda Reich zaten bunu kanıtlamaya çalışmaktadır ve baskının cinsel hayatı olumsuz etkilediğini savunmaktadır.

9. Bonnidell Clouse, "Ergenlerde Ahlak Gelişimi ve Cinsellik" (2000) adlı makalesinde bir gencin ahlak anlayışının, çocuğun ahlak anlayışı ile aynı olmadığı gibi olgun bir yetişkinin ahlak anlayışıyla da aynı olmayacağını anlatmaktadır. Doğru ve yanlışın ne olduğu ve iyi bir kişi olmanın ne anlama geldiğinin farkına varma hususunda ilk çocukluktan bu yana bir gelişimin söz konusu

olduğunu işleyen Clouse, gencin içinde bulunduğu cinsel ve ahlaki gelişimlerin karşılaştırmalarını yapmakta ve konu üzerine geliştirilmiş teorileri vermektedir.

10. Eldar Hasanov, *İslam Hukuku İle Karşılaştırmalı Olarak Yahudi Hukukunda Zina ve Benzeri Cinsel Suçlar* (2007) adlı çalışmasında İslam ve Yahudi toplumlarının tarihsel gelişimlerini incelemiş ve toplum hayatının getirisi ve dinlerin yasalarının uygulanış biçimleriyle ilgili örnekler vermiştir. Çalışma Yahudi ve İslam hukukunda cinsel yaşayışın ve cinsel suçların işlenişi bakımından kayda değer bir çalışmadır.

11. Christel, Manning- Phil, Zuckerman (2004) *Sex and Religion*, adlı eserlerinde farklı dinlere mensup üniversite ve kolej öğrencileri ile yaptıkları mülakatlar neticesinde öğrencilerin cinselliğe nasıl baktıklarını yansıtmışlardır. Eser Avrupa’da din sosyolojisi derslerinde de okutulmaktadır. Farklı dinlerdeki öğrencilerin mensup oldukları dinlere göre cinselliği nasıl algıladıklarını ve hangi tutum ve davranışlar içerisinde olduklarını konu edinen eser, konusunda yazılmış önemli bir çalışmadır.

12. Alfred Adler’in (1999), *Cinsiyetler Arasında İşbirliği* (Kadın-Erkek, Aşk-Evlilik ve Cinsellik Üzerine Yazılar) adlı eserin bütününe baktığımızda Adler’in, kadın-erkek, aşk-evlilik ve cinsellik üzerine yaptığı çalışmaları bir araya getirdiğini görüyoruz. Dikkat çekeceğimiz nokta, yazarın kadın-erkek ilişkilerini ve cinselliği çok açıklayıcı şekilde işlediği ve erkeklerin egemen olduğu bir toplumsal yapının her iki cins üzerinde ne gibi ruhsal rahatsızlıklar oluşturduğunu vurgulaması olmuştur.

13. Bronislaw Malinowski (1989) *İlkel Toplumlarda Cinsellik ve Baskı* adlı eserinde, bize, biyolojik yaşamdan kültürel yaşama geçişte ailenin kuruluşunu, sınıfsız toplumda anasoyu ailesini ve kültürün beşiği olarak kabul ettiği aileyi anlatmaktadır.

14. Mualla, Türköne, (1995) *Eski Türk Toplumunun Cinsiyet Kültürü*, adlı eserinde “cinsiyet kültürü” başlığı altında eski Türk toplumlarında kadınlık ve erkeklik tanımları ve imajları, cinsiyet rolleri, cinsiyete dayalı iş bölümü, evlenme biçimleri, aile yapısı yanında; cinsler arasında benzerlik ve farklılıklar, cinsel ahlak ve cinsel tutumları da konu edinmiştir. Bu eser çalışmamızda Türk Kültüründe Cinsellik başlığı altında konunun tarihsel evrimini görebilmek ve kaynaklara ulaşmak anlamında en çok faydalandığımız çalışma olmuştur.

15. Sigmund Freud (2006) *Cinsiyet Üzerine* adını verdiği eserinde özellikle cinsel bastırmaların çocuklar üzerinde nasıl bir etki bıraktığını sergilemektedir.

16. Erich Fromm (2004) *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar* adlı eserinde Freud'cu akım ile yükselmiş cinsel özgürlük hareketinin nasıl bir tüketim davranışı haline geldiğini ele almakta ve bunun nasıl olumlu bir yönde değiştirilebileceğinin yollarını anlatmaktadır.

17. Nil Mutluer'in derlediği (2008) *Cinsiyet Halleri* (Türkiye'de Toplumsal Cinsiyetin Kesişim Sınırları) adlı eserde, akademisyenler genel anlamda Türkiye'deki cinsiyet hallerinin değişik boyutlarına dikkat çekmişlerdir. Eserin genelinde gördüğümüz, cinsiyet, din, eğitim, etnisite, hukuk, göç, medya, sınıf, siyaset ve tarihin değişik kesişim noktalarına odaklanan makalelerin, yerel alandaki sosyal, ekonomik ve siyasi güç ilişkileri hakkında bilgi verdiği olmuştur.

18. Emel Armutçu'nun hazırladığı (2006) *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor* (Türkiye'nin En Kapsamlı Cinsellik Araştırması) adlı eserde 17 kente, toplam 2908 kişiyle yüz yüze yapılan kapsamlı bir cinsellik araştırması dikkatimizi çekmektedir. Faydalı gördüğümüz çalışmada, okuyucular, farklı cinsiyet, yaş grubu ve sosyo-ekonomik düzeyden insanların cinsel ilişkiye başlama yaşından okullarda cinsel eğitime, bekâretten eşcinselliğe, cinsel hastalıklardan, seks oyuncaklarına, aldatmadan, fantezilere kadar cinselliğe bakış açılarını ve cinsel konulardaki yaşam pratiklerini ortaya koymaktadır.

19. Halis Özgü'nün (1976) *Çocuklarda ve Gençlerde Cinsiyet Eğitimi* adlı eserinde çocukların yetişme evrelerinde gördükleri, öğrendikleri ve yaşadıkları olayların bütün hayatları boyunca yaşayacakları cinselliğe etki ettiği üzerinde durduğunu görüyoruz. Faydalı gördüğümüz çalışma, aynı zamanda çocuklara ve gençlere bu eğitimin nasıl verileceği üzerine de önemli ayrıntılar içermektedir.

20. Birgül Ergin'in, *Lise Öğrencilerinin Cinsel Bilgi Düzeyleri, Cinsel Eğitime İlişkin Beklentileri ile Anne Babaların Cinsel Eğitim Konusundaki Tutumları* (1993) adlı çalışması, lise öğrencilerinin cinsel bilgi düzeylerini ve anne-babaların cinsel eğitim konusunda tutum ve görüşlerini işlemesi bakımından önemlidir.

21. Nihal İldeş de *Okulöncesi Dönemdeki (3-6) Yaş Çocukların Anne Babalarının Cinsellik ve Cinsel Eğitim Konusundaki İnanış ve Uygulamaları ile Çocukların Cinselliğe İlişkin Meraklarına Karşı, Genel Tutum, Davranış ve Tepkilerinin İncelenmesi* adlı çalışmasında Birgül Ergin gibi anne ve babaların

cinselliğe bakış ve tutumlarıyla ilgili araştırmalar yapmıştır. 3-6 yaş arası çocukları konu edinmesi ise, çalışmamızın, psikanaliz ve cinsel eğitim başlıkları açısından faydalı olmuştur.

22. Dilek Acer, “Okulda Cinsel Eğitim” adlı makalesinde okulda cinsel eğitimin nasıl verilmesi gerektiği ile ilgili çalışmalara yer vermektedir.

23. Serap Seher Babacan, “İnsan Seksüalitesinin Kültürel ve Psikososyal Yönleri” (2003) adlı makalesinde cinsel gelişimin kişilik gelişiminin bir parçası olduğu üzerinde durmaktadır. Makaleye göre ailede cinselliğin gerek yetişkinler gerek çocuklar için yok sayılması da bir cinsel eğitim şeklidir ve çocukların ilerideki cinsel yaşamlarındaki zorluklarının ilk nedenidir. Cinsel kimliğin gelişmesinde yaşamın ilk yıllarındaki deneyimlerin etkisinin önemli olduğunun vurgulandığı çalışmada, bu nedenle anne-babaların cinsiyet ve üreme konusunda çocuklarına bilgi vermeleri gerektiğinin önemi anlatılmaktadır.

24. Mustafa Kıranatlıoğlu’nun, *Sami Dinlerde Cinsellik* adlı çalışması, bizim çalışmamız açısından da önemlidir. Bununla beraber bu çalışma devam etmektedir.

25. Muammer Bozer’in, *Din Eğitimi Açısından (0-12) Yaş Arası Çocuklarda Cinsel Tutum ve Davranış Eğitimi* adlı çalışması bizim çalışmamız açısından da önem arz eden bir başka çalışmadır ve henüz devam etmektedir.

F. TEMEL KAVRAMLAR

1. **Antropoloji:** Geleneksel kültürler, özellikle avcı, toplayıcı ve bahçıvan toplumlar ile insan türünün evrimini araştıran, sosyolojiyle de yakından bağlantılı toplumsal bir bilim dalıdır.²² Sözcük etimolojik olarak ele alındığında iki kavramın bileşkesinden oluştuğu görülmektedir. Bunlar Latince ‘insan’ anlamına gelen *Anthropos* ile ‘bilim’ anlamına gelen *logos/logia* kavramlarıdır. Antropolojinin konusu insan, toplumlar ve kültürlerdir.²³ Antropoloji, toptan insanlık bilimi olarak, insanı konu alan öğretiler arasında söz sahibi olmadan neredeyse en toparlayıcı disiplin olarak, en son ortaya çıkabilmiştir.²⁴ İnsanlar ve toplumlar neden birbirine benziyorlar? İnsanlar ve toplumlar neden birbirlerine benzemiyorlar? İnsanlar ve toplumlar niçin ve nasıl değişiyorlar? Yukarıdaki sorulara verilen güvenilir ve doğru

²² Arda, Erhan, *Sosyal Bilimler El Sözlüğü*, İstanbul: Alfa Yay., s.37-38.

²³ Emiroğlu, Kudret – Aydın, Suavi, *Antropoloji Sözlüğü*, Ankara: Bilim ve Sanat Yay., 2003, s.47.

²⁴ Malinowski, Bronislaw, *Bilimsel Bir Kültür Teorisi*, Çev: Saadet Özkal, İstanbul: Kalcı Yay., 1992, s.41.

cevaplar özet bir tanım anlamında antropolojidir.²⁵ Günümüzde bazı topluluklar aynı ölçüde kültürel değişim süreci geçirmeyip, hala avcı toplayıcı yaşam biçimine bağlı kalırken, neden diğerleri çiftçilikle uğraşmakta ya da endüstrileşme sürecini yaşamakta? gibi sorulara da ulaşılabilir. İşte antropoloji insan ve insanlığı ilgilendiren bu gibi çok sayıda soru/ sorunlara nesnel, tutarlı, çözümleyici ve evrensel yanıtlar bulmaya çalışmaktadır.²⁶ İnsana özgü gizli ve marjinal durumları incelemesi kapsamında cinsellik ve onunla ilgili kültür önemli araştırma alanlarından biridir.

2. Cinsellik: Cinsel olma niteliği veya halidir. Biyolojik bakımdan, erkekle kadının cinsel organlarının temas ve giriş yoluyla birleşmesi ve bunun yanı sıra daha önceki, yaklaşma, isteklenme ve kısmi zevk halleriyle daha sonraki tatmin veya tatminsizlik; gebelik ve döl verme halleridir. Hukuki anlamda ise, cinsel birleşmenin medeni kanunlarca meşrulaştırılan ve dinlerce onaylanan halidir.²⁷

3. Cinsiyet: Kişinin, dişi veya erkek olarak tanımlanan biyolojik hüviyetidir. İnsanları, doğuştan getirmiş oldukları biyolojik bir hususiyet olarak erkek ve kadın şeklinde iki cinse ayıran kavramdır.²⁸

4. Cinsel Ahlak: Cinsel hayatın, ahlaki değerlere göre biçimlendirilmesidir. Cinsel sapmaların dışındaki normal cinsel hayattır. Cinsel ahlak, insanın fitratında bulunan ahlakın en güçlü ve önemli boyutu olarak kabul edilmiştir. Mutahhari genel olarak kadının erkekten utanmasını, haya etmesini, erkeğin namus gayretini, kadının kocasına karşı sadakati ve iffetli olmasını, kadının mahremi olmayanlardan bedenini örtmesini, zinadan sakınmayı, şer'i eşi olmayanlardan, bakma ve dokunma yoluyla da olsa lezzet almaktan sakınmayı, mahrem olanları ile evlenmekten sakınmayı cinsel ahlakın ve adetlerin bir bölümü olarak kaydetmiştir.²⁹

5. Cinsel Eğitim: “Cinsel eğitim, bireyin fiziksel, duygusal ve cinsel gelişimini anlaması, olumlu bir kişilik kavramı geliştirmesi, insan cinselliğine, başkalarının haklarına, görüş ve davranışlarına saygılı bir bakış açısı edinmesi, olumlu cinsel davranış biçimi ve değer yargıları geliştirmesi eğitimine verilen addır.”³⁰

²⁵ Güvenç, Bozkurt, *İnsan ve Kültür, Antropolojiye Giriş*, Ankara: Sosyal Bilimler Derneği Yayınları, 1972, s.62-63.

²⁶ Özbek, Metin, *Dünden Bugüne İnsan*, Ankara: İmge Yayınları, 2000, s.23.

²⁷ Daninos, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Sosyolojisi*, çev. Samih Tiryakioğlu, İstanbul: Varlık Yayınları, 1973, s.6.

²⁸ Kirman, Mehmet Ali, *Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Rağbet Yay., 2004, s.48; ayrıca bkz. Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük*, Ankara: 2005, s.372.

²⁹ Mutahhari, Murtaza, *İslamda ve Batıda Cinsel Ahlak*, çev. M. Selam, İstanbul: Spehr Matbaası, 1985, s.24.

³⁰ Acer, Dilek, “Okulda Cinsel Eğitim”, *A.Ü.E.F.D.*, (2005) Cilt:8, S.4.

6. Cinsel Sosyalleşme: Sosyal yapıda bütünün içinde bir bölüm olan cinsel yaşam bir bireyin ya da toplumun yapısı ve cinsellik dışındaki değerleri ve davranışları hakkında da bilgiler vermektedir. Özel bir konu olarak ergenlerin ve çocukların cinselliğe ilişkin nelerle karşılaştıkları ve nasıl eğitildiklerini içeren süreç *cinsel sosyalleşme* olarak adlandırılmaktadır. Sosyal olaylar, tek başına gelişip biçimlenememektedirler. Toplumun ya da bireyin cinsel yaşamında ekonomik, kültürel, sosyal, dinsel yapının da izlerini görmek mümkündür.³¹ Çünkü toplumun en önemli fonksiyonlarından biri de üyelerini sosyalleştirmesidir. Sosyalleşme insanın doğumundan ölümüne kadar süren bir süreç olarak kabul edilmektedir. Dollard sosyalleşmeyi yeni bir kişinin gruba eklenmesi ve toplumun kendi yaş ve cinsindeki kişiden beklediği şeyleri yerine getirmesi olarak tanımlamaktadır.³² Yani sosyalleşme bireyin biyolojik merkezli bir yapıdan sosyal bir varlık haline gelme durumudur. Bununla beraber çocuğun sosyalleşmesi ile ergenin ve yetişkinlerin sosyalleşmeleri veya yeniden sosyalleşmeleri arasında bazı farklılıklar söz konusudur.³³

7. Cinsel Sapma: İnsan davranışlarının nerede sapma, nerede normal olduğunu sınırlamak zordur. Normal davranış; içinde bulunulan topluma, beraber yaşanılan insanlara, sosyal ilişkilerde bulunulan çevreye, inançlara ve değerlere göre değişebilir bir olgudur.³⁴ Toplumun din, hukuk, adet, örf ve ahlakına ters düşen, sosyal çevreyi genelde rahatsız eden veya onlara zarar veren sapık-anormal, gayri ahlaki cinsel tutum, davranış, fiil ve faaliyetlerin bütününe cinsel sapma demek mümkündür.³⁵ “Cinsel sapmaların niteliği, kelimenin tıbbi anlamıyla normal olan bir cinsel ilişkiden farklı olarak, yalnızca hastalıklı bir cinsel zevklenme tarzının uygulanır olmasıdır. Psikanalizcilerce, cinsel sapmaların temelde çocuklukta bir evreye takılı kalmakla veya o evreye bağlı hareket etmekle ortaya çıktığı düşünülmektedir. Birçok uzmana göre “cinsel sapma içinde olan insanlar cinsel bir düşünceye saplanmış, takılmış kimseler olarak sınıflandırılırlar. Bu kişiler peşine düşmemesi ya da artık vazgeçmesi gereken zevklenişin peşinde koşan kimselerdir.”³⁶

8. Din: Din, en basitinden en ayrıntılı nitelik taşıyanlarına varıncaya kadar pek çok tarifle tanıtılmaya çalışılmış sosyal bir müessesedir. Dinin sadece

³¹ Babacan, Serap Seher, “İnsan Seksüalitesinin Kültürel ve Psikososyal Yönleri”, *Kastomonu Eğitim Dergisi*, (2003), Cilt:11, No:1, s.133.

³² Koştas, Münir, “Sosyalleşme”, *A. Ü. İ. F. D.*, Cilt:29, s.329.

³³ Arslantürk, Zeki & Amman, M.Tayfun, *Sosyoloji*, s.217.

³⁴ Arabacıoğlu, Celal, *İnsan- (Psiko Seksolojik Açıdan)*, Adana: Güney Matbaası, 1976, s.433.

³⁵ Seyyar, Ali, *İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri (Ansiklopedik Sosyal Bilimler Sözlüğü)*, İstanbul: Değişim Yay., 2007, s.173.

³⁶ Daninos, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Sosyolojisi*, 1973, s.68.

insana has ve dindarlığın da insanın ayırt edici niteliği olduğu ifade edildiği zaman, buna herhalde hiç kimsenin itirazı olmaz. Çünkü hiçbir hayvanın, bugüne kadar, kendisini ölümden sonraki bir hayata hazırladığı görülmemiştir.³⁷ Din, değer koyucu karakteriyle nitelenen bir inanç sistemidir.³⁸ Dinin en yaygın, geçerli ve özünü yansıtan tanımı onun, kutsalın tecrübesi olmasıdır. Bütün sosyolog ve din sosyologlarınca varılan ortak kanaat şudur ki, her inanç sistemi, din tarifindeki belirli esaslara göre uygun olsa bile, sosyoloji açısından din olarak nitelendirilemez. Ancak sosyal geçerliliği olan inanç sistemleri sosyolojik manada dindir. Bu aynı zamanda herhangi bir inançla dini ayırmanın önemli bir ölçüsüdür. Dinin adı, şekli ne olursa olsun, din hangi şekilde tarif ve tavsif edilirse edilsin, her zaman ve her yerde ortak özellikleriyle görülmektedir. Bu ortak özellikler, 1-İman, 2- İbadet, 3-Cemiyettir. Demek ki din bir insan ve cemiyet gerçeğidir. Her nerede insan varsa orada din vardır.³⁹

9. Din Sosyolojisi: Dinin toplumdaki yerini, dinsel grupların diğer toplumsal gruplarla olan ilişkilerini inceler. Din Antropolojisi ve Psikolojisi ile birlikte dinin üç sosyal biliminden biridir.⁴⁰ Din sosyolojisi, dinin, amaçlı spesifik cemaatleşmelerle ve insanların din tarafından belirlenmiş sosyal davranışlarıyla ilgilenir.⁴¹ Her dinin dayandığı bir takım sosyal unsurlar içerisinde ortaya çıkan sosyal karakterli bir takım dini olaylar bulunmaktadır. İşte toplumun dini hayatı, onun dayandığı sosyal unsurlar ve orada ortaya çıkan dini-sosyal hadiseler, din ve toplum ilişkileri ve etkileşimleri ve dini grupların incelenmesi Din Sosyolojisinin konularını teşkil etmektedir.⁴²

10. Sosyalleşme-Sosyalizasyon: Biyolojik merkezli bir yapıdan sosyal bir varlık haline gelme durumuna sosyalleşme adı verilmektedir.⁴³ Sosyalizasyon görüşü, öğrenme psikolojisi tarafından tanımlanan birtakım mekanizmalar aracılığıyla içselleştirme düşüncesi üzerine temellenmektedir. Kişinin içinde üretilen sosyalizasyon etkeninin niteliklerini yeniden oluşturan şey, bir psikolojik yapıdan başka bir şey değildir. Yani “model alma” görüşü bir anlamda sosyalizasyonu

³⁷ Bilgiseven, Amiran Kurtkan, *Din Sosyolojisi*, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1985, s.1.

³⁸ Kehrer, Günter, Robertson, Roland - Durkheim, Emile, *Din Sosyolojisi*, Çev: .M. Emin Köktaş- Abdullah Topçuoğlu, Ankara: Vadi Yay., 1996, s.9.

³⁹ Sezen, Yünni, *Sosyoloji Açısından Din (Dinin Sosyal Müesseseler Üzerindeki Tesirleri)*, İstanbul: M.Ü.İ.F.V. Yay., 1993, s.33, 34, 39.

⁴⁰ Arda, Erhan, *Sosyal Bilimler El Sözlüğü*, İstanbul: Alfa Yay., s, s.144.

⁴¹ Kehrer, Günter, vdig, age, s.8.

⁴² Günay, Ünver, *Din Sosyolojisi*, s.41.

⁴³ Arslantürk, Zeki & Amman, M.Tayfun, *Sosyoloji*, s.216.

özetlemektedir.⁴⁴ Sosyalleşme süresi sayesinde toplumun kültürü yeni nesillere geçmekte ve yine bu süreç toplum kültürünün en önemli kısımlarını oluşturmaktadır. Bununla beraber çocuğun sosyalleşmesi ile ergenin ve yetişkinlerin sosyalleşmeleri veya yeniden sosyalleşmeleri arasında bazı farklılıklar söz konusudur.⁴⁵

⁴⁴Connel, R.W., *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar (Toplum, Kişi ve Cinsel Politika)*, çev. Cem Soydemir, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1998, s.25.

⁴⁵ Arslantürk, & Amman, age, s.217.

I.BÖLÜM
CİNSELLİĞİN TARİHİ, TEOLOJİSİ
VE PSİKOLOJİSİ

A. ESKİ MEDENİYETLERDE CİNSELLİK

Tarihin konusunu meydana getiren olaylar bir defalık olaylardır. Tarih olay ve olguları, zaman ve mekân boyutları içinde somut bir tarzda tespit ettiği halde, sosyoloji bu tarihi olayları, zaman ve mekândan soyutlamak suretiyle anlamaya ve yorumlamaya çalışır. Sosyal olaylar vukuu anından itibaren geçmiş olurlar ve tarihin malı olurlar. Sosyolog bunları tarihin kaydettiği belgelerden almak zorundadır.⁴⁶ “Hadiseler arasındaki münasebetler zekâ ile açıklanacak yerde anlaşılabilirler. Vakaların anlaşılması için, bütünler totaliter içine yerleştirilmeleri lazımdır. Dilthey’e göre manevi ilimlerin en tam örneği tarihtir. Çünkü orada umumilikler, kanunlar, mücerret sebeplik münasebetleri değil, konkrete vakalar, münferit ve tekrar edilmeyen haller vardır.”⁴⁷ “İlk insanlar, gök gürültüsünden, yıldırımdan, şimşekten, vahşi hayvanlardan, kasırgalardan, zelzeleden, karanlıktan korkmuştur; güneşin doğuşu, ayın parlaklığı, yıldızlar, yağmur, tabii ürünler, onlara sevinç ve ümit vermiştir. Acz ve ümit içinde insan sebebini o gün idrak edemediği olayları hayal gücü ile açıklamış ve bu illizyon giderek sosyal kurum halini almıştır. İyilik ve kötülük ilâhları böyle doğmuş, korktuğu veya sevdiği her şeyi, her olayı ilâhlaştırması böyle olmuştur. Korktuklarının kötülüklerinden emin olmak, sevdiklerinin sevgisini kazanmak için hediyeler, kurbanlar takdim etmiş, yere kapanmış dua etmişlerdir.”⁴⁸ Cinsel simgeciliğin, üreme ve seks ilahlarına inanmanın mantığı da bu yolla açıklanabilir. “İlkel dinler veya tarihi büyük dinlerin sosyolojisi ve çağdaş toplumlarda din olgusu, dini tutum ve değişiklikler, dinin sanat, edebiyat, ekonomi, ahlak, siyaset ve devlete varıncaya kadar çeşitli toplum kurumları ile olan karşılıklı fonksiyonel ilişkileri, dinden doğan grup ve topluluk şekillerinin deneysel ve objektif sosyolojik yaklaşım yöntemleri aracılığı ile incelenmesi, sırf bilimin yanı sıra toplumların hayatı ve geleceği bakımından da büyük önem arz etmektedir.”⁴⁹ Cinsellik konusunu anlamanın yolu, tarihteki medeniyetlerin ve dinlerin onları kuran ve inanan toplumların ve bireylerin davranışlarını anlamaktan geçer. Bu konuda kullanılabilecek tarihsel malzemelerin ise büyük bölümü doğrudan değil, hukuk, tıp ve edebiyat gibi ikincil kaynaklardan elde edilmektedir. İşlenilen konunun mahremiyeti göz önünde bulundurulduğunda cinselliğin tarihi ile ilgili az sayıda çalışma yapıldığı ve yapılan

⁴⁶ Arslantürk, Zeki & Amman M.Tayfun, *Sosyoloji*, İstanbul: Çamlıca Yay., 2001, 4.basım, s.34-35.

⁴⁷ Coşkun, Ali, *Osmanlı’da Din Sosyolojisi: Naima Örneği*, İstanbul: İz yayıncılık,, 2004, s.17

⁴⁸ Sezen, Yünni, *Sosyolojide ve Din sosyolojisinde Temel Bilgiler ve Tartışmalar*, İstanbul: MÜİFAV Yayınları, 1990, s.191-192.

⁴⁹ Günay, Ünver, *Din Sosyolojisi*, İstanbul: İnsan Yayınları, 7.basım, 2006, s.50

çalışmalarda yazarların cinsel tercihleri, siyasi görüşleri nedeniyle kendi yargılarına fazlasıyla yer verdikleri görülmektedir. Bununla beraber bu eserlerden de faydalanılmıştır.

Eğer Homeros'un dünyasında ki Truva her şeyden önce cinsel bir dramsa, Sezar saralı ve homoseksüelse, IX. Charles veremli ve ileri derecede sinir hastası, Osmanlı padişahlarının bir kısmı söylendiğine göre alkolik ve oğlancıysa, II. Katerina sadist bir şehvet delisiyse, XVI. Louis yarı iktidarsız, Hitler ruh hastasıysa, o zaman tarih de, tarihçilerin bize aktardıkları ve aktarabildikleri ölçüde, büyük isimlerin cinsel tarihidir.⁵⁰

Tarihsel metinlerde insanoğlunun var olanı güzelleştirmek ve değiştirmek adına tarihin en eski çağlarından bu yana uğraş içinde oldukları görülmektedir. Daha Sümerliler zamanında, kadınlar gözlerinin etrafına sürmeler çekmiş, kızılboyalarla yanaklarını renklendirmişlerdir. Eski Yunanda kadınlar makyaj boyası, rimel, kırmızı boya, yosun boyası kullanmışlardır. Hamileliklerini gizlemek için kuşaklar takmış ve kalçalarını daha geniş ve dolgun gösterecek diye kalın kumaşlar giyinmişler, Arap toplumları parfümler, Hindistanlılar da peruklar kullanmışlardır. Flörtü çok seven, vücudunun taze kalması için, her gün eşek sütüyle yıkanan ve yaptığı makyajla çağımız kadınlarına taş çıkartan Romalı Neron'un karısı Poppe bu örneklerden sadece biridir. Görüldüğü gibi cinsellik tarihin her safhasında kendini belli etmiştir. O, insanların, yemek, içmek, nefes almak gibi önemsedikleri ihtiyaçlarından biri olmuştur. Bütün yasaklamalara, ölüm korkusuna, gizli ve açık savaşımlara, açlığa rağmen, iki insanın birbirine yaklaşması kadar istek bulmaları durumlarında cinsellik, her zaman kendini göstermiştir.

Michel Foucault, tarihsel olarak, cinselliğin hakikatini anlamak için iki büyük yöntem olduğunu söylemektedir. Ona göre, Çin, Japonya, Hindistan, Roma ve Arap-Müslüman toplumları gibi erotik sanat (ars erotica) oluşturmuş toplumlar vardır. Erotik sanatta, hakikat, bir pratik olarak ele alınan ve deneyim olarak görülen hazzın kendisinden çıkarılmaktadır, yani izin verilen ve yasaklanan bir yasaya göre değil, özgül niteliğine, süresine, bedende ve ruhta yansımalarına göre bilinmesi istenmektedir. Böylece gizli kalması gereken bir bilgi oluşmaktadır, bu gizlilik bir ayıp kuşkusundan değil, cinselliği en geniş sakınma çerçevesinde tutmak için gerekmektedir. Çünkü geleneklere göre, yayılması durumunda etki ve erdem yitirilmektedir. Foucault'a göre

⁵⁰ Daninos, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Tarihi*, çev. Samih Tiryakioğlu, İstanbul: Varlık Yayınları, 1974 s.6-7 (giriş).

diğer bir yöntem de cinsel bilim (scientia sexualis) dir. Bunu uygulayan uygarlıklar (Hristiyan batı), cinselliğe dair hakikati söylemek için, yüzyıllar boyunca yetiştirme sanatının ve ustaların gizinin kesin karşıtı olan, bir bilim-iktidar biçimine göre düzenlenen yöntemler geliştirmişlerdir. Buradan anlaşılması gereken şey itirafır. Foucault bu konunun üzerinde durmuş ve hatta kendi uygarlığı için bunun öz eleştirisini yapmıştır. *Cinselliğin Tarihi* adlı eserinde konuyu işlerken, itirafın kendiliğinden ya da dış bir zorunluluğun dayatması sonucu zorla elde edildiğinden bahsettiğı görölmektedir. Ona göre insanlar cinsellik bilgisini, gizin aktarımı değil, mahremiyetin giderek önem kazanması çerçevesinde düzenleyen bir toplum içinde alabilmektedirler.⁵¹

Yaşadığımız yüzyılda cinsellikten bahsedilirken, genellikle açık bir biçimde fiziksel bir birleşme kastedilmektedir. Son zamanlarda insanlar cinsellik kelimesinde sadece sevişme eylemini anlamaktadırlar ve bu sözcüğü kullanırken sadece bu fiziksel teması anlatmaktadırlar. Çalışmamızda, cinsellik kelimesi, erkek ve kadın olarak ayrılan iki tür organik varlığı, erkek ve kadınların tümünü, kadın erkek ilişkilerini ifade eden anlamlarıyla ve cinsel ilişki de cinsel birleşmeyi anlatan anlamlarıyla kullanılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın tarihte cinsellik, dinlerde cinsellik ve toplumda cinsellik gibi kısımlarında, cinselliğın sadece cinsel birleşme olarak algılanmaması için bu açıklamanın yapılması gerekli görölmüştür.

Bu bölümde, geniş ve uzun bir konu olan cinselliğın eski medeniyetlerde ve dinlerde derin incelemesini değil, cinselliğın akıp giden evriminin birbiri ardınca geçirdiğı evrelerden alınmış örneklerle aydınlatılmaya çalışılmasını amaçlamış bulunuyoruz.

1. Tarih Öncesi Dönem

Almanya’da bulunan M.Ö 4600 yılına ait mezarlardan birinde Taş Devri çizgisine mensup Çakmaktaş Ailesi gibi bir çekirdek aile bulunmuştur. Açılan mezarda, aynı aileden anne, baba ve iki çocuğının iskeletleri birbirine sarılmış durumda olduğı görölmüştür. Avrupalı araştırmacıların yaptığı ve ABD’de yayımlanan bir araştırmaya göre, Eulau’da bulunan bu mezardaki kemikler üzerinde yapılan DNA analizinin, iskeletlerin, anne, baba ile sekiz-dokuz ve dört-beş

⁵¹ Foucault Michel, *Cinselliğın Tarihi*, çev. Hülya Uğur Tanrıöver, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2007, 2.bs, s.48-53.

yaşlarındaki erkek çocuklarına ait olduğu doğrulanmıştır. Bu keşfin, bir çekirdek aileye ait dünyada bilinen en eski moleküler genetik kanıt olduğu belirtilmektedir. Amerikan ulusal bilimler akademisinin yıllık dergisinde yayımlanan araştırmayı yapan Wolfgang Haak, aynı mezara gömülü yetişkin ve iki çocuk arasında genetik bağ kurarak, orta Avrupa’da prehistorik bağlamda klasik bir çekirdek ailenin varlığını gösterdiklerini söylemiştir.⁵² Buradan en eski çekirdek ailenin, çocuk yapıp, aile oluşumuna önem veren düzenli bir cinsel yaşantısı olduğu anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte M.Ö 3000’den, yani kayıtlı tarihin başlangıcından önce, insanlar arasındaki cinsel ilişkiler konusunda çok az kesin kanıt bulunmaktadır. Bilimin sunduğu verilere göre, yaklaşık çeyrek milyon yıl önce mağara yaşamının yaygınlaşmasıyla birlikte gelişen yakın aile ilişkileri öncesi dönemlerde, insanların rasgele cinsel ilişkiler sürdürmüş olabilecekleri düşünülmektedir.⁵³ İnsanların mağara duvarlarına yaptıkları, gelişmiş güzel resimlerde ve günümüze ulaşan heykellerde, kadın figürünün öne çıktığı görülmektedir, bu da o dönemlerde cinselliğin söz konusu olduğunu göstermektedir. Çiftleşme ile ilgili en eski tasvir, Laussel mağarasında bulunan tasvirdir. Bu ve buna benzer tasvirlerde bir erkeğin, daha uzun boylu bir kadının önünde yalvarma-tapınma durumunda olduğu görülmektedir. Bu örneğe bakarak, daha o zaman kadına tapınışın yer etmiş olduğunu söylemek mümkündür. Bu tapınışın dinsel olabileceği gibi, erkeğin cinsel arzusunu gerçekleştirme konusunda duyduğu kaygıyı yatıştırmak amaçlı cinsel bir eylem olduğu da düşünülebilir.⁵⁴ Paleolitik çağın sonlarında kadının silueti farklılık göstermiş, 17 000 yıl öncesinden kalma bir resim de, kadını ince uzun boylu ve bir merdivenin üzerinden bal toplar şekilde göstermiştir. M.Ö 12000-6000 yılları arasına rastlayan buzul devrinden sonra avcılıktan tarım ve hayvan yetiştiriciliğine geçilmiş, üreme ve çocuk yetiştirme bilinci yerleşmiştir. Yaşam düzeyinin ve mülkiyetin öneminin artmasından önceki dönemlerde kadınların değerinin çok daha fazla olduğu, anaerkil⁵⁵ bir yapılanmadan bahsedilebilir, fakat oturmaya başlayan yerleşik hayatla birlikte anaerkil bir toplum daha yaygın ve geçerli olmuştur.⁵⁶

⁵² “Dünyanın En Eski Çekirdek Ailesi”, *Hürriyet*, 19.11.2008, s.4.

⁵³ Morris Desmond, *Çıplak Maymun*, Çev. Engin Darıca, İstanbul: Sander Yayınları, 1971, s.52.

⁵⁴ Lewinshon, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, Çev. Ender Gürol, Ankara: Varlık Yay., 1966, s.8-10.

⁵⁵ Tarihöncesi dönemdeki anaerkillik, başıboş, serbest cinsel birleşme sonucu, babası belli olmayan çocukların tek bir ana etrafında toplanmasından kaynaklanmaktadır. Mithen, Steven, *Akılın Tarihöncesi*, Çev. İrem Kutluk, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, 1999, s.246-257.

⁵⁶ Daninos Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Tarihi*, çev. Samih Tiryakioğlu, İstanbul: Varlık Yayınları, 1974, s.13-15.

2. Mısır Medeniyeti

Yunan tarihçisi *Heretod*'un aktardığına göre, Eski Mısırda insanların oluşturduğu sosyal hiyerarşi ilahların hiyerarşisine tekabül etmekte ve “Mısır Krallığının ilahi bir eser olduğu kabul edilmekteydi. İlahlar dünyasıyla insanlar dünyası arasında aracı olarak bilinen Mısır Firavununun, aynı zamanda bir yarı-ilah yani tanrı-kral olduğuna inanılmaktaydı.”⁵⁷ Buna paralel olarak Eski Mısır’da kız ve erkek kardeşlerin evlenmesinin, hanedanlık ve toplumsal açıdan önemli olduğu görülmektedir. Dini bakımdan da kutsal sayılan bu ensest evlenmenin nedeni hanedan soyundan gelen bir çocuğun, asil biriyle evlenmek zorunda olması, yani kendinden düşük bir sosyal sınıftan biriyle evlenememesidir. Bu şekilde evlenen tanrısal çiftin, ölümden sonra da çocuk yapma gücü olduğuna inanılıyordu, ekonomik anlamda önemli olan bu evlilik sayesinde ailenin bütün serveti, yine ailede kalmış oluyordu. Eski Mısırlı kadınlar, toplumsal ve dinsel yaşamda çok büyük bir öneme sahiptiler, öyle ki, eski uygarlıklara bakıldığında, bunun tarihte önemli bir yer etmiş olduğu görülmektedir.⁵⁸ Eski Mısır kayıtları Meryetnit, Hatşepşut, Tiy, Nefertiti, Arsinoe, Berenike ve Kloepatra gibi isim yapmış kadınların, yöneticiliklerinden, güzelliklerinden, dini ve siyasi güçleri ellerinde bulundurdıklarından bahsetmektedir.⁵⁹

Bir mezara gömülerek diğer dünyada da yer sahibi olma yetkisi veren sadece soylu sınıfına özgü evlilik, M.Ö 2000 yılındaki toplumsal devrimden sonra halk tabakasının da elde ettiği bir hak olmuştur. Toplumsal yaşantı için oluşturulan Mısır hukukuna göre, kadın ve erkek eşit gözükmemektedir. Özgürlüğün sadece parayla satın alınabileceği alışagelmış bir sistem karşısında, Yunan uygarlığıyla karşılaştırıldığında kadına özgür bir yapı kazandırdığı düşünülen kanunların, uygulamaya geldiklerinde böyle gözükmediği anlaşılmaktadır.⁶⁰ Kadının para kazanıp güç elde etmesini sağlayacak çok az mesleğin varlığından söz etmek yerinde olacaktır, kadının kendi kendini geçindirebileceği başlıca meslekler, müzik ve sanatının yanı sıra çoğunlukla dansözlük ve fahişeliktir. Evli olan kadının, kocası bir suçtan hüküm giydiğinde, Mısır ceza hukukuna göre, adamın karısı da çocukları da, çok zaman kölelikle cezalandırılmaktadır.⁶¹

⁵⁷ Günay Ünver, *Din Sosyolojisi*, İstanbul: İnsan Yayınları, 7.bs. 2006, s.100.

⁵⁸ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.90, 367, 462.

⁵⁹ Lewinshon, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, s.20-21.

⁶⁰ Berktaş, Fatmagül, *Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın*, İstanbul: Metis Yayınları, 1996, s.90-93.

⁶¹ Tannahill, Reay, *Tarihte Cinsellik*, çev. Sinem Gül, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları, 2003, s.56-57.

Bunun yanında Mısırlı bir kocanın, zina sırasında yakalanmama koşulu arayarak, karısının masumiyetine dair yemin etmesi durumunda, eşini aklama hakkı vardı. Kocanın kadını, müsrifliğinden ve kısrırlığından ötürü boşaması normal kabul ediliyordu. “Mısır’da çekeşlilik, İ.Ö üçüncü bin yılda yaygın olarak uygulanmakla birlikte, ekonomik nedenlerden ötürü, Firavunlar hariç, zamanla yerini, tekeşliliğe bırakmıştır.”⁶²

Mısır’dan çıkan, sonraları İbranilerce de benimsenen sünnet olma, sünnet edilen genç erkeğe bazı sırlar öğreten, bir yüreklilik sınavı olmasının yanında hafifletilmiş bir tür insan kurban etme şekli olarak da dinsel bir anlam taşımaktaydı. Mısırdaki yaygınlaşan sünnet edilme, kadınlar için de bir tür temizlenme biçimi olmuştur. Kadının zevk almaya duyarlı klitorisinin ve vajinanın dudaklarının alındığı bu sünnet uygulamasının, kadınların cinsel ilişkilerde zevk almalarını engelleyen bir uygulama olduğu düşünülmektedir.⁶³ Eski Mısır tapınaklarında ise soylu ailelerin en güzel kızları, rahibe olarak alınıyor, bu kızlar bir aşk ustası gibi yetiştiriliyor ve esirlerin çalıştığı bir toplumda, kendilerine yeni aşk oyunları icat etmekten başka işi olmayan Rahipler, tapınağa gelir sağlamak amacıyla bu kızları Mısır’a gelen yabancı tüccarlara kiralyorlardı. Eski Mısırlılar ve onu izleyen medeniyetlerin çoğunda, kadınların güzelleşmesi (afyon kapsülü, bitkisel yağlar, kedi rahmi ve kuzgun yumurtası karıştırılarak kadınların saçındaki beyazlık gideriliyordu) ve gebeliklerinin önlenmesi için yöntemler araştırılmış ve bulunan formüller kullanılmaya başlanmıştır.⁶⁴

3. Babil Medeniyeti

Babil’de kadın Mısır’da yaşayan hemcinslerine göre, berber, şarkıcı, aşçı, ebe, su taşıyıcısı, dokumacı, yazmanlık, kâhinlik ve ruf falcılığı gibi çok çeşitli meslek dallarıyla daha fazla istihdam olanağı bulabilmekle birlikte, hukuki anlamda onlara göre daha aşağıdaydı. Babil’de, evlilik tekeşli yapıyordu, sadece kadının kısrı ya da hasta olduğu zamanlarda nikâhsız cariye tutmak kanuna aykırı bir davranış sayılmıyordu.⁶⁵ Babil’de kadın doğumdan sonraki otuz gün boyunca, aylık adet döneminde olduğu gibi, kirli sayılıyordu. Adet gören kadının yatağına, koltuğuna ya

⁶² Age, s.58.

⁶³ Daninos, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Tarihi*, s.17 ve s.62.

⁶⁴ Yurdanur, M. Safa, *Seks İhtilali*, İstanbul: Göl Yayınları, 1974, s.12-13.

⁶⁵ Lewinshon, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, s.22-24.

da kıyafetlerine dokunan erkek günün geri kalan kısmı boyunca cünüp sayılır ve kendisinde bedensel boşalma ya da meni boşalması olması durumunda sonraki yedi gün süresince kirli sayılırdı. Çocuk olmaması durumunda, ilk eşi boşamak şartıyla, erkek yeni bir eş alabiliyordu, bununla beraber boşadığı ilk eşini de alıkoyabiliyordu, bu şekilde eski eş, kendinden daha genç olan eşe hiyerarşik anlamda üst oluyordu. İkinci eş için kullanılan terim, rakip anlamına gelen *esirtuy*'du ve Babil hukukunda alışık olunmayan hüküm, erkeğin resmi eşinin kısır olması durumunda, eşin, kocasına kendi yerine çocuk verecek bir kadın bulmakla yükümlü olmasıydı.⁶⁶ Çağdaş Türk filmlerine ve romanlarına da konu olmuş, doğu bölgelerine ait bu tür geleneklerin, temelini tarihin eski medeniyetlerine kadar götürmek mümkündür.

Erkek, Mısır örneğinde verilen zina yapan eşi bağışlama ve yaşamasına izin verme yetkisine Mısır'da görülenden çok daha fazlasıyla sahipti, bununla birlikte Babil'li bir koca yine Mısırdaki olduğu gibi karısını müsrifliği nedeniyle boşayabilir, onu kölelik statüsüne de indirebilirdi. Erkeğin boşanma istemesi gibi durumlarda kadın drahomasını isteyip gitme hakkına sahipti. Çocuk ve soyun önemli olduğu Babil'de eşinin kendisine ve ailesine bağlı olmadığını bildiren kadının, tazminat alabilmesi mümkündü, yine soya verilen önem gereği, çocuğunu düşürmeye kalkışan bir kadın, bütün topluma ibret olsun diye, bir direğe bağlanır ve herkesin gözü önünde kırbaçlanırdı. Gebe bir kadının çocuk düşürmesine neden olan kişilerde para cezasına ve bir aylık ağır hizmet etmeye hüküm giyerlerdi.⁶⁷

Bütün eski medeniyetlerde görülen biçimde Babil'de de cinsel suçlar en ağır şekilde cezalandırılırdı. Evlenmek vadiyle, bir kızla gönül ilişkisine tutuşan erkeğin, evliliği yerine getirmemesi durumunda başının kesildiği, kocasını aldatan kadının, aldatma eylemini gerçekleştirdiği kişiye bağlanarak suya atılması verilen cezalar arasındaydı. M.Ö. 2000 yıl önce Kral Hammurabi, çoğu aile hayatını düzenlemeye (evlilik-boşanma hakları) ilişkin maddelerden oluşan, kendi adını taşıyan bir kanun çıkarmıştır.⁶⁸ Hammurabi zamanında tapınaklar rahiplerin, hizmetkârların ve zanaatkârların olduğu kadar çoğunlukla, en iyi ailelerden gelme, son derece saygın rahibelerin yanı sıra, tapınakla ilah arasında, güzel bir aracı hizmeti gören kutsal fahişelerle doluydu. Bu kutsal fahişelerin, tapınaklara bereket ve kazanç getirdiğine inanılırdı. Toplumsal bir görev olan bu uygulamaya göre, ülkenin yerlisi olan her

⁶⁶ Tannahill, Reay, *Tarihte Cinsellik*, s. 58, 59, 60, 62.

⁶⁷ Lewinshon, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, s.20-24.

⁶⁸ Acar, H. İbrahim, *İslam Hukukunda Evliliğin Sona Ermesi*, Erzurum: Kültür Eğitim Vakfı Yayınevi, 2000, s.2 (hammurabi kanunlarında boşanma).

kadın hayatında bir kez tapınağa gidip oturmak ve kendini yabancı bir erkeğe vermek zorundaydı. Kadının, bir erkek kucağına gümüş bir para atıp kendisiyle yatması için götürene dek gitmesine izin verilmez, bu durumda seçim hakkına sahip olmayan kadın, kendine ilk gümüş parayı atan erkekle yatmak zorunda kalırdı. Bu iş son bulduğunda tanrıçaya karşı görevini tamamlamış olur ve evine huzur içinde dönebilirdi.⁶⁹ Babil’de kutsal fahişe olarak ailelerce yetiştirilmeye verilen genç kızlar da vardı. Toplumca hoş karşılanan bu durum, kimi zaman da onur verici bir durumda, dinsel etkisinin yanında kızın ebeveynlerince evlilikle kıyaslandığında, bu kutsal görev daha masrafsız geliyordu. Tapınak fahişeliği, evlilikle beraber yürütülemezdi, evli olmak demek, bu meslekte emekli olmak demektir, bununla birlikte kimi kızlar meslek hayatları boyunca edindikleri çocuklara bakabilmek için emekliliğe ayrılabilirlerdi. Fahişeler arasında bir hiyerarşi söz konusuydu, üst sınıf fahişeler tapınaklarda kalır, daha alt sınıf fahişeler ise bu işi tapınak adına sokaklarda yapardı.⁷⁰

4. İbrani Medeniyeti (İsrail)

İbranilerde evlilik, eski medeniyetlerin çoğunda rastlanan biçimde, üreyip, işe yarayabilecek sağlıklı bir soya sahip olmak şeklindeki ilahi yaratımlar sebebiyle dinsel ve toplumsal bir anlam taşıyordu, bu amaca uymayan evliliklerin boşanmayla sonuçlanması toplumca benimsenmiş bir durumdu. Buradan İbrani evliliğinin dini bir görev olduğu sonucu çıkarılabilir. Evlilik dışı cinsel ilişkide bulunmak yasaktı, birine cinsel suç işlemesiyle ilgili iftirada bulunmanın cezası ise ölümdü. Kadının eşine tam anlamıyla bağlı olması toplum tarafından beklenen bir şeydi, erkek kardeşin eşiyle ilişki ensest kabul edilip yasak görülse de, toplum, ölmüş kardeşinin karısıyla evlenmeyi ve kardeşin tohumunu yetiştirmeyi emreliyordu.⁷¹ Yakın zamanda ülkemizin doğu bölgelerinde gazetelere ve filmlere konu olan, dinen bir sakıncası olmayan ölen kardeşin eşiyle evlenilmesi ve bunun dayatılması bu toplumun anlayışıyla benzerlik taşıyabilir. İbrani toplumunda kadın değersizdi, erkeğin malı olarak görülüyordu. İbrani kadınları Babil’li kadınlardan daha az, Mısırlı kadınlara göreyse biraz daha fazla serbestliğe sahiptiler, ilk zamanlarda kendi adlarına fahişelik,

⁶⁹ Lewinshon, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, s.22-23.

⁷⁰ Beler, Aziz Turan, *Tarih Boyunca Cinsi Cazibe*, İstanbul: Semih Lütfi Kitabevi, 1944, s.5-6.

⁷¹ Parrinder, Geoffrey, *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*, çev. Niran Elçi, İstanbul: Say Yay., 2003, s.269.

hizmetçilik, aşçılık gibi işler yapabiliyorlardı. O dönemde yapılan fuhşa, günümüzde yapılandan biraz daha farklı bakılmaktadır, bu işi yapan kadınlar, bunu yaşadıkları yerlerden uzaklarda, yolculuk yapan erkeklerin isteklerini gidererek yapabilmişlerdir.⁷²

Genç yaşta evlenmenin tavsiye edilmesi ve yaygın olması sebebiyle İbraniler arasında zifaf 11 ya da 12 yaşlarındayken yapılıyordu. 11 ve 12 yaşlar arasındaki kızlar, hamile kadınlar, ikinci bir döllenmenin mümkün olduğuna inanmaktaydılar ve emziren kadınlar için sünger kullanma metodu zorunlu tutulmuştu. Kadınların kullandıkları başka bir yol ise, cinsel ilişkiden sonra fahişelerin yaptığı gibi meninin dışarı çıkması düşünülerek yapılan zıplama ya da yalnızca kadınların içebildiği birçok bitkinin ve şarabın karıştırılarak elde edilen kök kupası adlı içkiden içmektir. İsrail’de sünnet çok yaygın bir uygulamaydı. Tarihçiler ve teologlar İbranilerdeki sünnetin, insan kurban etmek yerine yapıldığı konusu üzerinde tartışmışlardır.⁷³ Sünnet, kelime anlamı itibariyle kesilen ve Tanrı’ya adanan bir şey anlamına gelir. Yahudilik ve İslam gibi bazı dinlerde sünnet, erkek çocukların erkeklik organlarının ön derisinden bir kısmının Tanrı’yla yapılan bir ahdin işareti ve Hz. İbrahim’in konuyla ilgili davranışının tekrarlanması olarak algılanır. Kurban ise Tanrı ve Yüce varlıklara karşı şükran duygularını ifade etme, bir dilekte bulunma veya günahlara kefareti olması anlamında Tanrı’ya sunulan hediyeyi ve Tanrı ile kul arasındaki akdi ifade etmektedir.⁷⁴ İbranilere göre sünnetsiz erkek Tanrı’yla akdini bozmuştur ve kendi insanlarından uzaklaştırılması gerekmektedir

5. Yunan Medeniyeti

Yirminci yüzyıl sözcüklerinde kullanılan, afrodizyak, erotizm, homoseksüellik, narsizim ve zoofili gibi sözcüklerin çoğu Yunanca’dan türemiş ve eski Yunanistan’da yaşamış Homeros’un kaleme aldığı sayfalarda bulunabilecek sözcükler olmuştur. Buradan da anlaşılacağı gibi Yunan Medeniyeti tarihte sadece felsefeyle değil cinsellikle de uğraşmıştır.⁷⁵ Profesyonel efsaneci ve efsane geliştiricilerinden olan Homeros, Hesiodos, Plutarkhos ve Pausanias tanrıların ve kahramanların, savaşlardaki cesurluklarını ve efsaneleri anlattıkları kadar, bunların

⁷² Daninos, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Tarihi*, s.20.

⁷³ Lewinshon Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, s.28-32.

⁷⁴ Kirman, Mehmet Ali, *Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Rağbet Yayınları, 2004, s.134 (kurban ve sünnet maddesi), s.216.

⁷⁵ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.90, 145-146.

yatak hayatlarını da hayalci ve efsaneci bir anlatımla yazıya taşımışlardır.⁷⁶ Bu anlamda Yunan Medeniyeti'ndeki cinsellik şeklinin mitoloji ile gerçek arasındaki çelişkide olduğu düşünülmektedir.

Yunan halkı, cinsel cazibe gücünü, evreni yöneten güçlerle karşılaştırmıştır. Erotik duyguların, modern fizikteki yerçekimi veya merkezkaç kuvveti gibi, bir şeylerin birbirine yaklaşmasına ve uzaklaşmasına neden olduğuna inanılırdı.⁷⁷ Yunanlılar, tanrılar ve kahramanlar gibi kudretli ve insanüstü olamasalar da, onların bazı erdemlerini edinmeye çalışmışlardır. Eski Yunan'da yaşayan insanların, yakışıklı bir gençte aynı zamanda kusursuz bir ruha sahip olmayı aramaları buna bağlanabilir. Güzellik ve simetri belki bu yüzden Yunanlıların dünya görüşlerinin değişmez bir parçası olmuştur.⁷⁸

Yunan Medeniyeti'nde, politikada, aile içi otoritede ve cinsel ilişkilerin belirleyiciliğinde söz erkeğin olmuştur. Atina'da geç evlenilmiş ve bu iş çoğu zaman serbest cinsel ilişkileri meşrulaştırmak için yapılmıştır. Kölelerden daha fazla siyasi ve yasal hakka sahip olmayan ve resmi eğitim alamayan kadınların evlilikleri yakın akrabalarınca ayarlanmış, kadınlar zamanlarının çoğunu evin kendilerine ayrılmış bölümünde geçirmeye mahkûm edilmişlerdir. Kadın kocasıyla çok nadir yemek yiyebilirdi, evin dışına çıktığında kendisine mutlak eşlik edilirdi. Kadının, çocuk doğurması, yün eğirmesi, dokuma ve terzilik bilmesi, kocasının malına karşı tutumlu olması, hizmetkârlara kendilerine uygun işler verebilecek yetide olup evi akıllıca yönetebilmesi toplumun aradığı ve şart koştuğu özelliklerden olmuştur. Doğan çocuğu kabul edip etmemek, tamamen erkeğin inisiyatifine kalmış bir şeydi, dış dünyayla ilişkisi kesilmiş kadınlar mutlak anlamda erkeklerine itaat etmek zorundaydılar. Erkeğin karısında bulabileceği bu özellik, onun güzelliği dışarıda aramasına engel olmamış, hatta bu çok zaman toplumca desteklenmiştir⁷⁹ “Erkek, karısını hiçbir neden göstermeden boşayabilirdi ve eğer kadın mucize eseri zina yapmayı başarabilmişse, boşama yasal olarak şart koşulurdu. Fakat kadın ancak aşırı tahrik nedeniyle boşanabilirdi ve eşcinsellik ve zina buna dâhil değildi.”⁸⁰

Eşcinsellik sözcüğünü de günümüze kazandırmış olan medeniyet, Yunan Medeniyetidir. Oğlancılık, günümüzde aktif homoseksüelliğin diğer adı ve yetişkin

⁷⁶ Tannahill, Reay, *Tarihte Cinsellik*, s.75-76.

⁷⁷ Selkirk Errol & Rosenblatt Naomi, *Cinsellik*, çev. Oya Doğangün, İstanbul: Milliyet Yay., 1994, s.6.

⁷⁸ Lewinshon, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, s.35-37.

⁷⁹ Berktaş, Fatmagül, *Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın*, s.86-87.

⁸⁰ Tannahill, Reay, *Tarihte Cinsellik*, s.84.

bir kimsenin, küçük bir erkek çocuğa duyduğu cinsel ilgi ve istek olarak tanımlanmaktadır. Antik Yunan’da oğlan sevisi, aşkın yüceltilmesiyle, bir güzellik kültürünü temsil ediyordu.⁸¹ Söz konusu olan, bugün anladığımız gibi, aynı yaştan erkekler arasında olan eşcinsel ilişkiler değil, yetişkin bir erkeğin ergenlik yaşını geçmiş, ama henüz olgunluğa ulaşamamış bir erkek çocuğuna duyduğu sevgi olarak ifade ediliyordu.⁸² Burada anlamamız gereken erkek çocuğun kurumsal bir yüksek eğitimi tamamladıktan sonra, kendisinden büyük bir erkeğin himayesine girip, bu erkek tarafından ahlaki ve entelektüel anlamda yetiştirilmesidir. 1984’te Michel Foucault’un *Hazların Kullanımı* eserinde çözümlediği gibi, antik yunan felsefesinde bu problem, gerçek bir saplantı, hatta bir kaygı nedeni olmuştur. Kuşkusuz, Aristoteles, eşcinselliğin doğuştan olduğunu düşünmüş, dolayısıyla ona biyolojik bir anlam yüklemiştir. Platon ise, partnerlerden birinin kadınsallaşmasına varan erkekler arası ilişkileri doğaya aykırı bulmuştur. Ancak, erkekler arasındaki aşk, bir erkek ve bir dişi arasında olandan daha soylu ve tinsel kabul edilmiştir.⁸³

Tarihsel malzemenin ve eserlerin incelenmesinde, birçok akademisyen ve yazarın, Yunanlıların oğlancılığının yalnızca zihinsel sevgiyle mi sınırlı kaldığı yoksa bedensel bir istek ve cinsel birleşmenin de söz konusu olduğu konusunda farklı görüşler beyan etmiş oldukları görülmektedir. Bu beyanlardan çıkarılabilecek ortak sonuç, oğlancılığın başta cinsellik içermese de, kurumsallaşan yapıyla ve değişen toplum anlayışlarıyla, zamanla saygın olan entelektüel kimliğinden yoksun kalmış, eğitimle de olsa sürekli yaşanır bir cinsel ilişki halini almış olmasıdır. Öyle ki, Atina oğlanlarının bedenlerine sürdükleri yağ, sünnnet derisini penis ucuna koruyucu şekilde bağlayan ince bağlar dışında, güreşirken, koşarken, disk ya da cirit atarken çıplak olmaları, işin cinsel boyutunu hem yetiştiricileri hem de toplum açısından teşvik etmiştir.⁸⁴ Başta büyük filozof Platon bile, göksel sevginin ancak erkekler arasında var olabileceğini savunurken, sonra oğlancılığı söylemleriyle yerin dibine vurmuştur.⁸⁵ “Onun şehvet, irade ve akıldan oluşan üç melekeli nefis anlayışına göre, insan ya nefsin en aşağı melekesi olan şehvetlerin denetimine girer ve böylece bayağı bir hayatı yaşayabilir yahut nefsin her bir bölümün hususi fonksiyonunu yerine

⁸¹ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.78, 136, 278.

⁸² Freud, Sigmund, *Cinsiyet Üzerine*, çev. A. Avni Öneş, İstanbul: Say Yayınları, 13.baskı, 2006, s.31.

⁸³ Aron, Claude, *Biseksüellik ve Doğanın Düzeni*, çev. Nermin Acar, İstanbul: Sarmal Yayınevi, 1999, s.184-185, Foucault Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.52, 129, 144.

⁸⁴ Lewinshon, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, s.52.

⁸⁵ Daninos, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Tarihi*, s.25.

getirmesi demek olan ideal bir hayatı yaşayabilirdi.”⁸⁶ Platon “toplumda rastlanan her türlü bozukluğun dinsizlikten, tanrılara inanmamaktan ileri geldiğini, bu bakımdan daha iyi bir toplum düzeninin kurulabilmesi için öncelikle dinsizlikle savaşmak gerektiğini belirtmiştir.”⁸⁷ Bu anlamda Yunan Medeniyeti’ndeki şehvet düşkünlüğü ve cinsel ahlak bozukluklarının Platonu’nun anlatmaya çalıştığı nedenlere bağlamak mümkündür.

Oğlancılık ve toplumun kendilerine karşı baskılarıyla, erkeklerce ihmal edilen kadınların durumdan her zaman şikâyetçi olmadıkları söylenebilir. Şöyle ki, birçoğu, kentlerin her yanında sıklıkla görülen kadın pazarlayıcılarından birinin yardımıyla teselliye başka yerlerde bulmayı başarıyorlardı, bununla beraber daha çok başvurdukları yol bir emniyet supabı olarak görülen mastürbasyon ve lezbiyenlikti. Kanaatimiz odur ki, mastürbasyonda kullanılan dildolar günümüze, Eski Yunan’da kentlerde bunu birbirine ödünç veren veya bu zevk aletlerini bulmak için büyük çabalar sarf eden kadınların sayesinde ulaşmıştır.

Fahişelik bir zaman sonra Yunan toplumunda, diğer bazı medeniyetlerde görüldüğü ve görüleceği gibi *hetaira* adıyla kurumsallaşmıştır. Öyle ki “Zevk için *hetairalarımız*, günlük ihtiyaçlarımız için *cariyelerimiz* ve bize meşru çocuklar verip ev işleriyle ilgilenmeleri için *karılarımız*” var sözü deyimleşmiştir.⁸⁸ Yaygınlaştırılan ve profesyonelleştirilen fuhuş sayesinde *hetaira* adı verilen fahişeler toplumun gözdesi olmuş, erkeklerin şehvet duygularını ele almış, onlara çok zaman akıl hocalığı yapmış ve dönemin sanatı içinde ilham kaynağı olmuşlardır. Fuhuş özellikle ticari trafiğin yoğun olduğu, sayısız genelevle liman kentlerinde yaygın olmuştur. Bu şekilde, ne *hetaira*’ların özgürlüğüne sahip ne de erkeğin karısının sahip olduğu yasal himayeye sahip olan cariyelere ilgi azalmış, bu kadınlar sahiplerinin kendilerini canlarının istediği zaman sıkılıp göndermeleriyle sıkıntıya düşmüşlerdir.⁸⁹

6. Roma Medeniyeti

Antik medeniyetlerin hepsinde görüldüğü gibi, başlangıçta tarımla uğraşan, askerler topluluğu olan Romalılarda da kadın ve çocuklar erkeğin malı sayılmıştır. Daha önce gördüğümüz medeniyetlerden farklı olarak kadınlar Roma’da sayıca az

⁸⁶ Turhan, Kasım, *Kelam ve Felsefe Açısından İnsan Fiilleri (Amiri’nin Kader Risalesi ve Tercümesi)*, İstanbul: MÜFAV Yayınları, 2.baskı, 2003, s.22.

⁸⁷ Günay, Ünver, *Din Sosyolojisi*, s.103.

⁸⁸ Tannahill, Reay, *Tarihte Cinsellik*, s.89.

⁸⁹ Age. s.77, 79, 83, 86, 91, 92.

olduklarından daha değerli gözükmüyorlardı. Durumun böyle olması Roma kadınında bir özgüven sağlıyor, böylece diğer toplumlarda görülenden çok daha fazla özgürlüğe sahip oluyorlardı. Öyle ki bu aşırı özgürleşme sonucu, diğer toplumların hayalini kurdukları özgür kalma isteği, Romalı kadına fazla cazip gelmiyordu, o bu özgürlükten sıkılarak, bir aile kurma ümidi ve isteği taşıyordu.⁹⁰

Toplumun genelinde cinsellik doğal bir ihtiyaç olarak görülür, düzgün yapılmış evliliklerde karşılıklı hoşgörü önemli sayılırdı, birinin ırzına geçme gibi suçlar da sert bir biçimde cezalandırılırdı.⁹¹ Roma'da dikkatimizi seçen üç evlilik türü vardır. Bunlardan birincisi tören yönü ağır basan ve sonu boşanmayla bitmesi ciddi anlamda zorlaştırılmış *confarreatio* evliliğidir. İkinci evlilik türü ise günümüzde resmi nikâha benzeyen, törensel anlamda, takı, mücevher takıp masraf yapmak istemeyen insanlara hitap eden *cormptio* evliliğidir. Üçüncü evlilik türü de, bir yıllık bir sürekli ilişkiden, yani bir tür deneme evliliğinden sonra yapılabilen *usus* evliliğidir. İlk iki evlilik türünde kadın, mülkleri ve drahomasıyla birlikte babasının malı olmaktan çıkıp, kocasına ve onun ailesine ait oluyordu, bir suç işlediğinde kocasının ailesine hesap veriyordu. Usus evliğindeyse, bir tür hukuki boşluk söz konusuydu, deneme yılı sona erene kadar kadın kendi ailesine karşı sorumlu oluyordu, kadının gayri resmi kocasının evine peş peşe üç gün ve gece gelmemesi durumunda bu bir yıllık süreç yeniden başlıyordu. Bu birçok kadının işine geliyor, tam gayri resmi kocasıyla bir seneyi dolduracakken, kadın bu ilişkiden vazgeçebiliyor ve süreyi yeniden başlatabiliyordu, aynı zamanda bu, kadına birçok erkekle beraber olabilme şansını da tanıyordu. Kadınlar kocalarını can sıkıntısı ve keyiften, erkekler, karılarını yüzleri kırıştığı, ahlaksız ve kibirli oldukları için boşuyorlardı.⁹² Akademisyenler, Roma medeniyetinin çöküşünü, siyasi, toplumsal, askeri, ekonomik nedenlerinin yanında, Roma'nın çok serbest kalmış, savurgan kadınlarına da bağlarlar. Evlilik birliği için bir takım cezalar uygulanırdı. Kanunca takibe ve toplumca dışlanmaya uğramak istemeyen erkek, karısının zina yaptığını öğrenince onu boşamak zorundaydı. Onunla başka bir erkeğin evlenmesine de yasak koyan kanun karşısında kadın, drahomasının yarısından ve sahip olduğu mülkün üçte birinden vazgeçerek sürgün edilirdi. Kadının

⁹⁰ Lewinshon, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, s.42-45.

⁹¹ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.464.

⁹² Lewinshon, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, s.56-60.

zina yaptığı erkekte sürgün edilir, zina ettiği kadının olmadığı başka bir yere gitmesi sağlanırdı.⁹³

Bununla beraber kadınların sıkıntıdan kaçış yolu ve ruhanilik aradıkları, toplumca saygınlık kazanmış *Vesta* rahibeliği vardı. En soylu Roma ailelerinin bakire kızları arasından kurayla seçilen bu bakireler *Vesta* İlahına adanırdı. Bakireler 10-13 yaşlarında seçilir ve 30 yıl boyunca *Vesta* yolunda hizmet ederlerdi. Roma'da bulunan Liber mabedinde erkek ve kadın uzuvları için büyük törenler yapılır, bunlar çocukların boynuna nazarlık diye asılırdı. Pompei genelevlerinde, her kapının üstünde, hizmet sunan fahişenin adının ve tarifesinin yazıldığı odalar bulunurdu. Tarihte efsane olmuş şehvet düşkünü imparator Klod'un karısı Messali'ni, *Lycisca* takma adıyla bu genelevlerde yüzlerce erkekle beraber olmuştur. Roma'da erkeklerin de fuhuşçu olarak çalışabildikleri, yüksek kesime hitap eden kadınlara mahsus genelevler de bulunurdu. Romalılar, düzgün bir aileyi hedefledikleri toplum yaşantılarında, kontrolsüz özgürlükle, Yunan Medeniyeti'ne bile gıptayla baktıracak cinsel davranışlarıyla tarihte iz bırakmışlardır. Görüldüğü üzere İmparator ve imparator eşleri, tarihte bu cinsel çılgınlıklarıyla adlarından fazlaca söz ettirmişlerdir. *Bütün erkeklerin karısı, bütün kadınların erkeği* sıfatıyla Sezar, homoseksüelliğiyle meşhur diğer bir imparator Tiberus, kendi kız kardeşi Agrippina'yı metres tutan Caligula ve bütün Roma'yı arzuları içi yakıp, karşısına geçip izlemekten zevk alan Neron, Roma'nın meşhur imparatorlarındandır.⁹⁴ Gladyatör dövüşleri ile seks ve şiddet iç içedir. Dökülen kandan tahrik olan erkeklere hizmet verebilmek için fahişeler, dövüş meydanını çevreleyen kemerlerin altında beklerlerdi. Zina kelimesi de (fornication) Latince kemerli yol anlamına gelen fornix kelimesinden gelmektedir⁹⁵

Cinsel bölgeye sürülen fare dışkısı, yutularak vücuda girmesi sağlanan güvercin ve sümüklü böcek dışkısı, ilişkiden hemen sonra rahim ağzına sürülen karabiber, nüfusun planlanması ve çok doğurganlığı önlemek için Roma Medeniyeti'nde cinsel isteği azaltıcı olarak denenmiş yöntemlerden bazılarıdır.

7. Hint Medeniyeti

Tarih metinlerinde ve incelenen eserlerde görülen, cinselliğin, dünyanın hiçbir yerinde Hindistan'da olduğu kadar kutsanmamış, ilah ve insan modelleriyle fazlaca

⁹³ Tannahill, Reay, *Tarihte Cinsellik*, s.95 ,99, 105, 107.

⁹⁴ Beler, Aziz Turan, *Tarih Boyunca Cinsi Cazibe*, s.17,18,19.

⁹⁵ Selkirk Errol & Rosenblatt Naomi, *Cinsellik*, s.122.

anlatılmamış, her teferruatına kadar bu denli işlenmemiş olduğudur. Yunan Medeniyetinde tarih mitolojiyle yoğrulduğu gibi, Hint Medeniyetindeki tarih, efsanelerle süslenmiştir ve destansıdır. Hindu metinlerinde, ödev (dharma), kazanç (artha), aşk (kama), kurtuluş (mokşa) olarak adlandırılan yaşam davranış ve amaçlarını belirleyen dört kaideden bahsedilmektedir. Bunlar, rahipler, hükümdarlar, tüccarlar ve hizmetkârlar gibi toplumun temel kastları için şekillendirilmiş ideallerdir.⁹⁶ Öğrencilik, aile reisliği, münzevilik (emeklilik) ve çilecilik yaşamın dört aşaması olarak görülürdü. Metinlerde önemi en çok vurgulanan yaşam aşamasının aile reisininkinin olduğunu görülmektedir. Mesela öğrencinin yaşamı, hazırlık aşaması sayılırdı, emeklilik aşamasına aile babası çocuklarının çocuklarını görmeden başlamamalıydı.⁹⁷

Dünyanın en uzun şiiri olan Mahabharata'da aşk şöyle aktarılır: Aşk en güçlü olandır, kural tanımaz ve insanı tutkuya gark eder. Ama aşk iki taraflı olmalıdır ve insanı cinsel birleşmenin hazlarına sevk etmelidir, çünkü kendisini sevmeyen bir kadına âşık olan adamın bedeni işkence ile yanar. Sonuç olarak sağduyuyla aşkın tadına varılmalıdır ve aşk karşılıklı olmalıdır. Ramayana adlı epik şiirde de Rama ve Sita'nın hikâyesi anlatılarak evlilikte sadakat vurgusu yapılır, bu hikâye evlilik için ilham verici örneklerin başında gelir. Evlilik bir kurban etme olayı olarak görülüyordu. Çocukların evlendirilmesi geleneği ise eski çağlara kadar gitmektedir. Bunu savunanlar, yasaların uygun yaş için yalnızca bir yol gösterici olarak kabul edildiğini iddia etmektedirler. Kural, kocanın yaşının, karısının yaşının üç katı olması gerektiğidir: "Otuz yaşındaki bir adam, on iki yaşındaki bir kızla ve yirmi dört yaşındaki bir adam, sekiz yaşındaki bir kızla evlenir; fakat aksi takdirde görevlerini yerine getirmesi engellenecekse, daha erken evlenmelidir, çünkü koca karısını kendi isteğine göre almaz, tanrılardan alır."⁹⁸ (Manu yasaları). Eş seçimi konusundaki kurallar kast düzeni çerçevesinde oluşuyordu, fakat bu sorumluluğun yerine getirilmesi kadının değil, koca ve babanın üzerine düşüyordu. Dul bir kadının evlenmesi eski zamanlardan beri yasaklanmıştı, çünkü kadın kocasına sadık olmalıydı ve hürmet etmeliydi. Eşlerin arasındaki mutluluğun sürmesi, cinsel birlikteliğin sağlıklı devam etmesi, kadının hamile kalması ve çocuğun iyi yetişmesi için ilaçlar, tedaviler ve çeşitli büyüler uygulanıyordu. Törenselleşmiş cinsel ilişkiler tanımları da

⁹⁶ Günay Ünver, *Din Sosyolojisi*, s.100.

⁹⁷ Lewinshon, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, s.31-32.

⁹⁸ Parrinder, Geoffrey, *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*, s.32, 35, 36.

bulunuyordu. Eski bir kozmolojik spekülasyon pasajında, başlangıçta yalnızca kişi formunda bir benliğin var olduğu söyleniyordu. Benlik çok yalnızdı ve korkmuştu, hayatında hiç haz yoktu, bu yüzden ikinci bir kişiyi arzuladı. Bu benlik, bir erkek ve bir kadının birbirini sıkıca kucakladığında oluşturacakları bütün kadar iriydi. Bu yüzden kendini ikiye böldü, parçalardan koca ve karı oluştu, çünkü ‘kişinin kendisi, yarım parça gibidir’, böylece boşluk eş tarafından dolduruldu. Sonra erkek parça dişi parçayla birleşti ve insanlar oluştu. Platon Şölen adlı eserinde benzer şekilde erkek ve kadın olarak bölünen bir ilk varlığı tanımlamıştır.”⁹⁹

Cinsel birleşme ise şu şekilde betimlenmiştir. Adam bir oğul istediğinde, tanrıların adına hamile kalınırdı. Sabahleyin tanrılara içkiler adanır, yıkanır karnını doyurduktan sonra, adam kadına üç kere su serper ve “Ben bu adamım, sen o kadınsın... Ben gökyüzüyüm, sen yeryüzüsün” derdi. Kadının bacaklarını açar ve “kendini aç, cennet ve yeryüzü” derdi. Cinsel organı kadına girer, ağız ağza birleşirler, adam kadının saçını üç kere okşar ve “Vişnu rahmini hazırlasın... Pracapati, Vişnu’nun boşalmasına izin ver” derdi. Kadının içine bıraktığı tohumu ayinleştirirdi ve Tanrı tarafından kabul edilmesini beklerdi.¹⁰⁰

Altın çağda tüm kastlar tarafından takip edilen ve uygulanan kurallara göre evli çiftler cinsellik konusunda görevlerini yerine getirmeliydiler. Düşük bir kasttan bir kadınla beraber olmak aşağılanma sayılıyordu. Manu Yasalarında kadına banyoda yardım etmek, saçlarını düzeltmesinden, ellerini ayaklarını yıkamasına kadar eşlik etmek yasak sayılıyordu.¹⁰¹

Kadınlarla ilgili Manu Yasaları daha sertti, Yasa’ya göre bir kadın asla başıboş bırakılmamalıydı, yoksa kendilerini tensel zevklere adayabilirlerdi. Bir kadın çocukluğunda babasının, gençliğinde kocasının, yaşlılığında oğullarının sorumluluğu altında olmalıydı. Ev işleriyle, dinsel ve ticari işlerle meşgul edilmeliydiler. Hint tarihinde flört, cinsel birleşme, evlilikte aşk, fahişelik, büyüler, iksirler ve özel uygulamaları tartışan metinler bulunmaktadır. Bunların en önemlisi Kama Sutra (aşk metni) dir. Bir Brahman rahibi olan Vatsyayana tarafından İ.S. III. Veya IV. yy.’da yazılmıştır.¹⁰² Bu metinler erkekler kadar kadınların da bu sanatı çalışması gerektiğini bildirmektedir. Kızlar bunu evliliğe hazırlık olarak, daha sonra da kocalarının izniyle

⁹⁹ Age. s.38.

¹⁰⁰ Emmanuel, R., *Gizemli Bilgilerin Kaynakları : Hint, Yunan ve Mısır Mitolojilerinde*, çev. Haluk Özden, İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları, 2.Basım, 1995, s. 13, 29.

¹⁰¹ Daninos, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Tarihi*, s.20.

¹⁰² Lewinshon, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, s.32-34.

çalışmalıdırlar. İçinde şiir, mistik, ev hayatına ilişkin sanatların da bulunduğu öğrenilmesi gereken altmış dört sanattan bahsedilmektedir. Kama Sutra'nın bir bölümü cinsel birleşme hakkında detaylar verir, uygun olan ve olmayan eşlerden bahsettiği gibi öpüşmeler, tırmalamalar ve kucaklamalar hakkında da ince detaylar vermektedir. Kadın ve erkeğin hangi pozisyonlarda daha fazla nasıl zevk alacaklarından, hangi pozisyonların ve hangi tekniklerin bazı kast üyelerince (brahman vb.) uygulanmaması gerektiğini belirtir. Başka bir bölümde ise bir kadının nasıl âşık edilebileceği, aynı şekilde bir erkeğin nasıl elde edilebileceği hususunda açıklamalar yapar. Bir kadının toplumda nasıl davranması gerektiğinden, evlilik çeşitlerine kadar örneklemelerde bulunulur. Kitap cinsel birleşmeyi uzun tutma yöntemleriyle, geç boşalma teknikleri, kişilerin süslenmesi, cinsel organın büyütülmesi, aşk iksirleri ve büyüleriyle biter. Yazar, eseri bitirirken, cinsel sanatların ilk kez yayılmasını sağlayan yaratıkların tanrısı Pracapati'ye övgülerde ve şükranlarda bulunur. İçerdiği detay fazlalığıyla diğer bir kitap Şastra'dır.¹⁰³ Sevişmenin el kitabı olarak bilinmektedir. Yoga ve Tantra felsefeleri ise bu özel kitapların daha ayinsel bir şekilde uygulanmaları gerektiğini vurgulayan öğretilerdir.

Bu kitaplar temelde ruhani olanla bedeni olanı birleştirmeyi amaçlamıştır ve her birleşme için zaman, detay gibi unsurların öneminden bahsetmişlerdir. Cinselliğin eski Hindistan'da daha özgürce yaşandığı söylenebilir. Destanlarda ve Hint metinlerinde evlilik dışı cinsel ilişkinin erkeklere tavsiye edildiği ve onlar için uygun olduğunun vurgulandığı görülmektedir. Erkekler için, öğretmenlerinin ücretini devletin ödediği, şarkı söylemek, dans etmek, dikiş dikmek gibi konularda eğitilmiş yüksek fahişeler vardı. Bu kültürlü fahişelerle, düşük sınıftan fahişeler birbirinden ayrı tutulurdu. Metinlerde kültürlü fahişeler, toplumca olumlu karşılanırken, düşük fahişelerin erkekleri baştan çıkardığı ve aile hayatına olumsuz etkilerde bulunduğu bahsedildiğine rastlamak mümkündür. Bununla beraber daha sonra kötü üne kavuşmuş ama başlangıçta, küçük yaşlarda yetiştirilmek için, Hindu tapınaklarına verilmiş, ilahları memnun etmek için var olan kutsal tapınak fahişelerinin olduğu da görülmektedir. Bir zaman sonra tapınak rahipleri, bu kutsal fahişeleri kendi amaçları için kullanmış ve yine toplum bu tapınak fahişeliğini ciddi anlamda saptırmıştır. Örneğin Hindistan'ın Karnatik şehrinde Vişnular'ın yaptırdığı meşhur tapınakta senede bir defa büyük bir tören yapılır, yüz binlerce erkek-kadın bu

¹⁰³ Eliade, Mircea, *Mistik Hint Erotizmi*, Çev. Renan Akman, İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2003, s.7-16.

törene katılır, rahipler gelenler arasından diledikleri sayıda kadın seçerek bunları günlerce sürecek şekilde alıkoyar ve Tanrı'ya hizmet etmelerini isterdi. Çocuğu olmayan kadınlar da bu tapınaklara ve rahiplere gelir, rahipler geceleri burada kalmalarını emreder ve onlarla ilahi sıfatla birleşirlerdi. Kadınların bir kısmı, çocukları olması karşılığında kendilerini mabette on-yirmi erkeğe vermek konusunda adakta bulunurlar, bazıları da dindarlıklarını kanıtlamak için mabet merdivenlerinde önüne ilk gelen erkekle beraber olurlardı.¹⁰⁴

8. Çin Medeniyeti

Tarih öncesinden kalma Çin yazmaları incelendiğinde Çin toplum biçiminin ilk önce anaerkil olduğu görülmektedir, kadın yaratma ve cinsel güç yeteneği atfedilen kırmızı renkle betimlenmiştir. Bu ilk anaerkil düzen, İ.Ö. 1000 ile 221 arasında hüküm süren Çu hanedanı sırasında değiştirilmiş ve yapı ataerkilliğe dönmüştür. O zamanın Konfüçyüsyenleri öğretileriyle erkek egemenliğini vurgulamışlardır. Cennete gitmenin bir yolu olan cinsel ilişkide bulunulmasını doğa olaylarına benzetmişlerdir. Bu durum yağmur fırtınaları esnasında çiftleşmenin gökyüzüyle yeryüzünün birleşmesi olarak kabul edilmesinde görülebilir. Bu şekilde gökyüzünün yağmurla toprağı dölediğine inanılıyordu. Cinsellik bilimiyle ilgilenen yazılarda yapılan bu açıklamalara göre 'ters bulutlar ve tersine yağmur' da erkek eşcinselliğini anlatmak için kullanılıyordu. İ.Ö.IV. yy.'da ortaya çıkan Ying ve Yang terimlerinde ise kara ve beyaz renkten bahsedilir. Dişi karanlıktı, siyahtı, derindi ve alıcıydı, erkek aydınlıktı, kutsaldı ve nüfus ediciydi. Zıt olduğu düşünülebilecek bu karakterlerde aksine, tamamlayıcılık bulunduğu görülmektedir. Her Ying'in içinde bir miktar Yang, her Yang'ın içinde de bir miktar Ying bulunuyordu. Gökyüzüyle yeryüzünün birleşimiyle her şeye şekil verildiği, erkekle kadının birleşiminin ise her şeye yaşam verdiği inanılıyordu. Bir Ying ile bir Yang'ın birleşimine de Tao denilmiştir.¹⁰⁵

Ying ile Yang'ı birleştirmeye çalışan Tao öğreticileri bunu cinsellikle kutsallaştırıyor ve toplumun en yüksek seviyesinden en alt seviyesine bu öğretiyi benimsetmeye çalışıyorlardı. Cinsel ilişki bu gücün erkekten kadına, kadından erkeğe geçmesini sağlıyordu. Erkek menisinin bazı sınırlarla kısıtlı olduğu düşünülüyordu. Toplumda cinsel ilişkinin iki amacı vardı, bunlardan biri, erkeğin Yang özü

¹⁰⁴ Beler, Aziz Turan, *Tarih Boyunca Cinsi Cazibe*, s.91, Yurdanur, M. Safa, *Seks İhtilali*, s.12-13.

¹⁰⁵ Parrinder, Geoffrey, *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*, s.120-124.

zirvedeyken çocuk yapmak, ikinci amaç ise kadındaki tükenmez Ying özü kaynağının erkeğe geçirilmesi idi. Emilim yoluyla kadın cinsel organından erkeğe geçecek bu öz için, çok fazla kadınla beraber olmak gerekiyordu. Böylece özellikle zengin aileler için cariyelik meşrulaştırılıyordu. Cinsel ilişki kutsal görülüyor ve belli mevsim ve dönemlerde ayinleştiriliyordu.¹⁰⁶

Dünyanın bilinen en eski, en ayrıntılı ve kapsamlı cinsellik kılavuzunu Çinliler yazmıştır, onlarca birleşme şeklinin ve yönteminin anlatıldığı bu eserler günümüze kadar gelmiştir, toplumun cinselliğine yön veren bu metinler, o dönemde daha çok yeni evlenen insanlara ve bilhassa ilişkiye girmeden önce gelinlere verilmiştir. Yazılı olan bu metinlere göre günümüzün depresyon, stres gibi bedeni ve ruhu etkileyen olumsuzluklarının hepsi, cinsel ilişkinin yanlış uygulanmasından kaynaklanmaktadır. Aynı metinler kadının da erkeğin de mutlak arzulu olmasını ve cinsel ilişkiyi öğrenmek ve birbirlerine mutluluk vermek için azimkâr olmalarını öğütlemektedir. Kadın arzulu erkek isteksizken, ya da tam tersi bir durumda, iki tarafında bedeni ve ruhi hallerinin zarar göreceğine inanılmaktadır. Ön sevişme kadından daha fazla Ying özü alınması için uzun süreli olmalıdır.¹⁰⁷ Sürekli olarak gece boyunca aynı veya birçok kadınla, daha fazla Ying özü toplamak için on ya da daha fazla sevişmek durumunda olan erkeğin bir zaman sonra bundan soğuması mümkün gözükmemektedir ve erkek çok zaman bekar kalmayı yeğlerdi, ama Çinliler için bekarlık kabul edilmesi mümkün olmayan bir kaçış yolu idi. Metinlerde verilen kurgusal yöntemlerden bazıları şunlardı: erkek cesur bir generalin düşman safını yarması gibi sağ ve solu pataklatabilir ya da kış uykusuna yatmak için deliğine giren yılan gibi, yavaşça hamle edebilir yahut fırtınaya meydan okuyan büyük bir yelken gibi, önce yükselip sonra aşağı dalabilirdi. Erkek kendi rahatlığı için her zaman tek bir pozisyon kullanmamalı, farklılıklarla cinsel ilişkiyi renklendirmeliydi. Eşcinsellik Hanlık dönemlerinde moda haline gelmiştir, Yang ile Ying arasındaki ilişki kadar besleyici olmasa da, yıkıcı görülmediği içinde çok fazla tepki çekmemiştir. Han İmparatorlarının çoğu, Yunan medeniyetinde gördüğümüz anlamda oğlancılardır. Bu tam anlamıyla homoseksüellik değil, kadınla da ilişkide bulundukları için biseksüelliktir. Yalnız ilerleyen zamanda, biseksüel ilişki yaşayan erkeklerin,

¹⁰⁶ Nagel, Greta, *Çocuk Yetiştirme Taosu: Çağlar Ötesinden Gelen Taocu Bilgelik ve Çocuk Yetiştirme Sanatı*, çev. Nazlım Arıcı, İstanbul: Dharma Yayınları, 2001, s.105, 184.

¹⁰⁷ Chang, Jolan, *Taocu Sevişme ve Seks*, Çev. İlhan Güngören, İstanbul: Yol Yayınları, 2005, s.38, 162, 203.

soylarına iyi bakılmaz olmuştur, çünkü Çin medeniyetinde böyle özellikler taşıyan erkekten olma çocukların en azılı suçları işleyen insanlar olabileceğine inanılmıştır.¹⁰⁸

Evlilik töreni sonunda erkek, karısının beraberinde getirdiği, kız kardeşleri ve hizmetçilerine de sahip olurdu. Bu uygulamayla, kadın beraberinde getirdikleri hariç akrabaların hiçbirisiyle bir daha görüşemez ve erkeğin ailesine tabi olurdu. Zaman ve maddi anlamda erkeğe kolaylık sağlayan bu evlilikte, erkek karısını boşadığı zaman, aynı zamanda beraberinde getirdiklerini de boşamış olurdu. Eşler genelde anne ve evdeki haremın başı ve evin kâhyasıydılar. Roma Medeniyetinde gördüğümüz kadın modeli burada da geçerliydi, kadın gününün çoğunu evinde, diğer kadınlarla beraber ve ayna karşısında makyaj ve güzellik detaylarıyla uğraşarak geçirir ve fırsatını bulduğunda yaşanması çok zor olmayan gayri meşru ilişkilerden kendini mahrum etmezdi. Bu denli çokeşliliğin olduğu bir toplumda, başta fuhşa gerek kalmadığı düşünülebilir, ama görülen odur ki, Çinli koca, çok zaman cinsel ilişki için değil, cinsel ilişkiden kaçmak, rahatlamak, huzur duymak, içki içmek, dans etmek, müzik dinlemek, edebiyat ve sanat sohbetleri sunulan bir gecelik misafirlik için yeşil kamariye denilen evlerde yaşayan fahişelere gitmiştir. Yunan Medeniyetiyle benzerlik taşıyan fahişelik oluşumunda olduğu gibi buradaki fahişeler, karılarıyla konuşmaları ve sohbet etmeleri hoş görülmeıyen kocaların, bu isteklerini yerine getirebilecek kadınlar olmuşlardır.¹⁰⁹

Cinsel suçlara verilen cezalar listelenmiştir, diğer birçok toplumda görülenin aksine, Çinliler de bir ata'nın dul kalmış eşine karşı işlenen suç, evli bir kadına işlenen suçtan daha ağır görülmüştür.

9. Japon Medeniyeti

Japon medeniyetine ait tarih metinlerinde de mitoloji ve destansı anlatım söz konusudur. Şinto mitolojilerinden Kojiki (en eski olayların kayıtları) ve Nihongi (Japonya Tarihi) kadın ve erkek ilişkilerinin ve bu ilişkilerin psikolojik-sosyolojik yönlerini anlatan hikâyeler içermektedir. Kâinatın ataları olan Izanagi (erkek) ile Izanami'nin (kadın) hikâyeleriyle başlayan bu mitolojilere göre yeryüzünün ilk oluşumu, bedenin bir yanındaki bir eksiklik olduğunu düşünen Izanami'yle,

¹⁰⁸ Tannahill, Reay, *Tarihte Cinsellik*, s.149-154.

¹⁰⁹ Tannahill, Reay, *Tarihte Cinsellik*, s.159-163.

bedeninin bir yanında fazlalık olduğunu düşünen Izanagani'nin bedenlerini birleştirerek eksik ve fazla parçaları dengede tutmak istemeleriyle başlamaktadır.¹¹⁰

Japon evlilikleri iki aile arasında bir aracıyla yapılan, özel giysilerin giyilmesi, hediyelerin sunulması ve törensel kutlamalarla desteklenen, sosyal bir anlaşmaya dayanmaktadır. Adet görme ve doğum kirliliği anlatan eylemler olduğu için, adet gören ve doğuran kadınlar, yaşamlarını sürdürdükleri binalardan ayrı bir kulübede bu dönemlerini geçirirlerdi. Eski Japonya'da kadınların değersiz görüldüğü anlaşılmaktadır, öyle ki kadın sözcüğü toplum arasında yavaş ve aptal erkekler anlamında kullanılmıştır. Ergenlik dönemiyle beraber erkek ve kız çocuklarının sosyal ilişkilerinin önüne bir engel koyulurdu, ailede erkek ve kız çocukların odaları ayrılır, beraber oynamalarına ve beraber vakit geçirmelerine izin verilmezdi. Erkeğin güçlü ve önemsenir olmasında, feodal geleneklerin etkisi büyüktür. Kadın eş seçiminde, çocuk eğitiminde söz sahibi değildir.¹¹¹ Dinsel anlamda da durum böyle gözükmektedir, büyük manastırların kurucuları, din adamları, kadınları kirli olarak gördükleri için, onlara manastırlara girme yasağı koyuyorlardı. Bu durum, dinde yeni akımların ve inançların gelmesiyle ancak yüzyıllar sonra değiştirilebilir bir şey olmuştur.

Japon Halkı yüzyıllar boyunca, belli yaş dilimlerinde çocuklarını tapınaklara götürmüş, tanrılara sağlık durumları için şükranlar sunmuş, ileride de sağlıklı olmaları için tanrılara dua etmişlerdir. Japon medeniyetinde de Çin medeniyetinde olduğu gibi cinselliğin önemini anlatan eserler, mitolojiler ve hikâyeler çokça kaleme alınmıştır. Hatta Japon medeniyeti kısmen Çin'in Ying -Yang öğretilerinden etkilenmiştir. Eski metinlerden kaynaklarla oluşturulmuş I-shin-po kitabında otuz kadar pozisyonun, çocuk yapmanın ve sağlıklı cinsel birleşmenin anlatıldığı, güç arttırıcı ve cinsel organlara faydalı bilgilerin verildiği konuların olduğu görülmektedir.¹¹²

Fahişelik Japonya'da olduğu kadar, hiçbir yerde, belli ilkelere bağlanarak, kesin sınırları olan ciddi bir düzene sokularak kurumsallaşmamıştır. Fahişeler bu düzen içerisinde çalıştığı yerleri, hastaneleri, kalacakları ortamlarıyla teşkilatlandırılmıştır. Bununla beraber bazı aileler kızlarını dönemsel olarak bazı kişilere kiralamışlardır, bu

¹¹⁰ Mackenzie, Donald A., *Çin ve Japon Mitolojisi*, çev. Koray Akten, Ankara: İmge Yayınları, 1996, s.14, 26.

¹¹¹ Güvenç, Bozkurt, *Japon Kültürü*, Ankara: Türkiye İş Bankası Yay., 4. Basım, 1992, s. 15, 108, 139.

¹¹² Parrinder, Geoffrey, *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*, s.155, 167, 171, 172.

onlar için utanılacak bir şey olmamıştır. Kızın kiralanan kişiyle ilişkisinin kesilmesi, ancak başka bir kişiye kiralınması ile söz konusu olmuştur.¹¹³

B. DİNLERDE CİNSELLİK

Din bir insan ve toplum gerçeğidir. Her nerede insan varsa orada din vardır. Dinden uzak bir zaman ve mekân yoktur. Sosyolojiye göre, ender de olsa şuurlu dinsiz fertler bulunabilir fakat dinsiz toplumlar görülmemiştir.¹¹⁴ “Din, genellikle, kurumları şekillendirerek, değerleri etkileyerek ve ilişkilere tesir ederek, sosyal fenomenler üzerinde güçlü bir belirleyiciliğe sahip olabilmektedir.” O, cinselliği inşa ederek cinsiyete dayalı ilkeleri bildirmedi de, diğer konularda olduğu gibi belirleyici rol oynamaktadır.¹¹⁵ Sosyoloji, dinin mahiyeti ile meşgul olmayıp, onun sosyal şartlarla olan münasebetini incelemektedir. Sosyolojiye göre din, her hangi bir dinin inanç ve ibadet esaslarının incelenmesidir.¹¹⁶ Sosyologlar diğer konularla birlikte dinin, insanların cinsel yaşamları, evlilik ilişkileri gibi konulardaki etkileri ve bu unsurların dini kimliklerini nasıl tayin ettikleri üzerinde önemle dururlar.¹¹⁷ Ahlâk ve din kurallarının çok yakın bir ilişki içinde olduğu ve aralarındaki farkın da, daha çok yaptırım ve otorite düzeyinde gerçekleştiği söylenebilir. Kapsam yönünden ise bir benzerlik söz konusudur. Dinsel kurallar, daha çok tabiatüstü bir yaptırımı esas almaktadır. Dinlerin, toplumsal hayata hitabı ahlâka göre dolaylı olmaktadır. Ahlâk kuralları dinsel kuralların yaşam sürmesi ve yaygınlaşması için rehberlik görevini üstlenirken, ahlâk kurallarının kabul görmesi ise dinsel yaptırımlarla mümkündür.¹¹⁸ “Din kutsalla ilişki ve etkileşimini sürdürürken aynı zamanda insanlar arası ilişki ve etkileşimi de sürdürmüş olur. Sünnet, hac, vaftiz, günah çıkarma veya topluca yapılan tövbeler, dinin kurduğu sosyal etkileşimin birer örneğini oluşturur”.¹¹⁹ “Din sosyolojisinin bir teorik yönü bir de pratik yönü vardır. Teorik yönü daha çok kutsal kitaplar, peygamberler veya din kurucularının öğretileri ve dini akideleri

¹¹³ Arabacıoğlu, Celal, *İNSAN- Psiko Seksolojik Açıdan*, Adana, 1976, s.497-498.

¹¹⁴ Sezen Yümni, *İslâm'ın Sosyolojik Yorumu*, İstanbul: İz Yayıncılık, 2004, s.266.

¹¹⁵ Zuckerman, Phil, *Din Sosyolojisine Giriş*, çev., İhsan Çapcıoğlu & Halil Aydınalp, Ankara: Birleşik Kitabevi, 2006, s.154.

¹¹⁶ Sezen, Yümni, *Sosyolojide ve Din Sosyolojisinde Temel Bilgiler ve Tartışmalar*, İstanbul: MÜİFV Yayınları, 1990, s.169-170, Zuckerman, Phil, *Din Sosyolojisine Giriş*, s.53.

¹¹⁷ Zuckerman, Phil, *Din Sosyolojisine Giriş*, s.54.

¹¹⁸ Dönmezer, Sulhi, *Sosyoloji*, İstanbul: Savaş Yayınları, 1990, s.266.

¹¹⁹ Zuckerman, Phil, *Din Sosyolojisine Giriş*, s.52.

incelemektedir.¹²⁰ Bu anlamda, bu bölümde cinsellik konusunun, ağırlıklı olarak teorik yönü incelenmektedir. Seksi ve cinselliği ortaya çıkaran kültürel bağlamdaki dini inançlara ve uygulamalara gereken özeni göstermeksizin insan cinselliğini anlamak gerçekten zor gözükmeştir.¹²¹ Cinsellikle ilgili dini yaklaşımların aynı din içinde bile farklılık gösterdiğini bölüm ile ilgili örneklerde görmek mümkün olacaktır, bu farklılığa rağmen büyük dinlerin benzer biçimde benimsediği cinsel düzenlemeleri ve yaptırımları olduğu da bir gerçektir.

1. Musevilik (Yahudilik)

“Ve Rab Allah dedi; suretimizde, benzeyişimize göre insan yapalım ve denizin balıklarına ve göklerin kuşlarına ve sığırlara ve bütün yeryüzüne ve yerde sürünen her şeye hâkim olsun. Ve Allah insanı kendi suretinde yarattı, onu Allah’ın suretinde yarattı; onları erkek ve dişi yarattı. Ve Allah onları mübarek kıldı ve Allah onlara dedi: Semereli olun, çoğalın ve yeryüzünü doldurun ve onu tabi kılın ve denizin balıklarına, göklerin kuşlarına ve yeryüzünde hareket eden her canlı şeye hâkim olun. Ve Allah dedi: İşte, bütün yeryüzünde olup tohum veren her sebzeyi ve kendisinde ağaç meyvesi olup tohum veren her ağacı size verdim, size yiyecek olacaktır.”¹²²

Tekvin’deki bu ayetten Museviler için cinselliğin üremek, verimli olmak ve çoğalmak amaçlı olduğu görülmektedir, ırkın devam ettirilmesi için çoğalmayı emreden Yaratıcı, bunun için de tüm dünyayı insanın hizmetine sunmuştur. Bu anlamda Museviliğin dünyadan el-etek çekmeye ve cinsellikten kaçınmaya karşı olduğu söylenebilir.

“Ve Rab Allah dedi: Adamın yalnız olması iyi değildir; kendisine uygun bir yardımcı yapacağım... Ve Rab Allah adamın üzerine derin uyku getirdi ve o uyudu ve onun kaburga kemiklerinden birini aldı ve yerini etle kapladı, Rab Allah adamdan aldığı kaburga kemiğinden bir kadın yaptı ve onu adama getirdi. Ve adam dedi: Şimdi bu benim kemiklerimden kemik ve etimden ettir; buna Nisa denilecek, çünkü o insandan alındı. Bunun için insan anasını ve babasını bırakacak ve karısına

¹²⁰ Coşkun Ali, *Osmanlı’da Din Sosyolojisi, Naima Örneği*, İstanbul: İz yayıncılık, 2004, s.22.

¹²¹ Zuckerman Phil, *Din Sosyolojisine Giriş*, s.166

¹²² Tekvin: Yaratılış anlamına gelir. Tanah ve Eski Ahit’in ilk beş kitabını oluşturan Tevrat’ın birinci kitabı. Toplam 50 baptan oluşur. Dünyanın yaratılışını, Âdem ile Havva’yı, cennetten kovuluşu, Habil ve Kabil’i, Nuh Tufanı’nı, Babil Kulesi’ni ve İbrahim, İshak, Yakup ve Yusuf peygamberleri anlatır.

yapışacaktır ve bir beden olacaklardır. Ve adam ve karısı, ikisi de çıplaktılar ve utançları yoktu.”¹²³

Hemen hemen bütün mitolojilerde ilk erkek ve ilk kadın kurgusu olmuştur. Örneğin Hititlerin tanrıçası Hepa, Yunanlılarda Niobe, İskandinavların Embla’sı birer çeşit Havva’dırlar.¹²⁴ İlk çifti anlatan bu ayete göre kadın, erkeğin kaburgasından yaratılmıştır ve bütün diğer dinlerde olduğu gibi Musevilikte de Aden (cennet)’den kovulmanın bir hikâyesi vardır. Ayetlerde geçtiğine göre hayvanların en hilekârı olan yılan, Âdem’in Havva ismini verdiği karısını kandırmış ve yasak meyveden yemelerine ve çıplaklık hissetmelerine sebep olmuştur, Allah da onları Aden’den kovmuştur. Gelenekçi yorumculara göre Aden’den kovulmanın sebebi, cinselliğin ayartması ve kötülükleri olarak görülmektedir. Yılanın birçok mitde bir fallik sembolü olduğu ve insana cinsel ilişki kurma yöntemlerini öğrettiği kabul edilirse, Tekvin’de geçen yasaklı meyvenin cinsel ilişki olduğunu söylemek mümkün olur. Yine aynı şekilde bunun düşünülme nedeni, Âdem’le, Havva’nın yedikleri meyvenin adının verilmemiş olması, o meyvenin incir veya şeftali olarak da düşünülebilecek olmasıdır. Çünkü söz konusu ayetten, çıplak hissetmeleri sonucu örtünmelerinin incir ağacı yaprağıyla olduğu öğrenilmektedir.

Simgecilik açısından bakılacak olursa, Musevilerde sünnet, Tanrı’yla yapılan akdin bir işaretidir. En eski anlatımla Yehovacı (ulu Tanrı’nın özel ismi) yazmanlar, Musa’nın hikâyesinde konuyu şöyle vermişlerdir: Musa, karısı Tsippora ve oğullarıyla, bir eşeğin üzerinde Mısır’a dönüyordu ve elinde Tanrı’nın asasını tutuyordu. Tanrı onunla bir handa yüzleşti ve onu öldürmek istedi, bunun sebebi Musa’nın veya oğlunun Mısırlılarda adet olduğu üzere sünnet olmamış olmalarıydı. Bunun üzerine Tsippora bir çakmaktaşı alarak oğlunun gulfesini kesti ve onu ayaklarına atarak eminim ki benim için berbat bir güveysin dedi. Böylece Tanrı onu serbest bıraktı.¹²⁵ Gulfe (sünnet derisi) denilen deri parçasının cinsel ilişki esnasında oluşturduğu darlık yüzünden sorun çıkardığı da burada verilmek istenen bir başka bilgidir.¹²⁶

Musevi toplumunda Eski Ahit’de geçen İbrahim, İshak ve Yakup peygamberlerin çok eşli oluşları ataerkil bir yapının vurgulanmasına, bu sebeple erkek egemenliğin kabul edilmesine neden olmuştur. Bu anlamda Tevrat’ın emirlerini

¹²³ Kitab-ı Mukaddes, Tekvin, 1: 1-25, s.1-2.

¹²⁴ Hançerlioğlu, Orhan, *İnanç Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1972, s.230.

¹²⁵ Parrinder, Geoffrey, *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*, s.262.

¹²⁶ “Gulfe maddesi”, <http://www.osmanlicasozluk.net/osmanlica/19684-sozluk-GULFE-anlam.html>

yerine getirme sorumluluğa da erkeğe verilmiştir. Talmud'da (Yahudi medeni kanunu) 'kutsanmışsın, Ey Tanrımız, evrenin kralı, beni bir kadın olarak yaratmayan' ifadeleriyle bir dua bulunur. Kadınlar bu duaya kendileri adına 'beni iradene göre yarattığın' için diye şükürde bulunurlar. Yahudi şeriatının temeli olan Tora'da, erkeklerin semereli olup çoğalmaları emredilir. O yüzden cinsel ilişkide geri çekilme vb. yöntemler erkekler tarafından yapılamaz, eğer bir aile planlamasına gidilecekse bu kadının görevidir.¹²⁷ Yahudiliğin, Kitabı Mukaddes'e alınmamış Meseller kitabının 25-6 ayetinde 'mutludur iyi bir kadının kocası, cesur bir kadının, utanma bilir bir kadının, sessiz bir kadının kocası mutludur, iyi bir kadının güzelliği, yüksek yerlerde doğan güneş gibidir. En berbat kötülük kadının görünüşünü değiştirir, yüzünü bir ayıninki gibi karartır ve bir aslanla karşılaştırmak bile yeğ tutulur. Sözcüklerle dolu bir kadın, yaşlı insanlar için kumlu bir yol gibidir, sarhoş bir kadın büyük gazap uyandırır ve kadının ahlaksızlığı gözlerini yerden kaldırmasından bellidir, günahın başlangıcı kadındadır, onun yüzünden hepimiz ölüme yazgılıyız' diye bahsedilir.¹²⁸ Kadının ahlaksızlığının ve kocasına gösterdiği kötü huyunun yanında bir de kocanın Meseller'de ev halkının huzurunda karısı için okunması istenen dua vardır. Bu duada şu ifadeler geçmektedir. 'Erdemli kadın şafaktan önce kalkar, ev halkını doyurur, elleriyle yün eğirir, keten dokur, öreke ve iğ çevirir. Tarla alır, bağ eker, fakir ve muhtaçlara yiyecek verir, ev halkını al giysilerle giydendir, keten giysiler, kuşaklar yapıp, tüccarlara satar. Çocukları ona kutsanmış der ve kocası onu över.'¹²⁹

Tesniye'de hem kadınların erkek giysileri giymesi şeklinde, hem de erkeklerin kadın giysisi giymesi biçiminde ortaya çıkan travestilik hoş görülmemiştir ve bunun Tanrı'nın hoşlanmadığı bir uygulama olduğu belirtilmiştir.¹³⁰

Tesniye kitabında yazılanlar neticesinde Yahudilerin bekarete önem verdikleri görülmektedir. "Genç kadında kızlık nişanları bulunmadığı gerçekse, o zaman genç kadını babasının evinin kapısına çıkaracaklar ve kentin adamları onu taşla taşılayacaklar ve ölecek. Çünkü babasının evinde zina etmiş olmakla İsrail'de alçaklık etmiştir ve aranızdan kötülük kaldırılacaktır."¹³¹

¹²⁷ Berktaş, Fatmagül, *Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın*, s.100-109.

¹²⁸ Parrinder, Geoffrey, *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*, s.265.

¹²⁹ Age, s.266, 267.

¹³⁰ Tesniye: Kitab-ı Mukaddes'in ilk bölümü olan Eski Ahit'in ilk beş kitabı olan Tevrat'ın beşinci kitabı. Toplam 34 bapтан oluşur. *Kitab-ı Mukaddes*, Tevrat, Tesniye, 22.bap, ayet 5.

¹³¹ Kitab-ı Mukaddes, Tesniye, 22:20,21.

Erkek, karısının bekâretinin olmamasını iddia etmesi durumunda, kızın anne ve babası bekâretin simgesi olan kan lekeli düğün giysisini çıkarıp, giysiyi kentin ileri gelenlerine sergileyebilirdi.¹³² Eski Türk filmlerinde, toplumda yaşananlar düşünülerek sahnelenmiş böyle davranışların, Yahudilik deki uygulamalarla benzerlik göstermesi ilginçtir. Bu ileri gelenler, kızın bekâretini adamın aldığını kanıtlar ifadeler kullanırsa, adama para cezası verir ve adamın hayatı boyunca kadına bağlı kalması beklenirdi. Aksi bir durum olduğunda, kadın İsrail'e aldatmaca getirmiş, babasının evinde fahişeliği oynamış oluyordu ve öldürülünceye kadar taşlanması gerekiyordu.¹³³ Yine Tesniye kitabında erkeklerin on sekiz yaşından itibaren evlenmesi tavsiye edilmiş, kızların ise on iki gibi bir yaşta daha erken evlenmeleri üzerinde durulmuştur. Evlilikte zevkin ve doğurganlığın önemi şu ayetle vurgulanmıştır. "Bir adam yeni bir kadın aldığı zaman cenge çıkmayacak ve onun üzerine hiçbir iş yükletilmeyecek; bir yıl evinde serbest olacak ve aldığı kadını sevindirecektir"¹³⁴ Bu ayetten kadın ve erkeğe verilen böyle bir rahatlıktan, üremenin ve nesil yetiştirmenin önemine vurgu yapıldığı anlamı çıkarılabilir. Eski İsrail hukukuna göre boşama yetkisi erkeğe aittir ve karısına bir talak name yazıp vermesi halinde nikah akdi sona ermektedir.¹³⁵ Boşanan kadın, başka bir erkekle evlenmediği takdirde ilk kocası onu tekrar alabilmektedir. Ancak kadın, ikinci evliliğini yaptıktan sonra boşanır veya kocası ölürse, kendisini boşayan ilk kocasına dönememektedir.¹³⁶

Kuran-ı Kerim'de de yer verilmiş olan Âdem'in oğullarının Tevrat'da isimleri Habil ve Kabil olarak geçmektedir. Konu ayette şu şekilde anlatılmıştır: (...) Âdem, her erkek kardeşin diğer erkeğin kız kardeşiyle evlenmesini emretmişti. Kabil ise, kendi ikiz kardeşini almak istiyordu. Çünkü o daha güzeldi. İki kız kardeşten daha güzelini kimin alacağı kurban kesmek suretiyle tayin edilecekti.(...) Kurbanının kabul edilmemesinden öfkelenen Kabil, 20 yaşındaki kardeşini (Habil'i) öldürdü.¹³⁷ Bu, insanlık tarihinde kadın için işlenmiş ilk suç sayılabilir, buna paralel konu kadın güzelliği olduğu için cinsellikle ilgilidir.

Seçilmiş halkı, İsrail'in çocuklarını güçlendirip, soylarının çoğalmasını sağlayacak tek şey kadınların doğurganlığı ve yeterli çocuk bakımı olmuştur; hem üreme kuralları hem de cinsel uygulamalar ile ilgili yasaklar, bu kutsal amaca hizmet

¹³² Acar, H. İbrahim, *İslam Hukukunda Evliliğin Sona Ermesi*, s.3.

¹³³ Berktaş, Fatmagül, *Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın*, Metis, s.94-97.

¹³⁴ Kitab-ı Mukaddes, Tesniye, 24:5.

¹³⁵ Acar, H. İbrahim, *age*, s.2-5.

¹³⁶ Kitab-ı Mukaddes, Tesniye, 24: 2-4.

¹³⁷ Kitab-ı Mukaddes, Tekvin, 4:1-15.

edecek şekilde tasarlanmıştır. Günümüzde İsrail’de, üreme organları hasar görmüş erkeklerin Yahudi olarak doğmuş kadınlarla evlenmeleri yasaktır; ama Musevilige sonradan dönmüş olanlarla ya da piçlerle evlendirilebilmektedirler.¹³⁸

Tevrat’ta geçen “Tam o günde Nuh ve Nuh’un oğulları Sam, Ham, Yafes ve karısı ve oğullarının 3 karısı kendileriyle birlikte gemiye girdiler. Onlar ve kendi cinsine göre her havyan ve cinslerine göre bütün sığırlar ve cinslerine göre toprak üzerinde her sürünen ve cinsine göre her kuş, her çeşitten her kuş girdiler. Ve kendisinde hayat nefesi olan her bedenden ikişer ikişer gemiye, Nuh’un yanına girdiler. Ve girenler Allah’ın ona emrettiği gibi bütün beden sahiplerinden erkek ve dişi olarak girdiler. Ve Rab onun üzerine kapıyı kapadı”¹³⁹ ayetinden gemide bulunma gerekliliği belirtilen çiftlerden, üreme ve cinselliğin önemi anlaşılabilmektedir.

Tevrat’ta zinayla ve sapkın ilişkilerle ilgili ayetler incelendiğinde, bu davranışların hoş karşılanmadığı ve ağır ifadelerle yasaklandığı görülmektedir. Mastürbasyon Kuran’da ismi Yakup olarak geçen Tevrat’ta Yahuda diye bahsedilen peygamberin oğluyla ilgili olarak anlatılmıştır: “Ve vaki oldu ki Yahuda, kardeşlerinin yanındaydı ve Abdullamlı bir adamın yanına indi. Ve onun adı Hira idi. Yahuda orada Kenanlı bir adamın kızını gördü, adamın adı Şua idi. Ve o kızı alıp yanına girdi ve kız gebe kalıp bir oğul doğurdu ve onun adını ER koydu. Ve yine gebe kalıp bir oğul doğurdu ve onun adını ONAN koydu. Ve yine gebe kalıp bir oğul doğurdu adını ŞELA koydu. Bu kadın doğurduğu zaman Yahuda Kezib’deydi. Yahuda ilk oğlu Er için bir karı aldı. Onun adı Tamar’dı Er Rabb’in gözünde kötüydü ve Rabb onu öldürdü. Yahuda Onan’a dedi: Kardeşinin karısının yanına gir ve ona kayınbiraderlik görevini yap ve kendi kardeşine zürriyet yetiştir. Onan, o zürriyetin kendisinin olmayacağını bildi. Ve vaki oldu ki kardeşinin karısının yanına girdiği zaman, kardeşine zürriyet vermesin diye yere dökerdi. Ve Onan’ın yaptığı şey, Rabb’in gözünde kötü oldu ve onu da öldürdü”¹⁴⁰ Yahudi toplumunda kardeş karısıyla evlenmenin adet olduğu bilgisi daha önce verilmiştir, bu ayete göre Onan’ın kadınla birleşip birleşmediği net değildir, menisini akıttığı için mastürbasyon yaptığına inanılmıştır ve ayette de belirtildiği üzere bunun büyük günah olduğu anlaşılmaktadır. Mastürbasyonun büyük günah olduğunu savunanlar, bu konudaki

¹³⁸ Age s.62-63-64.

¹³⁹ Kitab-ı Mukaddes, Tekvin, 7:13-16.

¹⁴⁰ Kitab-ı Mukaddes, Tekvin, 38:1-9.

günah inancının Tevrat'taki Onan hikâyesine, Onan'ın Tanrı tarafından cezalandırılmış olmasına dayandığını ileri sürmektedirler.¹⁴¹

Zina ise Tevrat da şöyle geçer: “Ve başka birinin karısıyla zina eden, komşunun karısıyla zina eden adam, hem o, hem kadın, mutlaka öldürülecektir.”¹⁴² Kuran'da da anlatılan Lut kavmi Tevrat'da da benzer şekilde anlatılmıştır ve bu kavmin yaşadığı kentler sodom ve gomorra adıyla verilmiştir: “Sodom ve Gomorra üzerine Rab göklerden kükürt ve ateş yağdırdı. O şehirleri ve bütün havzayı ve şehirlerde oturanların hepsini ve toprağın üzerindeki bitkileri altüst etti. Fakat karısı onun arkasından baktı ve bir tuz direği oldu”¹⁴³ Yine eşcinselliğin uzak durulması gereken bir davranış olduğu “Kadınla yatar gibi erkekle yatmayacaksın, uzak kalınması gereken şeydir bu.”¹⁴⁴ ayetiyle vurgulanmıştır. Fahişeliğin de özellikle belirtildiği kutsal kitapta konuyla ilgili ayet şöyledir “Ve Rab Musa'ya dedi: Harun oğulları ve kâhinlere söyle:(...) Fahişe ve bozuk kadın almayacaklar.(...) Ve bir kâhinin kızı fahişelik ederek kendini bozarsa, babasını bozmuş olur, ateşte yakılacaktır.”¹⁴⁵ Hayvanlarla cinsel ilişkinin ayetlerde açık açık vurgulandığı tek kitap olan Tevrat'a göre; “Hayvanlarla her yatan, mutlaka öldürülecektir.”¹⁴⁶ “...Hayvanı da öldüreceksiniz. Ve bir kadın, bir hayvana yaklaşmak üzere onun yanına giderse, kadın ve hayvanı öldüreceksiniz. Ve kanları kendi üzerlerinde olacaktır.”¹⁴⁷

Yahudiliğin geneline bakıldığında, maddi dünyaya böylesi önem veren bir dinin, kurallar ve kaideler koyarak cinselliği önemseydiği ve onu daha çok üreme için bir amaç edindiği söylenebilir.

2. Hristiyanlık

İbrani ve eski Yunan düşüncelerinin ve başka etkilerin senteziyle karmaşık bir yapıya sahip olan Hristiyanlık, başlangıcından bu yana tek eşliliği vurgulayan ve dönem dönem bekarlığı fazlasıyla öven tek din olmuştur.¹⁴⁸ Bir Yahudi olan İsa peygamberin cinsellik ve evlilik üzerine söyledikleri, İbrani bir çevreden yayılmıştır. İsa, Tanrı'nın birleştirdiğini insanın ayırmaması gerektiğinden bahsetmiştir.

¹⁴¹ Dursun, Turan, *Din ve Seks*, İstanbul: Berfin Yayınları, 2.Basım, s.55.

¹⁴² Kitab-ı Mukaddes, Çıkış, 20:14.

¹⁴³ Kitab-ı Mukaddes, Tekvin, 19:24-26.

¹⁴⁴ Kitab-ı Mukaddes, Levililer, 18:22.

¹⁴⁵ Kitab-ı Mukaddes, Levililer, 19:29.

¹⁴⁶ Kitab-ı Mukaddes, Çıkış, 22:19.

¹⁴⁷ Kitab-ı Mukaddes, Levililer, 20:15-16.

¹⁴⁸ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.304.

Tekvin’de de geçen “Bunun için bir adam babasını, anasını bırakacak ve kardeşine yapışacak, ikisi de bir beden olacaktır; şöyle ki, onlar artık iki değil, fakat bir bedendirler”¹⁴⁹ ayetiyle de bu doğrulanmıştır. Markos ile Luka İncillerinde bir kere, Matta incilinde iki kez geçen ayetlerin ışığında İsa peygamber ‘karısını bırakan ve bir başkasıyla evlenen, karısına karşı zina suçu işlemiş’ sayılıyordu, kadın da benzer şekilde ‘kocasını bırakıp, başkasıyla evlenirse zina yapmış oluyordu’. Evli bir erkek ile kadının başka eş almalarının yaratılıştaki birliğe aykırı düştüğünü söyleyen İsa peygamber böylece erkek ile kadının yaratılışındaki ilahi modeli birlikte ve birleşmede bulmaktadır. Öyle ki Hz. İsa yalnızca şehvet eylemlerini değil, şehvetli hayalleri de eleştirmiştir. “Bir kadına şehvetle bakan her adam zaten yüreğinde onunla zina etmiştir”¹⁵⁰ Diğer İncillerde bulunmayan, çoğu âlimin sonra eklendiği görüşünde olduğu Matta incilinde boşanmayla ilgili tek istisna zina halidir. Cinsellikten kaçınma eğilimleri olan İsa peygamber, bazılarının hadım doğduğunu, bazılarının hadım edildiğini, bazılarının ise cennet krallığı için hadım olarak yaşadıklarını söylemiştir. İsa’nın boşanmayı Kutsal Ruh’a karşı işlenen bir günah olduğunu savunmasının sebebi, birçok öğretinin uygulanması göz ardı edilirken, boşanmanın uygulanmaması konusunda ısrar etmesidir. Benzer bir durum şudur: zina halinde yakalanan bir kadın İsa peygambere getirilir ve zina halinde yakalanan kadının Musa’nın kanununun gerektirdiği gibi taşlanıp taşlanmayacağı sorulur. Zina yapan erkeğin getirilmemesi ve bir kadına şehvetle bakmamak prensibi gereği, İsa: ‘Kadının üzerine sizden günahsız olan önce taş atsın’ der ve bunu yapan olmayıp hepsi gittiğinde; İsa kadına kendisinin onu mahkûm etmediğini, fakat artık günah işlememesi gerektiğini söyler.¹⁵¹

İsa peygamberin kendi özel hayatı hakkında çok az şey bilinmektedir. Bir Yahudi için cinsellikten kaçınmak sıra dışı bir şey kabul edilir, peki o evli miydi? İsa’nın ilahiliği tüm insanlığın bedeninin somutlaşmasını gerektirdiği için, İsa’nın evli olduğu fikri, onun ilahiliğine inanan bazı Hristiyanlar için itici gelecektir, bekâr kalmanın savunulması da aslında bu ilke sebebiyledir.¹⁵²

Hristiyanlık kilise döneminde değişik kurallara ve önemli isimlerin görüşlerine sahne olmuştur, neredeyse her dönem yeni bir İncil yazılmıştır. Hristiyan kilisesinde bu önemli isimlerden biri, sıklıkla evlilik ve cinsellik hakkında sert öğretileri olan

¹⁴⁹ Kitab-ı Mukaddes, Markos, 10:6-9.

¹⁵⁰ Kitab-ı Mukaddes, Matta, 5:28.

¹⁵¹ Kitab-ı Mukaddes, Yuhanna, 8.

¹⁵² Parrinder, Geoffrey, *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*, s.289-298.

bununla beraber birçok açıdan ilk Hristiyan öğreticilerden en orijinal ve aydınlatıcı fikirlerin sahibi olan ‘Temizler için her şey temizdir’ deyişinin sahibi Paulus’dur. Tanrı’ya insanın kendisini kurban etmesini, insanın evlenmesinin bir benzeri olarak göstermiştir. “Ey kocalar, karınızı sevin, kiliseyi seven ve kendisini onun için feda eden İsa gibi”¹⁵³ Yahudilikten gelen, erkek üstünlüğü Hristiyanlarda da devam etmiştir. Hristiyanlar ‘birbirlerine tabi olacaklar’, fakat kadınlar “kendi kocalarına Rabbe olur gibi tabi olun. Çünkü bedenın kurtarıcısı Mesih kilisenin başı olduğu gibi, erkek de kadının başıdır.” Ve yine, “Sizden her biri de kendi karısını böylece kendisi gibi sevsin ve kadın kocasına hürmet etsin” denmiştir. Paulusa göre birleşme sırf cinsel organların bir eylemi değildir, aynı zamanda tüm kişiliğin ifade tarzıdır. Evlilikte olsun olmasın fiziksel birleşme birtakım sorumluluklar getirmiştir. “Bedenlerinizin İsa’nın organları olduğunu bilmiyor musunuz? O zaman İsa’nın organlarını alıp, onları bir fahişenin organları mı yapmalıyım?” Bu anlamda her zina yapan kendi bedenine karşı günah işlemiş sayılmıştır, çünkü kendi bedeni kutsal ruhun tapınağıdır.¹⁵⁴ Her dönem farklı öğretiler görebilecek kilise de Paulus’un öğütleri de o döneme özgü olmuştur. Paulus öğretilerini emir değil, itiraf olarak vermiştir. Ona göre çoğu insan için evlilik gerekliydi ama evlenmemiş olanların da bekâr kalmaları iyiydi bu insanlar kendilerini kontrol edemeyip günaha düşeceklerini düşündükleri zaman evlenmeliydiler çünkü evlenmek yanmaktan iyiydi. Evli olanlara şöyle demiştir: size kendi dilimle değil, ‘Tanrı’nın diliyle sesleniyorum; Kadın kocasından ayrılmasın... ve koca karısını bırakmasın’ eşlerine sadık kalmayı öğütlerken inançlı bir Hristiyan’ın inançsız eşinden ayrılabilceğini de açıklamıştır. Paulus eşcinselliği de kınamıştır: “Onların kadınları tabii kullanışı tabiata muhalif olana çevirdiler ve aynı surette erkekler de kadının tabii kullanılışını bırakarak şehvetlerinde birbirlerine kızıştılar, erkekler erkeklere rüsvalık ederek sapıklıklarına layık olan karşılığı aldılar” ve bu sapkınlıklara karşı Tanrı’nın gazabı ortaya çıktı.¹⁵⁵

Foucault’a göre Hristiyan öğretisi cinselliğe ilişkin her şeyi sözün sonsuz süzgecinden geçirme çabasını temel görev addetmiştir. Bazı sözcüklerin yasaklanması, anlatımların uygunluğu, söz dağarcığıyla ilgili tüm sansürler ona göre

¹⁵³ Kitab-ı Mukaddes, Efesoslular’a Mektup, 5, ayet:25.

¹⁵⁴ Kitab-ı Mukaddes, Korintliler’e Birinci Mektup, 6.

¹⁵⁵ Kitab-ı Mukaddes, Romalılar’a Mektup, 1: 26.

bu boyun eğmeyi ahlaksal açıdan kabullenilebilir ve teknik açıdan yararlı kılmaktır.¹⁵⁶

İsa'nın bir kadına şehvetle bakmak ile ilgili ahlaki öğretilerinin çoğu, ideal evliliği daima tekeşlilik olarak gören hahamların öğretileriyle paralellik taşımaktadır. Yeni Ahit'te kadınların kocalarına itaat etmeleri bazı yerlerde geçmektedir. Onlar daha zayıf araçlardır, sessizlik içinde öğrenmeleri söylenmektedir, kilisede öğreticilik yapamazlar, süslerinde alçakgönüllü olmalıdırlar ve günaha ilk aldanana da Havva olmuştur, yine de kadınlar 'çocuk doğurarak kurtarılabirler'.¹⁵⁷

Doğulu Ortodoks rahipler evlilik konusunda daha ılımlı bir yaklaşım göstermişlerdir, fakat rahipler yemin ettikten sonra evlenemezlerdi, bir rahip piskopos olmuşsa, karısı da bir rahibe manastırına çekilmeliydi. Rahiplerin evlenmesine bu çağda izin verilmektedir, fakat piskoposların bekâr olmaları şartı aranmaktadır. Meryem'in hamile kalmasına bazı İnciller yer vermiş, bazıları yer vermemiştir, bunda iki önemli neden vardır, bunlardan biri üremenin önemi olduğu gibi diğeri de bekâretin Meryem'le kutsallaştırılmasıdır. Din adamlarının hayatları cinsel açıdan kısıtlandığı gibi bu etkiler halk arasında da görülmüştür. II. yüzyıldan itibaren, İncil'deki zina ve eşcinsellik yasaklarına çocuk düşürme de eklenmiştir.¹⁵⁸ IV yy.'da Kayseri'deki Basil Kilisesi zina, çocuk düşürme, hayvanlarla ilişki kurma, eşcinsellik, ensest, iki eşle evlenme ve diğer cinsel yasakları içeren hükümler çıkarmıştır. VII. yy'da batıda Canterburyli Theodoros, eşcinsellik, zina, ensest, hayvanlarla cinsel ilişki, mastürbasyon gibi ahlak suçları işleyenlere uygulanacak Tövbe yayınlamıştır. Roma Katolik Kilisesi'nin cinsel ahlak kılavuzlarında yer almaktadır ve ciddi bir ahlaki rahatsızlık olarak nitelenmektedir. Bunun sebebi, kısmen değerli meninin yanlış kullanımı ve ziyan olmasıdır.¹⁵⁹

Hristiyan dinine tövbe geleneğinin yerleştirilmesinden günümüze, günah çıkarmanın en başta gelen konusu cinsellik olmuştur. Kilise ilk zamanlarından, modern zamanlara, cinsellik, evlilik, mastürbasyon, eşcinsellik gibi konuları her döneminde tartışmış, bu konularda yeni ve farklı öğretiler getirmiştir. Örneğin Ortaçağ'dan bu yana kilisenin uyguladığı evlilik, hem dini hem de laiktir. Britanya'daki Metodist Kilisesi gibi kiliseler, eşcinselliğin varlığını, kiliseye eşcinsel erkeklerin ve lezbiyenlerin katılımının ve hizmetlerinin onaylanmasıyla kabul

¹⁵⁶ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.23.

¹⁵⁷ Kitab-ı Mukaddes, Petrus'un Birinci Mektubu, 3:1, Timoteos'a Birinci Mektup, 2:9.

¹⁵⁸ Foucault Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.39.

¹⁵⁹ a.g.e., s.311-312.

etmişlerdir.¹⁶⁰ Hatta gay papazlarının varlığı da kabul edilen gelişmeler arasında olmuştur.¹⁶¹

3. İslamiyet

İslam ilahiyatı, teolojisi ve kelamı varlıktaki her olay ve tezahürü Allah'ın isimleriyle ilişkilendirerek açıklar. Bu bağlamda “Vedüd/Seven” sıfatı yanında diğer rahmet, şefkat sıfatları beşeri ilişkiler ve özellikle de karşı cinslerin cinsel ilişkilerinde yansımaktadır.” Rûm suresin de Allah eşler arasında yarattığı sevgiyle varlığının delillerini sunmaktadır: “Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de onun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır.”¹⁶² Kuran’da ayetlerde geçen huzur ve sükûnü da eşlerin cinsel doyumu ve tatmini şeklinde yorumlamak mümkündür.

“Kadınlar, oğullar, yük yük altın ve gümüş, salma atlar, davarlar ve ekinler gibi nefsin şiddetle arzuladığı şeyler insana süslü gösterildi. Bunlar dünya hayatının geçimliğidir. Oysa asıl varılacak güzel yer ancak Allah'ın katındadır.”¹⁶³ Yûsuf suresinde Mısır Azizi'nin karısı Züleyha'nın Yûsuf peygambere tuzak kurmasından bahsedilirken, cinsel ilişkiler tarihinde önemli olan kadınların cinsel ilişkiyi başlatan, erkekleri ayartan, aldatan karakterleri konusunda bir ideal tipleştirme söz konusu olmaktadır. Sure’de “Kadının kocası Yûsuf’un gömleğinin arkadan yırtıldığını görünce dedi ki: Şüphesiz bu, siz kadınların tuzağıdır. Şüphesiz sizin tuzağınız çok büyüktür.”¹⁶⁴ şeklinde bir anlatım mevcuttur. Bu ve benzer ayartma ile ilgili ayetlerde şeytanın görevli olmasına rağmen, onun tuzağının zayıf olduğundan bahsedilmektedir. Dolayısıyla ayetlerden kadınların tuzağının, şeytanın tuzağından daha güçlü olduğu anlaşılmaktadır. Ama Kuran’ın bütününe bakıldığında Ortaçağ Hristiyan anlayışında olduğu gibi kadınların şeytanlar olarak algılanması söz konusu değildir. Bütün bunlardan ileride dinlerin cinsel ahlakından bahsederken, İslam’ın cinsel ahlakı bölümünde bahsedeceğimiz gibi, birçok dindar, müslüman ve ehli kitaba göre Yûsuf suresi kutsal kitaplar içerisinde en erotik sure olarak kabul edilmektedir.

¹⁶⁰ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.51.

¹⁶¹ Bkz, Marco Politi, *Eşcinsel Bir Rahibin İtirafı*, İstanbul: Bilge Yayıncılık, 2000.

¹⁶² Kuran-ı Kerim, Rûm Suresi, 21.

¹⁶³ Kuran-ı Kerim, Ali İmran, 14.

¹⁶⁴ Kuran-ı Kerim, Yûsuf, 28.

“O Allah ki, sizi bir tek nefisten yarattı, gönlü ısınsın diye ondan eşini var etti; eşini sarıp örtünce (eşiyle birleşince) eşi hafif bir yük yüklendi, onu gezdirdi (Yükü) ağırlaşınca ikisi beraber Rab’lerine dua ettiler: ‘Eğer bize iyi ve güzel bir çocuk verirsen elbette şükredenlerden olacağız’”¹⁶⁵

Tevrat’ta verilen yaratılış örneği gibi İslamiyet başlığı altındaki bu bölümde Kuran’daki yaratılışın başlangıcıyla ilgili ayetler vermeyi uygun buluyoruz, cinsi duygunun ilk insanla başladığının görülebileceği bu ve benzer ayetlerde Allah, üreme yoluyla çoğalan kadın ve erkek çifti konu ettiği gibi, cinsi duygunun amacının da neslin devamını sağlamak olduğunu anlatmıştır. Cinselliğe bakışları konusunda çeşitli mezhepler ve İslami düşünce ekolleri arasındaki farklılıklar incelenmek istendiğinde konunun, karmaşık bir hal alacağı açıktır, bu nedenle kutsal kitap ayetlerine ve peygamber görüşüne yer vermek konunun daha iyi anlaşılması açısından yerinde olacaktır. İslam hem kadınların hem erkeklerin cinsel güdülerini ve cinsel doyum hakları olduğunu kabul etmiştir. Cinsel haz konusunda kadına da, erkeğe de hiçbir suçluluk yüklememiştir, hatta orgazmı her iki cinse de özgü bir haz saymıştır, bununla beraber doyum ve hazzın meşru olabilmesi için sadece nikah çerçevesinde bir birleşmenin gerekliliği söz konusu olmuştur.¹⁶⁶

“Sizi bir tek candan yarattı, sonra ondan eşini meydana getirdi ve sizin için davarlardan sekiz çift verdi. Sizi annelerinizin karınlarından üç karanlık içinde yaratmadan yaratmaya geçirerek yaratmaktadır. İşte Rabbiniz Allah budur.”¹⁶⁷

“İslam yalnızca mücerret, yani birtakım metafizik bilgiler sunan bir dinden ibaret değil, fakat aynı zamanda insan hayatını tanzim eden, insana mükellefiyetler yükleyen bir ahlaki ve hukuki ilkeler manzumesidir.”¹⁶⁸ Kur’an- Kerim, indirildiği dönemde, insanlar henüz yaratılış, insan yapısı ve bununla paralel birçok konuda günümüzde olduğu gibi bilgi sahibi değilken, anatomi ve cinsi hayat hakkında evrensel ve kıyamet gününe kadar sürecek açıklamalar getirmiştir. Bu anlamda konuyla ilgili ayetlerden yapılacak tefsirlerde, her döneme ışık tutacak bilgiler verebilmesi yönünde, diğer büyük dinlerle kıyaslandığında, değişmemiş ve değiştirilemeyeceği garanti altına alınmış tek kitaptır. Anne karnında çocuğun nasıl korunduğuna ilişkin ayetin bugün varılmış jinekolojik bilgileri 7.asırda verdiği

¹⁶⁵ Kuran-ı Kerim, El-A’raf Suresi, 189.

¹⁶⁶ İlkaracan Pınar (der.) *Müslüman Toplumlarında Kadın ve Cinsellik*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2003, s.17.

¹⁶⁷ Kuran-ı Kerim, Ez-Zümer Suresi, 6.

¹⁶⁸ Turhan Kasım, *Kelam ve Felsefe Açısından İnsan Fiilleri*, s.42.

görülebilmektedir. Bu bilgiye göre “rahim dıştan içe doğru üç tabakadan yapılmıştır. Bunlar parametrium, miometrium, endometriumdur. Kuran, ışık geçirmez bu tabakalara zulmet demektedir ve insanın üç zulmet içinde yaratıldığını söylemektedir”¹⁶⁹

“Kuran’da hangi durumlarda cinsi münasebette bulunmanın uygun olacağı ayetlerde açıkça verilmiştir. “Sana hayz’dan (adet görme) soruyorlar. De ki, o bir eziyettir. Hayız halindeki kadınlardan el çekin, temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın, temizlendikleri zaman Allah’ın emrettiği yerden onlara varın. Allah tövbe edenleri sever, temizlenenleri sever. Kadınlarınız sizin tarlanızdır. O halde tarlanıza nasıl derseniz öyle varın. Kendiniz için ileriye hazırlık yapın ve mutlaka Allah’a kavuşacağınızı bilin”¹⁷⁰ Bu ayette kadının adet gördüğü durumlarda ona yaklaşmanın uygun olmadığı ve hatta münasebet esnasında hangi pozisyonların uygun olup olmadığı anlatılmıştır ki, günümüzde kadının adetli günlerinde onunla beraber olmanın tıbbi ve ruhsal sakıncaları olduğu kanıtlanmıştır. Kadınların tarla olarak ifade edildiği durum için ve ileriye hazırlık yapıp Allah’a kavuşmak hatırlatılırken buradaki maksat, sağlıklı ve düzgün bir nesil yetiştirmektedir. Üzerinde fazlaca tartışılmış bu ayette, onlara (kadınlar) dilediğiniz yerden varın ifadesinden de anal ilişkinin de buna dâhil olduğu anlaşılmamalıdır, çünkü ayet içinde onlara Allah’ın emrettiği yerden varın denilerek, böyle bir yanlış anlaşılmanın söz konusu olabileceği düşünülerek bunun önüne geçilmiştir. “Kim aybaşı halindeki kadına cinsi yaklaşımda bulunur ve ona dübüründen (anüs) yaklaşırsa... Muhammed (a.s)’e indirilen hakikati inkâr etmiş olur”¹⁷¹ hadisi şerifiyle de konunun önemi peygamber tarafından bildirilmiştir.

Bazı İslam hukukçuları bu ayetten yola çıkarak, mastürbasyonu da yasaklı cinsellik içinde görmüşlerdir. Bugün mastürbasyonun zararları kanıtlanmıştır. Bununla beraber İmam-ı Ahmet gibi bazı İslam âlimleri de, evlenememek, uzun yol, vb. zaruretler karşısında zinaya düşmemek için, mastürbasyonu kerahetle caiz görmüşlerdir.¹⁷²

İslam dininde evlenmenin önemi, ayetlerle ve hadislerle sık sık vurgulanmıştır. Hristiyanlıkta olduğu gibi bekârlık övülmemiş, evlilik yaratılış gereği Allah’ın emri

¹⁶⁹ Ateş, Süleyman, *Kur’an-ı Kerim ve Yüce Mealî*, İstanbul: Yeni Ufuklar Neşriyat, 2005 s.458.

¹⁷⁰ Kur’an-ı Kerim, Bakara, 222-223.

¹⁷¹ Tirmizi, Taharet, 102; İbn Mace, Nikah, 29.

¹⁷² Kayıkçı, Ali, *İslam’a Göre Evlilik ve Mahremiyetleri (Kadın, Erkek ve Kadın-Erkek İlişkileri)*, İstanbul: Fatih Gençlik Vakfı Yayınları, 1979, 2. Basım, s.361.

ve peygamberin sünneti olarak görülmüştür. Evlilik öylesine önemsenmiştir ki, diğer doğu ve büyük dinlerde olduğu gibi dul kalmış eşin, evlenmesi hor görülmemiş, yasaklanmamış, ahlaksızlık sayılmamış, üstüne evlenmeleri tavsiye edilmiştir. “İçinizden vefat edenlerin geride kalan eşleri kendi kendilerine dört ay on gün beklerler. Sonra müddetlerinin sonuna erdiler mi artık kendi haklarında meşru olarak yapacakları şeyden size sorumluluk yoktur. Allah yaptığınız her şeyden sorumludur”¹⁷³ Dul kalan eşlerin evlenmesi teşvik edilirken bir sonraki ayette, erkeğin kadına ilgi duymasının yaratılışı gereği olduğu ve bu ilginin edep sınırlarının içerisinde gerçekleştirilmesi ve zina yapılmaması (gizli buluşma) öğütlenmiştir. “Böyle (iddetini bekleyen) kadınlara evlenme isteğinizi bildirirken yahut içinde tutmanızda size bir günah yoktur. (Çünkü) Allah sizin onları anacağınızı bilmektedir. (Sakin kapalı evlenme teklifi sırasında) meşru bir söz söylemeniz dışında onlar ile bir gizli (buluşma) sözleşmeyin ve farz olan bekleme süresi dolmadan nikâh bağını bağlamayın.”¹⁷⁴ Aşırıya kaçan bakmanın bile göz zinası sayıldığı İslam dininde, bir müslüman, hiçbir şekilde nikâhı olmayan bir kişi üzerinde cinsel serbestliğe sahip değildir. İslamiyet’in erkek dini olduğunu savunanların aksine, o kadınlara da çok önemli haklar tanımıştır. Kadının korunma altına alınmış cinsel haklarından biri de gelecek ümidi olmayan bir cinsel yoksulluğa mahkûm edilmeyişi olmuştur. O, kocanın giderilemeyecek ve tedavi edilemeyecek cinsel iktidarsızlığı halinde kadının evliliği sona erdirme davası açabilmesine ruhsat vermiştir.¹⁷⁵

“Kadınlar sizin için siz de onlar için bir libassınız”¹⁷⁶ bu ayette çiftlerin birbiri üzerine elbise olduğu söylenerek sorumlu oldukları ve şehvi duyguların nikâh yoluyla kendi aralarında giderilebileceği anlatılmaktadır. Evlenmeyi kendi sünnetleri arasında sayan İslam Peygamberi; “evlenen dininin yarısını korumuş olur, diğer yarısı için de Allah’tan korksun”¹⁷⁷ diyerek bu ayetin anlamını kuvvetlendirmiş ve “zina fakirlik getirir”¹⁷⁸ ve herhangi bir millette zina yayılırsa, o toplumda toplu ölümler çoğalır¹⁷⁹” diyerek de zinanın bireysel ve toplumsal zararlarını vurgulamıştır. Toplu ölümlerden kastın da Aids gibi cinsel yolla bulaşabilen hastalıklar olduğu düşünülebilir.

¹⁷³ Kur’an-ı Kerim, Bakara, 234.

¹⁷⁴ Kur’an-ı Kerim, Bakara, 235.

¹⁷⁵ Demircan, Ali Rıza, *İslam’a Göre Cinsel Hayat*, İstanbul: Eymen Yayınları, 1985, 1.cilt, s.59.

¹⁷⁶ Kur’an-ı Kerim, Rum Suresi, 21.

¹⁷⁷ Acluni, Keşfu’l-Hafâ, 2/239.

¹⁷⁸ Acluni, Keşfu’l-Hafâ, c.1, s.441.

¹⁷⁹ Muvatta, Cihad, 26.

İslam evlilik dışındaki, zina ve livata (anüs'den ilişki) gibi ilişkileri, hoş karşılamamaktadır, bu yasaklarla ilgili kesin hükümler içeren ayet ve hadisler vardır. “Zinaya yaklaşmayın, o pek çirkin bir şey ve kötü bir yoldur”¹⁸⁰ Çalışmamızın Musevilik ve Hristiyanlık başlıkları altında verdiğimiz ‘zina yapmayacaksın’ gibi net ayet ve hükümlerden farklı olarak, Kuran bazı İslam âlimlerine göre bu ayetinde, zinaya niyet etmeyi ve ona götürecek yolların vurgulandığını ve bunların insanı kötülüğe götürebileceğini anlatmıştır. A’raf suresinin 81. ayetinde geçen “fahişe” kelimesi livatayı, İsra suresinin 33. ayeti zinayı, En’am suresinin 151. ayeti ise her türlü cinsel aşırılık ve taşkınlıkları belirtmektedir. Bazı tefsir âlimlerine göre, Nisa suresinin 15. ayetindeki “fahişe” kelimesi, sevicilik, yani kadınların birbiriyle tatminini anlatmaktadır ve Kuran’da Lut kavminin helakına tekrar tekrar dikkat çekmek amaçlı livata ayetleri, zina ayetlerinden daha fazladır.¹⁸¹

İslam dini kadınların, erkekleri tahrik edebilecek ziynetlerini ve vücutlarını gösterebilecekleri durumlardan sakınmalarını öngördüğü gibi nikâhlısı olan eşine güzel görünmek ve süslenmek gibi konularda da tavsiyelerde bulunmuştur. Çıplaklığa ve kadın giyimine getirilen yorum dönem dönem, kişilere ve yaşanan topluma göre değişmektedir. Tesettürün farz kılınışından sonraki dönemde örtü Müslüman kadının hürriyet sembolü haline gelmiştir. Halife Ömer zamanında köleliğin olanca yoğunluğuyla hüküm sürdüğü öylesi bir toplumda hür kadınlarla köle kadınları (cariye) birbirinden ayıran bir alâmet-i fârika olmuştur. Ömer, başörtülü bir halde gördüğü cariyenin birini “Ne o, hür kadınlara mı özeniyorsun?” diye azarlamıştır.¹⁸² Türkiye gibi laik ülkelerde, toplum içinde yaşanan siyasi çatışmalar başörtüsü ve örtünmenin zaman zaman farklı algılanmasına ve bu konuda sıkıntılar çıkmasına yol açmaktadır.

Kur’an, Lut kavminin cinsel ihtiyaçlarını evlilik yoluyla değil, erkeğin erkeğe yaklaşması (homoseksüellik) gibi anormal gördüğü bir yolla gerçekleştirdiklerini belirtmiş ve sonunda bu kavmin helak edilerek, Hud suresinde tamamen ortadan kaldırıldığını anlatmıştır. “Buyruğumuz gelince oraların altını üstüne getirdik. Üzerine de Rabbinin katından, işaretli olarak yığın yığın sert taş yağdırdık. Bunlar

¹⁸⁰ Kuran-ı Kerim, İsra Suresi, 32.

¹⁸¹ Çoşkun, Ahmet, *İlim ve İslam Işığında Aids Evlilik ve Aile*, İstanbul: MÜİFAV Yayınları, 2007, 2. Basım, s. 51-53.

¹⁸² Kâzım, Safinaz, *Kadının Özgürlüğü*, çev. Mustafa İslamoğlu, İstanbul, 1990, s.61.

zalimlerden hiçbir zaman uzak olmayacaktır.”¹⁸³ Bu ayette bu şekilde cinsel davranışlarda bulunanlara Allah’ın gazap ve dert vereceği açıkça anlaşılmaktadır.

Simgesel anlamda İslam’da da Musevilikte olduğu gibi sünnet vardır. Kur’anda yer verilmemesine karşın peygamberin uygulaması olarak devam etmekte ve tüm İslam âleminde erkek çocuklar sünnet edilmektedir. Bazı dönemlerde, belli bölgelerde kadınlar için sünnet uygulaması bilinen bir şeydir. Kadınların örtünmesini buyuran İslam dini, diğer dinlerden farklı olarak cinsellikle ilgili uygulamalarda, sadece erkeği düşünmemiş, erkeğin, kadının da cinsel ilişki esnasında mutlu etmesi gerektiğini vurgulamıştır. Cinsel ilişkinin meşru şartlar altında üremek gibi bir vazifesinin olması yanında, İslam dininin, eşlerin birbirine karşı haz ve mutluluk vermek adına vazifeleri de önemseydiği anlaşılmaktadır. Bunu İslam peygamberinin konuyla ilgili hadisine yer vererek kuvvetlendirmek yerinde olacaktır. “Üç tür uygulama kişinin acizliğindendir. (...) bunlardan biri kişinin fısıldaşmaksızın, sarmaş-dolaş olup eğlenmeksizin eşi ile cinsi münasebette bulunması; eşi orgazm olmadan (boşalmadan) boşalıp işini bitirmesidir.”¹⁸⁴

Hazreti Muhammed bekârlığı öven ilk Hristiyanların aksine, cinsel birleşmenin hayatın en büyük zevklerinden biri olduğunu, evliliğin ise erkeklerle kadınları dine ters düşen rasgele cinsellikten koruduğunu savunmuştur. Bunu sahabeden kendisine yöneltilen sorulara verdiği cevapla garantilemiştir.

“-Ya Resulüllah. Bizden biri cinsel arzularını tatmin eder bu sebeple ona nasıl sevap verilir?

-(Pek tabî ki verilir. Ya sizlerden biri) zina yapacak olsaydı, yaptığı zinadan ötürü günaha girmeyecek miydi? Buna ne dersiniz? Bunun gibi, nikâhlı eşiyle tatmin bulduğu zaman da kendisine sevap verilir.”¹⁸⁵

Ve kendi evliliklerini örnek göstererek evliliği psikolojik ve toplumsal anlamda övmüş, sünnetine uymayanın kendisinden olmadığını vurgulamıştır. İslam’da cinsel hayattan çekilmek yoktur demiş, cinsel hayattan çekilmeyi yasaklamıştır.¹⁸⁶ Dil edebi ve ciddiyetini korumakla beraber haya (utanma) duygusunu cinsel öğretime engel kılmamış, cehalete mahkum eden utanmayı tasvip etmemiştir.¹⁸⁷ “(Ey müminler) Kim bana iki uyluğu arasındaki organını (haramlardan koruyacağına) ve iki çenesi

¹⁸³ Kuran-ı Kerim, Hud Suresi, 82-83.

¹⁸⁴ Levâmiül-Ukûl 4/627.

¹⁸⁵ M. Mesabih Hn. 1898.

¹⁸⁶ K. Hafâ Hn. 3152, İ. Mace K. Nikah B.1 (Hn. 1843), C.Sağır 2/189.

¹⁸⁷ Demircan, Ali Rıza, *İslam’a Göre Cinsel Hayat*, 1.cilt, s.13.

arasındaki dilini (yasaklanmış çirkinliklerden muhafaza edeceğine) garanti verebilir ki ben ona Cennet'i garanti edeyim”¹⁸⁸ hadisiyle de cinselliği İslamiyet'in öngördüğü şekilde yaşayacak ve edepli olacak ümmetini cennetle müjdelemiştir. Yaradan da cennette cinsel hayatı yaratmış ve cennete özlem duyulması için de cennetteki cinsel hayatı kullarına duyurmuştur.¹⁸⁹

İslam peygamberinin etkisi bugüne kadar bilim adamlarının cinselliğe olumlu bakan (seks-pozitif) diye niteledikleri bir İslam kültürü oluşturmuştur. İslam toplumunda erkek ve kadın arası aşka, cinsellik ve evliliğe meşru yollardan yapılması şartıyla hala büyük saygı duyulmaktadır.¹⁹⁰ İslam dini Kuran ayetleri ve peygamberin sünnetiyle, erkek ve kadının da haklarını savunmuş, bu konuda maddi ve manevi hükümler getirmiş, evlilikte olduğu gibi, boşanmada da uygulanması gereken kural ve kaideleri bildirmiştir. İslam Dini'nin cinsel hayatı düzenleyici düsturlarının büyük çoğunluğu yapılması gereken emirler (farzlar) ve kaçınılması gereken yasaklar (haramlar) şeklinde olduğu içindir ki bu ilahi emirler ve yasakların belirlediği müfredat içerisinde cinsel öğretim bazı âlimlerce farz kabul edilmiştir.¹⁹¹ Benzer şekilde Allah'ın yarattığı cinselliğe saygı duyarak ve cinsel organları kullanarak tatmine ve üremeye yönelmek Allah'ın hilkatini ve yüklediği görevleri korumak olduğundan saf ibadet sayılmıştır.¹⁹²

C. PSİKOLOJİDE CİNSELLİK

1. Dürtü Olarak Cinsellik

İnsanın ve hayvanın cinsel gereksinimlerini açıklamak için cinsel dürtüden, benzer şekilde açlığı anlatmak için bir beslenme dürtüsünden bahsedilmektedir. Bilim dilinde cinsel dürtüyü anlatmak için libido terimi kullanılmaktadır Libidonun cinslerden birinin öbürü üzerinde dayanılmaz bir çekim yapması biçiminde kendini gösterdiğini, amacının cinsel birleşme ya da hiç değilse bu amaca giden bir eylemler topluluğu olduğunu söylemek doğru olur.¹⁹³ 1.Bölümün başında belirtildiği gibi insanlar her türlü dönemde, çeşitli olumlu ve olumsuz koşullar altında dahi bir şekilde

¹⁸⁸ Tac 5/62, 183.

¹⁸⁹ Demircan, Ali Rıza, *İslam'a Göre Cinsel Hayat*, 2.cilt, s.282.

¹⁹⁰ Fisher E, Helen, *Cinsel Aşkın Anatomisi (Tekeşliliğin, Zinanın ve Boşanmanın Doğal Tarihi)*, çev. Meral Gaspıralı, İstanbul: Varlık Yayınları,3.basım, 2004, s.89-90.

¹⁹¹ Demircan, Ali Rıza, *İslam'a Göre Cinsel Hayat*, 1.cilt, s.12.

¹⁹² Demircan Ali Rıza, *İslam'a Göre Cinsel Hayat*, 1.cilt, s.33.

¹⁹³ Freud, Sigmund, *Cinsiyet Üzerine*, çev. A. Avni Öneş, Say Yayınları, 13.baskı, İstanbul, 2006, s.23.

cinsel duyguların etkisi altında kalmışlardır. Cinselliği biyolojik faktörlerle birlikte, dış faktörler (toplum, çevre, medya) de etkilemekte, insan dış etkenlerden öğrenme yoluyla etkilenmektedir. Bireysel olarak ele alındığında dürtü olarak görünen diğer cinsten belli bir kimseye yönelmemiş olan şey, kendiliğinden ele alındığı zaman, sadece bir yaşama ve hayatta kalma isteğidir. Yani bedenin biyolojik olarak buna gereksinim duymasıdır. Bu bir bireye yöneldiğinde ise yaşama isteği kendini bulur ve karşı tarafa karşı bir hayranlık durumu olarak kendini gösterir. Biyolojik olarak kandaki hormonlara bağlı olan cinsellik dürtüsü, cinsel ihtiyacın belirebilmesi için, erkek testislerinin salgıladığı androjenler ve kadının yumurtalıklarında salgılanan estrogenler sayesinde açığa çıkmaktadır.

Birçok kadın, cinsel istek ve ilişkiye açık oluşlarındaki seviyelerin, adet döngüleriyle değiştiğini çok iyi bilmektedir. Bunlar genellikle, östrojenin en yüksek seviyeye eriştiği yumurtlama dönemlerinde doruk noktasına ulaşmakta ve bazı kadınlarda, bir adet döneminin hemen öncesinde ya da sonrasında artmaktadır. Hormon seviyeleri de sevişme esnasında artar ve genellikle, düzenli olarak cinsel ilişkiye giren bir kadında daha yüksektir. Adrenal bezlerden salgılanan DHEA adındaki bir cinsiyet hormonu, orgazm öncesi ve orgazm sırasında normal seviyesinin beş kat üstüne çıkmaktadır. Bu yüzden, bu hormonun cinsel dürtüyü arttırdığı düşünülmektedir. Ayrıca, eğer bir kadın düzenli olarak cinsel ilişkiye giriyorsa, daha doğurgan olması da muhtemeldir. Erkek çocuklarında testosteron üretiminin başlaması ergenlik çağlarında olur ve o çağdakilerin zihinlerinin seksle çok meşgul olması da büyük oranda bu nedenledir. Bu açıdan bakıldığında iki ayrı cinsten insanı, bunca güçle, birbirine yaklaştıran şeyin, hormonlarının yaşamı isteği olduğu anlaşılmaktadır. Bu anlamda Darwin'e göre, üreyenlerin cinsi sürer sözünün burada hatırlanması durumun anlaşılması açısından faydalı olacaktır. Bir erkeğin, hoşuna giden ve belirli nitelikleri olan bir kadını dikkatle seçmesi, onun peşine düşmesi ve amacına ulaşmak için akıl almaz şeyler yapabilmesine cinsel dürtü neden olmaktadır. Erkek ve kadın, cinsel dürtüleri ile en güzeli, diğerlerine tercih etmek arzusundadırlar.¹⁹⁴ Ama bundan sonra, insan kendisinde bulunmayan yetkinlikleri öteki insanın güzelliği olarak görecektir, hatta kendi kusurlarının karşıtı olan kusurları bile güzel bulacaktır. Ufak tefek erkeklerin iri kadınları; esmerlerin sarışınları sevmesi işte bundan ötürüdür. Evrimci psikologlar, bilinçli aklın insana aksini söylese

¹⁹⁴ Aronson, Elliot, *Toplumsal Hayvan*, çev. Türker Aykul, İzmir: Us Yayınları, 1995, s.242.

de söylemese de, seksüel bir eş seçme noktasına gelindiğinde bu seçimin insanın genlerini çok güçlü bir biçimde etkilediğini iddia etmişlerdir. Üremenin gerçekten de çiftleşme oyunuyla ilgili olduğu ve sağlıklı çocukların doğması ve hayatta kalmasını genetik açıdan garantileyecek bir diğer ebeveynin seçilmesinin, evrimsel koşullarda mantıklı olduğu görüşü savunulmuştur. Bu iddiaya göre, potansiyel bir eşte görünüm önemlidir, çünkü görünüm genetik bir bakış açısından o kişinin “iyi bir tercih” olup olmadığı konusunda ipuçları vermektedir. Schopenhauer’a göre; güzelliğinden hoşlandığı bir kadını gördüğü ve bu güzellikten ötürü onunla birleşmeyi en büyük mutluluk saydığı zaman, erkeğin gönlünü dolduran aldatıcı coşkunun, “tür duyusu”ndan başka bir şey değildir. Cinsel dürtü insanda doyuma varma isteğiyle, onu cinsel davranışta bulunmaya itmektedir, bu da insanı boşalma ve bunun sonucu bedeninde oluşan gerilmenin giderilmesini sağlamaktadır. Bu gerilim insanı diğer cinse yönelmeye itmektedir, “Genlerimi daha iyi yaymak için, libidom beni cinsel yeniliğe ve çekeşliliğe zorluyor”, demektense bir erkeğin daha çok, “karım beni anlamıyor” demesi “dölümün hazır olmasını sağlayan beyin modülleri tarafından uyarılıyorum” demektense bir kadının daha çok, “kendimi aşık olacağım adama saklıyorum” demesi bu nedenledir. İşte bunların söylenmesinin temelinde, cinsel dürtü rol oynamaktadır.¹⁹⁵

“Göğüs kabartmak” tüm hayvanlar dünyasında duruş yoluyla iletilen temel mesaj olmuştur.”Boylu gözükmek dürtüsüyle” otoriter yaratıklar vücutlarını şişirmişler. Morina balıkları başlarını kabartır ve pelvüs yüzgeçlerini öne uzatır. Yılanlar ve kurbağa türleri vücutlarını şişirirler. Antiloplar ve bukalemunlar cüsselerini belirtmek için yan dönerler. Erkek geyikler aygırlara, karşısındakine yan bakarak boynuzlarını sergilerler. Kediler tüylerini diker. Güvercinler kabarırlar. Istakozlar bacaklarının ucunda dikilir ve kısıkaçlarını açıp öne uzatırlar. Goriller göğüslerini yumruklarlar. İnsan cinsinin erkekleri ise sadece göğüslerini kabartmakla yetinir.¹⁹⁶

Cinsel yakınlaşmalarda ilk girişimin erkekten geldiğine inanılmasına karşın, çeşitli kültürlerdeki cinsel uygulamalarla ilgili verileri toplayan ünlü Clellan Ford’la Frank Beach ikilisi, 1950’lerde hemen bütün dünyada cinsel ilişkileri başlatanların

¹⁹⁵ Schopenhauer, *Aşkın Metafiziği Schopenhauer’in Felsefesi*, çev. Selahattin Hilav, İstanbul: Sosyal Yayınları, 5.basım, 1997, s.14, 20, 21, 29, Wilson, D.Glenn & Mclaughlin Chris, *Aşk Bilimi*, çev. Tülin Er, İstanbul: Çitlenbik Yayınları, 2002, s.6, 7, 29, 76.

¹⁹⁶ Fisher E, Helen, *Cinsel Aşkın Anatomisi (Tekeşliliğin, Zinanın ve Boşanmanın Doğal Tarihi)*, çev. Meral Gaspıralı, Varlık Yayınları, 3.basım, İstanbul 2004, s.13

gerçekte kadınlar olduğunu doğrulamıştır. İnsan dişilerindeki güçlü cinsel dürtünün hayvanlar dünyasında da koşutu vardır. Bütün memeli dişiler “kızıdır” ve böyle zamanlarında etkin olarak erkekleri davet ederler. Dişilerde bu cinsel ısrar anlamlıdır. Darwin’in de işaret ettiği gibi, üreyenlerin cinsi sürer. Bu nedenle de cinsellik arayışı bir dişinin genetik yararına olmaktadır.¹⁹⁷

2. GÜDÜ (motivasyon) Olarak Cinsellik

Cinsellik, açlık, susuzluk gibi güçlü bir ihtiyaç olmasının yanında, onlardan hayatın sürdürülmesi zorunluluğu açısından benzer olmadığı için ayrılmaktadır. Cinsel güdünün karşılanamaması insana açlık, susuzluk gibi veya onlar derecesinde rahatsızlık vermemektedir. Beslenme, vücuttaki eksiklikleri ve kaybolan enerjiyi yerine koymakta, bir anlamda enerji kazandırmakta, cinsel güdünün ihtiyaç duyduğu cinsel davranış ise var olan enerjiyi kullanmaktadır. Bu güdü hayatta kalınması için zorunlu değildir fakat insan türünün devamı için gereklidir.¹⁹⁸ Dolgun bir kadın göğsü, erkek üzerinde olağanüstü bir etki yapar; çünkü dişinin çocuk doğurma işlevine ilintili olduğundan, dolgunluğa, yeni doğacak çocuğa bol besin verebileceğine işaret etmektedir. Buna karşılık, çok şişman kadınlar tercih sebebi olmamaktadır. Bunun temelinde, fazla şişmanlığın, bir dumura uğrayışı, yani rahmin dumura uğramış olduğunu ve kadının kısırlığını göstermesi düşüncesi yatar. Ufak tefek erkeklerin, iriyarı kadınlara karşı büyük bir eğilim duydukları bilinmektedir. Bunun tersi de doğrudur. Nitekim iriyarı bir babadan geldiği halde anasının etkisiyle ufak tefek kalmış bir erkek, daha iri vücudu besleyecek kanı sağlayabilen damar sistemine ve enerjisine sahip olduğu için iriyarı kadınlara çok daha derin bir eğilim duymaktadır. Öte yandan, babası ve dedesi ufak tefek kimselerde, bu eğilimin şiddeti daha az olmaktadır. İriyarı bir kadının iriyarı bir erkekte hoşlanmamasının temelinde, doğanın, çok iri bir ırkın ortaya çıkmasından kaçınmak istemesi vardır. Belli bir iriyarı kadının, çocuklarına verebileceği gücün, böyle bir iriyarı ırkı uzun zaman yaşatabileceği kesin değildir. Bununla birlikte, sırf toplum hayatında herkesçe

¹⁹⁷ Fisher E, Helen, *Cinsel Aşkın Anatomisi (Tekeşliliğin, Zinanın ve Boşanmanın Doğal Tarihi)*, çev. Meral Gaspıralı, İstanbul: Varlık Yayınları, 3.basım, 2004, s.24-25, Arkonaç, Sibel, *Psikoloji*, İstanbul: Alfa Yayınları, 1993, s.239-242, Binbaşoğlu Cavit, *Gelişim Psikolojisi*, Ankara: Binbaşoğlu Yayınları, 1990, s.210-216.

¹⁹⁸ Cüceloğlu Doğan, *İnsan ve Davranış*, Remzi Kitabevi, İstanbul 1977, s.31, Safa, Peyami, “Cinsiyet Muammasının Anahtarı”, *SEKSOLOJİ Cinsi Bilgiler Mecmuası*, İstanbul 1951, Sayı.31, s.2.

beğenilmek amacıyla, iriyarı bir kadın, yine iriyarı bir koca seçerse, bu saçmalığının bedelini çocukları ödemek zorunda kalır.¹⁹⁹

Gerçek hayatta, belli kişilere çok güçlü bir biçimde çekici gelen kişi, başkaları için daha az çekici olabilir ve bazı insanlara hiçbir şey ifade etmeyebilir. Organizatörler, “ Hepsi”, “Ayna”, “Kargo”, “Düş sokağı sakinleri”, “Manga”, “Yüksek Sadakat” gibi pop ve rock gruplarını bir araya getirirken bilinçli olarak farklı fiziksel görünümdeki ve farklı kişiliklerdeki insanları seçerler. Çünkü grubun mümkün olan en geniş izleyici kitlesine ulaşmasını sağlamaya çalışmaktadırlar. Örneğin, grubun bireyleri; “karizmatik”, “sevimli”, “seksi”, “aykırı”, “eğlenceli” vb. rolleri oynamaları için seçilebilirler. Ayrıca; Tarık Akan, Kadir İnanır ya da Recati Şaşmaz (Polat Alemdar) gibi aktörlerin heteroseksüel kadınlara ve Türkan Şoray, Filiz Akın ya da Hülya Avşar gibi aktristlerin eşcinsel olmayan erkeklere çekici geldiğini ortaya koyan genel bir görüş de mevcuttur. Televizyon ekranında izlediğimiz dizi ve filmlerde, kişilerin görünümüne verdiğimiz tepkiler bize, fiziksel “güzellik” ölçütümüze hangi yüz ve biçim özelliklerinin denk düşeceğine dair bir şeyler söyleyebilmektedir. Bu önemlidir, çünkü sosyal ve iş yaşamı da dâhil, hayatın birçok alanında başarılı olmaya gelindiğinde, güzel olarak algılanan insanların bir üstünlüğü olduğuna dair pek çok kanıt bulmak mümkündür.²⁰⁰

Cinsel güdü, aile kurmada ve onun geliştirilmesinde de etkin olan faktörlerden biridir. Aile oluşumu için, bu güdü cinslerin birbirine yönelmelerini sağlayan bir araçtır. Türün devamı ve üreme açısından önemli sayılabilecek bu güdüler, toplumsal açıdan kişileri birbiriyle buluşturan yardımcı faktörlerdir. “Güdülerin her yerde ve her zaman doyuma ulaşma biçimindeki ve temposundaki çeşitliliği ve bunun ne oranda toplumsal kurumlarla ekonomik koşullara bağımlı olduğu göz önüne alınırsa, güdü doyumunun ve buna bağlı olarak güdü niteliğinin ve şiddetinin her zaman değişken, bu nedenle de ölçülemez olduğunu görmek mümkündür..²⁰¹

Cinsel motivasyon, çocukluk deneyimleriyle yakından ilgilidir. Bilim adamları annesiz ve başka küçük maymun olmaksızın yetiştirilen maymunların ileriki yaşamlarında cinsel davranışa ilgi göstermediklerini belirlemiştir. Maymunlar ve diğer hayvanlar arasındaki cinsel davranışta herhangi bir sınır söz konusu değildir.

¹⁹⁹ Schopenhauer, *Aşkın Metafiziği Schopenhauer'in Felsefesi*, s.26,32, Aronson, Elliot, *Toplumsal Hayvan*, s.243.

²⁰⁰ Wilson D, Glenn & McLaughlin Chris, *Aşk Bilimi*, çev. Tülin Er, İstanbul: Çitlembik Yayınları, 2002, s.27-28.

²⁰¹ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği (Kadın-Erkek, Aşk-Evlilik ve Cinsellik Üzerine Yazılar)*, çev. Seçkin Selvi, İstanbul: Payel Yayınevi, 1999, s.69.

Ancak uygar toplumlarda insanlar arasındaki cinsel davranış, belli sınırlılıklar içermektedir. Birey sık sık uyarılabilir; ancak bunu sıklıkla davranışa dönüştürmesi mümkün olmamaktadır. Bu da kısmen eşin istememesi veya toplumun onaylamaması gibi dış sınırlılıklar, kısmen de kişilik yapısındaki iç kontroller nedeniyledir. Bu kontroller, henüz çocukluk döneminde, anne-babanın çocuğuna cinsellik konusunda, cinsel organlarıyla oynamanın, ileriki yaşamdaki cinsel yaşantıda kaygıya yol açacağını söylemeleri şeklindeki yaklaşımlarından kaynaklanmaktadır. Her iki tür kısıtlamanın etkisi de, alkol alındığında büyük oranda zayıflamaktadır. Bu sürekli uyarılma ve sınırlamanın sonuçları, cinsel davranışın dolaylı ve değişik bir biçimde ortaya çıkmasına ve ciddi sonuçlara yol açmaktadır. Bu, kendisinde cinsel davranışın ilişki dışındaki çeşitli şekillerinde denge oluşturan ve genellikle fiziksel ilişkinin olmayıp, sohbet etme ve göz teması gibi şeylerin bulunduğu, yaklaşma-kaçınma çatışmasının bir diğer örneğidir. Bazı bulgular, insanlarda erkeklerin daha çok görerek, kadınlarınsa dokunmayla ve sesle uyarıldıklarını göstermektedir.

3. Duygu Olarak Cinsellik

Cinsel dürtü ve güdüler sevgiyle kaynaştırıldığı zaman, sürekli ve güvenilir olmaktadırlar. Cinsellik, tek başına biyolojik bir ihtiyaçtır, amacı bedensel gerilimin ortadan kaldırılarak boşalmanın sağlanmasıdır. Sevgiyle cinsellik arasındaki fark, cinsel isteğin nesnesizliğine karşılık sevginin kesinlikle “bir ben ile bir sen arasındaki duygu ilişkisi” olduğudur.²⁰² En aşırı ve kaba durumlar ele alındığında, cinsel eş, bir kimsenin cinsel organlarının tamamlayıcısı, yalnızca cinsel bir nesne olarak görülebilmektedir. Oysa sevginin nesnesi, her zaman bir insan ve bir kişilik sahibi olarak belirlemektedir. Cinsel nesnenin, insanı heyecanlandıracak ya da uyandıracak belirli bedensel nitelikleri olması gerekir. Bunların yokluğunda, karşısındaki ilgisiz kalmaktadır.²⁰³ Bu sebeplerden ötürü cinselliğin içinde duygu olmasının, cinsel ilişki bittikten ve bedenin ihtiyacı giderildikten sonra, cinsel birliktelik yaşanan eşin, hoşlanılmayan bir nesneye dönüşmesini engellemek açısından önemli olduğunu söylemek mümkündür. Sevgi ve aşkla sağlanacak bu durum, insanı doğadaki bir hayvandan ayırarak, yanındakine güven verir bir durumda üreme ve birlikte hayat sürmeyi garanti etmektedir. Cinsel sevgi, cinsellikte yaşanan bedensel doyumu daha

²⁰² Reik, Theodor, “Sevgi ve Cinsellik Ayrı Şeylerdir”, *Aşkın Anatomisi*, s.97.

²⁰³ Reik, Theodor, “Sevgi ve Cinsellik Ayrı Şeylerdir”, s.113.

da kuvvetlendirir ve karşısındakini bir zevk aracı olarak görmeye engel olur, kişiliği geliştirdiği gibi, bu ilişki güven ve şefkat duyguları verir. Cinsel ilişki yaşanan partnere duyulmayan sevgi, yaşanan cinselliğin sadece dürtüler yoluyla olduğunu göstermektedir, bu anlamda soğuk ve samimiyetsizdir.²⁰⁴

Aşk cinselliğin dışında düşünülmesinin hata olduğu kadar, yalnızca cinsellik çerçevesi içerisinde de düşünülmesi hata olabilen evrensel bir olgudur. Cinsellik, aşk ihtiyacının bir parçası olan doğal bir fonksiyondur ve o ihtiyacın araçlarından biridir.²⁰⁵ İnsanlar aşk duygusunu bütün ömürleri boyunca duyabilmektedirler. Fakat gerçek anlamında cinsel aşk ergenlik yaşlarından, yani on beş, on altı yaşlarından sonra tüm kudretiyle duyulmaktadır. Aşkın doğuşunu eleştiren günümüz düşünce sistemleri, aşkın ve cinselliğin doğuşunu anlatan ilkel efsanelere de ruhsal açıdan dayanmaktadırlar. İster Havva'nın, Âdem'in kaburga kemiğinden var olduğu hikâyesi, ister bu konuda Platon'un anlattığı efsane, çağımızın aşk psikolojisi ve psikanalizi üzerinde yorumlar yapan düşünürlerin görüşüne hiç de aykırı düşmemektedir. Theodor Reik *Aşk ve Şehvet Üzerine* adlı eserinde, “seks doyum ister, aşk ise mutluluk”²⁰⁶ demektedir. Ona göre seks bir dürtü işi, aşk ise bir mutluluk işidir.

Platon aşkın doğuşunu başlarda insanının erkek ve dişi olarak ayrılmadığını vurgulayarak anlatmıştır. Ona göre insan hem erkek, hem dişi olarak yaratılmıştır. Bir gün beklenmeyen bir şekilde, işlediği bir günah yüzünden cezalandırılmış ve erkek ve dişi olarak ayrılmıştır. Bundan dolayı, bir vücudun ikiye ayrılmasından doğan erkek ve kadın, sürekli birbirine eklenmek, bir birini bütünlemek özlemi içerisinde kalmıştır. Demek oluyor ki, aşk, güdülerin, doğru insanla bir olup, tek bir vücutta yaşama ve çoğalma isteğidir. Byron'un belirttiği gibi “aşk, erkeğin hayatının yalnızca bir parçası, kadının ise bütün varlığıdır.” Nietzsche *Neşeli Bilim* adlı eserinde aynı düşünceyi belirtir.²⁰⁷

Kişi aşk duygusunun her halinden, acısından da, sevincinden de, mutluluk duyabilmektedir. Çünkü çektiği özlemin amacı bu güdülerin gereğidir. Kendi kendisini özlemesidir, dışının duyduğu, iki ayrı kendisinden bir kendisi yapma özlemidir bu. Eksik bulduğu kendisinin, bütününü aramak çabasındadır. Yetersiz

²⁰⁴ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği (Kadın-Erkek, Aşk-Evlilik ve Cinsellik Üzerine Yazılar)*, s.91.

²⁰⁵ Daninos Andre, Morali, *Cinsel İlişkiler Sosyolojisi*, çev. Samih Tiryakioğlu, İstanbul 1973, s.7.

²⁰⁶ Reik, Theodor, *Aşk ve Şehvet Üzerine, Romantik ve Cinsel Duyguların Psikanalizi*, çev. Ali Kılıçoğlu, İstanbul: Say Yayınları, 2006, s.7, 36.

²⁰⁷ Beauvoir De Simone, “Seven Kadın”, *Aşkın Anatomisi*, s.195.

bulduğu kendisini de yeterli kılmak istemektedir. Yani acısının da, zevkinin de nedeni aslında kendisidir.²⁰⁸ Bu duygunun en belirgin hali ilk gençlik çağlarında (20 yaş öncesi) duyulan aşklarda görülebilmektedir. Yirmi yaşlarından sonra ise, bu tek yönlü, derinliğine sevmek için, sevmek yerine, daha geniş görüşlü bir aşk duygusunun yer aldığını söylemek mümkündür. Artık seven kişi bazı şeyleri de düşünmeye başlamıştır. Birincisinde sevgilisini çoklukla insan kendi oluşturur. Tüm varlığıyla, tüm ayrıntılarıyla onu sever, onda sadece görmek, bulmak istediklerini görür, başka yönlerini göremez.²⁰⁹ İkinci çağda ise, yavaş yavaş seven, sevdiğinde kendi oluşturduğunu görmek yerine sevdiğini görmeye başlar. Ondan kaçmaz, ona yaklaşmaktan korkmaz. Hatta daha içten, daha yakından tanımak ister onu. Çünkü aşkına, annelik babalık içgüdüleri, yuva kurmak isteği de eklenmiştir. Sevgilisinin bu yönlerinden de kendisini tamamlaması gerektiğini duyar ve benimser. Ondan bir şeyler de beklemeye başlar. Ona karşı duyduğu hayranlık değil, yaratılmış bir varlığa duyduğu hayranlıktır artık.²¹⁰ Bu şekilde aşkın niteliği, ruhsal açıdan değişmemiş, belki de pekişmiştir. Sevgilisine, daha geniş bir ruhsal açıdan bağlanmıştır. Bu yüzdendir ki, terk edilen eşler, bekârlara oranla daha çabuk ve kötü şekilde çökmektedirler.²¹¹

Bu düşünce şekli Jung'ın bütünleme teorisine (telafi nazariyesi) uymaktadır. Kişi bilinçaltındaki bu eksiklik duygusunu tamamlamak, bütünlemek için karşı cinsi sever ve birleşmek ister. Bilinçaltının en önemli fonksiyonlarından biri de budur. Bundan dolayı kişi, bilinçaltında kendiliğinden eksikliğini tamamlamak ister. Eksik bulunduğu şeyler karşı cinsten vardır. İnsan bu yüzden yaşantısı boyunca sevmek ve sevilme arzusu duymaktadır. Çünkü insan bir başkasının varlığına katılmak, eksik yönlerini telafi edip, ruhsal özellikler yönünden zenginleştirmek isteği içerisinde.²¹²

Erich Fromm'un *Sevme Sanatı* adlı kitabında sevginin tüm şekilleri üzerine eğildiği görülmektedir. Cinsel sevgi için de: "bu başka bir insanla bütün bir olma, kaynaşma açlığıdır. Yapısı dolayısıyla genel değil özeldir" demektedir. Ona göre kişinin öyle bir yakınlık duygusudur ki bu, fiziksel olarak da, birbirlerini tamamlamakla, iyice kaynaşmak istemektedirler. Sevginin cinsel birleşme isteği

²⁰⁸ Fromm, Erich, "Üretici Sevgi", *Aşkın Anatomisi*, s.16.

²⁰⁹ Fisher E, Helen, *Cinsel Aşkın Anatomisi (Tekeşliliğin, Zinanın ve Boşanmanın Doğal Tarihi)*, s.31.

²¹⁰ Daninos Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Sosyolojisi*, çev. Samih Tiryakioğlu, İstanbul 1973, s.36-37

²¹¹ Reik, Theodor, *Aşk ve Şehvet Üzerine, Romantik ve Cinsel Duyguların Psikanalizi*, s.7, 95-98.

²¹² Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği (Kadın-Erkek, Aşk-Evlilik ve Cinsellik Üzerine Yazılar)*, çev. Seçkin Selvi, Payel Yayınevi, İstanbul 1999, s.113-116.

doğurmasının nedeni budur. Yani Fromm’a göre cinsel çekim, yalnızca bir içgüdünün itmesi asla değildir.²¹³

Bertrand Russel’in ise genel olarak sevginin yüceliğinden yana düşündüğünü söylemek doğru olur. “Ben romantik aşkın, hayatın verebileceği en büyük zevk olabildiğine inanıyorum,”demektedir. Romantik aşkla, evlilik aşkını ayrı ayrı incelediği görülmektedir. Ona göre görülen sevgi gösterilecek sevgiye yol açmalıdır. Ancak bu iki kapının karşılıklı açık bulundurulması ile salt sevgiye erişilebilir.²¹⁴

Cinsel davranış iki bireyi birbirleriyle son derece yakın bir ilişki içine sokmakta ve normalden çok fazla yoğun duygular yaşamasına sebep olmaktadır. Bir insana cinsel bakımdan sahip olunabilir, ama bazen buna rağmen onun sevgisi elde edilemez. Sevgide bir insana sahip olunmaz; yalnız ait olunur. Bu duygu bir kimseyi cinsel ilişkiye zorlayabilir ama sevmeye zorlayamaz.²¹⁵ Yaşanan yoğun duyguların oluşturduğu ortam içinde bireyler mutlu ya da mutsuzluk duygusunu yaşarlar. Bu mutluluk duygusu cinsel sevgide ayrı bir etken rol oynar: Başka bir insanla birleşmek. Kardeşçe sevgi bütün insanlara, ana sevgisi çocuğa ve bizim yardımımıza ihtiyacı olanlara ilişkin olduğu halde, cinsel sevgi, genellikle karşı cinsten olan ve kendisiyle birleşilmek istenen tek bir kişiye yöneltilir. Cinsel sevgi, ayrılıkla başlar, bir olmakla son bulur, ana sevgisi bir olmakla başlar, ayrılığa götürür. Eğer ana sevgisinde birleşme gerçekleşebilseydi, bu, çocuğun bağımsız bir varlık olarak yok olması demek olacaktı; çünkü çocuğun anasına bağlı kalmaktan çok ondan ayrılmaya ihtiyacı vardır.²¹⁶

Cinsel davranışın bir başka yönü de, bu eylemde bulunan insanlara sorumluluk duygusu yüklemesidir. Beraber yemek yiyen iki kişi birbirlerine karşı sorumluluk duygusu geliştirmezken, cinsel ilişkide bulunan bireyler, birbirlerine karşı sorumluluk duygusu geliştirmeye başlarlar. Bazı psikologlara göre, cinsel ilişki bir toplumun çekirdeğini oluşturan ailenin temelinde yatar ve bu sebeptendir ki, tarih boyunca her toplum cinsel ilişkiyi düzenleyici tedbirler ve kurallar geliştirmişlerdir.²¹⁷

²¹³ Fromm, Erich, “Üretici Sevgi”, *Aşkın Anatomisi*, s.20-24.

²¹⁴ Arabacıoğlu Celal, *İnsan- Psiko Seksolojik Açıdan*, s.179,190-194, Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, çev. Ender Gürol, İstanbul: Varlık Yayınevi, 1964 s.104-109.

²¹⁵ Reik, Theodor, “Sevgi ve Cinsellik Ayrı Şeylerdir”, *Aşkın Anatomisi*, s.115.

²¹⁶ Fromm, Erich, “Üretici Sevgi”, s.22.

²¹⁷ Cüceloğlu, Doğan, *İnsan ve Davranışı*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1977, s.326.

D. PSİKANALİZDE CİNSELLİK

İnsanın gençlik yıllarında duygularının oluşumunda, yetişkinliğinde hareket ve davranışlarında ve toplumla etkileşiminde, ilk hayat yıllarına ait ruhsal gelişimin çok etkili olduğunu yapılan araştırmalar ve psikanaliz göstermektedir.

Sigmund Freud'un uygulayıp geliştirdiği Psikanaliz Yöntemini incelediğimizde, Freud'un Psikanaliz kavramından ayrı düşünölemeyeceği görölmektedir. Foucault'a göre, Freud'dan önce cinsellik en kısıtlı biçimde, cinsel etkinliğe, bunun üreme işlevlerine ve dolaysız anatomik yerleşimlere sıkıştırılmıştır. Ömrünü, bilinçaltında gizli kalmış duygu ve düşünceleri bilince çıkararak, davranış bozukluklarını gidermeyi amaçlayan bir tedavi yöntemini geliştirmeye adanmış Freud'un, ortaya attığı fikirler, günümüzde hâlâ tartışılmakta, bunun yanında hala temel uygulama alanı olarak önemini korumakta ve yeni araştırmalara kaynaklık etmektedir.²¹⁸ Freud, bilimsel araştırmalarını yaparken, dönemin toplumsal ve siyasal koşullarından etkilenmiş ve bu etkilenme onun yaşamına olduğu kadar araştırmalarına da yön vermiştir. 1873 yılında Viyana Üniversitesi'nde tıp öğrenmeye başlayan Freud'un özel ilgi alanının histeri olduğu görölmektedir. Döl yatağı anlamını gelen histeri, psikolojik bozukluklardan ortaya çıkan ve fiziksel belirtilerle kendini gösteren bir davranış olarak değerlendirilmektedir. 1902 ile 1908 yılları arasında, çevresinde öncü psikanalizcileri toplayarak Viyana Psikanaliz Derneği'ni kurmuştur. Bu ilk uygulayıcılar içinde Otto Rank, Ernest Jones, Hanns Sachs, Alfred Adler, Sandor Ferenczi, Max Eitingon, Wilhelm Stekel, C. G. Jung ve Karl Abraham gibi önemli isimler bulunmaktadır. Günümüze taşınan psikanaliz yöntemi sayesinde, insanın geçmişe ait anılarındaki boşluklar doldurulmakta ve ruhsal yaşamının bütün bilinmezliği açıklığa kavuşturulmaktadır.²¹⁹

Ruhsal Çözömleme olarak da bilinen Psikanaliz, Freud'un disiplinli ve uzun çalışma süreçleri sonunda, ortaya çıkardığı tedavi yöntemi olarak davranış bozukluklarının kaynağını araştırmaktadır. Freud, geliştirip uyguladığı Psikanaliz Yöntemi'yle, ruhun derinliklerine inmiş, ruhun beden üzerindeki etkilerini ve ruhsal sorunların kaynağını araştırmıştır. Psikanaliz Yöntemi'nin, Freud'un yakın arkadaşı olan Hekim Josef Breuer'in uyguladığı katartik teknikten doğduğu bilinmektedir. Breuer, kendi bulgularadığı Katartik, yani arınma anlamına gelen tekniği hastalarında

²¹⁸ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.90, 111.

²¹⁹Challage Felicien, *Bütün Yönleriyle Freud ve Freud Doktrini*, çev. Halis Özgü, İstanbul: Özgü Yayınevi, 1965, s. 24, 55.

uygulamış ve olumlu sonuçlar elde etmiştir. Freud kişiliğin temel yapısında çocukluk yıllarının önemini belirtirken, cinsel ve ruhsal gelişim süreçlerini oral, anal, fallik, gizlilik ve ergenlik adlarını verdiği beş dönemde ele almıştır. İçgüdüler arasında en çok bastırmaya maruz kalan güdülerin cinsel kökenli içgüdüler olduğunu ileri sürmüş ve bu içgüdülerin enerjisine “libido” adını vermiştir.²²⁰ Freud’un önemli takipçilerinden Sandor Ferenczi’ye göre “libido, genital organlardan tüm psiko-fizik organizmaya doğru boşaldığı an, mutluluk duyumsaması doğmakta, organların iyi işlemesi için onları ödüllendirmekte ve yeni edimler için yüreklendirmektedir.”²²¹

Freud, oral dönemde cinsel bakımdan duyarlı bölgenin ağız olduğunu ve libidonun ağız yoluyla tatmin edildiğini ileri sürmektedir.²²² Çocuğun ilk doyumunu yemek ve emmekten aldığı haz olarak belirlenmekte ve oral dönem çocuğun iki yaşına kadar sürmektedir. Freud’a göre bu dönem id’in egemenliği altındadır.²²³ Oral dönemde doğal dürtülerin hemen doyurulması, gerginliğin hemen giderilmesi çocuğun en başta beklentisidir. Çocuk dışarıdan verilecek bakıma tümünden bağımlı ve çaresizdir. Çocuk ancak kendine bakabilecek bir annenin varlığıyla yaşamını sürdürebilir. Çocukta görülebilen ilk içgüdüsel davranış meme emme ile ilgilidir.²²⁴ Çocuk annesini emebilmek için çeşitli hareketler yapar, meme ucunu bulabilmek için güç sarf eder ve emmeden haz duyar, bunu yapamadığında ise parmağını, ya da sıkılmış elini emecektir. Çocuğun bu dönemde kazandığı ilk toplumsal işlev, almak, almayı bilmek ve elde etmektir. Yani çocuk kendisine anne tarafından verilen şeyleri alırken, toplumsal anlamda almayı da öğrenmektedir. Çocuk kendine veren kişilerden verilmiş olmayı da değerlendirerek “vermek-verebilme” yetisini de kazanır. Freud’a göre, çocuğun anneyi emmesindeki haz da cinsellik ile ilgilidir. Memenin emilmesi durumunda alınan haz ve emerken yapılan memeyi, sıkma, avuçlama, okşama durumları buna işaretir.²²⁵ Burada yetişkinlerin aldığı hazlar ile çocuğunki karıştırılmamalı, yetişkin cinselliği ile bir karşılaştırma yapılmamalıdır. Anlaşılması gereken nasıl bir insanın çocukluk, gençlik gibi gelişim evreleri varsa, cinsel hayatın da evreleri olduğudur, kastedilen evre, cinsel hayatın bebeklik evresidir. Çocuğun birdenbire memeden kesilmesi patolojik tepkiye, bir yoksunluk duygusuna yol

²²⁰ Freud Sigmund, *Cinsiyet Üzerine*, s.23, Göka Erol & Türkçapar M. Hakan, *Freud*, İstanbul: Ağaç Yayıncılık, 1992, s. 15-23.

²²¹ Ferenczi, Sandor, *Psikanaliz Açısından Cinsel Yaşamın Kökenleri*, Çev. Hüsen Portakal, 2.Basım, İstanbul 2000, s.54.

²²² Freud, Sigmund, *Cinsiyet Üzerine*, s.62.

²²³ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği*, s.87.

²²⁴ Ferenczi, Sandor, *Psikanaliz Açısından Cinsel Yaşamın Kökenleri*, s.36.

²²⁵ Karabulut, Abdulvahap, *Cinselliğin Alfabetesi*, İstanbul: Pozitif Yayınları, 2005, s.19.

açabilmektedir. Çocuk, bu yoksunluğun olumsuz etkilerini içinde bulunduğu zamanda olduğu gibi daha sonraki hayat evrelerinde de duyabilir. Bu yoksunluk duygusu çocuğu kararsız bir hale getirebilir. Çocukta bir tatminsizlik duygusunu yaratabilir. Onun bütün hayatı boyunca daima haksızlıklarla karşılaştığını düşünmesine, isyankâr olmasına, haklarına razı olmamasına yol açabilir.”²²⁶

Oral evre, psikanalizcilere göre, ikiye ayrılmaktadır. Dişlerin çıktığı zamana kadarki evreye birinci, dişler çıktıktan sonraki evreye de ikinci oral evre denmektedir. Yine psikanalizcilere göre, birinci oral evreye bağlı kalanlar daima bebek olarak kalmaktadır. Fazla iyimser olmakta ve korunmalarını arzu etmektedirler. Konuşmaya fazla önem vermekte, uğraşlarında çabuk sonuç almaya çalışmaktadırlar. Özellikle aşkta, bir an önce amaçlarına ulaşmak istemekte, psikolojik sorunlarla fazla ilgilenmektedirler. İkinci oral evrenin özelliklerini taşıyanların ise, fazla istekte bulundukları gözlemlenmiştir. Bu kişiler yalnızlığı sevmeyip, kötümser bir tavır sergilemektedirler. Herkesten çok başarılı olmak, herkesi geçmek isteyebilmektedirler. Yalnız bu amaçlarına ulaşabilecekleri ümidini taşımayıp, uğraşlarında düzenli olamamaktadırlar.²²⁷ Psikanalizcilere göre memeden kesilme işi gereği gibi yapılmadığı, çocuk bir şokla karşılaştığı hallerde birçok zararlı sonuçlar ortaya çıkabilmektedir. Bütün bunlar çocuğun cinsel hayatı üzerinde olumsuz etkiler yapabilmektedir. Çocuk ileriki yaşamında oral evrenin özlemini duyulabilmekte, bunun sonucu olarak yetişkinler tarafından yadırganan bazı davranışlarda bulunabilmektedir. Başparmağını emmeye devam edebilmekte, kendi kendine cinsel tatmini arayabilmektedir. Dış dünyaya karşı bir ilgisizlik gösterebilmekte, içine kapalı bir kimse haline gelebilmekte ve hayaller dünyasını gerçek dünyaya tercih edebilmektedir. Bu kişiler varlığını, her şeyin gerçek bir merkezi gibi düşünebilirler. Başkalarıyla anlaşmakta, düzenli ilişkiler kurmakta zorluk çekebilir, başkalarını, meme emme evresiyle ilgili yoksunluk duygusu ile değerlendirebilirler.”²²⁸ Fetişizm, eşcinsellik, ölüseverlik vb. gibi bütün diğer cinsel sapmalar da cinselliğin ilk aşamadaki çeşitlemeleridir. Bu sapmalar, genellikle başkalarıyla tam bir işbirliğine, karşılıklı ilişkiye girebilecek derecede toplumsal ilgisi gelişmemiş olan şımartılmış ya da ihmal edilmiş çocukların yaşama bakışlarındaki yanlış yaklaşımları

²²⁶ Özgü, Halis, *Çocuklarda ve Gençlerde Cinsiyet Eğitimi*, İstanbul, 1976, s.24-25.

²²⁷ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği*, s.87, Özgü Halis, *Çocuklarda ve Gençlerde Cinsiyet Eğitimi*, s:31-32.

²²⁸ Özgü Halis, *Çocuklarda ve Gençlerde Cinsiyet Eğitimi*, s.32-33.

sergilemektedir. Her önüne gelenle cinsel ilişkiye giren, mastürbasyon yapan veya yalnızca fahişelerle ilişki kuran kişiler için de aynı durum geçerlidir.²²⁹

İkinci evre olan “anal” dönemde ise libido, dışkılama yoluyla tatmin aramaktadır. İki ile dört yaşları arasında yaşanan bu dönemde çocuk yürümeyi, konuşmayı, kendisini ve çevreyi algılamayı öğrenmektedir. Freud’a göre bu dönemde çocuğun dışkılama kaslarının gelişmesiyle çocuğun dünyasına yeni bir eylem katılmaktadır. Çocuk içerde biriken dışkısını tutarak ya da bırakarak bir haz duyar. Çocuğun dışkısını tutabilmesine annesinin istediği yerde ve zamanda yapması çevreden büyük ilgi görür ve ödül alır. Böylelikle çocuk artık toplumun iyi, kötü, doğru, yanlış ve ayıp gibi yargıları ile karşılaşmaktadır. Ağlayan bebek, kollar arasına alındığı zaman sükûnete kavuşur, ılık suya sokulunca rahatlar. Mutlu bir görünüş kazanır, kımıldar, tatlı sesler çıkarır. Çocuk, çoğu zaman karnı, cinsel organlarının bulunduğu yer pudralanırken güler. Çenesi, boynu göğsü, bacakları gıdıklandığı zaman kendinden geçer. Hareket etmek olanağına kavuşur kavuşmaz okşanmak ihtiyacını duyduğunu belli eder.²³⁰ İlk çocukluk evresinde büyük bir önem taşıyan bu deri ile ilgili haz duyumları ihtiyacı zamanlar hafifler, azalır. 8-13 yaşları arasında, normal olan kızlarda pek fazla duyulmaz. Erinlik evresiyle beraber kendini belli eder ve bu evrede son şeklini alır. Karşı cinsle ilişkiler kurulmasında rol oynayan en önemli nedenlerden biri olur”²³¹

Bebeğin tuvalet yapma alışkanlığı, büyüklerin davranışları ile daha da büyük bir önem kazanır.²³² Onun çamaşırlarını değiştirirler, çocuğu yıkarlar, temizler, kurularlar. Çocuk bütün bu işler yapılırken büyük bir haz duyar, büyükler zamanla çocuktan kendisini tutmasını, rasgele tuvaletini yapmamasını isterler. Bu dönemde çocuğa sinirlenici ve ceza uygulayıcı yaklaşımlar uygulanmamalıdır.”²³³ Anal evre oral evreyle kıyaslandığında annenin çocuğu, dışkısına dokunmaması gibi konular göz önünde bulundurduğunda daha kısıtlayıcı kıldığı bir evredir. Böyle yasakçı durumlarda, çocukta annesiyle ilgili birbiriyle çelişen ve bir arada bulunan duygular ortaya çıkabilir. Çocuk bir yandan annesinin iyiliğine inanmak ister. Onun kendisini düşündüğünü, sevdiğini görmek arzusu duyar. Onun kendisiyle ilgili yakınlığı ölçüsünde güvenlik içinde yaşar. Böylece, ideal anne hayalinin etkisiyle iyi bir anne

²²⁹ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği* s.89.

²³⁰ Yavuzer, Haluk, *Bedensel, Zihinsel ve Sosyal Gelişimiyle Çocuğunun İlk 6 Yılı*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 3.basım, 1998, s.22.

²³¹ Özgü, Halis, *Çocuklarda ve Gençlerde Cinsiyet Eğitimi*, s.33-34.

²³² Yavuzer, Haluk, *age*, s.129.

²³³ Karabulut, Abdulvahap, *Cinselliğin Alfabetesi*, s.16.

hayalini yaratmaya çalışır. Öte yandan ise, somut örneklerle, annesinin saldırganlıklarına bakarak, annesinin istediği bir anne olmadığını düşünür. Bu düşüncenin etkisiyle de fena bir anne hayaline ulaşır. Bu iyi, fena anne hayalinin yankılarıyla daha sonraki hayat evrelerinde de karşılaşır. Bazı yetişkinlerin eşleri karşısında daima aynı şekilde hareket edememelerinin, eşleriyle birbirlerine aykırı düşen ilişkiler kurmalarının, onlara zaman zaman aşırı yakınlık göstermelerinin, onlardan nefret etmelerinin en önemli nedenlerinden biri de budur. Eşlerini, bilinçaltılarında yer alan ve sürekli bir şekilde etkilerini duyurtan olumlu, olumsuz anne hayalleri ile değerlendirmeleridir. Onları çocukluklarındaki anneleri, kendilerini de bu annelerinin o zamanki çocukları gibi yaşamaya başlamışlardır. Duygusal bakımdan normal bir şekilde gelişemeyenler büyüdüleri zaman çocukluk evrelerine ait bir yaşayış şeklini tekrarlamak, yeniden yaşamak, sürdürmek eğilimi duyarlar. Başka bir deyişle, ilkel tatmin aşamalarına dönmek isterler. Oral ve anal evrelerdeki çocukların davranışlarına benzeyen davranışlarda bulunurlar. Bir şeyler emmekten, çiğnemekten, içmekten, sigaradan, konuşmaktan, şarkı söylemekten hoşlanırlar. Annelerini bazı özellikleriyle andıran kadınlara karşı bir yakınlık duyarlar.”²³⁴

Anal evreye bağlı olmakta devam eden, bu evreye geri dönen kimseler sevgili olarak benzerlikleri ile annelerinin yerlerini alanları değil de, aynı zamanda yakınlık duydukları, nefret ettikleri, kendilerinden iyice uzaklaşmış, ihtiyaçlarıyla çatışabilecek, saldırganlıklarını harekete geçirebilecek, herkesten güçlü, kendilerine daima egemen olabilecek, her şeyi bilen, yapabilen, kendi güçsüzlükleri, yetersizlikleri karşısında sihirli bir yeteneğe sahip olan kadınları seçerler. Pis, tiksindirici şeylerden rahatsız olmazlar. Ya da tam tersi olarak bir temizlik hastalığına tutulurlar.”²³⁵ Aşk ile saldırganlık arasında sıkı bir bağlılıktan söz etmek mümkündür. Sevenler acı çektirmekten uzak kalamazlar. Bu anal evrenin başlıca özelliklerinden biridir. Gerçekte sadistlik, vurmaktan, horlamaktan, cinsel arzu yaratan kimseye egemen olmaktan duyulan bir hazdır. Anal evreye bağlı kalmak, bu evreye dönmek, aşk ile saldırganlık arasında bir bağlılık meydana getirebilir. Dövülmekten, horlanmaktan, başkalarının egemenliklerini benimsemekten duyulan hazda, mazoşizmde yine anal evre rol oynamaktadır. Bu, annenin saldırgan davranışı ile ona karşı duyulan sevgi arasında yer alan çok güçlü bir bağlıdır.”²³⁶

²³⁴ Özgü, Halis, *Çocuklarda ve Gençlerde Cinsiyet Eğitimi*, s.39-40.

²³⁵ Özgü, Halis, *age*, s.41.

²³⁶ Özgü, Halis, *age*, s:42.

Üçüncü evre “fallik dönem” adı altında incelenirken çocuğun bu dönemde cinsel yasakları ve değerleri öğrendiği görülmektedir. Bu dönemde çocuğun algısı cinsel organında yoğunlaşmaya başlarken, çocukların cinsel farklarını keşfetmeleri zihinlerini bulandırmaktadır. Freud’a göre; “fallik dönem” hem erkek çocuk için hem de kız çocuk için geçerli olmakla birlikte her iki cinsiyetten çocuklar, ya annelerini çocuk sahibi yapabileceklerini ya da anal yoldan kendilerinin çocuk üretebileceklerine inanmaktadırlar.²³⁷ Başlangıçta hem kız çocuk hem de erkek çocuk anneyi arzulamakta ve bu arzulama beraberinde baba korkusunu getirmektedir. Yasak sevgi nesneleri anne olan çocuklar, baba korkusunun yol açtığı “katrasyon karmaşası” evresine girmektedirler. Katrasyon karmaşası erkek çocuklarda penisi kaybetme kaygısını, kız çocuklarda ise penisten yoksun olma kaygısını başlatmaktadır. Katrasyon karmaşası “Oidipus Karmaşası” veya “Elektra Karmaşası” doğrultusunda geliştiğinden Oidipus ve Elektra kompleksinin açıklanmasında fayda vardır.²³⁸

Erkek çocuğun annesine, kız çocuğun babasına karşı özel bir sevgiyle yaklaşır, erkek çocuğun babasıyla, kız çocuğun da annesiyle yarışa girmesi hatta ondan nefret etmesi Oidipus ve Elektra Kompleksi olarak değerlendirilmekte ve her iki cinsiyetten çocuklar için bu durumun farklı geliştiği görülmektedir. Erkek çocuk, annesine duyduğu cinsel arzular nedeniyle babası tarafından penisi kesilmek suretiyle cezalandırılacağı kaygısını yaşamaya başlarken, bir yandan babası gibi olmayı istemekte, diğer yandan da ondan nefret etmektedir.²³⁹ Karşı cinsten ebeveynine sevgi duyması, hemcinsi ebeveynine karşı da hem sevgi hem de nefret duyması önemli bir çatışmayı doğurmakta ve bu Oidipus Karmaşası’nın içeriğini oluşturmaktadır.²⁴⁰ Karmaşanın çözümü erkek çocuğun ensest yaşağını tanıyarak annesinden vazgeçmesi ve babasıyla özdeşleşmesi olarak değerlendirilmektedir. Freud, kız çocuğun Elektra Kompleksini ve bu yüzden yaşadığı karmaşayı çok daha güç bir deneyim olarak görmekte ve bu karmaşanın çözümü için daha uzun bir zaman gerektiğini vurgulamaktadır. Ona göre, kız çocuk eskiden bir penise sahip olduğunu, ancak bu organın annesi tarafından çalındığını kurgulamaktadır. Kız çocuğunun simgesel anlamda aşırı değerler yüklenen fallusunun olmadığını fark etmesi, gözünde annesinin değerini düşürmekte ve fallusa sahip olan babasının değerini artırmaktadır.

²³⁷ Masterson F., James, *Narsistik ve Borderline Kişilik Bozuklukları*, Çev. Berat Açıl, İstanbul: Litera Yayıncılık, 2006, s.37, 204, 263.

²³⁸ Bkz. Jones, Ernest, *Freud Hayatı ve Eserleri*, çev. Emre Kapkın & Ayşen Tekşen Kapkın, İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 2004, s.28, 71, 169.

²³⁹ Masterson F., James, *Narsistik ve Borderline Kişilik Bozuklukları*, s.11, 206, 269.

²⁴⁰ Köse, Ali, *Freud ve Din*, İstanbul: İz Yayıncılık, 2. Basım, İstanbul, 2005, s.39-42.

Libido anneden babaya yönelirken anneye karşı hem sevgi hem de nefret duyması kız çocukta daha karmaşık bir duruma yol açmaktadır.²⁴¹

Fallik evre de çocuk cinsel organının değişik hassasiyet taşıdığını anlamaya başlar. Bu yüzden cinsel organ çocuk için en önemli cinsel kesim haline gelir. Çocuğun böyle bir kesimin bulunduğunu anlamasında çeşitli nedenler rol oynar. Bunlar arasında, anal deneylerin yapıldığı kesimin yakınlığını, yapılan temizlikleri, çocuğun cinsel organlarıyla oynamasını ve davranışlarında duyduğu değişik hazları sayılabilir.”²⁴² Kimi çocuklar, bu zamanda devamlı cinsel organlarını ellerle. Büyükle de bunu görürler ve bunu yapmasını yasaklarlar. Onu davranışları, gösterdikleri tepkiler ile yaptığı işin kötülüğüne inandırır. Onda, daha hayatının ilk yıllarında, zamanla bilinçaltında yer alacak ve olumsuz etkilerini ömür boyunca sürecek olan bir kabahatlilik, suçluluk duygusunu yaratırlar. Onun korku içinde yaşamasına yol açarlar. Bu gibi hallerde çocuk, normal gelişmesine, oluşumuna devam edemez. Duygusal karışıklıklarının, bozukluklarının yarattıkları bir bunalım içinde yaşar. Kendisiyle, dolayısıyla, başkalarıyla, annesi, babası, kardeşleri ile gereken iletişimi kuramaz.”²⁴³

Dört ile altı yaşları arasında yaşanan ve cinsel yaratılış farklarının keşfedildiği fallik dönemden sonra, dördüncü evre olan “gizlilik dönemi” başlamaktadır. Gizlilik döneminde cinsel dürtülerin kendini göstermediği görülmektedir. Freud’a göre oral, anal ve fallik dönemle ilgili düşünceler bilinçaltına itilerek baskıya alınmaktadır. Ancak etkileri yok olmamakta, libidonun bürünmüş olduğu yapı içinde varlığını sürdürmekte ve bu üç dönemin cinsel anıları gelecekteki çağrışımları etkilemektedir. Gizlilik döneminde çocukluk anısı yitimi görülmekte ve birey eski cinsel deneyimlerini yadsıyabilmektedir. Altı yaşında buluş çağına kadar süren bu dönemde çocuğun bedensel ve zihinsel gelişiminde ilerleme kaydettiği ve gerçeğe uygun yani çevresine ilişkin değerlendirmeler yapabilecek düzeye geldiği görülmektedir.²⁴⁴

Freud, son evre olan “ergenlik dönemi”nde Oidipus Karmaşası’nın yeniden ortaya çıktığını ileri sürmekte çocukta ailesini yitirme, onlardan kopma kaygılarının başladığını ifade etmektedir. Freud, cinsel sorunların çocukluk döneminde yaşanılmış kötü anılardan kaynaklanabileceğini belirtirken, çocukluğun erişkinlikte

²⁴¹ Freud, Sigmund, *Freud ve Psikanaliz*, çev. Kamuran Şipal, İstanbul: Bozak Yay., 1974, s. 135-143.

²⁴² Özgü, Halis, *Çocuklarda ve Gençlerde Cinsiyet Eğitimi*, s.47.

²⁴³ Özgü, Halis, *age*, s.51.

²⁴⁴ Güleç, Cengiz, *Freud: Cinsiyet üzerine, Totem ve Tabu, Psikanalize Giriş dersleri, Düş yorumu, Psikoterapi*, İstanbul: Say Yayınları, 2006, s. 90-118.

kaybolmadığını, erişkinliğin çocukluk döneminin bir uzantısı olduğunu vurgulamaktadır.²⁴⁵ Freud'un Oidipus kompleksi üzerine teorileri büyük etki uyandırırken bu konuda bilim adamları kendi araştırmaları doğrultusunda farklı görüşleri ileri sürmektedirler.

Sandor'a göre Oidipus arzusu, insanları, doğum öncesi keyfini çıkardığı rahat duruma geri iten çok genel biyolojik bir eğilimin psikolojik anlatımıdır.²⁴⁶ Fenichel'e göre, Oidipus karmaşası Batı kültürüne özgü aile yapısının sonucudur. Farklı kültürlerde bu karmaşa farklı biçimler alabilir. Fromm bazı antropolojik verilere dayanarak Oidipus'un evrensel olmadığını ve ataerkil olmayan toplumlarda Oidipus karmaşasının bulunmadığını savunur. Sullivan'a göre ise Oidipus karmaşası çocuğa aynı cinsten ebeveynin yaklaşımından kaynaklanır.²⁴⁷ Baba erkek çocuğa, anne de kız çocuğa, onu toplumsal erkek ve kadın rolüne hazırlama kaygısıyla yaklaşırken davranışlarını kontrol altına almaya çalışırlar. Sonuçta çocuk karşı cinse yönelir, sığınır. Uzun süre Psikanaliz Hareketi içinde çalışmalarını sürdüren ve daha sonra fizik, mitler ve efsanelerle de ilgilenen Jung ise Oidipus karmaşası hakkındaki görüşlerini daha farklı ortaya koymaktadır. Jung'a göre Oidipus'un temelindeki cinsel arzular yaşamın orijininde yer alan anneye geri dönme, narsistiz omnipotense yeniden kavuşma arzularının simgesel bir ifadesinden ibarettir.²⁴⁸

Freud, cinsellikle ilgili araştırmalarını derinleştirmekte Totem ve Tabu adlı kitabında ilkel insanların psikolojisiyle, psikanalizin ortaya çıkardığı bulgular arasında bir karşılaştırma yapmaktadır. Totem, klanın ortak atası olarak sayılmakta ve aynı zamanda onları tanıyan, onları koruyan bir ruh olarak değerlendirilmektedir. Freud, aynı totemden insanların birbirleriyle cinsel ilişki kurmasını, evlenmesini yasaklayan ensest yasağı ve ensest korkusu üzerinde de durmaktadır.²⁴⁹

Freud bilinçaltının kaynağında yeni bulguları ortaya çıkarırken kişiliğin "id", "ben", "üst ben" olarak üç temel birimden oluştuğunu ileri sürmektedir. Bunlara kısaca değinmek gerekirse Freud'a göre "İd", kişiliğin temel sistemidir. İd, kalıtsal olarak gelen, içgüdüleri içeren ve doğuştan var olan psikolojik eğilimlerin tümüdür.

²⁴⁵ Reich, Wilhelm, *Cinsel Ahlakın Boygöstermesi*, çev. Bertan Onaran, İstanbul: Payel Yayınları, 1995, 3.basım, s.140.

²⁴⁶ Ferenczi, Sandor, *Psikanaliz Açısından Cinsel Yaşamın Kökenleri*, s.33.

²⁴⁷ Schultz DP, Schultz SE, *Modern Psikoloji Tarihi* çev. Y. Aslay, İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2001, s.305, 491.

²⁴⁸ Jung, Carl Gustav, *Anılar, Düşler, Düşünceler*, çev. İris Kantemir, Engin Büyükinal, İstanbul: Can Yayınları, 2001, s.62, Jung, Carl Gustav, *Analitik Psikoloji*, çev. Ender Gürol, İstanbul: Payel Yayınları, 1997, s. 366-374

²⁴⁹ Köse, Ali, *Freud ve Din*, s.88, Reich, Wilhelm, *Cinsel Ahlakın Boygöstermesi*, s.140-146.

“Ben”, gerçekliği değerlendirmeye başladığı için, id’den kaynaklanan dürtüler ile gerçeklik arasında uyumu sağlamakta ve bu amaçla hazı erteleyebilmektedir.²⁵⁰ Ben’in işlevleri, çocuk hazı elde etmek için dış dünyada bir şeyleri değerlendirmeye yöneldiğinde kendini göstermektedir. Anal dönemde temelleri atılan üst ben’i ise Freud, Oidipus döneminin mirasçısı olarak değerlendirmektedir. Encest yasağının ve baba yasağının tanınması ile başlayan bu süreçte çocuk, diğer kültürel ahlak değerlerini de tanımaya başlamaktadır.²⁵¹ Diğer bir ifade ile Freud’a göre din de, sanat, ahlâk, hukuk, ilim ve diğer birçok olay gibi cemiyet içgüdüsünün yüceltilmesinden doğan cinsi hayata ait şuuraltı buhranının, yani şehvet içgüdüsünün şuur sahasında aldığı tezahürlerden ibarettir.²⁵²

Freud’un insan kişiliğinin önemli sorunlarının en kapsamlı sorgulayıcısı olduğu bilim dünyasınca kabul edilmiştir. Bununla beraber yaşadığı dönemde ve kendinden sonra kuramı ve yöntemleri çokça eleştirilmiştir. Bu eleştirilere göre Freud’un evrensel insan doğası niteliği ile tanımladıklarından çoğu 19.yüzyıl sonu Avrupasının orta sınıf kadın ve erkeklerinden bazılarının özelliklerinden başka bir şey değildir.²⁵³ O söz konusu sorunları tanımlar ve yorumlarken kendi kültürünün tutsağı olmuştur.²⁵⁴ Örneğin, Freud’un nevrozun cinsel kökenleri konusundaki açıklamaları, gözlemini yaptığı ilk hastalardan çoğunun, sorunun isteri olmasından ve bunların durumunda Freud’un cinsel bastırmayı neden olarak göstermesindendir. “Gerçekte, Freud’un gözlemlediği biçimiyle isteri örneklerine bugün çok daha ender rastlanmaktadır. Anlaşılan, Freud’un döneminde kültürel iki-yüzlülük cinselliğin bastırılmasını zorlaştırmıştır. Bazı toplumbilimciler, can çekişen Avusturya İmparatorluğunda Freud’un hastalarının başka bir işleri olmadığından ötürü cinsellikle gereğinden fazla uğraştıklarından bile kuşkulananmışlardır.”²⁵⁵

Cinsel devrimin kapılarını gerçekten açmış olan psikanalizci Wilhelm Reich’a göre, Freud açmaya başladığı kapıları zorlamaya devam etmemiştir. Freud, daha

²⁵⁰ Köse, Ali, *Freud ve Din*, s.33-36.

²⁵¹ Cansever, Gökçe, *İçimdeki Ben: Freud Görüşünün Açıklanması*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, 1976, 185-213.

²⁵² Yünni, Sezen, *Sosyolojide ve Din Sosyolojisinde Temel Bilgiler ve Tartışmalar*, s.196.

²⁵³ Safa, Peyami, “Cinsiyet Muammasının Anahtarı”, *SEKSOLOJİ Cinsi Bilgiler Mecmuası*, İstanbul 1951, S.31, s3.

²⁵⁴ Friedan, B., *The Feminine Mystique*, Penguin Book, 1972, s. 91-111, çev. Mine Tan, Sigmund Freud’un Cinsel Tekbenciligi, <http://www.education.ankara.edu.tr/ebfdergi/pdf/1980-13-1-2/291-315.pdf>, s.294.

²⁵⁵ Friedan, B., *The Feminine Mystique*, Penguin Book, 1972, s. 91-111, çev. Mine Tan, Sigmund Freud’un Cinsel Tekbenciligi, <http://www.education.ankara.edu.tr/ebfdergi/pdf/1980-13-1-2/291-315.pdf>, s.294.

sonraki yıllarda meydana gelebilecek radikal cinsel devrim olasılığını da hiç düşünmemiştir.²⁵⁶ Reich, bedeninin tümüyle ve de onun gerilemeleri ve gevşemeleriyle ilgilenmiş, orgazmin varlığını önemli sayan Freud'u belirgin bir şekilde aşmıştır. Reich'a göre orgazmin sadece kendisi değil, aynı zamanda kalitesi de önem taşımaktadır.²⁵⁷ Ona göre cinsel organlar, sadece çocuk yapmaya yarayan uzuvlar değil, aynı zamanda bedeninin tümüyle birlikte heyecan verici zevklerin ve özgür duyguların yaşanabilmesine imkân tanıyan vücut bölümleridir.²⁵⁸

“Cinsel olgunlaşma öncesi süreçlerinin tutkun öncüsü Karl Abraham, erken boşalmayı, cinsellikle üretral erotizm arasındaki çok dar bir ilişkiye bağlamıştır. Ona göre bu hastalığa yakalanmış kişiler, spermalarını sidik gibi önemsiz, diğer bir deyişle, hiçbir değer taşımayan ve organizmanın bir artığı gibi görmektedirler.”²⁵⁹ Sandor, bu hastaların cinsel birleşme sürecini dışkı yapma süreciyle özdeşleştirdiklerini savunur. Ona göre bu hastalar kendi çocukluklarına uyguladıkları kültürel baskının karşılığını inatçılık ve isyanla geri alırlar ve bunu cinsel birleşme sürecine aktarırlar. Ve yine Karl Abraham'a göre erken boşalmadan yakınan hastalarda anal organizasyonla, cinsel birleşme, yakın ilişki içersindedirler. Sandor, boşalma rahatsızlıklarının patolojik düzeneğinin bir çeşit cinsel kekemelik olabileceğini de savunmuştur.²⁶⁰

Freud'un denize dönüş özlemini geliştiren Sandor, cinsel birleşmenin, özünde bireyin dayanılmaz bir gerilimden kurtulmasından ve bununla eş zamanlı olarak anaya ve tüm anaların anası denize geri dönüş güdüsünün doyumundan başka bir şey olmadığını savunur.²⁶¹ Psikanalizcilere göre uykunun bile cinsellikle özdeşleştirilecek tarafları vardır. Yetişkinlerin uykusu, cinsel arzusunun doyumsuzluğu yüzünden altüst olabilmektedir. İnsan yaşlandıkça, cinsel isteği gibi uykusu da azalmakta; yerini daha derinde yatan yıkıcı tepkilere bırakabilmektedir.²⁶²

Bireysel ruhbilim okulunu kuran ve “eksiklik duygusu” terimini ilk kez ortaya atan Alfred Adler, libidoyu nevrozun itici gücü olarak yorumlayan görüşe karşıdır. Ona göre, haz duygusunu, bu duygunun değişimini ve gücünü normal durumdaki

²⁵⁶ Fromm, Erich, *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar*, çev. Aydın Arıtan, İstanbul: Arıtan Yay., 2004, s.21.

²⁵⁷ Reich, Wilhelm, *Reich Freud'u anlatıyor*, çev. Bertan Onaran. İstanbul: Payel Yay., 1981, s.26,38.

²⁵⁸ Reich Wilhelm, *Bedensel Boşalmanın İşlevi*, çev. Bertan Onaran. Payel Yayınları, İstanbul, 1978, s.17, 33.

²⁵⁹ Ferenczi Sandor, *Psikanaliz Açısından Cinsel Yaşamın Kökenleri*, Çev. Hüsen Portakal, 2.Basım, İstanbul, 2000, s.18.

²⁶⁰ Ferenczi, Sandor, *Psikanaliz Açısından Cinsel Yaşamın Kökenleri*, s.18-21.

²⁶¹ Ferenczi, age, s.79.

²⁶² Ferenczi, age s.98.

kişilerden çok daha belirgin biçimde kendi yönüne iten, nevrozun ta kendisidir. Bu nedenle, nevrotik kişi, ruhsal enerjisinin ancak sağlıklı yanı ile haz duygusunu yaşayabilir; buna karşılık nevrotik yanı “daha yüce” amaçlara ulaşma çabasındadır. Adler’e göre, Nietzsche’nin “güce erişme istenci” ve “güçlü görünme istenci” görüşleri de, kendi görüşüyle bağdaşır, hazzın güç duygusundan kaynaklandığını, hoşnutsuzluğun ise güçsüzlükten doğduğunu ileri süren Fêrê’nin vb. yazarların görüşleri de onun görüşüne yakındır.²⁶³

Adler, Freud’un cinselliği nevrozun kökeni olarak yorumlamasına karşıdır. Yaşamdaki simgeler konusunda uzman olan Freud’un, cinsel algılardaki simgeyi çözümleyememesi, bu noktadaki cinselliğin bir jargon, bir modus dicendi olduğunu ayırt edememesini tuhaf bulur. Ona göre Freud’un bir başka temel yanlışı, nevrotik kişinin çocuksu isteklerinin her gece, ama zaman zaman da gerçek yaşamda ortaya çıktığını varsaymasıdır. Oysa gerçek yaşamda, çocuksu istekler zaten kurgusal nihai ama ulaşmanın güdümüne girmiş, yol gösteren ama başka düşüncelerle koordinasyon içinde oluşan bir niteliğe bürünmüş durumdadır ve kestirme düşünce adına hesap simgeleri olarak kullanılmaya çok uygundur.²⁶⁴

Erich Fromm, Freud’un bulgularını önemli fakat çıkarımlarını sınırlı bulur. “Fromm karakter oluşumunda çocukluk döneminin önemli olduğu bulgusunun çok mühim olduğunu, ama bunu hep çocuğun beş yaşına kadar geçirdiği cinsel devrelerle ilişkilendirerek, karakterin temelini cinsel dürtülerce oluşturulduğunu savunmanın, ortaya konan esas bulgunun anlam ve önemini sınırlandırdığı görüşündedir.”²⁶⁵

Jung da libido ifadesini kullanmış ama ona yeni anlamlar yüklemiştir. Ona göre libido, yaşamsal enerji’nin ruhsal düzeydeki anlatımıdır ve yalnızca cinsel kökenli değildir.²⁶⁶

Jung’un libidosu zihin enerjisinin bütününe ihtiva etmektedir, bütün mümkün olan kuvvet ve içgüdüleri, bu arada insanlar arasında ortak olan din ve ahlak yanında yaşamakta olan büyüsel fikirleri de ihtiva etmek üzere ifade etmektedir. Jung, zihin hayatında cinsel bir unsurun varlığını inkâr etmemektedir ama libido kavramını cinsiyetten öylesine soyutlamıştır ki, Freud ile hemen hemen hiçbir ortak yanı

²⁶³ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği*, s.54.

²⁶⁴ Adler, Alfred, *age*, s.55-56.

²⁶⁵ Köse, Ali, *Freud ve Din*, s.56.

²⁶⁶ Jung, Carl Gustav, *Bilinç ve Bilinçaltının İşlevi*, çev. Engin Büyükin, İstanbul: Say Yayınları, 1982, s.59, Özgü Halis, *Psikoloji Dünyasının Üç Büyüğü: Freud, Adler, Jung*, İstanbul: Ararat Yayınevi, 1976, s.91-17.

kalmamıştır. Jung'ın Freud'dan ayrılma sebeplerinden birisi de Freud'un rüyaları değerlendirmede determinist bir yaklaşım sergilemesi olmuştur.²⁶⁷

Son olarak Sullivan, psikanalizi, “insanlar arasındaki ilişkileri araştıran” bilim olarak tanımlamıştır, ona göre, insanlar arası ilişkiler, Freud'da olduğu gibi, cinselliğin çeşitli biçimlerinin sonucunda oluşmaz, “tersine cinsel eğilimleri insanlar arası ilişkiler saptar. Bu anlayış uyarınca, kişiliği cinsel davranış değil, cinsel davranışı kişilik belirlemektedir.”²⁶⁸ Foucault, 19.yüzyıl sonunda edindiği benzersiz konumla psikanalizin, evliliğe ve cinsel ilişkiye arzu yoluyla yaşama şansı verdiğini söylemektedir ve Hristiyan öğretisi gibi baskıcı öğretilerden sıyrılıp, psikanalize yönelmenin yerinde bir karar olacağını belirtmektedir.²⁶⁹

²⁶⁷ Köse, Ali, *Freud ve Din*, İz Yayıncılık, 2. Basım, İstanbul, 2005, s.57 (Jung'un *Psychology and Religion*, 1938 adlı eserinden aktarmıştır.)

²⁶⁸ Fromm, Erich, *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar*, çev. Aydın Arıtan, Arıtan Yay., İstanbul 2004, s.91-92

²⁶⁹ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, çev. Hülya Uğur Tanrıöver, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 2007, 2.basım, s.85, 86, 90, 111.

II. BÖLÜM

CİNSELLİĞİN ANTROPOLOJİSİ

A. CİNSELLİK KÜLTÜRÜ ve KÜLTÜR(LER) DE CİNSELLİK

İnsan ilk elde anlaşılması güç karmaşık ve çok katmanlı bir varlıktır. Değişik bilgi dalları onu tanımaya ve tanımlamaya çalışmış ve onu özel olarak inceleyen bir bilim olarak antropoloji bilimi doğup gelişmiş bulunmaktadır. İnsan esasen biyo-psiko-sosyo-kültürel, ahlaki-dini ve manevi bir varlıktır. Bazı sosyologlara göre “İnsan, biyo-kültürel bir varlık olarak karşımıza çıkmaktadır. O, ne tek başına biyolojik bir varlık, ne de kültürel bir varlıktır.”²⁷⁰ Eski veya yeni birçok disiplin insan doğasını ve insanlar arasındaki ilişkileri araştırmakla uğraşmışlardır. Bunların hepsi, insan üzerine gerçek inceleme dalının kendileri olduğu konusunda iddiada bulunabilmişlerdir. Antropoloji, topyekûn bir insan bilimi olarak, insanı konu alan öğretiler arasında söz sahibi olmadan önce kuşatıcı bir disiplin olarak, en son ortaya çıkabilmiştir.²⁷¹ Antropoloji’nin konusu insan, toplumlar ve kültürlerdir. Antropoloji, bu geniş çerçeveye giren her şeyle değil, belli sorunlarla ilgilenir ve onların cevaplarını araştırır.

Bu sorunlar şunlardır:

1-İnsanlar ve toplumlar neden birbirine benzerler? 2-İnsanlar ve toplumlar neden birbirlerine benzemezler? 3-İnsanlar ve toplumlar niçin ve nasıl değişirler? Yukarıdaki sorulara verilen güvenilir ve doğru cevaplar özet bir tanım anlamında antropolojidir.²⁷²

Bu sorular daha da genişletilecek olursa, niçin bazı insanlar iri, uzun boylu ve ince yapılı olma eğilimi gösterirken, diğer bazıları kısa ve bodur bir yapı gösterir? Günümüzde bazı topluluklar aynı ölçüde kültürel değişim süreci geçirmeyip, hala avcı toplayıcı yaşam biçimine bağlı kalırken, neden diğerleri çiftçilikle uğraşmakta ya da endüstrileşme sürecini yaşamakta? gibi sorulara da ulaşılabilir. İşte antropoloji insan ve insanlığı ilgilendiren bu gibi çok sayıda soru ve sorunlara nesnel, tutarlı, çözümleyici ve evrensel yanıtlar bulmaya çalışmaktadır.²⁷³ Ve buradan anlaşıldığı kadarıyla vaktiyle yaşamış olan en eski avcı-toplayıcı insan topluluklarından, günümüzün en gelişmiş toplumlarına kadar her düzeyde insan gruplarının

²⁷⁰ Özbek, Metin, *Dünden Bugüne İnsan*, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, 2000, s.22.

²⁷¹ Malinowski, Bronislaw, *Bilimsel Bir Kültür Teorisi*, Çev. Saadet Özkal, İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 1992, s.41.

²⁷² Güvenç, Bozkurt, *İnsan ve Kültür, Antropolojiye Giriş*, Ankara: Sosyal Bilimler Derneği Yayınları, 1972, s.62-63.

²⁷³ Özbek, Metin, *Dünden Bugüne İnsan*, s.23.

antropolojinin ilgi alanına girdiği görülmektedir.²⁷⁴ İnsanın biyolojik ve kültürel çeşitliliği ve çok yönlülüğüne özellikle dikkat çeken antropoloji; fiziki antropoloji ve sosyal ya da kültürel antropoloji olarak iki ana bölüme ayrılır. “Antropolojinin kültür antropolojisi ya da sosyal antropoloji dalı, özellikle dilbilim antropolojisi ve sosyoloji ile yakından ilişkilidir.”²⁷⁵ Buradan antropoloji ve sosyolojinin ortak alanlarının sosyal antropoloji ve kültür antropolojisi olduğu söylenebilir.²⁷⁶ Franz Boas, Ruth Bededict, Margaret Mead, Edward Sapir’in araştırmaları, Marcel Mauss, Claude Levi-Strauss, Radcliffe-Brown ve Bronislaw Malinowski gibi antropologların kültürel antropoloji çerçevesindeki araştırmalarının sosyolojiye konusunu tayinde yol gösterici olduğu bilinmektedir.²⁷⁷

Yaşamın hemen her kesitinde öğrenilerek kazanılan davranışların izlerinin olduğunu söylemek mümkündür. İnsanlar, organik süreçlerle kendi çevresini değiştirip yeniden biçimlendirmesi eylemi arasındaki bir etkileşimin sonucu olan normlar, töreler, gelenekler ve kurallar altında yaşamaktadırlar.²⁷⁸ İnsanın cinsel eğilimleri ve davranışları da insanın kültürel sistemi ışığında yorumlanmaktadır. Bu vesileyle kültürün insan hayatında belirleyici bir unsur olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.²⁷⁹ Etnografik anlamıyla kullanıldığında kültür, bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, adet ve insanların toplumun bir üyesi olarak kazandığı diğer yetenekler ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütünün adıdır.²⁸⁰ Aynı zamanda kültür, insanların fiziksel ve toplumsal çevrelerine uyum yapabilmeleri için yarattıkları maddi ve manevi eserlerin tümüdür.²⁸¹ Bir kuşaktan diğerine aktarılan bilgi ve kalıplaşmış davranış biçimleri birikimidir.²⁸² Uygulandıkları takdirde üyelerinin uygun ve kabul edilebilir saydığı eylemler yelpazesinde yer alabilen davranışlar üretebilen kurallar ve standartlar kümesidir.²⁸³ Ayrıca kültür en kısa tanımıyla bir toplumun hayat tarzı ve diğer toplumlardan kendisiyle ayırt edildiği kimliğidir.

²⁷⁴ Arslantürk, Zeki & Amman, M.Tayfun, *Sosyoloji*, 4.basım, İstanbul: Çamlıca Yay., 2001, s.38.

²⁷⁵ Arslantürk, & Amman, *age*, s.38.

²⁷⁶ Arslantürk, & Amman, *age*, s.39.

²⁷⁷ Arslantürk, & Amman, *age* s.39.

²⁷⁸ Malinowski, Bronislaw, *İnsan ve Kültür (Bir Bilimsel Kültür Kuramı ve Öbür Denemeler)*, Çev. Gümüş M. Fatih, Ankara: V Yayınları, 1990, s.67.

²⁷⁹ Özbek Metin, *Dünden Bugüne İnsan*, s.32.

²⁸⁰ Yel, Ali Murat, “İslam’da Büyük ve Küçük Gelenekler ya da İslam Din Antropolojisinde Yüksek Kültür ve Halk Kültürü”, der. ve çev. Ali Coşkun, *Din, Toplum ve Kültür, Din Sosyolojisi ve Antropolojisine Giriş*, İstanbul: İz Yayıncılık, 2005, s.135.

²⁸¹ Tezcan, Mahmut, *Kültürel Antropoloji*, Ankara: T.C Kültür Bakanlığı Yayınları, 1997, s.4.

²⁸² Wells, Calvin, *Sosyal Antropoloji Açısından İnsan ve Dünyası*, Çev. B. Güvenç, 2. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1984, s.37.

²⁸³ Haviland, A. William, *Kültürel Antropolojisi*, Çev. Hüsamettin İnaç & Seda Çiftçi, İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2000, s.64.

Yapılan farklı tanımlamalardan çıkarılabilecek ortak sonuç insanların ortak bir kültürü paylaştığı için belirli koşullarda diğer insanların nasıl davranacaklarını ve davranışlara nasıl karşılık verebileceklerini kestirebilecek olduklarıdır.²⁸⁴

Pratik olarak, “bir fert Çince değil de İngilizce konuşuyorsa, bu içinde yaşadığı kültürün etkisindedir. Yine bir ferdin Budist olmayıp, Hristiyan olması, Pazar günleri çalışmaması, yeni yılı Şubat yerine 1 Ocak’ta kutlaması, tahta çubuklarla değil de çatalla yemesi, pirinç yerine ekmek ve tereyağı yemesi, gömleğini dışarıda bırakmayıp pantolonunun içine sokması, anne ve babasına hürmet gösterir sözler yerine “hello” demesi, harflerle yazı yazması da kültürün neticesidir.²⁸⁵ Eskimo’larda bir erkeğin, evine yalnız gelen bir erkek konuğuna konukseverlik gereği, eşinin de rızasıyla, karısını ödünç vermesi kültürünün bir parçası olduğu gibi, bu konuk severliğin reddinin, hem ev sahibi erkeğe, hem de karısına karşı hakaret kabul edilmesi de yine içinde yaşanan kültürünün neticesidir.²⁸⁶ Keskin bir ifade ile “tesir miktarı o kadar büyüktür ki fert, kültürün bir kopyasıdır” denilebilir.²⁸⁷

Önemli antropologlardan olan B. Malinowski’nin Yeni Gine’deki Trobriand Adası yerlileri, A.R. Radcliffe-Brown’un Bengal körfezindeki Hind adalarından Andamen’liler ve E.E. Evans Pritchard’ın, Nuer’i hep bir kültüre sahip olan toplumları ele almaktadır.²⁸⁸ Bu antropologlardan Malinowski’ye göre kültür, çalışan insanın yapıtı olarak ve amaçlarını gerçekleştirdiği araç olarak, yaşamasını, bir güvenlik, konfor ve gönenç standardı yaratmasını sağlayan bir araç olarak, kendisini hayvansal, organik yeteneklerini aşan bir güç veren mallar ve değerler yaratmasını sağlayan bir araç olarak bütün bunların içinde ve bütün bunların yardımıyla, insanı bir sonuca götüren bir araç olarak anlaşılmalı, yani yararlılık ya da işlevsellik açısından ele alınmalıdır.²⁸⁹ Yine Malinowski’ye göre, kültür, aynı zamanda öyle bazı öğeleri içerir ki bunlar belirsizliklerini, doğrudan doğruya gözlem konusu olmaya elverişsizliklerini açıkça sürdürürler ve bunlarda ne biçim, ne de işlev çok açıkça görülmez.²⁹⁰

Antropoloji farklı kültürlerdeki cinsel davranış ve pratikleri araştırması ve kültürler arası araştırmalarda bütüncü perspektifi taahhüt ederek cinselliğin çok

²⁸⁴ Haviland, A. William, *Kültürel Antropolojisi*, s.65.

²⁸⁵ Sezen, Yümni, *Sosyolojide Temel Bilgiler ve Tartışmalar*, s.114.

²⁸⁶ Tezcan, Mahmut, *Kültürel Antropoloji*, s.72.

²⁸⁷ Sezen, Yümni, *Sosyolojide Temel Bilgiler ve Tartışmalar*, s.114.

²⁸⁸ Yel, Ali Murat, agm, s.135.

²⁸⁹ Malinowski, Bronislaw, *İnsan ve Kültür*, s.66.

²⁹⁰ Malinowski, age, s.67.

disiplinli olarak ele alınmasına olanak tanımış olması nedeniyle, cinselliğin, toplumsal cinsiyet gibi kültürel/toplumsal bir inşa olduğuna ilişkin bu düşüncelerin tohumlarını çok daha önce, yani bir önceki yüzyılda atmıştır. Gerçi, antropolojinin, ancak 1960'a gelindiğinde cinsel araştırmaların önemini resmen kabul ettiği söylenmektedir; bununla birlikte, sosyal/kültürel antropolojinin, çok hoşlanılmasa da, egzotik insanların cinsel pratiklerine, tercihen tuhaf olmalarına olan ilgisiyle ün salmış olması, antropolojinin cinsellik çalışmalarıyla uzun bir 'aşk-nefret' ilişkisi yaşadığını düşündürmüştür. Daha çok etnografik araştırmaların yapıldığı ilk dönemlerde cinsellik üzerine toplanan veriler, bazen yan veriler olarak elde edilmiştir, çünkü yabancı bir kültürde uzun bir süre zamanını geçiren antropolog, biraz da tesadüfen cinsel pratikleri gözlemiştir.²⁹¹ Malinowski'nin araştırmaları, cinsel yaşamı düzenleme biliminin yasaları hakkında kavimbilimsel kanıt gösterilmesine yardım etmektedir. O'nun eseri ele alındığında Trobriandlılar'ın şehir toplumunda yaşayan bireylerinkinin hemen hemen tersi bir cinsel yaşam sürdükleri görülmektedir. Nitekim Trobriand toplumunda çocuklarla gençlerin cinsel yaşamını aksatan hiçbir şey yoktur, erginliğe ulaşan bütün bireyler tam doyuma erme yeteneğine sahiptirler.²⁹²

Cinsellik de kültür tarafından şekillenebilmektedir. Cinsellik, antropoloji için yeni ya da tabu olmaktan uzak görülmektedir. Toplumun kökenleri, akraba ve aile gibi asli sosyal formların evrimi üzerine ilk tartışmalar, "ilkel" halklarda cinsel ilişkiler konusundaki Euro-Amerikan anlayışlara dayalıdır. Tek eşli miydiler? Çok eşli mi? Encest mi? En önemli antropologlardan Malinowski'nin monografını *Yabanılların (Vahşilerin) Cinsel Yaşamı* diye adlandırılması tesadüf değildir. Öyle ki, en tanınmış Amerikalı antropologun kariyerine diğer şeylerin yanı sıra "ilkel" bir toplumdaki 15-20 yaşlarındaki kızların cinsel deneyimlerini ayrıntılarıyla anlatan bir kitapla başlamasını birçok meslektaşı ağır bir dille eleştirmiştir.²⁹³

Toplum hayatında cinsel ilişki, toplumun devamını sağlamanın yanı sıra kadın ve erkek arasındaki işbirliğinin somutlaşmasına katkıda bulunduğu için de önemli gözükmektedir. Haviland'a göre seks, sosyal hayatı bozabilmekte ve insanlığın bekasını sağlayan işbirliğini cinsel imtiyazlar için rekabet yüzünden kesintiye uğratabilmektedir. Onun seks konusu üzerindeki yorumlarından kontrol altına

²⁹¹ Arda, Erhan, *Sosyal Bilimler El Sözlüğü*, İstanbul: Alfa Yayınları, 2003, s.37-38 (*antropoloji maddesi*).

²⁹² Reich, Wilhelm, *Cinsel Ahlakın Boygöstermesi*, s.30.

²⁹³ Kulick, Don & Willson, Margaret, *TABU Antropolojik Alan Çalışmasında Seks, Kimlik ve Erotik Öznellik*, Çev. Hüseyin Oruç, Ankara: Öteki Yayınevi, 2000, s.17-18.

alınmayan cinsel aktivitenin nüfusun kaynaklarını kat kat aşacak oranlarda doğum oranına yol açabileceği anlaşılmaktadır. “Bundan dolayı, her kültür cinsel davranışı belirlediği gibi, toplumun ihtiyaçlarını bireyin yeterli tatminine karşı dengede tutmalıdır. Bu konuda yaşanacak hayal kırıklığı toplumu bozan bir unsur olarak karşımıza çıkmaya adaydır.”²⁹⁴

1. Anaerkil Kuramı

Akrabalık, yaratılışı cinsellik ve biyolojiye indirgemıştır. Akrabalık, antropolojinin başlangıcından beri hep merkezdeki konu olmuştur.²⁹⁵ Kaynaklar ilk toplumbilimci ve antropologların, aile ve akrabalık kuramlarını, genel evrim kuramı doğrultusunda açıklamaya giriştiklerini gösterir. Buna göre evlilik ve aile kurumu, ilkel sürü yaşamından, çok eşlilik ve tek eşliliğe doğru gelişerek çeşitli biçimlerden geçmiş ve bugünkü şeklini almıştır. Akrabalık ilişkileri sistemi de ana soy zinciriyle başlayarak, baba soy zincirine ve oradan ataerkilliğe geçiş sürecine varmıştır.²⁹⁶

Briffault’un *Analar* adlı eseri incelendiğinde anaerkilliğin belirleyici ilkesinin, akrabalığın ana soyuna dayanmasına değil, evliliklerin anayerli (matrilokal) oluşuna bağlanmış olduğu görülür. Anayerli evliliği, kadının evlendikten sonra anasının ailesiyle yaşamayı sürdürmesi ve kocanın kayınvalide evine yerleşmesi düzeni olarak tanımlayan Briffault, bu tip evliliklerin geçerli olduğu çok sayıda toplum örneği vermektedir.²⁹⁷ Örneğin Briffault’un Asya Türk ve Moğol topluluklarına (Yakutlar, Buryatlar, Tunguzlar) dair verdiği bilgiler, Türk tarihçi ve etnograflarından Abdülkadir İnan’ın verdiği bilgilerle çakışmaktadır.²⁹⁸ Ona göre, Anayerli toplumlarda, kadının ailesine katılan koca, kadının erkek kardeşinden çok, kadının annesinin otoritesi altındadır. Buna delil olarak, babayerli toplumlarda gelin-kayınbaba arasındaki tabuların benzeri olan güvey-kayınvalide ilişkilerini denetleyen kuralları, mesela konuşma hatta bakma yaşağını göstermektedir.²⁹⁹

Klasik veya ilkel anaerkil kuramının “ilkel sürü” varsayımı son derece zayıf bir varsayımdır. İnsan toplumlarının, baştan itibaren, cinsel ilişkilere kurallar koymak suretiyle, hayvan topluluklarından ayrıldığı görülmektedir. Bununla birlikte ilkelerde

²⁹⁴ Haviland, A. William, *Kültürel Antropolojisi*, s.86.

²⁹⁵ Delanay, Carol, *Tohum ve Toprak: Türk Köy Toplumunda Cinsiyet ve Kozmoloji*, Çev. Selda Somuncuoğlu& Aksu Bora, İstanbul: İletişim Yayınları, 2001, s.30.

²⁹⁶ Türköne, Mualla, *age*, s.14.

²⁹⁷ Briffault, Robert, *Analar*, Çev. Şemsa Yeğin, İstanbul: Payel Yayınları, 1990, s.130.

²⁹⁸ Briffault, *age*, s.155-156.

²⁹⁹ Briffault, *age*, s.171.

cinsel ilişkinin rasgele olduğuna dair hiçbir belirti bulunamamıştır. Badinter'in Levi-Strauss'dan aktardığına göre, ensest yasağı, biyolojik olanla toplumsal olan arasındaki bağı oluşturmakta; böylece, evrensel olmaktadır. Buna paralel olarak cinsler arası işbölümü de, insan toplumunu, hayvanlar aleminden ayıran bir özellik olarak belirtilmiştir.³⁰⁰

Anaerkil kuramın dayandığı delillerden ilki olan çağımızdaki ilkel topluluklarla ilgili gözlemler, Malinowski ve daha sonraları Margaret Mead gibi antropologların çalışmaları ile yeni ve farklı boyutlar kazanmıştır.³⁰¹ Antropologlar, gözledikleri toplumlarda uygar toplumlardakinden çok farklı cinsiyet rolleri sistemlerine ve akrabalık sistemlerine şahit olduklarını ifade etmişlerdir. Margaret Mead'in gözlemleri sonucu kadınlara ve erkeklere atfedilen rollerin, birbirlerinden son derece değişik ve çoğu zaman açıkça çelişen biçimlere bürünerek farklılaşması olgusuyla her yerde karşılaşılabilecek roller olduğu görülmektedir.³⁰²

Klasik anaerkil kuramın ilkel sürüden, tekeşli ataerkil aileye geçiş görüşünü reddeden ve otorite veya güç içermesi dolayısıyla “anaerkil” terimi yerine “anasoyu” ve “ana hukuku” terimlerini tercih eden Malinowski, anasoyu toplumlarında ana hukuku düzenini “ananın ailenin merkezi sayıldığı ve akrabalığın çıkış noktasının aile olduğu” bir düzen olarak tanımlamaktadır. Ona göre analık hukuku, anaya aile içinde ağır basan bir rol tanımaktadır.”³⁰³ Malinowski, anasoyu toplumlarında merkezi oluşturanın ve akrabalıkların çıkış noktasının ana olduğunu vurgulamaktadır, buna paralel soy ve miras, anadan geçmektedir, bu şekilde çocuklar ananın ailesine, klanına ait sayılmaktadırlar.³⁰⁴ Gözlemlerine göre, “babanın görevi, çocuk doğunca onu kollarına almak, bakmak ve korumaktır ama çocuk ona ait değildir. Baba, çocuğun sadece dostudur. Çocuklar üzerindeki yetki, ananın erkek kardeşindedir.”³⁰⁵ Malinowski, kökende ne vardı tartışmaları üzerine bunlardan birine genel bir öncelik vermenin mümkün olmadığını söylemektedir. Malinowski'nin “kültür ilerledikçe ve klan kurumu ortadan kalktıkça baba hukuku ilkesinin giderek öne çıktığını vurguladığı görülmektedir.”³⁰⁶

³⁰⁰ Badinter, Elisabeth, *Biri Ötekidir*, çev. Şirin Tekeli, İstanbul: Afa Yayınları, 1991, s.23.

³⁰¹ Türköne, Mualla, *Eski Türk Toplumun Cinsiyet Kültürü*, s.21.

³⁰² Badinter, Elisabeth, *Biri Ötekidir*, s.24.

³⁰³ Delanay, Carol, *Tohum ve Toprak*: s.25-32.

³⁰⁴ Malinowski, Bronislaw, *İlkel Toplumlarda Cinsellik ve Baskı*, Çev. Hüseyin Portakal, İstanbul: Kabalcı Yayınevi, 1989, s.18.

³⁰⁵ Malinowski, age, s.18-19.

³⁰⁶ Malinowski, age, s.193.

Yine, Malinowski, ilkel pasifik anasoyu toplumlarında, gebe kadınının kutsal sayıldığını söyler.³⁰⁷ Törenler çocuklarla ana arasında özel bir bağın kurulmasına yardımcı etkenlerdir ve baba soyu toplumlarında da görülmektedir. Bununla birlikte anasoylu toplumlarda sadece başlangıçta değil, sonrası için de yakın bir ilişki kurmada fayda teşkil etmektedir.³⁰⁸

Mitlerin ilkel toplumlarda yaşayan bir gerçeklik olduğunu ve buna inanıldığını söyleyen Malinowski, ilkel toplumların bu tür inançlarından şunu çıkarmıştır: İlk ana-kadın, kendi soyunu üretmiştir. Bu mite göre, kadın, yağmurda durmuş, damlalar içine işlemiş veya kadın suda yıkanırken balık onu ısırmış; böylece kadın “açık” bulunmuş, bu açıklıktan ruh-çocuk karnına girmiş ve gebe kalmıştır. Böylece mit, babanın yaratıcı gücü yerine ana-kadının kendiliğinden yaratıcı gücünü ortaya koymuştur.”³⁰⁹

2. Ataerkil Kuram

Ataerkil kuram, insan toplum kümesinin, örgütlenme ve yapı açısından en başından beri ataerkil olduğunu; kendisine boyun eğen kadın ve erkek çocukların geçimini sağlayan, onları korumasında bulunduran erkeği merkez alan bir birlik olduğunu kabul etmektedir.³¹⁰ Ana soylu toplumların erkek egemen olduklarının anlaşılmasından ve genel evrim kuramıyla birlikte anaerkil kuramın gözden düşüşünden sonra ataerkil kuramın yükseldiği görülmektedir.³¹¹ Genellikle soyun babadan devam ettiğini geniş bir aile olarak kabul edilen ataerkil aile içinde babanın resmi reis ve yönetim-yargı odağı olduğu aile organizasyonu olarak tanımlanmaktadır. Burada babanın otoritesi mutlak ve karşı gelinemez. Buna örnek olarak, geleneksel Çin, eski Roma ve İsrail aileleri verilebilir ve modern Batı ailesinin de bu kuramdan doğmuş olduğu söylenebilir.³¹²

B. DİNLERDE CİNSELLİK KÜLTÜRÜ

Musevilik ve Hristiyanlığın kutsal kitapları olan Tevrat’ın ve İncil’in tahrif edildikleri, bugün ortada birden fazla metin bulunduğu ve orjinallerine ulaşmanın

³⁰⁷ Malinowski, Bronislaw, *İlkel Toplumlarda Cinsellik ve Baskı*, s.26.

³⁰⁸ Malinowski, age, s.151.

³⁰⁹ Malinowski, age, s.84.

³¹⁰ Briffault, Robert, *Analar*, s.127.

³¹¹ Türköne, Mualla, *Eski Türk Toplumunun Cinsiyet Kültürü*, s.34.

³¹² Türköne, age, s.37.

mümkün olmadığı kabul edilmektedir. İslamiyet'in kutsal kitabı Kuran'ın, çok sayıda farklı yorumları mevcutsa olsa da, orijinal halini korumaya devam ettiği, onun Musevilik ve Hristiyanlığın kutsal kitaplarının orijinallerine ulaşmak ve hangi noktalarda tahrife uğradıklarını anlamak için de başvurulabilecek nitelikte olduğu bilinmektedir.³¹³

Dinlerde cinsellik kültürü konusunda üzerinde durulabilecek ilk konu, Tanrı'nın erkekliği iddiasıdır. Kuran-ı Kerim'de Tanrı'nın erkek olduğu ile ilgili hiçbir bilgi, hiçbir ima yer almamaktadır. Aksine, O'nun cinsiyet, doğmak, doğurmak ve doğrulmak gibi insana has bedeni özelliklerden uzak olduğu ve bunu düşünmenin günah olduğu vurgulanmaktadır. Bu iddia, Hristiyanlara göre, Meryem'in Kutsal Ruhtan gebe kalmış olmasından ve ayrıca İsa'nın da Allah sayılmasından kaynaklanmaktadır. Kuran'da ise, bu Hristiyan anlayışının yanlışlığı anlatılmakta ve buna şiddetle karşı çıkılmaktadır. Semavi dinler; erkek-atayı, aile reisini ve reis, kral, firavun, vs. olan yönetici erkeği Tanrı kabul eden ve kutsal ataları temsilen yaptığı putlara tapınan toplumlara, bu anlayışı yıkmak üzere gelmişlerdir. İlk din olan Museviliğin durumu açıkça böyledir. Kuran'da yer alan, Musa peygamberle Firavun arasındaki konuşmaların bunun üzerine olduğu anlaşılmaktadır.³¹⁴

Kuran'da anlatılan, Musa peygamberin yaptığı anayerli evlilik, Firavun'un tanrılığını ittifakla kabul etmiş ataerkil bir toplumun çevresinde anayerli topluluklar bulunduğunu göstermektedir. İsa'dan yaklaşık 1000 yıl önceye rastgelen bu zaman kesiti; tarih öncesi denge döneminin, madencilik ve savaşın gelişmesiyle beraber ataerkinin mutlak zaferiyle kapandığı ve yazının yaygınlaşmasıyla tarihe geçilmiş olan kesittir. Böyle bir kesitte mutlak ataerkil toplumlarla, gelişmelerin dışında kalarak eski anayerli adetlerini sürdüren toplulukların yan yana yer alması normal kabul edilmektedir. Musevilik de böyle bir dönemde ve mutlak ataerkilliğin iktidar olduğu bir toplumda gün ışığına çıkmaktadır.³¹⁵

Badinter, erkek Tanrının mutlak egemenliği olarak gördüğü, Yahudi tek tanrıcılığının başlangıcını; mutlak ataerkinin kesin biçimini almasında asıl rolü oynayan bir din devrimi olarak kabul etmektedir.³¹⁶ Oysa Musa, kendi ataerkil toplumundan kaçarak sığındığı başka bir toplulukta anayerli bir evlilik yapmakta ve ancak bu evlilik için şart koşulan hizmet süresini doldurduktan sonra kendi

³¹³ Türköne, age, s.53-54.

³¹⁴ Türköne, age, s.54-55.

³¹⁵ Türköne, age, s.55.

³¹⁶ Badinter, Elisabeth, *Biri Ötekidir*, s.93.

toplumuna dönerken peygamber olmakta ve Firavun'a ve atalar dinine karşı savaş açmaktadır.³¹⁷ Kuran'da putlara tapınmayı; erkeğin yaratıcılık ve zorbalığını kesin şekilde yasaklayan ayetlerle birlikte, kadının ve ananın rolünü vurgulayan çok sayıda ayet yer almaktadır.

Hristiyanlık; kadının anneliğini inkâr eden ve onu erkeğin soylu dölünün taşıyıcısı ve giderek erkeğin zevk nesnesi olan bir bedene indirgeyen anlayışın karşısında Meryem örneğiyle durmaktadır. Ancak bu mesaj, “erkek Tanrı” çarpıtması ve katlanarak aynı “erkek Tanrı’nın erkek oğlu” olarak görülen İsa’nın da Tanrı kabul edilmesiyle tanınmaz bir hale getirilmiştir. Aynı şekilde, kadın-anayı Tanrıça kabul eden ve babanın üremedeki rolünü tanımayan kültürlerle karşı Zekeriya örneği verilmektedir. Bu örneklerle, ne erkeğin ne de dışının yaratıcı olmayıp, insanı yaratanın Allah olduğu ve O’nun bilgi ve iradesi dışında hiçbir şeyin var olmayacağı anlatılmaktadır.³¹⁸

Kuran-ı Kerim incelendiğinde Âdem ve Havva’nın yaratılışlarını ve cennetten çıkarılışlarının tekrar işlendiği ve daha önce yanlış yorumlandığına işaret edildiği görülmektedir. Kuran Havva’nın, Adem gibi aynı nefisten yaratılmış olduğunu anlatmaktadır.³¹⁹ O’na göre Âdem’i kıskırtıp cennetten kovduran Havva değil, ikisini birden aldatmış olan şeytandır. Ve Havva lanete uğrayarak, Hristiyanlıkta kabul edildiği gibi doğumla cezalandırılmış değildir. Havva da, Âdem de yalvarmaları üzerine affedilmişlerdir. Asli günah anlayışı İslam’da yoktur. Ayrıca doğum, kadına verilmiş bir ceza, bir olumsuzluk olarak değil, aksine onu analık konumuna yücelten bir olay olarak görülmektedir. İncil’e bakıldığında gerçekten İsa’nın mesajının saptırıldığı görülmektedir. İsa’ya ilk inananlar ve çarmıha gerilmesi sırasında hazır olan kalabalıktan ruhunun yükseldiğini görenler kadınlardır. İsa, olaydan sonra, bu

³¹⁷ Türköne, Mualla, age, s.55-56.

³¹⁸ Türköne, age, s.57-58.

³¹⁹ “Ey insanlar! Sizi tek bir nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden de bir çok erkek ve kadın üretilen Rabbınızden sakının” Nisa 4/1. “Genellikle müfessirler ayetteki nefis kelimesiyle Hz. Adem’in kastedildiğini söylemekte ve buna delil olarak şu hadis-i şerifi göstermektedirler: “Kadınlar hakkında hayır tavsiye ediniz (onlara iyi davranınız); çünkü kadın eğri kaburga kemiğinden yaratılmıştır. Kaburga kemiğinin en eğri tarafı baş tarafıdır. Onu doğrultmaya çalışırsan kırarsın, hali üzere bırakırsan öyle eğri kalır. Kadınlar hakkında hayır tavsiye ediniz” (Buhari, Nikah, 80; İbn Mace, Taharet, 77). Bu hadis umumiyetle lafzi manada yorumlanarak Havva’nın Adem’in kaburga kemiğinden yaratıldığı görüşünün benimsenmesine rağmen Tevrat’a da uygun olan bu görüş bazı alimlerce kabul edilmemektedir. (Sabuni, I-II, 353-353; Münavi, I, 503). Hadisi kadınların hassas ruhi durumunu belirten mecazi bir ifade olarak yorumlayan bir kısım alimler Hz. Peygamber’in bu açıklamasıyla, yaratılışın menşeiinden ziyade kadınlara karşı dikkatli ve nazik davranılması gerektiğine dikkat çektiğini kabul etmektedirler.” Havva’nın yaratılışı ile ilgili olarak daha ayrıntılı bilgi için bakınız. *DİA*, Ömer Faruk Harman “Havva” Maddesi, XVI, s. 542-545.

kadınlara görünerek, onlarla konuşmuştur. İkincisi, sürekli kanaması olan bir kadın İsa'ya dokunmakta ve bunun üzerine derhal iyileşmektedir. O dönemin, kadın kanıyla ilgili tutumları göz önüne alındığında, bu durumdaki bir kadının böyle yüce bir kişiye dokunmaya cesaret etmesinin büyük bir suç olması gerekmektedir. Aksine İsa peygamber kadının dileğinin yerine gelmesine aracılık etmiştir.³²⁰

Badinter, Yahudiliğin kadın Tanrıçaların yerine erkek Tanrıyı koymaya çalıştığını söyleyerek, bu görüşe kanıt olarak, Tevrat'taki başlangıç cümlelerini göstermektedir.³²¹ Oysa Tevrat'taki "başlangıçta Tanrı, göğü ve toprağı yarattı.." gibi cümlelerde bir erkek Tanrı izine rastlanmamaktadır.³²²

Saadavi, üç dinin de "ataerkil kölecî bir toplumun bağrında doğmuş" olduğunu söylemektedir.³²³ Bu bakış açısıyla, "Musa, İsa ve Muhammed peygamberlerin halklarına ilettikleri çağrı"nın ataerkil bir çağrı olduğuna karar vermektedir. Çağrının kadınların konumunu da kapsadığı ve bu durumun Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam'ın ilk evreleri için geçerli olduğunu söylemektedir. Ancak ona göre her üç dinde de, özellikle Yahudilikte kadınların konumu erkeklerin gerisinde kalmıştır.³²⁴ Saadavi, "kadının cinselliğinden kaynaklanan günah" düşüncesinden ve bu düşüncenin sonsuza dek sürmesini sağlamaktan sorumlu tuttuğu İsa Peygamberi; başka bir yerde erkek köleler ve kadınların, cinsel başıboşluğun kurbanı olduğu bir toplumda, bu zinacı uygulamalara karşı savaş açan devrimci bir önder olarak nitelermektedir.³²⁵ Buradan hareketle ifadelerinin birbirini tutmadığını söylemek mümkündür.

İslam toplumlarının cinsiyet kültüründe "kadınlardan Müslüman olmaz, ama her müslümana (erkek kastediliyor) kadın lazım" şeklinde ifade edilen bir anlayış söz konusu olabilmektedir. Saadavi, İslam'ın geldiği Arap toplumunu bazen, tamamen ataerkil bir toplum olarak yansıtırken; bazen de "İslam ve peygamberi Muhammed'in kadınlara hayat ve cinsellik haklarını daha geniş bir ölçüde tanıması; Arap kadınının o günlerde görece daha yüksek bir konuma sahip olmasından kaynaklanmaktadır" sonucuna ulaşmaktadır.³²⁶

³²⁰ Türköne, age, s.62.

³²¹ Badinter, Elisabeth, *Biri Ötekidir*, s.92.

³²² Türköne, age, s.63.

³²³ Saadavi, Neval, *Havva'nın Örtülü Yüzü*, çev. Sibel Özbudun, İstanbul: Anahtar Kitap., 1991, s.150.

³²⁴ Saadavi, age, s.146.

³²⁵ Saadavi, age, s.123, 150.

³²⁶ Saadavi, age, s.167.

C. TÜRK KÜLTÜRÜNDE CİNSELLİK

Çalışmanın bu kısmında, eski Türk toplumunun cinsiyet kültürü ve bu kültürdeki değişimleri ve günümüz Türk kültüründe cinselliğin nasıl algılandığını açıklamayı amaçlıyoruz. Bu amaç doğrultusunda, yazılı hale gelmiş çeşitli araştırma ve gözlemlere, büyük ölçüde bunları aktaran kaynak eserlere başvurmak yoluna gidilmiştir. Türk kültürüyle ilgili olarak kaynakları taramak ve konunun genel çerçevelerini verebilmek açısından en çok faydalanılan kaynağın *Mualla Türköne*'nin, *Eski Türk Toplumunun Cinsiyet Kültürü* adlı eseri olduğunu belirtmek etik açıdan önemli görülmektedir. Günümüz ve eski Türk kültürünü anlatırken aile, evlilik ve cinsel davranışlardaki tutumları daha iyi anlayabilmek açısından anaerkillik ve ataerkillik gibi kavramların açıklanmasında ve bunların konuyla ilişkilendirilmesinde fayda görülmektedir.

Türkler'in cinsiyetler arası eşitliğe sahip bir yapıda olduğu, bu eşitlikçi yapının İslami dini-kültürel etkiler yüzünden bozulduğu görüşünün, genel ve yaygın bir görüş olduğunu söylemek mümkündür. Türkiye'de cinsiyetle alakalı yapılan çalışmalarda ve genel bir söylemde ataerkillik Türk toplum yapısının genellikle İslami etkilere bağlandığı görülmektedir. İslamiyet öncesi yapıya dair bu görüş, ilk kez Ziya Gökalp tarafından ileri sürülmüş ve sonrasında sürekli olarak geliştirilmiştir. Türköne'ye göre, Gökalp, bu görüşü, yaşadığı dönemin tartışmalarından kaynaklanan ideolojik endişelerle ileri sürmüştür. Yine Türköne Gökalp'in İslam öncesi Türkler'in cinsiyetler konusunda eşitlikçi oldukları görüşünü son derece abartılı bulmaktadır. Gökalp, özellikle Türkler'in ilk İslamlaşma dönemlerinde gözlenen eşitlikçi sayılabilecek yapıya dikkat çekmekte, sonrasındaki gelişmeleri ise İran-Arap-Bizans etkilerine bağlamaktadır. Yani, Gökalp, bu gelişmelerden, örneğin en çok eleştirilen, kadının tecridi, çok eşlilik, erkeğin boşama hakkı, vs. olgularından, doğrudan İslam dinini sorumlu tutmamaktadır.³²⁷ Gökalp'i izleyen çalışmalarda ve bugünkü birçok çalışmada ise, bütün diğer faktörler göz ardı edilerek, sadece İslami etkiler üzerinde durulduğu görülmektedir.

Türkiye'de kadın konusundaki sosyolojik çalışmalarda genel eğilimin, dini metni dışarıda tutarak, dinin sosyal-kültürel düzeyde nasıl işlediğini ele almak şeklinde olduğu görülmektedir. En temel görüş olarak; Musevilikten başlayarak bütün tek tanrılı dinlerin, erkek Tanrı, erkek peygamberler, ilk insan Âdem ve ondan

³²⁷ Türköne, Mualla, age, s.3.

yaratılan Havva vb. söylemleriyle ataerkilliğin ilk gerçek kurucusu, meşrulaştırıcısı oldukları görüşü yer almaktadır. Bu, sosyolojik bir tutum olarak açıklanmakta ve özellikle vurgulanmaktadır. Türköne'ye göre bu şekilde sosyolojik olan bir hata yapılmaktadır. Çünkü bu tutum, O'na göre sonucu doğuran başka faktörlerin gözden kaçırılmasına yol açmaktadır. Bu hataya düşmemek için yapılacak şey, belki alanın dışına taşmak olsa da orijinal kaynaklara başvurmak ve bunu sosyal-kültürel işleyiş mekanizmalarıyla mukayese etmektir. Ancak, bu yolla sonucu etkileyen başka faktörler ve farklı etkiler ve gerçek ataerkillleşme süreci yakalanabilir.³²⁸

Çalışmanın bu kısmında eski Türk toplumundan bahsedilirken tarihsel kronoloji değil, farklı sosyal yapılar esas alınmıştır. Eski Türk toplumu üzerinde çalışan Türk sosyolog, tarihçi ve antropologları, eski Türk toplumundaki cinsiyet ilişkilerini ele alırken, daha çok “aile”, aile yapısı ve bu yapının geçirdiği değişimlerle ilgilenmişlerdir. Kendinden sonraki sosyal bilimcilere büyük oranda kaynaklık eden Ziya Gökalp'ten başlayarak, benzer bir tipolojinin esas alındığı ve Türk ailesiyle ilgili benzer tezlerin ileri sürüldüğü görülmektedir.³²⁹

Gılgamış Destanı'nın ortaya koyduğu aile yapısı ve evlenme biçimi; 19. yy. Avrupa'sında bir aile evrim kuramını, yani ilk aile modelinin serbest cinsel ilişkilere dayalı olduğu tezini reddetmektedir. Sümer aile tipi, tamamen karı-koca ilişkisini yansıtan kutsal törenlerle düzenlenmiş nitelikleri ortaya koymaktadır.³³⁰ Direnkova ve Yakınof gibi araştırmacılara göre Türkler tarih sahnesine ataerkil ve dıştan evlenme biçimiyle çıkmışlardır.³³¹

Ögel'in, *Türk Kültürünün Gelişme Çağları* adlı eseri incelendiğinde Hunlarda baba ailesinin, Moğollarda ise ana ailesinin egemen olduğu görülmektedir.³³² Türkler'de ekzogami (dışevlilik), ilk cinsel yasak, kardeş sayılan klan üyeleri arasında ilişki kurulması yasağı şeklindedir. Burada klan-içi ilişki anlamına gelen ensest, toplumun büyümesi ve ailelerin oluşumuyla birlikte giderek daralan bir olguyu ifade etmektedir. Bu gelişmelere bağlı olarak, ekzogami dairesi de değişmektedir. Kabile ve aşiret örgütlenmelerinde, önceleri her bir kabile bir ekzogami dairesi teşkil ederken, giderek kuzen evlilikleri meşru sayılmıştır.

³²⁸ Türköne, age, s.53.

³²⁹ Türköne, age, s.69

³³⁰ Tezcan, Mahmut, *Türk Aile Antropolojisi*, Ankara: İmge Kitabevi, 2000, s.15.

³³¹ Türkdoğan, Orhan, “*Türk Ailesinin Genel Yapısı*”, *Sosyo Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara: T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1992, s.39.

³³² Ögel, Bahaeddin, *Türk Kültürünün Gelişme Çağları*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1988, s.237-240.

Moğollarda kadının, çocuğu doğuncaya kadar kendi evinde kalması âdetinin yaygın olduğu görülmektedir. Bunun yanında dul kalan kadınlar bir daha evlenememektedirler. Hunlar ve Göktürklerde böyle bir geleneğe rastlanmamaktadır. Eberhard'a göre, Türkler, aracılar ve görücüler yoluyla evlenme geleneğine sahip bir kavimdir. Ataerki kabile ve aşiret dönemlerinde, evliliklerin kız kaçırma suretiyle olduğu görülür. Yakutlarda ve Altay Türklerinde son zamanlara kadar evlenme, ancak kız kaçırma yoluyla meşru evlenme sayılmıştır.³³³

Kabile federasyonu (il) aşamasında eski egzogami daireleri devam etmesine rağmen, toplumun genişlemesi dolayısıyla, kabileler arası evlilikler, endogamik evlilik olarak yorumlanabilmektedir.³³⁴ Gökalp de, Türklerde evliliğin endogamik olduğunu belirtmektedir. Gökalp, bunu, il aşaması için söylemekte ve endogamiyi Türklerde kadın-erkek eşitliğinin temeli saymaktadır.³³⁵ Bekaretin İslam öncesi Türklerde de önemli olduğu görülmektedir. Türkler bakire kız için, "Kapaklıg," yani kapalı kız ifadesini kullanmışlardır.³³⁶ Ancak, Türklerde nikâha rağmen, gerdeğe kadar gelinin yüzü tabu sayılmıştır. Bu husus, ancak gerdekte, görümlük denen, tören ve armağanlardan sonra kalkmıştır. Bazı Türklerde de, evlilik, ancak ilk çocuğun doğmasıyla tamamlanır. Çocuk doğmadıkça, evlilik ve nikâh yürürlüğe girmemiş sayılır.³³⁷

Manas destanındaki kahramanların hepsi de kız kaçırma ve yağma yoluyla evlenmektedirler.³³⁸ Manas'ın birini kırlardan yakalayıp aldığı, diğerini ganimet aldığı iki karısından sonra, üçüncü karısı Kanıkey'i alırken zorlandığı anlaşılmaktadır. Kanıkey, onu tahrik etmekte, bıçakla hücum edip yaralamaktadır. Damat, kayınbabanın evini yağma etmekte, iki kabile harbe tutuşmak üzereyken Kanıkey'in annesi buna mani olup, anlaşma yoluna gitmektedir.³³⁹ Altay Türkleri arasında, bugün de erkek ve kız tarafları kendi aralarında sözleştikleri halde delikanlı, kendi soyundan olan yiğitlerle beraber kızını kaçırmaktadır. Kırgızların Manas destanında eski usulün hatırası olarak yağma ve kaçırma yoluyla evlenmeden söz edildiği gibi barış yoluyla, yani 'Kalın' ödeyerek evlenme de tasvir edilmektedir.³⁴⁰

³³³ Tezcan, Mahmut, *Türk Aile Antropolojisi*, s.20.

³³⁴ Türköne, Mualla, *Eski Türk Toplumunun Cinsiyet Kültürü*, s.174-175.

³³⁵ Gökalp, Ziya, *Türk Töresi*, haz., H. Dizdaroğlu, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1976, s.142.

³³⁶ Ögel, Bahaeddin, *Türk Kültürünün Gelişme Çağları*, s.250.

³³⁷ Ögel, age, s.268-270.

³³⁸ Tezcan, Mahmut, *Türk Aile Antropolojisi*, s.21.

³³⁹ İnan, Abdülkadir, *Manas Destanında Görülen Muhtelif Tabakalar, Makaleler ve İncelemeler*, Ankara: TTK, 1995, s.162-64.

³⁴⁰ İnan, age, s.344.

Kalın yerine Kırgızlar ve Başkurtlar "Süyek satımı," Yakutlar "Sulu" demektedirler. İnan, birinciye, boydan birinin, yabancı bir boya satıldığını, kalın malının da onun karşılığı anlamına geldiğini, "sulu" kelimesinin de, eski Türkçede fidiye-i necat, kız kaçıran boyun cezadan kurtulmak için verdiği mal demek olduğunu açıklamıştır.³⁴¹ Ögel'e göre, "Hunların en yakın komşuları Wuhuan Moğollarında, oğlan evlendikten sonra kız evine gitmekte ve kayınbabasına hizmet etmektedir". Ögel, Çingiz Han devri Moğollar'ında da bu tür evliliklerin olduğunu belirtmektedir.³⁴²

X. yüzyıla ait gözlemlerin yer aldığı İbn Fazlan *Seyahatname*'sine göre, eski Türklerde evlenme adetleri, çeşitli bölge ve boylara göre değişmektedir. Umumiyetle öz ana, kızlar ve kız kardeşler hariç, her kadınla evlenilebilmektir. Fakat Çiğiller ve Kutluklar'ın, kız kardeşleriyle de evlenebildikleri görülmektedir.³⁴³ Oğuzlarda, evlilik kızın rızasını almakla gerçekleşmektedir. Volga Bulgarları arasında evlenmek isteyen kişinin, istediği kızın başına bir örtü atması ve böylece kızın onun eşi olması âdetinin yaygın olduğu anlaşılmaktadır.³⁴⁴

Eski Türklerde poligaminin (çok eşlilik) oldukça yaygın olduğunu söylemek mümkündür. Tukyü menkabesinde hükümdar Tukyü'nün on zevcesi olduğu anlatılmaktadır.³⁴⁵ Henüz Müslüman olmamış Hazar Türkleri hakanlarının, saraylarında daima yirmi beş kadın bulundurdıkları kaynaklarda görülen başka bir ayrıntıdır. Bunlar, kimisi rıza ile kimisi zorla alınmış komşu hükümdarların kızlarından oluşmaktadır. Ayrıca, odalık olarak altmış güzel cariye bulundurulur. Her kadının ayrı bir çadırı ve hadım bir muhafızı vardır. Hakan bunlardan birisini istediği zaman, muhafıza haber gönderir, muhafız cariyeyi hakana getirip, çadırın önünde bekler.³⁴⁶ Türköne'nin de üzerinde durduğu gibi, harem usulünün, henüz Müslüman olmamış Türklerde de görülmesi, bu usulün İslami etkilerle ortaya çıktığı, Selçuklu, Osmanlı saray ve konaklarına ait olduğu yolundaki genel kanaat karşısında oldukça dikkat çekicidir.³⁴⁷

İbn Fazlan'ın gözlemlerinden, eski Türklerin "namus" anlayışının, sonraki dönemler ve günümüz Türk toplumunun namus anlayışından farklı olduğu

³⁴¹ Tezcan, Mahmut, *Türk Aile Antropolojisi*, s.32.

³⁴² Ögel, Bahaeddin, *Türk Kültürünün Gelişme Çağları*, 2. Basım, Ankara: Kömen Yay., 1979, s.162.

³⁴³ Fazlan, İbn, *İbn Fazlan Seyahatnamesi*, haz. Ramazan Şeşen, İstanbul: Bedir Yayınevi, 1995, s.91.

³⁴⁴ Fazlan, age, s.116.

³⁴⁵ Gökarp, Ziya, *Türk Töresi*, s.108.

³⁴⁶ Fazlan, age, s.78.

³⁴⁷ Türköne, age, s.181.

anlaşılmaktadır. Mesela, şaman Oğuzlar arasında geçen şöyle bir olay nakledilmektedir: “Kadınlar yerli ve yabancı erkeklerden kaçınmazlar. Kadın hiçbir yerini gizlemez. Bir gün bir adamın evine misafir olmuştuk. Adam ve karısıyla beraber oturuyorduk. Kadın bizimle konuşurken bir aralık avret yerini açıp kaşımaya başladı. Biz utancımızdan yüzlerimizi kapatıp, ‘estagfurullah’ dedik. Kocası güldü. Tercümana onlara: ‘... Siz onu görüyor ve koruyorsunuz, sizden ona bir zarar gelmiyor. Bu hareket, kadının örtünüp de başkalarına müsaade etmesinden iyidir.’ dedi. Buna rağmen zina diye bir şey bilmezler. Bu suçu işleyen birisini ortaya çıkarırlarsa, onu iki parçaya bölerler.”³⁴⁸ Bundan başka, İbn Fazlan, Oğuzlarda oğlancılığında da büyük suç olduğunu belirtmektedir. Kutluklar’da ve Hiyong-nular’da da zina çok büyük suçtur. Kutluklar’da, zina eden erkek ve kadın yakılırken, Hiyong-nular’da evli bir kadına tecavüz eden kişi ölüme mahkûm edilmekte; genç bir kızı kirlettiğinde ise büyük bir fidye alınıp, o kızla evlendirilmektedir. Tukyular’da tecavüz eden kişi hadım edilmektedir. Bütün bu kavimlerde düşmanlara aynı hareketi yapmak suç sayılmamaktadır.³⁴⁹

İbn Fazlan *Seyahatname*’sinde, zinanın yasak olmayıp, serbest ilişkilerin geçerli olduğu Peçenekler ve Karluklar adlı iki Türk topluluğundan söz edilmektedir. Peçenekler, yol ortasında kadınlarla çiftleşmişler.³⁵⁰ Karluklar ise, kadını kumarda alış-veriş nesnesi olarak kullanmışlardır. “Kumarda biri, diğerinin karısını, kız kardeşini ve anasını ütebilir. Karluk kadınları güzel ve iffetsizdirler. Onlar karılarını çok az kıskanırlar. Reisin karısı, kızı veya kız kardeşi, yabancı bir kabile gelince, onları misafir eder...”³⁵¹ Serbest ilişkilerin hâkim olduğu ve kadının misafire sunulduğu bu toplulukta, kadının cinsel nesne olduğu görülmektedir.

İbn Fazlan’ın eserinden müslüman olan Volga Bulgarları’nın hala eski adetlerini sürdürdükleri şu cümlelerden anlaşılmaktadır: “Kadınlar ve erkekler hep beraber nehre girip çırl çıplak yıkanır. Birbirlerinden kaçmazlar. Bununla beraber zina etmezler. Zina eden erkeği ve kadını iki parçaya ayırırlar. Kadınlar yüzerken erkeklerden kaçınırlar diye çok çalıştıysam da muvaffak olamadım.”³⁵²

Eski Türklerde yaygın olan evlilik türü levirattır. Levirat tipi evlilik, baba ölünce, dul kalan karısıyla üvey oğlunun veya ağabey-kardeş ölünce, dul kalan

³⁴⁸ Fazlan, İbn, *İbn Fazlan Seyahatnamesi*, s.3.

³⁴⁹ Fazlan, İbn, age, s.112.

³⁵⁰ Fazlan, age, s.84.

³⁵¹ Fazlan, age, s.90.

³⁵² Fazlan, age, s.57.

karısıyla üvey oğlun veya ağabey-kardeş ölünce, dul kalan karısıyla hayattaki kardeşin evlenmesidir. Eski Türklerde "Kuma" deyimi, çok eski bir Türk sözüdür ve baş hatundan sonra alınan kadınlara denmektedir. Hun ve Göktürk tarihinde babalar ölünce, erkek çocukların annelerinin kumaları ile evlendikleri görülmektedir.³⁵³

Hunlar, Göktürkler ve Oğuzlarda levirat tipi aile düzeni olduğunu belirten Ögel, levirat evliliğini kalın adetiyle alakalı görmektedir. Ona göre, kalın, kız ailesine verilen bir aile malıdır ve bundan dolayı, ödenen kalında herkesin payı ve miras hakkı vardır. Böylece kalını verilen gelin, artık erkek ailesinin malı olmuştur. Dolayısı ile ailedeki kişilerin gelin ve çocukları üzerinde miras hakkı doğmaktadır. Yani, kalını ödenen gelin, kocasının malı olmakla kalmayıp, koca ailesine ait bir mal olmaktadır. Bu husus, baba ölünce aileyi bir çatı altında toplama geleneğinden kaynaklanmaktadır. Buna "Kayın alma" da denmektedir. Eşi ölen gelin, kayınla evlenmekte, kadın ve çocukları sokakta kalmamaktadır.³⁵⁴ Bu gelenek, Türkdogan'a göre günümüzde de devam etmektedir. Örnek olarak Kars yöresindeki Azerilerde Dinsel önderle dulların seremonik evlenmeleri verilebilmektedir. Bu tür evlilikler, ailede dengeyi bozmama eğilimini yansıtır. Buna, dinsel öndere atfen, "Ahunt Tipi Evlenme" denir.³⁵⁵

İbn Fazlan'ın da levirat evliliği tespit etmiş olması, adetin X. Yüzyılda devam ettiğini göstermektedir.³⁵⁶ Bugün de, Anadolu'nun bazı yörelerinde ölen ağabeyin eşiyle evlenme geleneği devam etmektedir. Eski Türklerde, öldürülen bir kişinin ailesine karşılık olarak, kalınsız bir kız verildiği de görülmektedir. Ayrıca, karşılıklı dünür olma durumlarında da kalın ödenmemektedir. Yiğitlerin, aralarında antlaşırken, bazen birbirlerine kız kardeşlerini vereceklerine dair söz verdikleri anlaşılmaktadır. Karşılıklı dünür olma âdetinin, en çok Kırgızlar'da yaygın olduğunu söylemek mümkündür.³⁵⁷ Eski Türklerde az görülmekle birlikte döl alma geleneğinin de varlığı bilinmektedir. İnan, Eski Roma ve Araplarda çok açık olan bu geleneğin, Orta Asya göçebe kavimlerinde gizli kapaklı olarak korunduğunu biliyoruz" demektedir. Ona göre, 19. yy ortalarında Kara Kırgızlar'da bu geleneğin bulunduğu dair söylentiler vardır. Yakutların eşlerinin başkalarından doğan çocuklarını öz evlat saymaları, döl

³⁵³ Türkdogan, Orhan, "Türk Ailesinin Genel Yapısı", *Sosyo Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Ankara: T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1992, s.34.

³⁵⁴ Ögel, age, 1979, s.164.

³⁵⁵ Tezcan, Mahmut, *Türk Aile Antropolojisi*, s.15-16.

³⁵⁶ Fazlan, İbn, *İbn Fazlan Seyahatnamesi*, s.115.

³⁵⁷ Türkdogan, Orhan, *agm*, s.39.

alma geleneğinin meşru sayıldığı bir devirden kalma geleneklere dayanmaktadır.³⁵⁸ Bir Arap yazarı, döl alma geleneğini şöyle anlatmaktadır: "Koca, karısına 'git, falanla ilişkide bulun' derdi. Döl alma, necip bir çocuk elde etmek amacıyla yapıldı." Döl, kahramanlık, civanmertlik nitelikleriyle tanınmış yüksek adamlardan istenirdi.³⁵⁹

Refah düzeyinin yüksek olduğu kent-konak hayatı içinde, özellikle Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde yönetici kesimin komşu kültürlerle yoğun ilişkileri nedeniyle, toplumun üst kesimlerinde kadının salt cinsel nesneye dönüşmesi ve tecridi olgularıyla karşılaşılmaktadır. Bu algılama biçimi, giderek merkezden kenara doğru da yayılmıştır; ancak, yine de, tarımla ve tabiatla iç içe, gelir seviyesi düşük kesimlere tam olarak yansımadağı görülmektedir.³⁶⁰

İstanbul, Konya, Maraş, Erzurum gibi yönetim, beylik merkezi olmuş, komşu kültürlerin yoğun etkileri altındaki kent merkezleri ise, kadının cinsel nesne olması ve tecrit olgularının ve konak hayatının tam olarak yansıdığı merkezler olduğu anlaşılmaktadır. Türköne'ye göre batı literatüründe, abartılı bir şekilde yer alan harem hayatı, cariyelik, çok eşlilik, kadının kapatılması olguları gerçektir, ama bunlar bütün toplumu kapsayamayacak kadar sınırlı olgulardır.³⁶¹ Bu arada, Ortaçağ Avrupasının diri diri yakılan cadıları, bekaret kemerleri, cinselliği en büyük günah kabul eden ve bu günahı Havva'nın kızlarını sorumlu tutan, kadını şeytan olarak gören; onun insan olup olmadığını, ruh taşıyıp taşımadığını tartışan anlayışları ile cadılık ve bekaret kemerleri dışında, belirtilen türden anlayışlar Doğu kültürlerinde de, özellikle bazı zühdi akımlar içinde yer almış ve kısmi bir yaygınlığa da sahip olmuşlardır.³⁶²

Türkler'in X. Yüzyıldan başlayarak topluluklar halinde İslamlaşmasıyla Türk tarihinde yeni bir dönem başlamıştır. Konuyla ilgili az sayıda olan kaynaklardan bazıları aşağıda örnek metinleri ile birlikte verilmiştir.

Bunlardan *Kutadgu Bilig*, şehirli Türkler'in cinsiyet algılarına örnek teşkil etmektedir. *Divanü Lügati't-Türk*, çeşitli Türk topluluklarına dair gözlemleri içermesi bakımından, aynı dönemdeki şehirli ve göçebe Türk topluluklarının cinsiyet algılarını bir arada yansıtmaktadır. Dede Korkut, tam anlamıyla göçebe hayat tarzını yansıtan

³⁵⁸ İnan, Abdülkadir, *Manas Destanında Görülen...* s.314.

³⁵⁹ İnan, age, s.315.

³⁶⁰ Türköne, age, s.187.

³⁶¹ Türköne, age, s.187-188.

³⁶² Türköne, age, s.188.

bir destandır. Göçebe Oğuzların, ilk İslamlaşma dönemindeki cinsiyet algılarını ve ilişkilerini yansıtmaları bakımından zengin bir kaynaktır.³⁶³

Dede Korkut ve *Kutadgu Bilig*'in bir arada ele alınması ve *Divanü Lügati't Türk*'teki bilgiler; aynı dönemlerdeki göçebe ve şehirli Türkler arasında karşılaştırma yapma imkânı sağlamaktadır. *Kutadgu Bilig*, ilk Müslüman Türk devletlerinden olan Karahanlılar döneminde, 1069-70 yıllarında Türkistan'ın Balasagun şehrinde, Yusuf Has Hâcib tarafından yazılmıştır. Devrin ileri gelen bir bilgini ve devlet adamı olan Yusuf Has Hâcib, eserini hakana ithafen yazmıştır. *Kutadgu Bilig*'de kadınlar üzerine söylenenler, eserin hacmine oranla çok az yer tutmaktadır. Ancak, bunlar kesin hükümler şeklinde yer almışlardır. “Kadını boş bırakma, kapalı tut”, “Korkak insanlar kadınlara benzerler”, “Yemekte içmekte kadını erkeklere katma. Katarsan ölçüyü kaçırsınlar.”³⁶⁴ “Kadının meyvesi zehirdir.”, “Erkek insan sözünden dönmez, dönenleri sen kadın bil.”³⁶⁵ *Kutadgu Bilig*'de kadınlar, vefasız, korkak, yalancı ve ikiyüzlü yaratıklardır, yeme-içme, şehvet gibi bedeni istek ve ihtiyaçları doğrultusunda hareket etmektedirler.

Divan incelendiğinde, erkeğin yiğitlik, cesaret ve erdemlilik sıfatlarından bahsedilirken; kadınlar için anlayış, sabır, olgunluk, sevimlilik, temizlik ve güzellik sıfatlarının kullanılması dikkat çekicidir.³⁶⁶ “Ana”dan ve “eke” (kız kardeş, abla) den türetilmiş “anaç” ve “ekeç”, kızlar için övgü ve sevgi sıfatları olarak kullanılmaktadır. “Ekeç”, kendini herkese kız kardeş gibi sevdiren, ablalık eden, anlayışlı, olgun kızlar için; “anaç” da kendini herkese anası gibi sevdiren, analık eden anlayışlı, olgun kızlar için kullanılmıştır. Erkekler için ise sadece “saygın” anlamında “ağırlıç er” in kullanıldığı görülmektedir.³⁶⁷

Misk kutusu, sandık, gizli şey anlamına gelen “kız” sözcüğü, “Kizdeki kız yıpar” atasözünde bekâreti ve bunun değerini ve gizliliğini ifade etmektedir. “Kizlen çü keline”.³⁶⁸ İfadesi de, “gizli şey gelinde bulunur” anlamına gelmektedir. Yine “yılık kösnedi, erkek istedi” atasözü, erkeğin cinsel arzusunun ve bunu yerine getirmesinin doğal ve kaçınılmaz kabul edildiğini göstermektedir.³⁶⁹ “Ekeklik”, kadının arsızlığını ve yüzüzlüğünü belirtmek için kullanılan bir terimdir. Yüksek

³⁶³ Türköne, age, s.189.

³⁶⁴ Hacıb, Yusuf Has, *Kutadgu Bilig*, çev. Reşit Rahmeti Arat, Ankara: TTK Yayınları, 1974, beyit: 4511, 4512, 4517.

³⁶⁵ Hacıb, *Kutadgu Bilig*, , beyit: 4520, 4522.

³⁶⁶ Türköne, age, s.201.

³⁶⁷ Türköne, age, s.201.

³⁶⁸ Mahmut, Kaşgarlı, *Divan-ı Lügati-it Türk*, c, çev. Besim Atalay, Ankara: TDK, 1985, s.242.

³⁶⁹ Türköne, age, s.203.

ihhtimalle susmayan, ses çıkaran, enesiz; beklemeyi, sabretmeyi bilmeyen, sabırsız kadınlar için kullanılmaktadır. Böyle kadınlar ortaya düşp rezil olmaktadırlar. Çünkü “ekek işler”, ortaya düşmş kadın demektir. “Er uragutnı ekekledi” ise “adam karısına sövd” demektir. Yani, adamın karısına sövmesi, onu ortaya düşürmş olmaktadır.³⁷⁰ *Divan*’da bunlardan başka “ersek işler”le benzer anlamda “oynak işler” nitelemesini ve başkasıyla oynaşan kadın anlamında “oynaş” sözcüğü görülmektedir. Ayrıca kadın fahiş oldu manasında “uragut kiindi” denmektedir.³⁷¹ Bugün bu sözcüklerle hemen hemen aynı anlamda kullanılan “sürtük” sözcüğü o dönemde, tamamen farklı bir anlama sahiptir. *Divan*’da “sürtük”, sevicisi (lezbiyen) anlamındadır.³⁷²

Bu sözcükten ve erkekler arası ilişkileri ifade eden bazı sözcük ve örnek cümlelerden, eski Türklerde bu tür cinsel sapmaların mevcut olduğ anlaşılmaktadır. Erkekler arası ilişki, “kmek” ve “ktlemek” sözcükleriyle ifade edilmektedir.³⁷³ *Divan*’da, sünnet edilmiş kadın, hadım edilmiş erkek ve iğdiş edilmiş hayvan için kullanılan “beel” sözcüğünün yer alması, eski Türklerde “kadın sünneti”nin bilindiği ve uygulandığını göstermektedir.³⁷⁴

Divan’da kadınla beraber olmak, erkeğın yorulması, kadının onu yorması şeklinde ifade edilmektedir. Sevgilinin aşığ yüz vermesi, onunla birlikte olması, aynı zamanda hastanın ilacıdır: *Takıldı benim ayağım/ Grmeyip gizli tuzağ/ Bundan uzun hastalık çektim/ İlaçla şimdi sevgili*.³⁷⁵ mısraları buna örnektir.

“Ergenge eliğ karı bz m tikemez” atasözü, “bekâra elli arşın bezden don dikilmez” anlamına gelmekte ve bekârlığın erkek için istenmeyen bir şey olduğunu, evliliğın teşvik edildiğini göstermekte, bekâr erkeğın düzensiz, savruk yaşadığını, bir kadının çekidüzen vermesine ihtiyacı olduğunu anlatmaktadır.³⁷⁶

Dede Korkut, göçebe Oğuzların henüz Müslüman oldukları ve İslam adına yaptıkları savaşlar döneminin destanıdır ve İslamlaşma dönemindeki sosyal durumu yansıtmaktadır. Buradaki kadın, *Kutadgu Bilig*’de açık bir şekilde yer alan ve *Divan-ı Lğati’t Türk*’te görülen, korkak, şehvet düşkünü ve aldatıp yaltaklanan kadın imajından çok uzak, iffetli, akıllı, güçlü olarak ifade edilmektedir. Örneğın Banu

³⁷⁰ Türköne, age, s.204.

³⁷¹ Mahmut, *Divan-ı Lğati-it Türk*, b, ev. Besim Atalay, Ankara: TDK, 1985, s.156.

³⁷² Mahmut, *Divan-ı Lğati-it Türk*, a, ev. Besim Atalay, Ankara: TDK, 1985, s.242.

³⁷³ Kaşğarlı Mahmut, *Divan-ı Lğati-it Türk*, c, ev. Besim Atalay, Ankara: TDK, 1985, s.259, 299.

³⁷⁴ Türköne, age, s.205.

³⁷⁵ Kaşğarlı Mahmut, *Divan-ı Lğat’i- Türk*, c, s.380.

³⁷⁶ Türköne, age, s.225.

Çiçek, atını kimsenin geçemeyeceğini, okunu kimsenin yaramayacağını iddia edecek kadar iyi bir binici ve okçu bir kızdır.³⁷⁷ Aradığı kızın özelliklerini “*men yirümden turmadan ol turnak gerek, men atıma binmeden ol binmek gerek*” şeklinde ifade eden Beyrek’e babasının “*oğul sen kız değil, bir hampa istermişsin*” demesi ortalama bir kızın bu özelliklere sahip olamayacağını göstermektedir.³⁷⁸

Savaşlarla sürekli nüfus kaybına uğrayan göçebe bir toplumun eseri olan Dede Korkut’ta çocuğu olmayan kadınların ve erkeklerin, hakarete uğradığı görülmektedir.³⁷⁹ Dede Korkut kitabının bir bölümünde Bayındır Han, verdiği ziyafetlerde beyleri çocuk sahibi olmamalarına bakarak ağırır: “*Kimin ki oğlu kızı yok, kara otağa kondurun; altına kara keçe döşeyin, kara koyun yahnisinden önüne getirin, yer ise yesin, yemez ise tursun gitsin. Oğlu olanı ak otağa, kızı olanı kızıl otağa kondurun. Oğlu kızı olmayanı, Allah kargamıştır, biz dahi kargarız, belli bilsin.*”³⁸⁰

Dede Korkut’ta tutsak kâfir kızlarıyla olan ilişkiler ve savaşlardaki tecavüzler, toplum içindeki cinsel ahlak anlayışının çok dışında tutulmuştur. Kendi kadınlarına eşleri ve anaları olarak değer veren Oğuzlar; kâfir kızlarını tam olarak bir cinsellik nesnesi olarak değerlendirmektedirler. Kâfirlerin kızları ve kadınları, tıpkı diğer malları gibi yağmalanacak nesnelerden, ganimetten sayılmaktadır.³⁸¹

Evlenme çağına gelen delikanlıların, evlenme isteklerini ana-babalarına açık bir şekilde ilettikleri görülmektedir. Beyrek, babasının “*Oğuz’da ne gördün bugün*” sorusuna, “*ne göreyim, oğlu olan evermiş, kızı olan göçürmüş*” cevabını verir. Bunun üzerine babası, “*seni evermek mi gerek*” deyince, “*evermek gerek*” demiştir.³⁸² Benzer ifadelerin bugün de Anadolu’nun bazı yörelerinde kullanıldığı bilinmektedir. Başka bir bölümde ise evlenen yiğidin, ok attığı, okun düştüğü yere, kitaptaki ifadeyle gerdek dikildiği anlaşılmaktadır. Gerdek çadırı, “*ap-alaca*”dır. (kırmızı)³⁸³ Yiğitler, gerdeğe ana-babalarıyla helalleşmeden, alınması gereken bir intikam, üzerine düşen bir görev varsa, bunları yapmadan girmezler. Gerdeğe girmek, eskiden beri “*murad almak-murad vermek*” şeklinde ifade edilmektedir.³⁸⁴

³⁷⁷ Ergin, Muharrem, *Dede Korkut Kitabı*, Ankara: TDK, s.1958, s.124.

³⁷⁸ Ergin, age, s.124.

³⁷⁹ Türköne, age, s.210.

³⁸⁰ Ergin, age, s.78.

³⁸¹ Türköne, age, s.214.

³⁸² Ergin, age, s.124.

³⁸³ Ergin, Muharrem, *Dede Korkut Kitabı*, Ankara: TDK, s.1958, s.149.

³⁸⁴ Türköne, age, s.227.

Dönem eserlerine bakıldığında seramik bir tabak üstünde, nehirde yıkanan Şirin'i seyreden Ferhat'ın tasvir edildiği ve USA'da Washington'da Freer Gallery of Art isimli bir müzede bulunan bu eserin hem sanat tarihi hem de cinsellik kültürü konusu açısından önem arz ettiği görülmektedir. Eserin kenarını çevreleyen kitabesinden Aralık 1210 tarihinde Seyyid Sams al-Din al-Hasani tarafından yapıldığı anlaşılmaktadır.³⁸⁵ Gölde yıkanan Şirin, kollarındaki boncuklu bilezikler, çıplak göğsünü belirleyen meme uçları, kol ve bacaklarının ahenkli hareketi ile gerçekçi bir üslupla resmedilmiştir. Cinsel kültür açısından bakıldığında bu yapıtla Selçuklu Türklerinin cinselliği doğal gördükleri anlaşılmaktadır.³⁸⁶

Genellikle dönemin sultanları için yazılan bahnamalarda, hükümdarın cinsel gücünü artırma yöntemleri incelenmekte, yüzlerce reçete sıralanmakta ve cinsel sağlık yöntemleri anlatılmaktadır. İlk dönem tıp kitabı gibi olan bahnamalar 18. Yüzyıldan sonra “çiftleşme tekniklerini” anlatmaya başlamışlardır.³⁸⁷ “Bahname”, “mahbube” ve “civan” kelimeleri Osmanlı cinsellik edebiyatının en sık kullanılan sözcükleri olarak bilinmektedir. Arapça sözcüklerde “bahname” kelimesi “şehvet” ve “cinsel ilişki” anlamına gelmektedir. Kelimenin sonuna Farsçada “kitap” demek olan “name” sözcüğü eklenmiş ve bahname olmuştur. Türkçesi, “cinsel konuları işleyen kitap” anlamına gelmektedir.³⁸⁸ “Mahbube” ile “civan” ise, bu tür kitapların kahramanlarına verilen isimdir. Mahbube de Arapça olup “kadın sevgili” anlamına gelmektedir, “civan” ise Farsça kökenli ve “genç, delikanlı” demektir. Bahnameleri yazarlar arasında büyük bilim adamları vardır. Örneğin, tanınmış tıp bilgini İbni Sina ve astronominin büyüklerinden sayılan Nasreddin Tusi bunların en bilinenleri olarak kabul edilmektedir.³⁸⁹ 11.yüzyılda yaşamış olan ünlü Türk hekimi İbni Sina'nın *El Kanun Fi't Tıbb* adlı kitabı cinsellikle ilgili çok önemli bilgiler içermektedir. Bu kitabın orijinal bir kopyası İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi'nde saklanmaktadır. 1703 yılında doğan İbrahim Hakkı Erzurumlunun 300 yıl önce yazdığı Marifetname'de cinsellik bilgileri içeren bir başka önemli eserdir.³⁹⁰

Yukarıda sayılan eserlerde “insanların özellikleri ve mizaçları-gücü artırmaya yarayan basit gıdalar, -ilişki sırasında gücün artmasını sağlayan basit ilaçlar, -gücün zayıflamasını önleyici bileşik gıdalar ve helvalar- kanı temizleyerek gücü artıran

³⁸⁵ Poroy, Akif, *Türkiye'de Cinsellik*, İstanbul: Alfa Yayınları, 2005, s.14.

³⁸⁶ Poroy, age, s.15.

³⁸⁷ Poroy, age, s.16.

³⁸⁸ Poroy, age, s.17.

³⁸⁹ Poroy, age, s.18.

³⁹⁰ Poroy, age, s.18.

içecekler, -dertleri atıcı, düşünceyi temizleyici, mideye kuvvet verici hazım ilaçları, -cinsel ilişkinin vcoda zarar vermeden yapılmasının yöntemleri- erkeğin cinsel organına sürüldüğünde organı daha sert ve gl yapan merhemler, -cinsel organın boyunu uzatacak ilaçlar- ayak parmağına sürüldüğünde cinsel gücü artıran ilaçlar- ilişki sırasında ağza alındığında, iki tarafa da zevk verecek ilaçlar, kadının hamile kalmasını önleyici usuller ve hamile kalmayan kadınlara verildiğinde çok sayıda ocuk doğurmalarını sağlayıcı ilaçlar, bütün bu bölümlerin yeniden gözden geçirilmesi” hakkında bilgiler verilmiştir.³⁹¹ Topkapı Sarayı’nda görevli Hlyâ Tezcan Osmanlı Bankası Müzesi’nde Mart 2005’te düzenlediği söyleşide şıfalı gömleklerin sırrını anlatmıştır. Bu şıfalı gmleklerden bazısı cinsel gücü arttırmaya yöneliktir. III. Sultan Murat’a ait gömlek padişahın bol ocuk sahibi olması için yaptırılmıştır ve Sultan II. Murat Han’ın, İmparatorluğun çok çocuğa sahip hükümdarlarından biri olduğu bilinen bir gerçektir.³⁹²

Dilbilim antropolojisi gözüyle Osmanlı’ya bakıldığında şu birkaç örnek dikkat çekicidir. Osmanlı edebiyatından Sünbülzade Vehbi: “*Eğil eğil sokayım, iki tutam az mıdır? / Lale ile sümbülü kklne nevcivn*” dizeleriyle yine Osmanlı edebiyatından Hamse-i Atai : “*söz asam aşk-ı dilberden gnahâ meyleder dersin / sen ey sf bir ahmaksın sözi g..tnden anlarsın*”³⁹³ Hamamlar kethüdası Derviş İsmail’in *Dellknme-i Dlkş* adlı yapıtında (1686) vermek fiilinin cinsel çeşitlenmesine rastlanmaktadır. Vermek’in cinsel anlamı şöyle tanımlanabilir: “kendisini peşeş çekmek, kendisinin cinsel bakımdan pasif olarak kullanılmasına razı olmak.”³⁹⁴

Bugünün Türk kültürü de cinsellik açısından oldukça zengin gözükmektedir. Yaşamın ikinci geçit dönemi olarak tanımlanan evlenme, gerek kızın ve erkeğin sosyalleşme sürecinin önemli bir aşamasını oluşturması, gerekse aileler arasında kurulan dayanışmayı, toplumsal ve ekonomik ilişkiyi belirlemesi ve düzenlemesi bakımından her zaman ve her yerde önemli bir olay olarak grlmştr. Bugünün Türkiyesi’nde kültürel değişmelerin daha etkin görüldüğü büyük kentlerde doğrudan tanışıp, anlaşarak evlenme ve serbest cinsel ilişkiler yaygınken, gelenekselliğin daha ağır bastığı yerlerde “görücü usulü” evlenmeler görülmektedir.³⁹⁵

³⁹¹ Poroy, Akif, *Türkiye’de Cinsellik*, s.18.

³⁹² Poroy, age, s.21.

³⁹³ Aktunç, Hulki, *Erotologya*, İstanbul: Sel Yayıncılık, 2000, s.61.

³⁹⁴ Aktunç, age, s.175.

³⁹⁵ rnek, Sedat Veyis, *Türk Halkbilimi*, Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları, 1977, s.185.

Türkiye’de görülen evlenme biçimleri arasında “kız kaçırma” eski Türklerde olduğu gibi önemli bir yer tutmaktadır. Kız kaçırma için iki biçim görülmektedir: Birincisi kızın isteği olmaksızın kızı zorla kaçırma; ikincisi ise kız istekli ve gönüllü olduğu halde ailesinin erkeği istememesi ya da başka nedenlerden ötürü kızı kaçırmadır.³⁹⁶ Bu iki durum dışında, daha az olmakla beraber, kızın bohçasını alıp, erkeğin evine gidip oturması durumu vardır. Buna halk arasında “oturakalma” denmektedir. Örneğin, Kütahya, Sivas, Kastamonu illerinde bu duruma daha sıklıkla rastlanmaktadır.³⁹⁷ Kız yerine, kıza ait bir şeyin kaçırılmasının, kızı kaçırmakla eş tutulduğu bir âdete de Hakkâri ilinde rastlanmaktadır. Kız çeşmede veya yolda yürürken, delikanlının kızın başörtüsünü zorla alıp kaçırması durumuna “Dezmal Kaçırması” denir. Bu şekilde kız gerçekten kaçırılmış, iğfal edilmiş gibi sayılır ve aileler birbiriyle anlaşmak durumunda kalırlar.³⁹⁸ Ülkemizde rastlanan evlenme biçimlerinden birisi de “Beşik Kertmesi”dir. Dede Korkut Kitabı’nda da görülen bu evlenme geleneğinin, bir aileyle hısımlık kurmak isteyen, ya da bir yakınıyla dostluk bağını daha pekiştirmek isteyen başka bir ailenin, söz konusunu ailenin yeni doğmuş kızına oğlunu nişanlamasıyla gerçekleşir. Ergin yaşlara geldiklerinde evlenmeli üzerine beşiklerine yapılan kertikden adını almaktadır.³⁹⁹ Beşik kertmesi olmamakla birlikte, uygulama yönünden bu adetle benzeşen başka bir evlenme türü de çocuk nişanlılığıdır. Tezcan’ın da *Türk Aile Antropolojisi* eserinde yer verdiği üzere, Afyonkarahisar’ın Çayırbağ Beldesi’nde bu tür bir uygulama hala devam ettirilmektedir. Beşik kertmesinden farklı olarak bu uygulamada, çocuklar ergen yaşlara yaklaştıklarında aileleri tarafından birbirine nişanlanmaktadırlar. Erken yaşlarda yapılan bu nişanlılığın nedenleri arasında, köyde genç kız nüfusunun az olması, bu sebeple erken yapılmayan nişanlılık neticesinde, erkek çocuğun kendine denk bir eş adayı bulamayacak olması sayılabilir. Bununla birlikte, kızı tanıdık bir aileden alma ve toprağın bölünmemesi diğer esaslardır.

Eski Türklerde kalın yoluyla evlilikle benzerlik gösteren bir başka evlenme türü de Doğu ve Güney Doğu Anadolu’da uygulanan, yakın zamanda televizyon dizilerine ve gazete haberlerine de sıkça konu olan “berdel” evliliğidir. Başlık ödemedede zorluk çeken ailelerin karşılıklı birbirinden kız alıp vermesiyle gerçekleşen bu evlilik, başlık

³⁹⁶ Yasa, İbrahim, *Türkiye’de Kız Kaçırma Gelenekleri ve Bununla İlgili Bazı İdari Meseleler*, Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, 1962, s.2.

³⁹⁷ Yasa, age., s.3.

³⁹⁸ Barlas, Uğuroğlu, *Hakkari Evlenme Töre ve Törenleri*, Karabük: Özer Basımevi, 1975, s.64-65.

³⁹⁹ Örnek, Sedat Veyis, *Etnoloji Sözlüğü*, Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, 1971, s.46.

parası ödeme sorununu ortadan kaldırmaktadır.⁴⁰⁰ Dul kadının, eski kocasından olan çocukları da alarak dul bir erkekle ya da tersi bir durumda evlenilmesine “taygeldi evlilik” denmekte ve bu çocuklara da taygeldi adı verilmektedir.⁴⁰¹

Nikâhtan sonra bir araya gelecek çiftin kalacağı yere “gerdek evi”, “gerdek damı”, “gerdek odası” gibi adlar verilmektedir. Beraber geçirilen geceye ise “gerdek gecesi” veya “zıfâf gecesi” denir. Gerdek kavramı, daha çok Oğuzlar, Türkmenler ve Batı Türkleri tarafından geliştirilmiştir. Gerdeklik, gerdek evi biçiminde Osmanlılar tarafından kullanılmıştır. Gerdek odasının, ayrıca bir kutluluğu vardır. Sağdıçlık da Göktürklerden beri var olduğu bilinmektedir. Sağdıç, güveyin hem cinsel kılavuzu hem de dostudur.⁴⁰² Arkadaşları tarafından şamatayla veya yumruklanarak getirilen güvey, gerdek odasına bırakılır. Geleneğin ve dinseliliğin ağır bastığı yerlerde güvey erkeklerle birlikte cemaatle namaz kıldıktan sonra, gerdeğe gireceği eve kadar ilahiler eşliğinde getirilir ve sonra eve girmesi için yalnız bırakılır.⁴⁰³ Birçok kereler şahit olduğum bu gelenek için yine Afyonkarahisar’ın Çayırbağ beldesi örnek verilebilir. Türkiye’de gelinin “masum” ve “temiz” (bekâr) olmasına önem verilir. Törelerin hükmünün sürdüğü yerlerde erkek evinin büyük kadınları gerdek sonucunu beklerler. Kimi yerler kızın “temiz” çıktığı belli olunca, sonuç evin damına bayrak asmak ya da silah atmakla duyurulur, aksine bir durum neticesinde ise kızın babasının evine gönderildiği bilinen bir gerçektir. Ayrıca bir çok yerde gerdek gecesi cinsel birleşmenin başarılı olduğunun anlaşılması için kanlı bir bezin görülmesi adeti yaygındır.

Antropolog Carol Delaney, *Tohum ve Toprak* adlı eserinde 1980’li yıllarda bir Orta Anadolu köyünde⁴⁰⁴ yaptığı saha araştırmasından yola çıkarak, yaratılışla ilgili inanış ve simgeleri ve bunların köylülerin, beden, cinsellik, evlilik, yeme-içme gibi durumlarını incelemiş, önemli bilgilere ulaşmıştır.

Ona göre kadın ve erkeklerin farklı rolleri, en canlı biçimde döllenmeye ilişkin kuramlarında ifade edilmektedir. Gözlemlediği köylülerden kadın ve erkeklerin bu süreçteki farklı rollerini tohum ve tarla sözcükleriyle tasvir etmektedir. Bu görüşü meşrulaştırmak için ise “kadınlarınız sizin için ekilecek birer tarladır. Öyleyse onları

⁴⁰⁰ Beşikçi, İsmail, *Doğuda Değişim ve Yapısal Sorunlar: Göçebe Alikan Aşireti*, Ankara: Doğan Yayınevi, 1969, s.163.

⁴⁰¹ Artun, Erman, *Türk Halk Bilimi*, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2005, s.149.

⁴⁰² Tezcan, Mahmut, *Türk Aile Antropolojisi*, s.18.

⁴⁰³ Örnek, Sedat Veyis, *Etnoloji Sözlüğü*, s.198.

⁴⁰⁴ Bu köyün gerçek adını eserde vermemiş, köy için Gökler adını kullanmıştır.

dilediğiniz gibi ekin” şeklindeki ayete başvurduklarını söylemektedir.⁴⁰⁵ Ona göre dünyaya çocuk getirmek, yalnızca köyde değil, bütün Türkiye’de hem erkeklerin hem de kadınların birincil kaygılarını oluşturmaktadır. Ancak bunun algılanma biçimi, cinsellik ve cinsiyet, namus ve utanç, otorite ve itaat, zaman ve mekân kavramları ile ilgili bütün bir tutum yelpazesini anlamakta anahtar rol oynamaktadır.⁴⁰⁶ Delenay’a göre müslüman toplumlarda kadınların korunması, tohumun korunması ile temelden ve yakından ilişkilidir. Bir erkeğin gücü ve otoritesinin hayat yaratma gücünden geldiğini savunan Delenay, namusu, çocuklarının kendi tohumundan olmasını güvence altına alma becerisinin denetlenme yeteneğinden geldiğini düşünmektedir.⁴⁰⁷

O, Arap kültüründe kadının cinselliğe doymak bilmez olduğunu, bu nedenle sınırlanması gerektiğini düşünen anlayışa karşı, Türkiye’de tersine bir durumun olduğunu, kadının kapatılmasının, erkek cinselliğinin denetim altına alınmasının bir yolu olduğunu düşünmektedir.⁴⁰⁸ Gözlemlerine göre tarlalar olarak kadınlar, erkek cinselliğinin sergilendiği zeminlerdir. Kadın cinselliği başıboştur ama doymak bilmez olarak görülmemektedir; O’na göre kadının kendi cinselliğinin öznesi olup olmadığı bile tartışma götürmektedir. Buna da bir kadınla bir erkeğin yirmi dakika yalnız kaldıklarında cinsel ilişki kuracaklarının düşünülmesini boşanmaya neden olacağı durumuyla örneklemektedir.

İzlenimlerine göre, köyde evlilik öncesi cinsel ilişki ender görülmektedir, gerçekleştiğinde ise son derece ağır cezalar verilmektedir. Böyle bir ilişkisi olan, ya da hakkında dedikodu çıkan bir kızın evlenmesi tehlikeye girmektedir. İkincisi, evlenmemiş bir kızın, hatta evli bir kadının, herhangi bir yere yalnız başına gitmesi çok zordur.⁴⁰⁹ Delenay’ın adını Gökler olarak vermeyi uygun gördüğü bu köyde cinsel ilişki genellikle evde ve gece gerçekleşmektedir. Konuştuğu kadınlardan bazıları, kocalarının her gün cinsel ilişki istediğinden yakınmaktadırlar, bazıları ise kocalarının bunu daha seyrek istediğinden bahsetmektedir. Bununla birlikte kimi kadınlar cinsel ilişkiden hoşlandıklarını, kimileri ise bundan tiksindiklerini, mümkün olduğunca çabuk bitmesini istediklerini ifade etmişlerdir.⁴¹⁰

⁴⁰⁵ Delanay, Carol, *Tohum ve Toprak: Türk Köy Toplumunda Cinsiyet ve Kozmoloji*, Çev. Selda Somuncuoğlu& Aksu Bora, İstanbul: İletişim Yayınları, 2001, s.49.

⁴⁰⁶ Delanay, age, s.51.

⁴⁰⁷ Delanay, age, s.59.

⁴⁰⁸ Delanay, age, s.61.

⁴⁰⁹ Delanay, age, s.65.

⁴¹⁰ Delanay, age, s.66-67.

Cinsel ilişkiye genellikle geceleri girilse de, ev ahalisinin yokluğu durumunda, gün içinde de cinsel ilişkinin gerçekleşebildiğini anlatan Delenay haftalık düzenlediği çay toplantılarından birinde, konuştuğu kadınlardan birinin diğerinin bir gün önce kocasıyla ilişkide bulunduğunu bildiğini, çünkü kocasının ondan abdest suyunu hazırlamasını istediğini duyduğunu söylediğini aktarmaktadır. Bu sözü ise, İslam’da cinsel ilişkiden sonra pis (cünüp) olduğuna bağlamaktadır.⁴¹¹

Cinsel konular hakkında mahrem konuşmalar yapabildiği kadınlardan, en yaygın ilişki pozisyonunun erkeğin üstte, kadının altta olduğu misyoner pozisyonu değil bacak omuza⁴¹² pozisyon olduğunu öğrendiğini anlatan Delenay, bunu döllenmenin daha kolay olduğuna yormuş, anal ilişki için de uygun bir pozisyon kabul edildiğini, bazı eşlerin de bunu istediğini aktarmıştır.⁴¹³ Yazar aynı zamanda oral ilişkiyle ilgili aldığı bilgilerde şaşkınlık içinde olduğunu ifade etmektedir. Penise aşırı vurgu yapılan Türk toplumunda, oral seksin neredeyse, bilinmediği ve hoş karşılanmadığını, bununla beraber kadınlardan birinin, eşinin Ankara’dan getirdiği kitaplardaki fotoğraflarda bunu gördüğünü ve zaman zaman bunu uyguladıklarını not düşmüştür.⁴¹⁴ Penise üflenmesi âdetinin, oğlanların çiş yapmaya özendirilmesinin yolu olduğunu konuştuğu Gül adlı kadının sekiz aylık oğlunu kapının kenarına götürüp pantolonunu indirerek penisine üfleyip işemesini söylediğini de tespit etmiştir.⁴¹⁵

Delenay’ın gözlemleri sonucu sünnetin, erkekler arasında gerçekleşen bir olay olduğunu anlatmaktadır. Kadınlar sünnette bulunmazlar ve sünnetçi dışarıdan gelmekte olup genellikle berberdir. Kızların ve kadınların ergenlikten sonra saçlarını kesmelerine izin verilmediğini yazan Delenay, bunun özellikle berber tarafından yapılmasının yasaklı olduğunu söylemektedir. Köylülere kentte kadınların güzellik salonlarına gidip saçlarını erkeklere göstererek kestirdiklerini söylediğinde çok sarsıldıklarını anlatan Delenay, saç ile cinsellik arasındaki ilişkinin sünnet töreni ile ilgili olmasa da bu ilişkiyi pekiştirdiğini savunmuştur.⁴¹⁶

Eserinde oğlan çocuklar için fiziksel ergenliğin, ilk meni boşalmasıyla başladığını yazan araştırmacı bu boşalmanın oğlanların rüyalarında cinsel ilişki sırasında kaçan kadınlar görmelerinden kaynaklandığını anlatmaktadır. Böyle rüyalardan şeytan kaçırdı diye söz edilmektedir ve buradaki şeytan da kadındır.

⁴¹¹ Delanay, age, s.67.

⁴¹² Kadının bacaklarını kaldırıp erkeğin omuzlarına yerleştirdiği pozisyon.

⁴¹³ Delanay, age s.71.

⁴¹⁴ Delanay, age, s.73.

⁴¹⁵ Delanay, age, s.103.

⁴¹⁶ Delanay, age, s.109-110.

Rüyalar aynı zamanda kayadan atlamak olarak bilinmektedir.⁴¹⁷ Bazı bölgelerde rüyasında ihtilam veya hamamcı olan delikanlıya ‘kara kedileri mi kucakladın’ denilmektedir. Kanaatimizce Delanay’ın çalışması kayda değerdir, lakin eserinin geneline bakıldığında, Türk kültüründen uzak bir araştırmacının, kendisini hayretlere düşüren köylü davranışlarını, ilkel bir topluluk gözlemlemişçesine çok abartılı ifadelerle anlattığı görülmüştür. Eserin bu abartılı ifadeler yanında 1980’li yıllarda yazıldığı göz önüne alınırsa, cinsellik konusunda Türkiye’nin köylerinin ve kentlerinin daha bilinçli olduğunu kabul etmek doğru olacaktır.

Dilbilim antropolojisi gözüyle Türkiye söylemlerine bakıldığında cinsellikle ilgili vurgular ve anlatımlar daha iyi anlaşılacaktır. Türkiye’de kişiler, tartışmalarda karşılarındaki insanın herhangi bir sözden veya hareketinden hoşlanmazlarsa hemen o kişinin “valide-i muhteremi ve zevcesi ile cinsel birleşmede bulunma tehdidini sergileyebilmektedirler. Türk toplumunda çok değer verilen anne ile ilgili ensest kokan ve bir yemin ifadesi olan “anam avradım olsun” deyimini de oldukça düşündürücüdür. Veya futbol stadyumunda seyircilerin hakeme kızması sonucu binlerce insanın hep bir ağızdan “ibne hakem” diye hakemin homoseksüel olduğunu iddia etmesi başka bir ayrıntıdır.⁴¹⁸ “.mı olanın dini olmaz” sözünden kadınların inançlı olamayacakları anlamı çıkmaktadır. “Hak yolu, dururken, b.k yoluyla işin ne” sözünden ise, vajinal ilişki mümkünken, anal ilişki içinde olmanın ne gerekliliği var anlamı çıkmaktadır. “İster İngiliz, ister Frenk, her erkeğe bir kadın gerek” de kadın yönlü bir cinsel bakış açısının söz konusu olduğunu gösterir niteliktedir. Türk toplumundaki eşcinsel ya da genel tanımıyla ibne, g...nü bir başka erkeğe veren ya da verdiği sanılan erkektir. Bu toplumsal damgalama sonucunda ibne olarak tanımlanan kişinin eşcinsel ilişkide kadınsı ve edilgin rolü oynaması beklenmekte ve kişi eşcinsel olarak toplumda suçlanmakta, aşağılanmakta ve alay konusu olmaktadır. İbne sözcüğü; aşağılık, işe yaramaz erkek anlamında kullanılmaktadır.⁴¹⁹

Türk edebiyatından verilebilecek örnekler ise ilginçtir. Şair Eşref Neyzen Tevfik’i şöyle övmektedir: “kimseler Hâfıza alnı yere gelmiş diyemez, doğduğundan beri kış dönmedi şeytana bile”, Neyzen Tevfik ise bir dizesinde şöyle demektedir: “Kelle yumruk, alt damar marpuç, kulak pulluk gibi / Çıktığı yer kalmalı virane bir folluk gibi”. Yine Neyzen Tevfik günün birinde bir yerde boş kadro var diye duyup

⁴¹⁷ Delanay, age, s.121.

⁴¹⁸ Poroy, Akif, *Türkiye’de Cinsellik*, s:39.

⁴¹⁹ Yılmaz, Ali Kemal, *Erkek ve Kadında EŞCİNSELLİK*, İstanbul: Özgür Yayınları, 1998, s.52.

koşar gider, o gidene kadar torpilli birileri işe atanmıştır bile. Şair pek öfkelenir ve şu ikiliği söyler: “girmeyiz kerhaneye bâbında nevbet bekleriz, am pazarında taşaktan farkımız yoktur bizim”⁴²⁰

Günlük kullanılan dilde de şu örneklerle rastlamak mümkündür. “Ayıp yatakta olur... Ayıp yorgan altındadır...” burada kastedilen cinsel ilişkidir. “Hak yolu varken, bok yoluna gidilmez” argosu ise normal ilişki varken, anal ilişki kullanılmamalı anlamındadır. Erkeklerce, erkeklik organının yüceltilmesi anlamında kullanılan “benimki, makine gibi saydırıyordu” gibi sözler sık cinsel birleşme yapılabildiği anlamı taşımaktadır. Argo dilinde atasözü gibi kullanılan “başkasınınkini görmeyen kendininkini piyade tüfeği sanır” sözünde erkek cinsel organına vurgu yapılmaktadır.⁴²¹

Etek tıraşı, kasıktaki kılların alınması anlamını taşımaktadır. Halk dilinde “eksik etek” deyimini kız/kadın için kullanılır. Buradan kasıt cinsel organa sahip olunmamasıdır. Mastürbasyon anlamında kullanılan “31 çekmek” deki 31 rakamı, el sayısının ebcedidir. Halk arasında kullanılan “çin işi, capon işi / bunu yapar iki kişi / biri erkek, biri dişi” cinsel ilişki anlamında kullanılmaktadır. Yine “bunu yazan tosun / okuyana koysun” okuyana cinsel ilişki tehdidi içermektedir.⁴²² “Ateş ile barut yan yana durmaz” atasözü ise kadın ve erkeğin yan yana bulunduğu cinsel ilişkiye girebileceği ihtimalini taşıyan en sık kullanılan atasözüdür.

Yukarıda sayılan örnekler çoğaltılabilir, bununla birlikte cinsellik konusu içeren fıkraların çokluğu da bilinen bir gerçektir.

⁴²⁰ Aktunç, Hulki, *Erotologya*, s.227, 228.

⁴²¹ Aktunç, age, s.158-160.

⁴²² Aktunç, age, s.25, 75, 158.

III. BÖLÜM

CİNSELLİĞİN SOSYOLOJİSİ:

CİNSEL SOSYALİZASYON ve CİNSEL EĞİTİM

A. YAŞLARA GÖRE CİNSEL SOSYALLEŞME

Sosyal yapıda bütünü içinde bir parça olan cinsel yaşam bir bireyin ya da toplumun yapısı ve cinsellik dışındaki değerleri ve davranışları hakkında da bilgiler vermektedir. Sosyal olaylar, tek başına gelişip biçimlenememektedirler. Toplumun ya da bireyin cinsel yaşamında, bir bütün olarak sosyal, kültürel ve dinsel yapının, özel olarak da siyasal, ekonomik ve pedagojik yapının da izlerini görmek mümkündür.⁴²³ Çünkü toplumun en önemli fonksiyonlarından biri de üyelerini sosyalleştirmesidir. Sosyalleşme, toplumsallaşma olarak da bilinir ve batı dillerindeki sosyalizasyon terimi, bireyden topluma yönelindiğinde sosyalleşme, toplumdan bireye yönelindiğinde ise sosyalleştirme süreci olarak anlaşılır. Sosyalleşme insanın doğumundan ölümüne kadar süren bir süreç olarak kabul edilmektedir. Dollard, sosyalleşmeyi yeni bir kişinin gruba eklenmesi ve toplumun kendi yaş ve cinsindeki kişiden beklediği şeyleri yerine getirmesi olarak tanımlamaktadır.⁴²⁴ Yani sosyalleşme bireyin biyolojik merkezli bir varlıktan sosyal bir varlık haline gelme durumudur. Bununla beraber çocuğun sosyalleşmesiyle, ergenin ve yetişkinlerin sosyalleşmeleri veya yeniden sosyalleşmeleri arasında bazı farklılıklar söz konusudur.⁴²⁵ Giddens, çocuğun sosyalleşmesinde başta gelen araçları/ ajanları; ana-baba veya onların yerini tutanlar, akran veya arkadaş grupları, okul, kitle iletişim araçları ve iş/ meslek çevresi olarak özetlemektedir.⁴²⁶

Sosyalizasyon süreci, öğrenme psikolojisi tarafından tanımlanan birtakım mekanizmalar aracılığıyla içselleştirme düşüncesi üzerine temellenmektedir. Esasen kişinin içinde üretilen sosyalizasyon etkeninin niteliklerini yeniden oluşturan bir psikolojik yapıdan başka bir şey değildir. Yani “model alma” görüşü bir anlamda sosyalizasyonu özetlemektedir.⁴²⁷ Bu kısımda ele alınacak konu yaşlara göre bireyin nasıl sosyalleştiği olacaktır, bu bakımdan cinsellik konusu için önemli bir evre olan ergenliğin toplumsal etkileri üzerinde dururken biyolojik ve psikolojik etkilerine de değinmek faydalı olacaktır.

⁴²³ Babacan, Serap Seher, “İnsan Seksüalitesinin Kültürel ve Psikososyal Yönleri”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2003, Cilt:11, No:1, s.133.

⁴²⁴ Koştaş, Münir, “Sosyalleşme”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt:29, s.329.

⁴²⁵ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.216-217.

⁴²⁶ Eren, Selim, “İnanç ve Sosyo-Kültürel Çevre Etkileşimi”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11-1 / 2007, s.134, Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, age, s.217.

⁴²⁷ Connel, R.W., *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar (Toplum, Kişi ve Cinsel Politika)* çev. Cem Soydemir, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1998, s.25.

Ergenlik dönemi çocukluk ile yetişkinlik arasındaki fiziksel ve duygusal değişikliklerin görüldüğü dönem olarak kabul edilmektedir. Çocuklar, içinde bulundukları bu dönemde biyolojik ve cinsel açıdan bir olgunlaşma süreci geçirirler.⁴²⁸ Ergenlik dönemindeki yaş sınırları farklılık göstermekle birlikte uzmanlarca, 11-21 yaş grubu "ergen", 15-24 yaş grubu ise "genç" olarak kabul edilmektedir.⁴²⁹ Bu dönemde yaşamın ilk 10 yıllık dönemindeki kadar hızlı bir büyüme ve gelişme sürecinin yaşandığı bilinen bir gerçektir.⁴³⁰ "İnsan organizması ilk ergenlikte (on yaşından on beş yaşına kadar) cinsel üretkenlik açısından olgun bir insan olmasına rağmen, gençlik yıllarının sonuna kadar beyin tam olarak yetişkin gelişim aşamasına ulaşamamaktadır.⁴³¹ Bu gelişim fiziksel olduğu kadar psikolojik, sosyal, bilişsel ve ekonomik değişimlerin ardından tamamlanmaktadır.

Ergenliğin en önemli belirtisi kısa zamanda dikkati çekecek bir biçimde çok yönlü olarak büyüme. Kızlarda ergenlik erkeklere göre daha önce başlamaktadır, 10-12 yaşlarındaki kızların erkeklerden daha uzun oldukları gözlemlenebilir bir gelişmedir. Kızlarda giderek yavaşlama gösteren boy uzaması 16 ile 18 yaşları arasında durabilir, erkeklerde ise bu durum 18 ile 20 yaşları arasında gerçekleşmektedir. Büyümenin ergenlikten sonra da devam ettiği, 18 ile 30 yaşları arasında boy uzamasının yanında kilo artışı ve yağlanmanın da görülmesi mümkündür. Bu değişmelere paralel baş kemiklerinde de büyüme söz konusudur. Yüzde yakışksız kabul edilen bir görüntü oluşmasına neden olan, çenenin uzaması ve burnun büyümesi gibi etkenler, baştaki tüm organların büyümesi tamamlandığında ortadan kalkmaktadır. El ve ayaklar, ardından kol ve bacakların uzamaya başlaması, kalçaların, göğüs kemiklerinin ve omuzların genişlemesi çok net görülebilecek diğer değişimlerdenidir.⁴³² Kız ve erkekteki bu değişimler, hormonların çalışmasına, cinsel dürtülerin artmasına ve zekâ ve kavrama yetisinin gelişmesine neden olmaktadır. Bu anlamda ergenlik sadece fizik gelişimi değil, olgunluğun tüm yüzeylerini içeren bir yaşam biçimine dönüşmektedir.⁴³³

⁴²⁸ *Gençlik ve Cinsellik (Bilgilendirme Dosyası-7)*, İstanbul: Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği, 2007, s.12.

⁴²⁹ Ertem, Ümit & Yazıcı, Saadet, "Ergenlik Döneminde Psiko-Sosyal Sorunlar ve Depresyon", *Aile Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 2006, Cilt 3, Sayı 9, S.8.

⁴³⁰ Set, Turan & Dağdeviren, Nezih, "Ergenlerde Cinsellik", *Genel Tıp Dergisi*, 2006, 16 (3), s. 137.

⁴³¹ Clouse, Bonnidell, "Ergenlerde Ahlak Gelişimi ve Cinsellik", Çev., Turgay Gündüz, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 9, Cilt 9, 2000, s.20 ([http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9\(9\)/htmpdf/M-42.pdf](http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9(9)/htmpdf/M-42.pdf))

⁴³² *Gençlik ve Cinsellik (Bilgilendirme Dosyası-7)*, İstanbul: CETAD, 2007, s.12.

⁴³³ Karabulut, Abdulvahap, *Cinselliğin Alfabetesi*, İstanbul: Pozitif Yayınları, 2005, s.37-39.

Erkek ve kız çocuklarında büyüme değişimleri farklılık gösterebilmektedir. Erkek çocuklarda ergenliğin gözlenen belirtileri testislerin ve penisin büyümesi, cinsel organların çevresi ve bedenin kıllanmasıdır. Bu değişikliklerin yanında erkek çocuklarında en sık görülen değişme boyunda adam elmasının belirmesi ve sesin kalınlaşmasıdır. Gelişmeye paralel vücudun çeşitli bölümleri göğüsler, bacaklar, kollar kıllanmaya başlar. En son kıllanma yüzde bıyık ve sakalın çıkmasıyla tamamlanmaktadır.⁴³⁴ Kız çocuklarında ise ergenliğin gözlenen belirtileri, sırasıyla meme gelişimi, cinsel organlar çevresinde kıllanma ve adet kanamasının başlamasıdır.⁴³⁵ Üreme sisteminin olgunlaştığını gösteren ilk adet kanaması kızlarda ergenlik gelişiminin en önemli belirtisi olarak bilinmektedir. İlk adet kanamasının en erken başlama yaşı 10,5, sıklıkla 12-13, en geç başlama yaşı ise 15-16'dır.⁴³⁶

Ergenlik belirtilerinin ortaya çıkma yaşı ise ırk özelliklerine, yaşanan coğrafyaya, aileye, beslenme durumuna göre farklılıklar gösterebilmektedir.⁴³⁷ Wilhelm Reich cinsel olgunlaşma süresinin gençten gence değişiklik gösterdiğini; bu sürenin kiminde haftalar, aylar, kiminde de yıllarca sürebildiğini söylemektedir. Bu nedenle hangi anda cinsel olgunluğa erişildiği sorununun genel ve kesin bir biçimde çözüme bağlanamamış olduğu ve herkes için geçerli olan bir ölçü olmadığını aktarır. Reich'in *Cinsel Olgunlaşma* eseri incelendiğinde kültürel ortamda egemen olan toplumsal düzenin cinsel eğitimi baskı altına alması yüzünden, cinsel olgunlaşma ile bedensel olgunlaşmanın birbirine uymadığını savunduğu da görülmektedir. Ve ona göre ahlaksal cinsel baskı, en basit gerçeği ile bedensel olgunlaşmayı geciktirmektedir.⁴³⁸ Sartre ve Laing ise sosyalizasyon etkenlerinin büyümekte olan kişi üzerinde mekanik etkiler üretmediklerini savunmuşlardır. Onlara göre, bu etkenlerin yaptıkları şey, çocuğu belirli koşullarda toplumsal pratiğe katılmaya teşvik etmekten ibarettir.⁴³⁹

Erkek için de kadın için de ergenlik çağı, müthiş bir bedensel ve ruhsal faaliyet, hamlıktan olgunluğa geçme ve hayata karşı yeni, ergince bir yönelme çağı olarak

⁴³⁴ Set, Turan & Dağdeviren, Nezih, *agm*, s. 138.

⁴³⁵ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.406-407.

⁴³⁶ Wilson D., Glenn & McLaughlin, Chris, *Aşk Bilimi*, çev. Tülin Er, İstanbul: Çitlembik Yayınları, 2002, s.76.

⁴³⁷ Set, Turan & Dağdeviren, Nezih, *agm*, s. 137.

⁴³⁸ Reich, Wilhelm, *Cinsel Olgunlaşma*, Çev. Aylin İncesu, İstanbul: Düşünen Adam Yayınları, 1993, s.37-38.

⁴³⁹ Connel, R.W., *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, s.259.

adlandırılabilir.⁴⁴⁰ Ego psikolojisinin en önemli isimlerinden olan Erik Erikson ergenliği çocukluk ile yetişkinlik arasında ergenin kimliğini aramakta olduğu bir geçiş dönemi olarak değerlendirmektedir. Gençlerin kendi kendilerine "Ben kimim?", "Nereden geldim?" "Anlaşılabilir bir tür geleceğe doğru mu gidiyorum?" "Hayat denen şey nedir?" gibi sorular sorduğunu belirten Erikson, gençlerin sorduğu bu soruların amacının, geçmiş ile gelecek arasında uyum sağlamak, kendine ilişkin bir kesinlik elde etmek olduğunu söylemektedir. Gençler böylece cinsel kimlikleri ile barışmak gayreti göstermektedirler.⁴⁴¹ Ergenlikle birlikte cinselliklerini ortaya koymaya başlayan gençlerin fiziksel ve duygusal değişimlerinin gerçekleştiği birçok alandan bahsetmek mümkündür. Sıklıkla cinsellikle meşgul olma, ergenler tarafından kendilerine yönelik ilginin artmasının bir yolu olarak görülmektedir. Cinsellikle paralel güzel görünme, beden imajı bu alanların en etkili parçalarını oluşturmaktadır.⁴⁴² Ayrıca cinsel davranış ve kararların verildiği bir dönem olması da ergenliği önemli kılmaktadır. Bu dönemde dünyanın birçok yerindeki gençler sonuçlarını düşünmeden erken ve korunmasız cinsel ilişkiler yaşamakta, bundan da olumsuz olarak etkilenmektedirler. Newcomer, Undry ve Cameron, ilköğretim okulları düzeyinde yaptıkları bir çalışmada, daha popüler olmak için, karşıt cins akranlar tarafından çoğunlukla cinsel deneyime sahip gençlerin tercih edildiğini tespit etmişlerdir.⁴⁴³ Bunun yanında birçok durumda, gençlerin erken cinsel ilişkiyi istemeden, zorlama ve baskı ile yaşadığı da bilinen bir gerçektir. Zorlama ve baskının dışında kentlerin hızlı büyümesi, göçler, savaşlar, ekonomik zorluklar ve aile bağlarının zayıflaması, genç kız ve erkeklerin daha erken yaşlarda cinselliği yaşamalarını sağlayan başka faktörlerdir. Nitekim cinsel gelişme daha erken yaşlara doğru kayabilmekte fakat birçok toplumda da birçok etkene bağlı olarak, evlenme yaşı da yükselmektedir. Evlenme yaşının yükselmesi ile gençler evlenmeden önce neredeyse on yıldan daha uzun süre cinsel olarak aktif olabileceği bir dönem yaşamaktadırlar.⁴⁴⁴

⁴⁴⁰ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet (The Physiology of Sex)* çev. Ender Gürol, İstanbul: Varlık Yayınevi, 1964 s.63.

⁴⁴¹ Clouse, Bonnidell, *agm*, s.14 ([http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9\(9\)/htmpdf/M-42.pdf](http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9(9)/htmpdf/M-42.pdf)).

⁴⁴² Altıparmak, Saliha & Karadeniz, Gülten, "Kız Ergenlerin Ergenlik Fizyolojisine İlişkin Bilgi Durumları ve Eğitim Gereksinimleri(Manisa Örneği)", *Aile Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 2006, Cilt 3, Sayı 9, s.55-56.

⁴⁴³ Clouse, Bonnidell, *agm*, s.22 ([http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9\(9\)/htmpdf/M-42.pdf](http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9(9)/htmpdf/M-42.pdf)).

⁴⁴⁴ *Gençlik ve Cinsellik (Bilgilendirme Dosyası-7)*, s.10, Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.181.

Ergenlik dönemindeki yaşam, toplumun geri kalan kesiminden öylesine yabancılaşmış ve kendini dışlamış bir gelişme gösterebilir ki, insanlar gençlerin kendilerine özgü bir yaşam biçimi olduğuna inanmaya başlarlar.⁴⁴⁵ Ergenlik ile birlikte daha önce sadece bedeni tatmin eden hareketler diye isimlendirilen hareketler artık cinsel bir anlama bürünmektedir. Tam olgunluğa eriştikten sonra, cinsel dürtünün yatıştırılması isteği, iki cinsten de artmaktadır. Erkeklerde bu isteğin genç kızlardan daha güçlü olduğu kabul edilmektedir.⁴⁴⁶ Konunun uzmanlarına göre erkek çocukta olur olmaz cinsel birleşme isteğinin belirmesi bu sebeptendir.⁴⁴⁷ Çünkü gençlerin bedensel değişimlerine cinsel davranışlarındaki değişiklikler de eşlik etmektedir. Ergenin cinsel davranışı yetişkinlik dönemindeki cinselliğine hazırlık, merak ve deneme yanılma dönemi niteliğinde kabul edilir. Ergen bir taraftan cinselliğinin farkında olup etkilerini sınamakta, diğer taraftan ise bu sınamanın verdiği tedirginliği yaşamaktadır. Çoğunlukla kendi bedenine ilgiyle başlayan bu süreçte ergenin kendi kendini tatmin olan mastürbasyona yöneldiği bilinmektedir. Daha sonra bu süreç, çevresindeki kişilere yönelen cinsel bir merakla devam edebilmektedir. Genele bakıldığında ergenlik ilerledikçe merak ve fantezilerin yerini cinsel deneyimlerin almaya başladığı ve ergenin genellikle kısa süreli öpüşmeler, okşamalar gibi sınırlı cinsel davranışlarla cinsel yaşamının sınırlarını genişlettiği görülür. Ergenlik döneminin sonlarına doğru ise, genç kendini uzun süreli ve duygusal ilişkilere hazır hissetmektedir. T.C Sağlık Bakanlığı'nın da desteklediği CETAD'ın araştırmaları ışığında ergenlik dönemindeki cinsel değişimleri yaşlara göre aşağıdaki biçimde vermek mümkündür. Bununla beraber her evrede belirtilen yaş gruplarının bireye göre değişiklik gösterdiği göz önünde bulundurulmalıdır.⁴⁴⁸

I. Evre: 12-13 yaş

- Bedende oluşan değişikliklerin sosyal ve kişisel anlamı vardır.
- Bedene daha çok dikkat edilir.
- Bedene güvensizlik yaşanır.
- Diğerleri ve karşı cinsiyet hakkında merak artar.
- Kızlar ve erkekler arasındaki farklar artar.
- Aynı cinsiyetle daha fazla iletişim kurulur (kız grupları ve erkek kulüpleri).

⁴⁴⁵ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği*, s.109.

⁴⁴⁶ Connel, R.W., *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, s.160.

⁴⁴⁷ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.63.

⁴⁴⁸ *Gençlik ve Cinsellik (Bilgilendirme Dosyası-7)*, İstanbul: 2007, s.14.

- Cinsel ilişkiye girme, cinsel ilişki ve cinsiyet farklılıklarına ilgi artar.
- Cinsel fanteziler kurulur.

II. Evre: 14-15 yaş

- Birisiyle duygusal beraberlik ve temas isteği oluşur.
- Bir cinsel ilişkiye girme arzusu gelişir.
- Öpüşme ve giysilerin altından okşama başlayabilir.

III. Evre: 16-17 yaş

- Kısa süreli ilişkiler başlayabilir.
- Öpüşme, okşamaya ilişkin uygun davranışla ilgili birçok endişe ortaya çıkar.
- İletişim ve ilişkilere fazlaca zaman ayrılır.

IV. Evre: 18-19 yaş

- Uzun süreli bir ilişki başlayabilir.
- Kızların daha büyük arkadaşları olur.
- Daha duygusal ilişkiler kurulmaya başlanır.
- İlişkiler daha fazla önemli hale gelir.

Biyolojik, sosyal ve psikolojik anlamda kişinin kadın ya da erkek olmasını algılama ve kabulü, bu algı ve kabul doğrultusundaki cinsel yönelimleri ile cinsel davranışları cinsel kimliğin gelişimindeki önemli aşamalardır.⁴⁴⁹ Cinsel davranış, kişinin cinsel olarak ne yaptığı ile ilgilidir. Cinsel davranışlar fanteziler, eş arama, kendi kendine doyum sağlama ve cinsel gereksinimlerini dışa vurma ve onu tatmin etmek adına yapılan tüm etkinliklerdir, Michel Foucault'a göre cinsel davranışlar, karşı çıkmanın çok ağır bir suç olduğu temel yasakların nesneleridir.⁴⁵⁰ Ergenlik yıllarında gençlerin, her iki cinsten arkadaşlarıyla kurdukları ilişkiler farklılaşmakta, bazen arkadaşlarının etkisi ile istemedikleri davranışları gösterme eğilimleri artmaktadır. Gencin cinsellikle ilgili doğru kararlar vermesi, kadın veya erkek olmaya uyum sağlaması ve değişmekte olan cinsiyet özelliklerine alışması zaman almaktadır.⁴⁵¹ İleriye dönük kararları vermede gençlerin en önemli kılavuzu, cinsellikle ilgili doğru değerlere sahip olmasıdır. Bunun da sosyalleştirme ile olduğu kabul edilirse, ergenlik döneminde cinsel davranışları yönlendirecek sosyalleştirme

⁴⁴⁹ *Gençlik ve Cinsellik (Bilgilendirme Dosyası-7)*, İstanbul: 2007, s.15.

⁴⁵⁰ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.126.

⁴⁵¹ Akalın, A. "Cinsel kimlik gelişimi". Fincancıoğlu, N, Bulut, A, editörler. *Cinsel Sağlık Bilgileri Eğitimi Öğretmen El Kitabı*. İstanbul: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı; 2000. p.27-35.

araçlarının uygun bir şekilde düzenlenmesinin toplumsal değerlerin gençlere sağlıklı kazandırılması açısından oldukça önemli olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

Evlilik öncesi cinsel ilişkinin yaygın olduğu ve genel olarak, dünyada her bölgede artma eğiliminde olduğu artık bilinen bir gerçektir. Evlenme yaşının yükselmesi ve buna benzer birtakım nedenler ile gençler uzun süre cinsel davranışlarını her yerde, farklı bireylerle, farklı koşullarda ve şekilde yaşamaktadırlar.⁴⁵² Genç ergenler arasında, daha çok on altı yaşın altında olanlarda yükseliş olduğu bilinmektedir. Cinsel faaliyet sıklığı doğal olarak yaşla birlikte artmaktadır. 2.046 genç ve genç yetişkin üzerinde yapılan ve *Seventeen* dergisinde yayınlanan bir araştırmada, erkek ve kız çocuklarının %24'ünün on beş yaşına gelinceye kadar cinsel deneyimine sahip bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. On sekiz yaşına kadar %60'ının ve yirmi iki yaşına kadar %82'sinin cinsel deneyimi yaşadığını gösteren araştırmada, gençler ortalama on altı yaşlarında bekaretlerini kaybetmektedirler.⁴⁵³

Çoğu kültürlerde anne babalar, çocukları için "çıkma" davranışının başladığı belli bir yaş anlayışına sahiptirler. Çıkma kendince bir oyun ve cinselliğin bir “-mış gibi yapılma” biçimi diye bilinmektedir. Aileler, karşıt cinsten iki gencin belli bir süreye yayılmış yalnız kalma davranışlarının ne kadar erken dönemde ortaya çıkarsa o kadar yakın zamanda cinsel ilişkiye dönüşeceğinin farkındadırlar.⁴⁵⁴ Miller, McCoy ve Olson, yaşları on dört ile on dokuz arasında değişen 790 öğrencinin çıkmaya başladıktan sonra cinsel tutum ve davranışlarını sınamışlardır. Araştırmaya katılanların 2/3'ü kızlar ve yarıdan fazlasını da Mormonlar⁴⁵⁵ oluşturmaktadır. Mormonlar on altı yaşında çıkmaya başlamayı meşru kabul etmiş ve bunu adet haline getirmiş bir inanç sisteminin üyeleridir. Bu araştırmada Miller, McCoy ve Olson, bir genç kızın ne kadar erken yaşta çıkmaya başlarsa o kadar büyük ihtimalle liseyi bitirmeden önce cinsel ilişkiye girdiklerini tespit etmişlerdir. Aynı araştırmacılar tarafından 2400 genç üzerinde yapılan ve *Christian Parenting Today'de* rapor edilen

⁴⁵² *Gençlik ve Cinsellik (Bilgilendirme Dosyası-7)*, İstanbul: 2007, s.19.

⁴⁵³ Clouse, Bonnidell, *agm*, s.25 ([http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9\(9\)/htmpdf/M-42.pdf](http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9(9)/htmpdf/M-42.pdf))

⁴⁵⁴ Reiche, Reimut, *Cinsellik ve Sınıf Mücadelesi*, çev: Sevinç Altınçekiç, İstanbul: Gri Yayınları, 2006, s.172.

⁴⁵⁵ Kirman, Mehmet Ali, “Mormanlar”, *Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü*, 1830 yılında Amerika’da Joseph Smith tarafından kurulmuş olan Mormonluk Amerika’nın ilk ve tek yerel dinidir. Son Gün Azizleri de denen Mormonlar 1847 yılında Utah eyaletinde bir devlet kurmuşlardır. Mormonluk mason localarından kovulan bir grup tarafından kurulduğu için aşırı bir mason sembolizmi ile kuşatılmıştır. Grubun özellikleri arasında ataerkillik, modernlik ve demokrasi ile uzlaşma, Amerikan pragmatizmini dinselleştirme sayılabilir. 2001 yılı başı itibarıyla kendi istatistiklerine göre ABD’de 5.0208.827, tüm dünyada ise 11.068.861 Mormon bulunmaktadır.

daha kapsamlı bir araştırmada, 12 yaşında çıkmaya başlayan kızların %91'i mezun olmadan önce cinsel ilişkide bulunmuşlardır. Bu oranlar 14 yaşında çıkmaya başlayanlarda %53 ve 16 yaşında çıkmaya başlayanlarda %20 olarak kaydedilmiştir.⁴⁵⁶

Gençlerin cinsel deneyimlerinin bölgelere göre değişiklik gösterdiği farklı araştırmalar sayesinde anlaşılmaktadır. Böyle birçok araştırmayı bünyesinde barındıran CETAD'ın verileri incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmaktadır. Araştırma sonuçları Asya'da kadınların 18 yaşına geldiğinde % 11'inin, Latin Amerika'da 16 yaşına geldiklerinde % 12 ile 44'ünün ve Sahra-altı Afrika'da 19 yaşına geldiklerinde % 45-52'sinin cinsel ilişkiye girdiklerini göstermektedir. Gelişmiş ülkelerde 20 yaşına ulaşmış genç kadınların büyük çoğunluğunun cinsel ilişkide bulundukları saptanmıştır. Fransa'da genç kadınların % 67'si, İngiltere'de % 79'u ve ABD'de % 71 'i cinsel ilişkiye girmiş olduklarını bildirmektedir. Genç erkekler için durumun daha da yaygın olduğu açıktır. Araştırmalarda Asya'da erkeklerin 18 yaşına geldiğinde % 24-75'inin, Latin Amerika'da 16 yaşına geldiklerinde % 44 ile 66'sının ve Sahra-altı Afrika'da 17 yaşına geldiklerinde % 45-73'ünün cinsel ilişkiye girdikleri belirlenmektedir. Gelişmiş ülkelerde 20 yaşına gelmiş genç erkeklerin büyük çoğunluğunun cinsel ilişkide bulundukları saptanmıştır. Fransa'da genç erkeklerin % 83'ü, İngiltere'de % 85'i ve ABD'de % 81 'i cinsel ilişkiye girdiklerini ifade etmektedir. Araştırmalarda erkekler arasında eşcinsel ilişki sıklığının Peru'da % 13, Filipinlerde üniversite öğrencisi erkekler arasında % 6 olduğu belirlenmiştir. ABD'de erkeklerle cinsel ilişkiye girmiş olan erkeklerin oranı % 10 ile 14 arasında değişmektedir ve bu erkeklerin yaklaşık % 40'ı, 18 yaşından önce ilişkiye girdiğini söylemektedir.⁴⁵⁷

B. TOPLUMUN CİNSEL SOSYALLEŞTİRME OLARAK ARACILIĞI VE İŞLEVİ

“Sosyalleşme, bireyin yaşamı boyunca devam eden bir süreç olup toplumun sosyo-kültürel normlarını öğrenme ve benimsemesi ile mümkün olmaktadır”.⁴⁵⁸ Biyolojik olarak hayat sahnesine yeni çıkan bir çocuk, daha önceden organize olmuş bir toplumun içinde gözlerini açmaktadır. “Bu toplum, konuştuğu dili, cinsiyete

⁴⁵⁶ Clouse, Bonnidell, *agm*, s.28 ([http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9\(9\)/htmpdf/M-42.pdf](http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9(9)/htmpdf/M-42.pdf))

⁴⁵⁷ *Gençlik ve Cinsellik (Bilgilendirme Dosyası-7)*, İstanbul: 2007, s.19.

⁴⁵⁸ Eren, Selim, *agm*, s.134.

uygun davranış modellerini, giyim, yeme-içme tarzı ve günlük hayatında etkili olan kurumları belirli bir süreç içerisinde oluşturmuştur.”⁴⁵⁹ Linton, iddialı bir ifadeyle bu yeni doğmuş çocukların medeniyetsiz yaratıklar, cahil hayvanlar halinden bir sosyal sistemin insan üyeleri haline gelişlerinin sosyalleşme sayesinde olduğunu belirtmektedir.⁴⁶⁰ Sosyalleştirme süreci sayesinde toplumun kültürü yeni nesillere aktarılmakta ve yine bu süreç toplum kültürünün en önemli kısımlarını oluşturmaktadır.⁴⁶¹ “Fert; temel toplumsal normları öğrenmek ve benimsemek zorundadır. Toplumsal uyum ancak bu şekilde gerçekleşebilmektedir.”⁴⁶² Toplumsal normlar ve modeller ayrıntıları ne olursa olsun, az ya da çok içselleştirilirler. Bunun sonucunda toplumun beklentileriyle örtüşen bir toplumsal cinsiyet kimliği meydana gelir. Bazı durumlarda da sosyalizasyon etkeninin beklenmedik şekilde işleyişi (babasız bir aile gibi) ya da olağandışı bir biyoloji sebebiyle bir sapma yaşanır. “Buna benzer sapmaların ürünleri ise, eşcinseller, transseksüeller ve toplumun cinsiyet kimliğini kendi kimliğiyle örtüştüremeyen kişilerdir.”⁴⁶³

Çocuğun sosyalleşmesi ile ergenin ve yetişkinlerin sosyalleşmeleri arasında farklılıklar olduğunu çocuğun sosyalleşmesinde başta gelen faktörlerin ana-baba veya onların yerini tutanlar olduğunu daha önce söylemiştik. Ebeveynler ile çocuk arasındaki söz konusu ilişki öncelikle yüksek derecede duygusal bir ilişkidir. Yetişkinlerin sosyalleşmesinde ise duygusal ilişki önemli ölçüde yerini akla bırakmaktadır. Ayrıca yetişkinlerin sosyalleşmeleri sonradan öğrenmenin zorlukları ve buna benzer nedenlerden dolayı çocuğun sosyalleşmesine göre daha güç ve sınırlıdır.⁴⁶⁴ Sosyalleşme, ferdin, toplum normlarına uygun rolleri yerine getirmesini sağlamaktadır. Bazen bilimle çatışan ve gelişmeye engel olabilen toplum normları söz konusu olabilir, bu durumda normların değil aklın, bilimin yanında olması gerekmektedir.⁴⁶⁵

Ergenlerin cinselliği öğrendiği ve ilk deneyimlerini yaşadıkları toplumu bilmeden cinselliği psiko-sosyal bir olgu olarak anlamak zor gözükmektedir. Diğer psiko-sosyal gelişim alanlarında olduğu gibi, cinselliğin gelişimi de içinde bulunulan toplumsal ortam tarafından belirlenmektedir. Örneğin: Afrika zencileri için kadınların

⁴⁵⁹ Connel, R.W., *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, s.255.

⁴⁶⁰ Koştaş, Münir, *agm*, s.329.

⁴⁶¹ Koştaş, *agm*, s.329.

⁴⁶² Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.217.

⁴⁶³ Connel, R.W., *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, s.255.

⁴⁶⁴ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.217.

⁴⁶⁵ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *age*, s.218.

çıplak göğüsleri, bellerine bağladıkları kuşağın ön tarafından sarkan küçücük bir örtünün dışında kalan vücut parçaları beraber yaşadıkları insanlara cinselliği çağrıştırmamaktadır. Bölgede yaşayan bir erkek için kadın bacakları ve göğüsleri, cinsel arzuları tetikleyen bir görüntüye sahip değildir. Çünkü o dünyaya gözünü açtığı günden beri kadınları çıplak olarak görmeye alışmıştır ve çevre tarafından böyle sosyalleştirilmiştir.⁴⁶⁶

Sevgi bağı erkekle kadın arasında kişisel bir bağıdır, böyle olduğundan ötürü, dışarıdan zorla kabul ettirilmeye çalışılan kural ve düzeni kabul etmeme eğilimindedir. Bununla birlikte, insan toplumsal bir varlık olduğundan, toplum onun en yakın bağlarında bile, bir üstünlük kurma çabasıdır. Bu türlü zorla kabul ettirilmeye çalışılan normlar sadece uygar toplumlarda söz konusu değildir. En ilkel insanlar arasında bile, cinsel faaliyet üstünde toplumun bir çeşit üstünlüğü vardır, bu yüzden, evliliğe, karışık bir toplumsal düzenin gereksiz suni mahsulü olarak bakılmamaktadır. Tropikal bölgelerden kutuplara kadar, avcılık ve çobanlık yaparak yaşayan basit topluluklardan, büyük sanayi şehirlerine kadar, bir şekilde oturmuş bir evlilik kurumu mevcuttur. Bilindiği kadarı ile hiçbir toplulukta cinsel isteğin tatmini toplum bazında serbest ve kuralsız olmamıştır.⁴⁶⁷ İnsan toplumları başıboş buyruklar üstüne kurulmamıştır, cinsel kural ve düzenlerin dayandığı faydalı temeli bulmak çok da zor gözükmemektedir. Söz konusu faydaların amaçları ailenin toplumun temel birimi olarak korunması isteğinden başka bir şey değildir. Farklı kültür biçimlerinde cinsel ahlak ne kadar değişirse değişsin, akrabalar arasında cinsel ilişkiyi yasaklayan evrensel görüş bunun üzerine dayanır.⁴⁶⁸ Bu sebeptendir ki dünyanın her yerinde, babayla kızın, anneye oğlun, kızla erkek kardeşin cinsel birleşmede bulunmalarına izin verilmemiştir.⁴⁶⁹

Özel bir konu olarak ergenlerin ve çocukların cinselliğe ilişkin nelerle karşılaştıkları ve nasıl eğitildiklerini içeren süreç *cinsel sosyalleşme* olarak adlandırılmaktadır. Kadınlar ve erkekler arasında sosyal olarak kurulmuş, zaman içinde değişebilen ve kültürler arasında ve her bir kültürde yaygın değişiklikler gösterebilen cinsel sosyalleşme için aşağıda bunu örnekleyen toplum biçimleri verilmiştir.

⁴⁶⁶ Yurdanur, M. Safa, *Seks İhtilali*, İstanbul: Göl Yayınları, 1974, s.53.

⁴⁶⁷ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.67-69.

⁴⁶⁸ Walker, age, s.70.

⁴⁶⁹ Walker, age, 64 s.69-71.

1. Kısıtlayıcı Toplumlarda Cinsel Sosyalleşme

Kısıtlayıcı toplumlarda ergenlerin yetişkin cinselliğine geçişi sürecinde ciddi kısıtlamalar söz konusudur. Gençler üzerinde resmigeçit törenine ya da evlenene kadar cinsellikten uzak durmaları konusunda ciddi baskılar uygulanmaktadır. Bu sebeplerdir ki birçok sınırlayıcı toplumda ergenler cinselliği gizlice araştırma yoluna başvurmaktadırlar. Bu kategorideki toplumlarda kısıtlılık düzeyi ve evlilik öncesi cinselliği önleme açısından farklılıklar olduğu görülmektedir. Örneğin, bazı toplumlarda genç insanların cinsel etkinliğini kontrol etmek için cinsiyetler çocukluk ve ergenlik boyunca birbirinden ayrılmaktadır. Kızlar ve erkeklerin birbirleriyle oyun oynamalarına ve evlenmeden önce birbirleriyle bir büyük olmadan görüşmelerine izin verilmemektedir. Bu toplum biçimine örnek olarak Pakistan, İran ve diğer Arap ülkeleri verilebilir. Başka toplumlarda fiziksel ceza ve toplumsal olarak utandırma yoluyla cinsel olarak etkin olan ergenlerin yetişkinlikten önce cinsel davranışlarının engellenmesi yoluna gidilmektedir.⁴⁷⁰

2. Yarı Kısıtlayıcı Toplumlarda Cinsel Sosyalleşme

Bu toplumlarda yetişkinler, ergenler arasında cinselliği hoş karşılamamakta, ancak buna karşı yasaklamaları sürekli uygulamamaktadırlar. Örneğin gençler arasında cinsellik resmi olarak yasak olabilir, ancak çocuklar birlikte oynarken büyüklerin cinselliğini taklit eden davranışlar gösterebilirler ve bu oyun açıkça yetişkinlerin dikkatini çekmezse pek bir şey yapılmaz. Bazı yarı sınırlayıcı toplumlarda evlilik öncesi başkalarıyla birlikte olmak yaygın gözükmemektedir ve ancak aileler bu aşk ilişkileri gizli tutulduğu sürece buna müsaade etmektedirler. Söz konusu karşı çıkış evlilik öncesi cinsel ilişkiden çok, böyle bir ilişki sonucunda meydana gelebilecek gebeliktir. Baskı daha çok ilişkileri gebelikle sonlanan evli olmayan ergen çiftlerin evlenmeye zorlanması durumlarında ortaya çıkmaktadır.⁴⁷¹ Bu toplum biçimine kısmen Türkiye bazı bölgeleri itibariyle örnek verilebilir.

3. İzin Verici Toplumlarda Cinsel Sosyalleşme

İzin verici toplumlarda genç insanların yetişkin cinsel etkinliğine geçişi oldukça sürekli ve genelde çocuklukta başlamaktadır. Cinsel tutucuların bu çağda

⁴⁷⁰ Steinberg, Laurence, *Ergenlik*, çev. Figen Çok, İstanbul: İmge Kitabevi Yay., 2007, s.403-404.

⁴⁷¹ Steinberg, age, s.403-404.

toplumlarında ergenlerde ahlaki değerlerin eksikliği konusunda üzüntülerini belirtmelerine karşın Amerika, Ford ve Beach'in tanımladığı pek çok kültürle karşılaştırıldığında, cinsel olarak izin verici bir toplum olarak sayılmamaktadır. Aşağıdaki örneklerle izin verici olarak gruplanan toplumlardaki cinsel sosyalleşmenin karşılaştırması yapılabilir.

Pukapuka Polonezyası'nda, ana-babalar küçük çocukların cinsel etkinliklerini basitçe görmezden gelebilmekte, kızlar ve erkekler serbestçe ve insanların görebilecekleri yerlerde mastürbasyon yapabilmektedirler. Plajda oynayan Lesu çocukları, yetişkinlerin cinsel birleşmesini taklit ederek ve yetiştirme sürecinde bunu doğal ve olağan bir oyun gibi görmektedirler. Küçük Trobriand çocukları pek çok cinsel etkinliği uygulayabilmektedirler. Yetişkin kontrolü olmaksızın Trobriandlı kız ve erkeklerin tipik eğlenceleri elle ya da oral yolla cinsel organlarını uyarmak ve cinsel birleşmeyi taklit etmektir. Bu toplumda ve Trobriandlılar'da cinsel yaşam kızlar için altı ile sekiz yaşlarında, erkekler için on ile on iki yaşlarında başlamaktadır. Her iki cinsiyet de cinsel davranışları konusunda taklit ettikleri, daha büyük yetişkinlerden yönlendirmeler almaktadırlar.⁴⁷²

“Sosyalleştirme yapanlar bu davranışlarının sosyalleştirilenlerin, grubun ve kendilerinin menfaatleri için olduğuna inanmaktadırlar. Onlar daha önce bu durumları bizzat yaşadıkları tecrübelerine dayandırmakta ve başkalarının da bu tecrübelerden yararlanmasını istemektedirler.”⁴⁷³ İlkel toplumların çoğunun, cinsel olgunluğa daha erişmemiş kimselerin cinsel davranışları üstünde bazı sınırlamalar koydukları görülmektedir. Evli olmayanların meselelerine karşı genel davranış, ergenlik çağındakiler arasındaki cinsel yaklaşımların engellenmesi, ama ergin olan her iki cins için oldukça büyük bir serbestlik tanınması yönündedir. Birçok oymaklarda cinsel hamlıktan cinsel olgunluğa geçiş, her iki cinsin adaylarına cinsel eğitimin verildiği bazı dinsel törenler yapılmasıyla anlaşılmaktadır. Bu geçiş/erginleme törenleri tamamlanmadan Afrikalı erkek çocukların cinsel birleşmede bulunması kesin olarak yasaklanmıştır. Oymağın oğlanları için geçerli olan yasak, kızlar için daha belirgindir. Bu yasak uygulaması sadece kızın kendi yararı için değil, bakire olan bir kadınla evlenmeyi tercih edecek olan damat için de düşünülmüştür. Buna karşıt olarak, bazı

⁴⁷² Steinberg, Laurence, *Ergenlik*, s.404-405.

⁴⁷³ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.352..

oymaklarda kızda adet başlar başlamaz, cinsel birleşmede bulunmasını haklı ve uygun gören uygulamalar mevcuttur.⁴⁷⁴

Sosyalleştirme teknikleri oldukça fazladır. “Bu nedenle onları kategorileştirmek mümkün değildir”. Bazen sözlü olarak uygun normlar veya davranışlar da yasaklamaları bildirebilmektedir.⁴⁷⁵ Adler, aşk ilişkileri sorununun, insanlık yaşamının temel sorunlarının bir parçası olduğu üzerinde durmaktadır. Ona göre bu sorunun kavranabilmesi için, onun yaşamın bütün sorunlarıyla ilintili irdelenmesi gerekmektedir.⁴⁷⁶ Seksolog John Money bir kadına ya da bir erkeğe âşık olmadaki önemli etkenlerden bazılarının, çocuğun sosyalleştirilmesi sürecinde etkin olan ebeveynlerin tutum ve davranışlarından kaynaklandığını vurgulamaktadır. Ahmet yerine Mehmet’e ya da Fatma yerine Ayşe’ye tutulmadan çok önce kişinin beyinde oluşmuş bir harita, neyin cinsel açıdan onu uyardığını, neyin bunun yerine şuna âşık olduğunu tayin eden beyin fonksiyonlarına dayalı bir model geliştirmektedir.⁴⁷⁷ Örneğin, kişi çocukken, evinde meydana gelen kargaşaya veya sükûnete, annesinin onu dinlemesine, azarlamasına, onu okşama biçimine, babasının şaka yapmasına, onun yürüme tarzına alışmaktadır. Ona göre, kişinin akrabalarının ve arkadaşlarının bazı huyları kendisine sevimli gelebilir, başkaları ise ona huzur bozucu bazı olayları çağrıştıracaktır. İleride cinsel duyguların istek haline dönüştüğü yirmi yaş öncesi çağlarda bahsedilen bu aşk haritaları somutlaşır, kişinin ideal sevgilisinin dış görünüşü, ırkı ve rengine ilişkin ayrıntılar kadar mizacı, tavırları vb. konusunda da kesinlik kazanmış olur. Böylece kişinin eşiyle paylaşabileceği çekici bulduğu dekorların ve onu heyecanlandıran konuşmalar ile erotik faaliyetlerin bir imajı oluşmuş olmaktadır.⁴⁷⁸ Money, çocukların, aile, dostlar deneyimler ve rastlantısal beraberliklere yanıt olarak beş yaşları arasında bu aşk haritalarını geliştirdiklerini düşünmektedir. Sonuçta, kişi âşık olacağı bir sınıfta, bir alışveriş merkezinde veya iş yerinde yanından geçmesinden çok önce, ideal sevgilisinin temel öğelerinden bazılarını beyinde kurmuştur bile.⁴⁷⁹ Yukarıdaki örneklerden, cinsel kimliğin temellerinin çocuğun kadınlık ve erkeklik tanımlarıyla tanıştırıldığı yaşamının ilk yıllarında atıldığı sonucu çıkarılabilir. Benzer biçimde, Robert Stoller transseksüellere

⁴⁷⁴ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.165.

⁴⁷⁵ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *age*, s.353.

⁴⁷⁶ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği*, s.113.

⁴⁷⁷ Fisher E, Helen, *Cinsel Aşkın Anatomisi*, s. 37.

⁴⁷⁸ Fisher E, Helen, *age*, s. 37-38.

⁴⁷⁹ Fisher E, *age*, s. 38.

ilişkin incelemelerinde, sapkın toplumsal cinsiyet kimliğinin kökenlerini, yaşamın ilk yıllarında sapkın aile gruplarında aramaktadır.⁴⁸⁰

Sosyalleşme çocuğun yalnızca kültürünün içerdiklerini almasını değil, aynı zamanda şahsiyet ve öz benlik kazanmasını da sağlamaktadır.⁴⁸¹ Öz benlik de sosyal bir sonuçtur. Gesel ve arkadaşları tarafından, çocuğun gelişme süreci üzerinde yapılan incelemeler öz benliğin sosyal bir sonuç olarak kazanıldığına dair bilgiler vermektedir.⁴⁸² Fiziki varlığını diğer cisimlerden ayıramayan yeni doğmuş bir çocukta öz benlik bulunmamaktadır. Çocuk bir aylıkken dış âleme karşı hiçbir reaksiyon gösterememektedir. İki aylıkken diğer kişileri görünce gülmekte, altı aylık olunca kişilere değişik tepkiler göstermekte, bir yaşına gelince kendi fiziki varlığının farkında olmakta, ikinci yılda diğer kişiler alemini keşfetmekte ve ismi söylenince cevap vermekte, “sen” ve “ben” kavramlarını idrar etmekte ve ancak 5-6 yaşlarında artık kendi kültürünün emirlerine uyar hale gelmektedir. Okul öncesi yıllarında çocukta sorumluluk duygusunun kazanıldığı görülmemektedir. Ancak 6 ve 10 yaşlarında çocukta büyük değişiklikler olduğu söylenebilmektedir.⁴⁸³

Akran grubunun gençleri etkileme hususunda bir rolü olduğu kabul edilen bir gerçektir. Nedenlere ilişkin gözlemler ve araştırma çalışmaları, arkadaşlarının söylediği ve yaptığı şeylerin onlar üzerinde farklı etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Sosyalizasyon kavramı ile cinsiyet rolü teorisi arasında büyük bir yakınlık bulunduğunu söylemek mümkündür. “Toplumsal kurallar çoğunlukla norm ve sosyal öğrenme sürecinde “rol öğrenme”, “rol kazanma” ve “cinsiyet rolü sosyalleşmesi” olarak adlandırılır”⁴⁸⁴ Örneğin, erkek çocuklar, çocukluklarının bir döneminde “işeme yarışı” yaparlar. 5-10 yaşlar arasında yapılan bu yarışmada çocuklar yan yana dizilir, pipilerini çıkarır, birlikte işemeye başlarlar. Daha uzağa işeyebilen yarışmanın kazananını belirlemektedir. Bu yarışma büyüdükleri zaman “sidik yarışı” diye kullanacakları bir simgeye dönüşecektir. Henüz ergen olmamış çocuklarda bu bir tür güç gösterisidir. İleride, seninki kısa, benimki uzun karşılaştırmasını ve cinsel organlarının işleviyle bir iktidar meselesine dönüşecektir. Zararlı gözüken bu durum erkekliklerinin artık hayatları boyunca onlar için “yaşamsal

⁴⁸⁰ Connel, R.W., *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, s.258.

⁴⁸¹ Koştaş, Münir, *agm*, s.332.

⁴⁸² Koştaş, *agm*, s.332.

⁴⁸³ Koştaş, *agm*, s.332.

⁴⁸⁴ Connel, R.W., *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, s.255.

önemde” olacağının basit bir göstergesidir.⁴⁸⁵ Alfred Adler *Cinsiyetler Arasında İş Birliği* adlı eserinde birçok toplumda kadına ve erkeğe yüklenen anlamların, bireylerin kişilik oluşumlarında ve cinsel kimliklerini benimsemelerinde önemli olduğunu anlatmıştır. O, kusursuz olan her şeye erkeksi bir nitelik yakıştırılırken, daha değersiz ve eleştirecek her şeyin de kadına atfedildiğine dikkat çekmiş, “kadın (karı) kılık” deyiminin erkeklerce en büyük hakaret sayılırken, kız çocuklara “erkek gibi” benzetmesinin küçültücü bir yakıştırma olarak kabul edilmediği üzerinde durmuştur.⁴⁸⁶

Sokak çoğunlukla bir sosyalleştirme ajanı olarak düşünülmemektedir. O daha çok yürünülen, arabayla geçilip gidilen bir yerdir. Oysaki “sokak en azından, belirli toplumsal ilişkilerin olduğu, kesin sınırları olan bir toplumsal çevredir.”⁴⁸⁷ Sokakta arabayla bebek gezdirmek, alışveriş yapmak gibi birçok iş yapılır. Küçük suçlar, hırsızlık ve fahişelik de sokakta yapılabilir. Sokak aynı zamanda, ıslık çalıp laf atma gibi hafif tacizlerden, fiziksel sarkıntılık ve tecavüze kadar pek çok eylemin gerçekleştiği, kendi içinde devamlı sosyalleştirme potansiyeli taşıyan bir yerdir.⁴⁸⁸ Sokaklar, şehirdeki alışveriş merkezlerinde pano ve afişlerle, kaldırımda yürüyen insanların giysileriyle, takılarıyla, hareket ve konuşmalarıyla büyük bir erkeklik/kadınlik biçimleri içeren bir cinsellik tiyatrosudur.⁴⁸⁹ On iki yaşında pek çok çocuk, anne babalarından çok yaşlılarıyla çıkıp gezmeyi yeğlemektedirler. On dört yaşında, dış görünüşle son derece ilgilenmekte, akran grubu ile bir kimlik duygusu oluşturmakta, daha düşük bir anne baba düşüncesine sahip olmakta ve anne babalarından duygusal olarak uzaklaşmaktadırlar. On yedi yaşına gelinceye kadar, kim oldukları hususunda daha iyi bir duyguya sahip olmakta, kendine daha çok güvenmekte ve daha büyük bir duygusal denge sergilemektedirler.⁴⁹⁰ Yine Adler’e göre, erkek çocuğunun önemsenme isteği belirli bir ölçüye geldiğinde, çocuk çevresindekilerde gördüğü gibi, erkekliğinin getirdiği ayrıcalıklarla güvenceye alınmış yoldan yürümeyi tercih edecektir. Ona göre birçok aile kültürü, iktidar isteğini geliştirmeye ve dolayısıyla erkeklere özgü ayrıcalıkları değerlendirmeye, özendirmeye çok uygun bir yapıdadır. Bunun nedeni de, erkeğin, yani babanın çocuğun gözünde bir iktidar, bir güçlülük simgesi olmasıdır. Bu sebeptendir ki anne-

⁴⁸⁵ Atabek, Erdal, *Kışkırtılmış Erkeklik Bastırılmış Kadınlık*, 18.bs, İstanbul: Altın Kitaplar, s.26-27.

⁴⁸⁶ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği*, s.13-14.

⁴⁸⁷ Reiche, Reimut, *Cinsellik ve Sınıf Mücadelesi*, s.181.

⁴⁸⁸ Reiche, Reimut, *Cinsellik ve Sınıf Mücadelesi*, s.181.

⁴⁸⁹ Reiche, age, s.182.

⁴⁹⁰ Clouse, Bonnidell, *agm*, s.22 ([http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9\(9\)/htmpdf/M-42.pdf](http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9(9)/htmpdf/M-42.pdf)).

babaların doğacak çocuğun daha çok erkek olmasını istedikleri bilinmektedir. Bununla beraber erkek çocuk da, kendisinin kız çocuğa tercih edildiğini ve daha değerli sayıldığını bilmekte ve davranışlarını buna göre geliştirmektedir. Erkek çocuğuna karşı böyle bir üstünlük söz konusu olunca kız çocuğuna attığı her adımda, sayısız vesilelerle ve sayısız biçimde onların yeteneksiz, yetersiz olduğu ve ancak kolay, ikincil işlere uygun düştükleri telkin edilecek, doğal olarak bu yargıların doğruluğunu sınamak olanağı bulamayan küçük kızlar, kadınların yeteneksiz ve yetersizliğini karşı konulamayan bir yazgı olarak görmeye başlayacak ve sonuçta kendilerinin de yeteneksiz ve yetersiz olduğu inancına varacaklardır.⁴⁹¹ Adler, bir kızın sosyalleşme sürecinde çocuklukta yaşadığı koşulların etkili olduğu üzerinde durmaktadır. Ona göre, anne-babanın sorunlu evliliği, babanın kabalığı, sarhoşluğu ve kayıtsızlığı, ya da gizlisi saklısı olmayan çapkınlığı, kız çocuklarını ömür boyu kurtulamayacakları bir korkuya düşürmekte ve hep zavallı, küçük düşmüş annelerinin yazgısına mahkûm olacakları kaygısına sürüklemektedir. Bu kızlar böylece en uygun cinsel yapıya sahip olsalar bile, erkeklere karşı güvensiz, çekingen ve mesafeli olacaklardır. Böylece hedefleri ve nihai amaçları, kadın rolünün kaçınılmaz koşulu sandıkları küçük düşürülmekten korunmak olur. Sonuçta ilişkilere mesafe koymak, güdülerini kısıtlamak, sinir bozuklukları ve cinsel sapmalar gibi biçimlerde ortaya çıkan ve aslında erkeklere karşı birer savunma ve korunma mekanizması olan bir yaşam tarzına ve tavrına yöneleceklerdir.⁴⁹²

“Çocuğa ailesi tarafından sıralanan doğru ve yanlış davranışlarla birlikte yapılması gerekenler söylenir, ifade edilenlerin doğru olduğuna inanılması istenir, emredilen davranışlar gerçekleşmediği takdirde tehdit veya cezalandırma yoluna gidilir.”⁴⁹³ Eğer sosyalleştirme sürecinde birtakım olumsuzluklar yaşanmışsa, sonucu yanlış sosyalleştirme diye adlandırılan başarısız bir neticeye ulaşılmaktadır. Pek çok insanın zihinlerindeki evlilik öncesi cinsel ilişkiyle ilgili tablo ergenler ve genç yetişkinler tarafından onaylanmakta fakat bu anne babalar ve dinî otoriteler tarafından doğru bulunmamaktadır. Böyle bir durumda kabahati her zaman ergenlerin akran grupları üzerine yüklemekle onlara bir derecede haksızlık yapılmış olunmaktadır. Sosyalleştirme ajanlarının farkında olmamak, toplumu bütünüyle sorumlu tutmamakla bir tür de adaletsizlik yapılmış olunacaktır.

⁴⁹¹ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği*, s.15-18.

⁴⁹² Adler, age, s.95.

⁴⁹³ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.353.

Kitle iletişim araçlarının bu süreçteki rolüne geçecek olursak günümüz reklam dünyası ve televizyon programları aracılığı ile fiziki açıdan olgun olan herhangi bir kişi için cinsel ilişkinin fena bir şey olmadığı ve izleyiciye tam anlamıyla zevk için meşgul olunabileceğinin iletildiği farkında olunması gereken bir gerçektir. "Bir yıl içinde ortalama bir seyirci kesimi, akşam 19.00-23.00 arasında televizyonda cinsel ilişkiyi akla getiren 9.000'in üzerinde sahneyi görmekte ya da bunu çağrıştıran sözleri duymaktadırlar"⁴⁹⁴ Çoğu otorite günümüzde en etkili ve yaygın sosyalleştirme araçlarından biri olan televizyonu, toplumsal normları aktaran sosyalleştirme araçlarından biri olarak görmektedir. Gerçekten de televizyon eğlence, bilgi, kültür ve haber programlarıyla birbirinden farklı büyük dinleyici kitleleriyle toplumumuzda en yaygın ve güçlü sosyalleştirme araçlarından biridir. Fert, bu görünüm tarafından sunulan telkinden kaçamamaktadır, hatta televizyon seyretmeyenler bile bu insanların bulunduğu çevrede yaşamak zorunda olduklarından, bu telkini almış kişilerin tavır ve davranışlarından bir şekilde etkilenmektedirler.⁴⁹⁵ Sahip olunan tabii biyolojik arzular, reklamlarda cinsel unsurların kullanılması, cinsel davranış ile birlikte ortaya çıkan zevk ve haz duygusu, cinsel etkinliğin yetişkin olmayı çağrıştırması ve fiziksel olarak olgun hale gelen şahısların cinsel davranışta bulunacağı şeklinde toplumun bir beklenti içinde olması yüzünden, günümüzde vatandaşların karşı karşıya geldikleri bu sorun, artık ergen bakır / bakirelerin evleninceye dek nasıl korunacakları hususundan ziyade cinsel yakınlığın başladığı çağı geciktirmenin nasıl mümkün olacağı şeklinde ortaya çıkmaktadır.⁴⁹⁶

Yakın zamanda, TV'nin izleyenler üzerindeki etkilerini gösteren çok sayıda çalışma yapılmıştır. Bu çalışmalarda ortaya çıkan etkiler fiziksel, ruhsal ve cinsel saldırganlığı, anti sosyal kişilik yapısını, asiliği, isyankârlığı, daha çabuk öfkelenmeyi, cezalandırmayı, alkol ve sigara kullanmayı ve yemek yeme alışkanlıklarındaki değişiklikleri kapsamaktadır.⁴⁹⁷

Araçların zaman içinde şekil veya niteliklerinde değişimler olabilmekte, fakat fonksiyonları devam etmektedir. Bir aracın önemi onu elinde bulunduran insan ve gücün tipine bağlıdır. Bu bakımdan genel olarak insanların, söz konusu örnek itibarıyla de yazarlar veya yapımcıların kimlik yapıları, toplumu etkiledikleri bilgi

⁴⁹⁴ Clouse, Bonnidell, *agm*, s.21 ([http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9\(9\)/htmpdf/M-42.pdf](http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9(9)/htmpdf/M-42.pdf))

⁴⁹⁵ Connel, R.W., *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*, s.256 / Gen Bilim Türkiye Bilim Sitesi, "Sosyalleştirme Araçları", <http://www.genbilim.com/content/view/3146/86/>.

⁴⁹⁶ Clouse, *agm*, s.25 ([http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9\(9\)/htmpdf/M-42.pdf](http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9(9)/htmpdf/M-42.pdf))

⁴⁹⁷ Ayrancı, Ünal & Köşgeroğlu Nedime, "Televizyonda Çocukların En Çok Seyrettikleri Saatlerde Gösterilen Filmlerdeki Şiddet Düzeyi", *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, Sayı 5, 2004, s.134.

bakımından son derece önemlidir. İnsanlar, iletişim ve haber alma yollarıyla, bu kuruluşların başında bulunan insanların etkisiyle çok zaman sömürülmüştür. Hem de sömürünün kapıları öylesine açılmıştır ki, geçmiş dönemlerde bir ölçüde gizli kapalı yürütülen seks sömürüsü artık televizyonda yarı çıplak kadınların baygın bakışlarla yatarak ‘bana telefon et, bak sana neler anlatacağım’ diyen boğuk sesleriyle, dergilerden ‘seninkinin boyunu ölç, gel bize, seni ödüllendirelim’ diyecek boyutlara varmıştır. Bir tarafta sözün gereği ‘ahlakçı sessizlik’, öbür tarafta ‘bas parayı-al karıyı’ diyen ahlak çöküntüsü bir tavır, bunun yaşandığı toplumlarda iki yüzlülük içeren bir yaklaşımın meydana gelmesini sağlamaktadır.⁴⁹⁸

Diğer yandan, sinema ve dizi endüstrisinin de karelerinde benzer dozajda bir aşırılık söz konusudur. Bu kitle iletişim araçlarıyla söz konusu aşırılığı seyreden insanlar, izleyerek, zaman içinde bunu kanıksamaya başlamakta, ilk anda ahlaksızlık olarak görüp tepki verdikleri şeyi, daha sonra normal kabul edip, yapar duruma getirilmektedirler.⁴⁹⁹ Televizyon veya genel olarak kitle iletişim araçları, özellikle bilgisayar iletişiminin yaygınlık kazandığı ikinci enformasyon devriminden sonra, yabancı kaynaklardan gelen yayınlarla veya kültürel olmayan enformasyonlarla millî kimlik erozyonuna sebep olmaktadır. Bu iletişim araçları aynı zamanda yerli kaynak kullanıldığı takdirde millî kültür bütünlüğünü sağlayabilecek araçlardır. Yabancı kültür unsurları, yabancı yayınlar vasıtasıyla millî kültür bütünlüğünü bozmaktadır. Seks ve ebeveynlik arasındaki bağlantı doğrudan ve açık olsa da, modern Batılı ülkelerdeki toplumlar, sekse çok fazla önem yükleyerek, bu ikisi arasında yapay bir ayırım yaratma eğilimindedirler. Kadınların bedenleri ve özellikle de göğüsleri medyada, üretkenlik ve çocuk yetiştirme fonksiyonlarına hiçbir göndermede bulunulmaksızın, fazlasıyla cinselleştirilmiş bir biçimde gösterilmektedir. Erkekleri hedefleyerek hazırlanmış ilanlarda, araba kaportası üzerine boylu boyunca uzanmış yarı çıplak kadınlar görmek mümkündür.⁵⁰⁰ Aldatma konusunda erkeklere ve kadınlara bunu bir hakmış gibi sunan toplumun bozulmuş ahlak değerleri ve mesajlarıdır. Sayıları hiç de az olmayan paparazzi programlarıyla, medyada renkli bohem gecelerin ve çarpık ilişkilerin süslü bir anlatımla verilmesi bunu masum kılmaktadır, izleyiciye ise bu görüntülerden sadece ‘demek ki yapılabiliyor, yaşanabilir’ anlamı çıkmaktadır.

⁴⁹⁸ Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, İstanbul: Altın Kitaplar, 2002, s.8.

⁴⁹⁹ Seyhan, M. Ali, *Gençliğin Cinsellik İmtihanı*, İstanbul: Nesil Yayınları, 2007, s.21.

⁵⁰⁰ Wilson D., Glenn & McLaughlin, Chris, *Aşk Bilimi*, s.76, *Gençlik ve Cinsellik (Bilgilendirme Dosyası-7)*, İstanbul: 2007, s.181.

İnternet de çağın en yaygın iletişim ve bilgi paylaşım araçlarından biridir. Bu anlamda sosyalleştirmeye etkisi büyüktür. Kontrolsüz ve çok serbest yayınlar içermesi gelişmekte olan çocukların ve gençlerin yanlış sosyalleştirilmelerine yol açabilmektedir. İnternette de cinsellik güdüsünün, insanı kurallardan sıyrarak tatminini sağlayacağı zevkleri amaç haline getirdiği bir ilişkinin varlığı söz konusudur. Msn adlı programlar vb. ile ve chat odalarında insanlar saatlerce vakit geçirmektedirler. Bu şekilde, arkadaş, sevgili ve cinsel partner bulmak amaçlı kurulmuş sitelerin varlığı ve bunlara üye katılımının çokluğu bilinen bir gerçektir. İnsanları burada vakit geçirmeye iten durumların mevcudiyeti de aslında sosyoloji ve psikoloji için bir başka araştırma konusudur. Cinselliğin sanal dünyada yaşanma şekli ise sanal seks olarak bilinmektedir. “Sanal seks, aslında penise ya da klitorise bağlı olan cinsel uyarılmayı ölçen ve ardından da resim akışını yöneten, veri kaskı ve aletlerle dijital olarak hassasiyetin arttırıldığı etkileşimli seks anlamına gelmektedir.”⁵⁰¹ Sanal birliktelikler, ilk etapta kişiyi duygusal olarak tatmin ettiği ve karşılıklı kimseden kimseye zarar gelmediği için tercih edilmektedir. Kadın ve erkekler, birbirlerini hiç tanımadan sanal ortamda rastgele birbirleriyle tanışmakta ve bir süre sohbetten sonra ilişkiye başlamaktadırlar. “İnternetin özgürlüğü ve anonimleşmesi, şimdiden seksi yatak odalarından çıkarıp, bilgisayar ekranına yerleştirmiş, onu oynanabilecek, deneyler yapılabilecek, türlü şekillere girebilecek ve dilenirse yeniden eve getirip gerçek yaşamlara dahil edilebilecek hale getirmiştir.”⁵⁰² Çok zaman insanların karşılarında sanal birliktelikler yaşadıkları insanların eğitilmiş-eğitimsiz, evli-bekar, yaşlı-genç olmaları bir anlam ifade etmemektedir. Kişilerin çoğu farklı bir kimliğe bürünüp kendi gerçek kişiliğini saklayabildikleri için, ekran başında rahat rahat her şeyi yaşayabilmektedirler. Bununla beraber internette kamera yardımıyla görüntülü iletişim teknolojisi, cinselliğin bakarak ve göstererek de sanal dünyada kolay yaşanır olmasına başka bir zemin hazırlamıştır. Medya ve internetteki serbestlik insanların hayata sadece zevk gözüyle bakmalarına yol açmaktadır, bununla beraber birçok şey de kolay ulaşılabilir ve kolay tüketilebilir olmaktadır.

“Aman bir daha mı geleceğim dünyaya... Sonun başlangıcı yoktur... Atın ölümü arpadan olsun... Hiçbir şeyi ve hiç kimseyi dert etmeden yaşayacaksın... Gülün, eğlenin, bir yıldırım hızıyla geçen ömrünüzü zevk ve safa ile geçirin... Bir kelebek kadar hür ve kayıtsız olunmalıdır” gibi medya ve internette sıklıkla verilen

⁵⁰¹ Reiche, Reimut, *Cinsellik ve Sınıf Mücadelesi*, s.19.

⁵⁰² Altman,, Dennis, *Küresel Seks*, Çev. Serpil Çağlayan, İstanbul: Kitap Yayınevi, 2003, s.79.

ifadeler bu amaçla işlenen temalar hazzın mutlak anlamda iyi olduğunu, insan eylemlerinin nihai anlamda haz sağlayacak bir biçimde planlanması gerektiğini, sürekli haz verene yönelmenin en uygun davranış biçimi olduğunu savunan felsefi görüş olan hedonizmin öğretilerini taşıyan ifadelerdir. Türkçede “hazcılık” veya “zevkçilik” diye ifade edilen bu felsefeyle çağın insanı bu görüşleri savunmakta ve hayata sadece zevk gözüyle bakmaktadır.⁵⁰³

Sosyalleşme esasında bir öğretim süreci olduğundan öğretici ve öğrenen münasebetlerini kabul etmektedir. Şu ana kadar verilen örneklerden çıkarılabilecek olan sosyalleştirici ajanların bütünü ile toplum olduğudur. Radyo, TV, internet, sinema, basın ve haberleşme araçlarının bu anlamda ne kadar kuvvetli sosyalleştirici araçlar olduğunu söylemek doğru olacaktır. “Sosyalleştirme bir hukuk toplumunda kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge ve genelgelerle yazılı şekilde de yapılabilmektedir. Ancak bu yazılı araçlarda bir sosyalleştirme yapıldığından bahsedilmemektedir.”⁵⁰⁴

Tarım toplumlarında toprak ürünlerinin gelişmesiyle başlayan bilgilenme, hayvanlarla iç içe yaşamının getirdiği cinsel hayatın gerçekleri, çocukluk döneminden başlayan bir pratik cinsel bilgilenme sağlamaktadır. Burada söz konusu olan tarım yaşamının tabiatında gelişen durumların bireyi sosyalleştirmesidir. Hayvanların büyümesi, erkek ve dişilerin biçimlenmesi, hayvanlar arasındaki çiftleşmeler, hayvanların doğurması hep çocukların da içinde bulunduğu tarım toplumunun bir parçası olan insanların gözü önünde yaşanmaktadır. Bunu doğal olarak görmenin sonucu olarak da tarım toplumu insanları, çok doğal yoldan cinsel bilgi sahibi olmaktadır.⁵⁰⁵

Göç gibi olayların çocukların sosyalleşmesi üzerinde olumsuz bir etkisi olduğu kabul edilir bir gerçektir. İş bulmak amacıyla ailenin erkeklerinin şehre göçmesi, kadınların aile içindeki yükümlülüklerini artırarak onları karşı karşıya kaldıkları problemleri çözmede yetersiz bırakmakta ve doğan boşluk yeni nesillerin eksik sosyalleşmelerine sebep olmaktadır. Araştırmalar göçün aile gelirini ve hayat standartlarını yükseltirken ailenin kadın üyelerinin sorumluluklarını da artırdığını göstermektedir.⁵⁰⁶

⁵⁰³ Seyhan, M. Ali, *Gençliğin Cinsellik İmtihanı*, s.25.

⁵⁰⁴ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.352.

⁵⁰⁵ Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.41.

⁵⁰⁶ Gen Bilim Türkiye Bilim Sitesi, “Sosyalleştirme Araçları”, <http://www.genbilim.com/content/view/3146/86/>.

Tarım toplumundan endüstri toplumuna geçiş, endüstri toplumundan da bugünün bilgi toplumuna uzanış cinsel konulara da yeni boyutlar ve yeni içerikler getirmiştir. Gelişen yapıyla birlikte, aile yapıları değişmektedir, toplumsal roller değişmektedir, ekonomik roller ve cinsel kimlikler değişmektedir.⁵⁰⁷ Toplumun en önemli yapı taşlarından olan aile, kentlerin güçleşen ekonomik koşullarının ve değişen toplumsal yapıların etkisiyle, küçülmüş, anne-baba ve çocuklardan oluşan çekirdek aile yapısına dönüşmüştür. Evlenen çocukların ailenin yanına yerleştiği, birkaç kuşağın birlikte yaşadığı geleneksel “büyük aile” büyük oranda kaybolmuştur.

Tarımsal toplumun etkilerini taşıyan kuşaklar zamanla azalmıştır, böylece tarım toplumunun kapalı cinsel tutumlarından da bir sıyrılma söz konusu olmuştur. Sanayi öncesi Avrupa’da bir düğün, çoğu kez aileler arasında bir ittifak ve mülklerin birleşmesi anlamına geldiğinden dengeli ve kalıcı olmaktaydı. Bir kadının görevi, kocasının tohumunu taşımak ve ondan olan çocukları büyütme idi. Erkek ve kadınlar büyük ölçüde ayrı dünyalarda yaşamlarını sürdürmekteydi. Cinsellik alanında kurallar ve beklentiler açık bir biçimde cinsiyetçiydi. Örneğin tarım toplumunun insanları evlenirken bekâret talep etmekteydiler.⁵⁰⁸ Bu taleple oluşan adet de zamanla tarihe karışmak üzeredir. Boşanmayı da çok sıra dışı durumlar hariç kabul etmemekteydiler. Zina için çifte standartlar söz konusuydu, bu da zamanla etkisini kaybetmiştir. Ve evlilikte iki ilkeye değer verirdiler: “kocana saygı göstereceksin” ve “tanrı bizi ayırana kadar”. Bunlar da tarih olmak üzeredir. Geçmiş çağlar boyunca, tarım toplumu kadınlarının çocuğunun üç seçeneği vardı: eğitimsiz, boynu bükük ev kadınları olmak, manastıra girip rahibe olmak ya da fahişe, metres ve cariyeye olmak. Buna karşın, ailenin geçimi ve çocukların esenliğinin tüm yükü erkeklerin omuzlarındaydı.⁵⁰⁹ Böylece toplumun önce aile, sonra da cinselliği denetlediği kurumları (bakirelik, evlilik, çocuk sahibi olmak...) yoluyla birey üzerinde kurduğu etki mekanizmaları baskı güçlerini giderek yitirmişlerdir.⁵¹⁰ Artık cinsellik üremenin bir aracı olmaktan çıkmış, kendi başına bir haz olduğu, yaşanabilir olduğu keşfedilmiştir. İnsan kendi bedenini tanımaya başlamış, değerinin sadece kol gücü olmadığını anlamıştır. Cinsel duygular, cinsel yaklaşımlar, insanı yumuşatan cinsellik

⁵⁰⁷ Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.47.

⁵⁰⁸ Altman, Dennis, *Küresel Seks*, s.14-16.

⁵⁰⁹ Fisher E, Helen, *Cinsel Aşkın Anatomisi* s. 296.

⁵¹⁰ Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.54.

tanınmaya başlanmıştır. Böylece cinsel alan da zamanla toplumsal baskı altında olmaktan çıkmıştır.⁵¹¹

Endüstri hareketleri ve kentleşme ile toplum yaşamı büyük ölçüde bir değişikliğe uğramıştır. Ulaşım araçları değişirken, yerleşme düzeni de değişmiş, aydınlatma araçları değişirken eğlence düzeni de yenilenmiştir. Birbirlerine kapalı toplum kesimleri içli dışlı olmuşlardır. İnsanlar arasındaki ilişkiler yeni bir boyut kazanmıştır. Her gün yeni bir meslek türü yaratılmış, her yeni icatla birlikte yeni iş sahaları ortaya çıkmıştır. Kadınlar toplum yaşamına çeşitli noktalardan girmeye başlamışlar, başında hemşirelik, öğretmenlik derken bütün iş sahalarının kapıları kadınlara açılmıştır.⁵¹² Gerçekleşen değişim sonucu kadının yer almadığı bir konu hemen hemen kalmamıştır. Müşterisini arttırmak isteyen her mağaza, tezgâhları için çekici kızlar kullanmış (prezentabl) hava yolları, erkek yolcuları memnun etmek için hosteslerini seçerken, her şeyden önce bu kızların son derece güzel, göz alıcı bir çekicilikte olmasına dikkat etmiştir. Hostesler işe başlamadan önce kurstan geçirilmiş, bu kurslarda makyaj, yürüme, davranış, konuşma gibi, bir kadının dışiliğine dışılık katan bilgiler verilmiştir.⁵¹³ Bu durum neredeyse bütün sektörlerde göze çarpmış, birçok ürünün tanıtımında ve pazarlanmasında kadınlar kullanılmış ve böylece birçok yeni meslek dalı da piyasalara kazandırılmıştır. Buna paralel olarak bağımsız bireyi yaratan endüstrileşme sürecini başlatıp geliştiren kapitalizm, cinsellik olgusunun önemli bir piyasa değeri taşıdığını fark etmekte geç kalmamıştır. Kapitalist sistem bir yandan cinsel alanı geleneklerin elinden kurtarıırken diğer yandan da paranın egemenliği altına sokmuştur. Bu yüzden Michel Foucault pek çokları tarafından çok önemli görülen *Cinselliğin Tarihi* adlı eserinde Wilhelm Reich, Herbert Marcuse ve Reimut Reich'in "baskı varsayımını" reddeder. O, cinselliğin kapitalizmde bastırılan bir şey değil, tersine yakın zamanda en başta üretilen şey olduğunu anlatmaktadır. Metalaştırılan her şey gibi cinsellik de doğal olarak bulunması gereken yerden alınmış, bir endüstri konusu yapılmıştır. Cinselliğin endüstrileşmesi, bir yandan kendine özgü ürünleşme değişimini oluştururken, diğer yandan da insancıl özünden uzaklaşma sürecini yaşamıştır. Cinsel isteği arttırdığı öne sürülen bitkisel karışımlardan yeni bulunan ilaçlara kadar geniş bir alan afrodizyak endüstrisini oluşturmuştur. Vibratörlerden şişme bebeklere kadar uzanan başka bir

⁵¹¹ Atabek, age, s.59.

⁵¹² Yurdanur, M.. Safa, *Seks İhtilali*, s.12-13.

⁵¹³ Yurdanur, age, s.25.

alan da, kendi başına seks yapmak isteyenlerin beğenisine sunulmuştur, porno filmler, porno dergiler ve kitaplar ise başka bir endüstri dalını oluşturmuştur.⁵¹⁴ Çin, Rusya ve Uzak Doğuya düzenlenen seks turizmi vb. dikkate alındığında cinsel endüstrinin sanıldığından çok daha geniş bir alanda yer bulduğu anlaşılabacaktır.

“Sosyalleştirme sürecinde inisiyatif genellikle sosyalleştirme ajanlarında bulunmaktadır.”⁵¹⁵ Cinselliğin ürünleştirip piyasaya sürülmesi karşısında doğal ve insancıl cinselliğin korunup geliştirilmesi son derece zor olmuştur. Böyle bir ortamda cinsellik duygulardan yalıtılmış, insancılığına yabancılaştırılmış, mekanik bir ilişki biçimine sokulmuştur. İnsandaki cinsel heyecanlar, insan-insan iletişimine gerek duyulmadan yapay olarak boşalma ve orgazm tekniklerine dönüştürülmüştür. Cinselliğin alınıp satılır bir meta biçimine sokulması, olayı insancıl özünden uzaklaştırmış, konuyu bir heyecan pazarına dönüştürmüştür.⁵¹⁶ Fransız antropolog Maurice Godelier’in “toplumun peşini bırakmayan cinsellik değildir. Toplum, bedenin cinselliğinin peşini bırakmamaktadır” ifadesini hatırlatmak burada oldukça yerinde olacaktır.”⁵¹⁷

İnsiyatif sosyalleştiren böyle insan ve ekonomik güç değil de sosyalleştirilen kişinin kendisine de geçmektedir. Mesela bir kulübe üye olan kişi, mümkün olduğu kadar erken bu kulübün tam bir üyesi olmak için çaba sarf edebilmektedir.⁵¹⁸ Çalışma hayatına girmesiyle kadının görüş açısı ister istemez çok genişlemiştir. Yakın zamana kadar, kocasından başka bir erkekle içli dışlı olmayan kadın, çalışmaya başlayınca iş yerinde, yolda çeşitli erkeklerle karşılaşmış, bunlar arasında değerlendirmeler yapabilmeyi öğrenmiştir. Bazı günler yabancı bir erkekle uzun süre bir arada, hatta baş başa kalabilmiştir.⁵¹⁹ Bununla beraber, sinemaya, kitaplara sıklıkla konu olmuş, iş yerlerinde erkek yöneticiler kadınlara karşı cinsel bir ilgi göstermekten geri kalmamışlardır.⁵²⁰ Erkeklerin cinsel bir ilgi ile kendileri hakkında değerlendirme yaptığını fark eden kadın yeni bir kişilik kazanmak için faaliyete geçmiş, böylece çağlarca dişiliğinin farkında olmayan kadın için yeni bir çağ başlamıştır. Bu dişilik, kadına toplumda yepyeni bir mevki kazandırmış, bazı durumlarda erkekle eşit olmak bir yana ondan da üstünleşmiştir. Tarihin her çağında devletleri yöneten erkekleri bile

⁵¹⁴ Altman, Dennis, *Küresel Seks*, s.16-19,80 / Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.72.

⁵¹⁵ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.353.

⁵¹⁶ Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.71.

⁵¹⁷ Scott, W. Joan, *Toplumsal Cinsiyet: Faydalı Bir Tarihsel Analiz Kategorisi*, çev. Aykut Tunç Kılıç, İstanbul: Agora Kitaplığı, 2007, s.3.

⁵¹⁸ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.353.

⁵¹⁹ Yurdanur, M. Safa, *Seks İhtilali*, s.24.

⁵²⁰ Yurdanur, age, s.25.

dize getirmiş kadınlar bu yeniçağda bahsedilen üstünlükleriyle toplumun hemen her kesimine yayılmıştır.⁵²¹

İnsan, hayatının çeşitli sahalarında, geçirdiği tatminler ve tatminsizlikler, tavsiye ve uymalar şeklindeki tecrübelerle sürekli sosyalleşmektedir. Ve bütün diğer insan grupları, menfaat birlikleri, sosyalleştirici ajan olarak görev yapmaktadırlar.⁵²² Geleneksel toplum yapısı içerisinde fert ile toplum arasında sosyal mesafe yok denecek kadar azdır. Hâlbuki günümüz karmaşık toplumlarında bu mesafe oldukça açılmıştır.⁵²³ Bununla beraber karmaşık toplumlarda, ahlak ve değer yargılarının da karıştığı durumlar olmaktadır, bunda etken olan faktör, grupların kendi içlerinde farklı sosyalleşmiş olmaları ve değer yargılarının buna paralel farklı olmasıdır. Bir kentin, elit ailelerinin oturduğu semtte çok kısa bir eteğin açıkta bıraktığı bacaklar sahibine utanç vermeyebilir, bu kadının eşi, karısının bu değin kısa giyinmesinden rahatsız olmaz. O mini etekli kadın da oturup kalkarken, erkek bakışlarını üzerine çekmiş olmaktan tedirgin olmaz. Zira kadının içinde bulunduğu toplum için bu durum son derece doğaldır. Bu durum bu şekilde sosyalleşmenin ve modanın sonucudur. Kadın yalnızca bir modanın izleyicisi olmuş, yaşadığı ortamdaki rahatlığıyla gönlünce giyinmiştir. Bunun ahlaksal bir yanı yoktur, çünkü cinsel tahrik o toplumun bir kesiminde ahlaksızlık sayılmamaktadır. İşte seks ihtilalinin ve cinsel sosyalleşmenin en belirgin karakteri bu noktada kendini göstermektedir. Utanç duygusunun kaynakları değişmektedir.⁵²⁴ Bu kadın için mini etek giymenin, ayıplanacak bir durum olmamasına karşılık aynı semtte oturan bir öğretmenin o derece kısa giyinmesi dikkatlerden kaçmayacak, o çevrenin insanları öğretmeni kınayacaklardır. Ve sırf mesleği dolayısıyla utanacak, erkeklerin bakışlarından sıkılacaktır. Görülüyor ki utanç duygusu ve cinsellik konusunda değerlendirmeler yalnız ülkeden ülkeye değişmekle kalmayıp, bir kentin belirli bir semtinde oturan değişik meslekleri icra eden insanlar için bile farklılaşabilmektedir. Bu bakımdan cinsellik konusunda utanç sınırlarını, yasak alanları tespit etmek için objektif ölçüler bulunduğunu iddia etmek olanaksız gözükmektedir.⁵²⁵ Hızlı değişime uğramış toplumlar ve karmaşık gruplar için, gündelik yaşamdan örnekler çoğaltmak mümkündür. Yakın zamana kadar bir kadının yalnızca eşine görünebileceği sütyen ve

⁵²¹ Yurdanur, age, s.25.

⁵²² Koştaş, Münir, *agm*, s.333.

⁵²³ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.217.

⁵²⁴ Yurdanur, M. Safa, *Seks İhtilali*, s.54-55.

⁵²⁵ Yurdanur, age, s.56.

külot çıplaklığı artık bir dış kıyafet olmaya başlamıştır. Özünde bir sütyen ve külottan başka bir şey olmayan bikini, toplumların hayatına girmiş ve artık insanların yadırgamadıkları bir hal almıştır. Bunun sorun olarak algılanmamasındaki tek etken plajda giyiliyor olmasıdır. Plajda her sınıftan, her yaştan erkeğe sütyen ve kilotla görünen kadının, evinde veya işyerinde sütyen ve külotla dolaşamaması kendi içinde de bir tezatlıktır. Bütün mesele bir yer ve giyilen çamaşıra verilen isimdir, buradan o yerde bulunan insanların o yerin değerlerine göre sosyalleştiği söylenebilir.⁵²⁶ Plaj ve tenis kortları, çıplaklık ölçüsünün, kadının vücudunun mahrem yerlerini gösterecek davranışları için verilecek hükümlerin ne derece belirsiz ve değişken olduğunu anlatmaya yeterdir. Sonuç olarak ahlaka aykırı olan yalnızca çıplaklık ya da yalnızca bir davranışın şekli değildir. Bulunduğu yere göre sosyalleşmiş insanlar ve gruplar bir salonda bacak bacak üstüne atarken iç çamaşırlarını gösterecek kadar serbest davranan bir kadını kınarken, tenis kortu örneğinde işaret edilen spor gösterisi gibi durumlar sırasında hareketleri ile sürekli olarak iç çamaşırlarıyla seyircilerin dikkatini çeken genç bir kıızı ayıplamayı akıllarından geçirmezler.⁵²⁷ Türk toplumu veya benzer toplum örneklerinde yakın zamana kadar bir kadınla erkeğin kol kola yürümesi ayıp sayılırken günümüzde nişanlılar, sevgililer birbirlerinin bellerine sarılarak yürümekte hatta akıllarının estiği yerde birbirlerini öpebilmektedirler.⁵²⁸ Yine yakın zamana kadar tarım toplumlarında ve ağalık sistemlerinde birden fazla kadınla evlenen erkek, şimdi iki kadınla aynı çatı altında yaşamaya kalkıştığı zaman diğer aileler tarafından kınanmakta, kentlerde bu tip aileler toplum dışı bir grup olarak görülmektedir.⁵²⁹ Cinsel arzularına karşı eşinin pasif kalmasını isteyen erkek hemen hemen gençler arasında kaybolmuş gibidir. Erkekler, eşlerinin cinsel davranışları üzerinde durmakta hatta soğukluk gibi halleri bir doktora başvurarak halletmeye çalışmaktadırlar. Benzeri davranışlara kadınlarda da rastlanmaktadır. Erkeğini cinsel yönden tatmin edici bulmayan kadın, kocasına bunu açıkça söylemekte, tedavi edilmesini isteyebilmektedir. Daha önceki aile düzeninde bir kadının böyle bir istekte bulunması akla bile getirilmezken günümüzün kadını bunu aile yaşantısının en önemli meselelerinden biri olarak görmektedir.⁵³⁰

⁵²⁶ Yurdanur, age, s.61.

⁵²⁷ Yurdanur, age, s.62.

⁵²⁸ Yurdanur, age, s.99.

⁵²⁹ Yurdanur, M. Safa, *Seks İhtilali*, s.118.

⁵³⁰ Yurdanur, age, s.129.

Uygarlığın bugünkü düzeye ulaşmasında cinsel istemlerin etkisi çok büyüktür. Güzel sanatların, edebiyatın hemen tümünün temelinde az veya çok derecede bir cinsellik mevcuttur.⁵³¹ Sanatın her dalı da aynı zamanda sosyalleştirme için çok güçlü birer araçtır. Edebiyatta hikâyeler ve masallar sosyal değerlerin mükemmel bir şekilde ifade edilerek aktarılması için organize edilmiş edebî eserlerdir. Fert, birbiriyle ilişkili olaylar zincirinde işlenmiş olan iyi ve kötü tipleri, bunların sosyal hayat açısından konumlarını, fayda ve zararlarını kolaylıkla değerlendirerek işaret edilmiş olan sosyal kimliğini edinmektedir. Türk kültürünün önemli eserlerinden biri olan Dede Korkut hikâyelerinden Tepegöz buna açık bir örnektir. Bu eserde, bir çoban tarafından işlenen ahlâk suçu, neticede toplum dışı bir kişiliğin (Tepegöz) meydana gelmesine ve bu kişiliğin tüm topluma zarar vermesine sebep olmaktadır. Toplumun dışındaki bilinmeyen öğelerle kurulan bu meşru olmayan ilişkinin maliyetini oba halkı ödeyememektedir. Bu sebeple toplumsal işleyiş altüst olmuştur. Neticede örnek kişilik tipine müracaat edilerek problem ortadan kaldırılmaktadır.

Sonuç olarak, cinsellikle ilgili davranışların, cinsel rollerin benimsenişinin temelinde toplumsal yapının etkileri olduğu görülmüştür. Cinselliğin toplum tarafından biçimlenebilmesi, toplum tarafından kullanılmasını da beraberinde getirmiştir. İktidar biçimi olması, toplumsal baskı aracı olması, saldırganlık aracı olarak kullanılması, güce-taparlık kültüründe yer alması, endüstrileşmesi, alım-satım alanına yerleştirilmesi hep toplum tarafından biçimlendirilişine dayalı olmuştur. Cinselliğin araç olarak kullanılmasının önlenmesi, onun bireyin yaşama hakkının bir parçası olarak doğru yerine oturtulması da aynı yoldan buna paralel bir sosyalleşmeyle gerçekleşebilecektir. Böylece cinselliğe egemen olmak, toplumun hakkı olmaktan çıkarılarak bireyin hakkı olacaktır.⁵³²

C. CİNSEL EĞİTİM

“Cinsel eğitim, bireyin fiziksel, duygusal ve cinsel gelişimini anlaması, olumlu bir kişilik kavramı geliştirmesi, insan cinselliğine, başkalarının haklarına, görüş ve davranışlarına saygılı bir bakış açısı edinmesi, olumlu davranış biçimi ve değer yargıları geliştirmesi eğitimine verilen addır.”⁵³³ Yapılan birçok araştırma çocuğun

⁵³¹ Yurdanur, age, s.88.

⁵³² Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.109.

⁵³³ Acer, Dilek, “Okulda Cinsel Eğitim”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8 (4), 2005, s.130.

cinsel eğitiminde birincil sorumlunun anne babası olması gerektiğini ortaya çıkmıştır. Zaten ileri teknoloji araçlarıyla yapılan son araştırmalar, ana rahmindeki ceninin annesi tarafından sevilip sevilmediği, eşeyssel kimlik olarak istenip istenmediğini sinirler yoluyla hissetmekte olduğunu tespit etmiştir.⁵³⁴ Bilimin geldiği bu son noktadan işaretle cinsel eğitimin ana rahminde başladığını söylemek mümkündür. Bu eğitim daha sonra, öğretmen, akran grupları, danışmanlar, hekimler ve bu alanda çalışan sağlık profesyonelleri ve medya aracılığı ile devam edebilmektedir. Bu anlamda toplumun her üyesinin bir şekilde kendisi ve çevresindeki insanların cinselliği ile ilgili bireysel, ailevi ve sosyal sorumlulukları olduğu söylenebilir. Doğumdan sonraki süreçte kişilik temelleri atılan insanın, hayatının ilk yıllarında acemi eller tarafından yetiştirilmesinin neden olduğu sonuçların etkisi psikanaliz çalışmalarınca ortaya çıkarılmıştır. Örneğin, eğer anne, çocuğun ihtiyaçlarını karşılamakta isteksizlik gösteriyorsa bebek bunu hissetmekte, anneye sıkıntı verdiğini düşünmekte, bu şekilde cinsel organlarından utanmayı öğrenmekte; bilinçaltına cinsel organlar kötü imajını yerleştirmektedir. Bu imajın ise cinsel kimlik sapmalarında büyük payı olduğu düşünülmektedir.⁵³⁵ Kendi ruh düzenleri bozuk anne babalar, dadılar ve öğretmenler tarafından verilecek yanlış bir eğitimin, çocuğun bütün hayatı boyunca, cinsel kimliğinde ve cinsellikle ilgili seçim ve algılayışlarında olumsuz etkiler oluşturacağı yukarıdaki bilgiler doğrultusunda görülmektedir. Ancak sağlam ve doğru bir yetiştirme, cinsel bozuklukların azalmasını ve sağlıklı bir cinsel hayatın yaşanmasını sağlayabilmektedir.⁵³⁶ Anne ile baba, hangi felsefi düşünceleri besler, hangi inançtan yana olursa olsunlar, her şeyden önce çocuklarının ilerideki mutluluğu için maddi ve manevi bir ahenk ve huzur içinde yaşamak zorundadırlar. Çocuğun geleceğini çok defa ancak böyle bir ahenkle garanti altına alabileceklerdir. Yani çocuğun gelecekteki mutluluğu esas itibarıyla, anne ile babanın hali hazırdaki mutluluğuna bağlıdır. Öyle ki, bazı psikanalizciler bu hususta ileri giderek, ancak mesut ailelerin dünyaya çocuk getirmek hakkına sahip olduklarını vurgulamışlardır. Huzura sahip olmayan ailelerin çocukları, hayatları boyunca bilinçli ya da bilinçsiz bu huzursuzluğun tesiri altında kalmaktadırlar.⁵³⁷ Konuyla ilgili paralel bilgilere çalışmamızın cinselliğin psikanalizi kısmında ayrıntılarıyla değinilmişti.

⁵³⁴ Çankırılı, Ali, “Cinsel Kimlik ve Çocuğun Cinsel İstismardan Korunması”, *Din ve Hayat Dergisi*, 2009, Sayı:1

⁵³⁵ Çankırılı, agy.

⁵³⁶ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.176.

⁵³⁷ Denal, Paul, “Aile Saadeti ve Cinsiyet,” *SEKSOLOJİ Cinsi Bilgiler Mecmuası*, 1952, Sayı.43, s.1-2.

Doğumdan sonraki hayatta cinsel eğitimin önce ailede verilmesi gerçeğine rağmen hala pek çok anne-baba kendi cinsel yetişmelerinde yapılan yanlışları, büyümekte olan çocuklarına da aktarmaktadırlar.⁵³⁸ Bu konudan yola çıkarak toplumların da yetiştirilmesinin önemli olduğu söylenebilir. Anne ve babalar yetiştirilmeli ve kendileri de bireysel anlamda bu gayretin içinde olmalıdırlar. Çocuklar doğal olarak, yapılarında var olan cinsel donanımları doğrultusunda gelişmektedirler. Baldwin ve Bauer, anne ve babaların birer cinsel eğitimci olarak eğitilmelerinin daha iyi ve güçlü bir anne-baba-çocuk iletişimini cesaretlendireceğini, aile destek ağını oluşturarak tüm aile etkileşimlerini de geliştireceğini ve böylece çocukların ve ailelerin cinsel kaygılarla daha olumlu bir biçimde başa çıkacaklarını öne sürmektedirler.⁵³⁹

Alfred Adler, çocuğa biyolojik farklılıklarının öğretilmesi gerektiğini belirtmektedir. Çünkü çocuk kendi cinsinin eğilimleri desteklediği sürece, kız ya da erkek kimliğini benimseyecektir. Yani kıza kız gibi, erkeğe erkek gibi davranmak gerekmektedir.⁵⁴⁰ Buna paralel olarak Adler, kız çocuğuna daha az ilgi göstermekten ve erkek çocuklarını yücelten konuşmalardan da özellikle kaçınılması gerektiğini savunmaktadır. Küçük çocuğun, çevresindeki ağabey, abla, teyze, amca gibi örneklerden etkilendiğini burada hatırlatmak doğru olacaktır. Sosyalleşme bölümünde de değinildiği gibi çocuklar oyunlarında, aynı cinsten arkadaşlarının olumlu ya da olumsuz özelliklerinden etkilenmektedirler ve evde kazanılan cinsel kimlikler, çevrede pekişerek olgunlaşmaktadır.

Her anne babanın çocuğunun cinsellikle ilgili sorduğu sorularla zamanı gelince muhatap olduğu bilinmektedir. Uzmanların araştırmalarına göre çocukta cinsiyet farkıyla ilgili sorular 2.yaşta, doğumla ilgili sorular ise 3.ve 4. yaşlarda başlamaktadır. Bu sorulara verilecek cevaplar çocukların anlayabilecekleri ve kapasitelerinin alabileceği açıklıkta değildir, çünkü cevapların ağırlığı da çocukların psikolojisini olumsuz etkilemektedir. Çocuklara hayal mahsulü ve gerçeğe ilgisi olmayan “seni leylek getirdi” ve “sen annenin ağzından çıktın” tarzında cevaplar verilmemelidir.⁵⁴¹

Günümüz toplumlarının en büyük sorunlarından biri çocuklara yönelik olan cinsel istismardır. Cinsel istismar, çocukların yasal olarak erişkin kabul edildikleri

⁵³⁸ Amerika Çocuk Araştırmaları Merkezi, *Çocuğun Cinsel Soruları ve Cevapları*, Çev. Mebuse Sürmeli, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1971, s.15.

⁵³⁹ Acer, Dilek, “Okulda Cinsel Eğitim”, *A.Ü.E.F.D.*, 8 (4), 2005, s.131.

⁵⁴⁰ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği*, s.106.

⁵⁴¹ Karabulut, Abdulvahap, *Cinselliğin Alfabetesi*, s.16.

yaştan önce erişkinler veya kendilerinden 5 yaş büyük bireyler tarafından herhangi bir cinsel aktiviteye zorlanmaları veya maruz bırakılmaları olarak tanımlanabilir ⁵⁴² Toplumda cinsel istismara uğrayan çocukların sayısının tam olarak tespit edilmesi olası değildir. Bunun nedenleri çok çeşitlidir. Küçük yaştaki veya özürlü çocukların iletişim becerileri tam olarak gelişmediğinden, yaşadıklarını erişkinlere aktaramayabilirler. Çocuk maruz kaldığı davranışı uygun olmayan bir davranış olarak değerlendirmeyebilir. Bu durum daha çok istismarcı kadın ise veya çocuğa bakmakla yükümlü olan bir kişi ise görülür. Çocuklar ve hatta erişkinler hoşlarına gitmeyen olayları hatırlayamama eğilimindedirler bu da olayın bildirilmemesine neden olabilir.⁵⁴³ Erişkin kişilerin çocuklara karşı cinsel tacizde bulunması ya da tecavüz etmesi olaylarının temelinde çocukluk çağına kadar uzanan psikolojik nedenler bulunduğunu hatırlatan Aydoğmuş, şu bilgileri aktarmıştır. "Büyük kısmı ruh hastası olan bu insanlar alınıp irdelendiğinde cinsel kimliklerinin çocukluk çağından başlayarak olumsuz uyaranlarla oluştuğu gözlenebilir. Anne-babanın çocukları yanında soyunması, açık saçık dolaşması ya da cinsel ilişkiye girmesi küçük beyinlerde örselenmelere yol açar. Buna bir de çocuğa cinsellikle ilgili sorular sırasında kaldıramayacağı ayrıntılı bilgiler verilmesi, basın-yayın organlarıyla onun aşırı, yanlış, duygusal ve estetikten yoksun cinsel uyaranlara maruz bırakılması, ileriki hayatlarında cinsel açıdan sapmalarına, küçük çocuklara tecavüz etmelerine ya da cinsellikten büyük korku duymalarına neden olur."⁵⁴⁴ Uzmanlar, özellikle gece korkuları, okul başarısızlığı, evden kaçma ve psikosomatik yakınmalar gibi nedenlerle getirilen çocukların cinsel istismar açısından değerlendirilmesi gerektiğini söylemektedirler.⁵⁴⁵ Bu istismara yol açabilecek bireyler yetiştirmemek, bu tür belirtileri anlayabilmek ve çocukların istismara uğramamaları için, çocuklara yabancı birinin kendisine vermek istediği hediye türü şeyleri değeri ne olursa olsun, anne ve babasının rızası olmadan almaması gerektiği bilgisi verilmelidir. Buradan hareketle seni anne-babana götüreceğim diyen yabancı kişilerle gitmemeleri gerektiğini, vücudunun sadece kendisine ait olduğu gibi bilgileri çocuklara verebilmek için cinsel eğitim önemlidir.⁵⁴⁶ Ergenlerin hazır olmadıkları bir dönemde yaşadıkları korunmasız cinsel ilişki ile bağlantılı ergen gebelikleri ve cinsel yolla bulaşan hastalık riskindeki

⁵⁴² Alikashiöğlu, Müjgan, "Cinsel İstismar", İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Pediatrik Aciller Sempozyum Dizisi, 2007, No: 57, s. 183.

⁵⁴³ Alikashiöğlu, Müjgan, agm, s. 183-184.

⁵⁴⁴ Çoşkun, Ahmet, *İlim ve İslam Işığında Aids, Evlilik ve Aile*, s. 75.

⁵⁴⁵ Alikashiöğlu, agm, s. 186.

⁵⁴⁶ Karabulut, age, s. 149.

artış önemli bir sağlık sorunudur. Ergen gebelikleri anne veya doğan çocukta ölüm/hastalanma riskinde artma, ergenin eğitim ve gelir olanaklarının sınırlandırılması, çocuk sayısında ve sonuçta nüfusta artış ile ilişkili bulunmuştur. Erken cinsel ilişkinin korunmasız ve çok sayıda partnerle cinsel ilişki ile bağlantılı oluşu, cinsel yolla bulaşan hastalıklar (AİDS vb.) açısından risk artışını da beraberinde getirmektedir.⁵⁴⁷

Pek çok kişi, eğer çocuk ve gençlere cinsel eğitim verilirse, onların cinsel bir yaşama başlayacaklarını ve cinsel eğitimin çocukların masumiyetini bozacağını düşünmektedir. Birçok ebeveyn “insanlar bilmedikleri konularla uğraşmazlar” önyargısıyla çocukluk ve ergenlik çağlarındaki çocuklarının bu sorularını geçiştirmektedir.⁵⁴⁸ Oysaki insanların hiçbir konuda, engellerle önleri kesildi diye, merak etmekten vazgeçmeyeceği herkesçe kabul edilebilecek bir gerçektir. Toplumun çeşitli nedenlerle yasaklamak istediği hiçbir konu insanların ilgi alanına girmekten geri kalmamış, merak duygusuyla her şeyi öğrenmek isteyen insanlar yasaklanmış her şeyi bir şekilde öğrenmişlerdir.⁵⁴⁹ Bunun yanında, görsel ve basılı medyada, ilan panolarında, satın alınan pek çok ürünün üzerinde cinsel uyarıcılar ile karşılaşmak mümkündür. Bu uyarıcılar sadece görsel olmayıp aynı zamanda inançları, tutumları, bilgileri de yönlendirebilecek bir şekle sahiptirler.⁵⁵⁰ Bu bilgi, öğretilmiş bilgi olmadığı zaman dürtüsel, sezgisel olacaktır. “İnsanlar kendilerine cinsellikten söz edilmediği için cinsel davranışlardan vazgeçecek değiller ama burada açık bir bilgi olmadığı için yaptıklarının doğru mu, yanlış mı olduğunu bilemeyecekler, bir kargaşaya düşeceklerdir.”⁵⁵¹ Ne çocuklar, ne de gençler ve yetişkinler bu tür uyarıcılardan tamamen uzak kalamamaktadırlar.

Doğumdan ölüme kadar devam ettiği kabul edilen cinsel eğitimin öğretmen ve eğitimcilerinin birçok nedenle bu konuda aktif olmadıkları tespit edilmiştir.⁵⁵² Çünkü cinsel eğitimin önemli bir kısmı informel biçimde; bir başka deyişle sokakta gerçekleşmektedir.⁵⁵³ İlk cinsel birleşme sırasında hamile kalınamayacağına inanan genç kızın, göbek bağının kendi göbeği ile bebeğinin göbeğini birleştirdiğine inanan öğretmenin ve damardan madde enjekte etmesine karşın eşcinsel olmadığı için asla

⁵⁴⁷ Araş, Şahbal & Semin, Semih, “Lise Öğrencilerinin Cinsel Tutum ve Davranış Özellikleri”, İzmir: 2005, *Türk Pediatri Arşivi*; 40: s.73.

⁵⁴⁸ Tuğrul, Belma & Artan, İsmihan, “Çocukların Cinsel Eğitimi İle İlgili Anne Görüşleri”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2001, Sayı: 20 s. 141.

⁵⁴⁹ Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.13.

⁵⁵⁰ Tuğrul, Belma & Artan, İsmihan, *agm*, s. 142.

⁵⁵¹ Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.13.

⁵⁵² Acer, Dilek, *agm*, s.130.

⁵⁵³ Sungur, Z.Mehmet, “Cinsel Eğitim”, *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 1998, Sayı. 2, s.103.

AİDS olmayacağını düşünen genç erkeğin bu tür bilgileri kitaplardan ve konunun uzmanlarından almadığı bir gerçektir.⁵⁵⁴ Böyle abartılı ve yanlış bilgiler, kişilerin hataya düşmeleri yanında beklentilerin abartılı olmasına, abartılı beklentilerin ise performansla ilgili kaygıların oluşmasına neden olarak çeşitli cinsel işlev bozukluklarına zemin hazırladığı görülmüştür.⁵⁵⁵ İldeş 1990'da, 303 anne ve 303 baba ile yaptığı çalışmasında 3-6 yaş döneminde çocuğu olan annelerin %88.2'sinin babaların %76.3'ünün kız çocuklarına; annelerin % 97.4'ünün, babaların ise %93.4'ünün de erkek çocuklarına cinsel eğitimin verilmesinin gerekli olduğunu düşündüklerini bulmuştur.⁵⁵⁶

Yapılan araştırmalar cinsel eğitimin yalnızca danışan bireylerdeki mitleri ve ön yargıları ortaya çıkarmakla kalmadığını, eğitici/tedavi edici konumunda olan profesyonellerin kendi düşünce ve inançlarını gözden geçirmelerini de sağladığını ortaya çıkarmıştır. Bu tarz eğitimler cinsel konuların daha rahat konuşulmasını sağlayarak onu bir tabu olmaktan da çıkarabilmektedir. Bütün bu nedenlerle cinsel alanda uygun bir bilgilendirme birçok toplumda ele alınması gereken önemli bir sorundur.⁵⁵⁷

Bilgi eksikliğini yalnızca halk düzeyinde aramak da yanlış bir tutum olmaktadır. Çeşitli tıp disiplinlerinde çalışan hekimlerin, öğretmenlerin de cinsel eğitim programları içine alınmaları gerekmektedir. Cinsel sorunu olan bir bireyin bu sorununu çözme süreci içinde, bir hekime danışması, onun en temel hasta haklarından olduğu gibi yeni ergen bir öğrencinin rehber öğretmenine soracağı sorular onun öğrenme haklarından biri olarak kabul edilmelidir. Diğer yandan bu tür bir yardım gereksinmesine yanıt verebilecek bir bilgi donanımı içinde bulunmak ise hekim ve öğretmenlerin en temel görevlerinden biri olacaktır. Halka yönelik eğitim ise daha organize ve geniş bir planlamayı gerektirmektedir. Çünkü her şeyden önce eğitimi yapacak kişilerin kendilerinin standart bir eğitimden geçmeleri gereksinmesi ortaya çıkacaktır. Cinsel eğitimin içeriğini de belirtmek faydalı olacaktır. Çünkü cinsel eğitim denince pek çok yetişkinin aklına cinselliğin fizyolojik yönü gelmektedir.

⁵⁵⁴ Sungur, agy.

⁵⁵⁵ Sungur, agy.

⁵⁵⁶ İldeş, Nihal, *Okulöncesi Dönemdeki (3-6) Yaş Çocukların Anne Babalarının Cinsellik ve Cinsel Eğitim Konusundaki İnanış ve Uygulamaları ile Çocukların Cinselliğe İlişkin Meraklarına Karşı, Genel Tutum, Davranış ve Tepkilerinin İncelenmesi*, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara. 1990.

⁵⁵⁷ Sungur, agm, s.104.

Bazı öğretmenler çocuklara cinsel eğitimin ana-babaları tarafından verilmesi gerektiğini düşünmekte, bazı ana-babalar ise cinsel eğitimin öğretmenler tarafından verilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Böylelikle pek çok çocuk ve genç bu belirsiz mesajlardan "Cinsellik, üzerinde konuşulmaması gereken bir konudur." anlamını çıkarabilmektedir. Oysa insanın dünyadaki konumunu, varlık nedenini anlamak, anlamlandırmak ve insanı tanımak için insan cinselliğini anlamak bir yerde zorunludur. Bu da ancak sağlam temellere dayalı bir cinsel eğitim ile mümkündür.⁵⁵⁸ Ergin 1993 lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada, öğrencilerin cinsel eğitime ne zaman başlamalıdır sorusuna verdikleri cevaplarını incelemiştir. Öğrencilerin %3.33'ü anaokulunda; %18.89'u ilkokulda; %56.11'i ortaokulda %15.0'i lisede ve %2.78'i yüksek öğretimde cinsel eğitimin başlaması gerektiğini belirtmişlerdir.⁵⁵⁹

Medyanın eğitim görevini üstlenmesi gerekir mi ile ilgili mesele çok uzun zamandır tartışılmaktadır. Birçok psikolog ve sosyologa göre doğru haber alma kamunun ne kadar hakkıysa kendinden önce onlara bir şeyleri doğru aktaran, onlara yol gösteren gazeteci ve TV yönetimleri ve kadrolarının da eğitici yayınlar yapma ve yaptırma görevleri olmalıdır.⁵⁶⁰ Sosyalizasyon konusu işlenirken yapılan araştırmalarda çocuklar için en önemli bilgi kaynağının televizyon olarak belirlendiği açıklanmıştı. Televizyonda sağlıklı cinsel bilgilerin verilmediği ve yalnızca çocukların dikkatinin televizyon aracılığıyla cinselliğe çekildiği ise herkesçe bilinmektedir. Çünkü çocuklar aile, akraba ve arkadaş gibi sosyal çevreleri aracılığıyla; doğrudan ya da medya gibi ikincil kaynaklardan artan bir oranda cinsellikle ilgili bilgi edinmektedirler. Margaret Mead, bugünün çocuklarının; anne babaları tarafından değil, medya tarafından yetiştirildiğine dikkat çekmektedir. Çünkü medya, toplumsal değerleri ve kriterleri olduğu kadar özel ve bireysel değerleri de sarsan, aşındıran bir tür akran baskısı gibidir. Özellikle ergenler akran baskısına karşı duyarlı olduklarından medya tarafından sunulan cinsel içerikli mesajlara karşı koymada yetersiz kalabilmektedirler. Bu durumda cinsel eğitim; şansa ve fırsatlara bırakılmamalı, mutlaka planlı bir şekilde okul müfredat programları içine yerleştirilmelidir.⁵⁶¹

⁵⁵⁸ Acer, Dilek, *agm*, s.130.

⁵⁵⁹ Ergin, Birgül, *Lise Öğrencilerinin Cinsel Bilgi Düzeyleri, Cinsel Eğitime İlişkin Beklentileri ile Anne Babaların Cinsel Eğitim Konusundaki Tutumları*, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara. 1993.

⁵⁶⁰ Karabulut, age, s.45.

⁵⁶¹ Acer, Dilek, *agm*, s.131-132.

Son yıllarda cinsel eğitime yönelik tartışmalar öncelikli olarak; programlara, program örneklerine ve bunların etkileri üzerine yoğunlaşmaktadır. Cinsel eğitimle ilgili farklı görüşler savunulmuştur. Bush idaresinde Ulusal İlaç Kontrol Politikası Daire Başkanı olan William Bennett cinsel eğitimin karakterle ilgili olduğunu ve doğru ve yanlış meselelerinin herhangi bir cinsel eğitim faaliyetinin ortasında yer alması gerektiğini ifade etmiştir. Bennett'e göre çocuklara cinsel duygularına hakim olması öğretilmeli, cinsel ilişkinin basit bir fiziksel eylem olmadığı ve bunun evlilik süresi içinde ortaya çıkması gerektiği kavratılmalıdır. Anne babalar ve diğer yetişkinler, dostlar gibi hoş kabul görmüş; öğretmenler ise inançlarını ifade eden ve onlarla yaşayan iyi karaktere sahip şahıslar olmalıdır.⁵⁶²

Wilhelm Reich, *Cinsel Olgunlaşma* adlı eserinde gençler için cinsel danışma merkezleri kurarak, toplumun kendi kendine yardım edebileceğini söylemektedir. Böylece gençler, sağlıklı cinsel bilgiler elde edeceklerdir. Orada maddi yoksullukların dışında, cinsel yaşamın güçlükleri tarafından yıkılmayacak, bilgi yeteneği yerinde olan güçlü gençler yetişecektir.⁵⁶³ Bu da toplumu idare edenlerin görevidir.

Amerika Cinsel Bilgi ve Eğitim Konseyi de (SIE-CUS-Sexuality Information and Education Council of United States) kapsamlı bir cinsel eğitim programının, eğitimin her kademesinin bir parçası olması gerektiğine inanmaktadır. Bu programlar yaşa, gelişimsel düzeye, kültürel alt yapıya, toplumdaki inanç ve değerlerin çeşitliliğine saygılı olmalıdır. Konuyla ilgili yapılmış araştırmalar kapsamlı cinsel eğitimin; cinsel ilişkiyi ertelediğini, cinsel ilişki sıklığını azalttığını ve cinsel ilişki sırasında kondom gibi doğum kontrol yöntemlerinin kullanımını artırdığını göstermektedir.⁵⁶⁴

James Dobson ise cinsel ilişkinin evliliğe kadar ertelenmesi gerektiği fikrini savunmaktadır. Bunun için, "Aile Değerleri ve Cinsel Eğitim" başlıklı değerler temeline dayalı bir öğretim programı geliştirmiştir. Linda Berne ve Pamela Wild'in eseri olan *Ergen Cinsel Davranışı: Bir Önderin Gençlikle İlgili Pratik Stratejiler Kaynağı* adlı çalışmada araştırmacılar "cinsel ilişkiden uzak durmanın ortaokul ve lise dönemi gençler için en iyi cinsel egzersiz olduğuna ve bu yaş grubu için diğer herhangi bir cinsel davranışın dikkatli bir şekilde sunulması gerektiğine

⁵⁶² Clouse, Bonnidell, *agm*, s.29.

⁵⁶³ Reich, Wilhelm, *Cinsel Olgunlaşma*, s.60.

⁵⁶⁴ Acer, Dilek, *agm*, s.13.

inanmaktadır."⁵⁶⁵ Kaçınma hakkındaki bu birlik, kaçınan olmakla neyin amaçlandığı; bütün yetişkinlerin bazen kaçınan olmaları gerektiği, "aşık olma"nın niçin cinsel yakınlığın zayıf bir standardı olduğu ve cinsel ilişkiden uzak durarak AIDS'den sakınma gibi hususları kapsamaktadır.⁵⁶⁶

Gençler, arkadaş seçme, çıkma, fiziksel temas ve seks, doğum kontrolü, gebelik ve cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunma gibi konularda birtakım kararlarla yüz yüze gelmektedirler. Ergenlik ve gençlik çağındakiler için pratiğe dönük bir kitap olarak hazırlanan *Take Charge of Your Life (Hayatı Omuzlamak)* California Eyaleti Sağlık Hizmetleri Bölümü tarafından finanse edilmiştir ve bu sorunlarla ilgilenen Kurtuluş Ordusu tarafından kullanılmıştır. Bu kitap, öz saygının inşası ve ortaya konulması gereken seçenekler arasında düşünme üzerinde odaklaşmaktadır. Gençler cevaplarını başkalarıyla paylaşmak isteyebilir veya istemeyebilirler, fakat yaptıklarının nedenini düşündükleri gibi hissettiklerinin nedenini de düşünmeye ve kararlarının sonuçlarını göz önünde bulundurmaya teşvik edilmektedirler. Bu yolla sorumlu karar almaya teşvik eden cinsel eğitim programları oluşturulmuştur.⁵⁶⁷

Cinsel eğitim eksikliği Türkiye gibi ülkelerin sorunu gibi gözükse de, yapılan araştırmalar sonucunda medyanın ve halkın yoğun ilgisine karşın, cinsel eğitim; İngiltere ve ABD'de de yeterince başarıyla tamamlanmış bir süreç olamamıştır.⁵⁶⁸ Bununla beraber bazı ülke ve eyaletlerde konuyla ilgili uygulamaların olumlu sonuçlarına da ulaşılmıştır. İlk cinsel ilişki yaşındaki düşüşün ve ergenlerde cinsel ilişki yaşama oranındaki artışın durduğu; cinsel ilişkide kondom kullanımının arttığı kaydedilen gelişmeler arasındadır.⁵⁶⁹

Sonuç olarak, cinsel eğitim konusunun üzerinde ciddiyetle durulmalıdır. Cinselliğin biyolojisi yanında, psikolojik ve sosyolojik yanları öğretilmelidir. Çünkü cinsellik insanoğlunun doğal bir yönüdür. Özellikle cinselliğin ayıp ve tabu sayıldığı toplumlarda cinsel eğitime gereken önem verilmeli; öncelikle anlamı ve önemi konusunda çalışmalar yapılmalı daha sonra ise, her toplumun kendi özelliklerine uygun programlar hazırlanmalıdır.

⁵⁶⁵ Clouse, Bonnidell, *agm*, s.29.

⁵⁶⁶ Clouse, *agm*, s.29.

⁵⁶⁷ Clouse, *agm*, s.31.

⁵⁶⁸ Sungur, *agm*, s.104.

⁵⁶⁹ Araş, Şahbal & Semin, Semih, *agm*, s.78.

D. TÜRKİYE'DE CİNSELLİK SORUNLARI

Türkiye, tarım toplumu kültürünü, endüstri toplumu kültürünü ve bilgi toplumu kültürlerini eşzamanlı olarak bünyesinde barındıran hatta kimilerine göre bir geçiş toplumu özelliği taşıyan bir ülkedir. Bu özelliği cinsel tutum ve davranışlar açısından sosyokültürel grupların (kadın/erkek, kentsel/kırsal bölge, yaş, eğitim düzeyi) farklı özellikler göstermesini sağlamıştır.⁵⁷⁰ Nüfusun büyük oranda Müslüman olduğu Türkiye'de, laiklik açık bir toplumsal ortam sağlamaktadır. Çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye'de de nüfusun önemli bir bölümü ergen ve genç yetişkinlerden oluşmaktadır. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması'nın 2003 verilerine göre, Türkiye'de yaşayan nüfusun %19.7'sini 10-19 yaşlar arasındaki ergenler oluşturmaktadır.⁵⁷¹ Ergen nüfusunun yüksek olması sebebiyle, cinsellik konusundaki eğilimler değişmekte, gençlerin doğru bilgiyi genellikle aile dışından edinmeye çalışmakta olduğu kabul edilirse konuyla ilgili eğitim çalışmaları da giderek daha fazla önem kazanmaktadır.⁵⁷² Cinselliği de kapsayan kendi bedenini tanıma, değişen fizyolojik belirtilerle baş edebilme de eğitim gerektiren durumlardır ve yapılan araştırmalar, bu konularda gençlerde bilgi eksikliği olduğunu ve bu eksikliğin onları yanlış cinsel davranışlara ittiğini göstermektedir.⁵⁷³

Farklı kültürlerin varlığı ve kuşak farklılıkları Türkiye'de birçok konuda olduğu gibi cinsellik konusunda da çatışmalara yol açmaktadır. Gençler dünyadaki örnekleri gibi daha çok özgürlük istemekte, geleneksel yapıya sahip aile büyükleri ise bu konuda kısıtlayıcı olmaktadır. Türk toplumunun cinselliğinin toplumca kabul edilebilirliği daha çok evlilik kurumunun korunması ile bağlantılıdır. Böyle olunca gençlerin evlilik kurumuna girmeleriyle kendilerinden önceki kuşakların davranış biçimlerini ve değerlerini benimsemeleri beklenebilmektedir. Aşk, cinsellik, sevgi sadece bunları yaşayan çiftleri ilgilendiren meselelerken büyüklerce onların müsaadeleri altındaymış gibi algılanabilmektedir.⁵⁷⁴ Bunun yanında önceki kuşakların belli bir ölçüde değişimi kabul ettikleri de söylenebilmektedir. Genele bakıldığında kentleşme ve yeni yüzyılın gereklerini kabullenmek ile birlikte okulda veya işte tanışarak evlenenlerin, akrabalar vasıtasıyla veya görücü usulü ile tanışanlara kıyasla

⁵⁷⁰ Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.65-66.

⁵⁷¹ Set, Turan & Dağdeviren, Nezih, "Ergenlerde Cinsellik", *Genel Tıp Dergisi*, 16 (3), 2006, s. 139.

⁵⁷² Altıparmak Saliha & Karadeniz, Gülten, "Kız Ergenlerin Ergenlik Fizyolojisine İlişkin Bilgi Durumları ve Eğitim Gereksinimleri (Manisa Örneği)", *Aile Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 2006, Cilt 3, Sayı 9, s.55-56.

⁵⁷³ Altıparmak Saliha & Karadeniz, Gülten, *agy*.

⁵⁷⁴ Poroy, Akif, *Türkiye'de Cinsellik*, İstanbul: Alfa Yayınları, 2005, s.41.

çocuklarına daha çok özgürlük bıraktıkları görülmektedir. Buna paralel okullaşma, iş yaşamına atılma gibi sosyal çevrelere girme oranları yükseldikçe çocuklara yönelik sosyalizasyon süreçlerinin esnediğini söylemek mümkündür.⁵⁷⁵

Türkiye’de yakın zamana kadar mahrem kabul edilen birçok konudan birisi olan cinsellik de, 1980’li yıllarla birlikte kamuoyunun gündemini işgal etmiştir. Öncesinde kadının çalışmasının bile ayıplandığı Türkiye’de cinsellik ilk kez bu kadar büyük bir ısrarla söze ve yazıya dökülerek, toplumsal cinsiyetler (eşcinseller, lezbiyenler, biseksüeller, travestiler, transeksüeller vb.) sınıflandırılmıştır. Bunun yanı sıra, sınıflandırılan toplumsal cinsiyetler de bireysel, kültürel ve siyasi anlamda örgütlenmeye başlamışlardır.⁵⁷⁶ Bu yönde değişimlerin yanında, günümüz Türkiye’sinde etkisi görülen birçok toplumsal değer yargısının kökeninde tarım toplumunun geleneksel cinsel kültürünün izlerini görmek mümkündür.⁵⁷⁷

Türkiye’de erkek ve kadın cinsiyetleri üzerine ciddi anlam ve sorumluluklar yüklenmektedir. Örneğin genel olarak bakıldığında Türkiye’de, erkeklerin geleneksel olarak kabul gören erkeklik kademesine varması için 1.Sünnet, 2.Askerlik, 3.İş bulma, 4.Evlilik gibi dört temel aşamadan geçmesi gerekmektedir. Türkiye’nin birçok bölgesinde, erkeklik için atılan bu adımlar, bireyin erkekliğinin toplumun kabulü anlamına gelen birer tören konusudur. Atılan her adım bir şenlik konusudur.⁵⁷⁸ Bunun yanında hemoroid ya da halk dilinde basur memesi gibi bir hastalık Türk insanının erkek olsun kadın olsun en zor doktora geldikleri hastalıkların başında yer almaktadır. Erdal Ataberk’e göre bunun nedeni Türk insanının anüsüne yüklediği anlamdır çünkü orasıyla ilgili olup biten şeyler ona hep sıkıntı vermiştir. Orasından söz etmek, dahası orasını açıp doktora göstermek, doktorun önünde eğilmek, orasına parmak sokulmasına izin vermek Türk insanına hep ağır gelmiştir. Böyle bir hastanın sözlerine özür dilerim vb. ile başlaması bile dikkat çekicidir.⁵⁷⁹

Birçoklarına göre, Türkiye’de erkekler cinsellik konusunda daha şanslı gözükmektedir. Buna örnek olarak sıklıkla, erkekler için sünnet düğününün olduğu ama kızlar için adet görme düğününün olmadığı verilmektedir. Yine başka bir örnek, Türkiye’deki genç erkeklerin ilk cinsel deneyimlerini genellikle hayat kadınlarıyla yaşadığıdır. Öyle ki, bu da kendi içinde tören havasında yaşanabilmekte, gençlerin bu

⁵⁷⁵ İMV-SAM, *Türkiye’de Cinsellik*, İstanbul: Yeni Yüzyıl Yayınları, 1990, s.36.

⁵⁷⁶ Gürbilek, Nurdan, *Vitrinde Yaşamak: 1980’lerin Kültürel İklim*, İstanbul: Metis Yay., 1992, s.17.

⁵⁷⁷ Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.37-38.

⁵⁷⁸ Selek, Pınar, “Akıllı ol...”, *Cinsiyet Halleri*, der. Nil Mutluer, İstanbul: Varlık Yay., 2008, s.222.

⁵⁷⁹ Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.188-189.

ilk cinsel ilişkisi toplum içinde “milli olma” diye adlandırılmakta, bazı ailelerde genç; dayısı, amcası veya arkadaşı tarafından teşvik edilmektedir. Muhafazakâr kesimde ise bu durumun ebeveynsiz daha gizli saklı yaşandığı bilinmektedir. Köşesinde cinselliği konu eden Metin Üstündağ’a göre Türk insanının aşk tanımları şarkılarla, türkülerle, filmler ve dizilerle oluşmaktadır. Böyle olunca aşk sihirli bir şeymiş gibi algılanmakta, aşk da doğum, askerlik, sünnet, adet görme gibi hayatın aşamalarından biriymiş gibi görülmektedir. Üstündağ’a göre, genç kızlar erkekleri bir bakıma kışla, cami, okul gibi ciddi, erkekler ise kızları lunapark gibi eğlenceli olarak görmektedirler. Toplum insanları bu şekilde şartlayınca da erkeklerde erken boşalma, kadınlarda ise vaginismus sorunları ortaya çıkmaktadır.⁵⁸⁰ Türkiye’de cinsellik küfürlerde bir işkence aracı, cezalandırma biçimi olarak ortaya çıkabilmektedir. Nihat Sami Banarlı’ya göre Türkiye’de sokak küfürlerine dikkat edildiğinde, genç ve yaşlı insanların birbirlerine kızdıkları zaman birbirlerinin eşlerini, kız kardeşlerini, hatta annelerini hedef alan küfürler ettikleri görülmektedir. Yine Banarlı’ya göre bu küfürlerin eda ve zihniyetinde Türk insanının seks ve kadın anlayışının acı ifadesi mevcuttur.⁵⁸¹

Genele bakıldığında kadının cinselliğini kocasına saklaması gerekirken, erkeğin cinsel yönelimini askerlikteki sağlamlıkla veya çürük (eşcinsel) olmamakla kanıtlaması beklenmektedir. Gündelik hayatta bu tarz etkiler kadının cinselliğini yok sayarken, heteroseksüel erkeğin cinselliğini abartılı bir şekilde konu edebilmesine yol açmıştır.⁵⁸² Türkiye’de kadın ve erkek arasındaki birçok davranış biçimi cinsellikle ilişkilendirilebilmektedir. Örneğin, bir kadının tanımadığı bir erkeğe, sigarasını yakabilmek için ateşiniz var mı? diye sorması, bir kur yapma başlangıcı sayılabilmektedir. Benzer bir örnekte bir erkeğin de tanımadığı bir kadının elindeki ağır paketleri taşımak istemesi bir tür cinsel taciz şeklinde yorumlanabilmektedir. Türk erkeklerinin özellikle yabancı uyruklu kadınlara karşı bakışlarında da, benzer etkenler, iki kültür arasındaki farklılıklar büyük rol oynamaktadır. Erkeklerle çekinmeden konuşan, rahat hareket eden yabancı kadınlar her zaman cinsel ilişkiye hazır kadınlar sayılmış, onlara karşı rahat hareket edilebilir önyargısı gelişmiş, bu kadınların hiçbir ahlak kuralına bağlı olmadıkları düşüncesi gelişmiştir.⁵⁸³ “Onun için

⁵⁸⁰ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor (Türkiye’nin En Kapsamlı Cinsellik Araştırması)*, İstanbul: Doğan Kitapçılık, 2006, s.66.

⁵⁸¹ Banarlı, Nihat Sami, “Kadın Anlayışımız ve Örnek Aile”, *Seksoloji Yıllığı*, 1953, Sayı.2, s.2-3.

⁵⁸² Mutluer, Nil, “Türkiye’de Cinsiyet Hallerinin Sınırları “Namussallaştırma””, *Cinsiyet Halleri*, s.23.

⁵⁸³ Atabek, Erdal, *age*, s.144.

de Türk erkekleriyle yabancı kadınların ilişkileri pek çok örnekleri görülebileceği gibi değişik problemlere”⁵⁸⁴ yol açmıştır. “Türkiye coğrafyasında kadın ve bedeni üzerinden kutsallaştırılan doğurganlık, masumiyet ve heteroseksüellik her dönemde “genel ahlakın” ve toplumsal değerlerin sembolü olmuştur. Kadın bedeninin örtünmekle olan ilişkisi ve kamusal alandaki hareket kabiliyeti kadın üzerinden toplumun da modernlik seviyesini belirleyen koşul haline gelmiştir.”⁵⁸⁵

Nil Mutluer’e göre “Türkiye’de namus erkek için dürüstlük, kadın için cinsellik anlamına gelmektedir.” Bu anlayış aile içinde cinselliği denetlemesi gerekenin kadın olması gerektiği algısına yol açmıştır. ⁵⁸⁶ Mutluer’e göre “ulus-devletin toplumsal cinsiyet hiyerarşisi, sevgi evliliklerinde de erkeği kadının üstünde konumlamıştır. 2002’deki değişikliğe kadar Medeni Kanun’da erkek evin reisi olarak yer almaktadır.” ⁵⁸⁷ Bu da namus kavramının kadının cinselliğiyle özdeşleştirilerek, ailenin reisi olan kocası tarafından denetlenmesine yol açmıştır. “Diğer yandan, namus gelenekselin alanına itilerek, namus adına işlenen cinayetler “geri” toplumların işi olarak nitelendirilmiş olsa da, modern ulus-devletin erkek egemen hukuk sistemi 2002’ye kadar namus cinayetlerinde katillere ceza indirimini uygulamaya devam etmiştir.”⁵⁸⁸ Konuyla ilgili bir gazete haberi vermek yerinde olacaktır. “Şanlıurfa Ceylanpınar’da 2 çocuk annesi 3 aylık hamile 24 yaşındaki Aysel Çadır evinde ölü bulunmuştur. Öldürülmeden önce annesini arayıp “kocam beni dövüyor” diyerek yardım istemesi üzerine annesi “namusa laf gelir” deyip kızına yardım etmemiştir. Ölümünden bir gün önce kocasından izinsiz bakkala giden Çadır, bunu namus meselesi yapan kocası tarafından öldürülmüştür.”⁵⁸⁹ Namus konusuyla ilgili çarpıcı diğer bir örnek ise, yakın zamanda Türkiye’nin Mardin ilinde gerçekleşmiş, tüm dünyanın pür dikkat izlediği, 44 kişinin ölümüyle sonuçlanan, nişan töreni baskınıdır. “Mardin’de Mazıdağı’na bağlı Bilge Köyü’nde, 5 Mayıs 2009 tarihinde köyün tamamı korucu olan sakinlerinden eski muhtarın kızı Sevgi Çelebi ile aynı köyden Diyarbakır’a taşınan Mithat Arı’nın ailelerinin katıldığı nişan töreninde yaşanan katliamın altından, kan davası ve töre cinayeti çıkmıştır. Akrabalarının, kan davalı aileye kız vermesine karşı çıkan bir grubun, nişan gecesini köyü basmasıyla gerçekleşen olayda, saldırganların çoğunluğu kendi akrabaları olan erkekleri

⁵⁸⁴ Atabek, age, s.144.

⁵⁸⁵ Mutluer, Nil, *agm*, s.19.

⁵⁸⁶ Mutluer, *agm*, s.22.

⁵⁸⁷ Mutluer, *agy*.

⁵⁸⁸ Mutluer, *agy*.

⁵⁸⁹ Tanır, Bahar, “İzinsiz Bakkala Gidince Öldürüldü”, *Posta Gazetesi*, s.3, (21.11.2008).

namazda, kadın ve çocuklarıysa şerbet içerken katlettikleri anlaşılmıştır. Jandarma tarafından silahlarıyla birlikte yakalanarak gözaltına alınan saldırganlar ifadelerinde 3'ü hamile kadın, 44 kişiyi, sonra tekrar kan davası güdülmesin diye öldürdüklerini söylemişlerdir.”⁵⁹⁰ Örneklerde görüldüğü gibi bireylerin ve toplumun kadına ve namus kavramına bakış açısı birçok masum insanın ölmesine yol açabilmektedir.

Yapılan araştırmalarda genel olarak Türkiye’de cinsellikle ilgili gelişmeleri kadınların daha muhafazakâr bir bakışla değerlendirdikleri görülmektedir. Eğitim düzeyi yükseldikçe, cinsellik alanında özgürleşmeye doğru bir eğilim olduğunu söyleyenlerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Geçmişteki tutuculuğun bugün hala sürdüğünü söyleyen kadınların oranı da benzer biçimde eğitim düzeyi yükseldikçe, erkeklere göre daha net bir biçimde artmaktadır. Eğitimsiz, kadınların büyük çoğunluğu ülkedeki gelişmenin ahlaksızlık boyutlarına vardığı kanısındadır. Aynı görüşü benzer düzeydeki erkeklerin de paylaştığı gözlenmektedir.⁵⁹¹

Türkiye’de kadın ve erkeklerin cinsellikle ilk tanışmaları, özellikle kadınlar için evlilikle gerçekleşmektedir. Böyle olunca, evlilik kadın ve erkek tarafından farklı algılanmaktadır.⁵⁹² Uzmanlar ilk ilişki konusunda deneyimi olanlarla olmayanların farklı duygular hissedeceklerini söylemekte, Türkiye’de ilk cinsel ilişkilerin gerdek gecesinde gerçekleştiği için ilişkinin gergin bir şekilde yaşandığını belirtmektedirler. Bu konuda ise etkenin, toplumun beklentisi olan bekâret olduğu bilinmektedir. Türkiye’de düğünlerde gelinliğin üzerine bağlanan kırmızı kuşağın bekâret simgesi olduğu, kız evden çıkmadan bunu abisinin veya babasının bağlamasının bekâretin korunduğuna dair bir garanti sembolü kabul edildiği herkesçe bilinmektedir. Uzmanlara göre Türkiye’de cinselliği bekâret kavramı olmadan tartışmak henüz mümkün değildir. Çünkü bekâret hala toplumun büyük beklentisidir ve büyük kavgalara, hatta ölümlere sebep olabilmektedir. Türkiye’de yılda en az 25 töre cinayeti işlenmektedir. İstatistiklere yansımayan gerçek sayının bunun çok üzerinde olduğu bilinmektedir. Namus ve töre adına kadınlara yönelik uygulanan kötü muamele, işkence, öldürme, intihara zorlama oranı son yıllarda %25 oranında artmıştır.⁵⁹³ Yukarıda bahsedildiği gibi töre cinayetleriyle masum birçok insan hayatını kaybetmiş ya da kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Yakın bir

⁵⁹⁰ Ay, Savaş, “Töre’rizm 44 Masuma Kıydı”, *Sabah Gazetesi*, s. 18-19, “Böyle Vahşet Görülmedi”, *Zaman Gazetesi*, s.1,14 (06.05.2009)

⁵⁹¹ İMV-SAM, *Türkiye’de Cinsellik*, s.26-27.

⁵⁹² İMV-SAM, *Türkiye’de Cinsellik*, s.9.

⁵⁹³ “Türk Kadınının Yarı En Az Bir Kez Şiddete Maruz Kalıyor”, *Hürriyet Gazetesi*, s.7, 25.11.2008

zamanda gazetelere manşet olan bir babanın 18 yaşındaki kızı okulun önünden kaçırılıp fuhşa zorlanmıştır. Bu haber konunun bir başka boyutuyla ilgili iyi bir örnektir. Gazete haberine göre kaçırılan kız babasını bir şekilde arayarak kendisini kurtarması için yardım istemiş, babası da bu çağrı üzerine kızını kurtarabilmiştir. Kızının kurtulduğuna sevinen baba, aile meclisinin töre gereği kızı hakkında ölüm kararı almasıyla hüsrana uğramıştır. Aile meclisi tarafından kararı uygulama görevi de kendisine verilen baba, vicdanını dinleyerek töreye karşı gelmiş ve kızıyla birlikte kaçmıştır.⁵⁹⁴ Etkisini yitirdiği düşünülen töre olaylarının, namus konusuyla ilgili hala gündeme geldiğini söylemek mümkündür.

TNS Piar Şirketi'nin Hürriyet Gazetesi için 17 kentte, toplam 2.908 kişiyle yüz yüze yaptığı cinsellik araştırması, Türk halkının cinsellikle ilgili bilgi düzeyinin, cinsel değerlerinin, cinsel hayatının, fantezilerinin, anne-babaların konuya yaklaşımlarının 21.yüzyılda ne düzeyde olduğunu ortaya çıkarmıştır.⁵⁹⁵ Araştırma Türkiye'nin birçok kentinde, farklı gelir düzeylerine, farklı eğitim seviyeleri sahip ve farklı yaş aralıklarındaki insanların katılımıyla gerçekleşmiştir. Konuyla ilgili bundan sonra verilecek istatistikî veriler bu araştırmada ulaşılan sonuçlardan faydalanılarak hazırlanmıştır.

Türkiye'de bekaret kadının namusunun simgesidir düşüncesine “kesinlikle” katılıyorum diyenlerin oranı %67.1'dir. Metropollerde bu oran %57.4'e düşerken, Doğu bölgelerinde ise %88.7'ye çıkmaktadır. Bekaretin hala babanın/kocanın namusu olduğunu düşünenlerin sayısı %52.4'ken, cinselliğin bekarate zarar gelmeden yaşanmasını normal karşılayanların oranı %28.4'dür. Araştırmaya göre muhafazakârların yarıya yakını da evlilik öncesi cinsel ilişki ancak bekâret bozulmadan yaşanabilir görüşündedir.⁵⁹⁶

Psikiyatr Şahika Yüksel'e göre, kadınlar Türkiye'de edepli ve edepsiz kadın diye ikiye ayrılmaktadır. Bu ayrımı sağlayan ise yatılacak ve evlenilecek kadın yargılarının varlığıdır.⁵⁹⁷ Evlenilecek kız “kutsiyetini” korurken, başka kız veya kadınlar erkeğin cinselliğini tatmin etmektedirler. Evlenilecek kızla cinsel ilişki kurulmaması çoğunlukla kızın karşı çıkmasından kaynaklansa da, sonuçta iki taraf için de bu doğallaşmaktadır. Uzmanlara göre “Türkiye'de erkekler genelev, hayat kadını, yazları turist ya da mastürbasyon vs. ile tatmin ararken, kadınlar üzerlerinde

⁵⁹⁴ “Baba Töreye Direndi”, *Posta Gazetesi*, s.1 (manşet), 26.11.2008.

⁵⁹⁵ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.11.

⁵⁹⁶ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.57-58.

⁵⁹⁷ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.60.

var olan değer yargılarının sağladığı kontrol ile ciddi bir eksiklik duygusu yaşamakta ya da görünürde yaşamıyor gözükmektedir.”⁵⁹⁸ Yüksel, bu yargıları, erkeklerden çok kadınların beslediğine dikkat çekmektedir. Günümüz Türkiye’sinde bakire kadının, cinsel deneyimi olmayan kadın anlamına gelmediğini söyleyen Yüksel, bekâret zarının muhafazasının aslında cinsel ilişkiyle ilgili bir sahtekârlık içerdiğini söylemektedir. “Böyle olunca bir yandan bakirelik kavramı dayatılmakta, bir yandan cinsellik bekârete zarar vermeden oral, anal yollarla yaşanmaktadır.”⁵⁹⁹

Araştırmalara göre, ilk cinsel ilişki konusunda Türk erkeğinin genellikle ilk hissettiği duygu heyecan, kadınların hissettiği duygu ise korkudur. Eğitim düzeyi yükseldikçe ilk ilişki konusunda azalma olmadığına dikkat çeken araştırmacılar, üniversite mezunlarındaki korku oranını, lise ve ortaokul mezunlarına göre biraz daha yüksek bulmuşlardır. Bu oran en çok okur-yazar olmayan kısımda çok yüksek gözükmektedir. Yine araştırmalara göre, partneri olan 10 bekar Türk’ten 6’sı ilk cinsel deneyiminden heyecan duymuştur. İlk ilişkisinde tiksinti, suçluluk, öfke gibi duygular hisseden kadınların oranı erkeklerden çok daha fazladır. İlk ilişkiden “acı” duyduğunu söyleyenler %9.6 oranıyla en çok üst gelir grubuna ait insanlardır. İlk cinsel ilişkilerini daha çok “huzur” diye tarif edenler ise %15.9 oranıyla üniversite mezunlarıdır.⁶⁰⁰ Cinsel tedavi uzmanı ve psikiyatr Cem İncesu’ya göre “erkeklerin ilk cinsel ilişkide heyecan diye tarif ettikleri duygu performans anksiyetisidir.” İncesu bunu da erkeğin bütün yetiştirilme yıllarının, her şeyin erkeğin yapabilmesi ya da yapamaması üzerine kurulu olmasına bağlamaktadır. Kadınlarda ise bu duygunun korku olarak adlandırılması, sürekli suçluluk ve kötü kız olma düşüncesiyle yetiştirilmesinden kaynaklanmaktadır.⁶⁰¹

Türkiye’de cinsellik, başka birçok ülkede olduğu gibi, üstü kapalı bir konu olarak kalmıştır ve bu konuda eğitim ve araştırmalar sınırlıdır. Türkiye’de ergenlere yönelik yapılandırılmış bir cinsel eğitim programı yoktur. Aile içerisinde başlaması beklenen cinsel eğitimi verecek olan ebeveynlerin de bu konuda yeterli bilgi birikimine sahip oldukları söylenememektedir.⁶⁰² “Kaldı ki, sosyal ve kültürel faktörler nedeniyle cinsel konuların ailede halen tabu konumunda olduğu

⁵⁹⁸ İMV-SAM, *Türkiye’de Cinsellik*, s.38.

⁵⁹⁹ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.60.

⁶⁰⁰ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.41-43.

⁶⁰¹ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.46.

⁶⁰² Set, Turan & Dağdeviren, Nezih, *agm*, s. 139.

bilinmektedir.”⁶⁰³ Türkiye nüfusunun yaklaşık %20'sini oluşturan ergen ve gençlerde cinsel olarak aktif hale gelme oranlarının geçmişe göre artmakta olduğu dikkati çekmektedir. Yaşanan hızlı sosyo-kültürel değişim süreciyle birlikte, yeterli eğitim olanaklarından yoksun oldukları da göz önüne alındığında bu artış, ciddi riskleri de beraberinde getirmektedir.⁶⁰⁴

Batı ile kıyaslandığında, Türkiye'nin görsel etkenlerden daha fazla etkilendiğini söylemek mümkündür. Teknolojinin önemli bir buluşu olan televizyona, batının buna müsait olan alt yapısı, okuma alışkanlıklarının varlığı ve sürekliliği dikkate alındığında, Türk toplumunun hazırlıksız yakalandığı söylenebilir.⁶⁰⁵ Bugün reklamlardan dergilere, modadan sanata kadar Türkiye'nin cinselliğe bakışı değişmiş gözükmektedir. Bunun yanında değişim olarak görülen şey, toplumun cinsel davranışlarının özünü değiştirmemiş, çoğunlukla cinselliğin tüketimini sağlamıştır.⁶⁰⁶ Örneğin, 1990'lı yılların ikinci yarısında, herkese hitap ettiği söylenen *Televole* programları, izleyicilerin duygularına seslenmiştir. Yoğun bir cinsellik, kadın tüketimi bu programlarda sıkça işlenmiştir. Ayrıca, futbolcular en şık kıyafetleriyle, lüks otomobilleriyle arka planlarına yerleştirilen hareketli müzikler eşliğinde ekranlara taşınmıştır.⁶⁰⁷ Bu tür uyaranlarla kaçınılmaz şekilde karşı karşıya olan gençliğin cinsellik konusundaki bilgi düzeylerinin geçmişe oranla yükselmiş olması beklenirken, Aile Planlaması Derneğinin üniversiteye devam eden ve etmeyen öğrencilerin cinsel konulara ilişkin bilgi ve tutumlarını inceleyen araştırmasında, gençlerin cinselliğe ilişkin temel bilgilerden yoksun oldukları ve bu konuda eğitilmek istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.⁶⁰⁸

Türkiye'de son yıllarda boşanmaların arttığı görülmektedir. Ekranlarda yayınlanan "eş bulma programları"nın boşanmak isteyen çiftleri cesaretlendirdiği düşünülmektedir. Bursa'daki bir boşanma davası da buna en açık örneği oluşturmaktadır. “50 yaşındaki Saniye K. adlı vatandaş 30 yıllık hayat arkadaşı olan inşaat işçisi 63 yaşındaki Mustafa K.'den boşanmak için adliyeye başvurmuştur. Eşinin, 5 çocuğuna bakmadığını ve sorumsuz davrandığını iddia eden Saniye K. "Yıllardır çocuklarım için sabrettim. 'İş yok' deyip çalışmıyor. Eviyle hiç

⁶⁰³ Set, Turan & Dağdeviren, Nezih, *agm*, s. 139-140

⁶⁰⁴ Araş, Şahbal & Semin, Semih, “Lise Öğrencilerinin Cinsel Tutum ve Davranış Özellikleri”, *Türk Pediatri Arşivi*, İzmir: 2005,Sayı 40: s.74.

⁶⁰⁵ Seyhan, M. Ali, *Gençliğin Cinsellik İmtihanı*, s.47.

⁶⁰⁶ Atabek, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, s.10.

⁶⁰⁷ Eğin, Oray, “Televole ve sonrası: Gerçeği kaybediyoruz!”, *Birikim*, S.117, 1999, s. 104-109.

⁶⁰⁸ Babacan, Serap Seher, “İnsan Seksüalitesinin Kültürel ve Psikososyal Yönleri”, *Kastomonu Eğitim Dergisi*, 2003, Cilt:11, No:1, s.133.

ilgilenmiyor. Ben çocuklarımı fabrikalarda çalışarak büyüttüm. Artık canıma tak etti. İçki içip beni dövüyor. Boşanmak istiyorum" demiştir. Yaşlı kadın eşinden boşandıktan sonra yapacaklarını ise izdivaç programlarına çıkıp çocuklarına bakacak, sorumlu bir eş bulacağım⁶⁰⁹ ifadeleriyle anlatmıştır. Bütün örnekler yukarıda verildiği gibi masum değildir. Bu evlenme programlarına eşlerinden tahammülsüzlükleri nedeniyle yakın zamanda boşanıp, yeni bir eş bulmak için katılanların varlığı bilinmektedir. "Gencim, maddi durumum yok, maddi durumu iyi olan bir bayanla evlenebilirim (yaşının ilerlemiş olması ayrımı yapmadan) gibi taleplerle katılanların sayısının oldukça fazla olduğu bilinmektedir. Evliliklerde aldatma oranlarının da, geçmiş dönemlere göre artması Türkiye’de toplumsal yaralara ve cinayetlere yol açabilmektedir. Türkiye’de yayımlanan günlük gazetelerin 2. ve 3. sayfalarındaki haberler sıklıkla aldatma ve sonrasında işlenen cinayetler ile ilgilidir. 26 Kasım 2008 tarihli Posta Gazetesi’ndeki habere göre: "İstanbul’da 30 yaşındaki Uzman Çavuş Sedat K. kendisini aldattığından şüphelendiği eşi Emel K. ile Edirnekapi Hava Şehitliği önündeki otobüs durağında tartışmaya başlamıştır. Sedat K. kavga sırasında belindeki tabancasını çıkarıp eşine 13 el ateş ederek onu öldürmüştür. Tanıkların ifadelerine göre Sedat K. polisler gelene kadar kaldırımda oturup beklemiş ve etrafında toplanan kişilere "belasını buldu" eşinize sahip çıkın diye bağırmıştır.⁶¹⁰ Uzmanlar aldatma ve bunun doğurduğu cinayetlere değişen ahlak yapısının ve medyadaki sosyalleştirme araçlarının sebep olduğu konusunda hem fikirdirler.

Türkiye’de cinsel eğitim eksikliği insanları teknolojinin bir başka ürünü olan bilgisayara, bu vesile ile internete yönlendirmiştir. Türk insanının günlük hayatının vazgeçilmezlerinden olan, doğru kullanıldığında, ticaret, eğitim ve bilgi paylaşımı gibi faydalar sağlayan, fakat yanlış kullanıldığında kötü etkiler doğurabilecek internete de hazırlıksız yakalandığı söylenebilir. Cinsellik, internet ortamında genç insanların en fazla ilgi duyduğu konular arasında yer almaktadır. Araştırmalarda, kadınlarda %14, erkeklerde %20 oranında insanın cinsel bilgilerini kitap, dergi, internet yoluyla edindiği ortaya çıkmıştır.⁶¹¹ Ancak uzmanlar buralardan elde edilen bilgilerin bir kısmının doğru, büyük kısmının ise pornografik materyaller olduğunu söylemektedirler. Pornografi ögesi taşıyan materyallerin, gerçeği yansıtmadıkları için

⁶⁰⁹ "Eş bulma programları boşanmayı tetikliyor!", <http://www.haber7.com/haber/20090516/Es-bulma-programlari-bosanmayi-tetkiliyor.php> (16.05.2009)

⁶¹⁰ "Aldatma Cinneti", *Posta Gazetesi*, s.5, (26.11.2008)

⁶¹¹ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.30-31.

cinsel eğitim anlamında sağlıklı olduğu bilinmektedir. Çünkü bu materyallerde, kadınların ve erkeklerin birbirlerinden beklentileri farklı yansıtılmakta, hayat içindeki kadın ve erkeğin rolleri bu beklentilere uymamaktadır.⁶¹² Türkiye’de yayın yapan seks amaçlı sitelere bakıldığında konu başlıklarının, bir sonraki bölümde bahsedilecek olan cinsel sapmaların adları olduğu görülecektir. Aile içi ensestten, hayvanlarla ilişki, çocuk pornosu ve tecavüz hikayelerinin ve bunlarla ilgili videoların çokça bulunduğu bu sitelerin müdavimleri üzerinde bırakacakları psikolojik etkilerin yol açabileceği sonuçlar ortadadır. Yakın bir tarihte İstanbul’da, internette kendisini çocuk olarak tanıtarak arkadaş olduğu kızların soyunmasını sağlayıp bu görüntüleri kaydeden 35 yaşındaki fitness hocası Alper K. yakalanmıştır. “Alper K.’nın, kaydettiği görüntüleri kullanarak çocuklarla ilişkiye girmek için şantaj yaptığı belirlenmiştir. Sahte 9 ayrı mail adresi aldığı ortaya çıkan Alper K.’nın bilgisayarında çocuk pornosu görüntüsü ile web kamerasından kaydedilmiş yaklaşık 100 çıplak çocuk resmi bulunmuştur. Oyun sitelerine giren Alper K.’nın, kandırdığı çocuklarla msn adlı programda sohbet ettiği anlaşılmıştır.”⁶¹³ Bununla beraber en çok dikkati çeken akım *swingers* olarak bilinen insanların eşlerini paylaşarak sürdürdükleri cinsel haberleşme ve partner bulma siteleridir. Tüm dünyada olduğu gibi yakın zamanda Türkiye’de de çocuk pornosuyla ilgili yapılan araştırmalarda toplumda bir çok kesimden insanın, bu sitelere girdiği ve onlarca dosyayı bilgisayarlarına indirdiği bilinmektedir. Emniyet birimlerinin ulaştıkları bu insanlara, savcılıkların davalar açtığı gazete ve televizyon haberlerinde sıkça işlenmiştir.

Gençlerin pornografiyi izleme nedeninin kızlar için meraklarını gidermek, erkekler için uyarılmak ve mastürbasyon yapmak olduğu belirtilmektedir. Pornografinin ve internet ağındaki pornografinin çocuk ve gençleri örseleme ya da sapma davranışlarını arttırma riski bulunmaktadır. Genç erkekler arasında pornografik filmlerden bilgi edinmenin giderek artması ve pornografinin tam cinsel birleşme yaşamayı yüksek oranda zorlayan bilgi kaynağı olduğu dikkate alındığında cinsel eğitimin önemi tekrar ortaya çıkmaktadır. Cinsel eğitimde cinsellik hakkında doğru bilgileri vermenin ve pornografide sunulan mesajların etkisini azaltmanın önemli olduğu düşünülmektedir. Çünkü araştırmalara göre Türkiye’de her 10 kişiden 9’unun cinsel eğitim almadığı ortaya çıkmıştır. Okuryazar olmayan erkekler arasında

⁶¹² Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.31.

⁶¹³ Aksoyer, Ali, “Çocuk Avcısı Fitness Hocası”,
<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/11661677.asp?gid=229> (16.05.2009)

cinsel organlarını sayamayanların oranı %32'dir. Aynı kesimdeki kadınların %68'i adet gördüğünde bu konuda hiçbir fikir sahibi değildirler. Bu verilere rağmen Türk insanı cinsellik konusunda kendini bilgili sanmaktan geri kalmamaktadır. Cinsellik konusunda bilgiliyim diyen erkeklerin oranı %74, kadınların oranı ise %58'dir. Çocuğuna cinsel eğitim vermekle ilgili konuda ise "hiçbir şey yapmadığını" söyleyen kadınların oranı %69.1, erkeklerin oranı ise %72'dir.⁶¹⁴ Araştırmaya göre, kadın cinsel organlarından en fazla bilineni vajina, en az bilineni klitoristir. "Kadın cinsel organlarının hiçbirini duymadım" diyenlerin oranı Türkiye genelinde yüzde 2.9, "erkek cinsel organlarının hiçbirini duymadım" diyenlerin oranı ise %7.5'dir. Penisi en fazla bilen yaş grubu, %93.3 oranıyla 25-34 yaş grubuyken; vajinayı en fazla bilen yaş grubu 18-24'dür. Penisi bilen kadınların oranı ise %89.5 ile erkeklere yakın bir orandır. Partneri olan bekarlar penis ve vajinayı %78.2 oranla, genele göre en iyi bilenlerdir. Yine genele bakıldığında rahim, vajina ve zardan daha az bilinmektedir.⁶¹⁵ Türkiye'de gençlerin cinsellikle ilgili gelişmelere yaşlılara göre daha olumlu baktığını belirtmek gerekmektedir. Gerek kadınlarda, gerek erkeklerde gençlerin yaşlılara kıyasla bu alandaki gelişmelere çok belirgin bir biçimde özgürleşmeci bir bakış açısından yaklaştığı görülmektedir.⁶¹⁶

TV'de ailesiyle birlikte film izlerken cinsellikle ilgili sahnelerden rahatsız olanlar büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. Erkeklerde bu oran %80'e yaklaşırken, kadınlarda daha da yüksektir. Araştırmalara göre Türkiye'de aile cinsellik açısından bir tür yasak bölgedir. Burada da cinselliğin iki yüzü söz konusu olmaktadır. "Cinselliği "doğal bir ilişki biçimi", "sevgi, dostluk aracı" olarak gören birçok insan bulunmakla birlikte, aynı insanlar cinsellikte "kötü" olarak niteledikleri bir başka yöne (şehvet, yozluk, belki bir tür hayat tarzının yansıması) karşı çıkmaktadırlar. Cinselliğin bu yönünü rahatsız olmasalar da, yakınlarıyla paylaşmaktan kaçınmaktadırlar. Belki ailenin "kutsallığı" zedelendiği düşüncesiyle, belki de içkin olan "kötü" yanlarının su yüzüne çıkıp toplumsallaşması tedirginlik uyandırdığı için böyle bir tutum almaktadırlar."⁶¹⁷

Türkiye'de ahlaki hassasiyetlerin kaybedilmesi adeta modernliğin ön şartı olarak kabul edilmektedir. Bu müstehcendir, edebe aykırıdır, zararlıdır gibi tepkiler gösterenler de gericilik ve çağ dışılıkla suçlanmaktadır. Bu yaklaşım, cinselliğin

⁶¹⁴ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.23.

⁶¹⁵ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.24-25.

⁶¹⁶ İMV-SAM, *Türkiye'de Cinsellik*, s.27.

⁶¹⁷ İMV-SAM, *Türkiye'de Cinsellik*, s.28.

medya ve internette yanlış kullanımı ile ilgili mücadelede Türkiye'nin en büyük açmazlarından birini oluşturmaktadır.⁶¹⁸ Böyle olunca sanat icra eden bir takım insanlar işledikleri cinsellik suçlarına mantığa ters gelecek kılıflar aramaktadırlar. “Ankara’da yaşları 18’den küçük 7 kızın da aralarında bulunduğu 9 ayrı nitelikli cinsel saldırı suçunun faili olduğu tespit edilen Devlet Opera ve Bale sanatçısı 31 yaşındaki Şahin Öğüt hakkında 7 ayrı soruşturma yürütülmüş ve hakkında 140 yıla kadar hapis istenmiştir. Şahin Öğüt mahkemede “mesleğim dinleyiciler için zevkli olabilir. Ancak icra edenler için sıkıntılı. Buna bir de geçim sıkıntısı eklenince, stres yumağı oldum” demiştir. Motosikletiyle dolaşp karşılaştığı kadınlara tecavüz eden tenorün kendini savunuş biçimi Türkiye’de konuyla ilgili durumun ne kadar vahim olduğunun ispatıdır.⁶¹⁹

Magazin eklerinde yer verilen fotoğraflardaki kadınların kıyafetlerindeki dekolte unsurları, bedenin belli bölgelerinin açığa çıkarılması olarak anlaşılmaktadır. Kadınların sergilediği kıyafetlerde, sıkça karşılaşılan dekolte unsurları konusunda birbirinden farklı iki yaklaşım bulunmaktadır. Birinci yaklaşım, dekolte giyimin kadın bedenini özgürleştirdiği, kadının kendisine olan güvenini arttırdığı, estetik bir hava yarattığı yönündedir. Diğer yaklaşım ise, dekoltenin kadın bedeninin belli bölgelerini açığa çıkararak cinselliği çağrıştırdığı, özellikle ünlüler dünyasında yaygınlaşan bu modanın toplumsal yapı içerisinde yaşları çok küçük olan kızlara değin nüfuz ettiği ve cinselliğin pazarlanması yönünde bir işlev üstlendiği itibarıyla eleştirilmektedir.

Türkiye’deki çok daha ciddi boyutlardaki çatışmalar hakkında da ipuçları veren cinsellik konusundaki sembollerin, sanat ve müzik gibi alanlarda da yerini bulduğu görülmektedir. “Müzik konusunda Türk pop, rock müziği ve özgün müzik gibi türler aracılığıyla giderek aralarında uçurumlar ortaya çıkan kutuplar arasında belki bir köprü oluşabilecek gibi görünse de, cinsellik konusunda ahlak gibi çok derinlere işlemiş değerler söz konusu olduğundan kutuplaşma hızla siyasileşmekte, ait olunan kutuptan bakıldığında karşı tarafın tüm ahlaki değerleri reddedilebilmektedir.”⁶²⁰

Bununla beraber cinsel eylem ve terimler ile ilgili farklı bakış açıları mevcuttur. Ters ilişki ve parayla ilişkiler konusunda erkek ve kadınlar arasında farklar bulunmaktadır. Bunlarda ters ilişki evli çiftler ve evli olmayan gençler arasında farklı

⁶¹⁸ Seyhan, M. Ali, *Gençliğin Cinsellik İmtihanı*, s.46.

⁶¹⁹ “Stresten Kurtulmak İçin Çocuklara Tecavüz Etmiş”, *Posta Gazetesi* (manşet), s.1, “Tenora 140 yıl hapis istendi”, *Hürriyet Gazetesi*, s.5, 26.11.2008.

⁶²⁰ İMV-SAM, *Türkiye’de Cinsellik*, s.41.

anımlar taşımaktadır. “Evli çiftler arasında bir zaman sonra cinsel tatminin azalmaya başlamasıyla birlikte önemli sayıda erkek eşlerine ters ilişki teklif etmektedirler. Muhafazakâr kesimlerde kadınlar ise bu türden ilişkiyi günah olarak görmekteirler. Gençlerde ise sorun büyük ölçüde bekâretin korunmasından kaynaklandığı için, ters ilişki başvurulan bir yöntem olarak ortaya çıkabilmektedir.”⁶²¹

Araştırmalara göre muhafazakâr kesim, orgazmı ağırlıklı olarak boşalma, cinsel doyum ve cinsel ilişkiden zevk almak olarak tarif etmektedir. Orgazmı “şehvet” olarak tarif edenler en çok Karadeniz Bölgesi’nde, “rahatlama” şeklinde tarif edenler ise metropollerde yaşamaktadır. Orgazmı cinsellikte yaşanan haz olarak tarif edenlerin oranı %3.5, şehvet olarak değerlendirenlerin oranı ise %2.6’dır. “Orgazm cinsellikte doyum noktasıdır” diyen erkek %30 iken, orgazm için aynı tanımı yapan kadınlarda bu oranın yarısı görülmektedir. Orgazmdan haberi olanlar 18-54 yaşları arasında yoğunlaşmaktadır. 18’den küçük, 55’ten büyük yaş gruplarında ise orgazmdan haberdar olanların oranı ciddi anlamda düşmektedir.⁶²²

Araştırmalarda önemli görülen bulgulardan biri de erkeklerin para vererek yaşanılan cinselliği evlenilecek kıyla yaşanılacak cinsellikten daha normal bulmalarıdır. “Bir bakıma cinsel ahlak adına (evlenilecek kıyın kutsallığı), temizlik gibi unsurların sözünün edilmediği, günde onlarca kişinin ilişkiye girdiği hayat kadınlarıyla girilen sıfır ahlak düzeyindeki fuhuş ilişkileri tercih edilmektedir. Bu durumda evlenilecek kıya kutsallık atfedilirken, diğer tüm kadınlar cinsel birer obje haline gelmektedir. Kendine ait kıy temiz kalırken, öteki kadınlar kirletilmeye müsait olarak algılanmaktadır.”⁶²³

Cinsel hastalıklar, cinsellikle ilgili üzerinde durulması gereken konuların başında gelmektedir. Üç kıtanın kesişme bölgesinde yer alan Türkiye, cinsel yolla bulaşan hastalıklar ağıısından dünyanın en riskli ülkeleri arasında sayılmaktadır. “Türkiye’nin turizm hareketleri veya göç yolları üzerindeki konumu ve yurt dışında çalışan milyonlarca vatandaşın varlığı, başka toplumlarla etkileşimi kolaylaştırarak cinsel yolla bulaşan hastalık riskini arttırmaktadır.”⁶²⁴ Devlet denetimindeki genelevlerde kayıtlı hayat kadınlarının sağlık kontrollerinin düzenli olamaması, kayıt dışı olarak sokakta çalışanların fazlalığı ve hayat kadınları ile ilişkide kondom kullanımının yetersizliği,

⁶²¹ İMV-SAM, *age*, s.44.

⁶²² Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.26, 33.

⁶²³ İMV-SAM, *Türkiye’de Cinsellik*, s.44.

⁶²⁴ Sağlık Bakanlığı. “Türkiye’de AİDS Yayılımı”. *AİDS Dergisi*, 2004; 20: 5.

bu riski daha da arttırmaktadır.⁶²⁵ Sağlık Bakanlığı 2004 Haziran sonu tarihli verilere göre ülkemizde 1804 (1240 erkek, 562 kadın) kişi HIV ile enfektidir. Risk gruplarının test edilmemeleri dolayısıyla, bu rakamların asıl düzeyi yeterince yansıtmadığı belirtilmektedir.⁶²⁶ İstatistiklerdeki bu belirsizlik Türkiye’de cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgili gerçek durumun saptanmasını ve önlem alınmasını etkilemektedir. Bu yasaklar bazen zorla bekaret kontrolü ve evlilik dışı cinsel ilişki yaşayan gençlerin evlenmeye zorlanması, ya da yukarıda bahsedildiği gibi töreleri uygulama adına kadına yönelik cinayete varan şiddet olaylarına yol açabilmektedir. “Doğal gelişim sürecinde cinsel davranışlar üzerinde kızlarda psiko-sosyal etkenler daha etkili iken, erkeklerde hormonların etkisinin daha belirgin olduğu bildirilmektedir. Bu tür farklılıkların gelişmiş ülkelerde azalma eğilimi göstermesine karşın, Türkiye’de toplumsal ortamda büyük oranda sürdüğü görülmektedir.”⁶²⁷ Yapılan araştırmalarda AIDS hastalığı hakkında bilgisi olan erkeklerin sayısı %91, kadınların sayısı ise %86’dır.⁶²⁸ Türkiye’de %86,6 gibi bir çoğunluk eşcinselliği “ahlakdışı/kabul edilemez” bulmaktadır. Yaş yükseldikçe eşcinselliğin kabul edilemez olma durumu da yükselmekte, eşcinselliği ahlakdışı bulanların oranı 18-24 yaş arasında yüzde 79,6 iken, bu oran 45-54 yaş arasında yüzde 91,5 ulaşmaktadır.⁶²⁹

Diğer bir mesele olan cinsel istismar konusunda Türk toplumundaki sıklığını araştıran az sayıda çalışma yapılmıştır. İstanbul’daki liselere devam etmekte olan 1955 kız çocuğu arasında yapılan bir araştırmada 1871 (% 95,7) çocuğun cinsel istismarla ilgili soruya yanıt verdiği saptanmıştır. Bu çocukların 250’si (% 13, 4) cinsel istismara uğradığını bildirmiştir. İki yüz elli kız çocuğunun 213’ü (% 11,3) cinsel bölgelerinin ellenmesi şeklinde ve 91’i (% 4,9) ise cinsel ilişkiye zorlanma şeklinde cinsel istismar bildirmişlerdir. Bu veriler 54 (% 3) kız çocuğunun her iki tipte cinsel istismara uğradığını göstermiştir. Cinsel istismar bildiren çocukların 81’i (% 32, 4) istismarcı ile ilişkisini sorgulayan soruya yanıt vermemiştir. Geri kalan 169 çocuğun % 50’si bir yabancı tarafından istismar edildiklerini bildirmişlerdir.⁶³⁰ Ensest vakası sadece 3 (% 1.8) çocuk tarafından bildirilmiştir. İstismarcının cinsiyeti ise 211 çocuk tarafından bildirilmiştir. Erkek istismarcı oranı % 92,9 iken kadın istismarcı

⁶²⁵ Sağlık Bakanlığı. *Agm*, AIDS Dergisi 2004; 20: 5-6.

⁶²⁶ Sağlık Bakanlığı. *agm*. AIDS Dergisi 2004; 20: 5.

⁶²⁷ Araş, Şahbal & Semin, Semih, *agm*, s.74.

⁶²⁸ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.91.

⁶²⁹ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.102-103.

⁶³⁰ Alikeşifoğlu, Müjgan, “Cinsel İstismar”, İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Pediatrik Aciller Sempozyum Dizisi, 2007, No: 57, s. 184.

oranı % 5,7 ve her iki cins tarafından istismar edilmiş olma oranı ise % 1,4 olarak saptanmıştır.⁶³¹ Türkiye’de yayımlanan gazetelerde gün aşırı aile içi ensest ilişki haberi bulmak artık çok kolay olmaktadır. İzmir Bornova’da yaşayan Karayolları Genel Müdürlüğü’nden emekli 57 yaşındaki H.K’nın 12 ve 13 yaşlarındaki 2 kız torununa cinsel istismarda bulunması,⁶³² Bursa’da gittiği markette, 11 yaşındaki kız çocuğuna cinsel tacizde bulunan 36 torun sahibi Lütfi Yeşilbahçe’nin güvenlik kameralarına yakalanmasının ardından tutuklanması⁶³³, Samsun’da kocası İstanbul’a giden Y.S’nın, kayınpederi Mehmet S.’nin tecavüzüne uğraması, gelinin eşinin baskı yüzünden şikayetini geri almak zorunda kalması”⁶³⁴ ensest ve çocuk istismarı ile ilgili acı Türkiye gerçeklerinden sadece bir kaçıdır.

Genel olarak bakıldığında yapılan araştırmaların sonuçlarına göre Türk erkeklerinin yarısından fazlası, tekeşliliğe inanmamakta ya da biraz inanmakta ve duygusallık olmadan cinselliğin yaşanabilir olduğunu düşünmektedir. Yine Türk erkeklerinin çoğunluğu, cinselliği yetersiz yaşadığını ifade etmektedir. İhtiyaç ve dürtülerinin farkında olan bu erkekler, cinsel tercihlerinde dışa dönüktür. Yine araştırmalara göre Türk kadınlarının yarısı ihtiyaçlarının ve dürtülerinin farkında olmakla birlikte, cinselliklerini kendi kontrollerinde yaşayamamakta ve eş olarak kendine güvenmemektedir. Bunun yanında Türk kadınlarının çoğunluğu tek eşliliğe inanmakta ve duygusallık olmadan cinselliğin yaşanmaması gerektiğini savunmaktadırlar.⁶³⁵ Araştırma sonuçlarına göre Türkiye’de cinsellik yaşı ortalaması 19.1’dir. Tam birleşme içeren cinsel deneyim yaşı ise kadınlarda 19.4 ve erkeklerde 18.8’dir. Tam bir birleşmenin olmadığı, sadece dokunarak, öpüşerek gerçekleşen cinsel deneyim yaşı ise daha düşük olmakla birlikte 17.6’dır. Bu oran kadınlarda 18.4, erkeklerde 16.9’dur.⁶³⁶

Sonuç olarak “Türk toplumunun cinselliğe bakışında, cins ayırımına dayalı, erkek egemenliğinin vurgulandığı, cinsel bilgisizlik ve deneyimsizliğin sorunlara yol açtığı, doğal ve dürüst olmayan bir yapının varlığını sürdürdüğü görülmektedir.”⁶³⁷ Bununla beraber değişen soysal kültürel yaklaşımlar ve genç nüfusun varlığı Türkiye’de çatışmalara yol açmaktadır. Sayıları her gün çoğalan cinsel hastalıklardan

⁶³¹ Alikasıfoğlu, Müjgan, *agm*, s. 184.

⁶³² “Böyle Dede Olmaz Olsun”, *Posta Gazetesi*, s.4, 26.11.2008.

⁶³³ Kahraman, Nail, *78’lik Tacizciye 15 Yıl Hapis*, *Hürriyet Gazetesi*, s.5, 25.11.2008.

⁶³⁴ “Kriz Geçirten Tecavüz Suçlaması”, *Posta Gazetesi*, s.4, 26.11.2008.

⁶³⁵ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor*, s.123.

⁶³⁶ Armutçu, Emel, *Türkiye Cinselliğini*, s.130-131.

⁶³⁷ İMV-SAM, *Türkiye’de Cinsellik*, s.77.

korunma, sağlıklı cinsel ilişki vb. durumlar ile ilgili gençlerin bilinçlendirilmesi önemli bir ihtiyaçtır.

IV. BÖLÜM

CİNSELLİĞİN DİN SOSYOLOJİSİ

CİNSEL AHLAK VE CİNSEL SOSYALLEŞME

A. CİNSEL AHLAK NEDİR?

Cinsel ahlakı açıklayabilmek için, ahlakın ne anlama geldiğini açıklamak gerekmektedir. “Latince ve Yunancada ahlak kelimesi “ethique” ve “morale” kelimeleri ile ifade edilmektedir. Bu iki kelimenin Türkçede ayrı ayrı karşılığı bulunmamaktadır. Ethique’e karşılık olarak “teorik ahlak”, moral’e karşılık olarak da “pratik ahlak” terimleri kullanılmaktadır. Bu anlamda ethique felsefi ahlakı ve moral ise sosyal ahlakı ifade etmektedir.”⁶³⁸

“Latince “moeres” Fransızca “moeurs” (morale) kelimesi huy, seciye, mizaç, töre anlamlarına gelmekte ve bundan da bir canlının kendisine özgü fiilleri kastedilmektedir. Türkçedeki “ahlak” kelimesi de moeurs kelimesinin karşılığı olarak kullanılmaktadır. Arapça kökenli olan ahlak kelimesi “hulk” kelimesinin çoğulu olup bir varlığın kendisine has, yaratılışı gereği yapmış olduğu davranış anlamına gelmektedir.”⁶³⁹ Daha geniş anlamda ahlak, insanlar tarafından benimsenmiş olan ve insanların birbirleriyle ilişkilerini düzenleyen davranış kuralları, nefsi kötü hareketlerden arındırma ve iyi hareketlerle donatma metodunu gösteren bir ilim olarak da tanımlanabilir.⁶⁴⁰ Nurettin Topçu’ya göre “ahlak, insan hareketlerinin metafiziğidir. Dolayısıyla prensipleri ister dine isterse başka bir şeye dayansın her ahlak, bir kıymetler sistemine bağlı olup metafizik mahiyetini de buradan elde etmektedir.”⁶⁴¹ Bu sebeptendir ki hiçbir ahlak tamamı ile deneyler tarafından ortaya çıkarılabilmiş değildir. Yine Topçu’ya göre “ahlak, aynı zamanda dini olgunluktur; hayvani hayattan insani hayata yükseliştir. Onun ilke ve prensipleri de dini kurallara dayanmaktadır.” Buradan hareketle Topçu, ahlaki alanda belirleyici olan esasların ilahi vahye aykırı olamayacağını belirtmektedir.⁶⁴² Stoacılar’a göre insan ahlak yasalarına uyup uymayacağını tayin edebilmektedir. Böylece isterse kendini ihtiraslarına kaptırıp onların kölesi olabilmekte yahut akla tabi olarak ihtiraslarının üstesinden gelerek hür olabilmektedir. Zaten onların görüşüne göre de bu, gerçek hürriyettir.”⁶⁴³

Her toplumun kendine özgü bir sosyo-kültürel yapısı olması sebebiyle, ahlak da toplumdan topluma, felsefi ekollere, düşünörlere, devirlere, dinlere göre farklılık gösterebilmektedir.⁶⁴⁴ Sosyolojinin ahlak tanımı ise şöyledir: “Belli bir devirde belli bir insan

⁶³⁸ Ülken, Hilmi Ziya, *Sosyoloji Sözlüğü*, İstanbul: Milli Eğitim Yayınları, 1969, s.5; Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.259.

⁶³⁹ Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.259.

⁶⁴⁰ Karaman, Hüseyin, *Nurettin Topçu’da Ahlak Felsefesi*, İstanbul: Dergah Yayınları, 2000, s.23.

⁶⁴¹ Topçu, Nurettin, *Kültür ve Medeniyet*, İstanbul: Dergah Yayınları, 1998, s.50.

⁶⁴² Karaman, Hüseyin, *Nurettin Topçu’da Ahlak Felsefesi*, İstanbul: Dergah Yayınları, 2000, s.23.

⁶⁴³ Turhan, Kasım, *Kelam ve Felsefe Açısından İnsan Fiilleri*, s.25.

⁶⁴⁴ Günay Ünver, *Din Sosyolojisi*, s.428 / Arslantürk, Zeki & Amman, M. Tayfun, *Sosyoloji*, s.260.

topluluğu tarafından benimsenmiş davranış kurallarının bütününe ahlak denir”.⁶⁴⁵ “Ahlak her şeyden önce bir öğrenme hadisesidir, yani insanda birtakım psikolojik mekanizmaların faaliyeti sonunda kazanılan davranış şemalarından ibarettir.”⁶⁴⁶ “İnsan kendisi ile başkası hakkında birtakım fikirlerden, idrak ve inançlardan hareket etmektedir. İnsanın ahlaklı bir davranışta bulunması onun bazı şeylere belli bir anlam vermesi ve kendi davranışlarını bu anlayışa göre ayarlaması demektir.”⁶⁴⁷

Ahlak normunun dayandığı değer yargıları iyi ve kötüdür. Bir ahlaki davranış hadisesinde mevzu bahis olan insanın yalnızca karşısındaki değil, kendisidir de. İnsan başkalarını değerlendirirken, kendi kişiliği hakkında da fikir sahibi olmak durumundadır.⁶⁴⁸ E. Durkheim, kişisel ahlaki davranış konusunda toplumun belirleyici ve sınırlayıcı bir fonksiyonu olduğu görüşündedir. Esasen ahlakı toplumdan ayrı düşünmek de mümkün gözükmemektedir.⁶⁴⁹ Ahlak kurallarının varlığı ve toplumun bu kurallarla bireyi dizginlediği, onu keyfine göre hareket etmekten alıkoyduğu muhakkaktır. Güngör, aksi bir durumun önce toplum denilen sosyal birliğin ortadan kalkmasına ve hiçbir değer sisteminin ayakta duramamasına neden olacağını belirtmektedir.⁶⁵⁰

Ahlak tanımından yola çıkarak cinsel ahlak da; “Cinsel hayatın, ahlaki değerlere göre biçimlendirilmesidir. Cinsel sapmaların dışındaki normal cinsel hayattır.”⁶⁵¹ Cinsel ahlak, insanın fitratında bulunan ahlakın en güçlü ve önemli boyutu olarak kabul edilmiştir. Mutahhari genel olarak kadının erkekten utanmasını, haya etmesini, erkeğin namus gayretini, kadının kocasına karşı sadakatli ve iffetli olmasını, kadının mahremi olmayanlardan bedenini örtmesini, zinadan sakınmayı, şer’i eşi olmayanlardan, bakma ve dokunma yoluyla da olsa lezzet almaktan sakınmayı, mahrem olanları ile evlenmekten sakınmayı cinsel ahlakın ve adetlerin bir bölümü olarak kaydetmiştir.⁶⁵² Genel bir tanımla cinsel ahlak, cinsel hayatın, ahlaki esaslara olan bağlantısını araştıran disiplindir.”⁶⁵³ İnsanların cinsellikle ilgili davranışlarını ise büyük ölçüde kültürel değerler belirlemektedir. Antropoloji bölümünde işlendiği üzere insan içinde yaşadığı kültürün bir kopyasıdır. Bu sebeple cinsel ahlak da, ahlak gibi toplumdan topluma, felsefi ekollere, düşünörlere, devirlere, dinlere göre farklılık gösterebilmektedir. İnsan yaratılışı itibariyle çeşitli güdü ve eğilimlerle donatılmıştır. Bu güdü

⁶⁴⁵ Arslantürk, Zeki & Amman, M.Tayfun, *Sosyoloji*, s.260.

⁶⁴⁶ Güngör, Erol, *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak*, İstanbul: Ötüken Yayınları, 1995, s.24-25.

⁶⁴⁷ Güngör, Erol, *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak*, s.25.

⁶⁴⁸ Güngör, Erol, *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak*, s.25.

⁶⁴⁹ Günay Ünver, *Din Sosyolojisi*, s.428.

⁶⁵⁰ Güngör, Erol, *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak*, s.28, 46.

⁶⁵¹ Seyyar, Ali, *İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri (Ansiklopedik Sosyal Bilimler Sözlüğü)*, s.169.

⁶⁵² Mutahhari, Murtaza, *İslamda ve Batıda Cinsel Ahlak*, s.24.

⁶⁵³ Seyyar, Ali, *İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri* s.169.

ve eğilimler doyurulurken insan kendi "ben"iyle, diğer insanlarla ve Yaratıcı ile olan ilişkilerini dikkate almak, gözden geçirmek durumundadır. İnsanın doyum ararken kendine, insanlara ve Yaratıcıya karşı sorumlu olduğu eğilimlerin başında cinsel istekler gelir. İnsanın cinsel isteklerini sorumluluk bilinciyle, ölçülü ve dengeli olarak karşılamasıyla ortaya çıkan şahsiyet yapılanmasına ise iffet denmektedir.⁶⁵⁴

İffet kavramı klasik İslam düşüncesinde, cinsel alanda ahlaklı olma konusunu da içine alacak şekilde genel manada bir kullanıma sahiptir. Klasik İslam düşünürlerine göre iffet, dört temel ahlaki erdemden biridir. Bu erdemler, adalet, hikmet, şecaat ve iffet şeklinde bir bütünlük arz ederler. Kindî, Eflatun'dan beri kabul edilen anlayışı izleyerek, temel erdemleri hikmet, necdet (yiğitlik) ve iffet olarak sınıflamıştır. Ona göre iffet, bedeninin korunması ve geliştirilmesi için gerekli olan şeyleri sağlama, gereksiz olan şeylerden uzak durma davranışıdır.⁶⁵⁵ Gazâlî ise ahlaki erdemleri, hikmet, şecaat ve iffet şeklinde tasnif eder. Bu sınıflamada, iffetten doğan ahlâkî tutumlar cömertlik, haya, sabır, müsamaha, kanaat, verâ, letafet, müsaade, yardım, zerafet, tamah azlığıdır.⁶⁵⁶ Klasik İslam düşüncesindeki iffet anlayışının izlerini İbn Sina'nın görüşlerinde de bulmak mümkündür. Ona göre iffet, şehvet gücünün her türlü aşırılıktan arındırılarak orta bir noktada tutulmasıdır. İffet isteklerinin bütünüyle bastırılmasını engellediği gibi, aşırı boyutlara varmasına da mani olur. Böyle olunca da yeme-içme, cinsel ilişki gibi şeylerden elde edilen hazlara da ölçü koyar. Onları akıl kontrolünde doğru düşüncenin sınırları içinde kullanır.⁶⁵⁷ F. Razi ise konuyu biraz daha açarak; erdemi, nefsanî, bedeni ve harici olmak üzere üçe ayırmaktadır. Ona göre, nefsanî erdemler bilgi ve güzel ahlaktan, bedeni erdemler sıhhat ve güzellikten meydana gelmektedir. Harici erdemler ise, yakın ve uzak olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Yakın-harici erdemler, yemek ve içmektir. Bunlar, doğrudan bedene, dolaylı olarak da nefse hizmet ederler. Uzak-harici erdemler, servet gibi şeylerden meydana gelmiş olup, nefsanî erdemlerin kazanılması için vasıta olurlarsa mutluluğun ortaya çıkmasına katkı sağlamış; ama duyuşal zevkler elde etmek yolunda vasıta olurlarsa mutsuzluğa neden olmuş olurlar.⁶⁵⁸ F.Razi'nin ahlak düşüncesi dikkate alındığında, cinsel ilişkinin, yakın-harici bir erdem olarak kabul edildiği görülmektedir. Böyle bir kabulden şu çıkarımlar yapılabilir: İlk olarak cinsel ilişki, doğal bir ihtiyaç olup mutluluk için gereklidir. Çünkü eğer insan bedeninin cinsel ilişki, yeme ve içme gibi gereksinimlerini karşılamazsa, bedenin nefse hizmet etmesi engellenmiş olacağından,

⁶⁵⁴ Kasapoğlu, Abdurrahman, "Kur'an'ın İffet Anlayışı (Batılı Cinsel Ahlak Anlayışlarıyla Bir Mukayese)", *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* Vol.3, No: 4, (2003), s.5.

⁶⁵⁵ Çağrıçı, Mustafa, *İslâm Düşüncesinde Ahlâk*, İstanbul: M.Ü.İFAV Yay., 1989, s. 42-43; Kasapoğlu, agm, s.6.

⁶⁵⁶ Çamdibi, Mahmut, *Şahsiyet Terbiyesi ve Gazali*, s.173-175; Kasapoğlu, agm, s.6.

⁶⁵⁷ Dodurgalı, Abdurrahman, *İbn Sina Felsefesinde Eğitim*, İstanbul: M.Ü. İFAV Yay., 1995, s. 133-134.

⁶⁵⁸ Türkeri, Mehmet, "F.Razi'nin Ahlak Düşüncesinde "Cinsel İlişki", *Tabula Rasa*, Vol.2, No: 5, s.111-112.

onun nefsanî erdemleri kazanması; dolayısıyla nefsanî mutluluğu elde etmesi mümkün olmayacaktır. İkinci olarak, cinsel ilişkinin harici erdem olarak kabul edilmesi onun araçsal-iyi olması anlamına gelir. Birincisi, cinsel ilişki insanın asıl amacını oluşturmamalıdır. İkincisi, cinsel ilişki tamamen mahkûm edilemez. Üçüncü olarak, cinsel ilişkinin yegâne amacı üreme olamaz. Çünkü cinsel ilişki, harici-erdemdir; başka bir deyişle araçsal-iyidir. Bu iyi, asıl iyi olan nefsanî mutluluğun kazanılması yolunda bedene hizmet için kullanılmalıdır. Son olarak, cinsel ilişki bizzat kendisinden dolayı yerilemez. Çünkü o, hem iyi hem kötü anlamda kullanılabilen bir araçsal iyidir.⁶⁵⁹

Ahlak kurallarının öncelikli vazifesi, toplumda cinsel ilişkileri düzenlemek olmuştur. Ahlak konusunda fikir beyan eden çoğu düşünür ahlakın çoğunlukla cinsellikle -nasıl, ne zaman, kiminle cinsel ilişkiye girilebileceğiyle- ilgili olduğu konusunda hemfikirdirler.⁶⁶⁰ Cinsel ahlak, yukarıda bahsedildiği gibi genel ahlaktan doğmuş olup insanın cinsellik ile ilgili tutum ve davranışlarını kapsamaktadır. İlkel toplumlar dâhil dünya üzerinde bütün toplumlarda cinsel yaşamı denetlemek için bir takım kurallar geliştirilmiştir. Öyle ki en ilkel toplumlarda bile evlilik kurumunun varlığı en basit anlamda cinsel ahlakın varlığına işarettir.

Yakın zamanın cinsel ahlak teorisyenleri ise cinsel ahlakın olumlu ve olumsuz uygulama biçimlerine eleştiri ve yorumlar getirmişlerdir. Farklı düşünürlerin görüş ve önerileri aşağıda işlenmiştir.

Wilhelm Reich, *Cinsel Ahlakın Boy Göstermesi* adlı eserinde, gençlerin cinsel yaşamını kısıtlayıp, cezalandırmaya yönelik tutumların, insana mahsus cinsel doyum sistemine iktisadi çıkarların karışmasından kaynaklandığını anlatmaktadır. Malinowski'nin incelediği Trobriand toplumunda, kentli toplumların zıttı bir cinsel yaşam olduğu örneğini veren Reich, bu toplumda çocuklarla gençlerin cinsel yaşamını aksatan bir şey olmadığının üzerinde durmaktadır. Trobriand toplumunda erginliğe ulaşan bütün bireyler her türlü doyuma erme yeteneğine sahiptirler. Buna kanıt olarak da sevişmenin yer konusunda kolaylıklar sağlayarak yüreklendirilmesinin, toplumun cinsel yaşam karşısında takındığı olumlu bir tavır olduğunu kaydetmektedir.⁶⁶¹ Toptan ya da kısmi gizlilik evresini yaşayan toplumlarda, daha sonra cinsel dürtüye engel olacak, onların etkinliğine kısıtlama getirecek, setler -utanma, hoşlanmama, etik ve estetik amaçlar- haline gelecek güçler oluştuğunu söylen Reich, uygar bir toplum içerisinde

⁶⁵⁹ Türkeri, agm, s.111-112.

⁶⁶⁰ Nuttall, Jon, *Ahlâk Üzerine Tartışmalar*, Çev. Abdullah Yılmaz, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 1997, s. 83.

⁶⁶¹ Reich, Wilhelm, *Cinsel Ahlâkın Boygöstermesi*, s.30, 38-39.

doğmuş çocukların, bu setlerin eğitiminin eseri olup, huzursuz bir cinsel yaşam sürdürdükleri görüşündedir.⁶⁶²

Reich'a göre toplumun uygulamaya çalıştığı cinsel yaşama dair kontrol mekanizmaları, çocukluktan itibaren bireyin zihnine empoze edilen engellemelere dayanmaktadır. Bu engellemeler, "bir yandan arzuların bilinçaltına itilmesi sonucu ortaya çıkan cinsel gereksinimlerin dizginlenmesi gereken sapkın, acımasız "ikinci dereceden" güdülerin belirmesini koşullayarak, diğer yandan kişinin ruhsal yapısını, doyuma erme yeteneğinin azalması, hatta yok olması yolunda değiştirerek aşılması mümkün olmayan bir çelişki üretmektedir."⁶⁶³ Gereksinimlerin doğurduğu gerilimle doyuma erme yeteneği arasında iyileşmesi zor yaralar açan söz konusu çelişki, cinsel hastalıklar, sinir hastalıkları, sapıklıklar ve topluma aykırı cinsel davranışlar biçiminde dışarıya yansıyan ödünleyici enerji tepkilerine yol açmaktadır. O'na göre bu çelişkilerin ortadan kaldırılması, her bireye toplum tarafından benimsetilmeye çalışılan cinsel engellemelerin yok edilmesiyle mümkündür. Böylece cinsel engellemeler yerlerini "cinsel toplumbilimin isterlerine uygun cinsel öz düzenlemeye" bırakacaklardır. Cinsel yaşamın bu şekilde kendi kendine düzene sokulması, dışarıdan toplum tarafından benimsetilen düzenlemenin anlamsız olduğunu kavrama noktasında fayda gösterecektir.⁶⁶⁴

Reich, yeryüzünde cinsel etkinliği, özellikle de üretken cinsel yaşamı baskı altına almanın ne olduğunu bilmeyen gelişmiş uygarlıklar olduğunu söyler ve bunların sanılanın tersine, toplumdaki bütün bireylerin cinsel yaşamının yeşermesine yardım ettiklerini iddia eder. Ona göre cinsel arzuların bilinçaltına itilmesi toplumsal düzenin vazgeçilmez koşulu değildir. Cinsel yaşama toplum tarafından getirilen düzenleme ve bunun beraberinde bilinçaltına itme toplumun sınıf ve katmanlara ayrılmasıyla başlamaktadır. Zorlayıcı evliliğin ve ailenin başta gelen görevi cinsel arzuların bilinçaltına itilmesinin devamlılığını sağlamaktır.⁶⁶⁵ Reich'e göre evlilik öncesinde ve evlilik dâhilinde iffetli yaşama gerekliliği evlilik ve aile kurumunun varlığı dikkate alınarak öne sürülmüştür. Ona göre toplumsal örgütlenme cinsel etkinliğe yandaş olduğu ve yaşam karşısında olumlu bir tutum takındığı zaman, sinir hastalıkları, cinsel sapmalar, topluma aykırı cinsel davranışlar endişe verecek bir düzeye varmamaktadır. "Olumsuz cinsel ahlâk" yürürlükten kaldırıldığı, çocuklar cinsel yaşama yandaş bir anlayışla eğitildiği zaman, toplumun bütün bireylere küçük yaştan itibaren

⁶⁶² Reich, Wilhelm, *age*, s. 70-73.

⁶⁶³ Reich, *age*, s. 161-162.

⁶⁶⁴ Reich, *age*, s. 162-163.

⁶⁶⁵ Reich, *age*, s. 163.

tanıdığı cinsel doyum herkesin kendiliğinden toplum sever olmasını sağlayacaktır.⁶⁶⁶ Buradan hareketle Reich'in çocukların, cinsel yaşama düşman olmadan ve baskısız yetiştirilmelerinin cinsel sapmaların önüne geçeceği ve onların toplumla uyumlu bireyler olacağını savunduğunu söylemek mümkündür.⁶⁶⁷ Ona göre cinsel yaşam, ne zaman toplum bilimle düzene koyulabilirse, sorunlara çözümler ancak o zaman bulunabilir. 20.yüzyılın en tanınmış mistiklerinden Osho'ya göre Reich cinsellik üzerine çalışan önemli kişilerden biridir. Ancak o din adamlarının ve politikacıların endişeye kapılmasına neden olan sırların derinlerine indiği için, gerektiği kadar önemsenmemiştir. Osho cinselliği adeta bir ibadet kabul etmiş, onu çok kutsal bir şey saymış, cinsellik aracılığı ile yaşamın kaynağına nüfuz edilebileceğini vurgulamıştır.⁶⁶⁸

“Yazdıklarım arasında en iyisi dediği ve daha sonraki eserlerinde sürekli referans olarak kullandığı Totem ve Tabu'da Freud, ilkel insanın Totem ve Tabu ile ilişkisini, dolayısıyla insanlığın ilk dini tecrübesinin mahiyetini ortaya koyan antropolojik verileri psikanalizle yorumlamaktadır.”⁶⁶⁹ Freud, ilkel topluluklarda cinsel yaşamın ahlâkî bir yanının bulunduğunu, cinsel güdülerin kısıtlamaya tabi tutulduğunu, evlilik ve cinsel ilişkilerin şekillenmesinde totem inancının etkili olduğunu belirtmektedir. Cinselliğin psikanalizi bölümünde işlendiği gibi, Freud, aynı totemden insanların birbirleriyle cinsel ilişki kurmasını, evlenmesini yasaklayan ensest yasağı ve ensest korkusu üzerinde de durmaktadır.⁶⁷⁰ Freud'a göre eski cinsel ahlak anlayışı sınırlılık ve yasaklılık anlayışı gereğince. İnsanın karşılaştığı huzursuzluklar, başına gelen kötü şeyler, yasaklardan ve bu yasakların meydana getirdiği korkulardan ileri gelmiştir.⁶⁷¹ Toplumda cinsel baskıya yönelik kültür hareketleri ve ahlak eğitimi, cinsel nesnenin değerden düşürülmesini sağladığı için, dikkati nesneden içgüdülere çevirmeye zorlamaktadır. Bunun sonucunda cinsel zevk duyma yoksunluğu nedeniyle doğan bozukluklar, daha sonraları evlilikte cinsel tutku özgürlüğe kavuştuğunda tam bir tatmin eksikliği olarak belirlemektedir.⁶⁷² Öte yandan Freud, ulaşılabilir doyumlar alanında uygarlığın uyguladığı kısıtlamanın nevrozların ortaya çıkmasında etkili bir rol oynadığını, engelleme hastalık yapıcı bir faktör olduğunu ileri sürer. Nevrozların en belirgin, en kolay gözlenebilir sebebi genel bir ifadeyle belirtilecek olursa, dışsal etken olarak ortaya çıkan "engelleme"dir.⁶⁷³ Bir kişi, aşk ihtiyacını dış dünyadaki gerçek bir nesneyle doyurabildiği sürece sağlıklı

⁶⁶⁶ Reich, *age*, s. 164.

⁶⁶⁷ Reich, *age*, s. 18.

⁶⁶⁸ Osho, *Seks, Suçluluk ve Ötesi*, Hzl. Neslihan Şemsiyeci, İstanbul: Ovvo Yayınları, 2007, s.60-62.

⁶⁶⁹ Köse, Ali, *Freud ve Din*, s.83.

⁶⁷⁰ Köse, *age*, s.88; Reich, Wilhelm, *Cinsel Ahlâkın Boygöstermesi*, s.140-146.

⁶⁷¹ Mutahhari, Murtaza, *İslamda ve Batıda Cinsel Ahlak*, s.26.

⁶⁷² Freud, Sigmund, “Sevgi Hayatında En Yaygın Değerden Düşürme Biçimi”, *Aşkın Anatomisi*, s.38.

⁶⁷³ Fromm, Erich, *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar*, çev. Aydın Arıtan, İstanbul: Arıtan Yayınevi, 2004, s.94.

kalabilir, bu nesneden yoksun bırakıldığı zaman ise hasta olur. İnsan doğal içgüdüyle yaşarken, süper-ego denen engeller yüzünden doyuma erişemezse, cinsel arzu bilinçaltında kompleks haline geçer ve böylece hastalık baş gösterir.⁶⁷⁴ Freud bununla beraber başta verilen aşırı cinsel özgürlüğün de, kişiyi daha iyi bir sonuca götürmediğini söylemektedir.⁶⁷⁵

Alfred Adler ise bastırılmış duyguların sadece kültürel ahlakın baskısı altında olmadığını, ego dürtülerinin baskısının ve anormal erken gelişmiş cinsel yapıdan kaynaklanan düşüncelerin de bunda etkisi olduğunu söylemektedir.⁶⁷⁶ Adler'e göre insanların bir arada yaşaması, yalnızca günlük gereksinimlerinden değil, cinsel organizasyon açısından da gereklidir. Cinsellik erkek ve dişinin bir ömür boyu birbirlerine yönelmelerini sağlamaktadır. Burada amaç tek değil, bütün olma isteğidir. Şiir, din, kutsal emirler cinsel ahlakın düzgün yerleşmesi için vardır, örneğin bu kutsal emirler aile içi cinsel ilişkiyi yasaklamışlardır. İki kişinin ilişkisi demek olan aşk ve cinsellik, toplumsal ilginin bir parçası olarak da kendine özgü bir takım yasalara sahiptir ve insan topluluğunun devamı için vazgeçilmez öğelerdir.⁶⁷⁷ Ona göre cinsellik ve evlilik, iki eşit insanın bir birim oluşturma görevidir ve bu kişiler toplumsal ilgi konusunda yeterince eğitilirse, sorunlar başarıyla çözümlenir.⁶⁷⁸ Cinsel güdünün ahlaki denetime tabi tutulması gerektiğini belirten Adler, cinsel eğilimlerin bütünüyle baskı altına alınmasının ve cinsel alanda aşırı perhiz durumunda yaşamının ruh sağlığı açısından zararlı olduğunu savunur.⁶⁷⁹

Will Durant, ilke olarak cinsel ahlak konusunda kültürel farklılıklar olsa da, bünyesinde bazı olumsuz unsurlar bulundursa dahi, cinsel ahlakın öneminden bir şey kaybetmeyeceğini ve korunması gerektiğini söylemektedir. Durant, *Medeniyet Tarihi* adlı eserinde “Cinsel münasebetlere çeki düzen vermek, her zaman en önemli ahlaki vazifelerden sayılmıştır, zira çoğalma içgüdü, evlilik anında olduğu gibi ondan sonra da bir çok sorunlar meydana getiriyor” demektedir. Bu içgüdünün şiddet ve hiddeti, onun, tabii yoldan sapması ve kanunlara karşı itaatsiz oluşu sonuçta sosyal, içtimai teşkilatlarda düzensizlik ve kargaşanın ortaya çıkmasına neden olmaktadır” demektedir. Will Durant, tekâmül yolunda en iyi olanı seçmek tecellisi olduğu için cinsel ahlakın korunması gerektiğini savunur. Durant bekaret saygınlığı, haya meselesi ve utanma duygusu hakkında şunları söylemiştir: Toplumdaki eski gelenek ve adetler, insanın asırlar boyu sayısız hatalardan sonra tabii seçiminin temsilcisidir.

⁶⁷⁴ Sigmund, Freud, *Psikanalize Giriş Dersleri*, Çev. Selçuk Budak, Ankara: Öteki Yayınları, 1997, s. 342-345; Reiche, Reimut, *Cinsellik ve Sınıf Mücadelesi*, s.73-74.

⁶⁷⁵ Freud, Sigmund, *agm Aşkın Anatomisi*, s.38.

⁶⁷⁶ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği* s.68.

⁶⁷⁷ Adler, age, s.117.

⁶⁷⁸ Adler, age, s.85.

⁶⁷⁹ Adler, Alfred, *Yaşama Sanatı*, çev. Kâmuran Şipal, İstanbul: Say Yayınları, s. 183-184.

Bu yüzden demek gerekir ki bekâret saygınlığının ve utanma duygusunun nispi meselelerden olmasına rağmen kadını almak yoluyla gerçekleşen evlenmek durumuyla yakından ilgili olmasına ve bir takım sinir hastalıklarına yol açmasına rağmen, bir takım sosyal yararları bulunuyor ve cinsel münasebetlerin sürekliliğini gerektiren etkenlerden biliniyor.⁶⁸⁰

Bertrand Russel ise kendi geliştirdiği cinsel ahlak anlayışında “tabu” diye isimlendirdiği değerlere dayalı ahlak sisteminde, utanma, takva, gayret ve iffetlilik duygusunun mevcut olmadığını göstermektedir. Russel *Benim Tanıdığım Dünya* isimli kitabının Tabu’nun ahlakı bölümünde “cinsel meseleleri de diğer meseleler gibi araştırmamız lazımdır” demekte ve “şayet bir işin yapılması başkalarının sınırlarına tecavüzü içermiyorsa, onun yapılmasını engellemenin haklı bir yanı olmayacağını belirtmektedir.”⁶⁸¹ Bir yandan cinsel özgürlüğü destekleyici tavır sergilerken, öte yandan cinsellik alanında toplumsal sınırlamaların gerektiğini de söyleyebilen Russel, cinsellik konusundaki sabit fikirlerin, sadece özgürlük sayesinde önlenebileceğini, fakat özgürlüğün, cinsel sorunlara akılcıca yaklaşan bir eğitimle bütünleşip doğal bir hale gelerek bunu başarabileceğini söylemektedir.⁶⁸²

Erich Fromm, *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar* adlı eserinde cinselliğin bastırılmasının ve cinsel tabuların bireylerde yoğun suçluluk duygusu oluşturabileceğinden bahsetmektedir. Ona göre, insanlar çocukluklarından bu yana cinsel eğilimler gösterdiği için toplum ve kültür onları kötü diye damgalıyorsa, bu davranış suçluluk duygusunun giderek artmasına yol açmaktadır. Ahlak, cinsellik gibi dar bir sahaya müdahale ettiği için, insanların davranışlarında gerçekten önemli etik meselelerle yeteri kadar ilgilenilmemektedir. Fromm’a göre, cinselliğin bastırılması yönünde baş gösteren isyan, sağlıklı ve dengeli bir gelişim göstermenin ötesine geçmiş, sonunda zıt bir uca varmıştır. Ona göre, cinsel etkinliğin hiçbir ahlaki değerlendirmeye tabi tutulamayacağı ileri sürülerek, bu defa bir başka yanlış noktaya gelinmiştir.⁶⁸³ Buradan hareketle Fromm kişiliği cinsel davranışın değil, cinsel davranışı kişiliğin belirlemekte olduğunu savunur.⁶⁸⁴

Michel Foucault; Ksenophon, Platon ve Aristoteles, Aprodizia’lardan yararlandığı metinlerden cinsel ahlak üzerine oluşan düşüncede sık sık rastlanan dört düşünceyi ele almıştır: *Aphrosia* düşüncesi ki O’na göre; cinsel davranışta, “etik töz” olarak kabul edilen öğeler bu kavram çerçevesinde anlaşılabilir. Bu hazların uygulanmasının ahlaksal olarak değer kazanmak için kabullenmek zorunda kaldığı “buyruk altına girme” tipini

⁶⁸⁰ Mutahhari, Murtaza, *İslamda ve Batıda Cinsel Ahlak*, s.26.

⁶⁸¹ Mutahhari, Murtaza, age, s.26-27.

⁶⁸² Bertrand, Russel, *Evlilik ve Ahlak*, Çev. Sultan Neval Şimşek, İstanbul: Kaknüs Yay., 1998, s. 165-166.

⁶⁸³ Fromm, Erich, *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar*, s.94-95.

⁶⁸⁴ Fromm, age, s.92.

kavramayı sağlayan *chresis*'in “kullanımı” düşüncesi; kişinin ahlaksal özne biçiminde oluşması için takınması gereken tutumu tanımlayan *enkrateia*, yani nefse hâkimiyet düşüncesi ve nihayet, ahlaksal özneyi mükemmelleşmesi çerçevesinde tanımlayan “itidal”, “bilgelik”, *sophrosune* düşüncesi. Foucault genel olarak cinsel hazların ahlaksal deneyimini yapılandıran şeylere, bu deneyimin varlıkbilimini, deontolojisini, çilecilik bilgisini ve erekbilimini bilmekle vakıf olunabileceğini söylemektedir.⁶⁸⁵

Foucault'a göre, cinsel etkinliğin doğa tarafından belirlenmiş ama kötüye kullanmaya müsait bir güçler oyunu içinde yer alması, onu besin ve besinin ortaya çıkardığı ahlaksal sorunlara yakınlaştırmaktadır. Ona göre cinsel ahlakla sofra ahlakının böyle yakınlaşması, eski kültürde değişmez bir olgudur. Buna örnek olarak Ksenophon'un *Hatıralar* kitabında, Sokrates'in oluşturduğu örnek ve sözleriyle öğrencilerine ne denli gerekli olduğunu göstermek istediğinde, hocasının “yeme içme ve aşk hazları” konusundaki temel ilkelerini açıklamasını vermektedir. *Devlet*'in muhatapları, muhafızların eğitime değinirken, itidalin yani *sophrosune*'nin, şarap, aşk ve sofra hazlarına karşı üçlü hâkimiyet gerektirdiği konusunda fikir birliğine varmaktadır. Foucault, Aristoteles'de de aynı şeyin olduğunu söylemektedir. *Nikomakhos Ahlakı*'nda “ortak hazlara” verdiği üç örnek, besin, içki ve delikanlılarla yaşlarına göre güçleri yerinde olan erkekler için “yatak şehveti”dir. Foucault, düşünürün bu üç haz biçiminde de benzer tehlikeyi, ihtiyaç ötesine giden aşırılık tehlikesini görmektedir; hatta üçünde de ortak bir fizyolojik köken bulmaktadır. Çünkü her birinde değme ve dokunmanın hazzını görmektedir.⁶⁸⁶

Sonuç olarak Foucault beslenmeye ilişkin öğütlerle cinsel ahlaka ilişkin öğütlerin benzerlik taşıdığını iddia etmektedir. O, cinsel ahlakın Roma ve Yunan ahlakında olduğu gibi, kazanılan statü ve seçilen amaçlar tarafından belirlenmiş olan yaşam tarzının bir parçası olduğu fikrini savunmaktadır.⁶⁸⁷

Mutahhari yeni cinsel ahlak teorisyenlerinin fikirlerini aşağıdaki üç maddede özetler:

1-Ferdi hürriyet, diğerlerinin hürriyetini engellememesi halinde korunmalıdır.

2-İnsanlığın saadeti, insanların vücudunda bulunan yeteneklerin eğitilmesi ve terbiye edilmesine bağlıdır; bencillik ve yalnızca kendini üstün görmek ve ondan kaynaklanan diğer hastalıklar, içgüdülerin perişanlığı ile ilgilidir. İnsan hayatında gerçek saadete kavuşması için onun bütün yetenekleri eşit olarak eğitilmeli ve özgür bırakılmalıdır.

⁶⁸⁵ Foucault, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, s.146.

⁶⁸⁶ Foucault, age, s.157.

⁶⁸⁷ Foucault, age, s.164.

3-İnsanın bir şeye olan rağbet ve meyli, ikna ve doymak sonucu azalmaktadır. İmsak ve yasaklık neticesinde ise o şeye olan rağbet artmaktadır. İnsanı, devamlı olarak cinsel meselelere ilgi göstermekten alı koymak için tek doğru yol, onu bu husustaki bütün kısıtlama ve yasaklardan kurtarmak ve ona tam bir hürriyet vermektir. Zira bütün şerler, kinler, intikam duyguları sert ahlaktan kaynaklanmaktadır.⁶⁸⁸

Mutahhari'ye göre insan hür olarak yaratılmıştır, deyiminin, insana irade, istek ve arzu verildiğini ve bu isteğin, diğerlerinin istek ve arzusunu tehlikeye düşürmediği müddetçe muhterem sayılmalıdır, anlamını verdiği yolundaki kanaat yanlıştır. Zira diğerlerinin hak ve hürriyetinden ayrı olarak ferdin kendi yüce maslahat ve çıkarları onun kendi hürriyetini sınırlandırabilir. Ona göre ahlak'ın temeline kadar inen en büyük darbe, hürriyet adına ve hürriyet hakkında yapılan bu yanlış yorum kanalıyla olmuştur.⁶⁸⁹

Sonuç olarak batı toplumlarında ahlaka karşı gelişen tepkilerin, Hristiyan kilisesinin aşırı baskılarından ve toplumun ağır tepkilerinden kaynaklandığını söylemek mümkündür. Bunun yanında bu tepkiler amaçlarını fazlasıyla aşmış ve bu serbestliği savunanlar dahi, cinsel ahlaka dayalı sınırlamaların da olması gerektiğini daha sonra belirtmek durumunda kalmışlardır. Cinsel ahlak teorisyenlerinin görüşlerinden çıkarılabilecek ortak kanaat cinsel yaşamda ahlaki bir sistemin gelişmesi için eğitime ihtiyaç olduğudur. Gelenekçi cinsel ahlaka tepki olarak doğan, üremeye hizmet etmeyen cinsel etkinliklerin ahlaksızlık şeklinde değerlendirildiği yönündeki kabulleri doğru bulmayan ve manevi değerlere yer vermeyen özgürlükçü cinsel ahlak savunucuları da cinsel istekleri evcilleştirmenin toplumun önemli görevlerinden olduğunu açıklamışlardır.

B. DİNLERİN CİNSEL AHLAKI

1. Hint Dinlerinde Cinsel Ahlak

Hinduizm'de ahlaki düşünceler büyük savaş anlamına gelen *Mahabharata*⁶⁹⁰ ve *Ramayana*⁶⁹¹ destanlarında *Veda*⁶⁹², lar kadar kutsal tutulan ve onlardan daha çok sevilen

⁶⁸⁸ Bkz. Mutahhari, Murtaza, *İslamda ve Batıda Cinsel Ahlak*, s.28-29.

⁶⁸⁹ Mutahhari, Murtaza, *İslamda ve Batıda Cinsel Ahlak*, s.41.

⁶⁹⁰ Dünyanın en uzun şiiridir. 90.000/ 100.000 beyitten oluşur. Bkz. Winternitz, M., *Hint Destanları (Ramayana, Mahabharata, Harivamşa)*, 2. Baskı, Çev. Korhan Kaya, İstanbul: İmge Kitabevi, 2002, s.37-97; Aydın, Fuat, *Hint Dini Düşüncesinde İnsanın Özgürlük Arayışı (Hinduizm'de Kurtuluş)*, İstanbul: Ataç Yayınları, 2005, s.28.

⁶⁹¹ 24.000 beyit ve 7 bölümden oluşan metin bilge Valmiki'ye atfedilmiştir. Bkz. Winternitz, M., *Hint Destanları (Ramayana, Mahabharata, Harivamşa)*, s.21-33; Aydın, Fuat, *Hint Dini Düşüncesinde İnsanın Özgürlük Arayışı (Hinduizm'de Kurtuluş)*, s.27; Knott, Kim, *Hinduizmin ABC'si*, Çev. Medet Yolal, İstanbul: Kibalcı Yayınevi, 2000, s.69.

⁶⁹² Bkz. Aydın, Fuat, *Hint Dini Düşüncesinde İnsanın Özgürlük Arayışı*, s.21.

Kutsal Yasa kitaplarında ifade edilmiştir ve bu ahlaki yasalar Upanişad öğretilerine dayanmaktadır. Hinduizm bakımından nesnel ahlak amacın bir aracıdır ve toplumun üyeleri, kendilerini bencillikten ve diğer erdemsizliklerden kurtarmaları için bütün insanlık adına, sosyal mevkilerine ve hayat dönemlerine bakılmadan geçerli olan ahlak ilkelerini edinmiştir.⁶⁹³ Destanlarda anlatılan, kadınların ve erkeklerin, hükümdarların ve kahramanların, tanrıların ve şeytanların maceraları, Hindistan'ın popüler dinlerinde büyük rol oynamış ve bu sayede davranış standartlarını belirlemiştir.⁶⁹⁴

Hinduların yaşam ve davranış tarzına ilişkin temel kavramlar, medeniyetler bölümünde işlendiği gibi ödev, kazanç, aşk ve kurtuluş (dharma, artha, kama, mokşa) olarak adlandırılan dört idealle ortaya konmuştur. Mahabharata'da Dharma, daimi kaçınmadır ve şiirin sonunda hem kazancın hem de aşkın Dharma'dan aktığı ifade edilir, yani ebedi olduğu için hem acıda hem de hazda Dharma takip edilmelidir.⁶⁹⁵

Metinler arasında en çok rastlanan şey, evli bir aile babasının yaşamıdır ve yaşam aşamalarının en önemlisi olarak babalık aşaması açıklanır. Cinsellikten uzaklaşmanın yalnızca çilecilere özgü olduğu düşünülür. Bir Brahman metninde *“karısı olmayan adam, kurban edilmemiş adamdır”* *“o yarım bir adamdır ve diğer yarısı da karısıdır”* ifadelerinden evliliğin önemsendiği görülmektedir.⁶⁹⁶ Bu sebeptendir ki aile babasının cinselliği üzerinde önemle durulur. Aile babası için, maddi fayda gibi cinsellik de baskı altına alınmamalı, düzenlenmeli ve geliştirilmeli, baskı ve aşırı serbestinin getireceği aşırılıktan kaçınılmalıdır.⁶⁹⁷

Mahabharata'nın küçük bir parçası olan Bhagavad Ghita'da⁶⁹⁸ ise dini ve ahlaki idealler aşırı çileci bir bakış açısı ile işlenmiştir. Ghita'nın ilk sözcüğü Dharma⁶⁹⁹ olsa da, kitap, dünyada eylem ihtiyacının teyit edilmesi ve dünyevi duygulanımların reddedilmesi arasında bir yerde kalmaktadır. Ghita her yerde bulunan Tanrısını kabul eder ve Dharma'nın yasaklamadığı durumda, tüm yaratıkların içindeki aşkı (Kamayım) ben ve ben yaratan Aşk Tanrısıym (Kandarpa'yım) der. Ghita'nın anlatım tarzı çilecilik taraftarıdır fakat dünyevi olandan vazgeçmenin tek başına mükemmellik sağlamayacağını, kimsenin eylemden tamamen vazgeçemeyeceğini ve çilecilerin, çöldeki Aziz Antony gibi, tensel eylemlerden vazgeçseler de, onları düşünmekten vazgeçemeyeceklerini doğru bir biçimde

⁶⁹³ Nikhilananda, Swami, *Ruhun Kurtuluşunda Hinduizm*, çev. Sedat Umran, İstanbul: Ruh ve Madde Yay., 1978, s.55.

⁶⁹⁴ Parrinder, Geoffrey, *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*, s.28.

⁶⁹⁵ Parrinder, age, s.29.

⁶⁹⁶ Parrinder, age, s.35.

⁶⁹⁷ Parrinder, Geoffrey, *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*, s.29.

⁶⁹⁸ Bkz. Aydın, Fuat, *Hint Dini Düşüncesinde İnsanın Özgürlük Arayışı*, s.28.

⁶⁹⁹ Bkz. Nikhilananda, Swami, *Ruhun Kurtuluşunda Hinduizm*, s.63-65.

görebilmektedir.⁷⁰⁰ Ghita'da, insani aşka dair çok fazla açıklama yoktur ve bu tür ruhani öğretiler, askerler ve evli aile babalarından çok, cinselliği reddetmiş rahipler ve hayatın son aşamasındaki yaşlı adamlar içindir. Bunun yanında destanda yer alan evlilik hayatının idealleri ve kadınların sadakati popüler konuları oluşturmaktadır.⁷⁰¹

Diğer önemli bir destan Ramayana, cesaretin, erdemin ve evlilikte sadakatin, en ilham verici örneklerinden biri olarak kabul edilmiştir.⁷⁰² Rama'nın öyküsünde Kral Ravana'nın Rama'nın karısı Sita'yı kaçırmaması konu edilmektedir. Öyküde verilmek istenen mesaj Sita'nın iffetini koruması ve Rama'nın duyduğu şüphe sonucunda çift arasında gerçekleşen olaylardaki davranışlarıdır. Bununla beraber kadını cennete götürecek unsurlar arasında kocası nasıl bir adam olursa olsun ona tapması ve kocası öldüğünde de, kendisine dokundurmada iffetli bir şekilde bu dünyadan ayrılması sayılmaktadır.⁷⁰³

Hint'te felsefenin sistematik hale gelişinin göstergesi olan Upanişad⁷⁰⁴ metinlerinde cinsel birleşmeye sınırlamalar getirilmiştir. Oral seks yasaktır, kadının adet dönemlerinde eşinin onu ziyaret etmesi günah sayılmaktadır ve yabancı kadınlarla beraber olunmamalıdır.⁷⁰⁵ Manu Yasalarında tecavüz ağır suçtur cezası ise iki parmağın kesilmesidir. Lezbiyen ilişkide kızı kirleten kadının kafası tıraş edilir, kadının iki parmağı kesilir ve ibret olsun diye kentte bir eşeğin üzerinden dolaştırılır. Encest ilişki ise ağır şekilde cezalandırılmaktadır. Aynı anneden kız kardeşlerle, bir arkadaşın veya oğlunun karısıyla ilişki encest sınırları içine girmektedir ve Guru'nun yatağının kirletilmesi ile bir tutulmaktadır. Bu suçun cezası değişmektedir. Isıtılmış demir bir yatakta yatmayı, sıcaktan kızarmış bir kadın heykelini kucaklamayı, penisin ve testislerin kesilmesini ve suçlu düşüp ölene kadar elinde bunları tutarak dolaşmasını ya da bir yıl boyunca ormanda kefareti ödemeyi gerektirebiliyordu.⁷⁰⁶

Geliştirilen beden ve ruh ikiliği kavramıyla iffet anlayışı oturmuştur. Cinsel arzuların ve diğer bütün arzuların bastırılması özgürleşmenin koşulu olarak görülmektedir. Destanlarda milyonlarca bilgenin tamamen iffetli oldukları ve böylece tüm günahları yakıp yok ettikleri işlenmiştir. Metinlerde Kahin Vişvamitra, çileci Sharadvat'ın, savaşçı Arcuna'nın iffetle imtihan edilmelerinden, bu imtihana karşı başarı ve başarısızlıklarından önemle bahsedilmektedir. Çıplak olarak banyo yapmak ve çıplak olarak uyumak hoş değildir ve bir erkek arzusuyla ateşlendiyse bunu gidermek için soğuk suya girmelidir. Yine destanlarda, iffetin

⁷⁰⁰ Parrinder, age, s.29-30.

⁷⁰¹ Parrinder, age, s.30.

⁷⁰² Bkz. Winternitz, M., *Hint Destanları (Ramayana, Mahabharata, Harivamşa)*, s.21-33.

⁷⁰³ Parrinder, age, s.38.

⁷⁰⁴ Upanişadlar, "vedaların sonu" anlamında *vedanta* olarak da isimlendirilirler. Bkz. Aydın, Fuat, age s.23-26.

⁷⁰⁵ Bkz. İnal, Ali Kalkan, *Upanishadlar*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2008; Işım, Mehmet Ali, *Upanişadlar (Tanrı'nın Soluğu)*, İstanbul: Dergah Yayınları, 1976.

⁷⁰⁶ Parrinder, age, s.41-42.

en yüksek erdem olduğu işlenmekte, erkeklerin, kadınlar hakkında hafif konuşmaları dinlememeleri, giyinik değilken onlara bakmamaları öğütlenmekte ve bekaretin değerli olduğu vurgulanmaktadır.⁷⁰⁷

Bireysel benliğin, en yüksek benlikle birleşmesi anlamına gelen Yoga, beden ve aklın çeşitli biçimlerde disiplin altına alınması için uygulanmaktadır ve insanın kendi benliği üzerinde kontrol elde edebilmesi, doğa üzerinde büyüsel güçler edinmesi ve Tanrı veya evrensel Varlıkla birlik elde edebilmesini amaçlamaktadır.⁷⁰⁸

Hinduizmin etkilediği Jainizm de çileci bir düzendir ve dünyevi destekçilerden oluşan geniş bir kitleye gereksinim duysa da, yalnızca bir keşiş tam kurtuluşa erişebilmektedir. Jain keşişleriyle rahibeleri son derece çileci yaşamlar yaşarlar. Kabul ayininde saçları tıraş edilmez, yolunur. Çok az yemek yerler, sık sık oruç tutarlar. Pek çok keşiş ölene kadar aç kalmıştır. Keşişler beş yemin ederler: Kimsenin hayatını almamak, çalmamak, öldürmemek, cinsel ilişki kurmamak ve mal edinmemek.⁷⁰⁹ Bir keşiş kadınlara bakmamalı, onlarla yürümemeli, evlerine eşlik eden biri olmadan onlarla gitmemelidir. Kendi kızlarıyla, kadın köleleriyle, kadın mürit adaylarıyla baş başa konuşmamalıdır. Zinaya bulaşanlara ise el ve ayakların kesildiği sert cezalar uygulanmaktadır. Sıradan Jain halkı, keşişlerin yeminine benzeyen beş yemin ederler. İffet yemininin anlamı, bir erkeğin karısına her zaman sadık kalması, küçük bir çocukla evlenmemesi, evlenilmesi imkânsız bir kadınla geçici ilişki kurmamasıdır.⁷¹⁰

Hint Zerdüştləri⁷¹¹ daha da küçük bir topluluktur ve 120.000 nüfusludurlar. İran'da Zerdüşť tarafından kurulan çok eski bir dini takip etmektedirler.⁷¹² Ölüm sonrası yaşama ilişkin kuvvetli fikirler olsa da, Zerdüşťlük son derece dünyevidir ve çileciliğe özgü bir dünyadan vazgeçme görüşüne sahip değildir. Yazmaların Vendidad (Videvdat) kısmında Ahura Mazda'ya şöyle dedirtilmiştir: “ Ben karısı olan adamı bekâra, ailesi olan adamı yalnız olana, çocukları olan bir adamı çocuksuz olana tercih ederim”. Ve yine, “Bir erkeğin ateşi, sığırları, karısı, çocukları ve iyi takipçileriyle birlikte bir ev inşa ettiği yer, mutlu bir yerdir.” Bu yüzden Zerdüşťlük cinsellik karşıtlığını, manastır hayatını, dilenciliği, oruç tutmayı ve

⁷⁰⁷ Parrinder, age, s.42-44.

⁷⁰⁸ Nikhilananda, Swami, *Ruhun Kurtuluşunda Hinduizm*, age, s.81-82; Knott, Kim, *Hinduizmin ABC'si*, s.59-65.

⁷⁰⁹ Parrinder, age, s.96.

⁷¹⁰ Parrinder, age, s.98.

⁷¹¹ Baktriya'nın Efendisi Viştaspa'nın derin bağlılık ve yandaşlığı, Zerdüşť dininin kısa sürede bütün İran'da kabul edilmesini sağlamıştır. Bir dönem İran'ın resmi dini olarak kabul edilmiş ve sonra yayılmıştır. Bkz. Taraporewala, Iracch J.I, *Zerdüşť Dini (Zerdüşť'ün Gathaları Üç Unutulmuş Din: Mitraizm, Maniheizm, Mazdakizm)*, İstanbul: Avesta Yayınları, 2002, s.205-212.

⁷¹² Parrinder, age, s.107.

nefsin körelmesini reddetmektedir.⁷¹³ Zerdüştlük kötülüğe karşı direnmeyi ve iyiliğin aktif olarak uygulanmasını emreder. Bununla beraber evlilik iyi bir kurumdur, yazmalarda tavsiye edilir ve fakirlerin evlenmesine yardım edilmesi büyük erdem kabul edilir.⁷¹⁴ İffet de önemli bir Zerdüşt erdemidir. Karı ile koca birbirlerine ve Tanrı'ya karşı sadakat ve adanmışlık yemini ederler. Zina, dünyanın ilerlemesine engel olan ve iyi ruha karşı çıkmak sayılan büyük bir kötülüktür.⁷¹⁵ Zerdüştler, fahişeleri doğaya ve topluma tehlikeli insanlar olarak kınarlar. Onlara göre fahişelerin bakışları suları kurutur, ağaçlardaki çiçekleri döker, toprağın yeşilini öldürür, doğru kişilerin içindeki cesareti, gücü ve gerçeği yok eder. Zerdüştlükte insan davranışları da çok önemlidir. Çünkü iyi eylemler erkek ve kadınları Tanrı'yla müttefik kılmakta ve iyinin mutlak zaferi için çalışmaktadır.⁷¹⁶

2. Budizm'de Cinsel Ahlak

“Buda'nın hayatının Budizm'de merkezi bir konumda yer aldığını söylemek mümkündür. Onun hayatı birçok bakımdan Budistler için taklit edilmesi gereken davranış modelleri oluşturmaktadır.”⁷¹⁷ Bu dinin onun adına izafe edilmesi de bunun bir göstergesi olarak düşünülebilir. Buda'nın doğumuna ilişkin anlatımlar, Bakire Meryem'in İsa'yı doğurmasına ilişkin hikâyelere benzetilmiştir, fakat bu iki gelenek birbirinden tamamen farklıdır. Budist hikâyelerde gelişen maddecilik-karşıtı ve cinsellik-karşıtı duygular İncil'de bulunmamaktadır.⁷¹⁸ Buda, Yasodhara'yle evlenir ve Yasodhara ona Rahula isimli bir çocuk verir. 29 yaşında kolay hayatını ve karısını terk ettiği, çileci bir gezgin olduğu, Yogacılardan ve diğer öğreticilerden ders aldığı, bir iskelete dönene kadar oruç tuttuğu söylenir. Buda, hem Kama hem de Mara, yani aşk ve ölüm tarafından baştan çıkarılmıştır, fakat bunlara karşı koymuş ve dünyadan vazgeçme öğretisini kabul etmiştir.⁷¹⁹ Budizm cinselliği dışlayan yaşama biçimi geliştirmiştir, ama toplumun önemi üzerinde durmayı da ihmal etmemiştir.⁷²⁰

Elit Budizm cinselliği dışlamayı gerektiren bir disiplin olarak görülmektedir. Hinduizm'de rahipler evleniyordu, ama erken Budizm'de rahip sınıfı bulunmuyordu, evlilik hakkında pek az şey söyleniyordu ve cinsel yaşam hakkında olumlu hiçbir şey söylenmiyordu. Bir keşişin rastladığı kadınlara veya eğittiği rahibelere karşı davranışlarını düzenleyen pek

⁷¹³ Hacaloğlu, Haluk, *Zerdüşt (Ahura Mazda)*, İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları, 1995, s.22-25.

⁷¹⁴ Parrinder, age, s.108-109.

⁷¹⁵ Parrinder, age, s.109.

⁷¹⁶ Parrinder, age, s.110.

⁷¹⁷ Yılmaz, Hüseyin, *Budist Metafiziği*, Ankara: Hece Yayınları, 2007, s.19.

⁷¹⁸ Parrinder, age, s.70.

⁷¹⁹ Bkz. Yılmaz, Hüseyin, *Budist Metafiziği*, s.20-34; Smith, Jo Durden, *Budizm Gizli Öğretisi*, Çev. Tolga Bakanay, İstanbul: Sınır Ötesi Yayınları, 2006, s.52-55.

⁷²⁰ Bkz. Smith, Jo Durden, *Budizm Gizli Öğretisi*, s.40-57; Parrinder, age, s.71.

çok detaylı kural mevcuttur. Sağlığın bozulması ise, keşişin manastır hayatından uzaklaştırılmayla sonuçlanmaktadır..⁷²¹

Theravada Budistlerinin dini yazmalarının ilk uzun bölümü, *Viyana Pitaka*, yani “disiplin sepeti”dir ve *Sangha*’yı kapsayan kurallar içermektedir ve çoğu cinsel tutkuları ve suçları düzenlemektedir. Mastürbasyon yapmak veya bir kadını cinsel ilişkiye ikna etmek yanlıştır. Keşiş, bir kadına dokunmamalı, saçını okşamamalı, bedeninin altında veya üstünde herhangi bir bölgeyi okşamamalı, ona elini sürmemelidir. Bir kadınla açık havada baş başa oturmamalı, kadınlarla erkekler arasında kesinlikle, görüşme, cinsel ilişki veya evlilik amaçlı aracılık yapmamalıdır.⁷²²

Budist Tantra⁷²³ dört ilgi merkezine ayrılmaktadır. İlk iki tür metin ayinlerle ilgilidir ve diğerleri ise yüce gerçeğe ulaşmak için kullanılan yoga yöntemlerini anlatır. Tantra metinlerinin çoğu törensel konuları, Yoga’nın tanıtımını ve felsefi tartışmaları içerir. Değişik türlerde Tantra’ların, keşişlerin ve halkın eylemlerine ve ruh hallerine uygun olması amaçlanmıştır ve Tantra cinsel ilişkiyi kutsallaştırmıştır.⁷²⁴

Klasik Budizm’de hem kocanın, hem de kadının iffetli olması öğretilmektedir. Buda’nın şöyle emrettiği söylenir: “*Bilge adam iffetsiz bir yaşamdan, yanmakta olan bir kömür yığınınından kaçınacağı gibi kaçınmalıdır; iffetli bir hayat yaşamıyorsa, başkasının karısıyla günah işlememelidir.*” “*Tıpkı yağmurun damı iyi örtülmemiş bir evden içeriye akması gibi, tutku da düşünmeyen aklın içine sızar.*” Çünkü “*tutkunun verdiği coşku zayıftır ve bilge adam için acı yaratır.*”⁷²⁵

Tüm Budistlerin Beş Kural’a (silas) uyduğu görülmektedir. Bunlar, öldürmemek, çalmamak, ahlaksızlığa dalmamak, yalan söylememek ve sarhoş olmamaktır. Şehevi arzulara kapılmamak bütün erdemlerin en güzeli sayılmaktadır ve bunun için meditasyon tavsiye edilmektedir. Öyle ki fahişeler bile bu beş kurala uyarak yaşamaktadırlar.⁷²⁶ Buda Ambapali gibi fahişe olup takipçisi olanlara verdiği sohbetlerde; “*aydınlanmış akıl, Tensellik, Cazibe, Aldanma ve Cehalet Sarhoşluğu’ndan serbesttir*” der.⁷²⁷ Budizm’de ve genel Hint düşüncesinde, bir fahişe, tıpkı toplumdaki diğer insanlar gibi *karmasını* yaşamaktadır. Bir önceki yaşamında suç işleyerek bu alçak yaşama doğmuş olmalıdır, ama orada kalması şart

⁷²¹ Parrinder, age, s.74-75.

⁷²² Parrinder, age, s.75.

⁷²³ Bkz. Smith, Jo Durden, *Budizm Gizli Öğretisi*, s.233-239.

⁷²⁴ Parrinder, age, s.80, 84.

⁷²⁵ Parrinder, age, s.87.

⁷²⁶ Smith, Jo Durden, *Budizm Gizli Öğretisi*, s.132-34; Yılmaz, Hüseyin, *Budist Metafiziği*, s.128.

⁷²⁷ Parrinder, age, s.89.

değildir. İffetli yaşayarak bir sonraki yaşamında daha üstün bir durumda olabilir. Bazı fahişelerin ise sonradan rahibe oldukları kayıtlara geçilmiştir.⁷²⁸

3. Uzak Asya ve Japon Dinlerinde Cinsel Ahlak

Taoistler, Konfüçyusçular ve Budistler, Çin’de üç geleneksek yolun takipçisi olmuşlardır. Bunlar birbirlerine zıt düştükleri zamanlarda bile birbirlerini tamamlayabilen dinlerdir.⁷²⁹

Tahmini olarak İ.S. VII. yy’da *Aşk Sanatı* adlı kitabında Tung-Hsüan şöyle yazmıştır: “*Göğün yarattığı on binlerce şey arasında, en değerlisi insandır. İnsanın gelişimini sağlayacak onca şey arasında hiçbirisi, cinsel ilişkiyle karşılaştırılmaz. Gökyüzü taklit edilerek yaratılmıştır ve şeklini Yeryüzü’nden alır, Yin’i düzenler ve Yang’a hükmeder. Bunun önemini anlayanlar kendi doğalarını besleyebilir, ömürlerini uzatabilirler; gerçek anlamını anlamayanlar kendilerine zarar verirler ve ömürleri tükenmeden ölürlər*”.⁷³⁰

Çin’de inananlar için cinsel ilişkinin iki ana amacı vardır. Bunların ilki, erkeğin Yang özü zirvedeyken, sağlıklı çocuklar (özellikle erkek) yapmasıdır. Bu sayede aile varlığını devam ettirebilecek, atalara bakılacak ve evrenin düzeni korunmuş olacaktır.⁷³¹ Çin’de hayvanlarla cinsel ilişki de yasaktır ve ensest ölümü hak eden insanlık dışı bir suç olarak cezalandırılmaktadır.⁷³²

Ayinler Kitabı şu deyişi Konfüçyüs’e atfeder: “*Gökyüzü’yle Yeryüzü çiftleşmemiş olsalardı, on bin tür yaratık doğmayacaktı. Büyük evlilik ayini sayesinde ki insanoğlu nesiller boyunca yaşamayı başarmıştır*”.⁷³³ Bu dinlerden Japonlar da etkilenmiştir. Russel *Evlilik ve Ahlak* isimli kitabında şunları söylemiştir: Muhammed ve Konfüçyüs dışında diğer bütün dinlerin liderleri sosyal ve siyasi esaslara hiç teveccüh etmemiş ve ruhun tekâmül etmesini, sezgi düşünce ve fena yoluyla temin etmeye çalışmışlardır.⁷³⁴

4. Musevilikte (Yahudilikte) Cinsel Ahlak

Musevi inancında erkekle dişiye verilen cinsel amacın üremek ve ilahi yaratımı devam ettirmek olduğu Tevrat’taki ayetlerde geçen “*semereli olun ve çoğalın*” ifadelerinden anlaşılmaktadır. Tevrat’taki konuyla ilgili diğer ayetlerinden dünyanın kullanılacak ve

⁷²⁸ Parrinder, age, s.89.

⁷²⁹ Parrinder, age, s.135.

⁷³⁰ Parrinder, age, s.128-129.

⁷³¹ Parrinder, age, s.129.

⁷³² Parrinder, age, s.149.

⁷³³ Parrinder, age, s.140.

⁷³⁴ Mutahhari, age, s.21.

geliştirilecek bir yer olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bu sebeptendir ki insanlara ayetlerde “yeryüzünü tekrar doldur ve onu hizaya getir”, denizin, havanın ve toprağın tüm hayvanlarını “hâkimiyetin altına al” denilmiştir. Musevilikte genelde cinsellikten kaçınmaya ve çileciliğe karşı yer olmamakla birlikte, cinsel ahlak çok kesin kurallar ile belirlenmiş ve cinsellik tek bir amaç olarak kabul edilen üreme için uygun görülmüştür.

Musevi inancında fuhuş “iğrençlik, rezillik, kötülük, sapıklık, utanç, kirlilik” gibi ifadelerle değerlendirilmiştir⁷³⁵ ve insanların bundan uzak durmaları Tevrat’ın bir çok yerinde emredilmiştir. Fuhuş ifadesiyle genel olarak “yasak cinsel ilişkiler/cinsel cürümler” kastedilmektedir. Buna teknik olarak “avret mahallinin açılması/çıplaklığın teşhir edilmesi (gillui arayot) denilmekte ve bu terim çoğu zaman kişinin arzularını tatmine yönelik yasak cinsel ilişkilerine işaret etmek üzere kullanılmaktadır.⁷³⁶ Musevilikte konu edilen yasak cinsel ilişkiler, erkekle kadın (belirli durumlarda), erkekle erkek, kadınla kadın ve insanla hayvan arasında olabilecek cinsel ilişkilerin tamamını kapsamaktadır. Bunlar yasaklanmış ve hukuki müeyyidelerle desteklenmiştir.⁷³⁷

Tevrat’a göre zina “*Ve başka birinin karısı ile zina eden, komşusunun karısı ile zina eden adam, hem o, hem kadın mutlaka öldürüleceklerdir*”⁷³⁸ ayetiyle suç kabul edilmiş ve ceza olarak suç ortaklarının her ikisine de ölüm cezası uygun görülmüştür. Öyle ki cinsellik ve cinsel ahlakla ilgili bütün sınırlar Levililer suresinde (özellikle 18 ve 20. baplarda) neredeyse tamamı ile çizilmiş durumdadır. Levililer’de zina için çok ağır cezalar olduğu görülmektedir. Rabbin düzenlediği şekliyle doğal olmayan uygulamalara izin verilmemesi ve bunların cezalandırılması gerektiğinin emredilmesi benzer ayetlerden anlaşılmaktadır. Levililer erkek eşcinselliği için ölüm cezası öngörmektedir: “*Kadınla yatar gibi, erkekle yatmayacaksın, menfur şeydir*”⁷³⁹ Başka bir ayette ise “*Ve bir adam kadınla yatar gibi erkekle yatarsa, ikisi menfur şey yapmışlardır; mutlaka öldürüleceklerdir; kanları kendi üzerlerine olacaktır.*”⁷⁴⁰ Musevi inancında eşcinsellik, İsrail oğullarına hiç yakışmayan bir davranıştır. Eşcinsellik yasağının nedeni olarak kişinin cinsel dürtülerinin ve aslında çocuk sahibi olmak, nesil artırmak gibi ulvi amaçlarla verilmiş bir nimetin, yani spermin boşa gitmesi gösterilmektedir.⁷⁴¹

⁷³⁵ Kitab-ı Mukaddes, Levililer, 18; 20:10-21; Tesniye 22:21-24.

⁷³⁶: Hasanov, Eldar, *İslam Hukuku İle Karşılaştırmalı Olarak Yahudi Hukukunda Zina ve Benzeri Cinsel Suçlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, 2007.

⁷³⁷ Levililer, 18:6-30, 20:10-21, Tesniye 22:22-29.

⁷³⁸ Levililer, 20:10.

⁷³⁹ Levililer, 18:22.

⁷⁴⁰ Levililer, 20:13.

⁷⁴¹ Yaratılış, 38:9-10.

Tesniye’de hem kadınların erkek giysileri giymesi şeklinde, hem de erkeklerin kadın elbisesi giymesi biçiminde ortaya çıkan travestilik kınanmış ve bunun, Rabbin tiksindiği bir uygulama olduğu belirtilmiştir. “Kadının üzerinde erkek esvabı olmayacak ve erkek kadın esvabı giymeyecek, çünkü bu şeyleri yapan herkes Allah’ın Rabbin mekruhudur.”⁷⁴² Hayvanlarla cinsel ilişki kurmak, Levililer’de şiddetle kınanmış, bir erkek veya kadının bir hayvanla ilişki kurması durumunda ağır şekilde cezalandırılması gerektiği belirtilmiştir. “Ve bir hayvanla yatan adam mutlaka öldürülecektir; hayvanı da öldüreceksiniz.”⁷⁴³ Ve bir kadın bir hayvana yaklaşmak üzere onun yanına giderse, kadını ve hayvanı öldüreceksin; mutlaka öldürülecekler ve kanları kendi üzerinde olacaktır.”⁷⁴⁴

Tevrat’ta yasaklı akrabalık (ensest) derecelerini veren uzun bir liste mevcuttur: “Sizden hiçbirisi, kendi yakın akrabasından birine onun çıplaklığını açmak için yaklaşmayacaktır. Ben Rabb’im. Kendi babanın çıplaklığını ve ananın çıplaklığını açmayacaksın, senin anandır; onun çıplaklığını açmayacaksın. Babanın karısının çıplaklığını açmayacaksın; o senin babanın çıplaklığıdır. Kendi kız kardeşinin, babanın kızının yahut ananın kızının çıplaklığını, evde doğmuş olsun yahut dışarıda doğmuş olsun, onların çıplaklığını açmayacaksın. Senin oğlunun kızının yahut kendi kızının kızının çıplaklığını, onların çıplaklığını açmayacaksın; çünkü onların çıplaklığı seninkidir. Babanın karısının kızının çıplaklığını, babandan olan senin kız kardeşindir, onun çıplaklığını açmayacaksın. Babanın kız kardeşinin çıplaklığını açmayacaksın, o senin babanın yakın akrabasıdır. Annenin kız kardeşinin çıplaklığını açmayacaksın, çünkü o senin ananın yakın akrabasıdır. Babanın kardeşinin çıplaklığını açmayacaksın, onun karısına yaklaşmayacaksın, senin yengendir. Kendi gelininin çıplaklığını açmayacaksın, oğlunun karısıdır. Kardeşinin karısının çıplaklığını açmayacaksın, kardeşinin çıplaklığıdır. Bir kadınla onun kızının çıplaklığını açmayacaksın, onun oğlunun kızını yahut kızının kızını, çıplaklığını açmak için almayacaksın, onlar yakın akrabadır; alçaklıktır. Bir kadını kendi kız kardeşi üzerine, onu kışkırtmak, o hayatta iken kendi yanında çıplaklığı açmak için almayacaksın.”⁷⁴⁵ Bu ayetlerin devamındaki ayetlerde ise, Kuran’da olduğu gibi kendilerinden önce bunları dikkate almayanların helak edildiği anlatılmaktadır.⁷⁴⁶

Muhtemelen bu listenin kökeni Musa peygamberden önceki çağlara kadar uzanmakta daha sonraki Musevi ve Hristiyan evlilik yasaklarına temel oluşturmaktadır. En doğrudan ilişkiyi tanımlamak için, merak uyandırıcı, akraba olanların “çıplaklığının örtülerini açmak”

⁷⁴² Tesniye, 22:5.

⁷⁴³ Levililer, 20:15.

⁷⁴⁴ Levililer, 20:16.

⁷⁴⁵ Levililer, 18:6-18.

⁷⁴⁶ Çimen, Abdullak Emin, *Niçin Helak Oldular*, İzmir: Işık Akademi Yayınları, 2008, s.36-39.

deyimleri kullanılmaktadır. Erkek kardeşin karısıyla cinsel ilişki yasak olsa da, daha sonraki dönemlere ait bir metin, oğlu yoksa ölmüş kardeşin karısıyla evlenmeyi ve “kardeşin tohumunu yetiştirmeyi” emretmektedir.⁷⁴⁷

Musevi inancında evlilik dini bir görevdir ve bir haham evli olmayan bir erkeğin tam bir erkek olmadığını söylemiştir. Başka bir hahama göre, “*her erkeğin bir kadına, her kadının bir erkeğe ihtiyacı vardır*”. “*Bir erkeğin evi karısıdır*”, “*Karımı hiç bu isimle çağırmadım, ona hep ‘yuvam’ dedim*” gibi başka deyişler de mevcuttur.⁷⁴⁸ Musevi inancına göre evlilik bağı kutsaldır ve kirletilmemelidir. “Evlilik Tanrıyla İsrail halkı arasındaki bağılılığı sembolize eder⁷⁴⁹ düşüncesinden hareketle zina, İsrail evlatlarının yollarını şaşırması ve başka tanrılar edinmesine, Yahve’ye değil, onlara tapmasına benzetilmiştir.⁷⁵⁰

Tevrat yapısı itibariyle konunun tüm ayrıntılarını içermemektedir. Genel anlatım tarzını esas alan Tevrat bu konuda temel alınacak noktaların neler olduğunu ve bunların hangi bakış açısından kaynaklandığını ortaya koymuş, din âlimleri bunlara dayanarak konunun hukuki ayrıntılarını incelemişlerdir. Talmud’da⁷⁵¹ yer alan bu izah ve yorumlar bakış açısı itibariyle Tevrat hukukuyla aynı olmakla beraber, ayrıntılar bakımından arada büyük farklılıklar bulunmaktadır.⁷⁵² Kaynaklarda cinsel ahlak ile ilgili mevcut olan bilgilere dayanarak şunu söylemek mümkündür: Musevilikte cinsel ahlak ile ilgili düzenlemeler, fuhuş düzenlemeleri ve Tanrının insanları iffetsizlik ve namussuzluktan sakındırması ve yasağa uymayanlara ceza vermesi şeklinde ele alınmıştır. Hatta fuhşa götürecek yolların kapatılmasına da dikkat edilmiştir, kadınlara başörtüsü olmadan dışarı çıkmaları ve yabancı bir erkekle yalnız kalmaları yasaklanmıştır.⁷⁵³

5. Hristiyanlıkta Cinsel Ahlak

Hristiyanlığın cinsel ahlaka bakışı dönemlere göre değişiklik göstermiştir. Genel itibari ile bakıldığında Hristiyanlıkta da bekârlığın övülmesi dışında evlilik teşvik edilmiş ve zina hoş görülmemiştir. Bekârlığın övülmesinin, cinsel ilişki ve isteğin çirkin oluşu düşüncesinin sebebi yüksek ihtimalle, kilisenin kuruluşundan itibaren, İsa’nın bekâr yaşaması hakkında kilise tarafından ileri sürülen yorum ve tebliğ olmuştur. Zira Hz. İsa’nın ömrünün sonuna

⁷⁴⁷ Parrinder, age, s.268-269.

⁷⁴⁸ Parrinder, age, s.274.

⁷⁴⁹ Hasanov, Eldar, age, agy

⁷⁵⁰ Hasanov, age, agy

⁷⁵¹ Talmud Yahudi din bilginlerinin Kutsal Kitaba şerhleridir. Öğrenim anlamına gelmektedir. Yahudilere göre Talmud sözlü vahiydir. Muhtevası ahkâm nitelikli Halakkah ve kıssa nitelikli Haggadah’tır. Bkz. Kutluay, Yaşar, *İslam ve Yahudi Mezhepleri*, İstanbul: Anka Yayınları, 2001, s.262, 266.

⁷⁵² Hasanov, Eldar, age

⁷⁵³ Hasanov, age

kadar bekâr yaşamasının sebebinin, cinsel ilişkinin çirkin ve kötü oluşundan kaynaklandığı söylenmiştir. Bu yüzden Hristiyan dinine mensup ruhban ve mukaddes kimseler, gerçek Ruhani mevkiye erişmek şartının, bir insanın bütün ömrü boyunca hiçbir kadınla cinsel ilişkide bulunmaması hatta kadınlara yaklaşmaması olduğunu belirtmişlerdir.⁷⁵⁴

İsa peygamber, tek eşliliği yeni bir öğreti olarak değil, Tanrı'nın emri kabul etmiştir.⁷⁵⁵ İsa peygamber tarafından ortaya konulan, evlilik birliği ve evliliğin çözülmezliği idealleri, diğer ideallerine paraleldir. İsa yalnızca şehvet eylemlerini değil, şehvetli hayalleri de eleştirmiştir. İncil'de zina, gayri meşru ilişkiler, fuhuş ve eşcinselliğin günah olduğu bildirilmekle beraber, ceza hakkında Tevrat'taki gibi açık ve kesin hükümler bulunmamaktadır.⁷⁵⁶ İncil'de de zina günah sayılmış: *"Zina etmeyeceksin denildiğini işittiniz. Fakat ben size derim: Bir kadına şehvetle bakan her adam zaten yüreğinde onunla zina etmiştir."*⁷⁵⁷ Zinaya götüren yollarda Kuran'da olduğu gibi hoş karşılanmamıştır: *Ve eğer sağ gözün sürçmene sebep oluyorsa, onu çıkar ve kendinden at; çünkü senin için uzvundan birinin yok olması, bütün bedeninin cehenneme atılmasından iyidir. Ve eğer sağ elin sürçmene sebep oluyorsa, onu kes ve kendinden at; çünkü senin için uzvundan birinin yok olması, bütün bedeninin cehenneme gitmesinden iyidir."*⁷⁵⁸ Böylelikle göz zinasının ve dokunma yoluyla zinanın önüne geçilmek istenmiştir.

Tecavüz ve başkalarının namusuna karşı ahlaksız yaklaşımlara karşı şu ayet açıklayıcıdır: *"Allah'ı bilmeyen milletler gibi şehvet ihtirasında değil, içinizden her birinin kudsiyet ve itibarda kendi bedenine sahip olmayı bilmesi ve işte kendi kardeşine tecavüz ve gaddarlık etmemesidir; çünkü önceden size dediğimiz ve şehadet ettiğimiz gibi bütün bu şeyler hakkında Rab intikam alıcıdır."*⁷⁵⁹ Görüldüğü üzere şehvetli olmak ve tecavüz hoş görülmemektedir, bununla birlikte böyle davrananların Allah'ın gazabına uğrayacağı işaret edilmektedir. Fuhuş ve zina yine bazı ayetlerde şöyle geçmektedir: *"Filtaki aranızda zina olduğu işitiliyor ve öyle zina ki Milletler arasında bile olmuyor, hatta biri babasının karısını almıştır". "Fakat dışarıda olanlara Allah hükmeder. Kötü adamı aranızdan çıkarın"*⁷⁶⁰ Bu ayette zina edenlerin topluluk içerisinde çıkarılıp, örnek teşkil etmemelerine dikkat edildiği anlaşılmaktadır.

⁷⁵⁴ Mutahhari, age, s.18-19.

⁷⁵⁵ Parrinder, age, s.295.

⁷⁵⁶ Boynukalın, Mehmet, *İslam Hukukunda Zina Suçu ve Cezası*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, 1995.

⁷⁵⁷ Kitab-ı Mukaddes, Matta, 5: 27-28.

⁷⁵⁸ Matta, 5:29-30.

⁷⁵⁹ I.Selaniklilere, 4:4, 5, 6, 7.

⁷⁶⁰ I.Korintoluslara, 5:1-13.

İsa peygamber Tanrı'nın birleştirdiğini insanının ayırmaması gerektiğini vurgulamıştır. Ona göre *“karısını bırakan ve bir başkasıyla evlenen, karısına karşı zina suçu işlemiş”*⁷⁶¹ kadın da benzer şekilde *“kocasını bırakıp, başkasıyla evlenirse zina yapmış”* olmaktadır. Bu ayetler Markos ile Luka'da bir, Matta'da iki kez geçmektedir.⁷⁶² Daha sonraki dönemlerde de kilisenin boşanmaya karşı tavrında bu ayetlerden çok geniş sonuçlar çıkarılmıştır. Fakat bu örnekte İsa peygamber üreme amacına eğiliyor gibi görünmekte, erkekle kadının yaratılışındaki ilahi modeli birlikte ve birleşmede bulmaktadır.⁷⁶³

İsa'nın ahlaki öğretilerinin çoğunun, ideal evliliği daimi tekeşlilik olarak gören hahamların öğretileriyle paralellik taşıdığı görülmektedir. İsa'nın getirdiği yenilik, yasa hakkındaki kaçamak sözleri bir kenara atan yaklaşımındaki tazelik ve her çeşit insanla kurduğu açık ilişkidir. Ahlaki yaklaşımları, kaydedilmiş öğretilerinde olduğu kadar davranışlarında da kendini göstermektedir.⁷⁶⁴

Doktrinleri, muhtelif dinleyicilerin ihtiyaçlarına göre otuz senede şekillenen Paulus'a göre birleşme sıradan bir eylem, sırf cinsel organların bir eylemi değildir, tüm kişiliğin ifade tarzıdır. Fiziksel ilişki, evlilikte olsun, zina da olsun birleştiriyordu ve sonuçlarını da beraber getiriyordu. *“Bedenlerinizin İsa'nın organları olduğunu bilmiyor musunuz? O zaman İsa'nın organlarını alıp, onları bir fahişenin organları mı yapmalıyım?”* “Her birleşmede iki kişi tek beden olmaktaydı, bu yüzden *“ zina yapan, kendi bedenine karşı günah işliyordu”*, çünkü kendi bedeni Hıristiyan inancında Kutsal Ruh'un tapınağı kabul edilmektedir.⁷⁶⁵

Paulus cinsellikten kaçınılmasını tercih ediyordu: ‘Mevcut durumdan’ ve ‘zamanın kısa olmasından’ dolayı ‘herkesin benim gibi olmasını isterim.’ Yine de çoğu insan için evlilik gerekliydi ve ‘zinadan kaçınmak için herkesin kendi karısı olsun ve her kadının kendi kocası olsun.’ Evlenmemiş olanların bekâr kalmaları iyiydi, fakat tutkular güçlü olduğundan, kendilerini kontrol edemiyorlarsa evlenmeliydiler, çünkü ‘evlenmek yanmaktan iyiydi.’⁷⁶⁶

Paulus erkek ve kadın eşcinselliğini kınamıştır: *“Bu sebepten Allah onları rezalet ihtiraslarına teslim etti, çünkü onların kadınları tabii kullanışı tabiata muhalif olana çevirdiler ve aynı suretle erkekler de kadının tabii kullanımını bırakarak şehvetlerinde birbirlerine kızıştılar, erkekler erkeklerle rüsvaylık ederek sapıklıklarına layık olan karşılığı aldılar”*⁷⁶⁷ bu ayetten kadınların erkekleri değil hemcinslerini tercih etmeleri ve erkeklerin

⁷⁶¹ Matta 5:32.

⁷⁶² Parrinder, age, s.296.

⁷⁶³ Parrinder, age, s.296.

⁷⁶⁴ Parrinder, age, s.297.

⁷⁶⁵ Parrinder, age, s.301.

⁷⁶⁶ Parrinder, age, s.302.

⁷⁶⁷ Romalılara Mektup II, 1: 26-27.

kadınları değil erkekleri tercih edip ahlaksızlık içinde oldukları ve Kuran’da da, Tevrat⁷⁶⁸’da da olduğu gibi Allah’ın eşcinsel davranış içinde olanları mutlak cezalandırdığı anlaşılmaktadır.

6. İslam’da Cinsel Ahlak

Kuran’ın indirilişinden itibaren amacı toplumdaki ahlaksızlıkları gidermeye çalışmak olmuştur. Bu faaliyet suça sevk eden şeyleri bile yasaklamak, suçun ağırlığını göstermek, açık gizli ayırımı olmadan zinanın her türünü yasaklamak, kişinin imanının bir göstergesi olarak kendisini bu işten uzak tutmasını ifade etmek ve suç işleyenlerin cezasını belirterek uygulanmasını emretmek gibi çeşitli şekillerle gerçekleşmiştir. Cinsel ahlaka karşı en büyük tehlike olan zinanın kötü bir durum olması şu ayetten anlaşılmaktadır: *“Zinaya yaklaşmayın, çünkü o açık bir kötülük ve çok kötü bir yoldur.”*⁷⁶⁹

Kuran’da cinsel ahlak olgusunu en genel anlamda içeren kavramlardan birisi, “fercin hıfzı” (namusun korunması) dır. Bu kavram “ferc” ve “hıfz” kelimelerinin birleşmesinden meydana gelmektedir.⁷⁷⁰ Kuran inanan insanın ideal kişilik özelliklerini, belirgin karakterlerini sayarken, inananın cinsel güdüye ilişkin ortaya çıkan karakter özelliklerini de saymaktadır. Mü’minûn ve Meâric surelerinde tekrarlanan karakter özellikleri birbiri ile benzerlik taşımaktadır. İnanan insanın kişiliğinin belirleyici, onu başkalarından ayırıcı ana çizgileri olan bu karakterler; namaz kılarak Allah ile iletişimde olmak ve bunu sürdürmek, boş söz ve eylemlerden uzak durmak, ilahi değerler çerçevesinde sahiplenme içgüdüsünü şekillendirmek, verilen sözler konusunda ve emanet edilen şeyler hakkında güvenilir, dürüst olmak, cinsel dürtünün doyurulmasında ilahi değerlere uygun bir karakter geliştirmektir.⁷⁷¹

*“Felâha ulaştı o müminler, ki onlar, namazlarında saygılıdırlar, boş şeylerden yüz çevirirler, zekâtı verirler ve ırzlarını korurlar; ancak eşleri, yahut ellerinin sahip olduğu (câriyeleri) hariç (bunlarla ilişkilerinden dolayı da) onlar kınanmazlar. Ama bunun ötesine gitmek isteyen olursa, işte onlar haddi aşanlardır. Ve o müminler emanetlerine ve ahitlerine riayet ederler.”*⁷⁷²

“Onlar ki: Namazlarını sürekli kılarlar (aksatmazlar). Mallarında, sâile, mahruma (isteyene ve iffetinden dolayı istemeyip mahrum kalana) belli bir hisse vardır. Ceza gününü

⁷⁶⁸ İsa peygamberin “Sanmayın ki, ben şeriatı yahut peygamberleri yıkmaya geldim; ben yıkmaya değil, fakat tamam etmeye geldim” (Matta 5: 17) söyleminden Tevrat’daki hükümlere işaret ettiği düşünülmektedir.

⁷⁶⁹ İsra 17:32.

⁷⁷⁰ Kasapoğlu, Abdurrahman, agm, s.15.

⁷⁷¹ Kasapoğlu, agm, s.16.

⁷⁷² Kuran-ı Kerim, Mü’minûn, 23:1-8.

tasdik ederler. Rableri'nin azabından korkarlar. Çünkü Rab'lerinin azabına güven olmaz. Irzlarını korurlar. Yalnız eşlerine ya da ellerinin altında bulunan (cariyelerine) karşı (korunmazlar. Bundan ötürü de) onlar kınanmazlar. Ama kim bundan ötesini ararsa, onlar (sınırı) aşanlardır. Emanetlerini ve ahitlerini gözetirler."⁷⁷³

Ayetlere göre inanan insanlar cinsel eğilimlerini Allah'ın, kendilerine cinsel ilişkide bulunmayı helâl saydığı eşleriyle birlikte giderirler. Eşleriyle birlikte ulaştıkları cinsel doyumdan dolayı da, en ufak bir şekilde kınanmaları, kendilerine ayıp bir iş yapmış gözüyle bakılması söz konusu olamaz Evlilik dışı cinsel ilişkide bulunmama konusunda kendilerini eğitir ve sabredeler.⁷⁷⁴

*"Müslüman erkekler ve Müslüman kadınlar, mümin erkekler ve mümin kadınlar, itâate devam eden erkekler ve itâate devam eden kadınlar, doğru erkekler ve doğru kadınlar, sabreden erkekler ve sabreden kadınlar, (gönülden Allah'a) saygılı erkekler ve (gönülden Allah'a) saygılı kadınlar, sadaka veren erkekler ve sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkekler ve oruç tutan kadınlar, ırzlarına koruyan erkekler ve (ırzlarını) koruyan kadınlar, Allah'ı çok zikreden erkekler ve Allah'ı çok zikreden kadınlar; (işte) Allah bunlar için bağış ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır."*⁷⁷⁵

Ayette geçen mümin erkeklere ayrı mümin kadınlara ayrı, her bir cinse yönelik olarak tek tek iffetli olmaları hususundaki tekrar, iffetli kalmanın cinslerden sadece birine özgü kılınamayacağı, kadının yaptığı bir eylem iffetsizlik sayılırken, aynı eylemi gerçekleştiren erkeğin görmezlikten gelinemeyeceği, iffetsizliği yapan ister kadın olsun isterse erkek olsun her ikisinin iffetsiz sayılacağı anlamının çıkarılmasını sağlamaktadır.⁷⁷⁶

Bununla birlikte ayette Allah-insan ilişkisinin bilişsel, duygusal ve eylemsel/ahlaki boyutları anlatılmaktadır. İffetli olmak, bu ilişkinin ahlakilik boyutu ile ilgilidir. Bir müslümanın kişiliğinde iffetin de yer alması, onun Allah ile olan ahlakilik ilişkisinin, Allah'a karşı sorumluluk bilinci taşıyor oluşunun görünen halidir. Allah, iffet de dâhil olmak üzere bir müslümanın burada sayılan bütün etkinliklerine karşılık vereceğini vaat etmektedir. Dolayısıyla bir müslümanın gerçekleştirdiği olumlu etkinliklere değer atfetmekte, anlam yüklemektedir. Bu yüzden, her Müslüman için iffetli davranmak amaçlı ve anlamlı bir eylemdir.⁷⁷⁷

⁷⁷³ Meâric, 70:23-32.

⁷⁷⁴ Bakara, 2:187; Kasapoğlu, agm, s.17.

⁷⁷⁵ Ahzâb, 33:35.

⁷⁷⁶ Kasapoğlu, agm, s.19.

⁷⁷⁷ Kasapoğlu, agm, s.19.

*“Bugün size iyi ve temiz şeyler helâl kılındı... İnanan, namuslu, hür kadınlar ve sizden önce kendilerine Kitap verilenlerden namuslu hür kadınlar –zina etmeksizin, gizli dost tutmaksızın, namuslu bir biçimde mehirlerini verdiğiniz takdirde- size helâldir.”*⁷⁷⁸

Burada iffetli kalmanın, gerek açıktan gerekse gizlice zina etmemek olduğu açıklanmıştır. Yine aynı ayetlerde evlilik yoluyla cinsel birliktelik yaşamının helal ve ahlaki bir davranış olduğu karara bağlanmıştır. Hem dünyevi (sosyal düzen ve bireysel mutluluk) hem de dini açıdan zarara uğramamak için bu ilkelere uyulması önerilmiştir.⁷⁷⁹

Yusuf peygamberin hikâyesi iffeti anlatmak için Kuran’da yer verilmiş en güzel örneklerden biridir ki, sure de ismini Yusuf peygamberden almıştır *“(Kadın) dedi ki: ‘İşte siz beni bunun için kınamıştınız! And olsun ben kendisinden murat almak istedim de o, iffetinden ötürü (beni) reddetti. Ama kendisine emrettiğimi yapmazsa, elbette zindana atılacak ve alçalanlardan olacaktır! (Yûsuf): ‘Rabbim dedi bana göre zindan, bunların beni davet ettiği şeyden iyidir. Eğer onların tertibini benden savmazsan onlara meylederim ve cahillerden olurum!’”*⁷⁸⁰

Yusuf suresinin genelinde anlatıldığına göre, cinsel doyum ve etkinlik için bütün gerekli koşulların, kusursuz ve eksiksiz biçimde hazır olduğu bir ortamda Yusuf peygamber, iyiliği ve mutluluğu, kendini ahlak dışı cinsel doyumun kucağına bırakmakta değil; iffetli kalmakta aramaktadır. Yusuf peygamberin kişilik bütünlüğü içerisinde, iffetli kalmak, kendi ben’iyle çatışmamak, ruhsal bütünlük ve tutarlılığı korumak istediği açıktır. Onun için, iffetli kalarak uğrunda fedakârlık yapılan değerlere bağlılıktan elde edilen anlam, cinsel ilişkiden elde edilecek hazdan daha önemli ve mutluluk vericidir. Yusuf peygamberin, engellenmesi/kontrol edilmesi zor koşullar altında ahlak dışı cinsel ilişkiden uzak durmaya çalışmakla kalmayıp, bu yüzden uğrayacağı diğer sıkıntıları da göğüslemeye hazır olduğunu kanıtlamıştır. Onun tek isteği, Allah ile olan ahlaki ilişkisinin bozulmamasıdır.⁷⁸¹

Kuran, iffet karakterinin kadın modeli olarak ise İsa peygamberin annesi Meryemi anlatmaktadır: *“O ırzını korumuş olan (Meryem)i de an; ona ruhumuzdan bir çocuk üfledik, kendisini ve oğlunu âlemlere bir ibret yaptık.”. “(Yine Allah, insanlara) İmran’ın kızı Meryem’i (misal verdi). O ırzını korudu, biz de onun (rahmine) ruhumuzdan üfledik. O, Rabbinin kelimelerini ve kitaplarını doğruladı ve gönülden itaat edenlerden oldu.”*⁷⁸²

⁷⁷⁸ Mâide, 5:5.

⁷⁷⁹ Kasapoğlu, agm, s.21.

⁷⁸⁰ Yûsuf, 12:32-33.

⁷⁸¹ Kasapoğlu, agm, s.22.

⁷⁸² Tahrîm, 66:12.

Kuran’a göre Meryem, iffetini çok iyi korumuştur. Dindar kişiliğindeki olgunluk, iffet düşkünlüğü ve ahlaki kusursuzluk arzusu, onu cinsel ahlaki kusurlardan uzak tutmuştur. Bununla birlikte Meryem, yükleneceği özel misyon nedeniyle ahlak dışı cinsel etkinliklerden uzak durduğu gibi, helal/meşru cinsel birliktelik de yaşamamıştır.⁷⁸³

Kuran’da evlilik, pek çok diğer toplumda olduğu gibi asıl olarak çocuk yapılması içindir ve doğru koşullara sahip herkes için önerilmektedir. Bazı âlimlere göre İslam dini, aile çevresinin bir şekilde elverişli olmasını ısrarla tembihlemiştir, bu hususta kendinden sorumsuzluk gösteren ve meseleye fazla önem vermeyen karı koca İslam tarafından şiddetle azarlanmıştır, İslam, büyük dış toplumun yalnız faaliyet, çalışma ve amel muhiti olmasını ve her türlü cinsel zevk alınacak bir muhit olmaktan uzak kalmasını ısrarla istemiştir. Meşru eşinden başkası ile cinsel ilişkide bulunmanın, başkalarına bakmanın haram oluşunun ve yine kadının kendi kocasından başkası için süslenmesinin haram olduğunun felsefesi bazı âlimlere göre bu yüzdendir.⁷⁸⁴ *“İçinizden bekârları ve cariyelerinizden elverişli olanları evlendirin. Eğer yoksul iseler, Allah lütfuyla onları zengin eder. Allah geniş nimet ve lütuf sahibidir, her şeyi) bilendir. Evlenme imkânı bulamayanlar, Allah kendilerini lütfundan zengin edip evlenme imkânına kavuşturuncaya kadar iffetlerini korusunlar.”*⁷⁸⁵ İslam peygamberi Hz. Muhammed, bütün yapılanlarının hesabının verileceği gün olan mahşerde toplanıldığı zaman, o günün yakıcı sıcağından sıkılan yedi sınıf insanın Arş-ı Ala’nın gölgesine sığınacağını müjdelemiştir. Bunlar adaletli idareci, gençliği ibadet ve takva içinde geçen kimse, gönülleri ibadet ve mabetlerle bağlı olanlar, gösteriştan kaçınmış olarak sadaka verenler, Allah rızasını kazanmak için dost olanlar, insanların görmediği yerlerde Allah korkusundan ağlayabilenler ve Allah korkusundan fuhuşu, zinayı terk eden kimselerdir.⁷⁸⁶ Peygamberin inancı, sözleri ve uygulaması, İslam’da din ile cinsellik arasındaki ilişkinin anlaşılabilmesi için bir temel oluşturmaktadır.⁷⁸⁷ İslam peygamberi *“Evlenen dininin yarısını korumuş olur, diğer yarısı için de Allah’tan korksun!”*⁷⁸⁸ demiştir. Bu hadisiyle evlenmeyle, meşru olmayan cinsel ilişkilerden kaçınıldığını ve evliliğin günahlardan koruduğu üzerinde durmuş ve evliliği övmüştür. Şehvetin etkisinden kalan ve zina yapma hayalleri kuran bir gencin, durumunu İslam peygamberine arz ederek bu yolda müsaade istemesi olayı zina ile ilgili verilebilecek yerinde bir örnek olacaktır. Öyle ki, zina izni isteyen bu genci, Hz. Muhammed düşündüren sorularla bu yanlış arzusundan vazgeçirmiştir. Gencin izin istemesi üzerine *“Bu arzu ettiğin*

⁷⁸³ Kasapoğlu, agm, s.20.

⁷⁸⁴ Bkz. Mutahhari, age, s.45.

⁷⁸⁵ Nur, 32-33.

⁷⁸⁶ Coşkun, Ahmet, *İlim ve İslam Işığında Aids Evlilik ve Aile*, s.41-42.

⁷⁸⁷ Parrinder, age, s.217.

⁷⁸⁸ Acluni, Keşfu’l-Hafâ, 2/239.

şeyi annen hakkında ister misin? demiştir. Genç: “Hayır ya Rasulallah, canım sana feda olsun, hiç böyle şey olur mu? deyince Hz. Muhammed: “Hiç kimse annesi için bunu istemez” diye karşılık vermiştir. Bununla beraber İslam peygamberinin, sıra ile kızı olması halinde kızı için, kız kardeşi için, halası ve teyzesi için aynı şeyi isteyip istemediğini sorduğunda; genç önceki cevabını tekrarlamıştır. Sonra Hz. Muhammed elini şefkatle gencin üzerine koyup şu duayı yapmıştır: “Allah’ım, bunun günahını bağışla, kalbini temizle, namus ve iffetini koru!” ve aktarılanlara göre gençte zina arzusu kalmamış, genç bundan sonraki hayatını iffet örneği bir insan olarak yaşamıştır.”⁷⁸⁹ İnsanı fuhşa yaklaşımdan alıkoyan haya, iffet ve edep duygularının imana bağlı değerler olduğu İslam peygamberinin şu hadisinden açıkça anlaşılmaktadır: “Haya imandan kaynaklanır”.⁷⁹⁰ Hz. Muhammed daha önce bahsedildiği üzere, zina fiilinin fakirlik getireceğini, zinanın yaygınlaşmasının ise toplumlarda büyük belalara ve hastalıklara yol açacağını özellikle vurgulamıştır. Zina suçu ile ilgili rivayetlerin sayısı çok olduğu halde, hadislerde bu suçun mahiyeti üzerinde fazla durulmadığından bu konuda hadisler azdır. Muhtemelen bu, Sünnet’in o dönemdeki nizamlayıcı ve düzenleyici fonksiyonuna bağlıdır. Fakat zinanın en büyük suçlardan olması⁷⁹¹ zinayı terk edenin övülmesi,⁷⁹² zina ile iman arasında ilişki kurulması,⁷⁹³ zinanın ahir zaman alametlerinden sayılması⁷⁹⁴ ve nihayet zinanın toplumda ahlaksızlık yarattığı için tarafların anlaşmasıyla cezanın uygulanmamasına sebebiyet verebilme yetkilerinin bulunmamasıyla ilgili hadisler⁷⁹⁵ zinanın suç olduğuna dair yeterli delillerdir.

Cinsel ahlak için Nur suresinde telkin edilen yüksek edep anlayışının gelişmekte olan çocuklar ve aile düzeni için ne derece önemli olduğu görülmektedir. “Siz ey iman edenler! Meşru şekilde sahip olduğunuz kimseler, içinizden henüz ergenlik çağına varmamış olanlar, günün şu üç vaktinde, sabah namazından önce, gün ortasında soyunup dinlenmeye çekildiğiniz zaman ve yatsı namazından sonra yanınıza girmeden önce sizden izin istesinler; bu üç vakit mahremiyetinizin korunmasız olabileceği vakitlerdir. Bu vakitlerin dışında birbirinizin yanına girip çıkmanızda sizin içinde, onlar içinde bir sakınca yoktur. Allah mesajlarını size işte böyle açıklamaktadır: Çünkü Allah doğru hüküm ve hikmetle buyuran mutlak ve sınırsız bilgi sahibidir.”⁷⁹⁶ Ayette belirtilen zaman ve durumlara dikkat edilmemesinin, çocukta meydana getirdiği psikolojik etkiler hususunda bugün bütün uzmanlar

⁷⁸⁹ Coşkun, Ahmet, age, s.46.

⁷⁹⁰ Buhari, İman, 16; İman, 59.

⁷⁹¹ Buhârî, Muharibun min Ehli Küfr, 5; Nesai, Tahrimü'd-Dem, 4; Müsne, 6:76,87.

⁷⁹² Buhari, Muharibun, 4.

⁷⁹³ Buhari, Muharibun, 5; Müsne, 6:22.

⁷⁹⁴ Buhari, Muharibun, 5; Müsne, 5:309.

⁷⁹⁵ Müslim, Hudud:25; Muvatta, Hudud, 6Tirmizi, Hudud, 8.

⁷⁹⁶ Nur, 58-59.

hemfikirlerdir. Zinaya götüren yolun başlangıcı karşı cinse şehvetle bakış olduğu için Kuran hem kadınlardan hem de erkeklerden bakışlarına dikkat etmelerini istemiştir.

İslam öncesi dönemde erkekler, babalarının eşleriyle ve iki kız kardeşle birden evlenebiliyorlardı, fakat bunlar İslamiyet'in gelişiyle birlikte yasaklanmıştır⁷⁹⁷ Kuran'da Nisa suresinde de Tevrat'ta olduğu gibi yasaklı akrabalık dereceleri (ensest) sayılmıştır. *“Geçmişte olanlar bir yana, babalarınızın evlendiği kadınlarla evlenmeyin; çünkü bu hayâsızlıktır, iğrenç bir şeydir ve kötü bir yoldur. Analarınız, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, kardeş kızları, sizi emziren analarınız, süt bacılarınız, eşlerinizin anaları, kendileriyle birleştiğiniz eşlerinizden olup evlerinizde bulunan üvey kızlarınız size haram kılındı. Eğer onlarla (nikâhlanıp da) henüz birleşmemişseniz kızlarını almanızda size mahzur yoktur. Kendi sulbünüzden olan oğullarınızın eşleri ve iki kız kardeşi birden almak da size haram kılındı; ancak geçen geçmiştir. Allah çok bağışlayıcı ve esirgeyicidir.”*⁷⁹⁸

Eşcinsellik Hristiyanlık ve Musevilikte olduğu gibi İslam dininde de hoş karşılanmamaktadır. Kuran'da livatanın (eşcinsellik) kötülüğünü anlatan sarîh ayetlerin, zinanın diğer çeşitlerini anlatan ayetlerden daha fazla olduğu görülmektedir. Öyle görünüyor ki, Lut kavminin helakine tekrar tekrar dikkat çekilerek, eşcinselliğin bulaşıcı hastalıklara neden olduğu ve çok büyük günah olduğu konusu sürekli canlı ve gündemde tutulmak istenmiştir. Lut kavminin helakiyle ilgili bahisler on altı ayrı surede yer almıştır.⁷⁹⁹ Bazı surelerde geniş ve detaylı şekilde anlatılmış, bazılarında ise işaretlerle yetinilmiştir.⁸⁰⁰ Ayetlerde ortak söylem, bu eylemin büyük günah sayıldığı, kendilerinden önceki kavimlerin bu suretle helak edildiği ve bu davranış içinde bulunanları büyük azapların beklediği üzerinedir.

Genele bakıldığında görülen İslam dininin, fuhşa gidecek yolları tıkayan bir mahremiyet anlayışı geliştirmiş olduğudur. Kuran'ın öğretilerine göre, inanan insan kendi iradesiyle iffetli kalmayı istediği için gerçek manada iffetli birisi olarak kabul edilmektedir. Toplumun baskısıyla iffetsizlik yapma fırsatı bulamayan, ama uygun fırsat ortaya çıktığında iffetsizliğe hemen hazır olan kimse Kuranî manada bu karakterin taşıyıcısı sayılmaz. Meselâ Hz. Yusuf, toplumsal bir baskının tesiriyle iffetli olmayı seçmiş değildir. Aksine, içinde bulunduğu çevre onu iffetsizliğe açıkça çağırmış, hatta tehdit etmiştir. Ama o kendi isteğiyle iffetli olmayı

⁷⁹⁷ Parrinder, age, s.225-226.

⁷⁹⁸ Nisa, 22-23.

⁷⁹⁹ Coşkun, Ahmet, age, s.52-53.

⁸⁰⁰ Coşkun, age, s. 53.

tercih etmiş ve bundan dolayı uğradığı sıkıntılardan hayıflanmamıştır. Hapse atılmayı iffetsizliğe düşmekten yeğ tutmuştur.⁸⁰¹

Sonuç olarak, son din olarak kabul edilen İslam'ın emir ve yasakları din, can, nesil, akıl ve mal gibi beş şeyi korumayı amaçlamaktadır. Bunun içindir ki, bütün hak dinler; küfrün, adam öldürmenin, zinanın, hırsızlığın ve sarhoşluk veren şeylerin alınmasının sakıncalı ve haram olduğu konusunda söz birliği etmişlerdir. Bununla beraber bazı âlimler yukarıda sayılan beş şeye ırzı korumayı da eklemişlerdir. Nesli korumanın yanında bunu “şahsiyeti fuhuş kirinden temiz tutmak manasında” düşünmek de mümkündür.⁸⁰²

Cinsel güdüyü kontrol etmenin çok kolay bir iş olmadığını, alt ben'in istekleriyle üst ben'in yönlendirmeleri arasında bir çatışmanın olduğunu, cinsel güdüsünü kontrol etmek isteyen kişinin ortaya büyük bir gayret, çaba koyduğunu inen son kitap kabul edilen Kur'an da, diğer kitaplar da kabul etmektedir. Hak dinlere göre inananların iffetli kalma konusunda iç güdülerine karşı giriştikleri mücadele daha önemli bir hazza ulaşmak için gösterilen fedakârlıktır. Onun için, üst ben'ine hitap eden ilâhî otoriteyle barışık olmak, kendi alt ben'inin haz arayışlarından daha önceliklidir. Kendi kişilik yapılanması bütünlüğü içerisinde onun sergilediği bu öncelik, ruhsal bunalıma değil, tam aksine psikolojik dengenin korunmasına yol açmaktadır.⁸⁰³

Ahmet Coşkun'a göre, bazen ağır cezaların hak ediliş sebepleri unutularak, cezaların uygulanması ve varlığı üzerine farklı yorumlar yapılabilmektedir. O'na göre, cezalar toplumda mal, can ve namusların güvenliği ve insanların mutlu bir biçimde hayatlarını sürdürebilmeleri için vardır ve anormal tutum ve davranışlar üzerine geliştirilmiştir. Asıl gaye insanların başkalarının haklarını ve hürriyetlerini gözeten insanlar olarak yetiştirilmesidir. Coşkun'a göre cennet mükâfatı ve cehennem azabının dinde asıl amacı budur. Yine Coşkun cezayı dinlerin ilk amacı gibi göstermenin yanlış olduğunu savunmaktadır. Ona göre, cezaların uygulanması da ağır şartlara bağlanmıştır. Fiilin ispatı ve uygulanmasının zor olduğu karşısında, cezaların uygulamadan çok caydırıcı özellikleri oldukları görülmektedir. Dinler tarihi ve İslam tarihine bakıldığında bu maksatla fazla ceza verilmemiş olması da bunu göstermektedir.⁸⁰⁴

Dinlerin cinsel ahlakın belirleyici özellikleri olarak seçtiği tutum ve davranış ilkeleri, ilk defa icat edilen şeyler olmayıp, toplumların yapısında öteden beri var olan ve asla vazgeçemedikleri düzenlemelerdir. Kuran gibi diğer kitaplar da hem bireysel huzur ve

⁸⁰¹ Kasapoğlu, agm, s.25.

⁸⁰² Coşkun, age, s.27.

⁸⁰³ Kasapoğlu, agm, s.24.

⁸⁰⁴ Coşkun, Ahmet, age, s.66.

toplumsal düzen açısından hem de Allah-insan ilişkisinin ahlâkîlik boyutunun sürdürülmesi bakımından bu düzenlemeleri sistemleştirerek inananlarına ve takipçilerine sunmuştur.⁸⁰⁵

Batılı gözlemciler İslam'ın cinsel ahlak modelinin “kutsanmış tensellik” ve “puriten serbesti” anlayışına uyduğunu söylemektedirler.⁸⁰⁶

C. CİNSEL SAPMALAR: ÇEŞİTLERİ VE YAKLAŞIMLAR

İnsan davranışlarının nerede sapma, nerede normal olduğunu sınırlamak zordur. Normal davranış; içinde bulunulan topluma, beraber yaşanılan insanlara, sosyal ilişkilerde bulunulan çevreye, inançlara ve değerlere göre değişebilir bir olgudur.⁸⁰⁷ “Aynı kültür çevresinde yaşayan iki ayrı kişi bile, cinsel gereksinimlerinin gücü ile yetiştirme biçimlerindeki farklı yönlerin birbirini etkileyerek oluşturdukları kişilikleri dolayısıyla, farklı cinsel davranış standartları geliştirebilirler.”⁸⁰⁸ Bir toplumda normal olarak kabul edilen bir davranışın, başka bir toplumda anormal olarak kabul edilmesi her zaman gözlemlenebilir olmuştur. Cinsel sapmalar da buna paralel tanımlanır davranışlar olmuşturlardır. Bu manada ne kadar insan varsa, o kadar türlü cinsel yaşayış biçimi vardır demek doğru olur.⁸⁰⁹

Günümüze ulaşan birçok metinde konuyu ilgilendiren bölüm ve davranışlar “sapıklık” olarak adlandırılmıştır. Sapık sözcüğünün yerine “sapma” sözcüğünün yerleşmesi yakın zamanda olmuştur. Öyle ki bir zamanlar sert bir dille mahkûm edilen ve bazen resmen yasadışı ilan edilen eylemler artık çok yaygın şekilde uygulanmakta ve birçok çevrede kabul edilmektedir. Bununla birlikte çoğu sapkın davranışlar kitaplardan çıkarılmıştır. Seksologlarla birlikte Freud ve onun bazı takipçileri cinsel sapıklık kavramının ahlaki içerimlerini büyük ölçüde yıkmışlardır. Hatta Freud'un ilk defa 1905'te yayımlanan ve çok tartışılan *Cinsellik Kuramı Üzerine Üç Deneme* adlı kitabında, cinsel sapıklıklarla birlikte anılan cinsel özelliklerin anormal insanlardan oluşan küçük kategorilerle kısıtlı olmayıp, herkesin cinselliğine ortak olan nitelikler olduğunu göstermeyi amaçlamıştır. Bu yüzden Freud “cinsel sapıklık teriminin bir kınama terimi olarak kullanılmasının uygun olmadığı” sonucuna varmıştır. Havelock Ellis de benzer şekilde terimin kabul edilemez olduğunu belirterek, yerine “cinsel sapma” terimini kullanmıştır.⁸¹⁰ Bu çalışmada yakın zamanda kullanıldığı gibi “sapma” teriminin kullanılmasına dikkat edilmiştir.

⁸⁰⁵ Kasapoğlu, agm, s.26.

⁸⁰⁶ Parrinder, age, s.229.

⁸⁰⁷ Arabacıoğlu, Celal, *İnsan- (Psiko Seksolojik Açıdan)*, s.433.

⁸⁰⁸ Storr, Anthony, *Cinsel Sapmalar*, çev. Kemal Bek, İstanbul :Yılmaz Yayınları, 1992, s.11.

⁸⁰⁹ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.133.

⁸¹⁰ Giddens, Anthony, *Mahremiyetin Dönüşümü*, s.36.

Cinsel sapmanın oluşmasına neden olan faktörlerin bir kısmını cinselliğin psikanalizi bölümünde görmüştük. Genel olarak cinsel sapmalara şehevî sembolizm örnekleri olarak bakmak mümkündür, çünkü sapma olarak görülen durumlarda, başka bir kimse için pek az şehevî değeri olan, ya da hiçbir değeri olmayan bir nesnenin veya hareketin sapmayı gösteren hastada hayali bir önem kazanmış olduğu görülmüştür.⁸¹¹ Bazı bilim otoriteleri, mastürbasyon ve eşcinselliği cinsel sapma sayarken bazıları saymamıştır, bununla birlikte bazı sapmalarla ilgili farklı görüşler savunulmuştur. Yapılan araştırmalar göstermiştir ki, neyin cinsel sapma olup, neyin cinsel sapma olmadığıнын sınırını çizmek zor gözükmemektedir. Bununla beraber Erich Fromm değişen toplum yapılarıyla birlikte eşcinsel ve oral-genital ilişkilerde bir sapmadan bahsedilmemesine insanların alıştığı gözleminde bulunmaktadır. Öyle ki “grup-seks” uygulamaları ve orada önemli bir rol oynayan teşhircilik, sadist ve mazoşist duygular bile birçok kişi tarafından sapma olarak görülmemektedir.⁸¹² Benzer öğretiler ve yaptırımlar getirirler de, dünya üzerinde çok fazla toplum, din ve ahlak anlayışı vardır. Bu başlık altında daha çok sağlık bilimlerinin cinsel sapmalar olarak ele aldığı ve literatüre geçmiş sapmalar dikkate alınmıştır.

“Cinsel sapmaların niteliği, kelimenin tıbbi anlamıyla normal olan bir cinsel ilişkiden farklı olarak, yalnızca hastalıklı bir cinsel zevklenme tarzının uygulanır olmasıdır. Psikanalizcilerce, cinsel sapmaların temelde çocuklukta bir evreye takılı kalmakla veya o evreye bağlı hareket etmekle ortaya çıktığı düşünülmektedir. Birçok uzmana göre “cinsel sapma içinde olan insanlar cinsel bir düşünceye saplanmış, takılmış kimseler olarak sınıflandırılırlar. Bu kişiler peşine düşmemesi ya da artık vazgeçmesi gereken zevklenişin peşinde koşan kimselerdir.”⁸¹³ Uzmanlara göre bu kişiler içlerinde bulundukları ruh haliyle bu zevklerin peşinde koşarken nefislerine zorla kabul ettirdikleri düşünceyle, bedenlerinin bir takım eylemlere katlanmak zorunda olduğu kanısına kapılıp, cinsel ilişki veya şehvetini bu şekilde yaşamaya çalışmaktadırlar. Bilim literatürüne geçmiş cinsel sapma türlerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

1. Mastürbasyon

Bir cinsin tek başına gerçekleştirdiği cinsel etkinlik olan mastürbasyon, cinselliğin en ilkel şekli olarak tanımlanmaktadır.⁸¹⁴ Kişi bu etkinlik sırasında, genellikle başka bir kişiyi ya da onun yerine koyduğu bir şeyi hayal etmekte ya da etkinliğin odağı kendisi ise, o zaman

⁸¹¹ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.134.

⁸¹² Fromm, Erich, *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar*, s.25-26.

⁸¹³ Daninos, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Sosyolojisi*, s.68.

⁸¹⁴ Kızılyalın, Ahmet Arif, *Uyuşturucu Zehirler ve Cinsel Çılgınlıklar*, Ankara: Tekin Yayınevi, 1983, s.102.

kendisini çeşitli rollerde ve kimliklerde düşünmektedir.⁸¹⁵ Birçoklarınca zararsız olduğu savunulmakla birlikte, normal dışı bir davranış olduğu ve alışkanlık yapması halinde birçok zarara sebep olabileceği kabul edilmiştir. Konuyla ilgili iki görüşten bahsedilebilir:

“Bang ve Hubner’in ileri sürdükleri birinci görüş, fizyolojik esaslara dayanmaktadır. Onlara göre üretim organlarının fazla kanlanmalarına, kaşınmalarına sebep olan halleri, genci cinsel organıyla oynamaya teşvik eder, buradan hareketle genç cinsel organından zevk aldığını idrak etmeye başlar. Bu hal ise genci mastürbasyona yönlendirebilmektedir.”⁸¹⁶ Okul çağındaki ergenlerin, içlerinde bulundukları fizyolojik gelişmenin etkisiyle ve medya- internet gibi etkenlerin yönlendirmesiyle, arkadaşlarından duydukları sözlerle ve davranışlarla, biyolojik olarak gereksinme duymasalar bile sırf meraktan da olsa mastürbasyon yaptıkları bilinen bir durumdur.

Steckel’a göre ise mastürbasyon hekimlerin gözlerinde büyüttükleri kadar kötü bir şey değildir. Mastürbasyonu zorla men etmek genci sinir hastalıklarına sevk edebilir. Ona göre mastürbasyon denge sağlayıcı bir davranıştır, hastalık kapmaktan korkan ve ahlak ölçülerine göre cinsel perhiz yapması gereken gencin başvurduğu bir yoldur. Birçok psikanalizci de bu eylemi bir emniyet subabı olarak görmektedir. Ona göre mastürbasyonun zararı, mastürbasyon yapan kişinin bedensel ve ruhsal yaşına göre değerlendirilmelidir. Astenik, zayıf, kansız bir çocuk için mastürbasyon yapmak tehlikeli olabilir, kırkını aşmış bir kişi bunu yaparsa, ruhsal ve ailesel bir çok sakıncasının oluşması mümkün gözükmektedir.⁸¹⁷

Uzmanlarca mastürbasyonun zararlı görülen tarafı alışkanlık halini aldıktan sonra, karşı tarafa duyulabilecek isteksizliktir, öyle ki bu, evliliklerde doyuma ulaşamamış cinsel ilişkilerde kendi kendine tatmin yoluna gitmeye yol açabilmekte, kişi eşine karşı soğuk olabilmektedir. Eğer dış nesnelere doğru atılan adım gerçek hayatta boşa çıkıp, hayallere yönelir de mastürbasyonun çekiciliğine kapılıp esas dış nesneler yerine hayali durumlar geçerse işin içinden çıkılmaz, kişi içine kapanır ve toplumdan kendini soyutlayarak ruhsal sıkıntılara girebilir.⁸¹⁸ Bu sebeplerden ötürü, başında zararsız gözükten mastürbasyon, devamlılık sağlaması ve doğurabilecek ruhsal etkileriyle cinsel sapma olarak görülmüştür.

2. Fahişelik

Sırf cinsel zevk için değil, başta para olmak üzere bir karşılık gözeterek, hiçbir seçicilik göstermeden, insanlığın ve cinselliğin kiralanması veya satılmasıyla cinsel ilişkinin

⁸¹⁵ Storr, Anthony, *Cinsel Sapmalar*, çev. Kemal Bek, İstanbul :Yılmaz Yayınları, 1992, s.15.

⁸¹⁶ Arabacıoğlu, Celal, *İnsan (Psiko Seksolojik Açıdan)*, s.437.

⁸¹⁷ Arabacıoğlu, Celal, *İnsan- (Psiko Seksolojik Açıdan)*, s.439-440.

⁸¹⁸ Freud, Sigmund, “Sevgi Hayatında En Yaygın Değerden Düşürme Biçimi”, *Aşkın Anatomisi*, s.31.

gerçekleştirilmesine fahişelik denmektedir. Ölçüyü aşan, aşırı, çok fazla, ahlaka ve törelere uygun olmayan demek olan “fahiş” kelimesinden gelmektedir.⁸¹⁹

Diğer cinsel sapma biçimlerinde olduğu gibi davranışlar psikolojik temellere dayanmaktadır. Fahişedeki ana unsur, birçok hallerde beyin işlemezliğinin, duygusal dengesizlikle bir arada oluşudur. Fahişelerin genellikle ayrılıp dağılmış ailelerden gelme kararsız, çocuksu karakterde olan insanlar oldukları saptanmıştır. Fahişeler salt cinsel anlamda soğukturlar ya da çok çabuk öyle olurlar. Fahişelerde en çok rastlanan özellik fiziksel anlamdaki duygusal unsurlarla cinsel davranış arasındaki ruhsal ve bedensel tam ayrılığın görülebilmesidir. Fakat en belirgin vasıfları kararsızlıkları ve gerçek üzerinde hiçbir fikir sahibi olmayışlarıdır. Dolayısıyla de düzenli bir işte çalışıp çaba harcayarak geçimlerini sağlayamamaktadırlar.⁸²⁰

Fuhuşun her türlüşünün temelinde ciddi bir sinir hastalığı yatmaktadır, fahişelere müşteri olan insanlar arasında çok zaman, ergenlik buhranları yaşayan gençleri, eşi tarafından tatmin edilememiş insanları ve sinir hastalarını görmek mümkündür. Kenneth Walker’a göre fahişelerin çoğu soğuk (frijid) kadınlardır. Cinsel açıdan azgın ve ateşli olanlarının sayısı da bir hayli fazladır. Cinsel eylemleri bütün insancıl özelliklerden sıyrılmıştır. Fahişelik psikolojisinde önemli olan intikam alma duygusudur. Fahişe çok zaman içinde bulunduğu psikolojiyle bunun farkında olmayabilir. Çocukluk zamanlarından gelen eksik ve komplekslerle fahişe, beraber olduğu evli insanın, kendisini eşine tercih etmesinden büyük haz duyabilir.⁸²¹ Bu vesileyle, beraber olduğu insandan, onun eşinden ve kolay para kazanabildiği için toplumdan intikam almış olmaktadır.

3. Donjuanlık

Uzmanlara göre, erkeklerde görülen diğerlerine kıyasla hafif sayılan bir cinsel sapma biçimidir. Bu sapmanın görüldüğü kişilerde cinsel birleşmenin verdiği zevkler dışında, uzun zaman ilişki yürütememek ve doyumsuz bir yapıya sahip olmak gözlemlenmiştir. Donjuan, cinsel evrimde, kadınların fahişelik psikolojisine uyan bir düzeyde kalmış, gerçekten sevmeye yetisinden yoksun, çok aşırı bir cinsel istek ve dürtü ile kadından kadına koşan, yaşamı boyunca gönülden sevmeye yetisini kaybetmiş olan kişi olarak tanımlanmaktadır.⁸²²

Temelde bu sapmanın Freud’un Oidipus Kompleksine bağladığı hadım edilme korkusuna dayandığı düşünülmektedir. Oidipus kompleksinden sıyrılmada görülen bu

⁸¹⁹ Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük, <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=veritbn&kelimesec=120056>.

⁸²⁰ Daninos, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Sosyolojisi*, s.91.

⁸²¹ Arabacıoğlu, Celal, age, s.473; Daninos, age, s.92.

⁸²² Arabacıoğlu, age, s.447.

yeteneksizlik erkek çocukta, gelecekteki tüm cinsel etkinliğini tehdit edecek olan bir hadım edilme korkusundan ileri gelmektedir. Buna göre erkek çocuk, annesine karşı beslediği duyguları değerlendirerek, hemen hemen kâbus denebilecek bir sonuca ulaşmaktadır. Bu yargılama şöyle özetlenebilir: ‘Babama ait olan annemi arzu ettim. Babam benden o kadar büyük o kadar güçlü ki, bu nedenle beni rahatça cezalandırabilir. Erkekliğimin simgesi olduğunu anlamaya başladığım organımdan beni yoksun edebilir’. “Psikanalizciler bu evrenin çok bilinçli olmasa da, çocuğun zihninde yer edebileceğini düşünmektedirler ve bu kişinin yetişkin çağlarına kadar sarkan bir durum olabilmektedir. Bu duygu erkeklerde sık görülen iki eğilime bağlanmaktadır. Bunlardan birincisi başka bir erkekle rekabete girerek ele geçirmekten zevk alma, ikincisi ise kendi gücünü göstermekten zevk duyma eğilimidir. Her iki eğilim de, erkek çocuğun baba gücüne karşı ilk duygusal tepkilerini yetişkin çağda yeniden ortaya çıkardığı düşünülür. Bu tepkilerin kaynağında anneyi babadan koparma isteği ve bu isteği hiçbir zaman gerçekleştirememme korkusu yatmaktadır. Bu yüzden çocuk, kendine güven vermek için erkeklik gösterisinde bulunarak bu sıkıntıya karşı tepki gösterir. Daha sonra, önemli güçsüzlüklere yol açmasa bile, bu korku erkeğin bilinçaltında çok zaman yer edecektir. Bazı kişiler cinsel deneylerini arttırarak bu bakımdan rahatlamak gereksinmesini duyarlar. Böylece korkuları, donjuanlık adı verilen bir davranış türünün doğmasına yol açar.”⁸²³

Bu tutumun anlamı erkeklik duygusunun ve cinsel gücün devamlı kanıtlanma isteğidir, kişi önce bunu kendine kanıtlamak istemekte, daha sonra çevresinde de böyle olduğunun bilinmesini arzu etmektedir. Yaşadığımız çağda, farkında olarak veya olmayarak çokça yaşanan bir cinsel sapma türüdür. Kişinin kendine gücünü kanıtlama isteğinin bir sonucu gelmez, çünkü her girdiği yeni ilişkinin ardından, kuşkulama durumu belirmektedir. Bu durumu aranılan doyumsuzluğa her zaman bir adım yaklaşmak ama asla düşünüleni elde edememek diye de özetlemek mümkündür. Bu cinsel sapma içinde olan insanların sonu çoğu zaman, fahişelerin sonuna benzemektedir. Fahişelerde görülen sinirsel bozukluklar, iç sıkıntılar ve günahkârlık kompleksinin pençesine düşüp tatmin edilemeyen arzuları yüzünden kendi kendini cezalandıran, bedenine acı çektiren, beraber olduğu insana zarar veren insanlar çokça görülmektedir.⁸²⁴

⁸²³ “Hadım Edilme Korkusu”, <http://www.genelsaglikmerkezi.com/hadim-edilme-korkusu/> (14 Mayıs 2008).

⁸²⁴ Arabacıoğlu, age, s.447.

4. Teşhircilik - Gösterme Hastalığı (Exhibitionisme)

Cinsel organını bir başkasına göstermek isteğine ve bundan zevk almak, tatmin olmak olanağına teşhircilik denmektedir.⁸²⁵ İssız sokaklarda, kadınlara, çocuklara ereksiyon halindeki cinsel organını gösteren insanlar zaman zaman karşılaşılan durumların başında gelmektedir. Çünkü teşhirci karşısındakinden, tikslenme ve heyecanlanma gibi tepkiler vermesini bekler, bu kendisini erkek gibi hissettirmesinin ilkel bir yoludur. Karşı apartmanın penceresinde bulunan kadının veya erkeğin kendini izleyebileceği bir pozisyon alıp, soyunmaya geçmesi de en sık bilinen teşhircilik yöntemidir. Teşhirciler genellikle akıl hastası, zayıf iradeli, çabuk sevinip, çabuk öfkelenen kişilerdir.⁸²⁶ Karşısındaki insanı heyecanlandırma isteğiyle, vücudunun tanımadığı biri tarafından izlenmesinden haz duyan, vapur, park, gece kulübü gibi yerlerde, özellikle bütün bacaklarını, hatta iç çamaşırını gösterircesine oturan kadınlara da sıklıkla rastlanması bu sapma türünün sadece erkeğe ait olmadığını göstergesidir.⁸²⁷ Heyecanlanma ve heyecanlandırma duygusunun temelinde yatan kişinin uzuvlarını teşhir ederek, cinsel birleşmede bulunuyormuş gibi doyum sağlamasıdır.⁸²⁸

5. Röntgencilik - Gözetleme Hastalığı (Soptophilia)

İnsanın görerek belli bir oranda haz duyabilmesi uzmanlar tarafından normal görülmektedir. Röntgencilikte normal olmayan taraf, kişilerin sırf seyir ve gözetlemeden cinsel ilişkide bulunmuş kadar zevk almaları ve bu zevk sayesinde cinsel ilişkiyi başlatabilmeleridir.⁸²⁹ Bu yüzden cinsel sapma olan, cinsel ilişkide bulunabilmek için, izlemeye ve gözlemeye gerek duyulmasıdır. Çok zaman gözetleme hastalığı ile gösterme hastalığı aynı kişilerin bünyesinde beraber bulunur.⁸³⁰ Cinsel duygunun harekete geçmesinde erkekte egemen olan tutum bakmak kadında ise bakılmak ve ilgi çekmektir.

6. Sürtünme Hastalığı - Frotteurism

Halk arasında fortçuluk olarak da bilinen, karşısındaki insana sürtünerek zevk alma rahatsızlığıdır. Cinsel ilişkide bulunulacak insana dokunmak birçok durumda normaldir. Sürtünme eyleminde bulunan insanın normal olmayan davranışı, bunu sinema, toplu taşıma

⁸²⁵ Kızılyalın, Ahmet Arif, *Uyuşturucu Zehirler ve Cinsel Çılgınlıklar*, s.105.

⁸²⁶ Kızılyalın, Ahmet Arif, *Uyuşturucu Zehirler ve Cinsel Çılgınlıklar*, s.107.

⁸²⁷ Arabacıoğlu, Celal, *İnsan (Psiko Seksolojik Açıdan)*, s.447.

⁸²⁸ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.146; Daninos, age, s.86-87.

⁸²⁹ Podolsky, Edward, "Gözetleme Hastaları", *Seksoloji Cinsi Bilgiler Mecmuası*, No.43, (1952) s.32.

⁸³⁰ Bkz. Daninos, age, s.86-87.

aracı ve kalabalık yerlerde yapma isteğidir ve bunu tanımadığı insanı taciz ederek yapmasıdır.⁸³¹ Kişi cinsel organını sürterek, cinsel ilişkide bulunuyormuş gibi haz duymaktadır. Suç olarak nitelenen bu hareket çok zaman ilgililere şikâyet edilse de, bu duruma maruz kalan kadınlar, çok zaman şikâyeti ayıp sayarak veya utanarak, sapkın kişinin eylemini yapmasında duyacağı cesareti kuvvetlendirirler.

7. Azgın Erkeklik - Satiriaris

Satyr'ler eski Yunan ve Latin dünyasında, erkeklik gücünü temsil eden mitolojik yaratıklardır. Bu isimden esinlenerek bu cinsel sapma türüne satiriazis denmiştir. Taşkın, azgın, doymak bilmeyen erkek tipi olarak tanımlanmaktadır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere satiriazist erkek çılgınlık şeklinde cinsel birleşme isteği duymaktadır. Bu durumda olan erkek üst üste bazen kısa aralıklarla, bazen hiç ara vermeden sürekli birleşme eylemi içerisinde. Eşini komaya sokan vakalar ve bu durumdan şikâyetçi kadınlar kayıtlara geçmiştir. Çoğu zaman bu aşırı yorgunluk, harcanma ve heyecan erken yaşta ölümlere yol açabilmektedir. Ruh ve sinir hekimlerine göre, bu, frengi gibi bir hastalığın veya iç salgı bezlerine ait bir hastalığın belirtisi olabileceği gibi, doğrudan doğruya sinir sisteminin bir anormalliği de olabilir.⁸³²

8. Azgın Kadınlık - Nymphomani

Normal cinsel birleşmeden haz alamayan kadınların, devamlı cinsel birleşme dürtüsü içinde olma durumundan ismini alan bir cinsel sapma biçimidir. Nimfoman kadın kendini kolay gizleyemeyeceği için çok sık görülen bir cinsel sapma türü değildir. Erkeklerle durmadan sevişmek için her türlü tehlikeyi göze alacak, hatta tabanca ile tehdit edip onları evine götürecek kadar çılgınca istek duyduklarından davranışları kolay fark edilir. Gözüne bakan her erkeğe kolayca teslim olabilen böyle kadınlar için her şey cinsel birleşmedir. Tarihte en bilinen örneği, Lysinka takma adıyla genelevlerde çalışıp sabahlara kadar onlarca erkekle beraber olan Roma İmparatoru Claudius'un karısı Messelina'dır.⁸³³ Küçük bir sürtünme, dokunma onları tahrik etmeye yetebilir, cinsel organlarının dudakları o kadar hassastır ki, kendi bacaklarının kasılmasından bile büyük zevk duyarlar.

9. Eşcinsellik- Homoseksüellik, Çifte cinsellik- Biseksüellik, Travestilik,

Transseksüellik ve Homofobi

Kişinin karşı cinsten birine yönelmesi heteroseksüellik olarak ifade edilmektedir. Eşcinsellik, kişinin cinsel, duygusal ilgi ve isteğinin (cinsel yöneliminin) kendisiyle aynı

⁸³¹ Kızıyalın, age, s.106.

⁸³² Arabacıoğlu, age, s.556.

⁸³³ Beler, Aziz Turan, *Tarih Boyunca Cinsi Cazibe*, s.17.

cinsten kişilere dönük olması olarak tanımlanmaktadır. Sadece kendi cinsine yönelenlere “homoseksüel”, hem karşı cinsine, hem kendi cinsine yönelenlere de “biseksüel” denmektedir. Erkek eşcinseller, aktif ya da pasif olsun, eşcinsel olarak kabul edilmekte ve onlara “gay/ ibne/ oğlancı” bu davranış biçimlerini yapan kadınlara da “lezbiyen/sevici” denmektedir.⁸³⁴ Eşcinsellik popüler iletişim araçlarında tamamen eksik bir şekilde tanımlanmaktadır. Herkes bir eşcinseli yürüyüşünden veya giyinişinden çok kolay tanıyacağını düşünmektedir. Oysa eşcinsel deneyimi olan ya da öyle tanımlanan çok az insan bu şekilde tanımlanabilmektedir, ayrıca hiç eşcinsel ilişkisi olmayan kadınsı erkekler ve erkeksi kadınlar da vardır.⁸³⁵ Bu yüzden travestiliğin burada tanımını yapmak uygun olacaktır. Travesti; kendi biyolojik cinsiyetinden memnun olan ve karşı cinsin kıyafetlerini giymekten hoşlanan kişidir. Transseksüel ise, kelimenin yapısından da anlaşılacağı üzere kendi biyolojik cinsiyetinden memnun olmayıp, karşı cinse geçmek isteyen ya da geçmiş kişidir.⁸³⁶ Yani eşcinsel kendi eril kimliğinden, özdeşliğinden memnundur ve hiçbir zaman cinsel organlarından sıkıntı, mutsuzluk duymamaktadır, transseksüellikte ise cinsel kimliğin daha önceki bir aşaması ile ilgili bir sıkıntı vardır. Bu kişiler kendi cinsel organlarından hoşnut değildirler. Hatta kimi durumlarda onlara dokunmamayı bile tercih edebilirler.⁸³⁷ Homofobi ise eşcinsellere yönelik kaygı, korku ya da nefret olarak tanımlanmaktadır.⁸³⁸

Adler’e göre eşcinsellik cinsel rolü değiştirme isteğinden kaynaklanmaktadır.⁸³⁹ Kaynaklara bakıldığında bütün cinsel sapmaların hem en çok görüleni hem de en çok açıklananı eşcinsellik olmuştur. Uzmanlar heteroseksüalizmin yaygın olduğu bir dünyada eşcinsel bir kimliğin kabulünün ve açıklanmasının güç olduğunu, fakat bu eğilimde olanlara saygı duyulması gerektiğini düşünmektedirler.⁸⁴⁰ Goethe’ye göre, eşcinsellik insanlığın tarihi kadar eskidir ve tabii karşılanmalıdır.⁸⁴¹

Eşcinselliğin oluşumunda farklı etkenlerin söz konusu olduğu düşünülmektedir. Kimi uzmanlar biyolojik etkenlerin ve çocukluktan itibaren yanlış yetiştirilme tarzlarının eşcinsellikte önemli faktörler olduğu kanısındadır. Biyolojik kabul edilen etkene göre, insanda eşit miktarda erkeklik ve kadınlık hormonu vardır.⁸⁴² Buna göre erkek eşcinsel, içinde fazla

⁸³⁴ Keçe, Cem, “Eşcinsellik”, *Ankara Life Dergisi*, (2008, Ağustos- Kasım) s.62.

⁸³⁵ Yılmaz, Ali Kemal, *Erkek ve Kadında Eşcinsellik*, İstanbul: Özgür Yayınları, 1998, s.17.

⁸³⁶ Arabacıoğlu, age, s.551-552.

⁸³⁷ Tuzer, Verda, “Eşcinsellik, Travestilik, Transseksüellik”, *Lezbiyen ve Geylerin Sorunları ve Toplumsal Barış İçin Çözüm Arayışları*, Ankara: Kaos GL, 2004, s.9.

⁸³⁸ Keçe, agm, s.62.

⁸³⁹ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği*, s.46.

⁸⁴⁰ Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği, *Erkek Cinselliği (Bilgilendirme Dosyası-6)*, İstanbul: 2007, s.32.

⁸⁴¹ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.147.

⁸⁴² Daninos, age, s.68-73.

miktarda dişilik hormonu bulunduran erkektir, dişi de büyük miktarda erkeklik hormonu taşıyan kadındır.⁸⁴³ Öyle ki, Adler’e göre eşcinselde bu hormonların gelişmesinde duyulan korkunun ve özellikle karşı cinse karşı duyulan korkunun da büyük etkisi vardır.⁸⁴⁴ Schopenhauer’a göre ise “cinsel tutkunun doyurulması ve giderilmesi için yapılan seçime, içgüdüsel bir biçimde yol göstericilik eden güzellik duygusu, eşcinsellik haline gelince yanılmaya uğramış demektir. Böyle bir durum, et sineğinin (*musca vomitoria*) içgüdüleri gereğince, yumurtalarını çürümüş ete bırakması gerekirken, tıpkı çürümüş et gibi kokan *Arum dracunculus*’un kokusuna aldanarak bu bitkinin çiçeklerine bırakmasına benzemektedir.”⁸⁴⁵ Freud her nevrotik kişinin eşcinsel eğilimleri olduğunu ileri sürmüş, Adler ise bunu nevroz ile erotizmin bağdaşmazlığının sık görülen bir belirtisi olarak görmüştür.⁸⁴⁶

Çocukluk döneminde şiddete maruz kalmak, tacize ve tecavüze uğramak, çocuklukta karşı cinsle ilgili yaşanmış kötü bir deneyim, aşırı otoriter bir babanın varlığı, baba ve figürlerinin çocuğun hayatında olmaması, aşırı duygusal veya içine kapalı bir yapıya sahip olunması psikolojik faktörlerdir. Bununla birlikte anneye aşırı bağlı olmak ya da aşırı uzak olmak duyguları da eşcinselliği tetikleyebilmektedir.⁸⁴⁷ Aşırı bağlı olma durumunda model olarak anne alınmaktadır, uzak olma durumunda ise erkek çocuk annesi gibi kadınlara düşman kesilmekte, onlarla iletişimi kesmekte ve hemcinslerine yönelmektedir. Benzer şekilde kadınlarda görülebilecek eşcinsellikte de gelişme çağlarındaki modeller etkilidir.⁸⁴⁸ Erken boşalma, iktidarsızlık, vajinusmus gibi cinsel işlev bozuklukları nedeniyle yaşanan başarısız veya aşırı sorunlu cinsel deneyimler, erkek çocukların kız gibi, kız çocukların erkek gibi yetiştirilmesinden kaynaklanan yanlış yetiştirilme sorunları, ebeveynler başta olmak üzere yakın çevrede eşcinsel eğilimleri olan kişi veya kişilerin modellenmesi, örnek alınması, yazılı ve görsel medyanın eşcinselliği özendirici yayınları da eşcinsellik için bilinen diğer faktörlerdir.⁸⁴⁹

Eşcinsellik uzun yıllar, bir kimlik bozukluğu, hastalık veya sapıklık olarak algılanmıştır. 1973 yılında Amerikan Psikiyatri Birliği ve daha sonra 1992 yılında Avrupalılar (ICD) eşcinselliğin sapıklık/sapkınlık olmadığı kararını almışlar ve bu kavramı hastalık sınıflandırmalarından çıkarmışlar, ancak normal bir davranış olduğunu da söylememişlerdir.

⁸⁴³ Aron, Claude, *Biseksüellik ve Doğanın Düzeni*, çev.Nermin Acar, İstanbul: Sarmal Yayınevi, 1999, s. 184.

⁸⁴⁴ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.153-155.

⁸⁴⁵ Schopenhauer, *Aşkın Metafiziği Schopenhauer’in Felsefesi*, çev. Selahattin Hilav, 5.bs, İstanbul: Sosyal Yay., 1997, s.12.

⁸⁴⁶ Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği* s.38.

⁸⁴⁷ Storr, Anthony, *Cinsel Sapmalar*, s.88-94.

⁸⁴⁸ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.158-161.

⁸⁴⁹ Keçe, Cem, “Eşcinsellik”, s.62-63.

Yani "eşcinsellik normal dışı bir davranıştır ama sapkınlık değildir" demişlerdir. Bu nedenle eşcinsellik halkta, politikacılar arasında ve bilim çevrelerinde hala tartışılmaktadır.⁸⁵⁰

Cinsel Sağlık Enstitüsü Derneği Başkanı Cem Keçe'ye göre eşcinsel hastalarla çalışacak cinsel terapistlerin sayıca az olması kadar, bu hastaları kabul etmeyen ve yaşadıklarını bir tercih olarak değerlendirip onları bu yaşantıya mahkûm eden hekimlerin ve cinsel terapistlerin varlığı da tedavi arayışındaki eşcinsel hastaların karşılaştığı engellerdir. Ona göre ruh hastalığı profesyonelleri bu konuda ikiye bölünmüş durumdadır. Eşcinsel yönelimi değiştirmeye yönelik herhangi bir tedavi girişimini etik bulmayan ve başarılı olma şansı olmadığını iddia eden bazı cinsel terapist ve hekimler eşcinselliği normal bir durum olarak lanse etmekte, istemeyerek ve bilmeyerek eşcinselliğin yaygınlaşmasına zemin hazırlamaktadırlar. Yine Keçe'ye göre bir terapist hastanın yürekten değişim isteğine kayıtsız kalmamalıdır.⁸⁵¹ Mevcut kaynaklar ışığında eşcinselliğin tedavisi için faydalı bir eserin Joseph Nicolosi'nin *Onarım Terapisi* adlı eseri olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

10. Sadizm ve Mazoşizm

Cinsel eşe bedenlen ya da ruhsal yönden acı verici girişimlerde bulunma ya da böyle bir girişimi hayal etme yoluyla cinsel uyarılma duyabilme durumuna sadizm denmektedir, mazoşizm ise, duyguyu kışkırtan, fiziksel bakımdan birinin boyunduruğu altına girmek ve ahlaksal bakımdan hakarete uğramak isteğiyle karışık cinsel duyguya verilen addır. Sadist ve mazoşist özelliklerin aynı kişide bulunması sadomazoşizm olarak adlandırılmaktadır.⁸⁵² Sadizm, ismini, bu cinsel sapmanın uygulayıcı ve anlatıcısı olan geçen yüzyılın yarısında yaşayan Marquis de Sade'den almıştır.⁸⁵³ Tarihte Neron gibi yüzlerce insana işkence yaptırarak haz duyanlar, Gilles de Rayes gibi 800 çocuğu sarayına getirterek ırzlarına geçtikten sonra onları yakmaktan zevk alan Fransız mareşali ve Navar Kralı Charles gibi iki genci önünde çiftleştirip onlar tam orgazm haline gelince hançerini çekerek ikisini de öldürdüğü zaman şehvet hissi duyan büyük sadistler vardır.⁸⁵⁴ Fromm'a göre sadist nitelik taşıyan insanlar skalasının diğer ucunda kendi insan statüsünü aşmaya ve Tanrı olmayı deneyecek kadar ileri giden insanlar da yer almaktadır. Ona göre Stalin ve Hitler gibi liderler buna örnek olarak verilebilir.⁸⁵⁵ Cinsel eşin etini parçalamak, kanını emmek veya akan

⁸⁵⁰ Tuzer, Verda, "Eşcinsellik, Travestilik, Transseksüellik", s.5-6.

⁸⁵¹ Keçe, Cem, *agm*, s.63-64.

⁸⁵² Sezen, Mürsel & Balcı, Cemal, *Yasaklı Cinsellik (Gündelik Yaşamda Erotizm)*, İstanbul: Boyut Yayıncılık, 2002, s.18.

⁸⁵³ Bkz. Fromm Erich, *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar*, s.31-35.

⁸⁵⁴ Akbeg, Faruk, "Sarıyer Cinayeti ve Sadist Psikopatlar", *Seksoloji Cinsi Bilgiler Mecmuası*, No.44, (1952) s.14.

⁸⁵⁵ Fromm, Erich, *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar*, s.52.

kandan tahrik olmak gibi sadizmin çok daha ilerlemiş biçimine ise “vampirizm”⁸⁵⁶ denmektedir. Daha çok hipofiz tümörleri olan hastalarda görülen bir başka ilerlemiş sadist hastalığı da “piromani”dir ⁸⁵⁷. Bu hastalar etrafı ateşe vermekten büyük zevk duyarlar, ateşe verme eylemi gerçekleştirdikten sonra, bunu izlemek ve sonrasında birleşmek gösterdikleri sapkın davranışlardır.⁸⁵⁸

Mazoşizm’in isim babası ise Ritter Leopold von Sacher-Masoch’tur. Cinsel ilişkide bulunurken göğüslerinin veya herhangi bir yerinin morarınca kadar ısırılmasından zevk alan kadınlar, partnerinin ayaklarına kapanıp yalvaran, ayaklarını öpmekten zevk duyan erkekler, hafif birer mazoşisttirler. Mazoşistlerin çoğu cilalı tırnaklarla, zarif ellerin bir kedi pençesi gibi yüzünü tırmaladığını, kanlar akıttığını düşünerek, büyük zevk duyarlar. Farklı boyuttaki mazoşistlerin kadınların idrar ve dışkısını görünce şehvetleri uyanır. Uzmanlar mazoşistlerin daha çocuk iken bu hallerini belli ettiklerini söylerler. Ebeveynleri kendilerini dövsünler diye bilerek yaramazlık yapan veya dayak yiyeceğine emin oldukları ve kendinden iri yarı bir akranına sataşan çocukların durumu buna örnek olarak gösterilmektedir.⁸⁵⁹

Celal Arabacıoğlu, *İnsan* adlı eserinde Magnus Hircfeld’in mazoşizmi şöyle sınıflandırdığını aktarmıştır:

1-Servilizm: Sevgilinin hizmetçisi olmak anlamına gelmektedir. Bütünöyle sevgilinin hizmetkârı olmak, emrine girmek demektir.

2-Çocuklaşmak arzusu: Sevgilinin çocuğu gibi olmak. Ondan çocuk muamelesi görmek arzusudur.

3-Zoomimik mazoşizm: Sevgilinin hayvanı gibi olmak özlemidir. Sevgilinin kendisine hayvan muamelesi yapmasından zevk almak olarak tanımlanmaktadır.

4-Empersonel mazoşizm: Sevgilisinin gözünde bir cansız, kişiliksiz madde olmak isteğidir. İleri derecede alçalmaktan zevk duymak gözlenen en belirgin davranıştır.

5-Fiziksel mazoşizm: Koklama, yalama, sevgilinin sidiğini içme (ondinisme), üstüne dışkısını yaptırma veya bunu yeme (urolagnie), bu haldeyken cinsel organları emme gibi davranışlarından zevk alma, haz duyma davranışdır.⁸⁶⁰

Beklenebileceğinin tersine, sadist genelde, iri yarı, saldırgan bir insan olmadığı gibi, mazoşist de zayıf ve çekingen bir kimse değildir. Durum aslında, bunun tam tersidir: sadist,

⁸⁵⁶ Arabacıoğlu, age, s.531.

⁸⁵⁷ Arabacıoğlu, age, s.537.

⁸⁵⁸ Arabacıoğlu, age, s.563.

⁸⁵⁹ Bkz. Adler, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği*, s.46-47.

⁸⁶⁰ Arabacıoğlu, age, s.534; Reik, Theodor, *Aşk ve Şehvet Üzerine, Romantik ve Cinsel Duyguların Psikanalizi*, çev. Ali Kılıçlıoğlu, İstanbul: Say Yayınları, 2006, s.219.

ekseri daha çekingen, mazoşistse, daha iri yarı ve erkeksi bir tiptir.⁸⁶¹ Sadizm ve mazoşizm ruhsal ve bedensel bir hastalıktır, sevgi yoksunu kimselerde eski duygusal çatışmaların tekrarlanmasından kaynaklanmaktadır. Bu eğilimlerini bastırmaya ya da yönlerini değiştirmeye çalışmayan kişiler de vardır, karısı, kocası ya da sevgilisiyle bu tür özlemlerini doyuramamaları halinde kimi kişiler, kamçı, kasa ve benzeri işkence aletleri olan fahişelerden, bu özlemlerinin doyumunu satın alırlar. Erich Fromm bu sapma eylemlerinin insanı, hiçbir zaman tatmine götürmeyeceğini, bunun tutkuların son noktası olan yenilgiden başka bir şey olmadığını anlatır. Ona göre bu tutkular birleşme duygusu yaratmaya yönelmekteyseler de kişisel bütünlük duygusunu yok ederler.⁸⁶²

11. Fetişizm – Sembolcülük

Fetiş sözcüğü ilkelerin büyüğü güçleri bulunduğuna inandıkları ve tapındıkları nesnelere verilen isimden gelmektedir, sözcüğün bu anlamı sonradan genişleyerek akıldışı biçimde saygı duyulan herhangi bir nesne anlamını kazanmıştır.⁸⁶³ Açıklamadan da anlaşılacağı üzere bu sapma biçimini gerileyen bir sembolizm diye adlandırmak mümkün gözükmemektedir ve bunda her şeyden önce, eşin yok denecek hale getirilmesi gibi bir durumla karşılaşmaktadır, kişinin yerini fetişin aldığı her olayda, fetişizmden söz edilebilir.

Bu cinsel sapma için iki evrimsel dönemden bahsetmek mümkündür. Birincisinde cinsel eylem, belirli koşullar gerçekleştirmek şartıyla henüz mümkündür. Örneğin bazı kimseler cinsel eylemi, eşleri ancak özel bir tarz giyinmiş olursa gerçekleştirebilirler: deri giysiler, siyah çoraplar, jartiyerler vb. İkinci dönemde eş tamamen ortadan kalkmaktadır, kişi yalnızca seyretmekle ya da kendine seçtiği nesneye dokunmakla yetinmektedir.⁸⁶⁴ Her yerde görülen kimi fetişizm türleri, özellikle kadın modası incelendiğinde ortaya çıkmaktadır. Moda, sürekli olarak, erkeklerin cinsel dikkatini kadının değişik yerlerine yöneltmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle fetişistler sıklıkla kadınların saç, göğsü, elleri, ayakları, kalçası, külotu ve sütyeni gibi şeylere meraklıdır. Karşı cinsin giyim eşyalarından birini seksüel obje olarak seçen kişilerin, bunu elde edemediklerinde çok zaman nesneyi çalma yoluna gittikleri bilinmektedir.⁸⁶⁵

⁸⁶¹ Walker, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, s.146.

⁸⁶² Fromm, Erich, “Üretici Sevgi”, *Aşkın Anatomisi*, s.19.

⁸⁶³ Storr, Anthony, *Cinsel Sapmalar*, s.59-60.

⁸⁶⁴ Daninos, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Sosyolojisi*, s.88-89.

⁸⁶⁵ Bkz. Arabacıoğlu, Celal, *İnsan (Psiko Seksolojik Açısından)*, s.538.

12. Ölü Sevme (Nekrofil)

Cesetlerle sevişmek, onlarla cinsel birleşmede bulunmaktan zevk duymak olarak bilinen bir cinsel sapma türüdür. Sıklıkla aşırı sadist ve fetişist eğilimler gösteren insanlarda görülmektedir. Geceleri yeni ölen kadınların mezarlarını açıp onlarla cinsel birleşmede bulunan, gizlice morglara girip onlarla sevişen negrofiller cesetleri parçalayabilecekleri gibi onları kaçırp günlerce onlarla birlikte yaşayabilirler. Kamuoyu tarafından duyulunca dehşete düşürücü etkisi günlerce sürebilir.⁸⁶⁶

13. Hayvanlarla Cinsel İlişki (Zoophilie)

Hayvanlarla cinsel ilişki kurma diye bilinen cinsel sapma biçimidir. Çoğunlukla zorunluluktan kaynaklandığı için ruhsal bir zayıflık olarak nitelendirilmektedir. Sapmayı iki şekilde değerlendirmek mümkündür. Köylerde, özellikle çoban gibi genç ve kadınlardan uzak, hayvanlarla yaşayan kimselerde, onlarla cinsel ilişkide bulunmak bir tür mastürbasyondur, bu şekilde olan kişilerin evlendiğinde hayvanlarla cinsel birleşmede bulunmadığı görülmüştür.⁸⁶⁷ Ağır sapma olarak sayılabilecek olan türü, seksüel obje olarak evcil bir hayvanın seçilmesi ve yetiştirilmesidir. Bu cinsel sapış türünde olan insanlar amaçları için özel kedi, köpek, maymun, tavşan, kuzu, eşek, at gibi hayvanları yetiştirmekte, bu hayvanları ya aktif erkek gibi kullanmakta ya da cinsel organlarını yetiştirdikleri bu hayvanlara yalatmaktadırlar.

14. Sübyancılık ve Yaşlıları Sevme (Pedofili ve Jerontofili)

Ergenlik çağına gelmemiş çocuklardan hoşlanmak, onlarla cinsel ilişki kurma isteğine sübyancılık denmektedir. Çocuklara dille, elle sarkıntılık edip, fırsatını bulduğunda onlara tecavüz etme eğilimi gösteren insanlar, çalışmanın bu bölümünde açıklanan diğer cinsel sapma türlerini bünyesinde taşımaya müsait insanlardır. Sübyancılık kız çocuklarına olduğu kadar erkek çocuklarına düşkünlük şeklinde de görülebilmektedir. Cinsel sapmayı meydana getiren haller çeşitlilik gösterebileceği gibi, iktidarsızlık ve iktidarsızlığa düşme korkusu açığa çıkan başlıca nedenlerdir. Bu cinsel sapmanın içinde olan kişi, beraber olduğu insanı tatmin edemeyeceğini ve bunu cinsel ilişkinin ne olduğunu bilmeyen çocukla yapabileceğini düşünmektedir.

Tüm dünyada seks işçileri olarak çalıştırılan çocuklar konunun diğer bir boyutudur, bu şekilde çalışan çocukların beden ve ruh sağlıkları çok büyük tehlikededir. Günümüzde çocuk

⁸⁶⁶ Kızıyalın, Ahmet Arif, *Uyuşturucu Zehirler ve Cinsel Çılgınlıklar*, s.121, Arabacıoğlu, age, s 541.

⁸⁶⁷ Kızıyalın, Ahmet Arif, *age*, s.120.

pornosu olarak kendini daha yaygın biçimde göstermektedir. Çocuk pornografisi, genel anlamda 15 yaş altındaki kız ve erkek çocuklarının cinsel istismarını içeren filmler ve resimlerden oluşan, uluslararası olarak da yasaklanmış olan zararlı pornografi türüdür. Bu tür filmlerin çekilmesi, üretilmesi, indirilmesi, dağıtılması, paylaşılması, cezası ağır olan bir suçtur. Mimar Sinan Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyeleri Prof. Dr. Esin Kuntay ile Doç. Dr. Güliz Erginsoy'un yaptığı araştırmalara göre, sadece İstanbul'da 500 kız çocuğu seks işçisi olarak çalışmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre, 30 çocuktan 2'si 12 yaşında, 4'ü 13 yaşında, 3'ü 14 yaşında, 3'ü 15 yaşında, 4'ü 16 yaşında ve 3'ü de 17 yaşında ilk cinsel deneyimlerini yaşadıkları ortaya çıkmıştır.⁸⁶⁸ 2007 yılında internet suçları kapsamında yürütülen çalışma sonucunda ise bilgisayarına onlarca çocuk pornosu indiren insan yakalanmıştır ve bu insanlar mahkemeye sevk edilmişlerdir.

Cinsel birleşme için yaşlı, kendini savunamayacak kişilerin seçilmesi ve bundan haz alınması şeklinde ortaya çıkan cinsel sapma türü ise “jerontofoli”dir. Bu cinsel sapmanın genel sebebi, aşağılık duygusu, başaramama ve beğenilmeme korkusudur, kişi bu sebeple savunmasız yaşlı insanlara tecavüz ederek, cinsel isteğini yerine getirmiş olur.⁸⁶⁹

15. Çok Kadın ve Erkekli İlişki (Triolismus)

Birleşme anında bir diğer kişinin seyirci veya birleşmenin içinde olmasından adını alan cinsel sapma türüne verilen isimdir. Sevdiğinin, birlikte yaşadığı insanın, eşinin bir başka kişiyle cinsel ilişki kurması bu sapmayı gösteren insanlara büyük haz vermektedir. Gözlerinin önünde gerçekleşen veya partnerinin bu durumdan memnun olduğunun bilincinde olan kişi için durum amacına ulaşmış ve alınması gereken haz duygusu elde edilmiş olmaktadır. Günümüzde açık evliliklerde çiftler yataklarına bir başkasını davet edebilmekte ve bu davranışın evlilik monotonluğunu kırdığını ve hayatlarına renk kattığını düşünmektedirler.⁸⁷⁰ Kendilerine swingers diyen bu insanlar internetin de yardımıyla, arkadaşlık sitelerinde kendilerine gruplar kurarak, cinsel ilişki için partnerler seçip kendileri gibi insanlara ulaşım onlarla görüşebilmektedirler.

16. Ensest (Aile ve Akraba İçi Cinsel İlişki/ Fücür)

Dini, ahlaki ve yasal açıdan cinsel ilişkide bulunulmaması gereken, kan bağıncı çok yakın, (iki kardeşin, babayla kızın, anayla oğlun, amca, hala, teyze veya dayıyla yeğenin) çoğu kültürde yasal ya da yasal olmayan kurallarla cinsel birliktelikleri yasaklanmış olan

⁸⁶⁸ “Türkiye'nin seks işçisi: 100 bin”,

http://www.kenthaber.com/Arsiv/Haberler/2007/Nisan/20/Haber_223484.aspx

⁸⁶⁹ Arabacıoğlu, age, s.544.

⁸⁷⁰ Sezen, Mürsel & Balcı, Cemal, *Yasaklı Cinsellik (Gündelik Yaşamda Erotizm)*, s.23.

kişilerin cinsel ilişkide bulunma durumundan ismini alan cinsel sapma türüdür.⁸⁷¹ Bu sapma türünde genelde çocukların kullanılması söz konusudur. Bu tür ilişkiler genellikle yasa tarafından engellenmekte, suç sayılmaktadır. Ancak farklı ülkelerde farklı uygulamaların olduğu, neyin ensest sayılacağı ve yasaklanacağını değiştirdiği bilinmektedir. Kimi ülkeler belirli ölçüler koyarak buna ceza getirirler, kimi ülkelerde ise çeşitli derecelerden akrabalar arası cinsel ilişkiyi yasaklayan ceza maddeleri yoktur. İleride belki tüm cinsel tercihler hoşgörüyle karşılanacak fakat ensest, değişmez yasaklardan biri olarak kalacaktır, çünkü yasal olarak suç sayılmadığı ülkelerde bile bu ilişki biçimi tabu olarak kabul edilmektedir. Ensestle ilgili asıl suç unsuru, bir tür aile-içi cinsel istismar olarak gerçekleşmesidir. İlişkinin utancı, beraberinde istismara uğrayan kişinin çaresizlikleriyle birleşince, gizli ve kapalı bir alanda ciddi yıkım ve kişilik bozukluklarına sebep olmaktadır. Ensest ilişkiler genelde psikolojik bir sorun haline gelip yardım istendiğinde ya da yasal uygulamaların devreye girdiği durumlarda ortaya çıkabilmektedir. Bununla birlikte, özellikle kadınların ve çocukların ensest ilişki durumlarında istismar edildiği söylenebilir. Bu tür istismar olaylarının çoğundan mağdurun istismarı yıllarca sürmektedir. En sık zarara uğrayan çocukların yaşları ise 6 ile 11 yaşları arasında değişmektedir.⁸⁷²

17. Diğer

Bu maddeye kadar adı geçen cinsel sapmalar, litaratürdeki mevcut sapmalardı. Litaratüre daha girmemiş, cinsel sapma biçimlerine aday olabilecek pornografi endüstrisinin ürettiğini yeni cinsel yaklaşımların çeşitleri neredeyse sayılamayacak kadar çoktur. Sıralayacağımız cinsel fantezilerin bir kısmı dinen ve ahlaken meşru olsa da örfen yadırganan cinsel davranış biçimleridir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz: Çocuk pornosu, yaşlı adam genç kızla, yaşlı kadın genç erkekle, hamile ile seks, etnik seks (Asyalı, İranlı, zenci vb. ile seks), mature (olgun) seks, kardeşlerle seks, anne-baba ile seks, kızlık bozma, gizli çekim seks, liseli seks, masajlı seks, etek altı gizli çekim, eş değiştirme, hapisanede seks, üniformalı seks, hastanede seks, okulda seks, kamu dairesinde seks, halka açık yerlerde seks, webcam'lı seks, öğretmenle seks, hemşireyle seks, hostesle seks, kamçılı seks, oyuncaklı seks, büyük organlı seks.. Pornografi endüstrisinin bu ve buna benzer başlıklar altında ürettikleri film fantezi ve malzemeler, kişilerin bilinçaltlarına nüfuz etmektedir. Buradan hareketle, böyle sosyalleştirilen gençler ileride evliliklerinde cinselliğin bu olduğunu

⁸⁷¹ Fromm, Erich, *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar*, s.95-96.

⁸⁷² Sezen, Mürsel & Balcı, Cemal, *Yasaklı Cinsellik (Gündelik Yaşamda Erotizm)*, s.17.

düşünebilmekte, yetişkinler ise evliliklerinde bu yaklaşımlarda bulunarak sıkıntı çekebilmektedirler.

D. CİNSEL SOSYALİZASYON ve AHLAKİ/ DİNSEL SOSYALİZASYON İLİŞKİLERİ

Bu çalışmanın ana temasını oluşturan cinsel, ahlaki ve dinsel sosyalizasyon ilişkilerini kavramak için söz konusu süreçlerin basitleştirilmiş birer tanımlarını daha ilk başta verecek olursak ilerleyen açıklamaların daha iyi anlaşılacağını düşünüyoruz. Cinsel sosyalizasyondan kastımız, bireyin içinde yaşadığı toplumun genel olarak cinsel kültürüyle özel olarak da o kültürü şekillendiren dini, ahlaki, hukuki ve örfi norm ve değerleriyle uyumlu bir cinsel davranış kazanması veya kazandırılması sürecidir. Ahlaki sosyalizasyondan kastımız, bireyin ideal, dini ve toplumsal ahlaki norm ve değerlerle uyumlu bir kişilik geliştirmesi veya geliştirilmesi, başka bir deyişle yukarıdaki ölçüler çerçevesinde ahlaklı bir birey haline gelmesi veya getirilmesi sürecidir. Dini sosyalizasyondan kastımız ise, bireyin inandığı veya bağlandığı dinin öngördüğü dindar bir kişilik geliştirmesi veya geliştirilmesi süreci ya da en kısa tanımıyla dindarlaşma sürecidir.

Sosyalleşmeyi tekrarlamak gerekirse onun, insanın doğumundan ölümüne kadar süren bir süreç olduğunu ve insanların sosyalleşmesinde ebeveynlerin, kültürün, toplumun, milletin inanç ve değer sistemlerinin etkisinin bulunduğunu daha önce görmüştük. “Din de sosyalleşme sürecinde öğrenilmektedir. Yani insanlar kendi dinlerini diğer insanlardan öğrenmekte ve kazanmaktadırlar.”⁸⁷³ Musevi çocukların Musevi anne babaya, Katolik çocukların Katolik anne babaya, bütün Müslüman çocukların, Müslüman anne ve babaya, benzer şekilde dindar olmayan ya da bir dini inanca sahip olmayan çocukların aynı tipte bir anne babaya sahip oluşları bu yüzdendir.⁸⁷⁴ Daha önce de söylendiği gibi “model alma” bir anlamda sosyalizasyonun özetidir. Zuckerman’a göre insanların, bildiği, yaptığı, hissettiği, düşündüğü ve inandığı şeylerin niteliği, kişinin nasıl sosyalleştiği ya da sosyalleşiyor olduğu ile ilgilidir. Ona göre konuşulan dil diğerlerinden öğrenildiği gibi, evliliğin, cinsel ahlakın ifade ettiği anlamlar da aynı şekilde başkalarından öğrenilmektedir. Buradan hareketle kişiye özgü dini kimlikleri tayin eden diğer önemli kişilerden başkaları değildir. Bu yüzdendir ki, yaklaşık bir asırdan beri sosyal bilimciler dini kimliğin oluşumunda aileler ile çocukları arasında güçlü bir ilişkinin varlığını gözlemlemeye devam etmektedirler.⁸⁷⁵

⁸⁷³ Zuckerman, Phil, *Din Sosyolojisine Giriş*, s.87.

⁸⁷⁴ Zuckerman, age, s.87.

⁸⁷⁵ Zuckerman, age, s.88.

Gençlik üzerinde dinin bütün olarak etkisi, görüldüğünden ve düşünüldüğünden daha büyük bir paya sahiptir. Bunun için dindar gençler ile dindar olmayan gençler arasında cinsel yönelimleri ile ilgili tutum ve davranışları inceleyen araştırmalara bakmak faydalı olacaktır. New York'un kenar mahallelerinden 75 erkek ve 85 kızdaki oluşan lise öğrencilerine McCormick, Izzo ve Folcik tarafından kişisel değerleri ve cinsel deneyimleri hakkında soruların sorulduğu bir anket uygulanmıştır. Çok dindar öğrencilerin daha az dindar olanlara göre cinsel ilişkiden daha uzak durma eğiliminde oldukları gözlemlenmiştir.⁸⁷⁶ Sheppard *Christian Parenting Today* için yazdığı özet bir makalede, "araştırmanın, Hristiyan gençlerin cinsel davranışı ile Amerikan gençlerinden oluşan bir örneklem grubu arasında çok az bir farklılık gösterdiğini" ifade etmiştir. Bu ifade, sekiz evanjelik mezhebine mensup yaşları 12 ile 18 arasındaki 1438 gençle 1987 yılı yaz boyunca yürütülen bir araştırmanın sonucunu yansıtmaktadır. Araştırmaya göre kiliseye giden bu ergenlerin %43'ünün cinsel ilişki deneyimi bulunmaktadır. Diğer %21'i, göğüsler ya da cinsel organları okşama şeklinde bir ilişki içinde olmuşlardır. Hemen hemen %30'u, eğer gebelikle sonuçlanmayacağından emin olsalar cinsel ilişkide bulunabileceklerini; %40'ı ise, bir kişiyle evlenmek niyetinde iseler onunla cinsel ilişkinin kabul edilebilir olduğunu ifade etmişlerdir.⁸⁷⁷ 1970'li yıllar boyunca ve 1980'li yılların başında bu konu hakkında yayınlanmış literatürün Woodroof tarafından yapılan özeti çok farklı sonuçları ortaya çıkarmıştır. Woodroof, dindarlık derecesi ile cinsel ilişki hadisesi arasında tutarlı bir ters ilişki keşfetmiştir. Hristiyan kiliseleri ile ilişkisi bulunan sekiz koleje devam eden 477 birinci sınıf öğrencisi ile bizzat Woodroof'un yaptığı bir çalışma da bu ilişkiyi desteklemiştir.⁸⁷⁸ Dini inançla ilişkili olsun ya da olmasın daha ileri yaştaki ergenlerde, tutum ve inanç bu kadar kolayca ayırt edilememektedir. Davids, Toronto'daki York Üniversitesindeki 298 Yahudi öğrenci üzerinde yaptığı inceleme sonucunda dini inancın önemli olduğunu keşfetmiştir. Dini pratikleri daha çok uygulayan ve Musevi dininin daha büyük bir güç olduğunu kabul eden öğrenciler evlilik öncesi cinsel ilişkiyi daha az kabul etmektedirler. Daha önce, Indiana Eyalet Üniversitesinde son ergenlik çağındaki 443 öğrenci üzerinde Clouse tarafından yapılan bir çalışmada, "her iki kişi de istekli olduğu sürece evlilik öncesi cinsel ilişki yanlış bir davranış değildir" ifadesine verdikleri cevaplarda dindar muhafazakârlar ile dindar liberaller arasında istatistik açıdan anlamlı bir farklılık olduğu kaydedilmiştir.⁸⁷⁹ Böyle araştırmalar neticesinde dinin rolüne

⁸⁷⁶ Clouse, Bonnidell, "Ergenlerde Ahlak Gelişimi ve Cinsellik", Çev., Turgay Gündüz, *UÜİFD*, Sayı, 9, Cilt, 9, (2000) s. 23.

⁸⁷⁷ Clouse, agm, s. 23-24.

⁸⁷⁸ Clouse, agm, s. 24.

⁸⁷⁹ Clouse, agm, s. 23-24.

ilişkin net bir sonucun olmayışı, araştırmalarda incelenilen insanlar için dindarlığın tanımı, araştırmanın yapıldığı zaman dilimi, cinsel davranışa yönelik tavrın incelenip incelenmediği, soruların ifade şekli ve içeriği, kullanılan istatistiğin türü ve araştırma raporlarının hazırlanma şekli gibi faktörlere bağlanabilir. Günümüzde genç neslin ve olgun insanların cinsel davranışı üzerinde dinin nasıl bir etki yaptığı hususunda kesin bir sonuca ulaşılmadan önce daha çok araştırmanın yapılmasına ihtiyaç duyulduğu bir gerçektir.

Flugel'e göre süper ego muhtemelen içgüdüsel arzularla özellikle seksüel ve saldırganlık arzularıyla bir çatışma içine girmektedir. Flugel bu çatışmanın, süper egonun tanrı olarak yansıtılmasıyla rahatladığını aktarmaktadır. Ona göre; süper ego evrene bir tanrı şeklinde, içgüdüsel arzular da şeytan olarak yansıtılmaktadır.⁸⁸⁰ Yine Flugel'e göre eğer içgüdüler, dindar insanlarda süper ego tarafından yasaklanırsa bu, yasaklanan içgüdüsel aktivitelerin azalmasıyla son bulmaktadır. Cinsel aktiviteler ister Katolik ister Protestan ister Yahudi, ister başka bir dinin inananı olsun kendini dine adanmış kimselerde daha azdır. Bu şekildeki dinler cinsel yasakları ön planda tutmaktadırlar.⁸⁸¹ Unwin, 80 ilkel toplum üzerinde yapmış olduğu araştırmada bu konunun başka bir şeklini ortaya koymuştur. O, her toplumu cinsel davranışları yasaklamalarla dini gelişme derecelerini karşılaştırmıştır. Bu iki değişken arasında yüksek bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Saldırganlık davranışının dindar insanlarda daha az olması beklenir. Araştırmalar düzenli olarak kiliseye gidenlerin daha az suça eğilimli olduğunu göstermiştir. Buna rağmen bu yalnızca kilise üyelerinde böyle değildir.⁸⁸²

Potvin ve Sloane, aileleri düzenli kiliseye devam eden ergenlerin, düzenli devam etmeyen ergenlere göre beş kat daha fazla dindar olma eğiliminde olduğu sonucuna ulaşmışlardır.⁸⁸³ Bununla birlikte, evli olduğu insanın etkisiyle, din değiştiren insanların varlığı da bilinen bir gerçektir. Açıklamalar dini sosyalizasyonda yüksek oranda ailenin ve sevilen yakınların etkisi olduğunu kuvvetlendirmektedir. Cinselliğin de ömür boyu süren bir öğrenme süreci olduğu düşünülürse yine cinsel ahlakın kazanılmasında ve cinsel hayatın yaşanmasında ailenin ve sevilen insanların etkisinin olduğunu söylemek doğru olacaktır. Sosyalleşme sürecinde kazanılan bu bilgilerin genel sağlayıcısının da toplum olduğu unutulmamalıdır. Çünkü aile toplumun en önemli parçasıdır.

Dinin kökeni ile ilgili cinsel içgüdüdün bastırılması teorisi, dini aktivitelerin cinsel dürtülerin yüceltilmesi olduğunu öne sürmektedir. Bu görüşü destekleyen Leuba dinde neredeyse evrensel gibi gözüken açık cinsel sembolizme, dini taşkınlığın erotik yapısına işaret

⁸⁸⁰ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, "Dini Davranış Teorileri", s.256.

⁸⁸¹ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *agm*, s.256.

⁸⁸² Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *agm*, s.257.

⁸⁸³ Zuckerman, Phil, *Din Sosyolojisine Giriş*, s.89.

etmektedir.⁸⁸⁴ Mol ve Tylor, cinsellik ve dinin bireyin kendini ifade etme ve tatmin etmede karşılıklı iki alternatif yol olduğunu ortaya koymaktadır. Cinsel tutumlar ve dindarlığın karşılaştırılması temelinde Mol din ve cinsiyetin alternatif bağlanma formları ve cinsel düşkünlüğün de dini aktivitelerle bir rekabet içerisinde olan bireysel uyumun bir şekli olduğunu düşünmektedir. Wallin evlilikte, dini aktivitenin erkeklerden ziyade kadınlar için cinsel tatminin yerini aldığıyla ilgili kanıtlar ortaya koymuştur.⁸⁸⁵

Çeşitli dini ritüeller ve tecrübe formlarında rol oynayan cinsel dürtüler ile ilgili örnek çalışma ve gözlemlerden elde edilen çok sayıda kanıt bulunmaktadır. Örneklerin birçoğundaki analizler klinik çıkarımlardan elde edilmiştir.⁸⁸⁶ Bu aynı zamanda bizzat dini gelenekler tarafından da desteklenmektedir. Dini ritüeller esnasındaki cinsel heyecanı yansıtan sahneler bu gün nadir olarak görülmektedir. Ancak bu, onların olmadığı anlamına gelmez. La Barre, yılanları eğiten bir kültürün kadın üyelerinin, görevleri esnasında cinsel tepkiler gösterdiğini rapor etmektedir.⁸⁸⁷ Cinsel ifadenin daha yüceltilmiş şekilleri kendisini daha fazla dine vermiş gruplar üzerinde gözlenebilmektedir. Tarih boyunca dini literatür, insanın içten bağlanma tecrübesi ile ilgili olarak ele alınması gereken aşk tanımlarıyla, kendisini adama ve arzulama ile doludur. Yalnızca ünlü mistikler değil, her yaştaki sıradan inananlar da ibadetler esnasında erotik görünümeler ortaya koymuşlardır.⁸⁸⁸

Hollanda ve Almanya köylüleri tohum ekiminin verimli olmasını eski medeniyetlerin inançlarında olduğu gibi cinsel ilişkiye ve bu doğrultudaki sembollere bağlamaktadırlar. Köylüler tarlalarını sürdükten sonra eşleriyle toprağı bereketlendireceği inancıyla tarlaları üzerinde cinsel ilişkide bulunmaktadır.⁸⁸⁹ Bu onların cinsel sosyalleşmelerinin aynı zamanda dinsel sosyalleşmeleri ile ilişkisini göstermektedir. Bununla beraber kültür değerleri Müslümanlığın etkisinde sosyalleşmiş toplumlarda bu davranış hoş karşılanmamakta, hatta aksine toprağın bereketini olumsuz etkileyebileceği düşüncesiyle günah sayılmaktadır.

İnsan tohumunun Tanrı'nın gerçek maddesini içerdiği ve Tanrı'nın cinsel ilişki sırasında erkeği kendi aracı olarak kullandığı düşüncesi Çin ve Japon dinlerinden bugüne kadar gelmiştir. Kaynaklardan Eski İbranilerin, en ciddi yeminlerinin, yemin edenin elini cinsel organına sürdürerek ettirdikleri yemin olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Tanıklık etmek (testify), ahit (testament) gibi kelimelerin testis kelimesinden türediği göz önüne alınırsa, bu düşüncenin ne kadar yaygın ve geçerli olduğu anlaşılabilir. İslam inancının dindar kişilerinde

⁸⁸⁴ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *agm*, s.265.

⁸⁸⁵ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *agm*, s.267.

⁸⁸⁶ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *agm*, s.266.

⁸⁸⁷ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *agm*, s.267.

⁸⁸⁸ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *agm*, s.266.

⁸⁸⁹ Briffault, Robert, "Din Alanında Cinsellikten Sevgiye Geçiş", *Aşkın Anatomisi*, s.85.

cinsel birleşmeden önce doğacak yeni nesil için dua ettikleri bilinmektedir. Bu ve buna benzer verilebilecek örneklerde cinsel birleşme eylemlerinde, tanrısal varlığın kendini en açık biçimde ortaya koyduğu görülmektedir.⁸⁹⁰ Döllenmenin meydana gelmesi için başka şartların tamamlanması gerektiği inancı, hemen hemen evrenseldir. Avustralya'nın birçok bölgelerinde, Eskimo ve Kızılderililer arasında kadının erkek tarafından hamile bırakılması için uygun bir hayvansal besin maddesi yemesi gerektiğine inanılmaktadır. Hotantola'da insanlar bir kadının cinsel birleşmeden önce çıplak, sağanak altında dolaşmadıkça çocuk doğuramayacağına inanmaktadırlar. Evlilik töreninin tamamlanması gereken pek çok görenek ve şartları, bu törene hamileliğin mümkün olabilmesi için eklenmiştir.⁸⁹¹ Bütün bu inançların ve geleneklerin kaynağındaki temel düşünce, insan soyunun üremesinin ancak birtakım tabiatüstü güçlerin işe karışmasıyla mümkün olacağı inancıdır.⁸⁹²

İlkel toplumlarda cinsel faaliyetin etkileri, cinselliğin toplumun refahını artırmak, tehlikeyi ve kötü talihi savuşturmak için kullanılmasına kadar uzanmaktadır. Avustralya'nın kara derilileri, fırtına baş gösterince, refahlarını tehdit eden güçleri yatıştırmak için genel bir cinsel cümbüşe başlarlar. Amerind kabileleri her türlü felakette, salgın hastalıklarda tek çare olarak dinsel törenle fahişeliğe başvururlar. Aynı şekilde, bir talihsizlik karşısında kalan Patagonyalılar, karılarını, önlerine ilk çıkan yabancıya teslim olmaları şartıyla ormana gönderirler.⁸⁹³

Briffault'a göre aşkın romantik duyguları gibi kutsallaştırılan duygu da psiko-fizyolojik temelinden ayrılamamaktadır. O dinsel duygular kabardığı zaman, cinsel duyguların da asla uzakta olmadığını düşünmektedir.⁸⁹⁴ Yukarıda verilen örnekler kişilerin dini anlamda sosyalleşmeleri ile birlikte cinsel olarak da sosyalleşmelerini sürdürdüklerini göstermektedir.

Cinsiyet farklılıkları ile cinsiyet ve evlilik konularında sunulan bazı kanıtlar, dini davranışta cinsiyet motivasyonu sorunuyla ilgilidir. Sosyal bilimcilere göre dindarlığın bütün derecelerinde kadınlar erkeklerden daha yüksektir. Kadınlar cinsiyet dürtülerini ifade etmede daha çekingen davranmaktadırlar. Tarih boyunca kadınların, enerjilerinin çoğunu kendilerini dine adama yolunda harcadıkları ve bunun onları bazen histerik bir duruma götürdüğü ile ilgili kanıtlar bulunmaktadır. Muhtemelen kadınlardaki dine adanmışlık kısmen başka türlü ifade edilemeyen bir yöne kanalize olmuş enerji tarafından güdülenmektedir. Bazı bulgular, yüksek derecedeki dindarlığın düşük derecedeki cinsel aktivite ile ilgili olduğunu

⁸⁹⁰ Briffault, agm, s.88.

⁸⁹¹ Briffault, agm, s.89.

⁸⁹² Briffault, agm, s.89.

⁸⁹³ Briffault, agm, s.90.

⁸⁹⁴ Briffault, agm, s.90.

göstermektedir. Bu sonuç, dinsel ve cinsel aktivitelerin benzer ihtiyaçları tatmin etmenin alternatif yolları olabileceği düşüncesini desteklemektedir.⁸⁹⁵

Eğer cinsel yoksunluk dini aktivite için bir faktör ise, evlenmemiş insanların evli olanlardan daha dindar olmaları gerekir. Çünkü bekârların genelde cinsel aktivite imkânlarının az olduğu düşünülür ki, sosyal araştırmalar bekârların evlilerden bir miktar daha dindar olduğunu göstermektedir.⁸⁹⁶ Şu da hatırlanmalıdır ki yaşlılık, cinsel içgüdünün büyük oranda zayıfladığı ve insanın hayatında en çok dindar olduğu dönemdir. Ergenlik dönemindeki ani değişimlerin bu dönemde zirveye ulaşan cinsel suçluluk duyguları nedeniyle olma ihtimali vardır.⁸⁹⁷

Olumsuz açıdan ise (dinin kişisel entegrasyonun bozulmasındaki rolü ile ilgili olarak) aşağıdaki bulgular söz konusudur: Dindarlığın, otoriteryanizm ve dogmatizm ölçümlerinde görünen dar görüşlülük ile ilgili olduğu görülmüştür. Dindar insanların daha kolay yönlendirilebilir ve daha bağımlı olduğu bulunmuştur. Tutucu bir dindarlığın bilimsel gelişmelere engel olma ihtimali olduğu ve bunun da bazı cinsel sorunlara neden olduğu üzerinde durulmaktadır. Psikolojik testlerden elde edilen bulgulara göre dindar öğrencilerin daha çok kişisel yetersizlik ve kaygı yaşadıkları görülmüştür.⁸⁹⁸

Sonuç olarak “dinin, birçok insanın cinsellikle ilgili neler hissedebileceği ve ne kadar sıklıkla kiminle cinsel ilişkiye girecek olacakları konusunda küçümsenemeyecek etkiye sahip bir faktör olduğu söylenebilir. Bireysel anlamda dindar olmayan insanlar bile konu sekse ve cinselliğe ilgi duymaya gelince, kendi kültürlerindeki dini akımları değişen oranlarda özümser ve onlardan etkilenirler.”⁸⁹⁹ Dinin hem olumlu hem de olumsuz etkileri, kısmen dinin sosyal entegrasyondaki etkisinden kaynaklanmaktadır. Her yönüyle düzgün işleyen bir toplum belli tür kişiliklere ihtiyaç duyar. İnsanlar uzun vadeli amaçlara yönelik ve başkalarının ihtiyacına da yeterli oranda karşılık veren bir kişilik yapısı oluşturmada başarılı olmak durumundadır. Çocuklar büyüdükçe onların geçici hevesler tarafından yönlendirilmesi, etki altında kalması yerine uzun vadeli amaçlar peşinde olmaları konusunda ısrarlı ve sabırlı olmaları beklenebilir. Bu husus çoğu zaman din tarafından desteklenir.⁹⁰⁰ Mesela Protestan ve İslam düşüncesinde başkalarına yardım etmenin gerekliliği duygusu ve hayatında yaptığı bütün işlerden hesaba çekileceği anlayışı, uzun süreli plan yapmanın önemine vurguda bulunmaktadır.

⁸⁹⁵ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *agm*, s.266.

⁸⁹⁶ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *agm*; s.266.

⁸⁹⁷ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *agm*, s.266.

⁸⁹⁸ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, “*Dini Davranış Teorileri*”, Kuşat Ali, Korkmaz Mehmet ve Güllü İsmail, *Erciyes Üniversitesi SBE Dergisi*, Cilt:1, No:16, (2004) s.266.

⁸⁹⁹ Zuckerman, Phil, *Din Sosyolojisine Giriş*, s.166.

⁹⁰⁰ Argyle, Michael ve Beit Hallahmi, Benjamin, *Dini Davranış Teorileri*, *agm.*, s.269.

Özetle cinsel sosyalizasyon ve ahlaki/ dinsel sosyalizasyon birbirleriyle çok sıkı bir ilişki içerisinde bulunmaktadır.

V. BÖLÜM

UYGULAMALI ARAŞTIRMA:

CİNSEL AHLAKLA İLGİLİ BAZI ÖRNEK

AKTÜEL EĞİLİMLER

A. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

1. Deneklerin Kimliği Yada Olgusal Durum

Mülakatlar neticesinde, görüşmeye katılan 5 kişinin cinsiyet, eğitim, meslek, yaş, medeni durum ve dindar olup olmamaları ile ilgili bilgiler de edinilmiştir. Yüz yüze görüşülen 5 kişiden, 3'ü kadın, 2'si erkektir. Araştırmada görüşülen 5 katılımcıdan 1 kadın ve 1 erkek evli olduklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların eğitim ve meslek profilleri çeşitlilik göstermektedir. 3 kadın katılımcıdan biri işletme son sınıf öğrencisidir, biri ilahiyat mezunu olup bir firmada yöneticidir. Diğer kadın katılımcı ise güzel sanatlar mezunudur, resim atölyesi işletmektedir ve evlidir. Kadın katılımcılardan ilahiyat mezunu olan ise kendini dindar olarak ifade etmektedir. Görüşülen 2 erkek katılımcıdan 2'si de üniversite mezunudur. Bunlardan biri makina mühendisliği, diğeri mimarlık fakültesi mezunudur. Mimar olan erkek katılımcı kendini dindar olarak ifade etmektedir.

2. Deneklerin Cinsellik ve Cinsel Ahlakla İlişkili Tutum ve Eğilimleri

a. Deneklerin Cinsellikle İlgili Bilgileri Kimden ve Nasıl Aldıkları

John Money'in bir kadına ya da bir erkeğe âşık olmadaki önemli etkenlerden ve cinsel tercihlerden bazılarının, çocuğun sosyalleştirilmesi sürecinde etkin olan ebeveynlerin tutum ve davranışlarından kaynaklandığını vurguladığını aktarmıştık. Psikanaliz bölümünde de görüldüğü üzere, çocuğun doğumundan gelişimine kadar olan süreci, gördükleri, hissettikleri ve öğrendikleri, diğer birçok konuda olduğu gibi cinsellik konusunda da tercihlerinin belirmesinde etkin olmaktadır. *Gesel* ve arkadaşları tarafından, çocuğun gelişme süreci üzerinde yapılan incelemeler de öz benliğin sosyal bir sonuç olarak kazanıldığına dair bilgileri kuvvetlendirmektedir.⁹⁰¹ Cinsel bilgilerinin kazanımının öneminden hareketle, görüşmecilerden ilk olarak cinsellikle ilgili bilgileri kimden ve nasıl aldıklarını anlatmaları istenmiştir.

Katılımcıların ilk cinsel bilgileri aldıklarını kişiler dikkate alındığında, bu bilgilerin alınacağı yaşlarda kadın katılımcıların aile ile daha fazla temas içinde oldukları söylenebilir. Erkek katılımcılarda dikkati çeken ise böyle bilgileri almaları düşünülen yaştan erken almış olmalarıdır. Bununla beraber kadın katılımcılar da erkek katılımcılar da aileden alamadıkları bilgileri, arkadaş, akraba, kitap ve dergi gibi diğer sosyalleştirici araçlardan almışlardır.

⁹⁰¹ Koştaş, Münir, "Sosyalleşme", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt:29, s.332.

Kadın katılımcılardan 25 yaşında İşletme Fakültesi son sınıf öğrencisi Deniz konuyla ilgili çok detaylı bilgiler alamadığını anlatmış, kendi jenerasyonu, şimdiki jenerasyonu kıyasladığında, yeni jenerasyonu bilgilendirilmeleri anlamında şanslı bulmuştur. Deniz ilk cinsel bilgileri aldığı kaynakları ve konuyla ilgili düşüncelerini şöyle aktarmıştır:

“Günümüzde ailelerin çok bilinçli bir şekilde çocuk yetiştirdiklerine çevremizde şahit oluyoruz. Çocuk yetiştirme ile ilgili yapılmış araştırmalar çoğaldı çünkü. Herkesin ulaşabileceği kitap ve yayınlar var. En önemlisi internet var artık. Bu ailelerin bir çoğu verecekleri şefkatin yanında, kendilerini de bu hususta eğitiyor. Böyle ailelere imreniyorum ve bizlerden sonraki nesillerin şanslı olduklarını düşünüyorum. Tabi zaman ilerledikçe, insanlar daha kapalı bir toplum olmaktan çıkıp, böyle konuları çocuklarıyla konuşabilecek rahatlıkta bir toplum olma yoluna gidiyorlar. Ben ailemle cinsellikle ilgili konuları konuşamadım ergenlik dönemlerinde. Hatta şimdi bile konuşabileceğimizi sanmıyorum. Aslında ailemi de bu konuda suçlayamıyorum, onlar büyüklerinden belki de daha kapalı bir anlayış gördüler. Düşünün ki, annem ve babam büyüklerinin yanında beni ve kardeşlerimi sevemezlermiş bile. Öyle sanıyorum ki, bize bu bilgileri verememiş olsalar dahi, kendi büyükleri gibi katı davranmamışlardır. Erkek kardeşlerim babamla bu hususta konuşabildiler mi bilemiyorum ama erkek çocukların direk babadan almasalar bile, akraba olan ailenin diğer büyüklerinden cinsellik ile ilgili bilgileri edinebildiklerini düşünüyorum. Rahat hareket edip, söylemlerinde bile cinselliği kullanabiliyor olmaları burdan geliyor olmalı. Böyle olunca kız çocuğuna bu bilgileri alabilecek bir tek annesi kalıyor. Annem bana cinsellik ile ilgili genel bilgiler vermedi. Ergen olduğum zamanı sezmiş veya anlamış olacak ki adet gördüğümde, bana vücudumda ne gibi değişiklikler olduğunu ve adet gördüğüm günlerde nelere dikkat edip, nasıl temizleneceğimi anlattı. Bu şekilde bilgilendirilmiş de olsam bunun o zaman beni rahatlattığını düşünüyorum. En azından kendimi yalnız hissetmemiştim. Annemin, kendi annesinden bu bilgileri de alamamış olduğuna adım gibi eminim. Annemin verdiği bilgilerin bunlar ile kısıtlı olması, adet görüp temizlenecek olduğumda bana kirli bir insan gibi hissettirmişti ve vücudumun böyle tepki vermesini çok saçma bulmuştum. Cinsellik ile ilgili daha genel bilgileri arkadaş gruplarımda benden yaşca büyük

hemcinslerimden öğrendim. Biyoloji derslerinde üremeyle ilgili aldığımız bilgiler üzerine birkaç kitap ve ansiklopedi karıştırmamın da şuan sahip olduğum bilgilere temel olduğunu düşünüyorum. Ben çocuklarıma bildiklerimin hepsini aktarabilmek ve bu konularda onlar ile arkadaş gibi sohbet etmek istiyorum...”

Bir firmada yönetici olan, 34 yaşındaki İlahiyat mezunu Selma, cinsellik ile ilgili bilgilerin edinilmesinde kendini diğer insanlara göre şanslı saymaktadır. Ayrıca, kendisine bu bilgileri sağlayan kişiye minnettarlığını her defasında tekrarlamaktadır. Selma, bilgileri aldığı kişiyi ve bu bilgilerin hayatındaki etkilerini şöyle anlatmaktadır:

“Cinsellik ile ilgili konuların konuşulmasının uygun görülmediği bir aile ortamında büyümeme rağmen konuyla ilgili bilgileri eksiksiz alabildiğimi düşünüyorum. Benim ortaokul yıllarında beraber okuduğum arkadaşlarıma göre artı saydığım şey böyle konuları ablamla konuşabiliyor olmamdı. Ablam benden yaşça epey büyük olduğu için, benim geçireceğim aşamaları tecrübe etmiş biri olarak bu konudaki tecrübe ve birikimlerini benimle paylaşmıştı. Bana kadın cinselliği ile ilgili konuları anlatırken tutumu, bu konuları konuşmanın utanılmayacak birşey olduğu üzerineydi. Şimdi düşünüyorumda bu tutumu beni çok rahatlatmıştı. O yüzden ablama yardımlarından ve anlayışından ötürü minnettarım. Çünkü ergenlik dönemlerinde insanlar, kendi dünyalarına çekiliyorlar ve kalabalıklardan uzaklaşmak istiyorlar. Tabi ruhunuzda böyle birtakım gelişmeler olurken, biyolojik olarak da bir takım değişimler geçiriyorsunuz ve bunlar hissedilir, gözle görülebilir şeyler oluyor. Bana öyle geliyor ki, utanma duygusu da kişinin biyolojisinin gelişirken getirdiği yeni bir beden görünümü oluyor. Çünkü bu yeni görüntünüze alışmaya çalışıyorsunuz. Ve bunu yaparken, kendi dünyanıza ve bir yalnızlığa çekiliyorsunuz. Ergenlik çabuk sıkılan, çabuk pes eden, isyankar bir insan yapıyor yaşayanı. Ablamın bu konuda bana yardım etmiş olması böyle ruh hallerinin daha hafif atlatılmasını sağlamıştı bende. En azından, bir şokla karşılaşmadım. Yaşayabileceklerimde daha önce bilgilendirildiğim için, ruhuma ve vücuduma sadece yaşaması gereken şeyi yaşamak kaldı. Beni en çok etkileyen ise, ablamın kadına sıkıntı gibi gözüken adet gibi bir dönemi, Allah tarafından kadına verilen bir hediye olarak tanımlaması olmuştu. Çünkü

bu düşünceye göre vücudum sağlıklı nesiller yetiştirebilmem için kendini hazırlıyor ve yeniliyordu. Ablamın bu tutumu sayesinde ben benimle yaşıt arkadaşlarımın evlendiği zaman yaşadığı sıkıntıları yaşamadım...”

Görüldüğü üzere Selma, aile üyelerinden ablasının doğru yaklaşımının, cinsellik ile ilgili düşünce ve tutumlarında olumlu etkiler yaptığını anlatmaktadır. Selma yaşadığı aile ortamı böyle konular konuşmaya müsait değilken kendisinden yaşça büyük ablasının bilgi ve tecrübelerinden faydalandığı için ergenlik dönemini rahat geçirdiğini vurgulamaktadır. Doğru iletişimin ve doğru alınan bilgilerin kişinin cinsel hayatı ve düşüncelerini bir ömür boyu etkiliyor olması artık tüm otoritelerce kabul edilen bir gerçektir.

Resim atölyesi işleten 29 yaşındaki Çağla ise cinsellik ile ilgili ilk bilgileri ailesinden değil dergi gibi bir iletişim aracından almıştır. Tesadüf eseri ulaştığı bu bilgilerden hoşnut olmayan Çağla, o dönem yaşadıklarını şöyle aktarmıştır:

“İlk cinsel bilgilerini kimden ve nasıl aldınız sorusunun üzerine düşündüm de, insanlar bu bilgileri anne ve babalarından alıyordur elbette. Ama benim cinsel bilgilerle ilk tanışmam talihsiz bir şekilde olmuştur. Oturduğumuz sitede ve okuldaki bazı arkadaşlarımda bir takım değişimler farkettiğim yaşlardaydım. Bazıları fiziki görünümleriyle, daha fazla kadına benziyorlardı ve bunu makyaj ile daha da kuvvetlendirmeye çalışıyorlardı. Öğretmenlerimiz okula makyajlı gelen öğrencileri uyarıyorlardı. Oysa arkadaşlarımdan böyle görünme çabaları benim de hoşuma gidiyordu. Aynı sınıfta okuduğumuz üst komşumuzun kızı odasında benim yanımda soyunup, giyindiğinde vücudunun çok güzel görüldüğünü farketmiştim. Çünkü giydiği iç çamaşırları onun üzerinde çok güzel duruyordu. Aynı arkadaşım onların evinde vakit geçirdiğimiz zamanlar bana makyaj yapmayı da göstermişti. Evimizde en çok vakit geçirmeyi sevdiğim yer, kendi odam ve anne-babamın yatak odasıydı. Bir erkek kardeşim vardı, bu yüzden odalarımız ayrıydı. Anne-babamın yatakodasını da, orada büyük bir ayna ve anneme ait süs eşyaları ve makyaj malzemeleri var diye seviyordum. Annemin makyaj malzemeleriyle oynadığım bir gün, arkadaşımın üzerinde gördüğüm şekilde, annemin iç çamaşırlarını üzerimde denemeyi düşündüm. Atlet giymekten sonra, sütyen giymenin güzel bir deneyim olacağını düşünmüştüm. Bir iki çamaşırını üzerime giydikten sonra, diğer renkte olanları da üzerimde denemek istedim. Farklı

şeyler bulacağımı ümit ettiğim bir dolabı karıştırırken, ortak kullanım alanı olan bir çekmecedeymiş, içinde çıplak resimler olan iki dergi buldum. Korktuğumu, utandığımı hatırlıyorum ama sonuna kadar bakmıştım dergilere. Görmemem gereken şeyler olduğunu söylememe gerek yok heralde.. Çünkü uzun zaman aklımdan çıkmadılar ve orada gördüklerim annem ve babama bakışımı da değiştirmişti. O zaman görsel anlamda gördüklerimden başka birşey bildiğim söylenemez. Genel anlamda cinsellik bilgilerini ise, daha sonra annemden aldım. Annemden aldığım bilgiler ise ağırlıkla üreme ve fizyolojik değişimlere yönelik olmuştu. Annemi utandırmamak adına ve dolaplarını karıştırmanın verdiği suçlulukla, o dergileri odalarında gördüğümü ona asla söylemedim. Yaşadıklarımın böyle bilgilerin beyinde bir tarafı eksik bıraktığını düşünüyorum...”

Çağla ilk bilginin kaynağının sağlam ve doğru olması gerektiğini anlatmak istemektedir. Erken yaşta görmemesi gereken bilgilere ulaştığı için, bilgi aldığı kaynağın, kendinde olumsuz hisler doğurduğunu anlatmaktadır. Görülen odur ki, anne ve babasının dikkatsizliğinin bedelini Çağla ödemiştir. Daha önce işlenildiği üzere, kontrolsüz medya ve internet yayınlarının çocuklar üzerinde benzer etkiler bırakması muhtemeldir.

Erkek katılımcılardan 30 yaşındaki makine mühendisi Atilla da Çağla ile benzer bir yoldan bilgi edindiğini anlatmıştır. Atilla ilk cinsel bilgileri nasıl aldığı ile ilgili şunları söylemiştir:

“İlk cinsel bilgileri arkadaşlarımdan aldım. İlkokul 5.sınıftayken sınıf arkadaşlarımdan biri abisinden temin ettiği bir dergiyi okula getirmişti. Ders bitiminde okulun yanındaki parkta bir grup arkadaşla beraber heyecan ve merakla o dergiyi uzun uzun incelemiş ve üzerinde konuşmuştuk. Dergideki kadın fotoğraflarının çıplaklığı ve cinsel ilişki pozisyonları dikkatimi çekmişti fakat dergideki erkeklerin cinsel organlarının büyüklüğü beni ürkütmüştü. Daha sonra arkadaşlar ile konunun içine iyice girince, ileri de fiziksel anlamda benim de cinsel organımın bu şekli alacağını öğrenmiş oldum. Ortaokula gelip babam benimle cinsellik ile ilgili konuşmak istediğini ve bunun olması gereken bir şey olduğunu söylediğinde, babama cinsellik ile ilgili bilgilerden çok uzak olmadığımı söylemiştim. Bu konuda erken bilgi sahibi olsamda babamın bu konuda beni bilgilendirmek istemesine karşı hem utanmış hem de bundan

memnun olmuştum. Bunun yanında babam değişen fizyolojimin getirisiyle nasıl temizleneceğimi özetle anlatmıştı. İlerleyen zamanlarda, babam kendimden çok büyük hemcinslerimle arkadaş olmamamı ve kızlarla cinsel ilişkiyi evlenmeden önce yaşamamamı söyledi...”

Atilla, Türkiye’de ve benzer özellik taşıyan ülkelerde, erkek çocuklarının cinselliği öğrenmesi muhtemel yollardan cinsellikle ilgili bilgiler edinmiştir. Çağla ile benzerlik taşıyan bilgi edinme şekli, Çağla’da olduğu gibi kendisinde ileriye dönük zihinsel etkiler bırakmamıştır. Atilla gecikmiş bir bilgi de olsa, babasının kendisini bilgilendirmesini doğru bulmaktadır. Atilla’nın babasının diğer katılımcılarla karşılaştırıldığında kendisinden yaşça çok büyük insanlarla arkadaş olmaması gerektiği bilgisini çocuğuna vermiş olması, onu cinsel istismar konusunda bilinçlendirmesi anlamında önem taşımaktadır.

Aile yapısı Deniz ve Selma ile benzerlik taşıyan 27 yaşındaki mimar olan Çetin ise ilk cinsel bilgileri nasıl edindiğini aşağıdaki gibi anlatmıştır:

“Cinsellik gibi konuların konuşulmadığı ve yokmuş gibi davranılması gerektiğine inanıldığı bir aile ortamında yetiştim. Onun için cinsellik konusunda ailemden almam gereken yaşlarda bilgi alamadım. Açıkcası ailem beni bilgilendirmeye çalışsaydı ben onlarla konuşabilir miydim bilmiyorum. O zaman için bunun mümkün olmayacağını düşünüyorum. Cinsellik ile ilgili bilgileri babamın kitaplığının arka raflarında bulunan bu konularda yazılmış ilmi ve İslami kitapları okuyarak edindim. Kitapların bu konuda merakımı giderdiğini düşünüyorum, anlamadığımı düşündüğüm konuları ise arkadaşlarımla paylaşarak bilgi edinmeye çalıştım.”

Yapılan birçok araştırmaya göre, çocuğun cinsel eğitiminde birincil sorumlunun anne babası olması gerektiği ortaya çıkmıştır. Katılımcılarla yapılan görüşmeler neticesinde ailenin ve akran grubunun kişinin cinsellikle ilgili bilgileri edinmesinde birinci dereceden kaynaklar olduğunu söylemek mümkündür. Katılımcıların ifadelerinde görüldüğü üzere, aileler de bu bilgileri verme hususunda bir çekince içindedirler. Aynı şekilde Çetin örneğinde görüldüğü gibi, bilgilerin aile tarafından verilmek istenmesi durumunda da, çocuklarda bu konuda konuşup konuşamayacaklarından emin olamamaktadırlar. Atilla da, babası kendisiyle konuştuğunda utanma duygusu hissettiğini aktarmıştır. Yapılan araştırmalarda da, bu dönemlerin aileler ve çocuklar açısından zor dönemler olduğu gözükmektedir. Bunun

yanında, bunların aşılabileceği yöntemler ve öneriler de verilmiştir. Sosyalleşme bölümünde işlendiği gibi ve örneklerden de anlaşıldığı üzere akran grubunun gençleri etkileme hususunda bir rolü olduğu daha net görülen bir gerçektir. Atilla örneğinde olduğu gibi, arkadaşları, onun dergiler ile tanışmasını ve cinselliği erken bir yaşta keşfetmesini sağlamışlardır. Diğer yandan, katılımcıların ergenlik çağlarında, kitaplara ulaşma isteklerini anlatmaları da göz ardı edilmemelidir.

b. Deneklerin İlk Cinsel Deneyimlerini Kaç Yaşında ve Nasıl Yaşadıkları

Ergenlikle birlikte daha önce sadece bedenin ihtiyaçlarını tatmin eden hareketlerin daha sonra cinsel anlama bürünen hareketlere dönüşmeye başladığını daha önce görmüştük. Tam olgunluğa erişildikten sonra ise, cinsel bir birliktelik kurma isteği artabilmektedir. Bu artışın yanında, kişinin bunu eyleme dökmesi, aldığı kültüre, yaşadığı topluma, istek, düşünce ve inançlarına göre değişebilmektedir.

Kadın katılımcılardan Deniz ilk cinsel deneyimini kaç yaşında ve nasıl yaşadığını şöyle anlatmıştır:

“İlk cinsel deneyimi, ergen olduğum yıllarda ilk mastürbasyonu yaptığımda yaşadım. Tam olarak tarif edemediğim bir haz almıştım. Kendi vücudumu keşfediyor olmam güzel bir duyguydu. Fiziksel anlamda ise ilk cinsel ilişkiyi 22 yaşında üniversitede erkek arkadaşım ile yaşadım. Arkadaşım ilk aşık olduğum insandı ve ona her konuda güveniyordum. Buna rağmen bu cinsel birleşme beni hem korkutmuştu hem de kendimi suç işlemiş gibi hissetmiştim...”

Çağla da ilk cinsel deneyimini mastürbasyon yaparak yaşadığını belirtmiştir. Bu ilk deneyimini ve hissettikleri ise şöyle anlatmıştır:

“İlk cinsel deneyimimi 15 yaşında liseye başladığımda mastürbasyon yaparak yaşadım. Bunu ilk yaptığımda anlatıldığı, kadar keyifli birşey olmadığını düşünmüştüm. Vücudumun verdiği tepkilere şaşırmıştım. Bir insanla beraber olmak gibi bir cinsel ilişkim olmadı, ben bunun evlenildiği zaman yerine getirilmesi gerektiğini düşünüyorum...”

Çağla'nın kendisini dindar olarak belirtmemesine rağmen, cinsel ilişkide erkek ve kadın birlikteliğine bakış açısı dikkat çekicidir. Çok zaman böyle tutumları dindar olan insanların geliştirdikleri düşünülmektedir. Çağla'nın böyle düşünmesinde,

çocukluğunda cinsel bilgilerle yanlış tanışmasının etkisi olacağı gibi, içinde yaşadığı kültürün de etkilerinin olabileceği düşünülebilir.

Erkek katılımcılardan Atilla'da ilk cinsel deneyiminin mastürbasyon olduğunu belirtmiştir. Mastürbasyon ve sonrası ile ilgili ise şunları aktarmıştır:

“Mastürbasyon yapmaya başladığımda 14 yaşındaydım. Bu deneyimin o yaşlarda hem keyifli hem yorucu olduğunu düşünürdüm. Ayrıca sanki mutlaka yapılması gereken bir şeydi benim için. 21 yaşında evlenmeyi düşündüğüm insanla ilk cinsel ilişkiyi yaşadığımda mastürbasyonun gerçekten bir avunma olduğunu düşündüm. İlk cinsel ilişkim hızlı ve çabuk gelişti bu yüzden utandım ve kendimi erkeksel anlamda zayıf hissettim. Çünkü duyduklarım ve okuduklarıma göre bunun daha iyi olması gerekiyordu. Cinsel ilişkide değil ama bitiminde bir şaşırma ve günah işledim mi duygusuna kapıldım. Yalnız buna rağmen tekrarı isteyebileceğim bir deneyimdi benim için.”

Atilla da mastürbasyon olan ilk cinsel deneyimini, fiziksel anlamda bir kadınla cinsel ilişki yaşayana kadar sürdürmüş ve bunun önemli birşey olduğunu düşünmüştür. Mastürbasyonun kişinin cinsel güdülerıyla vücudunu keşfetmek adına yapılabildiği bilinen bir gerçektir. Bununla beraber ergen gençler mastürbasyonu akran etkisiyle sırf meraktan da yapabilmektedirler. Atilla, cinsel ilişkiye girdiğinde, mastürbasyonun bir tür avunma olduğunu düşünmüştür. İlk yaşadığı ilişkide hissettiklerini ise, güçsüzlük, günah işlediğini hissetme ve şaşırma olarak tarif etmiştir. Atilla'nın erkeksel anlamda kendini güçsüz hissetmesinin nedeni, kendisini buna koşullamasıdır, yahut toplumun erkekten beklentisi güçlü olma gerekliliğidir. Deniz örneğinde olduğu gibi Atilla'nın günah işlediğini düşünmesi de yaşadığı kültürün etkisi olarak düşünülebilir.

Diğer kadın katılımcılardan Selma ise bu soruyu şöyle cevaplamıştır:

“İlk cinsel deneyimi 25 yaşında eşimle, evlendiğimiz hafta yaşadım. Bu eşimin de ilk cinsel deneyimiydi. Fiziksel kasılmalar hariç, hissettiğim şey, birbirimize ait olduğumuz ve herşeyi paylaşabiliyorken, cinselliği de eşimle paylaşmanın güzel olduğuydu.”

Evli ve dindar olduğunu belirten Selma'nın ilk cinsel deneyimini evlendiğinde eşiyile beraber yaşadığını ve duygusal anlamda güzel hissettiğini anlattığı görülmektedir. İlk cinsel deneyimi evliliğinde yaşamakla benzerlik taşıyan Çetin ise diğer katılımcılardan farklı olarak ergen olduğu yıllarda gördüğü rüyayı anlatmıştır:

“Rüya görmek de bir deneyimse bunu ilk yaşadığımda 12 yaşındaydım. Sabah uyandığımda hatırlamaya çalıştığım şeyin ve içinde bulunduğum durumun ne anlama geldiğini biliyordum. Bunu kötü bir şey olarak düşünmedim. Daha önce okuduğum kitaplardan ve duyduklarımın bunun doğal bir durum olduğunu öğrenmiştim. Hayali birşey gibi olduğu için hem güzel hem saçma gelmişti. İlk cinsel ilişkiyi ise 24 yaşında eşimle beraber yaşadım. Fiziksel anlamda hoş birşey olduğunu düşünmüştüm. Ve evlilik gibi bir kurumun içinde bunu yaşamamın ise gerçekten daha tatmin edici ve hoş olduğunu hissettim. O gün içimde eşime karşı daha yüksek sevgi ve saygı hissettiğimi hatırlıyorum.”

Gördüğü rüyaya sahip olduğu bilgilerler sayesinde hazırlıklı olduğunu aktaran Çetin, bu deneyimi karşısında şaşıracağı bir etki geliştirmemiştir. İlk cinsel birlikteliği ise evlilikte yaşadığını anlatmış ve bunu evli olarak ilk defa eşiyle yaşıyor olmaktan mutluluk duymuştur.

c. Deneklere Göre Cinsel Eğitim İçin En İyi Araç ve Kişilerin Neler Olduğu

Cinsel eğitimin, bireyin fiziksel, duygusal ve cinsel gelişimini anlaması, olumlu bir kişilik kavramı geliştirmesi, başkalarının haklarına, görüş ve davranışlarına saygılı bir bakış açısı edinmesi, olumlu davranış biçimi ve değer yargıları geliştirmesi açısından önemli olduğunu görmüştük. Cinsel eğitimin kimlerce ve nasıl verilmesi gerektiği de, birçok araştırmaya konu olmuştur. Mülakat yapılan katılımcıların ise konuyla ilgili ortak noktaları olduğu gibi, farklı düşündükleri noktalar da vardır. Erkek katılımcılardan Atilla'nın bu soruya cevabı şöyle olmuştur:

“Cinsel eğitimden ne anladığımızla ilgili bir durum bu. Fiziksel ve ruhsal anlamda bir kişi en iyi eşiyle bütünleşir bana göre. Ve bu beraberlik de en iyi öğrenme yolu olacaktır ilişkide. Diğer anlamda, çocuklara ders anlatır gibi bir cinsel eğitimden bahsediyorsak bu çok kereler denenmek istenmiş, ama adının bile anılması büyük sıkıntılara yol açmış. Okuduğum kitaplardan bu eğitimin uygulayıcısı ülkelerde de çok başarılı olmadığını biliyorum. Böyle olunca iş, anne-babaya düşüyor. Çocuklara okulda üremeden başka ne öğretilir ki.. Çünkü cinsel eğitim denilince akla başka birçok şey geliyor. Bakalım çocuk bunu almak isteyecek mi? Alsa, bu bilgiyi kaldırabilecek mi? Üreme anlatılmalı bence bunun yanında bir eğitim verilecekse, bu cinsel

hastalıklardan korunma ile ilgili olmalı, kişinin vücuduna ve başkalarına saygı duyması ile ilgili olmalı. Evet.. Evet.. Bir eğitim olacaksa, paparazzi programlarında gösterildiği gibi önüne gelenle beraber olmanın, veya sadece cinsel ilişkinin, cinsellik olmadığı öğretilmeli. Veya seçmeli ders olarak koyulmalı müfredata.”

Atilla'nın okullarda cinsel eğitimin verilmesine karşı endişeli baktığı görülmektedir. Endişesinin kaynağı ise okullarda öğretilecek bilginin ne olacağıdır. O, aynı zamanda bu bilgiyi öğrencininin alıp alamayacağı konusunda öğrencilerin hepsinin aynı potansiyelde olamayacağını düşünmektedir. Atilla, velilerin ve öğrencilerin cinsel eğitim dersini, isteyip istemeyebilecekleri düşüncesinden hareketle, böyle bir eğitim okulda verilecekse, bunun seçmeli ders olarak verilmesini uygun görmektedir.

Kadın katılımcılarımızdan Selma, cinsel eğitimin ailede verilmesi gerektiğini savunmaktadır. Kendi çocuklarını bu konuda nasıl eğittiği üzerinde de duran Selma, bu eğitimin neden ailede verilmesi gerektiğini şöyle anlatmıştır:

“Eğitim ailede başlar. Cinsellik konusunda da bunun geçerli olduğunu düşünüyorum. Çocuğun kendini farketmeye ve tanımaya başladığı ve kişiliğinin büyük oranda oturmaya başladığı 0-6 yaş arasındaki dönemde bireyin cinsel eğitimi çocuğun algılama düzeyine uygun olarak aile içinde verilmelidir. Türkiye gibi kalıpları olan bir ülkede bu biraz zor. Ama aileler için en önemli şey çocukları değil mi? O zaman niye sakınılsın ki bu. Çocuk yanlış bilgiler edinip, hayatını bu konu üzerinde böyle şekillendireceğine, ilerde anne-babasının olumlu tutumunu hatırlayıp, niye onların bu tutumuna şükretmesin. Hayırlı evlat yetiştirmek, bu dünyaya bırakılabilecek en güzel meyveyse, bunu niye en güzel şekilde yapmayalım. Ben inanıyorum ki, cinsellik ile ilgili bilgilerin doğru verilmesi, onun topluma hayırlı bir insan olarak kazandırılmasında büyük etken olacaktır. Çünkü çocuk ailesinin, kendi bedeninin ve duygularının sorumluluğunda olacaktır. Yine aynı şekilde karşısındaki insanlara da bu şekilde yaklaşacaktır. Ben ve eşim çocuklarımızı böyle yetiştirme gayreti içerisindeyiz. Örneğin, konuyla ilgili meraklarını gidermeye çalışıyoruz, sorularını geçiştirmiyoruz. Ben cinsel eğitimin ailede olmasından yanayım. Ülkemizde bu konunun da siyasete dökülebileceği için, böyle bir eğitimin okul gibi yerlerde riskli olduğunu düşünüyorum.”

Görüldüğü gibi Selma, Türkiye’de cinsel eğitimin, diğer eğitim türlerinde olduğu gibi siyasete malzeme yapılabileceğini düşünmektedir. Ona göre cinsel eğitimin verilebileceği en uygun yer ailedir. Çocuklarını da bu şekilde yetiştirdiğini belirten Selma’ya göre, çocukların bu bilinçlilikte şefkatli ellerde yetiştirilmeleri, toplumun diğer bireyleri ve toplumun genel düzeni için önemlidir. Ona göre bu şekilde, çocuğa, kendi bedeninin, ailesinin, inancının değerlerinin ve toplumdaki diğer insanların sorumluluğu verilmiş olacaktır.

Diğer erkek katılımcımız Çetin ise konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde aktarmıştır:

“Çocuğun her anlamda şekillendiği yer ailesinin yanıdır. Şimdi geri dönüp baktığımızda o yaşlardan kalan hatıra ve izlerin hayatımızı etkilediğini görüyor ve anlıyoruz. Aile nasıl verir bu eğitimi bilmiyorum ama cinsel eğitimin ilk verilmesi gereken yerin aile olduğunu düşünüyorum. Çok küçük yaşlarda anne ve babalarımızın bize öğrettiği temizlik ve tuvalet alışkanlıklarında bile bunun temelleri atılmış olmalı. İnsanlar gelişen teknoloji ile ve yenyüzyılın bilgi paylaşımının kolaylaşmasıyla ve bilimin ilerlemesiyle artık birçok şeyi biliyor. Bunlar insanın hayatını kolaylaştıran şeyler. Cinsel eğitim konusu ile de ilgili mutlaka bilimsel çalışmalar yapılmıştır. Çocuk nasıl yetiştirilmeli, ergenlere nasıl davranılmalı, evli insanlar daha sağlıklı br cinsel yaşam ve mutluluk için neler yapmalı, nelere dikkat etmeli. Önemli olan böyle yapılmış araştırmaları paylaşmak ve insanlara faydalı olabilmek. Böyle araştırmaların yapıldığını farzediyorum, hani neredeler, niye insanların bunlardan haberi yok, yapılmadığını da düşünürsek, niye yapılmıyor veya niye daha çok yapılmıyor. Avrupa’da tükendi cinsellik, oradan ithal edilen bilgileri ve materyalleri kullanıyoruz hala, kulaktan dolma bilgilerle de yalan yanlış şeyler biliyoruz. Cinselliği yanlış algılayanın kötü sonuçlarını gördü Avrupa insanı ve daha iyiye doğru gidiyorlar, bizim gibi ülkelerin sandığının aksine daha kontrollü ve bilinçli yaşıyorlar hayatlarını. Biz onların vazgeçip bıraktıklarıyla devam ediyoruz yolumuza. Bildiğim kadarıyla bundan 2-3 asır öncesi bu topraklarda bize tarihi emanet eden atalarımız bu konularda daha bilgili ve daha bilinçlilermiş. Nedir bizi böyle bilinçsizliğe iten anlamıyorum. Cinsel eğitimi verebilmek için kafalarını değiştirmek lazım denecek olsa, insanlar bu ülkede her konuda olduğu gibi kutuplaşacak, herkes kendi

düşüncesiyle olsun isteyecek bu eğitimleri. Bu yüzden bence, konu hem bilim, hem ilim yönüyle görülmeli, bizden önceki insanlar neler yapmış, dinler, inanışlar neler söylemiş. Ortaya çıkan sonuç siyasi olmamalı, adını saydığım bütün bilgiler harmanlanmalı ve insana fayda verecek bilgi kullanılmalı. Belki böyle olursa cinsellik gibi bir konuyla ilgili eğitim verebilir devletler, bu konuyla ilgili eserleri kitaplaştıracaklar. Böyle olunca da kimsenin aklında bu bilgi doğru bilgi mi, bu kurum doğru eğitim veriyor mu gibi sorular belirmesin.”

Çetin diğer katılımcılar gibi, cinsel eğitimin önce ailede verilmesinin gerektiğini düşünmektedir. Cinsellik ve cinsel eğitim konularında yapılan araştırmaların yetersiz olduğundan yakınan Çetin, var olan araştırmaların da okuyucuya ulaştırılamadığını söylemektedir. Ona göre, atalarımız bizden önce konuyla ilgili araştırmalar yapmışlar ve konunun üzerinde ehemniyetle durmuşlardır. Çetin buna rağmen, cinsellik ve cinsel eğitim konularına duyarsız kalınmasına anlam verememektedir. Bu eğitimin Türkiye’de siyasi anlamda kutuplaşma yaratacağını düşünmesi, Selma’nın konuyla ilgili düşünceleriyle benzerlik taşıdığını göstermektedir. Ona göre, bu ve benzer konularda işin siyasi boyutlarına girilmeden, kutuplaşmadan, dinlerin, bizden önceki medeniyetlerin, bilimin ve ilimin söyledikleri harmanlanmalı, bilgi tek kaynaktan verilmelidir. Çetin bu yaklaşımın bilginin doğruluğu ve tarafsızlığını sorgulayacak endişeleri ortadan kaldıracağını savunmaktadır.

Diğer kadın katılımcımız Deniz ise, cinsel eğitim devlet eliyle verilemeyecekse, bunu verebilecek özel kurumların oluşturulması gerektiğini belirtmektedir. Deniz’in cinsel eğitim konusuyla ilgili fikirleri aşağıdaki gibidir:

“Tabi ki en başta aile.. Ben cinsel eğitimin aile içinde verildiği evlerde ebeveynler ve çocuklar arasındaki ilişkinin daha kuvvetli olduğunu düşünüyorum. Bir de çocuklukta ve aile içerisinde öğrenilen bilgilerin insanların hayatlarını bir ömür etkilediği artık herkesce bilinen bir gerçek. Bizim ülkemizde cinsellik eğitimin okullarda verilmesi büyük sorun gözüktüyor. Gerçi bildiğim kadarıyla bunun okullarda karışık verilmesi de sorun olabiliyormuş. Erkek ve kızın algılama düzeylerine ve yaşlarına göre düzenlenmesi gerekiyormuş bu eğitimin. Çünkü aynı sınıfta da olsa, çocukların etkilenme ve öğrenme biçimleri değişebiliyormuş. Madem böyle sorunlar ve

çekinceler var o zaman, isteğe bağlı öğrenim alınabilecek kurumlar oluşturulmalı. Ve bu eğitimi veren insanlar işinin ehli olmalı.”

Deniz eğitiminin devlet eliyle verilemiyor olmasını iki sebebe bağlamaktadır. Bunlardan biri Türkiye’de bu konunun mahremiyetidir. İkincisi ise, cinsel eğitimin diğer dersler gibi öğretilmesinin her çocukta aynı etkiyi bırakmayacağıdır. Bu sebeple ona göre, cinsel eğitim konunun profesyonellerince özel kurumlar da verilmelidir.

Çağla’da diğer katılımcılar gibi cinsel eğitimin önce ailede verilmesi gerektiğini düşünmektedir. O’nun diğer katılımcılardan farklı düşündüğü, böyle bir eğitim verilecekse ilk önce anne ve babaların eğitilmesi gerektiğidir. Çağla konuyla ilgili düşüncelerini aşağıdaki gibi paylaşmıştır:

“En iyi araç aile diye düşünüyorum. Çünkü çocuğun büyüdüğü en şefkatli eller onun anne ve babası. Çocuk gözlerini hayata açtığından itibaren, birinci derecede en çok onlardan bilgi alıyor. Aile diyoruz ama, bir de şu var: Ya anne-baba eğitimsizse.. İşte sorun da burada galiba, cinsellikle ilgili eğitim önce ailelere verilmeli. Öteki türlü eğitimsiz ailede yetişen bir çocuğun bunu etraftan öğrenmekten başka şansı kalmayacak. Belediyeler, özel kurumlar, bir sürü meslek edinme kursları düzenliyorlar. Böyle yerlerde ücretsiz katılımlarla ve teşviklerle anne ve babaları buralara yönlendirmeli. Cinsellik bence, kişiyi doğumdan ölüme kadar etkileyen birşey. Bunun için doğrusu da yanlışı da öğretilmeli...”

Çağla belediyelerin ve benzer kurumların meslek edindirme kursları düzenleyip buralarda değişik konularda eğitim verdiklerini belirtmiştir. Ona göre bu yöntemle eğitim verilebiliyorsa, cinsellik konusu ile ilgili de anne ve babalar yetiştirilebilir.

ç. Deneklerin Din ve Ahlaka Aykırı Buldukları Fakat Cinsellik İçin

Uygulanması Gerektiğini Düşündükleri Tutum ve Davranışlar

İnsanlar kendi dinlerini, dillerini, değer yargılarını diğer insanlardan öğrenmekte ve kazanmaktadırlar. Din ve ahlak da sosyalleşme sürecinde öğrenildiği için, kişiden, kişiye toplumdan topluma bu konudaki bakış açısı ve tutumlar değişebilmektedir.

Kadın katılımcılardan Selma dine ve ahlaka aykırı bulacağı düşünceler içinde olmadığını belirtmektedir. Konuyla ilgili şunları söylemiştir:

“Soru biraz derin bir soru. Ahlak dediğimiz şey toplumlarda kişilerin birbirlerine karşı duydukları sorumluluk ve saygıdan gelir. Bununla beraber insan kendine ve onu yaratan Allah’a, inandığı dine ve ailesine karşı da sorumludur. Bu herşeyi yapamaz, yapmamalıdır anlamı taşımaktadır. İnsanın herşeyi yapabiliyor olmasının onu doyumsuz bir hale getireceğini düşünüyorum ve herşeyi bünyesinde barındırmasının da kendisi için olumsuz etkiler oluşturacağını. Çünkü insan vücudu da, ruhu da ileriye dönük izler taşımaya müsait yapıdalar. Herşeyin yapılabilir olduğu bir bünyede ileriye neler taşıyacağımızı bir düşünün. Öyle ki zaten bir takım ruhsal rahatsızlıklar da bu sebeple ortaya çıkıyor. Ahlakı kişinin içinde yaşadığı toplumlar ve çevre oluşturur. Ve toplumlar dinlerden, kültürlerinden etkilenecek ahlak yasalarını ve davranışlarını yapılandırırlar. Söylemek istediğim, Allah bir şeyi yasaklamış ve onu hoş görmemiş ise bunlar insanlara ve topluma zarar veren şeylerdir. Yapılmaması gereken şeylerin peygamberler ve dini kitaplar tarafından öğretiliyor olması da bu anlamda insanoğluna armağandır. Hata yapmadan gerçeği görebilmenin bir başka yoludur bu. Bu yüzden dine ve ahlaka aykırı bulduğum ve cinsellik için uygulanması gerektiğini düşündüğüm tutum ve davranışlar yok...”

Selma ahlak sistemlerinin temelini toplumların oluşturduğunu söylemektedir. Ona göre, ahlak ve dinlerin yasaları insan ve toplumun faydası içindir. O yüzden dinlere ve ahlaka aykırı bir tutum ve davranış geliştirmek, kişinin zararınadır. Özellikle dinlerde bazı şeyler yasaklanmışsa, Allah bunu kişilerin ve toplumun refahı için düşünmüştür. Bu sebeple Selma bile bile hataya düşmemek gerektiğini savunmaktadır.

Deniz’in düşüncesi, Selma’nın düşüncesinin tam aksidir. O insanların birbirlerini sevdikten sonra din ve ahlak kurallarının onları engellememesi gerektiğini savunmaktadır. Konuyla ilgili düşünceleri şöyledir:

“Din ve ahlak için aykırı bulunan davranışlardan zina ve yasaklı cinsel ilişkiler kastediliyor sanırım. Ama ben insanlar birbirlerini sevdikten sonra bu tür engellemelerin ortadan kalkacağını düşünüyorum. Yani insan sevdiği insanla ilerde evlenebilecekse, yaşamak istediklerini niye sonraya bıraksın ki.

Onlar bir şekilde birbirlerinin kaderlerine yazılmışlardır zaten. İşte bir yerde de yetiştirilme tarzlarımız ve içinde yaşadığımız kültürün bizi şekillendirmesi, böyle düşünürken de bir tarafımızın suçluluk duymasına ve eksik kalmamıza yol açıyor. Mesela mastürbasyon dinlere ne kadar aykırı tam bilmiyorum ama bir yerde kişinin kendini mutlu etmesi bana mantıklı geliyor, böylece bir şekilde günahtan da uzak duruluyor. Sonra evlendiğimde beraber olacağım insanla aramda da sınırların ve kuralların olmasını istemem. Bana herşey yapılabilir geliyor. Bence yapılamaz olan şeyler de insanın vücuduna ve ruhuna zarar verecek derecede olanlardır. Bunları da zaten tıp bilmi ve doktorlar insanlara söylüyor.”

Görüldüğü üzere Deniz, verdiği mastürbasyon örneğinde söylediği gibi yasakları çiğnemeyi bir emniyet subabı olarak görmektedir. Deniz dine ve ahlaka aykırı olan cinsel tutumları tam olarak bilmediğini fakat tahmin edilir olduklarını ifade etmektedir. Onun için bu tutum ve davranışlar karşılıklı sevgi ve anlayış içerisinde iseler insanlar arasında yapılabilir. Deniz yapılması uygun olmayan davranışları ise insan ruhuna ve vücuduna zarar veren şeyler olarak adlandırmaktadır.

Atilla bu konuyla ilgili görüş ve düşüncelerini aşağıdaki gibi aktarmıştır:

“Evlilik öncesi flörtü ve sevgili olmayı din veya dinler uygun bulmasa da ben uygun buluyorum. Çünkü sevgili ve flört şekillerini evliliğe götüren adımlar olarak görüyorum. Bunun dışında ahlaka çok aykırı bir tutum ve davranış içinde bulunacağımı düşünemiyorum...”

Atilla, kadın katılımcılardan Deniz’in yaklaşımına benzer bir düşünceye sahiptir. Deniz sevgi olduktan sonra dine aykırı tutum ve davranışlar içerisinde bulunulabileceğinden bahsetmekteydi, Atilla da bu tarz ilişki türlerinin evlilik kurumunun oluşturulmasında bir adım olduğunu düşünmektedir. Bununla beraber Atilla ahlaka aykırı bir davranışta bulunamayacağını ifade etmektedir. Görüldüğü üzere düşünceler kişilerin din ve ahlak anlayışına, dini bilgiye sahip olup olmamalarına göre değişiklik gösterebilmektedir.

Diğer kadın katılımcımız Çağla daha çok yasak olduğu düşünülen ilişki biçimleri üzerinde durmaktadır. Bunlarla ilgili düşünceleri şöyledir:

“Dine ve ahlaka aykırı şeylerden anal seks, oral seks gibi cinsel ilişki biçimlerini anlıyorum. Bir de evliken bir başkasıyla beraber olmak bunun

içinde sayılabilir galiba. Bunlar benim de uygulamak istediğim tutum ve davranışlar olamaz.”

Görüldüğü üzere Çağla bir çok din öğretisi ve yasasın da üzerinde durduğu aldatmak ve anal seks gibi cinsel davranışları uygulayamayacağını ifade etmektedir. Birçoklarınınca tartışma konusu olan oral seks hakkındaki düşüncesi de diğer düşünceleri ile paraleldir.

Erkek katılımcılardan Çetin, dine ve ahlaka aykırı bulacağı düşünceler içinde olmadığını ve olamayacağını belirtmektedir. Konuyla ilgili şunları aktarmıştır:

“Ahlak anlayışı biraz değişken bir durum. Toplumda kabul gören sevgililik anlayışının getirisi yaşananlar beni düşündürüyor. Çünkü sevgili olan insanların birbiri ile evleneceklerinin bir garantisi yoktur. İlişkilerini bitirmeleri veya anlaşılamama durumlarında, insan olmanın tabiatı gereği başka bir sevgili bulmaları mümkündür. Bu da az-çok yeni sevgili olunan insanla benzer yakınlaşmaların yaşanacağı anlamına gelir. Bana göre bu tür yakınlaşmalar bir kişiyle olması gerekirken, kişiler, bir çok kişiyle bunu yaşayarak değerlerinin düşmesine neden olmaktadır. Bunun yanında daha önceki ilişkilerin hatıraları zihinlerde taşınmaktadır. Bu kişinin kendisine de ileride beraber olacağı insana da yaptığı bir haksızlıktır. Ben sahip olduğum ahlak anlayışı ve inancım gereği, dine ve ahlaka aykırı bir davranış içinde bulunmadım ve bulanmam diye düşünüyorum.”

Çetin’in cinselliğin uygulanması gerektiği aykırı düşünceler içinde bulunmadığını ve bulanmayacağını belirtmesinde etkin olan faktörler, inancı ve ahlak anlayışıdır. O toplumun kabul görebileceği sevgililik ilişkilerini de dine aykırı tutumlar içerisinde kabul etmektedir.

d. Deneklere Göre Cinsel Ahlakın Ne Olduğu ve Gerekliliği

Çetin’in bir önceki soruyla ilgili düşünceleri cinsel ahlak başlığı altında daha da detaylandırılmıştır. O, cinsel ahlakı sınırları olan ama güzel neticeler doğuran bir kavram ve yaklaşım olarak görmektedir. Cinsel ahlakı, dindar olmak ile de bağdaştıran Çetin, konuyla ilgili Kuran’dan ve Peygamberlerin hayatlarından örnekler de vermiştir. Çetin’in cinsel ahlak ile ilgili düşünceleri şöyledir:

“Cinsel ahlak kişinin bekarken de evliyken de cinsel ihtiyacının getirdiği tutum ve davranışları belli kurallar ve değer yargılarına göre düzenlemesidir.

Örfler, adetler bunun düzenleyicisi olduğu gibi bana göre en temel kaynak dindir. Aralarında nikah olmadan insanların cinsel münasebetlerde bulunmaları, ya da bulanabilecek yola götürecek davranışlar sergilemeleri dini açıdan uygun değildir. İslam dini diğer her konunun düzenleyicisi olduğu gibi cinsellik konusunun ve evlilikte dikkat edilmesi gereken hususların da düzenleyicisi olmuştur. Hz. Muhammed'in hayatından örnek alınacak birçok materyal vardır konuyla ilgili ve Kuran da cinsel ahlaklılığa yer vermiştir. Diğer bütün peygamberler de geldikleri toplumlara yaşayışlarıyla örnek olmuşlardır. Müslüman bir insan için Hz. Yusuf'un hayatı cinsel ahlak açısından önem arz etmektedir. Öyle bir zamanda yaşıyoruz ki, kültürler yozlaşıyor, değerler ayaklar altına alınıyor. İnsanın düzgün ve bilinçli hareket edebilmesini sağlayan bir tek inancı kalıyor. Bence inançlı insanlar bu yüzden kendilerini yalnız da hissetmiyorlar, çünkü Yaradan'a ve çevrelerine karşı bir sorumlulukları var. Nereden nereye gelindiği bir bakın. Eskiden bu kadar fazla mıydı çocuklara, kadınlara taciz, çocuk pornosu, şiddet içerikli cinsel ilişkilere teşvik, görsel yayınlar ve internette sınırsız özgürlük. Cinsel ahlaklı iseniz sınırlarınız var demektir. Bu sınırlar güzel sınırlardır. Çünkü insan fıtratı her şeyin sınırsızlığını isteyebilecek özelliktedir. Cinsellik konusu gibi bir konuda sınırsızlık, tecavüz gibi şeylere neden oluyor. Düşünün ki, adam bir başkasıyla evli kadına bunu yapabiliyor, kendi kardeşi, kendi çocuğu var belki, ama öyle bir ahlaki sarsıntı içinde ki bunları hiç düşünmeden, sokaktaki insana bunu yapmayı kendine hak sayıyor. Bu yüzden cinsel ahlak kesinlikle gereklidir.”

Verdiği örneklerden görüldüğü üzere Çetin, cinsel ahlak eksikliğinin kişileri toplumsal felaketler olan cinsel istismar ve tecavüz gibi suçlara götürebileceğini savunmaktadır. Kadın katılımcılardan Çağla'nın ise bu soruya yanıtı şöyle olmuştur:

“Cinsel ahlaklı olmak, emniyet kemerini takıp araba kullanmak gibi geliyor bana. Kendinizin ve arabadakilerin, aynı zamanda otobandakilerin hayatını tehlikeye atmamak. Burada varmak istediğim şey, bir kişinin kontrollü ve dikkatli davranması, verdiğim örnekte olduğu gibi, çok kişinin de canını kurtarıyor. Cinsel ahlak, insanların cinsellik gibi ihtiyaçlarını haya duygusuyla örtüştürerek gidermeye çalışmasıdır. Cinsel ahlakın yokluğu, çarpık ilişkilerin

meydana gelmesine ve insan psikolojinin ve toplumun bozulmasına yol açar. Her şeyi dengeli yaşamak gerekir. Bu nedenle cinsel ahlak gereklidir.”

Çağla'nın düşünceleri temelinde Çetin'in düşünceleriyle benzerlik göstermektedir. O bir kişinin kendi içinde cinsel ahlaklı davranmasını, toplumun huzurunun bir garantisi olarak görmektedir. Konuyla ilgili emniyet kemeri örneği ise oldukça ilginç ve isabetlidir. Söz konusu insan ve onun yaşadığı toplum olunca ona göre, cinsel ahlak kesinlikle gereklidir.

Deniz'in bu soruya yanıtı ise şöyle olmuştur:

“Cinsel ahlak, tanımı yapılması zor bir kavram. Bende ilk çağırttığı insanlar tarafından kabul edilmiş, onların davranışlarını belirleyen, hatta dizginleyen kurallar sistemi olduğu. Ahlaklı olmak nasıl ki insanın iç huzurunu, toplum yaşamını dengeliyorsa, cinsel ahlak da aynı görevi görüyor. Nietzsche ahlakı evrensel olarak algılamak bireyler arasındaki temel farklılıkları ihmal etmek demek olduğunu söylemiştir. Buradan cinsel ahlakın bireysel anlamda farklı, toplumsal anlamda farklı olduğunu söyleyebiliriz. Dinler cinsel ahlakın tanımını yüzyıllar önce yapmışlar, insanlar da bunun üzerine toplum yaşayışlarına göre bunu şekillendirmişler. Bence cinsel ahlak, kişinin kendisine, davranışlarının bir başkasına zarar verdiği ölçüde gereklidir. Gerekli olduğu içindir ki, çocuk tacizleri, ensest gibi cinsel istismar biçimleri toplumda hoş görülmemektedir. Ve yasalarca yasaklanmıştır.

Deniz cinsel ahlak kavramını, ahlak kavramı ile beraber değerlendirmiş ve ilk insandan bu yana bu kavramın insanlar ve toplumlar tarafından kabul edilmiş olduklarını ifade etmiştir. Nietzsche'in görüşünden hareketle, kural koyarken bireysel farklılıkların dikkata alınması gerektiğini belirtmiş ve cinsel ahlakın insanların davranışlarının bir başkasına zarar verdiği ölçüye geldiğinde gerekli olduğunu vurgulamıştır. Deniz, cinsel ahlak yoksunluğunun topluma zarar veren davranışlara dönüşmesi noktasında ise Çağla ve Çetin ile aynı düşünceyi paylaşmaktadır.

Erkek katılımcılardan Atilla Türkiye'de cinsellik konusu ciddiye alınmadığı için toplumsal anlamda cinsel ahlakın da yeteri kadar anlaşılmadığını düşünmektedir. Atilla'nın konuyla ilgili düşünceleri aşağıdadır:

“Cinsel ahlak, insanın kendisiyle ve karşısındakiyle cinsel istek ve davranışlarını sistemleştiren bir metottur. Dini açıdan ve sosyal açıdan değişebilir bir özellik gösterebilir. Dinin uygun görmediği bir cinsel davranış

biçimini, sosyal kurallar normal görebilir. Bununla beraber bunlar değişebilir. Örneğin el tutuşma ve öpüşme evli olmadan bizim dinimizde uygun değildir. Ama bugün sosyal kurallar gereği, sokakta el ele tutuşan ve öpüşen insanlara saygı duymak zorundayızdır. Bu toplumda beraber yaşamanın gereğidir. Değişebilirden kastım da bu, çünkü bundan bir 10-15 sene önce toplum aynı tepkileri vermiyordu davranışlara. Ahlaklı olmakla ilgili de bir kavramsal yanlış anlama var sanırım. Cinsellik düşünen, böyle davranışlar geliştiren insanlar ahlaklı değil gibi algılanıyor. Cinsellik kişinin hayatı boyunca bedeni ve ruhi ihtiyaçlarından biridir. O yüzden ahlaklı insan, cinsel davranış içinde bulunmaz, ahlaksız insan bulunur gibi yargılar yanlıştır. Bu cinsel davranışın nerede ve nasıl sergilendiği ile ilgilidir. Cinsellikte her konu gibi ele-ayağa düştü diye düşünüyorum. Düşmeye de çok müsait bir konu zaten. Bizim kültürümüzde sözlerimizde, argomuzda, fıkralarımızda bu hep var.. Olmasın demiyorum. Ama tabiri caizse “geyik” konusu olunca, çok da ciddiye alınmıyor. Böyle olunca da bir ahlak yapılanması olamıyor. Cinsel ahlak, insanın kendine, topluma karşı sorumluluğudur. İnsanın beraber olduğu insanı aldatmaması bile bir cinsel ahlaklılık göstergesidir.”

Atilla, cinsellik konusunun toplumumuzda yanlış yargılarla değerlendirildiğini düşünmektedir. Ona göre cinselliği düşünen ve bu konuda fikir beyan eden insanlar, toplumumuzda ahlakı zayıf insanlar olarak değerlendirilmektedir. Atilla, cinsellik konusunun hayatımızın bir parçasını olduğu söylemekte ve bunun argodan ziyade daha ciddi anlamda konuşulup değerlendirilmesini vurgulamaktadır.

Selma’ya göre ise cinsel ahlak kişilerin cinsel hayatının, ahlaki değerlere göre biçimlendirilmesidir. Selma cinsel ahlak konusu ile ilgili şunları aktarmıştır:

“Ahlak kuralları, kişileri dizginleyerek onların kafalarına göre hareket etmemelerini sağlar, bunun neticesinde ise toplum yaşamında bir aksama olmaz. Cinsel ahlak da buradan hareketle kişinin cinsel hayatının ahlaki değerlere göre biçimlendirilmesidir. Cinsel ahlak kişilerin algılayış biçimlerine göre de değişebilmektedir. Ama her toplumda az-çok belli konularda bakış açıları standarttır. Örneğin, kültürden kültüre ve aynı toplum içerisinde bölge ve sınıf farklılıklarına göre değişse de, genelde kadınların hareketleri negatif olarak görülmekte ve ailenin/kocanın namusunu kirletme olarak nitelendirilmekteyken, erkeklerin aynı davranışları pozitif bir davranışmış gibi

çapkınlık olarak görülmektedir. Bahsettiğim örnekte olduğu gibi namus kavramının tanımı kadın üzerinden yapılmaktadır. Dinlerin öğrettiği ve kural olarak koydukları cinsel ahlak yasaları toplumların refahı için olmuştur. Örneğin bizim dinimizde, cinsel ahlak, erkeğin ve kadının iffetli olma gayretidir, nikahlı olmadığı insanlardan bakma ve dokunma yoluyla da olsa lezzet almaktan sakınma çabasıdır. İslam dini, bununla ilgili örnekleri peygamberlerin hayatlarından yola çıkarak göstermiştir. Cinsel ahlak gereklidir, çünkü kişinin kendisine saygısını arttırır, cinselliğin bir amaç olması duygusunu bastırır, kişileri hastalıklara sürükleyecek, toplum hayatını düzeninden şaşırtacak Allah'ın hoşnut olmadığı ve yasakladığı cinsel sapaşlardan kişileri uzak tutar, onları dizginler. Cinsel ahlak, kişinin nefis tarafının ahlak ile nikahlı olmasıdır...”

e. Deneklere Göre Cinsel Sapma Olarak Görülen Davranışlar

Kadın katılımcılardan Deniz cinsel sapma davranışlarını pedofili, zoofili, nekrofil ve enstest olaral belirtmiştir. Selma'ya göre ise eşcinsellik, grup seks, hayvanlarla cinsel ilişki, eş değıştirme ve küçük çocuklarla cinsel ilişki biçimleri ve enstest cinsel sapmadır. Çağla konuyla ilgili “kimin elinin kimin cebinde olduğu belli olmayan ilişkiler ve çocuk ve akraba tecavüzçülüğü cinsel sapmalardır” demiştir. Erkek katılımcılarımdan Atilla ise pedofili ve enstesti cinsel sapma olarak değerlendirmiştir. En kapsamlı cevabı ise Çetin vermiştir. Ona göre; sadizm, eşcinsellik, mazoşizm, teşhircilik, pedofili, zoofili, enstest, nemfomani cinsel sapma biçimleridir. Çetin “detaylara inildikçe burada ismini andığımız sapma biçimleri çoğalabilir ve ileride buna belki yenileri de eklenebilir” demektedir. O, özetle insanın, kendisine ve karşısındakine verdiği her türlü zararlı ilişkinin ve davranışların cinsel sapma olduğunu düşünmektedir.

Cinsel sapma normal olan bir cinsel ilişkiden farklı olarak, yalnızca hastalıklı bir cinsel zevklenme tarzının uygulanır olmasına verilen addır. Görüldüğü üzere, katılımcıların çoğu litaratürde sıkça işlenen sapma biçimlerini, cinsel sapma olarak değerlendirmektedir. Bununla beraber konuyla ilgili katılımcıların ortak düşüncesi normal olmayan cinsel ilişkilerin, cinsel sapma olduğudur. Katılımcılar tarafından en çok zikredilen cinsel sapma biçimi ise akraba içi ilişki olarak bilinen enstesttir.

f. Deneklere Göre Cinselliğin Hayatın Ne kadar Önemli Bir Parçası Olduğu

Kadın katılımcılarımızdan Çağla'ya göre, cinsel duygular ve üreme, Yaratıcı tarafından insana verilmişse önemli olgulardır. Çağla yapılan araştırmaların evli çiftlerin sağlıklı ve düzenli bir cinsel ilişkide bulunduklarında, bedenlen ve ruhen fayda sağladıklarını söylemektedir. Ona göre cinsellik, eşler arasında yaşandığında bir tür nimettir. Bu yüzden normal olması koşuluyla yaşanan cinsellik, insan hayatının en önemli parçalarından biridir.

Selma ise konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Çiftler arasında ilahi bir güç olduğuna inandığım cinsellik, duygusal, samimi ve tamamlayıcı olduğu boyutta insan ruhu için bir gıdadır, inanan insanlar için ise neslin ve mutluluğun devamı için bir şükür sebebi olabilir. Benim için böyledir ve böyle olduğu için hayatın önemli bir parçasıdır. Ama hiçbir zaman amaç değil, mutluluğa götüren ve beraber omuz omuza yürünen yolda bir araçtır.”

Erkek katılımcılarımızdan Atilla'ya göre ise cinsellik doğanın kanunlarından ve biyolojik zorunluluktur. Ona göre; toplumsal düzenin getirisi olan evlilik gibi bir kurumun devamı için gereklidir, bu anlamda insanın hem kendisi hem eşi için oldukça önemlidir. Diğer kadın katılımcımız Deniz'e göre ise, cinsellik insan hayatında, yeme, içme, nefes alma kadar gereklidir. Bu sebeple önemlilik teşkil etmektedir. Çetin ise düşüncelerini şöyle ifade etmiştir:

“Allah insan bünyesine cinsellik gibi bir duygu ve fizyolojiyi koymuşsa, bu önemli ve gereklidir. Cinselliğin neslin devamı için biyolojik bir araç olduğunu düşünüyorum. Allah madem ki cinselliği, nikahlı olmak şartıyla hoş görüyor ve evliliği övüyor, cinsellik bu anlamda evlilikle beraber önemsenmektedir. Hem İslam dininde, çiftlerin cinsellik konusunda da birbirlerini tamamlamaları ve mutlu etmeleri teşvik ediliyor, kadın-erkek ayrımı gibi bir şey de söz konusu değil. Sonra Hz.Muhammed, evliliği kendi sünneti sayıyor ve tavsiye ediyor. Tüm bunlardan yola çıkarak meşru dairede gerçekleşecek cinselliğin önemli ve gerekli olduğunu söyleyebiliriz...”

Görüldüğü üzere, katılımcılarımızın cinselliğin hayatın ne kadar önemli bir parçası olduğu fikirleri, kişiden kişiye değişiklik göstermektedir. Görüşmecilerin düşüncelerinden çıkan ortak fikir ise, insanın mutluluğu ve neslinin devamı için cinselliğin önemli ve gerekli olduğudur.

g. Deneklere Göre Aşk, Erotizm ve Pornografi Kavramlarının Neyi İfade Ettiği

Aşk kavramının taşıdığı anlam yüzyıllardır değişiklik göstermektedir. Herkesin kendine dair bir aşk kavramının olduğu/olabileceği ise bilinen bir gerçektir. Erotizm cinsel duygu ve isteklerine çok düşkün olma durumuna (şehvetli olma) verilen addır. Pornografi ise yazı, fotoğraf, çizim, film, animasyon veya ses gibi iletişim araçlarından herhangi birini kullanarak, cinsel anlamda tahrik etmek amacıyla insan vücudunun yansıtılması ve kullanılması durumudur. Kadın katılımcılarımızdan Deniz'in kavramlara getirdiği yorum ve verdiği örnek oldukça ilginçtir:

“Aşkın insanın başına bela açtığını düşünüyorum. Bu yüzden aşk bence büyük bir sorun. Çünkü artık herkes karşısındaki insanın kendisini hayatın merkezine koymasını istiyor, bunu biz kadınlar biraz daha fazla yapıyoruz galiba. Böyle olunca hem inciniyor, hem incitiyoruz. Biraz bizden önceki kuşaklar gibi yaşamak lazım aşkı. Saf ve temiz... Artık beraber olmanın her türlüünün adı aşk. Erotizm ise yemekteki baharat gibi geliyor bana. Yemeğin lezzetini arttırabilir... Pornografi de yine yemek örneğinden yola çıkıldığında, bol salçalı, bol baharatlı, bol sarımsaklı ve yağlı bir karışım. Kiminin bünyesinde ters etkiler, hazımsızlıklar yapabilir. Kimine de hoş gelebilir. Ama anlık bir hoşluk. Her akşam tatmak isteyeceği bir karışım olamaz tabi. Sonra ağır sarımsak, bol yağ diyorum. Sağlığı da düşünmek lazım değil mi...”

Selma ise aşkın ilahi bir güç ve yaratım olduğunu düşünmektedir. Ona göre aşk bir insana karşı duyulmalı, herkesle paylaşılır bir şey olmamalıdır. Selma aşkın herkesle yaşanır olmasını ise “din değiştirmek” olarak betimlemektedir. Diğer kavramlarla ilgili görüş ve yorumları ise şöyledir:

“Aşk, kişiden kişiye tarifi değişebilecek bir kavram biliyorsunuz... Böyle geldi geçti şeyler aşk olmamalı bana göre. Laçka laçka ilişkileri, çok fazla canımlar cicimleri kastediyorum. Aşk kutsal bir durum. İlahi bir güç var içinde, insan aşık olduğu zaman içindeki duyguda da aşık olduğu insanda da ilahi işaretler bulabilmeli. Beraber yola çıkma durumu aşk, az durayım dinleneyim, yolcuyla değiştireyim gibi değil. Herkese aşık oluyor insanlar, “aşkım” diye bir söylem var, herkese söyleniyor. Böyle olmamalı işte, bu söylem onu hak edene söylenebilmeli, bir kere olmalı. Birden fazla olana aşk

dememek gerek. Bu inancını değiştirmek gibi geliyor bana. Erotizm aşkın biraz gizli yüzü sanki. Kişilerin mahremi... Pornografi ise ağır tahrik. Cinselliğin metalaştırılması, sıradan olması, kadının aşağılanması, insana saygının yok edilmesi.”

Çağla aşkı, insanın hayatı boyunca tadabileceği en güzel duygulardan biri olarak tarif etmektedir. Ona göre âşık olmak:

“Karşındakine saygı duymak demektir. Onu sevmek, ona ana-baba olmak, kardeş, yoldaş, arkadaş olmak demek. Aşık olmak sevdiğin her şeyde aşık olduğun kişiye bulmak demek. Yeni seveceklerini onunla beraber sevmek demek. Hızlı hızlı nefes almak demek aşk. Heyecan demek...”

Çağla erotizmi, cinsel duyguların ortaya çıkarılması gibi olan görsel bir şölen olarak tanımlamaktadır. Çağla için pornografi ise, ciddi bir rahatsız olma durumuna doğru yol alıştır. Ona göre, pornografi insanın zihninde ve bedeninde yaralar açan, kişiye cinsellikten uzaklaştırabilecek etkisi olan insan eliyle yapılabilecek en kötü şeylerden biridir. Güzel olana hakaret, çirkin olana teşviktir.

Erkek katılımcılardan Atilla’ya göre aşk, bile bile karşındakine kendini teslim etme hali, çocuk olmak, adam olmak, gülmek, ağlamak, mutlu olmak, kızmak gibi duyguların hepsini bünyesinde barındıran çok boyutlu bir seçim halidir. İki ayrı beden ve ruhun bir bütün olabilmesinin başka bir adıdır. Yorulmak ve yoğrulmaktır. Erotizm ise, Atilla’ya göre cinselliğin sanata dönüştürülmüş halidir. Ne çok saf, ne çok kirlidir. Atilla pornografiyi ise, içgüdülerin ticari kullanımı olarak tanımlamıştır.

Çetin’e göre ise aşk, Allah’ın insanın kalbine koyduğu en güzel duygulardan biridir. Ona göre aşk, yalnız hissetmeme halidir, iyi ki yaratmışsın şükrüne götüren bir durumdur, güvenle donatılma biçimidir, şefkat ve merhameti hissetmenin en güzel şeklidir. Erotizm ise, insanın duygusal ve fiziksel devinimleridir. Kimine göre cinsellik için olmalı, kimine göre olmamalıdır. Pornografi kavramı için Çetin, Atilla ile benzer görüşler beyan etmiştir. Ona göre, pornografi bir tür ticaret şeklidir. Erkek için üretilmiş, bir görsel dünyadır. Kadının ve kadın-erkek ilişkilerinin insanlıktan çıkarılmış bir biçimidir. Çetin pornografinin sokakta işlenen cinsellikle ilgili suçların zihinde oluşmasını sağlayan bir temel olduğunu vurgulamaktadır.

ğ. Deneklere Göre Zinanın Dinen, Ahlaken ve Hukuken Ne Anlam İfade Ettiği

Kadın katılımcılardan Deniz’e göre zina; evli olan insanların meşru olmayan cinsi münasebetlerde bulunması demektir. Deniz zina ile ilgili şunları söylemiştir:

“Zinanın İslam dininde yasak olduğunu biliyorum. Bana göre ahlaken de zina hoş görünmüyor. Mesela, evli bir insanın, eşinin varlığına rağmen bir başkasıyla münasebette bulunması, işlenebilecek en büyük günahlardan ve suçlardan biri. Aslında benim zina denince aklıma gelen de budur. Bu şekilde olunca hukuken bir ceza karşılığı da vardır diye düşünüyorum.”

Çağla zinanın dinlerin çoğunda, İslam dininde olduğu gibi yasaklanmış olduğunu söylemektedir. Ona göre;

“Toplumların cinselliği meşrulaştırdıkları kurum evliliktir. Toplumların genelinde evlilik gibi bir kurum saygınlık kazanmışsa, zinaya ilk insanlardan bu yana hoş bakılmamış demektir. Hukuki boyutunda ise cinsellikle ilgili düzenlenen yasaların çoğu zina üzerine kurulu olmuştur.”

Zinanın çoğaldığı toplumlarda boşanmaların, nikâhsız çocukların ve ebeveynsiz birey sayılarının çoğaldığını vurgulayan Çağla; bu sebeple cinsel başıboşluğun bunun neticesinde serbestleşen zinanın insanlarda ahlaki çöküntelere yol açacağını düşünmektedir.

Selma ise zinanın bir tür sadakatsizlik biçimi olduğunu düşünmektedir. Onun anlatımıyla, hak dinler ve bütün din öğretilerince zina yasaklanmıştır. Konuyla ilgili Kuran’dan ve hadislerden örnekler veren Selma, ayrıca şunları aktarmıştır:

“Zina deyince akla, nikahsız birliktelik geliyor elbette. Dinler ve çoğu hukuk sistemi bunu böyle tarif ediyor. Zina sadakatsizliktir aynı zamanda. İnanan bir insansan Yaratıcı’sına karşı sadakatsizlik, çünkü yapma dediği şeyi yapıyorsun. Evliysen eşine karşı sadakatsizlik ve bekarsan ruhuna bedenine karşı bir sadakatsizlik. Ben zinanın temelinde sadakatsizlik olduğunu düşünüyorum. Hak dinlerin hepsinde yasaklıdır zina. İncil’de zina yapmanın hoş bir şey olmadığı anlatılır, öyle ki gözle işlenen günah için bile, “o kişi kalbinde, baktığı kişiyle zaten zina yapmıştır” denilir. Tevrat’ta daha kesin bir hüküm vardır. “Zina yapmayacaksın”. Kuran’ı Kerim’de ise Allah bize “zinaya yaklaşmayın” diye öğütte bulunur. Aslında son kitap olan Kuran’daki bu hüküm diğerlerinden daha kapsayıcıdır. Bu hüküm zinaya götüren yolların

da hoş olmadığı, onlara da yaklaşmamamız gerektiğini anlatır bizlere. Bunun yanında hak dinlerin hepsi zina için ağır cezalar öngörmüşlerdir. Öyleyse burada düşünülmesi gereken önemli bir nokta vardır. Bir düşünün, Allah ilk insanı yarattığından bu yana, devamlı zina yapılmamasını öğütüyor, hak din olsun ya da olmasın bütün öğretiler zinayı hoş görmüyor. Demek ki, zina insanlara, topluma zarar veriyor. Zaten Hz. Muhammed de hadislerinde, “zinanın arttığı toplumlarda fakirliğin çoğalacağını ve ölümlü ağır hastalıkların yaygınlaşacağını” söylüyor. Burada kastedilen bereketin azalacağı ve muhtemelen Aids hastalığıdır.. Bu tarz hastalıkların belki ileride daha fazla artacağına işaretler bu. Lut kavmine verilen helak bu sebeptir, tarihte İtalya’da Pompei şehrinde taşlaşan kent ve insanların da nedeni zinanın çoğalması ve ahlaksızlıklardır. Pompei şehrinin taşlaşmış kalıntıları ve o hali almış insanları, araştırmacılarca çekilmiş fotoğrafları, bugün herkesin internette bulabileceği şeylerdir. Bu vesileyle ibrettir bu kalıntılar. Zina ile ilgili sınırlar İslam Hukuku tarafından belirtilmiştir. Avrupa ve yakın zamanda Türk Hukuku’nda zina serbest bırakılmıştır. Hukuken var olup olmaması, toplumların refahı açısından tartışılır, zina ile ilgili yaptırımları bence kişinin kendi vicdan hukukunda olmalıdır.”

Erkek katılımcılardan Atilla ise konuyla ilgili şunları söylemiştir:

“Zina... Dinde ağır cezaları hak eden bir suç... Benim düşünceme göre, insan topluluklarının yaratılış düzeni dışına çıkmasının engellenmesi için Allah tarafından böyle cezalar uygun görülmüştür. Bunu gündelik hayatta yaşarken çok dikkate alamıyorum, açıkca söylemek gerekirse. Ahlaki olarak ise beraber olduğunuz insana karşı sadakatsizlik ve verilen sözün çiğnenmesidir zina. Mesela bu benim biriyle beraberken asla yapamayacağım bir şeydir. Hukuken ise zina, psikolojik bir çöküntünün ekonomik yaptırımlarla telafi edilmeye çalışılması bana göre. Buna intikam duygusunun bir çeşit tatmini de diyebiliriz.”

Çetin ise zinanın kendisi için dinen, ahlaken ve hukuken olumsuz şeyler ifade ettiğini söylemektedir. Ona göre zinanın yapılabilirliği sosyal yapıyı ciddi derecede zedeleyen durumlara yol açmaktadır. Çetin bununla beraber “Helal daire keyfe kâfidir. Özgürlük izafidir, zina ise zaafidir” demektedir. Çetin zina kavramıyla ilgili söylediklerine şunları da eklemiştir:

“Ben ailem ve çevrem için zina ve benzeri konuların sınırlarını din çizmiştir. İnsanlar modern olmakla, köklerini kaybetmek denen şeyleri karıştırıyorlar. Yeni gelen her akıma, her görüşe göre, vicdanımın söylediğini, düşüncelerimi, değerlerimi değiştiremem ya. Modern olmak şehirleşmek, yeni çağa ayak uydurmak, ilimi, bilimi takip etmek demek. Ben değerlerimi ve inancımı muhafaza ederek de, toplumda beraber yaşamamın veya modern olmanın gerektirdiği şeyleri yapabiliyorum. Cinsel serbestlik kimine yapılabilir, uygun geliyordur, bana gelmiyor. Kim, kiminle ne yaşamak istiyorsa yaşayabilir, bu onların tercihidir, inancımın gereği yaşamak ise benim tercihim. Bana göre, zina Türkiye’de suç olmaktan çıkarılmışsa da insanlar kendi içinde bunu sorgulanmalıdır. Öyle ki cinsel ahlaktaki yozlaşma ve tortulaşma toplumun kolektif şuurunda zamanla tahribata yol açacağından, bana göre vicdan mahkemeleri de bir müddet sonra yıkılacaktır.”

Çetin’e göre en kötüsü böyle tahribatların toplumu bir arada tutan değerlere ciddi zararlar vereceğidir.

h. Deneklere Göre Cinselliğin Evlilikte Ne Kadar Önemli Olduğu

Evlilik, kadının ve erkeğin beraber yaşamak üzere karşılıklı anlaşma ile oluşturdukları sosyal hayatın önemli bir kurumudur. Bu kurum sevgiyi, saygıyı, cinselliği, mutluluğu ve üzüntüyü paylaşmayı içermektedir. Evliliğin toplum tarafından kabul görmesi için de yasalar çerçevesinde onaylanması gerekir, bazı toplumlarda ise bu yasalar yerine gelenekler hüküm sürmektedir. Evlilik uyumunda önemli faktörlerden biri de cinsel uyumdur. Çünkü evlilik kadın ve erkek olmak üzere iki farklı cinsin ilişkisidir ve uyum için iki tarafın da kişilik ihtiyaçlarının karşılanması gerekir. Cinsellik evlilik ilişkisinde önemlidir çünkü kişiliğin bir parçası da cinsel kimliktir ve ruhsal bütünlük için insanın cinsiyete ait ihtiyaçlarının da karşılanması gerekmektedir. Mülakat yapılan katılımcılara göre, cinselliğin önemliliği değişiklikler göstermektedir.

Kadın katılımcılardan Deniz, evlilikte cinselliğin devamlılığı sağlayan, sevgi, sadakat, iyi-kötü gün dostluğu, ekonomik durum vb. gibi faktörlerden biri olduğunu belirtmiştir. Deniz’e göre, evlilikte cinsellik iletişimin en saf ve yalın halidir. Ona menfaatler ve kirlilik bulaşmamıştır.

Selma ise evlilikte cinselliğin eşlerin karşılıklı beklenti ve arzularla önem kazanabileceğini düşünmektedir. Selma, kendisini cinselliği salt cinsi münasebet olarak algılamayan biri olarak tanımlamakta ve evlilikte cinselliği eşler arası paylaşım ve sevgi dili olarak görmektedir.

Çağla'ya göre ise evlilikte cinsellik, insanların diğer ihtiyaçları bakımından düşünüldüğünde diğer birçok ihtiyaç kadar önem arzetmektedir. Göz ardı edilmemelidir ve çiftler eşlerini mutlu etmek için, temizliklerine ve bakımlarına dikkat etmelidirler. Çağla, evlilikte cinselliğin çok hassas olduğunu, temizlik ve bakıma dikkat edilmemesi durumunun, cinsellikte şiddete başvurulmasının, hukukta boşanma için geçerli bir neden olarak kabul edildiğine ayrıca dikkat çekmektedir.

Erkek katılımcılardan Atilla'ya göre cinsellik evliliğin devamını sağlayan kural ve değerlerin arasında birinci sırada yer almaktadır. Ona göre; insanlığın tüm gelişim evrelerinde evlilik kurumu, kutsallığının yanı sıra sorunları ile de tüm yeni nesillerin gelişimine direkt etki etmektedir. Atilla, evlilik kurumunun kurulmasına neden olan tabiatın getirisi cinsel çekim kanununun evlilik sonrasında çalışma ve ev hayatının zorlukları gibi nedenlerle çiftlerin bahaneler uydurarak cinsel soğukluk sağladıklarına ve bunun da evliliklerin bitmesine yol açtığına dikkat çekmektedir. O insanın biyolojisinin getirisi olan arzu ve çiftleşme dürtülerinin, örf adet ve dinsel öğretilerin yanlış yorumlanması ile göz ardı edildiğini düşünmektedir. Ona göre evlilikte cinsellik, sadece üreme için değil, aynı zamanda çiftlerin mutlulukları ve kendi dünyalarındaki fantezileri içindir de. Bu yüzden Atilla'ya göre evlilikte cinsellik göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir.

Çetin'e göre de evlilikte cinsellik, insan fitratının getirdiği ihtiyaçlar bakımından düşünüldüğünde, diğer birçok ihtiyaç kadar önemlidir. Çiftlerin itidalden uzak olmamak kaydıyla birbirlerinden beklentilerini dikkate almamaları evliliklere zarar verebilir. Çetin, cinselliğe evlilikte yeteri kadar önem verilmemesinin, patolojik ve ruhsal rahatsızlıklara da yol açabileceğini düşünmektedir.

Bir kurum olarak evlilik, ilk insandan bu yana toplumların ve dinlerin bakış açısıyla saygınlık kazanmış ve tavsiye edilmiştir. Görüldüğü üzere katılımcılarımızın ortak vurgusu, evlilikte cinselliğin, evlilik için değer arzeden diğer faktörler gibi önemli olduğudur. Evlilikte iki farklı cins arasında geliştiği için en önemli iletişim aracı, paylaşım cinselliğidir. Uyumlu bir cinsellik her iki tarafında olaylara bakış açısını yumuşatacak ve huzurun artmasına sebep olacaktır. Bu sebeptendir ki,

katılımcılarımıza da göre, cinsellik evlilikte göz ardı edilemeyecek, üzerinde durulması gereken bir iletişim ve paylaşım şekli olmalıdır. Bununla beraber cinsellik aile düzeni, mutluluk ve neslin devamı için de önemlidir.

B. BULGULARIN YORUMLANMASI

Kişilerin ve toplumların cinselliği farklı algıladıklarını çalışmamızın bu bölümünde daha iyi görmüş olduk. Türk toplumunda eğitilmiş kişilerin anlayışını ortaya koyarak, kişilerin cinsellik, cinsel ahlak, cinsel kavramlar ve cinsel eğitim ile ilgili anlayışlarını belirlemeye çalıştık. Bu anlayışları belirtmek istememizdeki neden, toplumda eğitilmiş insanların düşüncelerinin, toplumun bu kesimi ve geleceği hakkında bizlere ipuçları vermesidir.

Ayrıca yapmış olduğumuz uygulamalı araştırmada test ettiğimiz varsayımların değerlendirilmesi, bizi bazı sonuçlara ulaştırmıştır. “Cinsellik, din, ekonomi, siyaset ve eğitim gibi temel sosyal olgulardan bir tanesidir. Hatta zaman zaman diğerlerinin önüne geçmektedir” genel hipotezi çerçevesinde şekillenen araştırmamızın uygulamalı araştırma kısmında da, büyük bir oranla bu ve diğer hipotezlerimizi ve alt hipotezlerimizi doğrulayan verilere ulaşılmıştır.

Araştırmamızda, katılımcıların cinsel ahlak ve zina kavramlarından “ Cinsel ahlak kişinin cinsel ihtiyacının getirdiği tutum ve davranışları belli kurallar ve değer yargılarına göre düzenlemesidir. Zina meşru olmayan cinsel münasebetlerdir.” şeklinde anladıklarını beyan etmeleri, bize kavramların ve mülakat sorularının amacına ulaştığını düşündürmektedir. Çünkü katılımcıların bu kavramlar için ifade ettikleri ile kavramların sözlük anlamları birbirleriyle örtüşmektedir.

Araştırmamızda ulaşılan sonuçlardan bir diğeri, dindar olsun, olmasın kişilere göre cinsel eğitimin gerekli olduğu ve bu eğitimin öncelikle ailede verilmesinin uygun olduğudur. Bununla beraber dindar olmayan insanların da cinsel ahlak duygusuna sahip olabileceği ve bu unsurları kültürün şekillendirdiği açıkça görülebilmektedir. Yine araştırmamızın sonucunda cinsel ahlakın ve dine aykırı davranışların oluşmasında değer yargılarının etkili olduğu görülmektedir. Bununla beraber cinsel sapmalara ilişkin yaklaşımların ise başta din ve ahlakın öğreti ve değerleri olmak üzere toplumun yaygın kültürünün etkisiyle meydana geldiğini söylemek mümkündür.

Katılımcıların bir kısmı zinayı, evlilikte başka biriyle olmak şeklinde değerlendirmişlerdir. Bu bir zina çeşidir. Ama bilindiği üzere zina nikâh akdi olmadan gerçekleştirilen meşru olmayan ilişkilere verilen genel addır. Daha kapsamlı olan bu tanımın bilincinde olan katılımcılar da konuyu bu yönüyle değerlendirmişlerdir. Katılımcıların hepsine göre evlilikte cinsellik devamlılığı olan bir iletişim ve paylaşım şekli olduğu için önemlidir. Yaptığımız mülakatlar neticesinde cinsellik konusunda toplumsal süreçte yaşanan bir takım gelişmelerin, medyanın, değişen akımların, insanların aldıkları eğitimin, yetiştiriliş biçimlerinin etkisinin düşüncelerine, tutum ve davranışlarına yansıdığı görülmüştür. Cinsellik ve cinsel ahlak kavramlarının etkileşiminde bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ile birlikte, sosyo-kültürel, ekonomik ve özellikle siyasal alanlardaki değişimlerin etkisi vardır. Neticede, medyaya taşınan görseller, cinsellik konulu sit-com'lar ve diziler, internet ortamındaki bilgi dağıtım serbestliği kuşkusuz her bireyi etkilemektedir ve bunlar cinselliğe bakışın ve cinsel ahlakın değişimlerini rahatlıkla gözlemleyebileceğimiz alanlardır. Çalışmamızın bu bölümünde, medya ve internetteki bu değişimlerin ve cinsel ahlak kavramının yeteri kadar önemsenmemesinin, cinsel istismara yönelik tehditleri artırdığı ortaya çıkmıştır.

Ulaşılan diğer bir sonuç da, Türk toplumunun farklı sosyal tabakalarını temsil etmesini amaçladığımız katılımcılarımız dikkate alındığında, cinselliği dini değerleri çerçevesinde değerlendiren katılımcılarımızın, cinsel ahlak, cinsel eğitim ve zina kavramlarını diğer katılımcılara göre daha geniş tuttuklarıdır.

SONUÇ

Cinsellik, açlık, susuzluk gibi güçlü bir duygu olmasının yanında, onlardan hayatın sürdürülmesi zorunluluğu açısından benzer olmadığı için ayrılır. Cinsel güdünün karşılanamaması insana açlık, susuzluk gibi veya onlar derecesinde rahatsızlık vermemektedir. Beslenme, vücuttaki eksiklikleri ve kaybolan enerjiyi yerine koymakta, bir anlamda enerji kazandırmakta, cinsel güdünün ihtiyaç duyduğu cinsel davranış ise var olan enerjiyi kullanmaktadır.

Eski medeniyetlerin cinselliği yaşayışları ve cinsel ahlaklılıklarını ortaya koyduğumuz birinci bölümde görülmüştür ki, ilk insanlar, gök gürültüsünden, yıldırımdan, şimşekten, vahşi hayvanlardan, kasırgalardan, zelzeleden, karanlıktan, korkmuştur; güneşin doğuşu, ayın parlaklığı, yıldızlar, yağmur, tabii ürünler, onlara sevinç ve ümit vermiştir. Acz ve ümit içinde insan, sebebini o gün idrak edemediği olayları hayal gücü ile açıklamış bu illüzyon giderek sosyal kurum halini almıştır. İyilik ve kötülük ilâhları böyle doğmuş, korktuğu veya sevdiği her şeyi, her olayı ilâhlaştırması böyle olmuştur. Cinsel simgeciliğin, cinsellik çağrısı yapan nesnelere tapınmanın, üreme ve seks ilahlarına inanmanın mantığı da bu yolla açıklanabilir. Bununla beraber aşk ve cinselliğin, korku ve ihtiyaç karşısında uzun zaman direndiği söylenebilir. İnsanlar ilk çağlardan bu yana, tarihin bütün safhalarında en katı kurallara, otoritelere, ölüm cezalarına, savaşımlara, doğal afetlere, açlığa rağmen; mutluluğun ve neslin devamını sağlayan cinsel eylem ve düşünceler içinde olmuştur.

Bölümün dinlerin cinselliğe bakışını incelediğimiz “dinlerde cinsellik” kısmında vardığımız sonuç dinin genellikle, kurumları şekillendirerek, değerleri etkileyerek ve ilişkilere tesir ederek, sosyal fenomenler üzerinde güçlü bir belirleyiciliğe sahip olabildiği ve cinselliği inşa ederek cinsiyete dayalı ilkeleri bildirmedi de, diğer konularda olduğu gibi belirleyici rol oynadığıdır. Musevi, Hristiyan ve İslam dini başlıkları altında verdiğimiz kutsal metinlerde bu belirleyiciliği pekiştirmektedir.

Aynı bölümde, psikoloji başlığı altında dikkat çektiğimiz üzere, cinsel dürtü insanda doyuma varma isteğiyle, onu cinsel davranışta bulunmaya itmektedir. İnsan bu dürtüleri sayesinde diğer cinse yönelir. “Genlerimi daha iyi yaymak için, libidom beni cinsel yeniliğe ve çokeşliliğe zorluyor”, demektense bir erkeğin daha çok, “karım beni anlamıyor” demesi “dölümün hazır olmasını sağlayan beyin modülleri

tarafından uyarılıyorum” demektense bir kadının daha çok, “kendimi aşık olacağım adama saklıyorum” demesi bu nedenledir. Cinsel güdü ise aile kurmada ve onun geliştirilmesinde de etkin olan faktörlerden biridir. Türün devamı ve üreme açısından önemli sayılabilecek bu güdüler, toplumsal açıdan kişileri birbiriyle buluşturan yardımcı faktörlerdir. Adını andığımız bu cinsel dürtü ve güdüler sevgiyle kaynaştırıldığı zaman, sürekli ve güvenilir olurlar. Çünkü cinsellik, tek başına biyolojik bir duygu ve ihtiyaçtır, amacı bedensel gerilimin ortadan kaldırılarak boşalmanın sağlanmasıdır. Sevgiyle cinsellik arasındaki fark, cinsel isteğin nesnesizliğine karşılık sevginin kesinlikle “bir ben ile bir sen arasındaki duygu ilişkisi” olduğudur. Buradan hareketle cinselliğin içinde duygu olmasının, cinsel ilişki bittikten ve bedenin ihtiyacı giderildikten sonra, cinsel birliktelik yaşanan eşin, hoşlanılmayan bir nesneye dönüşmesini engellemek açısından önemli olduğunu söylemek yerinde olur. Sevgi ve aşkla sağlanacak bu durum, insanı doğadaki hayvandan ayırarak, yanındakine güven verir bir durumda üreme ve birlikte hayat sürmesini garanti eder. İnsanın gençlik yıllarında duygularının oluşumunda, yetişkinliğinde hareket ve davranışlarında ve toplumla etkileşiminde, ilk hayat yıllarına ait ruhsal gelişimin çok etkili olduğunu gösterdiğimiz cinselliğin psikanalizi kısmında ise ömrünü, bilinçdışında gizli kalmış duygu ve düşünceleri bilince çıkararak, davranış bozukluklarını gidermeyi amaçlamayan bu tedavi yöntemini geliştirmeye adanmış Freud’un, ortaya attığı fikirlerin, günümüzde hâlâ tartışılmakta, bunun yanında hala temel uygulama alanı olarak önemini korumakta ve yeni araştırmalara kaynaklık etmekte olduğunu göstermiş olduk.

İnsanın cinsel eğilimlerinin ve davranışlarının kültürel sistem ışığında yorumlandığını işlediğimiz Cinselliğin Antropolojisi bölümünde, vaktiyle yaşamış en eski avcı-toplayıcı insan topluluklarından, günümüzün en gelişmiş toplumlarına kadar her düzeyde insan gruplarının cinselliğe bakışları ve cinselliği kültürlerine nasıl taşıdıklarını görmüş olduk. Bölümün dinlerin cinsellik kültürü, eski Türk toplumunun cinsellik kültürü ve bu kültürlerdeki değişimleri ve günümüz Türk kültüründe cinselliğin nasıl algılandığına yer verdiğimiz kısım neticesinde, kültürün insanın cinsel tutum ve davranışları üzerinde nasıl bir etkisi olduğunu göstermiş olduk. Buradan hareketle kişiler yaşadıkları kültürün bir kopyasıdır sonucuna ulaştığımızı ifade etmek yanlış olmayacaktır.

Sosyalleşme, ferdin, toplum normlarına uygun rolleri yerine getirmesini sağlamaktadır. Cinsel sosyalizasyon ve cinsel eğitim başlığını taşıyan üçüncü

bölümde bireyin sosyalleşmesinin, yaşamı boyunca devam eden, toplumun sosyo-kültürel normlarını öğrenme ve benimsemesi ile mümkün olacağını açıkladık. Buradan toplumsal uyumun gerçekleşmesi için ferdin temel toplumsal normları öğrenmek zorunda olduğu sonucu çıkmaktadır. Çocuğun sosyalleşmesi ile ergenin ve yetişkinlerin sosyalleşmeleri arasında farklılıklar olduğu çocuğun sosyalleşmesinde başta gelen faktörlerin ana-baba veya onların yerini tutanlar olduğu, bu bölümde ortaya çıkan başka bir sonuçtur. Buna göre ebeveynler ile çocuk arasındaki söz konusu ilişki öncelikle yüksek derecede duygusal bir ilişkidir. Yetişkinlerin sosyalleşmesinde ise duygusal ilişki önemli ölçüde yerini akla bırakır. Ayrıca yetişkinlerin sosyalleşmeleri sonradan öğrenmenin zorlukları ve buna benzer nedenlerden dolayı çocuğun sosyalleşmesine göre daha güçtür. Bu sebeptendir ki, kişilerin cinselliği öğrendiği ve ilk deneyimlerini yaşadıkları toplumu bilmeden cinselliği psiko-sosyal bir olgu olarak anlamak zordur. Çünkü sosyalleşme kişinin yalnızca kültürünün içerdiklerini almasını değil, aynı zamanda şahsiyet ve öz benlik kazanmasını da sağlamaktadır.

Üçüncü Bölümden çıkarılacak bir başka sonuç ise, aileden sonra, akran gruplarının, okul, iş ortamlarının, sokağın, yaşanan coğrafyanın, basılı-görsel medya ve internetin kişilerin sosyalleştirilmesinde olumlu-olumsuz etkilere sahip olduğudur. Cinsellik her kültürde kendini farklı göstermektedir, bu ülkemiz için de böyledir. Farklı toplum yapılarının varlığı ve kuşak farklılıkları Türkiye’de cinsellik konusunda çatışmalara yol açmaktadır. Gençler dünyadaki örnekleri gibi daha çok özgürlük istemekte, geleneksel yapıya sahip aile büyükleri ise bu konuda kısıtlayıcı olmaktadır. Buna paralel ülkemizin farklı bölgelerinde, hatta aynı şehrin farklı kentlerinde bile cinsellik algısı ve cinsel tutum ve davranışlar değişiklik gösterebilmektedir. İstatistikî verilerden ve ilgili kaynaklardan çıkardığımız sonuç: Türkiye’de kadın ve erkeklerin cinsellikle ilk tanışmalarının, özellikle kadınlar için evlilik kurumu ile gerçekleştiğidir. Türk toplumunun cinselliğinin toplumca kabul edilebilirliği de daha çok bu kurumun oluşturulması ile sağlanmaktadır.

Cinselliğin ürünleştirip piyasaya sürülmesi karşısında doğal ve insancıl cinselliğin korunup geliştirilmesi son derece zor olmuştur. Günümüzde gençler, hatta yetişkinler, cinsellik ile ilgili bilgi ve gereksinimlerini arkadaşlarından duyduklarıyla ya bilinçaltılarını olumsuz yönde etkileyen, onların cinsel duygularını sömüren ve karşı cinse bir seks objesi olarak bakmalarına yol açan pornografik araçlarla gidermeye çalışmaktadırlar. Bu bölümde vardığımız önemli bir sonuç da kişilerin

böyle araçlardan bilgi edinip, sosyalleşmelerinin onların cinsel tutum ve davranışlarını olumsuz etkileyeceğidir. Bu olumsuzluklar cinsellik üzerine verilebilecek kontrollü eğitimler ve bu konuda hazırlanacak yayınlar ile giderilebilir. Bu sayede cinsellik insanlar için bir tabu ve bilinçaltına itilmesi gereken bir suçluluk olmaktan çıkıp, yaratılışın gereği doğal bir gereksinim olarak algılanabilir. Bu şekilde oluşacak bir algı, cinselliği yaşarken kişilerin psikolojileri ve toplumsal düzen açısından fayda sağlayacaktır. Bu faydayı üretebilen insanlar da çocuklarına ve onlardan sonraki nesillere cinselliği ve cinsel ahlaklı olmayı doğru aktarabileceklerdir.

Her toplumun kendine özgü bir, sosyo-kültürel yapısı olması sebebiyle, ahlak da toplumdan topluma, felsefi ekollere, düşünörlere, devirlere, dinlere göre farklılık gösterebilir. Cinsel ahlak, cinsel hayatın, ahlaki değörlere göre biçimlendirilmesidir. Cinsel sapmaların dışındaki normal cinsel yaşayış tarzıdır. Cinsel ahlak kavramını açıklamaya çalıştığımız dördüncü bölümde, ahlak teorisyenlerinin kavramla ilgili düşöncelerine ve dinlerin cinsel ahlakına yer verdik. Dinlerin kitap ve öğretilerinin varlık sebebi toplumdaki ahlaksızlıkları gidermeye çalışmaktır. Uygulama, suça sevk eden şeyleri bile yasaklamak, suçun ağırlığını göstermek, açık gizli ayırımı olmadan zinanın her türünü yasaklamak, kişinin imanının bir göstergesi olarak kendisini bu işten uzak tutmasını ifade etmek ve suç işleyenlerin cezasını belirterek uygulanmasını emretmek gibi çeşitli şekillerle gerçekleşebilir. Dinlerin cinsel ahlakı başlığından çıkardığımız sonuç; dinlerin cinsel ahlakın belirleyici özellikleri olarak seçtiği tutum ve davranış ilkeleri, ilk defa icat edilen şeyler değildir, bunlar toplumların yapısında öteden beri var olan ve asla vazgeçemedikleri düzenlemelerdir. Kuran gibi diğer kitaplar da hem bireysel huzur ve toplumsal düzen açısından hem de Allah-insan ilişkisinin ahlakilik boyutunun sürdürölmesi bakımından bu düzenlemeleri sistemleştirerek, inananlarına ve takipçilerine sunmuştur.

Sonuç olarak batı toplumlarında cinsel ahlaka karşı gelişen tepkilerin, Hristiyan kilisesinin aşırı baskılarından ve toplumun ağır tepkilerinden kaynaklandığını gördük. Bunun yanında bu tepkiler amaçlarını fazlasıyla aşmış ve cinsel serbestliği savunanlar dahi, cinsel ahlaka dayalı sınırlamaların da olması gerektiğini daha sonra belirtmek durumunda kalmışlardır. Cinsel ahlak teorisyenlerinin görüşlerinden çıkarılabilecek ortak kanaat cinsel yaşamda ahlaki bir sistemin gelişmesi için eğitime ihtiyaç olduğudur. Gelenekçi cinsel ahlaka tepki olarak doğan, üremeye hizmet etmeyen cinsel etkinliklerin ahlaksızlık şeklinde

değerlendirildiği yönündeki kabulleri doğru bulmayan ve manevi değerlere yer vermeyen özgürlükçü cinsel ahlak savunucuları da cinsel istekleri evcilleştirmenin toplumun önemli görevlerinden biri olduğunu açıklamak zorunluluğu hissetmişlerdir.

Bu bölümde ele aldığımız bir başka konu ise cinsel sapma biçimleridir. Normal davranış; içinde bulunulan topluma, beraber yaşanan insanlara, sosyal ilişkilerde bulunulan çevreye, inançlara ve değerlere göre değişebilir bir olgudur. Aynı kültür çevresinden yaşayan iki ayrı kişi bile, cinsel gereksinimlerinin gücü ile yetiştirme biçimlerindeki farklı yönlerin birbirini etkileyerek oluşturdukları kişilikleri dolayısıyla, farklı cinsel davranış standartları geliştirebilirler. Bir toplumda normal olarak kabul edilen bir davranış başka bir toplumda anormal olarak kabul edilebilir. Bu manada ne kadar insan varsa, o kadar türlü cinsel yaşayış biçimi vardır demek doğru olur. Cinsel sapmalar adlı kısımda vardığımız sonuç: *Mastürbasyon, fahişelik, donjuanlık, teşhircilik (gösterme hastalığı), röntgencilik (gözetleme hastalığı), sürtünme hastalığı, azgın erkeklik (satiryaris), azgın kadınlık (nemfomani), eşcinsellik, sadizm, mazoşizm, fetişizm, ölü sevicilik (nekrofil), hayvanlarla cinsel ilişki (zoophilie), sübyancılık ve yaşlı sevicilik (Pedofili ve Jerontofili), çok eşli ilişki (triolismus), ensest (Aile ve Akraba İçi Cinsel İlişki) hastalıkları ve cinsel ilişki biçimlerinin literatürce cinsel sapma olarak kabul edildiğidir. Cinsel sapmaya cinsel ahlak eksikliklerinin ve çocukluk evresinde yaşanan ruhsal etkilerin de sebep olabileceği belirtmek istediğimiz bir başka sonuçtur.*

Çalışmamızda ele aldığımız cinsel sosyalizasyon ve dinsel sosyalizasyon ilişkileri alt başlığında vardığımız sonuç insanların üzerinde dinin bütün olarak etkisinin görüldüğünden ve düşünüldüğünden daha büyük bir paya sahip olduğu ve bu etkinin cinsel sosyalizasyon sürecini de etkilediğidir. Dinin, birçok insanın cinsellikle ilgili neler hissedebileceği ve insanların ne kadar sıklıkla kiminle cinsel ilişkiye gireceği hususunda küçümsenemeyecek etkiye sahip bir faktör olduğu söylenebilir. Bireysel anlamda dindar olmayan insanlar bile konu sekse ve cinselliğe ilgi duymaya gelince, kendi kültürlerindeki dini akımları değişen oranlarda özümstedikleri ve onlardan etkilendikleri görülmüştür. Dinin hem olumlu hem de olumsuz etkileri, kısmen dinin sosyal bütünleşmedeki olumlu etkisinden kaynaklanmaktadır. Her yönüyle düzgün işleyen bir toplum belli tür kişiliklere ihtiyaç duyar. İnsanlar uzun vadeli amaçlara yönelik ve başkalarının ihtiyacına da yeterli oranda karşılık veren bir kişilik yapısı oluşturmada başarılı olmak durumundadır. Çocuklar büyüdükçe onların geçici hevesler tarafından yönlendirilmesi, etki altında

kalması yerine uzun vadeli amaçlar peşinde olmaları konusunda ısrarlı ve sabırlı olmaları beklenebilir. Bu husus çoğu zaman din tarafından desteklenir. Buradan hareketle cinsel sosyalizasyon ve dinsel sosyalizasyon süreçlerinde yaşanan hemen her türde değişimin karşılıklı olarak birbirini etkilediği sonucuna ulaşılabilir.

Çalışmamızın beşinci bölümü uygulamalı araştırma verilerinin değerlendirilmesinden oluşmaktadır. Uygulamalı araştırma mülakat tekniği ile yapılmıştır. Üniversite eğitimi almış deneklerle yapılan mülakatlar neticesinde uygulamalı araştırmada test ettiğimiz varsayımların değerlendirilmesi, bizi bazı sonuçlara ulaştırmıştır. “Cinsellik, din, ekonomi, siyaset ve eğitim gibi temel sosyal olgulardan bir tanesidir. Hatta zaman zaman diğerlerinin önüne geçmektedir” genel hipotezi çerçevesinde şekillenen araştırmamızın, uygulamalı araştırma kısmında da büyük bir oranla bu hipotezimizi ve alt hipotezlerimizi doğrulayan verilere ulaşılmıştır.

Uygulamalı araştırmada ulaştığımız bir başka sonuç, katılımcıların cinsel ahlak ve zina kavramlarından “ Cinsel ahlak kişinin cinsel ihtiyacının getirdiği tutum ve davranışları belli kurallar ve değer yargılarına göre düzenlemesidir. Zina meşru olmayan cinsel münasebetlerdir.” şeklinde anladıklarını beyan etmeleri, bize kavramların ve mülakat sorularının amacına ulaştığını düşündürmektedir. Çünkü katılımcıların bu kavramlar için ifade ettikleri ile kavramların sözlük anlamları birbirleriyle örtüşmektedir.

Son olarak ulaşılan sonuçlardan bir diğeri, dindar olsun olmasın kişilere göre cinsel eğitimin gerekli olduğu ve bu eğitimin öncelikle ailede verilmesinin uygun olduğudur. Bununla beraber dindar olmayan insanların da cinsel ahlak duygusuna sahip olabileceği ve bu unsurları kültürün şekillendirdiği açıkça görülmüştür. Yine araştırmamızın sonucunda cinsel ahlakın ve dine aykırı davranışların oluşmasında değer yargılarının etkili olduğu görülmüştür. Bununla beraber cinsel sapmalara ilişkin yaklaşımların ise başta din ve ahlakın öğreti ve değerleri olmak üzere toplumun yaygın kültürünün etkisiyle meydana geldiğini söylemek mümkündür.

EKLER

MÜLAKAT FORMU

SORULAR

1. Cinsellikle ilgili ilk bilgileri kimden ve nasıl aldınız?
2. İlk cinsel deneyiminiz kaç yaşında ve nasıl oldu?
3. Sizce cinsel eğitim için en iyi araç ve kişiler nelerdir?
4. Din ve ahlaka aykırı bulduğunuz fakat cinsellik için uygulanması gerektiğini düşündüğünüz tutum ve davranışlar nelerdir?
5. Sizce cinsel ahlak nedir ve gerekli midir?
6. Sizce cinsel sapma olarak görülen davranışlar nelerdir?
7. Sizce cinsellik hayatın ne kadar önemli bir parçasıdır?
8. Aşk, erotizm ve pornografi kavramları sizce neyi ifade ediyor?
9. Zina sizce, dinen, ahlaken ve hukuken ne anlam ifade ediyor?
10. Sizce evlilikte cinsellik ne kadar önemlidir?

Kişisel Bilgiler:

11. Kaç yaşındasınız?
12. Medeni durumunuz nedir?
13. Eğitiminiz ve varsa bölümünüz hakkında bilgi verir misiniz?
14. Mesleki durumunuz hakkında bilgi verir misiniz?
15. Dindar olup olmama durumunuzu nasıl ifade edersiniz?

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- ACAR, H. İbrahim, *İslam Hukukunda Evliliğin Sona Ermesi*, Erzurum: Kültür Eğitim Vakfı Yay., 2000.
- ADLER, Alfred, *Cinsiyetler Arasında İşbirliği (Kadın-Erkek, Aşk-Evlilik ve Cinsellik Üzerine Yazılar)*, Çev: Seçkin Selvi, İstanbul: Payel Yay., 1999.
- ADLER, Alfred, *Yaşama Sanatı*, Çev: Kâmuran Şipal, İstanbul: Say Yayınları, 1996.
- AKTUNÇ, Hulki, *Erotologya*, İstanbul: Sel Yay., 2000.
- ALTMAN, Dennis, *Küresel Seks*, Çev: Serpil Çağlayan, İstanbul: Kitap Yay., 2003.
- ARABACIOĞLU, Celal, *İnsan-Psiko Seksolojik Açıdan*, Adana: Güney Matb., 1976.
- ARDA, Erhan, *Sosyal Bilimler El Sözlüğü*, İstanbul: Alfa Yay., 2003.
- ARKONAÇ, Sibel, *Psikoloji*, İstanbul: Alfa Yay., 1993.
- ARMUTÇU, Emel, *Türkiye Cinselliğini Konuşuyor (Türkiye'nin En Kapsamlı Cinsellik Araştırması)*, İstanbul: Doğan Kitapçılık, 2006.
- ARON Claude, *Biseksüellik ve Doğanın Düzeni*, Çev: Nermin Acar, İstanbul: Sarmal Yay., 1999.
- ARONSON, Elliot, *Toplumsal Hayvan*, Çev: Türker Aykul, İzmir: Us Yay., 1995.
- ARSLANTÜRK, Zeki-AMMAN, M. Tayfun, *Sosyoloji*, 4.bs, İstanbul: Çamlıca Yay., 2001.
- ARSLANTÜRK, Zeki, *Araştırma Metot ve Teknikleri*, İstanbul: M.Ü.İ.F.V. Yay., 1995.
- ARTUN, Erman, *Türk Halk Bilimi*, İstanbul: Kitabevi Yay., 2005.
- ATABEK, Erdal, *Cinsellikten İkmale Kalmak*, İstanbul: Altın Kitaplar, 2002.
- ATABEK, Erdal, *Kışkırtılmış Erkeklik Bastırılmış Kadınlık*, 18.bs, İstanbul: Altın Kitaplar.
- AYDIN, Fuat, *Hint Dini Düşüncesinde İnsanın Özgürlük Arayışı (Hinduizm'de Kurtuluş)*, İstanbul: Ataç Yay., 2005.
- BADINTER, Elisabeth, *Biri Ötekidir*, Çev: Şirin Tekeli, İstanbul: Afa Yay., 1991.
- BARLAS, Uğuroğlu, *Hakkari Evlenme Töre ve Törenleri*, Karabük: Özer Basımevi, 1975.
- BELER, Aziz Turan, *Tarih Boyunca Cinsi Cazibe*, İstanbul: Semih Lütü Kitabevi, 1944.

- BERKTAY, Fatmagül, *Tek Tanrılı Dinler Karşısında Kadın*, İstanbul: Metis Yay., 1996.
- BERTRAND, Russel, *Evlilik ve Ahlâk*, Çev: Sultan Neval Şimşek, İstanbul: Kaknüs Yay., 1998.
- BEŞİKÇİ, İsmail, *Doğuda Değişim ve Yapısal Sorunlar: Göçebe Alikan Aşireti*, Ankara: Doğan Yay., 1969.
- BİNBAŞIOĞLU, Cavit, *Gelişim Psikolojisi*, Ankara: Binbaşioğlu Yay., 1990.
- BRIFFIAULT, Robert, *Analar*, Çev: Şemsa Yeğin, İstanbul: Payel Yay., 1990.
- CANSEVER, Gökçe, *İçimdeki Ben : Freud Görüşünün Açıklanması*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yay., 1976.
- CARL, Gustav, *Analitik Psikoloji*, Çev: Ender Gürol, İstanbul: Payel Yay., 1997.
- CHALLENGE, Felicien, *Bütün Yönleriyle Freud ve Freud Doktrini*, Çev: Halis Özgü, İstanbul: Özgü Yay., 1965.
- CHANG, Jolan, *Taocu Sevişme ve Seks*, Çev: İlhan Güngören, İstanbul: Yol Yay., 2005.
- CHILDE, V. Gordon, *Kendini Yaratan İnsan, İnsanın Çağlar Boyunca Gelişimi*, Çev: Filiz Ofluoğlu, İstanbul: Varlık Yay., 1978.
- CONNEL, R.W., *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar (Toplum, Kişi ve Cinsel Politika)*, Çev: Cem Soydemir, İstanbul: Ayrıntı Yay., 1998.
- COŞKUN, Ahmet, *İlim ve İslam Işığında Aids Evlilik ve Aile*, 2. Basım, İstanbul: M.Ü. İ.F.V. Yay., 2007.
- COŞKUN, Ali, *Din, Toplum ve Kültür: Din Sosyolojisi ve Antropolojisine Giriş*, İstanbul: İz Yay. 2005.
- COŞKUN, Ali, *Osmanlı'da Din Sosyolojisi, Naima Örneği*, İstanbul: İz Yay., 2004.
- COŞKUN, Ali, *Sosyal Değişme ve Dini Normlar*, İstanbul: DemYay., 2005.
- CÜCELOĞLU, Doğan, *İnsan ve Davranışı*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1977.
- ÇAĞRICI, Mustafa, *İslâm Düşüncesinde Ahlâk*, İstanbul: M.Ü.İ.F.V. Yay., 1989.
- ÇAMDİBİ, Mahmut, *Şahsiyet Terbiyesi ve Gazali*, İstanbul: M.Ü.İ.F.V. Yay., 1994.
- ÇİMEN, Abdullak Emin, *Niçin Helak Oldular*, İzmir: Işık Akademi Yay., 2008.
- DANINOS, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Sosyolojisi*, Çev: Samih Tiryakioğlu, İstanbul: Varlık Yay., 1973.
- DANINOS, Andre Morali, *Cinsel İlişkiler Tarihi*, Çev: Samih Tiryakioğlu, İstanbul: Varlık Yay., 1974.
- DUBY, Georges, *Batı'da Aşk ve Cinsellik*, İstanbul: İletişim Yay., 1992.

- DELANAY, Carol, *Tohum ve Toprak: Türk Köy Toplumunda Cinsiyet ve Kozmoloji*, Çev: Selda S.- Aksu B., İstanbul: İletişim Yay., 2001.
- DEMİRCAN, Ali Rıza, *İslam'a Göre Cinsel Hayat*, İstanbul: Eymen Yay. 2 Cilt, 1985.
- DODURGALI, Abdurrahman, *İbn Sina Felsefesinde Eğitim*, İstanbul: M.Ü. İ.F.V. Yay., 1995.
- DÖNMEZER, Sulhi, *Sosyoloji*, İstanbul: Savaş Yay., 1990.
- DURSUN, Turan, *Din ve Seks*, Berfin Yay., 2.Basım, İstanbul, 2000.
- ELIADE, Mircea, *Mistik Hint Erotizmi*, Çev: Renan Akman, İstanbul: Kabalcı Yay., 2003.
- EMMANUEL, R., *Gizemli Bilgilerin Kaynakları: Hint, Yunan ve Mısır Mitolojilerinde*, Çev: Haluk Özden, 2.Basım, İstanbul: Ruh ve Madde Yay., 1995.
- ERGİN, Muharrem, *Dede Korkut Kitabı*, Ankara: TDK Y., 1958.
- FAZLAN, İbn, *İbn Fazlan Seyahatnamesi*, Haz: Ramazan Şeşen, İstanbul: Bedir Yay., 1995.
- FERENCZİ, Sandor, *Psikanaliz Açısından Cinsel Yaşamın Kökenleri*, Çev: Hüsen Portakal, 2.bs, İstanbul: Cem Yayınevi, 2000.
- FISHER, E. Helen, *Cinsel Aşkın Anatomisi (Tekeşliliğin, Zinanın ve Boşanmanın Doğal Tarihi)*, Çev: Meral Gaspıralı, 3.bs, İstanbul: Varlık Yay., 2004.
- FLUGEL, J. C., *Man, Morals and Society*, London: Duckworth, 1945.
- FOUCAULT, Michel, *Cinselliğin Tarihi*, Çev: Hülya Uğur Tanrıöver, 2.basım, İstanbul: Ayrıntı Yay., 2007.
- FREUD, Sigmund, *Cinsiyet Üzerine*, Çev: A.Avni Öneş, 13.Basım, İstanbul: Say Yay., 2006.
- FROMM, Erich, *Cinsellik ve Cinsel Sapmalar*, Çev: Aydın Arıtan, İstanbul: Arıtan Yay., 2004.
- GIDDENS, Anthony, *Mahremiyetin Dönüşümü, Modern Toplumlarda Cinsellik, Aşk ve Erotizm*, Çev: İdris Şahin, İstanbul: Ayrıntı Yay., 1994.
- GÖKA, E.- TÜRKÇAPAR, M. H., *Freud*, İstanbul: Ağaç Yay., 1992.
- GÖKALP, Ziya, *Türk Töresi*, Haz: H. Dizdaroğlu, Ankara: Kültür Bakanlığı Yay., 1976.
- GÖKÇE, Birsen, *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*, Ankara: Savaş Yay., 1988.

- GÜLEÇ, Cengiz, *Freud : Cinsiyet üzerine, Totem ve Tabu, Psikanalize Giriş dersleri, Düş yorumu, Psikoterapi*, İstanbul: Say Yay., 2006.
- GÜNAY, Ünver, *Din Sosyolojisi*, 7.Basım, İstanbul, İnsan Yay., 2006.
- GÜNGÖR, Erol, *Ahlak Psikolojisi ve Sosyal Ahlak*, İstanbul: Ötüken Yay., 1995.
- GÜRBİLEK, Nurdan, *Vitrinde Yaşamak. 1980'lerin Kültürel İklimi*. İstanbul: Metis Yay., 1992.
- GÜVENÇ, Bozkurt, *Japon Kültürü*, 4. Basım, Ankara: Türkiye İş Bankası Yay., 1992.
- GÜVENÇ, Bozkurt, *İnsan ve Kültür, Antropolojiye Giriş*, Ankara: Sosyal Bilimler Derneği Yay., 1972.
- HACALOĞLU, Haluk, *Zerdüşt (Ahura Mazda)*, İstanbul: Ruh ve Madde Yay., 1995.
- HAEBERLE, Ervin J., *Cinsel Atlas*, Çev: Mesut Akın, İstanbul: Say Yay., 2000.
- HANÇERLİOĞLU, Orhan, *İnanç Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1972.
- HAVILAND, A. William, *Kültürel Antropoloji*, Çev: Hüsamettin İnaç, Seda Çiftçi, İstanbul: Kaknüs Yay., 2000.
- IŞIM, Mehmet Ali, *Upanişadlar (Tanrı'nın Soluğu)*, İstanbul: Dergah Yay., 1976.
- İLKKARACAN, Pınar, *Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik*, İstanbul: İletişim Yay., 2003.
- İNAL, Ali Kalkan, *Upanishadlar*, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yay., 2008.
- İNAN, Abdülkadir, *Manas Destanında Görülen Muhtelif Tabakalar, Makaleler ve İncelemeler*, Ankara: TTK Yay., 1995.
- JONES, Ernest, *Freud Hayatı ve Eserleri*, Çev: Emre Kapkın, Ankara: Kabalcı Yay., 2004.
- JUNG, Carl Gustav, *Anılar, Düşler, Düşünceler*, Çev: Engin Büyükin, İstanbul: Can Yay., 2001.
- JUNG, Carl Gustav, *Bilinç ve Bilinçaltının İşlevi*, Çev: Engin Büyükin, İstanbul: Say Yay., 1982.
- KARABULUT, Abdulvahap, *Cinselliğin Alfabetesi*, İstanbul: Pozitif Yay., 2005.
- KARAMAN, Hüseyin, *Nurettin Topçu'da Ahlak Felsefesi*, İstanbul: Dergah Yay., 2000.
- KAŞGARLI, Mahmut, *Divan-ı Lügati-it Türk*, Çev: Besim Atalay, Ankara: TDK Yay., 1985.
- KAYIKÇI, Ali, *İslam'a Göre Evlilik ve Mahremiyetleri (Kadın, Erkek ve Kadın-Erkek İlişkileri)*, 2. Basım, İstanbul: Fatih Gençlik Vakfı Yay., 1979.

- KÂZIM, Safinaz, *Kadının Özgürlüğü*, çev. Mustafa İslamoğlu, İstanbul: Denge Yay., 1990.
- KIZILYALIN, Ahmet Arif, *Uyuşturucu Zehirler ve Cinsel Çılgınlıklar*, Ankara: Tekin Yay., 1983.
- KİRMAN, Mehmet Ali, *Din Sosyolojisi Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Rağbet Yay., 2004.
- KNOTT, Kim, *Hinduizmin ABC'si*, Çev: Medet Yolal, İstanbul: Kabalcı Yay., 2000.
- KÖSE, Ali, *Freud ve Din*, 2. Basım, İstanbul: İz Yay., 2005.
- KRICH, A., *Aşkın Anatomisi*, Çev: Şengül Celasun, İstanbul: Gül Yay., 1993.
- KULICK, Don - WILLSON, Margaret, *Tabu: Antropolojik Alan Çalışmasında Seks, Kimlik ve Erotik Öznellik*, Çev: Hüseyin Oruç, Ankara: Öteki Yay., 2000.
- KUTLUAY, Yaşar, *İslam ve Yahudi Mezhepleri*, İstanbul: Anka Yay., 2001.
- LA BARRE E, W., *They shall take up Serpents*, Minneapolis: University of Minnesota Press, 1962.
- LEAKEY, L.S.B. , *İnsanın Ataları, Yontma-Taş Devriyle İnsanın Köken ve Evrimi Konusunda Bilinenlerin Bir Özeti*, Çev: Güven Arsebük, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1971.
- LEUBA, J. H. *The Psychology of Religious Mysticism*, New York: Harcourt, Brace, 1925.
- LEWINSHON, Richard, *Cinsi Adetler Tarihi*, Çev: Ender Gürol, Ankara: Varlık Yay., 1966.
- MACKENZIE, Donald A., *Çin ve Japon Mitolojisi*, Çev: Koray Akten, Ankara: İmge Yay., 1996.
- MALINOWSKI, Bronislaw, *Bilimsel Bir Kültür Teorisi*, Çev: Saadet Özkal, İstanbul: Kabalcı Yay., 1992.
- MALINOWSKI, Bronislaw, *İlkel Toplumlarda Cinsellik ve Baskı*, Çev: Hüseyin Portakal, İstanbul: Kabalcı Yay., 1989.
- MALINOWSKI, Bronislaw, *İnsan ve Kültür (Bir Bilimsel Kültür Kuramı ve Öbür Denemeler)*, Çev: Gümüş M.Fatih, Ankara: V Yay., 1990.
- MARCO, Politi, *Eşcinsel Bir Rahibin İtirafı*, İstanbul: Bilge Yay., 2000.
- MANNING, Christel, ZUCKERMAN, Phil, *Sex and Religion*, Wadsworth Publishing, 2004.
- MASTERSON, F. James, *Narsistik ve Borderline Kişilik Bozuklukları*, Çev: Berat Açıl, İstanbul: Litera Yay., 2006.

- MCCORMICK, N., IZZO, A.- FOLCIK, J., *Adolescents' values, sexuality, and contraception in a rural New York county*, Adolescence, 2000.
- MITHEN, Steven, *Aklın Tarihöncesi*, Çev: İrem Kutluk, Ankara: Dost Kitabevi Yay., 1999.
- MORRIS, Desmond, *Çıplak Maymun*, Çev: Engin Darıca, İstanbul: Sander Yay., 1971.
- MUTAHHARI, Murtaza, *İslamda ve Batıda Cinsel Ahlak*, Çev: M. Selam, İstanbul: Spehr Matbaası, 1985.
- MUTLUER, Nil, *Cinsiyet Halleri: Türkiye’de Cinsiyet Hallerinin Kesişim Sınırları*, İstanbul: Varlık Yay., 2008.
- NAGEL, Greta, *Çocuk Yetiştirmenin Taosu : Çağlar Ötesinden Gelen Taocu Bilgelik ve Çocuk Yetiştirme Sanatı*, Çev: Nazlım Arıca, İstanbul: Dharma Yay., 2001.
- NEVAL, Saadavi, *Havva’nın Örtülü Yüzü*, Çev: Sibel Özbudun, İstanbul: Anahtar Kitapları, 1991.
- NIKHILANANDA, Swami, *Ruhun Kurtuluşunda Hinduizm*, Çev: Sedat Umran, İstanbul: Ruh ve Madde Yay., 1978.
- NUTTALL, Jon, *Ahlâk Üzerine Tartışmalar*, Çev: Abdullah Yılmaz, İstanbul: Ayrıntı Yay., 1997.
- OSHO, *Seks, Suçluluk ve Ötesi*, Hzl: Neslihan Şemsiyeci, İstanbul: Ovvo Yay., 2007.
- ÖGEL, Bahaeddin, *Türk Kültürünün Gelişme Çağları*, İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay., 1988.
- ÖRNEK, Sedat Veyis, *Etnoloji Sözlüğü*, Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yay., 1971.
- ÖRNEK, Sedat Veyis, *Türk Halkbilimi*, Ankara: İş Bankası Kültür Yay., 1977.
- ÖZBEK, Metin, *Dünden Bugüne İnsan*, İstanbul: İmge Kitabevi Yay., 2000.
- ÖZGÜ, Halis, *Çocuklarda ve Gençlerde Cinsiyet Eğitimi*, İstanbul: Ararat Yay., 1976.
- ÖZGÜ, Halis, *Psikoloji Dünyasının üç büyükleri : Freud, Adler, Jung*, İstanbul: Ararat Yay., 1976.
- ÖZTÜRK, Mustafa, *Kur’an’ı Kendi Tarihinde Okumak-Tefsirde Anakronizme Ret Yazıları*, Ankara: Ankara Okulu Yay., 2004.
- PARRINDER, Geoffrey, *Dünya Dinlerinde Cinsel Ahlak*, Çev: Niran Elçi, İstanbul: Say Yay., 2003.
- POROY, Akif, *Türkiye’de Cinsellik*, İstanbul: Alfa Yay., 2005.

- REICH, Wilhelm, *Bedensel Boşalmanın İşlevi*, Çev: Bertan Onaran. İstanbul: Payel Yay., 1978.
- REICH, Wilhelm, *Cinsel Ahlakın Boygöstermesi*, Çev: Bertan Onaran, 3.Basım, İstanbul: Payel Yay., 1995.
- REICH, Wilhelm, *Cinsel Olgunlaşma*, Çev: Aylin İncesu, İstanbul: Düşünen Adam Yay., 1993.
- REICH, Wilhelm, *Reich Freud'u anlatıyor*, Çev: Bertan Onaran. İstanbul: Payel Yay., 1981.
- REICH, Wilhelm, *Gençliğin Cinsel Eğitimi*, Çev: M. Kalaycıoğlu, İstanbul: Düşünen Adam Yay., 1993.
- REICHE, Reimut, *Cinsellik ve Sınıf Mücadelesi*, Çev: Sevinç Altınçekiç, İstanbul: Gri Yay., 2006.
- REIK, Theodor, *Aşk ve Şehvet Üzerine, Romantik ve Cinsel Duyguların Psikanalizi*, Çev: Ali Kılıçlıoğlu, İstanbul: Say Yay., 2006.
- SCHOPENHAUER, *Aşkın Metafiziği Schopenhauer'in Felsefesi*, Çev: Selahattin Hilav, 5.basım, İstanbul: Sosyal Yay., 1997.
- SCHULTZ, D.P- SCHULTZ, S.E., *Modern Psikoloji Tarihi*, Çev: Y. Aslay, İstanbul: Kaknüs Yay., 2001.
- SCOTT, W. Joan, *Toplumsal Cinsiyet: Faydalı Bir Tarihsel Analiz Kategorisi*, Çev: Aykut Tunç Kılıç, İstanbul: Agora Kitaplığı, 2007.
- SELKIRK, Errol- ROSENBLATT, Naomi, *Cinsellik*, Çev: Oya Doğanşün, İstanbul: Milliyet Yay., 1994.
- SEYHAN, M.Ali, *Gençliğin Cinsellik İmtihani*, İstanbul: Nesil Yay., 2007.
- SEYYAR, Ali, *İnsan ve Toplum Bilimleri Terimleri (Ansiklopedik Sosyal Bilimler Sözlüğü)*, İstanbul: Değişim Yay., 2007.
- SEZEN, Yümni, *İslâm'ın Sosyolojik Yorumu*, İstanbul: İz Yay., 2004.
- SEZEN, Yümni, *Sosyolojide ve Din Sosyolojisinde Temel Bilgiler ve Tartışmalar*, İstanbul: M.Ü. İ.F.V. Yay., 1990.
- SEZEN, Mürsel - BALCI, Cemal, *Yasaklı Cinsellik (Gündelik Yaşamda Erotizm)*, İstanbul: Boyut Yay., 2002.
- SEZEN, Yümni, *Sosyoloji Açısından Din (Dinin Sosyal Müesseseler Üzerindeki Tesirleri)*, İstanbul: M.Ü.İ.F.V. Yay., 1993.
- SEZEN, Yümni, *Sosyolojide Temel Bilgiler ve Tartışmalar*, İstanbul: M.Ü.İ.F.V. Yay., 1997.

- SIGMUND, Freud, *Cinsiyet Üzerine*, Çev.: A.Avni Öneş, 13 .basım İstanbul: Say Yay., 2006.
- SIGMUND, Freud, *Psikanalize Giriş Dersleri*, Çev: Selçuk Budak, Ankara: Öteki Yay., 1997.
- SMITH, Jo Durden, *Budizm Gizli Öğretisi*, Çev: Tolga Bakanay, İstanbul: Sınır Ötesi Yay., 2006.
- STEINBERG, Laurence, *Ergenlik*, Çev: Figen Çok, İstanbul: İmge Kitabevi Yay., 2007 .
- STORR, Anthony, *Cinsel Sapmalar*, Çev: Kemal Bek, İstanbul :Yılmaz Yay., 1992.
- TANNAHILL, Reay, *Tarihte Cinsellik*, Çev: Sinem Gül, Ankara : Dost Kitabevi Yay., 2003.
- TARAPOREWALA, Iracch J.I, *Zerdüşt Dini (Zerdüşt'ün Gathaları Üç Unutulmuş Din: Mitraizm, Maniheizm, Mazdakizm)*, İstanbul: Avesta Yay., 2002.
- TEZCAN, Mahmut, *Kültürel Antropoloji*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yay., 1997.
- TEZCAN, Mahmut, *Türk Kişiliği ve Kültür Kişilik İlişkileri*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yay., 1997.
- TOPÇU, Nurettin, *Kültür ve Medeniyet*, İstanbul: Dergah Yay., 1998.
- TURHAN, Kasım, *Kelam ve Felsefe Açısından İnsan Fiilleri (Amiri'nin Kader Risalesi ve Tercümesi)*, 2.Basım, İstanbul: M.Ü. İ.F.V. Yay., 2003.
- TÜRKÖNE, Mualla, *Eski Türk Toplumunun Cinsiyet Kültürü*, Ankara: Ark Yay., 1995.
- UNWIN, J. D., *Sex and Culture*, London: Oxford University Press, 1934.
- ÜLKEN, Hilmi Ziya, *Sosyoloji Sözlüğü*, İstanbul: Milli Eğitim Yay., 1969.
- WALKER, Kenneth, *Fizyoloji Açısından Cinsiyet*, Çev: Ender Gürol, İstanbul: Varlık Yay., 1964.
- WEBER, Alfred, *Felsefe Tarihi*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1964.
- WELLS, Calvin, *Sosyal Antropoloji Açısından İnsan ve Dünyası*, Çev: B.Güvenç, 2. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1984.
- WILSON, D.Glenn – MCLAUGHLIN, Chris, *Aşk Bilimi*, Çev: Tülin Er, İstanbul: Çitlembik Yay., 2002.
- WINTERNITZ, M., *Hint Destanları (Ramayana, Mahabharata, Harivamşa)*, 2. Baskı, Çev: Korhan Kaya, Ankara: İmge Kitabevi, 2002.
- YASA, İbrahim, *Türkiye'de Kız Kaçırma Gelenekleri ve Bununla İlgili Bazı İdari Meseleler*, Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, 1962.

- YAVUZER, Haluk, *Bedensel, Zihinsel ve Sosyal Gelişimiyle Çocuğunuzun İlk 6 Yılı*, 3.Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1998.
- YALOM, Marilyn, *Antik Çağlardan Günümüze Evli Kadının Tarihi*, İstanbul: Çitlembik Yayın., 2002.
- YILMAZ, Ali Kemal, *Erkek ve Kadında Eşcinsellik*, İstanbul: Özgür Yay., 1998.
- YILMAZ, Hüseyin, *Budist Metafiziği*, Ankara: Hece Yay., 2007.
- YURDANUR, M. Safa, *Seks İhtilali*, İstanbul: Göl Yay., 1974.
- YUSUF Has Hacib, *Kutadgu Bilig*, Çev: Reşit Rahmeti Arat, Ankara: TTK Yay.,
- ZUCKERMAN, Phil, *Din Sosyolojisine Giriş*, Çev: İhsan Çapçioğlu, Halil Aydınalp, İstanbul: Birleşik Kitabevi, 2006.

MAKALELER

- ACER, Dilek, “Okulda Cinsel Eğitim”, *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2005)
- AKBEG, Faruk, “Sarıyer Cinayeti ve Sadist Psikopatlar”, *Seksoloji Cinsi Bilgiler Mecmuası*, (1952)
- ALTIPARMAK, Saliha - KARADENİZ, Gülten, “Kız Ergenlerin Ergenlik Fizyolojisine İlişkin Bilgi Durumları ve Eğitim Gereksinimleri (Manisa Örneği)”, *Aile Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, (2006), Cilt 3, S. 9.
- ARAŞ, Ş. - SEMİN, S., “Lise Öğrencilerinin Cinsel Tutum ve Davranış Özellikleri”, *Türk Pediatri Arşivi*, (2005), S. 40.
- ARGYLE, Michael - BEİT, Hallahmi Benjamin, “Dini Davranış Teorileri”, Kuşat Ali, Korkmaz Mehmet ve Güllü İsmail, *Erciyes Üniversitesi SBE Dergisi* (2004) Cilt:1, S.16.
- AYRANCI, Ünal- KÖŞGEROĞLU, Nedime, “Televizyonda Çocukların En Çok Seyrettikleri Saatlerde Gösterilen Filmlerdeki Şiddet Düzeyi”, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, (2004), S. 5.
- BABACAN, Serap Seher, “İnsan Seksüalitesinin Kültürel ve Psikososyal Yönleri”, *Kastomonu Eğitim Dergisi*, (2003), Cilt:11, S.1
- BANARLI, Nihat Sami, “Kadın Anlayışımız ve Örnek Aile”, *Seksoloji Cinsi Bilgiler Mecmuası Yıllığı*, (1953), S.2
- BEAUVOIR, De Simone, “Seven Kadın”, *Aşkın Anatomisi*, Der. A. Krich, İstanbul: Gül Yayınları, çev. Şengül Celasun, 1993.

- BRIFFAUL, Robert, “Din Alanında Cinsellikten Sevgiye Geçiş”, *Aşkın Anatomisi*, Drl: A. Krich, çev. Şengül Celasun, İstanbul: Gül Yay., 1993.
- CLOUSE, Bonnidell, “Ergenlerde Ahlak Gelişimi ve Cinsellik”, Çev: Turgay Gündüz, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (2000), Cilt, 9, S. 9.
- ÇANKIRILI, Ali, “Cinsel Kimlik ve Çocuğun Cinsel İstismardan Korunması”, *Din ve Hayat Dergisi Eki*, (2009) S.1.
- DENAL, Paul, “Aile Saadeti ve Cinsiyet”, *Seksoloji Cinsi Bilgiler Mecmuası*, (1952), S.43.
- EĞİN, Oray “Televole ve sonrası: Gerçeği kaybediyoruz!” *Birikim Dergisi* (1999), S. 117.
- EREN, Selim, “İnanç ve Sosyo-Kültürel Çevre Etkileşimi”, *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (2007), S. 11-1.
- ERTEM, Ümit - YAZICI, Saadet, “Ergenlik Döneminde Psiko-Sosyal Sorunlar ve Depresyon”, *Aile Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, (2006), Cilt: 3, S. 9.
- FINNEY, J.M., “A Theory of Religious Commitment” *Sociological Analysis*, 1978.
- FREUD, Sigmund, “Sevgi Hayatında En Yaygın Değerden Düşürme Biçimi”, *Aşkın Anatomisi*, Drl. A. Krich, çev. Şengül Celasun, İstanbul: Gül Yay., 1993.
- FROMM, Erich, “Üretici Sevgi”, *Aşkın Anatomisi*, Drl: A. Krich, İstanbul: Gül Yayınları, Çev: Şengül Celasun, 1993.
- HARMAN, Ömer Faruk, “Havva” Maddesi. *DİA*, XVI, s.542-545
- KASAPOĞLU, Abdurrahman, “Kur’an’ın İffet Anlayışı (Batılı Cinsel Ahlak Anlayışlarıyla Bir Mukayese)”, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* (2003), Cilt.3, S. 4.
- KEÇE, Cem, “Eşcinsellik”, *Ankara Life Dergisi*, (2008, Ağustos- Kasım)
- KOŞTAŞ, Münir, “Sosyalleşme”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Cilt:29.
- MUTLUER, Nil, “Türkiye’de Cinsiyet Hallerinin Sınırları “Namussallaştırma”, *Cinsiyet Halleri*, Drl: Nil Mutluer, İstanbul: Varlık Yay., 2008.
- PODOLSKY, Edward, “Gözetleme Hastaları”, *Seksoloji Cinsi Bilgiler Mecmuası*, (1952), S.43.
- REIK, Theodor, “Sevgi ve Cinsellik Ayrı Şeylerdir”, *Aşkın Anatomisi*, Der. A. Krich, İstanbul: Gül Yayınları, Çev: Şengül Celasun, 1993.
- SAĞLIK BAKANLIĞI, “Türkiye’de AIDS yayılımı”, *AIDS Dergisi* (2004), S.5.

- SAFA, Peyami, “Cinsiyet Muammasının Anahtarı”, *Seksoloji Cinsi Bilgiler Mecmuası*, (1951), S.31.
- SELEK, Pınar, “Akıllı ol.” *Cinsiyet Halleri*, Drl: Nil Mutluer, İstanbul: Varlık Yayınları, 2008.
- SET, Turan - DAĞDEVİREN, Nezih, “Ergenlerde Cinsellik”, *Genel Tıp Dergisi*, (2006) Cilt:16, S. 3.
- SUNGUR, Z.Mehmet, “Cinsel Eğitim”, *Klinik Psikiyatri Dergisi*, (1998), S. 2.
- TUĞRUL, Belma - ARTAN, İsmihan, “Çocukların Cinsel Eğitimi İle İlgili Anne Görüşleri”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2001), S. 20.
- TÜRKDOĞAN, Orhan, “Türk Ailesinin Genel Yapısı”, Sosyo Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, Ankara: *T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu*, 1992.
- TÜRKERİ, Mehmet, “F.Razi’nin Ahlak Düşüncesinde Cinsel İlişki”, *Tabula Rasa Dergisi*, Cilt.2, S. 5.
- YEL, Ali Murat, “İslam’da Büyük ve Küçük Gelenekler ya da İslam Din Antropolojisinde Yüksek Kültür ve Halk Kültürü”, der. ve çev. Ali Coşkun, *Din, Toplum ve Kültür: Din Sosyolojisi ve Antropolojisine Giriş*, İstanbul: İz Yayıncılık, 2005.

TEZLER

- BOYNUKALIN, Mehmet, *İslam Hukukunda Zina Suçu ve Cezası*, İstanbul: M.Ü.S.B.E, Yayınlanmamış Y.L Tezi, 1995.
- ERGİN, Birgül, *"Lise Öğrencilerinin Cinsel Bilgi Düzeyleri, Cinsel Eğitime İlişkin Beklentileri ile Anne Babaların Cinsel Eğitim Konusundaki Tutumları"*, Ankara: A.Ü. F. B. E. Yayınlanmamış Y.L Tezi, 1993.
- HASANOV, Eldar, *İslam Hukuku İle Karşılaştırmalı Olarak Yahudi Hukukunda Zina ve Benzeri Cinsel Suçlar*, İstanbul: M.Ü.S.B.E, Yayınlanmamış Y.L Tezi, 2007.
- İLDEŞ, Nihal, *"Okulöncesi Dönemdeki (3-6) Yaş Çocukların Anne Babalarının Cinsellik ve Cinsel Eğitim Konusundaki İnaniş ve Uygulamaları ile Çocukların Cinselliğe İlişkin Meraklarına Karşı, Genel Tutum, Davranış ve Tepkilerinin İncelenmesi."* Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, 1990.

BİLDİRİLER

- ALİKAŞİFOĞLU, Müjgan, “Cinsel İstismar”, İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Pediatrik Aciller Sempozyum Dizisi, (2007).
- TUZER, Verda, “Eşcinsellik, Travestilik, Transseksüellik, Lezbiyen ve Geylerin Sorunları ve Toplumsal Barış İçin Çözüm Arayışları”, Kaos GL Sempozyumu, (Mayıs-2004)

MÜSTAKİL KİTAPLAR

- Çocuğun Cinsel Soruları ve Cevapları**, Amerika Çocuk Araştırmaları Merkezi, Çev. Mebuse Sürmeli, İstanbul: Remzi Kitabevi, 1971.
- Erkek Cinselliği**, Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği, (Bilgilendirme Dosyası-6), İstanbul, 2007.
- Gençlik ve Cinsellik**, Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği, (Bilgilendirme Dosyası-7), İstanbul, 2007.
- Kitabı Mukaddes**, Kitabı Mukaddes Şirketi, İstanbul, 1981
- Türkiye’de Cinsellik**, İMV-SAM, , İstanbul:Yeni Yüzyıl Yay., 1990.
- Yüce Kur’an ve Açıklamalı-Yorumlu Meali**, Türkiye Diyanet Vakfı, İzmir, 2008

GAZETELER

- Aldatma Cinneti**, Posta Gazetesi, (26.11.2008).
- Baba Töre’ye Direndi**, Posta Gazetesi, (26.11.2008).
- Böyle Dede Olmaz Olsun**, Posta Gazetesi, (26.11.2008).
- Böyle Vahşet Görülmedi**, Zaman Gazetesi, (06.05.2009).
- Dünyanın En Eski Çekirdek Ailesi**, Hürriyet, (19.11.2008).
- İzinsiz Bakkala Gidince Öldürüldü**, Posta Gazetesi, (21.11.2008).
- Kriz Geçirten Tecavüz Suçlaması**, Posta Gazetesi, (26.11.2008).
- Stresten Kurtulmak İçin Çocuklara Tecavüz Etmiş**, Posta Gazetesi, (26.11.2008).
- Tenora 140 yıl hapis istendi**, Hürriyet Gazetesi, (26.11.2008).
- Töre’rizm 44 Masuma Kıydı**, Sabah Gazetesi, (06.05.2009).
- Türk Kadınının Yarı En Az Bir Kez Şiddete Maruz Kalıyor**, Hürriyet Gazetesi, (25.11.2008).
- 78’lik Tacizciye 15 Yıl Hapis**, Hürriyet Gazetesi, (25.11.2008).

İNTERNET SİTELERİ

Büyük Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu ,

<http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=veritbn&kelimesec=120056>

Çocuk Avcısı Fitness Hocası,

<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/11661677.asp?gid=229>

(16.05.2009)

Ergenlerde Ahlak Gelişimi ve Cinsellik,

([http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9\(9\)/htmpdf/M-42.pdf](http://kutuphane.uludag.edu.tr/PDF/ilh/2000-9(9)/htmpdf/M-42.pdf))

(23.03.2009)

Eş bulma programları boşanmayı tetikliyor!

<http://www.haber7.com/haber/20090516/Es-bulma-programlari-bosanmayi-tetikliyor.php> (16.05.2009)

Gulfe maddesi, <http://www.osmanlicasozluk.net/osmanlica/19684-sozluk-GULFE-anlam.html> (09.02.2009)

Hadım Edilme Korkusu, <http://www.genelsaglikmerkezi.com/hadim-edilme-korkusu/>

(14.05. 2008)

Sosyalleştirme Araçları, Gen Bilim Türkiye Bilim Sitesi,

<http://www.genbilim.com/content/view/3146/86/> (03.06.2009)

Türkiye'nin seks işçisi: 100 bin,

http://www.kenthaber.com/Arsiv/Haberler/2007/Nisan/20/Haber_223484.aspx
(17.01.2009)